

Levr kentañ ar Rouaned.

David kozh - Salomon roue.

1 ¹Ar roue David a oa kozh, deuet en oad. Kaer e veze e c'holeñ gant dilhad, ne domme ket dezhañ. ²Hag e lavaras dezhañ e servijerien : "Ra vo klasket d'an aotrou roue ur plac'h yaouank gwerc'hez, en em zalc'ho dirak ar roue hag a ray war e dro hag a gousko war da varlenn, hag e vo tomm d'an aotrou roue". ³Hag e voe klasket ur plac'h kaer dre holl diriad Israel ha kavet Abisag ar Sunamiadez ha kaset houmañ davet ar roue. ⁴Ar plac'h yaouank a oa kaer-meurbet hag e voe d'ar roue, oc'h ober war e dro hag e servijañ. Met ar roue n'hec'h anavezaz ket.

⁵Adonias, mab Haggit, a fougee en ur lavarout : "Me a reno". Hag en devoa graet evitañ ur c'harroñs gant marc'heien, ha hanter-kant den a rede en e raok. ⁶N'en devoa morse e dad chalet anezhañ en e vuhez, o lavarout : "Perak ober evel-se ?" Hag hemañ a oa stummet brav-meurbet, hag Haggit he devoa e c'hanet war-lerc'h Absalom. ⁷Komz a reas gant Joab, mab Sarvia, ha gant Abiatar, ar beleg, hag ar remañ a roas skoazell da Adonias. ⁸Hogen, na Sadok, ar beleg, na Banaïas, mab Joiada, na Natan, ar profed, na Semei, na Rei, harozed David, ne voent gant Adonias. ⁹Hag e lidlazhas Adonias deñved, oc'hen ha leueoù lart e-tal maen Zohelet, a zo e-kichen En-Rogel, hag e pedas e holl vreudeur, mibien ar roue, hag holl wazed Youda, servijerien ar roue. ¹⁰Met Natan, ar profed, na Banaïas, nag an harozed, na Salomon, e vreur, ne voent kouviet.

¹¹Hag e komzas Natan ouzh Betsabea, mamm Salomon, o lavarout : "Ha n'ec'h eus ket klevet e ren Adonias, mab Haggit ? Hag hon aotrou, David, ne oar ket ?" ¹²Ha bremañ, kae ! hag e roan dit an ali-mañ : Salv da vuhez ha buhez da vab Salomon. ¹³Kae da gaout ar roue David ha lavar dezhañ : Ha n'az poa ket, aotrou roue, touet d'az matezh, o lavarout : Salomon, da vab, a reno war va lerc'h hag a goazezo

war va zron ? Ha perak e ren Adonias ? ¹⁴Ha setu ! E-keit ha ma vi o komz eno gant ar roue, ez in-me war da lerc'h hag e harpin da gomzoù".

¹⁵Hag ez eas Betsabea da gaout ar roue en e gambr. Ar roue a oa kozh-meurbet, hag Abisag, ar Sunamiadez, a servije ar roue.

¹⁶Hag e taoublegas Betsabea hag e stouas dirak ar roue ; hag e lavaras ar roue : "Petra ac'h eus ?" ¹⁷Hag hi da lavarout dezhañ : "Aotrou, touet az poa dre an Aotrou, da Zoue, d'az matezh : Salomon, da vab, a reno war va lerc'h hag a goazezo war va zron, ¹⁸met bremañ, emañ Adonias o ren, ha kement-se, aotrou roue, ne ouies ket ! ¹⁹Lidlazhet en deus oc'hen ha leueoù lart ha deñved e-leizh, ha kouviet holl vibien ar roue, hag Abiatar, ar beleg, ha Joab, penngadour al lu ; met Salomon, da servijer, n'en deus ket kouviet. ²⁰Warnout, aotrou roue, emañ daoulagad Israel a-bezh, ma tisklêrii dezho piv a goazezo war dron an aotrou roue war e lerc'h. ²¹Pa vo aet da gousket an aotrou roue gant e hendadoù, gwall-vec'hiet e vin-me ha va mab Salomon".

²²Edo c'hoazh o komz gant ar roue, ha Natan, ar profed, oc'h erruout. ²³Hag e voe kemennet se d'ar roue, o lavarout : "Setu Natan, ar profed !" Hag ez erruas dirak ar roue, hag e stouas dirak ar roue, e zremm d'an douar. ²⁴Hag e lavaras Natan : "Aotrou roue, lavaret ec'h eus : Adonias a reno war va lerc'h hag a goazezo war va zron ?" ²⁵Diskennet eo hiziv ha lidlazhet en deus oc'hen, leueoù lart ha deñved e-leizh, ha kouviet en deus holl vibien ar roue hag ofiserien al lu hag Abiatar, ar beleg ; hag emaint o tebriñ hag oc'h evañ dirazañ, hag o lavarout : "Bebet ar roue Adonias !" ²⁶Met me, me da servijer, ha Sadok, ar beleg, ha Banaïas, mab Joiada, ha Salomon da servijer, n'en deus ket kouviet. ²⁷Hag-eñ eo a-berzh an aotrou roue eo c'hoarvezet an dra-se ? Hep n'az pije roet da c'houzout d'az servijerien piv a goazezo war dron an aotrou roue war e lerc'h ?"

²⁸Hag e respontas ar roue David, o lavarout : "Galvit Betsabea davedon". Hag

Gant ar Bibl c'hresianek eo bet rannet Levr ar Rouaned e div lodenn. Amañ e vo anv eus ar roue Salomon, goude marv david. Evel e dad, daoust pegen gredus e voe, e tiheñvas e galon hag ar c'hastiz a voe disrannadur ar rouantelezh.

1, 4 n'hec'h anavezaz ket : n'en devoe ket a zarempredoù priedel ganti. Kv Gen 4,1.

1, 21 gwall-vec'hiet : heb. sellet evel tud kablus, da lakaat d'ar marv.

ez erruas houmañ dirak ar roue hag en em zalc'has dirak ar roue. ²⁹Hag e touas ar roue hag e lavaras : "Bevet an Aotrou, en deus tennet va buhez eus pep enkreuz ! ³⁰Evel em boa touet dit dre an Aotrou, Doue Israel, o lavarout : Ya, Salomon, da vab a reno war va lerc'h hag a goazezo war va zron em lec'h, evel-se e rin hiziv". ³¹Hag e taoublegas Betsabea, he dremm d'an douar, o stouiñ dirak ar roue hag o lavarout : "Bevet an aotrou roue David da viken !"

³²Hag e lavaras ar roue David : "Galvit davedon Sadok, ar beleg, ha Natan, ar profed, ha Banaïas, mab Joiada". Hag e teujont dirak ar roue. ³³Hag e lavaras ar roue dezho : "Kemerit ganeoc'h servijerien hoc'h aotrou, ha baleit Salomon, va mab, war va mulez, ha diskennit anezhañ betek Gihon. ³⁴Hag e oleviñ a ray eno Sadok, ar beleg, ha Natan, ar profed, evel roue war Israel, hag e sonot er c'horn hag e lavarot : Bevet ar roue Salomon ! ³⁵Hag e pignot war e lerc'h, hag e yelo-eñ d'azezañ war va zron, hag e reno em lec'h. Dezhañ e roan urzh da vezañ rener war Israel ha war Youda". ³⁶Hag e respontas Banaïas, mab Joiada, d'ar roue, o lavarout : "Amen ! Evel ma lavar an Aotrou, Doue an aotrou roue, ³⁷evel ma oa an Aotrou gant an aotrou roue, evel-se ra vezo gant Salomon, en ur uhelaat e dron a-us da hini an aotrou roue David !"

³⁸Hag e tiskennas Sadok, ar beleg, ha Natan, ar profed, ha Banaïas, mab Joiada, gant Kretiz ha Peletiz, o vale Salomon war vulez ar roue David hag ouzh e gas betek Gihon. ³⁹Hag e kemeras Sadok, ar beleg, korn an eoul eus an Deltenn, hag ec'h olevas Salomon, hag e sonas er c'horn, hag e lavaras an holl dud : "Bevet ar roue Salomon !" ⁴⁰Hag e pignas an holl dud war e lerc'h, hag an dud a c'hoarie gant fleùtoù, hag o devoa levenez vras, ken e faoute an douar gant ar safar !

⁴¹Hag e klevas Adonias hag an holl gouvidi a oa gantañ oc'h echuiñ da zebrñ. Hag e klevas Joab son ar c'horn, hag e lavaras : "Perak kement a drouz e kêr, hag a cholori ?" ⁴²Edo c'hoazh o komz, ha setu Jonatan, mab Abiatar, ar beleg, o tont. Hag e lavaras Adonias : "Deus ! Rak un den kadarn ez out, ha keloù mat a zo ganit ?"

⁴³Hag e respontas Jonatan, o lavarout da 1, ³⁸Kretiz ha Peletiz : kv 2 Sam 8, 18.

Adonias : "Ac'hanta ! Hon aotrou roue David en deus graet roue Salomon. ⁴⁴Hag en deus kaset gantañ an aotrou roue, Sadok, ar beleg, ha Natan, ar profed, ha Banaïas, mab Joiada, ha Kretiz ha Peletiz, hag o deus e valeet war vulez ar roue, ⁴⁵hag o deus e olevet Sadok, ar beleg, ha Natan, ar profed, evel roue, e Gihon ; hag e pignont alese, laouen, hag ez eus cholori e kêr : sed ar safar hoc'h eus klevet. ⁴⁶Azezet eo Salomon war dron ar rouantelezh, ⁴⁷hag ez eo aet servijerien ar roue da vennigañ hon aotrou, ar roue David, o lavarout : "Gwelloc'h da lakaio Doue anv Salomon eget da anv, hag uheloc'h e dron eget da hini ! Hag en deus azeulet ar roue war e wele ; ⁴⁸hag evel-hen en deus komzet ar roue : "Benniget ra vo an Aotrou, Doue Israel, en deus lakaet hiziv unan da azezañ war va zron, ha va daoulagad da welout se !" ."

⁴⁹Ha spontet, e savas holl gouvidi Adonias, ha da vont pep hini gant e hent. ⁵⁰Hag Adonias, aon dezhañ rak Salomon, a savas hag a yeas da gregiñ e kornioù an aoter.

⁵¹Hag e voe kontet se da Salomon, o lavarout : "Setu ! Adonias, aon dezhañ rak ar roue Salomon, a zo krog e kornioù an aoter, hag a lavar : Ra douo din hiziv ar roue Salomon, ne ray ket mervel e servijer dre ar c'hleze". ⁵²Hag e lavaras Salomon : "Mar be un den kadarn, ne gouezho ket ur vlevenn dezhañ d'an douar, met ma kaver falloni ennañ, e varvo". ⁵³Hag e kasas ar roue Salomon tud d'e ziskenn diouzh an aoter. Hag ez erruas, hag e stouas dirak ar roue Salomon ; hag e lavaras dezhañ Salomon : "Kae d'ar gêr !"

Marv David.

2 ¹O vezañ ma tostae amzer e varv, e roas David e urzhioù d'e vab Salomon hag e lavaras dezhañ : ²"Me 'zo o vont gant hent holl dud an douar ; bez kreñv ha bez un den ! ³Mir ar pezh en deus an Aotrou da Zoue, gourc'hemennet dit mirout, kerzh gant e hentoù, sent ouzh e Lezennoù, ouzh e c'hourc'hemennoù, ouzh e urzhioù hag ouzh e gentelioù, evel m'emaint skrivet e Lezenn Moizez, evit ma teuo pep tra da vat ganit e kement tra a ri hag e kement lec'h bennak ma-z i. ⁴Hag evit ma seveno an Aotrou ar bromesa-mañ graet gantañ

diwar va fenn : Ma taol evezh da vibien ouzh o buhez en ur vale gant fealded dirazon, gant o holl galon, gant o holl ene ne vo ket troc'het da lignez diwar dron Israel.

⁵Gouzout a rez ivez ar pezh en deus graet din Joab, mab Sarvia, ar pezh en deus graet d'an daou benngadour eus armeoù Israel, Abner, mab Ner, hag Amasa, mab Jetro, a lazhas en ur skuilh gwad brezel war e c'houriz ha war ar solennoù en devoa ouzh e dreid. ⁶Ober a ri hervez da furnez, met ne lezi ket diskenn e vlev gwenn e peoc'h d'ar Sheol. ⁷Ouzh mibien Barzellai, eus Galaad, e ri truez, hag e vezint gant ar re a zebro ouzh da daol, rak tostaet e oant ouzhin, pa skarzhen dirak Absalom, da vreur. ⁸Ha setu ganit Semei, mab Gera, eus Benjamin, eus Bahurim : hennezh en devoa va milliget gant mallozhioù diroll, en deiz ma oan o vont da Vahanaim. Met diskenn a reas d'am c'haout d'ar Yordan, hag e touis dezhañ dre an Aotrou, o lavarout : N'az lakain ket d'ar marv dre ar c'hleze. ⁹Bremañ avat, n'e lezi ket digastiz : un den fur ez out, hag o c'houzout ar pezh az po da ober dezhañ, hag e tiskenni e vlev gwenn gant gwad d'ar Sheol".

¹⁰Neuze ez eas David da repoziñ e-kichen e Dadou-kozh hag e voe sebeliet e kêr-David. ¹¹Renet en devoa David war Israel e-pad daou-ugent vloaz : en Hebron e renas seizh vloaz, ha tri-ha-tregont e Jeruzalem. ¹²Neuze ec'h azezas Salomon war dron David, e dad, hag e voe divrall e rouantelezh, da vat.

¹³Hag ez eas Adonias, mab Haggit, da gaout Betsabea, mamm Salomon, a lavaras : "Evit ar peoc'h e teuez ?" hag e lavaras : "Peoc'h !" ¹⁴Hag e lavaras : "Ur gomz am eus evidout". Ha hi da lavarout "Komz !" ¹⁵Hag e lavaras : "Te a oar e oa din ar rouantelezh, hag e lakae warnon Israel a-bezh o dremmoù evit ma renfen, hag ez eo distroet ar rouantelezh ha deuet d'am breur, rak a-berzh an Aotrou e oa dezhañ. ¹⁶Ha bremañ, un dra hepken e c'houlennin : Na zistro ket va dremm !" Hag e lavaras dezhañ : "Komz !" ¹⁷Hag e lavaras : "Komz, mar plij, ouzh Salomon, ar roue - ne zistro ket da zremm -, ma roio din Abisag, ar Sunamiadez, da wreg".

2, 5 dwb Abner & hag Amasa : 2 Sam 3, 27 ha 20, 8-10.

¹⁸Hag e lavaras Betsabea : "Mat ! me a gomzo evidout d'ar roue".

¹⁹Hag ez eas Betsabea da gaout ar roue Salomon evit komz outañ diwar-benn Adonias. Sevel a reas ar roue war-arbenn dezhi, hag e stouas dirazi, hag e koazezas war e dron, en ur lakaat ur gadour evit mamm ar roue, a goazezas a-zehou dezhañ. ²⁰Hag e lavaras houmañ : "Un dra hepken, unan bihan, am eus da c'houlenn diganit : Na zistro ket va dremm !" Hag e lavaras dezhi ar roue : "Goulenn, va mamm, ne zistroin ket da zremm !" ²¹Hag e lavaras : "Ra vezo roet Abisag, ar Sunamiadez, da Adonias, da vreur, evel gwreg". ²²Hag e respontas ar roue Salomon, o lavarout d'e vamm : "Ha perak e c'houlennet Abisag, ar Sunamiadez, evit Adonias ? Goulenn evitañ ivez ar rouantelezh, peogwir ez eo va breur henañ ! Evitañ emañ Abiatar, ar beleg, ha Joab, mab Sarvia !" ²³Hag e touas ar roue Salomon dre an Aotrou, o lavarout : "Evel-hen da raio din Doue, hag evel-hont ouzhpenn ! Diwar-goust e vuhez en deus lavaret Adonias an dra-se ! ²⁴Bremañ - bevet an Aotrou, en deus va stabilaet ha graet din azezañ war dron David, va zad, ha graet din un ti, evel prometet ! - Ya, hiziv e vo lakaet Adonias d'ar marv !" ²⁵Hag e fizias ar roue Salomon e dorn Banaias, mab Joiada, da skeiñ warnañ ; hag e varvas.

²⁶Ha da Abiatar, ar beleg, e lavaras ar roue : "Kae da Anatot, war da zouar ! Un den da lazhañ ez out ! Met hiziv ne lazhin ket ac'hanout, rak douget ec'h eus Arc'h an Aotrou dirak David, va zad, hag ec'h eus bet poan dre-holl lec'h ma poanie va zad".

²⁷Hag ec'h argasas Salomon Abiatar : ne voe ken beleg d'an Aotrou, hag e voe sevenet ar pezh en devoa lavaret an Aotrou diwar-benn tiegezh Heli, e Silo.

²⁸Ar c'heloù-se a zeuas betek Joab ; Joab a oa bet dedennet da heul Adonias, met da heul Absalom ne oa ket bet dedennet. Hag e tec'has Joab da Deltenn an Aotrou, hag e krogas e kornioù an aoter. ²⁹Hag e voe kemennet d'ar roue Salomon e oa tec'het Joab da Deltenn an Aotrou hag e oa e-tal an aoter. Hag e kasas Salomon Banaias, mab Joiada, o lavarout : Kae ! sko gantañ !" ³⁰Hag ez eas Banaias da Deltenn

2, 16 Na zistro ket va dremm : bez hegarat ouzhin.

an Aotrou, hag e lavaras dezhañ : "Evel-hen e lavar ar roue : Deus er-maez !" Hag e lavaras : "Ne rin ket ! Amañ e varvin !" Hag ec'h adlavaras Banaïas d'ar roue an dra-se, o lavarout : "Evel-hen en deus komzset Joab, evel-hont respontet din".³¹ Hag e lavaras dezhañ ar roue : "Gra evel ma lavar, ha sko warnañ hag hen laka er bez, hag e pellai ur gwad bet skuilhet en aner gant Joab, diouzhin ha diouzh tiegezh va zad." ³²Hag e tistroio an Aotrou e wad war e benn, eñ hag en devoa skoet war daou zen reishoc'h ha gwelloc'h egetañ hag o lazhet dre ar c'hleze, ha va zad David ne ouie ket, Abner, mab Ner, penngadour lu Israel, hag Amasa, mab Jetro penngadour lu Youda. ³³Hag e tistroio o gwad war benn Joab ha war benn e lignez da viken. Hag en devo David hag e lignez, hag e diegezh, hag e dron, peoc'h da viken a-berzh an Aotrou". ³⁴Hag e pignas Banaïas, mab Joiada, hag e roas dezhañ taol ar marv, hag hen bezias en e di er gouelec'h. ³⁵Hag e lakaas ar roue Banaïas, mab Joiada, en e lec'h e penn an arme ; ha Sadok, ar beleg, a voe lakaet gant ar roue e-lec'h Abiatar. ³⁶Hag e kasas ar roue da c'hervel Semei, hag e lavaras dezhañ : "Sav evidout un ti e Jeruzalem, hag e chomi e-barzh, hep mont alese, amañ pe ahont." ³⁷D'an deiz ma-z i kuit ha ma treuzi froud C'hedron, gouez e varvi : da wad a vo war da benn !" ³⁸Hag e lavaras Semei d'ar roue : "Mat eo an dra-se : evel ma lavar an aotrou roue e ray da servijer". Hag e chomas Semei e Jeruzalem, deizioù e-leizh. ³⁹Ha setu, a-benn tri bloaz, e tec'has daou servijer da Semei da gaout Ac'hish, mab Maac'ha, roue Gat. Hag e voe roet ar c'heloù da Semei, o lavarout : "Emañ da servijerien e Gat". ⁴⁰Hag e savas Semei, hag e sternas e azen ha da vont betek Gat davet Ac'hish da glask e servijerien. Hag e tistroas Semei, o tegas gantañ e servijerien eus Gat. ⁴¹Hag e voe roet ar c'heloù da Salomon e oa aet Semei eus Jeruzalem betek Gat hag addeuet. ⁴²Hag e kasas ar roue da gerc'hat Semei, hag e lavaras dezhañ : "Hag-eñ n'em boa ket graet dit touiñ dre an Aotrou, - hag ez on test a-enep dit - o lavarout : D'an deiz ma-z afes da vale, amañ pe ahont, en gouzout a raes, e varvfes ? Hag az

poa lavaret din : Mat eo an dra-se, am eus klevet. ⁴³Perak eta n'ec'h eus ket miret al ledoued hag ar gourc'hemenn am boa roet dit ?" ⁴⁴Hag e lavaras ar roue da Semei : "Te a oar an holl zroug, hag hen gouzout a ra da galon, ac'h eus graet da Zavid, va zad. Distreiñ a ra an Aotrou da zroug war da benn !" ⁴⁵Hag ar roue Salomon a vo benniget, ha tron David a vo divrall dirak an Aotrou da viken". ⁴⁶Hag urzh a roas ar roue da Vanaïas, mab Joiada, a yeas hag a skoas warnañ ; hag e varvas. Hag e voe ar rouantelezh divrall etre daouarn Salomon.

Furnez Salomon.

3 ¹Ha mab-kaer e voe Salomon da Faraon, roue an Egipt : dimeziñ a reas gant merc'h Faraon, hag he degas a reas da gêr David, ken n'en devoe echu da sevel e di ha Templ an Aotrou, ha moger-dro Jeruzalem.

²Koulskoude an dud a aberzhe, met war an uhellec'hioù, peogwir ne oa ket bet savet un ti e anv an Aotrou betek an deizioù-mañ. ³Karout a rae Salomon an Aotrou, kerzhout a rae gant reolioù David, e dad, met war an uhellec'hioù ec'h aberzhe hag ec'h ezañse. ⁴Mont a reas ar roue da C'habaon evit kinnig sakrifisoù, rak eno e oa an uhellec'h-meur. Mil holokost a reas Salomon war an aoter-se.

⁵E Gabaon en em ziskouezas an Aotrou da Salomon dre huñvre-nnoz. Hag e lavaras Doue : "Goulenn diganin petra a fell dit a rofen dit". ⁶Ha Salomon a respontas : "Te a zo bet leun a vadelezh e-keñver da servijer David, va zad, dre ma kerzhe dirazout gant fealded, gant lealded ha gant ur galon eeun ; ha miret ec'h eus en e geñver ar garantez vras-se, ha roet dezhañ ur mab da gemerout e blas war e dron, evel m'emañ kont bremañ. ⁷Ha bremañ, Aotrou va Doue, graet ac'h eus roue da servijer war-lerc'h David, va zad ; ha ne don nemet un denig yaouank ha ne ouzon ket penaos en em ren. ⁸Da servijer a zo e-kreiz ur bobl bet dibabet ganit, ur bobl niverus, ken stank ma ne c'hell ket bezañ niveret na kontet gant ar bras ma-z eo. ⁹Ro eta d'az servijer ur galon leun a skiant evit ma c'hello gouarn da bobl gant ceundea ha ma c'hello dishañvalout an droug diouzh ar mad, rak piv a c'hellfe barn biken da bobl

hag a zo ken niverus ?"

¹⁰ Plijout a reas ar gouleñn-se d'an Aotrou Doue, hag e lavaras da Salomon :
¹¹ "Peogwir n'ac'h eus ket gouleñnet evidout nag ur vuhez hir, na pinvidigezh, na marv da enebourien ; met peogwir ac'h eus gouleñnet skiant evit gallout anavezout ar pezh a zo reizh, ¹² e roan dit da c'houlenn : reiñ a ran dit ur galon fur ha skiantek, evel n'en deus bet den ebet a-raozout, hag evel n'en devezo biken den ebet war da lerc'h. ¹³ Hag ouzhpenn-se e roan dit ar pezh n'ac'h eus ket gouleñnet : pinvidigezh hag enor, en doare na vo kavet hini all ebet par dit-te e-touez ar rouaned, e-pad da vuhez penn-da-benn. ¹⁴ Ha ma kerzhez gant va hentoù ha ma virez va lezennoù ha va gourc'hemenoù evel ma reas David, da dad, e roin dit buhez hir."

¹⁵ Hag e tihunas Salomon : bet en devoa un huñvre. Hag ez eas da Jeruzalem, hag en em zalc'has dirak Arc'h Emglev an Aotrou, hag e reas holokostoù, hag e reas peoc'h-aberzhou, hag e reas ur banvez evit e holl servijerien.

¹⁶ Neuze e teuas div vaouez, gisti, davet ar roue : hag en em zalc'hjont dirazañ. ¹⁷ Hag e lavaras ar vaouez gentañ : "Mar plij, aotrou, me hag ar vaouez-mañ a zo o chom en hevelep ti ; hag em eus bet ur bugel, en he c'hichen, er gêr. ¹⁸ Tri deiz 'oa em boa gwilioudet p'he deus bet ar vaouez-mañ ur gwilioud ivez. Hag e oamp a-gevret : den estregedomp en ti, nemet hon div e-barzh an ti. ¹⁹ Hag ez eo marvet mab ar vaouez-mañ e-kerz an noz : gourvezet he devoa warnañ. ²⁰ Hag ez eo savet e-kreiz an noz, hag he deus tapet va mab, eus va c'hichen, ha da vatezh o kousket, hag he deus gourvezet anezhañ war he barlenn ; hag he mab marv he deus gourvezet war va barlenn. ²¹ Ha pa-z on savet diouzh ar beure evit magañ va mab, e oa marv ! Met p'em eus taolet pled outañ diouzh ar beure, setu ne oa ket eñ va mab, an hini am boa ganet". ²² Hag e lavaras ar vaouez all : "Nann ! Va mab a zo bev, ha da vab a zo marv !" Hag eben da lavarout : "Nann ! Da vab a zo marv, ha va mab a zo bev !" Hag e komzent dirak ar roue.

²³ Hag e lavaras ar roue : "Houmañ a lavar : Hennezh eo va mab, a zo bev, ha da vab a zo marv. Hag hounnezh a lavar : Nann ! da vab a zo marv ha va mab a zo bev ;

²⁴ ac'hanta ! - eme ar roue - degasit din ur c'hleze !" Hag e voe degaset ur c'hleze dirak ar roue. ²⁵ Hag e lavaras ar roue : "Troc'hit ar bugel bev e daou ha roit un hanter da unan hag un hanter d'eben !"

²⁶ Met lavarout a reas ar vaouez ma oa bev he mab, d'ar roue - rak fromañ a rae he diabarzh evit he mab - lavarout a reas : "Dre c'hras, aotrou, roit dezhi ar bugel bev ! N'e lakait ket d'ar marv !" Hag eben a lavare : "Na din-me na dit-te ne vo ! Troc'hit !" ²⁷ Hag e respontas ar roue, o lavarout : "Roit da hounnezh ar bugel bev ! D'ar marv ne vo ket lakaet : hi eo e vamm".

²⁸ Hag e klevas Israel a-bezh petore barn en devoa graet ar roue, hag e voe doujañs ouzh ar roue pa voe gwelet e oa furnez Doue en e greiz evit reiñ ar gwir.

Uhelidi Salomon.

⁴ ¹ Hag e voe ar roue Salomon roue war Israel a-bezh. ² Ha setu ar renerien en devoa : Azarias, mab Sadok, ar beleg ; ³ Elihoref hag Ahias, mibien Sisa, skribed ; Josafat, mab Ahiloud, eñvorenour ; ⁴ Banaias, mab Joiada, e penn al lu, ha Sadok hag Abiatar, beleien ; ⁵ Azarias, mab Natan e penn ar velestrourien, ha Zaboud, mab Natan, beleg, keneil ar roue ; ⁶ Ahisar, e penn an tiegezh, hag Adoniram, mab Abda, e penn an anerioù.

⁷ Ha Salomon en devoa daouzek melestrour war Israel a-bezh, a bourveze ar roue hag e holl diegezh ; ur miz bloaz a oa da bep hini da bourvezañ. ⁸ Ha setu o anvioù : Ben-Hour war venez Efraim ; ⁹ Ben-Dekar, e Makes hag e Salebim, Betsames, Elon, Betanan ; ¹⁰ Ben-Hesed, en Aroubot, dezhañ Soc'ho hag holl vro Hefer ; ¹¹ Ben-Abinadab, dezhañ holl dosennoù Dor : Tafet, merc'h Salomon, a oa e wreg ; ¹² Baana, mab Ahiloud, en devoa Tanac'h ha Megeddo hag holl diegezh Betsan, e-kichen Sartan, dindan Izreel ; eus Betsan betek Abel-Mehula, betek en tu-hont da Jeknaam ; ¹³ Ben-Gever, e Ramot-Galaad, dezhañ bourc'hioù Jair, mab Manase, a zo er Galaad, ha bann Argob, a zo er Basan : tri-ugent kêr vras gant mogerioù ha morailhoù arem ; ¹⁴ Ahinadab, mab Addo, e Mahanaim ; ¹⁵ Akimaas, e Neftali, hag en devoa

kemeret Basemat, mere'h Salomon, da wreg ; ¹⁶Baana, mab Houshai, en Aser hag en Balot ; ¹⁷Josafat, mab Paroue, en Isac'har ; ¹⁸Semei, mab Ela, e Benjamin ; ¹⁹Gever, mab Ouri, e bro Galaad, bro Sehon, roue an Amoriz, ha bro Og, roue ar Basan : ur melestrour hepken a oa er vro. ²⁰Youda hag Israel a oa niverus, kement ha traezh e-tal ar mor, ken e oant. Hag e tebrent, hag ec'h event, hag e oant laouen.

Brud Salomon.

⁵ Ha Salomon a oa mestr war an holl rouantelezhioù eus stêr bro ar Filistiz betek harzoù an Egipt, hag e kinnigent profoù, hag e servijent Salomon holl zeizioù e vuhez. ² Hag e voe bitailh Salomon, bemdez, tregont 'kor' flourenn ha tri-ugent 'kor' bleud, ³ gant dek ejen lart, ugent ejen peurvan, kant dañvad, hep kontañ kirvi, gazeled, demmed ha gwazi lart, ⁴ rak gouarn a rae war holl Dreist-ar-Stêr, eus Tafsa betek Gaza, war holl rouaned Dreist-ar-Stêr ; ha peoc'h en devoa a-berzh e holl sujidi diwar-dro. ⁵ Hag e chomas Youda hag Israel dienkreze, pep hini dindan e winienn ha dindan e fiezenn, eus Dan betek Bersabea, holl zeizioù Salomon. ⁶ Hag en devoa Salomon daou-ugent mil kel-marchosi evit e gezeg, ha daouzek mil marc'heger.

⁷ Hag e pourveze ar velestrourien ar roue Salomon hag an holl re a dostae ouzh taol ar roue Salomon, pep hini ur miz, hep e lezel da vankout a netra. ⁸ Heiz ha plouz evit ar c'hezeg-tenn hag ar mirc'hi, a gased d'al lec'h ma vezent, pep hini hervez an urzh bet.

⁹ Hag e roas Doue furnez da Salomon, ha skiant bras-meurbet, hag ul largentez a galon, kement hag an traezh a zo war aod ar mor. ¹⁰ Hag e voe brasoc'h furnez Salomon eget furnez holl vibien ar Reter hag holl furnez an Egiptiz. ¹¹ Hag e voe furoc'h eget nep den : eget Etam an Ezraïad, hag eget Hemam, eget Kalkol, eget Darda, mibien Mahol ; e vrud a voe dre an holl vroioù tro-war-dro. ¹² Lavarout a reas Salomon tri mil krennlavar, hag e voe e ganoù pemp mil. ¹³ Komz a reas

diwar-benn ar gwez, adalek ar sedrez a zo war al Liban betek ar sikadez a vount er voger ; komz a reas diwar-benn al loened, an evned, ar stlejviled hag ar pesked. ¹⁴ Hag e teued eus an holl bobloù da selauou furnez Salomon, a-berzh holl rouaned an douar o devoa klevet eus e furnez.

¹⁵ Kas a reas Hiram, roue Tir, e servijerien davet Salomon, pa glevas e oa bet olevet da roue war-lerc'h e dad, rak karet en devoa Hiram David bepred. ¹⁶ Hag e kasas Salomon tud davet Hiram, da lavarout : ¹⁷ "Te a oar n'en devoa ket David, va zad, gallet sevel un ti da anv an Aotrou, e Zoue, gant ar brezel a veze en-dro dezhañ, ken na lakje an Aotrou anezho dindan solioù e dreid. ¹⁸ Met bremañ, pa 'm eus diskuizh dre c'hras an Aotrou, va Doue, tro-war-dro, - nag enebour na droukverzh ken - ¹⁹ ac'hanta ! Ober a ran va menoz sevel un ti da anv an Aotrou, va Doue, evel m'en devoa lavaret an Aotrou da Zavid, va zad, p'en devoa lavaret : Da vab a lakain war da lerc'h war da dron, hennezh a savo an ti-se d'am anv. ²⁰ Neuze 'ta, ro urzhioù ma vo troc'het din sedrez eus al Liban ; va servijerien a vo gant da servijerien ; gopr da servijerien a roin dit dres evel ma lavari, rak te a oar n'eus du-mañ den o c'houzout troc'hañ koad evel Sidoniz".

²¹ Pa glevas Hiram komzoù Salomon, e voe laouen-meurbet, hag e lavaras : "Benniget ra vezo an Aotrou hiziv da vezañ roet da Zavid ur mab fur war ar bobl vras-se !"

²² Hag e kasas Hiram tud davet Salomon, da lavarout : "Selaouet em eus ar pezh ac'h eus kaset lavarout din ; ober a rin kement az po c'hoant a goad sedrez hag a goad siprez. ²³ Va servijerien o diskenno eus al Liban d'ar mor, ha me o lakaio e radelloù war vor, betek al lec'h ma kemenni din ; o rannañ a rin eno, ha te o c'hargo, hag e ri plijadur din en ur reiñ boued d'am ziegezh".

²⁴ Hag Hiram a roas da Salomon koad sedrez ha koad siprez, kement ha m'en devoa c'hoant. ²⁵ Ha Salomon a roas da Hiram ugent mil 'kor' gwinizh da vagañ e diegezh, hag ugent mil 'kor' eoul olivez friket : sed a roe Salomon da Hiram, a vloaz da vloaz. ²⁶ An Aotrou a roas furnez

4, 19 eus bro Youda eo ez eus anv.

5, 1 d.l.e. eus ar stêr Eufrates betek ar stêr Nil.

5, 2 kor : war-dro 350 litrad.

5, 4 etre an Eufrates hag ar Mor Kreizdouar.

5, 6 kv 2 Dan 9, 25 pevar mil, kentoc'h eget daou-ugent mil.

5, 17 anezho : enebourien.

da Salomon evel m'en devoa prometet dezhañ ; hag e voe peoc'h etre Hiram ha Salomon, a zivizas un emglev etrezo.

²⁷Hag e savas ar roue Salomon un aner diwar Israel a-bezh, hag e voe an aner-mañ a dregont mil den. ²⁸Hag o c'has a rae d'al Liban, dek mil bep miz, tro-ha-tro : ur miz e vezent war al Liban, ha daou viz er gêr ; hag Adoniram a oa e penn an aner. ²⁹Hag en devoa Salomon dek mil ha tri-ugent douger-sammoù ha pevar-ugent mil bouc'haler war ar menez, ³⁰hep kontañ pennverourien ar re lakaet gant Salomon da evshaat ouzh al labourioù ; tri mil tri c'hant a oa mistri war an dud a rae al labourioù. ³¹Hag urzh a roas ar roue da dennañ mein bras ha mein a dalvoudegezh, hag evit diazez an ti, mein benerezh. ³²Benañ a reas mañsonerien Salomon ha mañsonerien Hiram, gant tud Giblal, hag e voe prest koad ha mein evit sevel an ti.

Templ an Aotrou.

⁶Ha pevar c'hant pevar-ugent vloaz goude ermaeziadeg bugale Israel eus bro Egipt, er bloaz pevar, - e miz Ziv, a zo an eil miz - eus ren Salomon war Israel, e voe savet an Ti d'an Aotrou. ²Hag an Ti a savas ar roue Salomon d'an Aotrou en devoa tri-ugent ilinad a hed hag ugent ilinad a led war dregont ilinad uhelder. ³Ar porched, dirak an Templ, en devoa ugent ilinad a hed war ledander an Ti, ha dek ilinad a led, dirak an Ti. ⁴Graet e voe d'an Ti prenestroù boull, kloz ; ⁵hag e voe savet ouzh mogerioù an Ti ul lab, tro-war-dro da vogerioù an Ti, tro-war-dro d'an Templ ha d'ar Santual, ha graet kambrou-kostez tro-war-dro. ⁶Al lab-traoñ en devoa pemp ilinad a led, hag an hini-kreiz, c'hwec'h ilinad a led, hag an trede, seizh ilinad a led, rak al logelloù a oa bet lakaet ouzh an Ti, tro-dro, er-maez, a oa distag eus mogerioù an Ti.

⁷An Ti, pa voe savet, gant mein peurvenet er vengleuz, a voe savet : na morzhol, na kizell, na benveg bennak a houarn ne voe klevet en Ti e-keit ma oad ouzh e sevel.

⁸An nor, da gambrou ar solier-kreiz, a oa ouzh kazel dehout an Ti, ha gant ur viñs e pigned d'ar solier-kreiz-mañ, hag eus ar solier-kreiz d'an trede. ⁹Hag e savas an Ti

6, 3 Templ e latin, ti en heb.

hag hen echuas ; hag e solieras an Ti gant treustoù ha plenk sedrez. ¹⁰Hag e savas al lab tro-distro d'an Ti : pemp ilinad uhelder, a oa krog en Ti gant koad sedrez.

¹¹Hag e komzas an Aotrou ouzh Salomon, o lavarout : ¹²"An Ti-mañ ac'h eus savet. Ma kerzhez gant va reolennoù, ma rez hervez va gwir ha ma virez va holl c'hourc'hemennoù en ur gerzhout ganto, e sevenin ar pezh am eus prometet dit hag am boa prometet da Zavid, da dad ; ¹³Hag e chomin e-touez bugale Israel, ha ne zilezin ket va Fobl Israel".

¹⁴Hag e savas Salomon an Ti hag hen echuas... ¹⁵Hag e savas ouzh moger an Ti, en diabarzh, panelloù sedrez, adalek leur an Ti betek treustoù an doubl, hag e voe goloet a goad an diabarzh ; hag e pourc'has leurenn an Ti gant panelloù siprez. ¹⁶Hag e savas, war ugent ilinad, e deun an Ti, panelloù sedrez, eus al leurenn betek krec'h ar mogerioù, hag e savas en Ti ur Santual, ur santel-santelañ. ¹⁷Daou-ugent ilinad en devoa c'hoazh an Ti, da lavarout eo ar sal vras a-raok ar Gambr-sakr. ¹⁸Ar sedrez, ouzh an Ti, en diabarzh, en devoa gweadennoù gant koulourdrennoù ha broñsennoù bleuñv ; penn-da-benn, sedrez, maen ebet ne weled.

¹⁹Ar Santual, e deun an Ti, a voe e ziabarzh kempennet evit lakaat ennañ Arc'h Emglev an Aotrou. ²⁰Dirak ar Santual, en devoa ugent ilinad a hed, ugent ilinad a led hag ugent ilinad uhelder, e voe gwarniset gant aour glan, gwarniset un aoter sedrez. ²¹Hag e warnisas Salomon an Ti, e diabarzh, gant aour glan, hag e lakaas a-dreuz chadennoù aour e diaraog ar Santual, a oa gwarniset gant aour. ²²Penn-da-benn e voe an Ti gwarniset gant aour : penn-da-benn, an Ti a-bezh, hag an aoter a-bezh, hini ar Santual, a voe gwarniset gant aour.

²³Hag e reas, evit ar Santual, daou geroubin, e koad olivez, a zek ilinad uhelder. ²⁴Pemp ilinad he devoa askell ar c'heroubin, ha pemp ilinad askell ar c'heroubin en tu all : dek ilinad eus penn unan betek dibenn an hini all. ²⁵Dek ilinad en devoa ar c'heroubin all : an hevelep ment hag an hevelep stumm o devoa an daou geroubin. ²⁶Uhelder ur c'heroubin a oa dek ilinad, ha kement-all evit ar
6, 17 Arroud digomprenus en heb. : heuliet hon eus ar Vulgata.

geroubined all. ²⁷Hag e lakaas ar geroubined e-kreiz an Ti, en diabarzh ; ha displeg eskell ar geroubined, e stoke askell unan ouzh ar voger, hag askell ar geroubin all ouzh ar voger all ; hag o eskell, e-kreiz an Ti, a stoke, askell ouzh askell. ²⁸Hag e warnisas ar geroubined gant aour. ²⁹War holl vogerioù an Ti, tro-war-dro, e voe treset kizelladurioù kemmesket : keroubined, palmez, broñsennoù bleuñv, diabarzh ha diavaez. ³⁰Leurenn an Ti a voe gwarniset gant aour, diabarzh ha diavaez.

³¹Evel dorojoù d'ar Santual e reas stalafioù koad olivez : raoulin ha postoù a oa a bemp... ³²An daou stalaf a oa e koad olivez ; hag e reas kizelladurioù warno, kemmesket keroubined, palmez, broñsennoù bleuñv, hag o gwiskas gant aour ; skuilhañ a reas war ar geroubined ha war ar palmez an aour. ³³Kement-all a reas evit dor an Templ : postoù koad olivez, a bevar..., ³⁴gant daou stalaf koad siprez : div banell evit ar stalaf kentañ, hedro, ha div banell evit an eil stalaf, hedro. ³⁵Hag e voe kemmesket keroubined, palmez, broñsennoù bleuñv, ha gwarniset gant aour pladet ar c'hizelladurioù.

³⁶Hag e savas ar porzh diabarzh : teir renkad mein-benerezh hag ur renkad koadennoù sedrez.

³⁷Er bloaz pevar e voe diazezet Templ an Aotrou, da loar Vreiz, ³⁸ha d'ar bloaz unnek, da loar Boul, a zo an eizhvet miz, e voe echu an Ti gant e holl draoù, hervez an holl reolioù. Savet e oa bet e seizh vloaz.

Ti Salomon.

7 ¹E di-eñ a savas Salomon e trizek vloaz, hag e voe peurechu e di. ²Sevel a reas "Ti Koad al Liban" : kant ilinad a hed, ha hanter-kant ilinad a led, war dregont ilinad uhelder, gant peder renkad peulioù sedrez ha treustoù sedrez war ar peulioù.

³Doublet e voe gant sedrez, e-krec'h, an treustoù a oa war ar peulioù, pemp ha daou-ugent anezho, pemzek dre renkad.

⁴Prenestroù a oa ivez teir renkad, keñver-ouzh-keñver, teir gwech. ⁵An holl zigoroù gant o fostoù a oa karrezek a stumm, a-dal, keñver-ha-keñver, teir gwech. ⁶Ur raksal gant peulioù a reas : hanter-kant ilinad a hed ha tregont ilinad a led, hag ur raksal

6, 31 a bemp... : pemp muzuliad pe kostez.

c'hoazh en a-raok, gant peulioù hag un apoueilh en a-raok. ⁷Hag ur sal evit an tron, da varn enni, ul lez-varn, a reas, doublet gant sedrez adal al leurenn betek an doubl. ⁸E di-annez en devoa ur porzh all, a-dreñv d'ar raksal, en hevelep doare. Hag un ti a reas ivez evit merc'h Faraon, dimezet gant Salomon, evel ar raksal-mañ.

⁹An holl draoù-mañ a reas gant mein a dalvoudegezh, muzuliet, benet, heskennet gant heskennoù, a-ziavaez hag a-ziabarzh, adalek an diazez betek al livenn, hag en diavaez, betek ar porzh bras. ¹⁰An diazezoù a voe graet gant mein a dalvoudegezh, mein bras : mein a zek ilinad ha mein a eizh ilinad. ¹¹Hag uheloc'h, mein a dalvoudegezh, muzuliet, benet, ha koad sedrez. ¹²Ar porzh bras, tro-dro, en devoa teir renkad mein-benerezh hag ur renkad treustoù sedrez, evel porzh Templ an Aotrou, en diabarzh, ha porched an Ti.

¹³Hag e kasas ar roue Salomon kerc'hat Hiram, eus Tir. ¹⁴Hemañ a oa mab ur vaouez intañvez, eus meuriad Nefali, hag e dad a oa un den eus Tir, micherour war an arem. Leun e oa a furnez, ampartiz ha skiant evit ober a bep seurt labour gant arem. Hag ez erruas e ti ar roue Salomon, hag e reas e holl labourioù.

¹⁵Furmiñ a reas an daou beul arem : triwec'h ilinad uhelder evit ur peul hag un neudenn a zaouzek ilinad a rae tro an eil peul. ¹⁶Div dogenn a reas da lakaat war benn ar peulioù, teuzet en arem : pemp ilinad uhelder an eil dogenn. ¹⁷Labourioù evel rouedoù, reoù vras, labourioù evel chadennoù o devoa an togennoù war-benn ar peulioù : seizh an dogenn gentañ, ha seizh an dogenn all. ¹⁸Hag e reas d'ar peulioù div renkad - tro-dro da bep rouedad, evit goleiñ an togennoù, war-benn, - gant greunadez, an hevelep tra evit pep togen. ¹⁹An togennoù, war-benn ar peulioù, a reas evel lili, er raksal, hag a bevar ilinad. ²⁰An togennoù, war an daou beul, a oa uheloc'h eget o c'hof, eget ar rouedad greunadez, daou c'hant anezho e renkadoù, hag ar rae tro pep togen. ²¹Hag e savas peulioù porched an Ti : sevel a reas ar peul dehou hag e c'halvas e anv 'Iac'hin' ; hag e savas ar peul kleiz hag e c'halvas e anv 'Boaz'.

²²War benn ar

7, 2 Ti Koad al Liban : ti Salomon, de ma oa savet gant koad eus al Liban.

peulioù e reas lili, hag e voe peurechu labour ar peulioù.

²³ Hag e reas ar mor arem, dek ilinad a rizenn da rizenn ha kelc'hiek tro-dro, ha pemp ilinad uhelder ; ul linenn a dregont ilinad a rae dezhañ an dro.

²⁴ Koulourdrennoù, dindan e rizenn, tro-dro outañ, ha dek dre ilinad, a gelañ ar mor tro-dro : div renkad koulourdrennoù teuzet en dolzenn. ²⁵ Savet e voe war daouzek ejen, tri troet ouzh ar Sterenn, tri troet ouzh ar Mor, tri troet ouzh an Negev, ha tri troet ouzh ar Reter, hag ar mor warno, war o c'hein, o holl talieroù war-du ar c'hreiz. ²⁶ E devder a oa ur palvad, hag e rizenn a oa graet evel rizenn kalir ur vleunienn lili : daou vil 'bat' a gendalc'he.

²⁷ Hag e reas ar sichennoù, dek, en arem ; pevar ilinad hed he devoa pep sichenn, war bevar ilinad a led ha tri ilinad uhelder.

²⁸ Hag evel-hen e reas ur sichenn : sternioù he devoa, sternioù etre pep pazenn. ²⁹ Ha war ar sternioù, etre ar pazennoù, e oa leoned, ejened ha keroubined, ha war ar pazennoù, e krec'h ha dindan al leoned hag an ejened, e oa garlantezioù graet evel a-istribilh. ³⁰ Peder rod arem he devoa pep sichenn, hag ahelioù arem. He fevar zroad o devoa skoazioù a-is d'an oglenn, skoazioù teuzet pelloc'h eget ar garlantezioù.

³¹ Ar genou, e diabarzh ar rizenn, e krec'h, en devoa un ilinad uhelder ; ar genou-se a oa ront ha graet evel-hen : un ilinad hag un hanter ilinad a dreuz. War ar genou-se e oa kinkladurioù ; ar sternioù a oa karrezek ha nann ront. ³² Ar peder rod a oa a-is d'ar sternioù hag ahelioù ar rodoù a oa ouzh ar sichenn ; uhelder pep rod a oa un ilinad hanter. ³³ Graet e oa ar rodoù evel ma vez graet ur rod-karr : ahel, kammed, emproù ha moelloù, a oa bet holl teuzet. ³⁴ Peder skoaz a oa evit ar pevar c'horn eus pep sichenn : diouzh ar sichenn e teue ar skoazioù. ³⁵ War lein ar sichenn, un hanter ilinad uhelder, e oa ur c'helc'h tro-dro, ha war benn ar sichenn, ahelioù ha sternioù a oa a-bezh ganti. ³⁶ Hag engravañ a reas Hiram war bladennoù an ahelioù ha war ar sternioù : keroubined, leoned, palmez, diouzh lijoz pep hini, ha garlantezioù, tro-dro. ³⁷ Evel-se e voe graet an dek sichenn :

7, 23 Ur veol a zour-glanaat.

7, 25 war o c'hein : heb. e krec'h.

7, 26 Un ilinad (50 ktm) a zo div rahouennad (24

an hevelep teuz, an hevelep ment, an hevelep stumm o devoa holl. ³⁸ Hag e reas dek oglenn arem, daou-ugent 'bat' kendalc'h pep oglenn. Pevar ilinad he devoa pep oglenn, ha pep oglenn he devoa ur sichenn, war an dek sichenn. ³⁹ Hag e voe lakaet ar sichennoù, pemp ouzh ar c'hostez dehou eus an Ti, ha pemp ouzh ar c'hostez kleiz eus an Ti. Hag ar mor a voe lakaet war ar c'hostez dehou eus an Ti, ouzh ar gevred.

⁴⁰ Hag e reas Hiram kaoterioù, palioù ha sparfoù. Hag en devoe echu Hiram da ober an holl labourioù en devoa bet da ober evit ar roue Salomon gant Templ an Aotrou :

⁴¹ daou beul, ha bolzennoù an togennoù war benn an daou beul, hag an div rouedad a c'holoe div volzenn an togennoù war benn ar peulioù, ⁴² pevar c'hant greunadez evit an div rouedad, div regennad greunadez evit pep rouedad, a c'holoe div volzenn an togennoù war veg ar peulioù ; ⁴³ an dek sichenn gant dek oglenn war ar sichennoù ; ⁴⁴ ur mor ha daouzek ejen dindan ar mor ; ⁴⁵ kaoterioù, palioù ha sparfoù. An holl vinvioù-se a reas Hiram evit ar roue Salomon, e Templ an Aotrou, en arem lufr. ⁴⁶ E kampoullenn ar Yordan e voent teuzet gant ar roue, e tevder an douar, etre Soukot ha Sartan. ⁴⁷ Hag e lezas Salomon an holl vinvioù-se, - kement ha kement e oa anezho - hep klask pouez an arem.

⁴⁸ Hag e reas Salomon holl arrebeuri Templ an Aotrou : an aoter aour, hag an daol warni bara-bezañs, en aour ; ⁴⁹ ar c'hantolorioù, pemp a-zehou ha pemp a-gleiz, dirak ar Santual, en aour glan, gant bleunioù, gouleier ha piñsetez aour, ⁵⁰ ar c'hibelloù, ar c'hontilli, ar c'hopoù, ar pladoù hag ar glaouieroù, en aour glan, ar mudurunoù evit dorjoù an Ti diabarzh, evit ar Santel-santelañ, hag evit dorjoù an Ti, evit an neved, en aour.

⁵¹ Hag e voe peurechu an holl labourioù en devoa bet ar roue Salomon gant Templ an Aotrou, hag e tegasas Salomon traoù santel David, e dad : arc'hant hag aour, hag al listri, a lakaas e teñzor Templ an Aotrou.

Dedi an Templ - Pedenn Salomon.

ktm), pe 6 palvad (9 c'htm), pe 24 biz (2 gtm). Ur bat (30 litrad) a zo 6 hin (5litrad).

7, 48 Bara-bezañs, kv Erm 25,30.

8¹Neuze e vodas Salomon Kozhidi Israel hag holl bennoù ar meuriadoù, priñsed tadel bugale Israel, davet ar roue Salomon e Jeruzalem, evit sevel Arc'h Emglev an Aotrou eus kêr David, da lavarout eo, eus a Sion. ²Hag en em vodas en-dro d'ar roue Salomon holl dud Israel, da loar Etanim, e-kerz ur gouel, d'ar seizhvet miz. ³Pa voe erruet holl Gozhidi Israel, e tougas ar veleien an Arc'h. ⁴Hag e savjont Arc'h an Aotrou eus Teltenn an Emgav, hag holl listri ar Santual a oa en Deltenn. Hag o dougen a reas ar veleien hag al Levidi. ⁵Hag ar roue Salomon hag holl gumuniezh Israel a-gevret en-dro dezhañ dirak an Arc'h, a lidlazhas deñved hag ejened, kement ma ne oa tu ebet d'o c'hontañ, ken niverus e oant. ⁶Hag e tougas ar veleien Arc'h Emglev an Aotrou d'he lec'h, e Santual an Templ, d'ar Santel-santelañ, dindan eskell ar Geroubined, ⁷rak ar Geroubined a zisplege o eskell war al lec'h ma oa an Arc'h, hag e c'holoe ar Geroubined an Arc'h hag he barennoù, eus krec'h. ⁸Hir a-walc'h e oa ar barennoù evit gwelout pennoù ar barennoù er Santual, a-zirak ar Santual ; met n'o gweled ket eus er-maez ; emaint aze betek hiziv. ⁹Ne oa en Arc'h nemet an div daolenn vaen bet lakaet enni gant Moizez en Horeb, pa skoulmas an Aotrou Doue emglev gant pobl Israel, goude ma oant deuet er-maez eus an Egipt. ¹⁰Ha setu, pa zeuas er-maez ar veleien eus ar Santual, ar goabrenn a gargas Templ an Aotrou. ¹¹Ne c'helle ket ar veleien chom da lidañ, en abeg d'ar goabrenn, rak leuniañ a rae Gloar an Aotrou Templ an Aotrou. ¹²Neuze e lavaras Salomon :

"An Aotrou en deus divizet chom er goabrenn.

¹³Savet en eus un Ti-annez dit, ur chomadur evidout da viken".

¹⁴Hag e troas ar roue e zremm, hag e vennigas holl gumuniezh Israel, holl vodadeg Israel en he sav, ¹⁵en ur lavarout : "Benniget ra vo an Aotrou, Doue Israel, en deus komzet gant e c'henou ouzh David, va zad, ha gant e zorn sevenet ar pezh en devoa lavaret. ¹⁶Abaoe an deiz m'em eus tennet va fobl Israel eus an Egipt, n'em eus ket dibabet ur gêr a-douez holl veuriadoù Israel evit sevel un Ti e vefe va anv e-barzh, nemet dibabet em eus David da

vezañ war va fobl Israel. ¹⁷Bez' e oa e kalon David, va zad, sevel un Ti da anv an Aotrou, Doue Israel. ¹⁸Met lavarout a reas an Aotrou da Zavid, va zad : Mennad da galon da sevel un Ti d'am anv, mat eo ar mennad kalonek-se : ¹⁹Hogen n'eo ket te a savo an Ti-se, met da vab, deuet eus da lounezhi, eo a savo an Ti-se d'am anv. ²⁰Hag en deus sevenet an Aotrou ar gomz en devoa lavaret : savet on war-lerc'h David, va zad, em c'hoaez war dron Israel, evel m'en devoa lavaret an Aotrou. Hag em eus savet an Ti-mañ da anv an Aotrou, Doue Israel. ²¹Hag em eus lakaet ennañ ul lec'h evit an Arc'h, emañ e-barzh Emglev an Aotrou, an hini en devoa divizet gant hon tadoù pa dennas anezho eus bro Egipt".

²²Hag e oa Salomon en e sav dirak aoter an Aotrou, a-dal da holl gumuniezh Israel, hag ec'h astennas e zaoarn etrezek an neñv, ²³hag e lavaras : "Aotrou, Doue Israel, n'eus ket a Zoue heñvel ouzhit-te en Neñv, e krec'h, na war an douar, e-traoñ, hag a vir an Emglev e-keñver da servijerien hag a ziskouez trugarez dezho pa gerzhont dirazout gant o holl galon. ²⁴Miret ac'h eus evit ho servijer David, va zad, ar pezh az poa prometet gant da c'henou hag ac'h eus gant da zorn sevenet hiziv. ²⁵Ha bremañ, Doue Israel, mir d'az servijer David, va zad, ar pezh az poa prometet dezhañ, o lavarout : Ne vo ket lamet da lignez dirazon, chom a ray war dron Israel, ma vir da vibien o hent ha ma kerzhont dirazon evel ma kerzhez dirazon. ²⁶Ha bremañ, Doue Israel, ra c'hoarvezo ar bromesa az poa graet d'az servijer David, va zad ! ²⁷Daoust hag evit gwir emañ Doue war an douar ? An Neñv hag an Neñvoù ne endalc'hont ket ac'hanout : seul-vui an Ti-mañ am eus savet ! ²⁸Met o Aotrou, va Doue, laka evezh ouzh pedenn da servijer hag ouzh e c'houlenn ! Selaou ar griadenn hag ar bedenn a ra dit da servijer hiziv. ²⁹Ra vezo digor da zaoulagad war an Ti-mañ, noz-deiz, war al lec'h m'ac'h eus lavaret : "Eno e vo va anv !" Selaou eta ar bedenn a ra da servijer el lec'h-mañ. ³⁰Ro o mennad d'az servijer ha d'az pobl Israel, pa vezint o pediñ el lec'h-mañ. Selaou anezho eus an Neñvoù, eus al lec'h m'emaout o chom. Selaou ha pardon ! ³¹P'en devo manket un den e-keñver e nesañ ha pa vo

rediet d'ober ul le, ha pa zeuio evit e le dirak an aoter en Ti-mañ, ³²e selaoui en Neñvou, hag e ri barn da servijer, o kondaoniñ ar fallakr, en ur lakaat e hent war e benn, hag o reishaat an hini reizh en ur reiñ dezhañ hervez e reizhder.

³³Pa vo bet pilet da bobl Israel gant hec'h enebour goude pec'hiñ ouzhit, hag pa zistroint davedout, en ur veuliñ da anv, en ur bediñ hag ouzh da aspediñ en Ti-mañ, ³⁴e selaoui en Neñvou hag e pardoni pec'hed da bobl Israel, hag o distroi war an douar az poa roet d'o hendadoù.

³⁵Pa vo stouvet an neñvou ha na vo ken a c'hlav, dre m'o devo pec'het ouzhit, hag pa bedint el lec'h-mañ en ur veuliñ da anv, ha pa zistroint diouzh o fec'hed p'az pezo o foaniet, ³⁶e selaoui en Neñvou, hag e pardoni pec'hed da servijerien ha da bobl Israel, o kelenn dezho an hent mat, ma kerzhint warnañ, hag e roi glav war da zouar, bet roet ganit d'az pobl en hêrezh.

³⁷Pa vo dienez er vro, pa vo bosenn, mergl, intr, karved, pa vo skrilhed, pa ray seziz warni hec'h enebourien, er vro, ouzh he dorjoù, pa vo ur reuz pe ur c'hleñved bennak, ³⁸ouzh kement pedenn, ouzh kement aspedenn a vo a-berzh ne vern petore den pe a-berzh da holl pobl Israel, oc'h anavezout reuz e galon hag oc'h astenn e balvoù etrezek al lec'h-mañ, ³⁹e selaoui en Neñvou, e-lec'h m'emaout o chom, hag e pardoni, hag e ri diouzh reiñ da bep hini hervez e holl hentoù, peogwir ez anavezez e galon, peogwir ez anavezez, ha Te hepken, kalon holl vibien Adam, ⁴⁰evit ma toujint dit, keit ha ma vezint bev war c'horre an douar bet roet ganit d'hon hendadoù.

⁴¹Ha zoken ouzh an estrañjour, ha n'eo ket eus da bobl Israel, met a zeuio a bell-vro abalamour d'az anv, ⁴²o vezañ m'en devo klevet komz eus da anv, eus da zorn galloudus hag eus da vrec'h nerzhus, pa zeuio d'az pediñ d'an ti-mañ, ⁴³selaou anezhañ eus lein an Neñvou, el lec'h m'emaout o chom, ha ro e holl vennadoù d'an estrañjour-se, ma-z anavezoz holl bobloù an douar da anv, ha ma toujint dit evel ma ra da bobl Israel, hag e vo gouezet e vez pedet da anv en Templ-mañ bet savet ganin."

⁴⁴Pa yelo da bobl d'ar brezel a-enep d'hec'h enebour dre an hent ma vint kaset

ganit, ha pa bedint an Aotrou etrezek ar gêr ac'h eus dibabet hag an Ti am eus savet d'az anv, ⁴⁵e selaoui en Neñvou o fedenn hag o aspedenn, hag e roi dezho o gwir.

⁴⁶Pa bec'hint ouzhit, - rak n'eus den ha na bec'h ket - ha pa vi kounnaret outo, ha p'o lakai dirak an enebour, ha pa vezint kaset, prizonidi, da vro an enebour, pell pe dost, ⁴⁷ha pa zistroint en o c'halon, er vro ma vezint prizonidi, o lavarout : Pec'het hon eus, manket hon eus, bet omp fallakr, ⁴⁸ma tistroont ouzhit a holl galon, a holl ene, e bro o enebourien, ha ma aspedont war-du ar vro az poa roet d'o zadou, etrezek ar gêr az poa dibabet hag an Ti am eus savet d'az anv, ⁴⁹e selaoui en Neñvou, e-lec'h m'emaout o chom, o fedenn, o aspedenn, hag e roi o gwir dezho ; ⁵⁰hag e pardoni d'az pobl, o devo pec'het ouzhit, o holl vankoù o devoa bet ez keñver, hag e lakai da druezijn outo o bac'herien, hag o devo truez outo, ⁵¹rak da bobl ha da hêrezh ez int, az poa tennet eus an Egipt, a-greiz ar forn-houarn. ⁵²Hag e vo da zaoulagad digor ouzh aspedenn da servijer hag ouzh aspedenn da bobl Israel, o selaou outo a-grenn, pa vezint ouzh da pediñ ; ⁵³rak Te eo ac'h eus o dibabet evidout da hêrezh a-douez holl bobloù an douar, evel m'az poa lavaret dre Voizez, da servijer, p'az poa tennet hon hendadoù eus an Egipt, Aotrou Doue".

⁵⁴Ha p'en devoe echuet Salomon da ober d'an Aotrou an holl bedennoù hag aspedennoù-mañ, e savas a-zirak aoter an Aotrou, stouet ma oa war e zaoulin hag e balvoù astennet etrezek an Neñvou. ⁵⁵Hag en e sav, e vennigas holl gumuniezh Israel, a vouezh uhel, o lavarout : ⁵⁶"Benniget ra vezo an Aotrou Doue, en deus roet diskuizh d'e bobl Israel, hervez kement en devoa prometet. N'eo ket kouezhet hini ebet eus e holl bromesaou mat en devoa lavaret dre Voizez, e servijer. ⁵⁷Ra vezo an Aotrou, hon Doue, ganimp, evel ma-z eo bet gant hon Tadoù, hep hon dilezel, hep hon disteurel. ⁵⁸Met plijet gantañ treiñ hor c'halonou war-du ennañ, deomp da vont gant e holl hentoù, ha da virout e c'hourc'hemennoù, e Lezennoù hag e urzhioù bet merket gantañ d'hon Tadoù.

⁵⁹Ra vezo ar c'homzoù-mañ, - am eus lavaret oc'h aspediñ dirak an Aotrou - tost

d'an Aotrou, hon Doue, deiz-ha-noz, en doare ma roio o gwir d'e servijer ha d'e bobl Israel, a zeiz da zeiz, ⁶⁰ evit ma ouïo holl bobloù an douar ez eo an Aotrou eo a zo Doue, ha n'eus, himi all ebet, nemetañ."

⁶¹ Hag e vo ho kalon a-bezh d'an Aotrou, hon Doue, evit heuliañ e Lezennoù ha mirout e c'hourc'hemennou".

⁶² Hag ar roue, hag Israel a-bezh gantañ, a reas aberzhoù dirak an Aotrou. ⁶³ Hag e reas Salomon peoc'h-aberzhoù, o lidlazhañ d'an Aotrou ejened, daou vil warn-ugent, ha deñved, kant ugent mil. Hag e voe graet dedi Templ an Aotrou gant ar roue ha gant holl vibien Israel. ⁶⁴ En deiz-se e voe santelaet gant ar roue kreiz ar porzh dirak Templ an Aotrou, o kinnig ennañ holokostoù, profadennoù ha lardoù peoc'h-aberzhoù, rak an aoter arem, dirak an Aotrou, a oa re vihan evit enderc'hel an holokostoù, ar profadennoù ha lardoù ar peoc'h-aberzhoù. ⁶⁵ Hag e reas Salomon, d'ar mare-se, ur gouel, - hag Israel a-bezh gantañ, ur vodadeg vras, adal antre Emat betek froud an Egipt -, dirak an Aotrou, hon Doue, seizh deiz-pad ha seizh deiz, pevarzek devezh ! ⁶⁶ D'an eizhvet deiz, e tigouviav an dud : o bennigañ a reas ar roue, hag ez ejont d'o zinelloù, laouen ha brav o c'halon, ken brav m'en devoa graet an Aotrou e-keñver David, e servijer, hag e-keñver Israel, e bobl.

Savadurioù ha listri Salomon.

⁹ ¹ Ha p'en devoe echuet Salomon da sevel Templ an Aotrou ha ti ar roue, hag an holl draoù en devoa Salomon c'hoantaet ober, ² en em ziskouezas an Aotrou da Salomon, un eil gwech, evel m'en devoa en em ziskouezet dezhañ e Gabon. ³ Hag e lavaras an Aotrou dezhañ : "Klevet em eus da bedennoù, hag an aspedennoù ac'h eus graet dirazon ; santelaet em eus an Ti-mañ ac'h eus savet evit lakaat va anv ennañ da viken ; hag e vo va daoulagad ha va c'halon eno bepred. ⁴ Ha ma kerzhez dirazon evel ma kerzhe David, da dad, a greiz kalon, gant reizhded, en ur ober penn-da-benn evel em eus gourc'hemennet dit, ha ma virez va reolioù ha va setañoù, ⁵ e talc'hin en e sav tron da rouantelezh war Israel da viken, evel em boa prometet da

⁹, ¹¹ Ur marc'had nevez ez eo : gwerzhañ a reas Salomon an ugent kêr-se evit 120 talant aour.

Zavid, da dad, o lavarout : Ne vo ket lamet da lignez diwar dron Israel. ⁶ Ma tistroit, c'hwï hag ho mibien, diwar va lerc'h, ma ne virit ket va gourc'hemennouù ha va reolennoù am eus lakaet dirazoc'h ; mar d-it da servijout doueoù all ha da stouñ dirazo, ⁷ e raskin Israel diwar c'horre an douar am eus roet dezho, hag an Ti am eus santelaet d'am anv a gasin kuit a-zirazon, hag e vo Israel ur vojenn hag ur c'hoapadenn e-touez an holl bobloù, ⁸ hag an Ti-mañ, bet ken uhel, neb a dremeno en e gichen a vo mantret hag a c'hwitello en ur lavarout : Perak en deus graet an Aotrou evel-hen d'ar vro-mañ ha d'an Ti-mañ ? ⁹ Hag e vo lavaret : Dre m'o deus dilezet an Aotrou, o Doue, en devoa tennet o zadoù eus bro Egipt, ha dre m'o deus en em staget ouzh doueoù all, o azeulet hag o servijet : setu perak en deus kaset an Aotrou warno ar gwalleur-mañ".

¹⁰ A-benn ugent vloaz e oa bet savet gant Salomon an daou Di : Templ an Aotrou ha ti ar roue. ¹¹ Hiram, roue Tir, en devoa douget da Salomon koad sedrez ha koad siprez, hag aour, kement ha ma c'houlenne ; neuze e roas dezhañ ar roue Salomon, da Hiram, ugent kêr e bro C'halilea. ¹² Hag ez eas Hiram, eus Tir, da welout ar c'hêrioù en devoa roet dezhañ Salomon, ha ne voent ket d'e c'hrad ; ¹³ hag e lavaras : "Petra eo ar c'hêrioù-se a roez din, va breur ?" Hag o envel a reas : bro Gaboul, a zo c'hoazh o anv betek hiziv. ¹⁴ Hag en devoa kaset Hiram d'ar roue kant ugent talant aour.

¹⁵ Abeg an anerioù en devoa savet ar roue Salomon a oa bet sevel Templ an Aotrou, hag e di, ha Mello, ha moger Jeruzalem, hag Asor, ha Megeddo ha Gazer. ¹⁶ Faraon, roue an Egipt, a oa pignet hag en devoa tapet Gazer hag he zangwallet, hag ar Ganaaniz a oa o chom e kêr en devoa lazhet. Hag he roet en devoa en argouroù d'e verc'h, gwreg Salomon. ¹⁷ Hag en devoa adsavet Salomon Gazer ha Betoron-traon, ¹⁸ ha Baalat ha Tamar, e gouelec'h ar vro, ¹⁹ hag an holl gêrioù-pourvez en devoa Salomon, hag ar c'hêrioù-kirri, hag ar c'hêrioù-marc'heien, hag an holl draoù en devoa Salomon c'hoantaet sevel e Jeruzalem ha war al Liban, ha war an holl zouaroù dindan e veli. ²⁰ An holl bobladoù

⁹, ¹³ Kaboul : douar fall taouarc'h : douar displijus, bro a netra.

a vanas, Amoriz, Pereziz, Hiviz, Jebousiz, ha na oant ket eus bugale Israel, ²¹ o mibien chomet war o lerc'h er vro hep n'o dije gallet bugale Israel o anaoueañ, sevel a reas warno Salomon anerioù, evel sujidi, hag ez int betek hiziv. ²² Met eus bugale Israel ne lakaas Salomon hini ebet da sklav : bez' e oant tud a vrezel, e soudarded, e ofiserien, e gabitened, mestrou e girri hag e varc'hegerien. ²³ Ar bennverourien bet war labourioù Salomon a voe pemp kant hanter kant, hag e renent war an dud a rae al labourioù.

²⁴ A-boan e oa merc'h Faraon deuet eus kêr David d'an ti en devoa savet eviti, ma savas Mello.

²⁵ Hag e kinnige Salomon, teir gwech ar bloaz, holokostoù ha peoc'h-aberzhoù war an aoter en devoa savet d'an Aotrou, hag ec'h ezañse ouzhpenn dirak an Aotrou. Hag e voe peurechuet an Ti.

²⁶ Ha listri a reas ar roue Salomon en Asiongaber, a zo e-kichen Eilat, war aod Mor ar Broenn, e bro Edom. ²⁷ Hag e kasas Hiram, war al listri, servijerien dezhañ, martoloded oc'h anaout ar mor, gant servijerien Salomon. ²⁸ Hag ez aent da Ofir da gerc'hat alese aour, pevar c'hant ugent talant a gasjont d'ar roue.

Rouanez Saba.

10 ¹ Ha rouanez Saba, o vezañ klevet komz eus brud Salomon, abalamour da anv an Aotrou, a zeuas d'e amprouiñ gant divinadelloù diaes. ² Dont a reas da Jeruzalem gant danvezioù talvoudus-meurbet : kañvaled sammet a louzeier c'hwec'h hag aour e-leizh-meurbet, ha mein prizius ; hag ez eas da gaout Salomon, hag e lavaras dezhañ holl bezh he devoa war he c'halon. ³ Hag e tisklêrias dezhi Salomon hec'h holl c'houlennoù ; ne voe netra kuzhet ouzh ar roue, netra n'en divije ket gallet respont. ⁴ Hag e welas rouanez Saba holl furnez Salomon, hag ar palez en devoa savet, ⁵ ha boued e daol, hag annezioù e servijerien, hag emzalc'h e vinistred hag o dilhad, hag e hanaferien, hag an holokostoù a ginnige e Templ an Aotrou Doue, ne oa mui evit kaout hec'h alan ! ⁶ Hag e lavaras d'ar roue : "Gwir eo ar pezh am boa klevet em bro diwar-benn da oberoù ha da furnez. ⁷ Met ne greden

ket an traoù-se ken na vijen deuet ha ken n'am bije gwelet gant va daoulagad van-unan, met a dra sur, ne oa ket bet kontet din an hanter ; muioc'h a furnez ac'h eus, hag a vadoù, eget ar pezh am boa klevet. ⁸ Evurus da sujidi ! Pegen evurus da servijerien en em zalc'h dirazout dalc'hmat, hag a selaou da furnez ! ⁹ Ra vezo benniget an Aotrou, da Zoue, en deus da garet ouzh da lakaat war dron Israel ! Dre ma kar Israel da viken eo en deus an Aotrou lakaet ac'hanout da roue evit mirout al Lezenn hag ar Justis." ¹⁰ Hag e roas d'ar roue kant ugent talant aour, ha louzeier c'hwec'h-va e-leizh-meurbet, ha mein prizius. Ac'houdevezh ne voe morse degaset kement a louzeier c'hwec'h-va evel m'he devoa rouanez Saba roet d'ar roue Salomon.

¹¹ Ha listri Hiram, a zouge aour eus Ofir, a gase ivez eus Ofir koad santal, kementadoù bras-kenañ, ha mein prizius.

¹² Hag e reas ar roue, gant koad santal, balustroù evit Templ an Aotrou hag evit ti ar roue, ha lourennoù ha telennoù, evit ar sonerien. Ne zeuas ken evel ar c'hoad santal-mañ, ne voe ken gwelet betek hiziv.

¹³ Hag ar roue Salomon a roas da rouanez Saba kement a blijas dezhi hag a c'houlennas, hep kontañ ar pezh a roas dezhi evel largentez ar roue Salomon. Hag e tistroas da vont d'he bro gant he servijerien.

¹⁴ Bez' e oa pouez an aour a zeue da Salomon bep bloaz : c'hwec'h kant c'hwec'h ha tri-ugent talant aour, ¹⁵ ouzhpenn ar pezh a zeue eus telloù ar veajourien hag eus gounidoù ar varc'hadourien-red, ha digant rouaned Arabia ha gouarnerien ar vro.

¹⁶ Hag e reas Salomon daou c'hant skoed en aour goveliet ; c'hwec'h kant shekel aour a yae war bep skoed, ¹⁷ ha tri c'hant skoedig aour goveliet : teir minenn aour a yae evit ur skoedig. Hag o lakaat a reas ar roue en e di, e Koad-al-Liban.

¹⁸ Hag e reas ar roue un tron en olifant, unan bras gwarniset gant aour glan.

¹⁹ C'hwec'h derez en devoa an tron, hag ur c'hein ront en devoa en a-dreñv, ha brec'hioù a bep tu eus al lec'h da goazezañ, ha daou leon en o sav e-kichen ar brec'hioù. ²⁰ Ha daouzek leon en em zalc'he eno war ar c'hwec'h derez, a bep tu ; ne oa ket bet graet kement-all e rouantelezh ebet.

²¹Hag holl gopoù-evañ ar roue Salomon a oa en aour, hag holl listri ti Koad-al-Liban, en aour glan : ne voe ket a arc'hant, ne voe istimet, e deizioù Salomon, da netra.

²²Listri Tarsis en devoa ar roue war vor gant listri Hiram, hag ur wech bep tri bloaz e teue listri Tarsis, o tougen aour, arc'hant, olifant, marmouzien, pauned.

²³Brasoc'h e voe ar roue Salomon eget holl rouaned an douar, e pinvidigezh hag e furnez. ²⁴An douar a-bezh a glaske dremm Salomon evit selaou e furnez, en devoa lakaet Doue en e galon. ²⁵Hag e kasent pep a brof : traoù arc'hant ha traoù aour, gwiskamantou, armoù, balzamou, kezeg ha muled : ur gont bep bloaz.

²⁶Hag e tastumas Salomon kirri ha marc'heien, hag en devoe pevarzek kant karr ha daouzek mil marc'heger, hag o lakaat a reas e kêrioù-kirri hag e-kichen ar roue, e Jeruzalem. ²⁷Hag e lakaas ar roue an arc'hant e Jeruzalem kement hag ar vein, hag ar sedrez a lakaas kement hag ar sikamorennoù en izel-vro, kement e voe anezho. ²⁸Ermaeziet e veze kezeg evit Salomon eus an Egipt hag eus Koa. Dre vare'hadourien ar roue e vezent kerc'het eus Koa, diouzh ar feur : ²⁹Koustañ a rae ermaeziañ ur c'harr eus an Egipt : c'hwec'h kant shekel arc'hant, ur marc'h, kant hanter-kant. Ken evit holl rouaned an Hitiz, ken evit rouaned Aram, drezo e vezent ermaeziet.

Amzer diwezhañ Salomon.

11 ¹Ar roue Salomon a garas maouezed estren e-leizh, en tu-hont da verc'h Faraon : Moabiadezed, Amoniadezed, Edomiadezed, Sidoniadez-ed, Hitiadezed, ²eus ar broioù en devoa lavaret an Aotrou da vibien Israel : "N'eot ket ganto, ha ned aint ket ganeoc'h, rak sur e sachfent ho kalonoù war-lerc'h o doueou". Met outo en em stagas Salomon dre garantez. ³Bez' en devoe gwrazez, priñsezed, seizh kant, hag adwrazez, tri c'hant, hag e tihēchas e wragez e galon. ⁴Da vare kozhni Salomon, e wragez a zihēchas e galon war-lerc'h doueou all, ha ne voe mui e galon en he fezh d'an Aotrou, e Zoue, evel ma oa bet

10, 29 ur c'harr amañ a zo ur sternad a beder c'hazeg. N'ouzer ket piv a oa gwisket gant ar vantell : ar roue pe ar profed.

kalon e dad, David. ⁵Mont a reas Salomon war-lerc'h Astarte, doueez ar Sidoniz, ha war-lerc'h Melc'hom, euzhadenn an Amoniz. ⁶Ober a reas Salomon ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou, ha ne heulias ket an Aotrou penn-da-benn evel m'en devoa graet David, e dad. ⁷Sevel a reas Salomon war ar menez a zo a-dal da Jeruzalem ur santual evit Kemoz, doue euzhus Moab, hag evit Moloc'h, doue euzhus bugale Amon. ⁸Kement all a reas evit e holl wragez estren, a zeve louzeier c'hwec'h hag a ginnige aberzhoù d'o doueou.

⁹An Aotrou Doue a yeas droug ennañ ouzh Salomon, dre m'en devoa distroet e galon diouzh an Aotrou, Doue Israel, hag a oa bet en em ziskouezet div wech dezhañ, ¹⁰hag en devoa difennet outañ, en degouezhioù-se, da vont war-lerc'h doueou all. Met n'en devoa ket miret ar gourc'hemenn roet dezhañ gant an Aotrou.

¹¹Hag e lavaras an Aotrou da Salomon : "Peogwir ez out en em renet en doare-se ha n'ac'h eus ket miret va emglev, nag al lezennoù am boa kemennet dit, e tennin diganit ar rouantelezh hag e roin anezhi d'az servijer. ¹²Koulskoude, dre garantez evit David, da dad, ne rin ket kement-se, e-keit ha ma vi bev, met he diframmañ a rin eus daouarn da vab. ¹³ha n'eo ket an holl rouantelezh a fregin : ur meuriad a roin d'az mab, abalamour da Zavid, va servijer, hag abalamour da Jeruzalem, am eus dibabet".

¹⁴Hag e savas an Aotrou un enebour da Salomon, Adad an Edomiad, eus gouenn ar roue a oa en Edom. ¹⁵Pa oa bet David a-enep Edom e oa aet Joab, penngadour e lu, da veziañ ar re lazhet, hag en devoa lazhet holl wazed Edom. ¹⁶C'hwec'h miz e oa chomet eno Joab hag Israel a-bezh, ken n'o devoa distrujet an holl wazed en Edom. ¹⁷Met tec'het e oa Adad gant gwazed eus Edom, a-douez servijerien e dad, evit mont d'an Egipt. Adad a oa neuze ur paotr bihan. ¹⁸Loc'hañ a rejont eus Madian, hag ez errujont e Paran, hag e kemerjont gwazed ganto eus Paran hag ez errujont en Egipt, e ti Faraon, roue an Egipt, a roas dezhañ un ti, ha boued a gretaas dezhañ, ha douar a

11, 5 Astarte : heb. Ashtoret, distaget boshet, doueez ar garantez hag ar frouezhusted : Ashtart e Kanaan, Ishtar e Babilon, Aphrodite gant an Hellened.

11, 13 Doue a gastiz dre garantez evit glanaat.

roas dezhañ. ¹⁹ Hag e kavas Adad gras ouzh daoulagad Faraon, meurbet. Hemañ a roas dezhañ ur wreg, c'hoar e wreg, c'hoar Tafnes, an itron-rouanez. ²⁰ Hag e c'hanas dezhañ c'hoar Tafnes Genoubat, e vab, a voe desavet gant Tafnes e ti Faraon. Bez' e oa Genoubat e ti Faraon e-touez mibien Faraon. ²¹ Hag Adad a glevas, en Egipt, e oa gourvezet David gant e dadou, hag e oa marvet Joab, jeneral an arme. Hag e lavaras Adad da Faraon : "Va lez da vont d'am bro". ²² Hag e lavaras dezhañ Faraon : "Petra a vank dit du-mañ, pa glaskez mont d'az pro ?" Hag e lavaras : "Netra, met va lez da vont".

²³ Hag e savas Doue da Salomon un enebour all, Razon, mab Eliada, a oa tec'het eus ti Adadezer, roue Soba, e aotrou. ²⁴ Hemañ a vodas en-dro dezhañ gwazed, hag e voe penn ur strollad. Met, evel ma lazhe David anezho, ez ejont betek Damask hag e chomjont eno, hag e rejont e Damask. ²⁵ Hemañ a voe enebour da Israel holl zeizioù Salomon. En tu-hont d'an droug a rae Adad, e hegas Israel hag e renas war Aram.

²⁶ Jeroboam, mab Nabat, un Efratiad eus Sareda, - anv e vamm a oa Sarva, ur vaouez intañvez - servijer Salomon, a savas e zorn a-enep d'ar roue. ²⁷ Ha setu an degouezh en devoe da sevel e zorn a-enep d'ar roue : Salomon a save Mello, a gloze boulc'h kêr David, e dad. ²⁸ Hag an den-mañ, Jeroboam, a oa ur soudard kadarn ; hag e welas Salomon ar paotr-mañ oc'h ober al labour, hag e fizias ennañ an holl garg eus ti Jozef.

²⁹ D'ar mare-se, evel ma oa Jeroboam o tont er-maez eus Jeruzalem, en em gavas gantañ Ahias, eus Silo, ar profed, war an hent. Gwisket e oa gant ur vantell nevez, hag e oant o-daou o-unan war ar maez.

³⁰ Hag e tapas Ahias krog er vantell nevez-flamm a oa gantañ, a regas e daouzek tamm, ³¹ hag e lavaras da Jeroboam : "Kemer ganit dek tamm, rak evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel : Ez an da ziframmañ ar rouantelezh eus dorn Salomon, ha dit-te e roin dek meuriad, ³² met gantañ e chomo ur meuriad abalamour da Zavid, va servijer, hag abalamour da Jeruzalem, ar gêr dibabet ganin eus a douez holl veuriadoù Israel, ³³ peogwir o deus va dilezet, en ur stouñ

dirak Astarte, doueez ar Sidoniz, Kamos, doue Moab, ha Melc'hom, doue mibien Amon, e-lec'h kerzhout gant va hentoù, ober ar reizh ouzh va daoulagad, va reolioù ha va setañsoù, evel David, e dad. ³⁴ Met ne dapin ket an holl rouantelezh eus e zorn. Priñs e talc'hin anezhañ e-keit ha ma vevo, abalamour da Zavid, va servijer, am boa dibabet, hag a vire va gourc'hemennoù ha va reolennoù. ³⁵ Tapout a rin ar rouantelezh eus dorn e vab da reiñ dit, gant dek meuriad. ³⁶ D'e vab e roin ur meuriad hepken, ma vezo goulaouenn David, va servijer, bepred dirazon e Jeruzalem, ar gêr am boa dibabet evidon da lakaat va anv e-barzh. ³⁷ Ha da gemer a rin evit ren, a-grenn evel ma c'hoantaio da ene, hag e vi roue war Israel. ³⁸ Ma selaouez holl bezh am eus gourc'hemennet dit ha ma kerzhez gant va hentoù, ma rez ar reizh ouzh va daoulagad, en ur virout va reolioù ha va gourc'hemennoù, evel ma reas David, va servijer, e vin ganit, hag e savin dit un ti padus evel em eus savet da Zavid, hag e roin Israel dit. ³⁹ Uvelaat a rin gouenn David en abeg da se, met ne vo ket evit bepred".

⁴⁰ Hag e klaskas Salomon lakaat Jeroboam d'ar marv, met loc'hañ a reas Jeroboam hag e skarzhas d'an Egipt, e-kichen Sesak, roue an Egipt ; hag e voe en Egipt betek marv Salomon.

⁴¹ Peurrest istor Salomon, kement a reas, e furnez, daoust ha n'emaint ket skrivet war levr istor Salomon ? ⁴² An amzer ma renas Salomon e Jeruzalem a voe daou-ugent vloaz. ⁴³ Hag e c'hourvezas Salomon gant e hendadoù, hag e voe beziet e Kêr David, e dad, hag e renas Roboam, e vab, war e lerc'h.

Disrann ar rouantelezh.

12 ¹ Hag ez eas Roboam da Sikem, rak e Sikem e oa deuet Israel a-bezh da ober ur roue anezhañ. ² Ha pa glevas se Jeroboam, mab Nabat, a oa bepred en Egipt, e-lec'h ma oa tec'het rak ar roue Salomon, e tistroas Jeroboam eus an Egipt. ³ Kaset e oa bet tud d'e c'hervel hag ez erruas Jeroboam gant holl gumuniezh Israel, hag e komzas ouzh Roboam, o lavarout : "Da dad en devoa graet rust hor yev ; met te, bremañ, skañva sklavelezh da dad, skañva e yev re

bounner en devoa lakaet warnomp, ha da servijañ a raimp". ⁵Hag e respontas dezho : "Kit ! hag a-benn tri deiz addeuit d'am c'haout !"

Hag ez eas an dud. ⁶Ha kuzul a c'houlennas ar roue Roboam digant ar Gozhidi a veze dirak Salomon, e dad, pa oa bev, o lavarout : "Penaos e kuzuilhit din respont d'ar bobl-se ? Petra ?" ⁷Hag e komzjont outañ, o lavarout : "Hiziv, ma vezez e servij ar bobl-se, mar o servijez, ma respontez, o lavarout dezho komzoù brav, e vezint da servijerien bepred". ⁸Met dilezel a reas kuzul ar Gozhidi o devoa roet an ali-se dezhañ, hag e kemeras kuzul digant ar baotred o devoa kresket gantañ hag a veze gantañ, ⁹hag e lavaras dezho : "Petra a guzuilhit din rentañ evel respont d'ar bobl-se he deus komzet ouzhin, o lavarout : Skañva ar yev en deus lakaet da dad warnomp" ? ¹⁰Hag e komzas outañ ar baotred a oa bet savet gantañ, o lavarout : "Da dad en deus pounneraet hor yev, ha te, gra skañvoc'h ar yev warnomp. evel-hen e lavari dezho : Va biz bihan a zo tevoc'h eget lounezhi va zad ; ¹¹mar en deus va zad sammet warnoc'h ar yev pounner, ac'hanta ! Me a bounneraio ho yev ! Va zad ho kastize gant skourjezoù, ha me ho kastizo gant kruged !"

¹²Hag ez erruas Jeroboam gant an holl bobl da gaout Roboam d'an trede deiz, evel m'en devoa lavaret ar roue en ur lavarout : "Addeuit davedon a-benn tri deiz !" ¹³Hag e voe rust respont ar roue d'ar bobl : dilezel a reas kuzul ar Gozhidi o devoa e guzuliet, ¹⁴hag e komzas outo hervez kuzul ar baotred, o lavarout :

"Va zad en devoa graet pounner ho yev, ha me a bounneraio ar yev-se !

Va zad ho kastize gant skourjezoù, ha me ho kastizo gant kruged !"

¹⁵Ne selaouas ket ar roue ar bobl, met an abeg da gement-mañ, a-berzh an Aotrou, a oa seveniñ ar gomz en devoa lavaret an Aotrou dre Ahias, ar Siloniad, da Jeroboam, mab Nabat.

¹⁶Ha pa welas Israel a-bezh ne selaoue ket ar roue outo, e rentas ar bobl d'ar roue he respont, o lavarout :

"Petra hon eus a lod gant David ?

Ha n'emañ ket hon hêrezh gant mab Jese ? D'az tinelloù, Israel !

Bremañ, sell ouzh da diegezh, David !"

Hag ez eas an Israeliz d'o zinelloù. ¹⁷Ha bugale Israel a oa o chom e kêrioù Youda : ren a reas warno Roboam. ¹⁸Kas a reas ar roue Roboam Adoram evit an trujaoù, met e labezañ a reas Israel a-bezh gant mein, hag e varvas. Hag ar roue Roboam en em zifretas da bignat war e garr evit tec'hout da Jeruzalem. ¹⁹Hag evel-se e voe dispartiet Israel diouzh Ti David betek an deiz a hiziv.

²⁰Ha setu, pa glevas Israel a-bezh e oa distroet Jeroboam, e kasjont d'e c'hervel d'an emvod, hag hen ober a rejont roue war Israel a-bezh ; ne voe o heuliañ tiegezh David nemet meurriad Youda, e-unan.

²¹Hag erruet Roboam e Jeruzalem, e vodas holl diegezh Youda ha meurid Benjamin, kant pevar-ugent mil den eus an dibab, da ober brezel, evit argadiñ a-enep da diegezh Israel, ha degas ar rouantelezh da Roboam, mab Salomon. ²²Hag e voe komz Doue gant Semeia, den-Doue, o lavarout : ²³"Komz ouzh Roboam, mab Salomon, roue Youda, hag ouzh holl diegezh Youda ha Benjamin, hag ouzh peurrest ar bobl, o lavarout : ²⁴evel-hen e komz an Aotrou : Na bignit ket d'ober brezel d'ho predeur, bugale Israel ; distroït pep hini d'ar gêr ; eus va ferzh e oa an dra-se". Hag ar remañ, klevet ganto komz an Aotrou, a zistroas, o vont kuit hervez komz an Aotrou.

²⁵Hag e'h adsavas Jeroboam Sikem, war venez Efraim, hag e chomas enni, hag ez eas alese da sevel Penouel.

²⁶Hag e lavaras Jeroboam en e galon : "Bremañ e tistroio ar rouantelezh da diegezh David. ²⁷Mar pign ar bobl-mañ d'ober aberzhoù da Dempl an Aotrou e Jeruzalem, ez tistroio kalon an dud-se d'o aotrou, da Roboam, roue Youda, ha va lazhañ a raint, hag e tistroint da Roboam, roue Youda". ²⁸Kuzul a gemeras ar roue, hag e reas daou leue aour, hag e lavaras dezho : "Alies a-walc'h ez oc'h pignet da Jeruzalem. Setu da zoucou, Israel, ar re o deus da savet eus bro Egipt !" ²⁹Hag e lakaas unan e Betel, hag un all a lakaas e Dan. ³⁰Un degouezh a bec'hed e voe kement-se, rak ar bobl a yae betek Dan da azeuliñ al leue. ³¹Sevel a reas temploù war an uhel-lec'hioù hag e reas beleien gant tud kemeret eus ar bobl kumun, tud ha na oant ket eus rummad Levi. ³²Hag e reas

Jeroboam ur gouel, d'an eizhvet miz, d'ar pemzekvet deiz eus ar miz, diwar skouer ar Gouel a veze lidet e broYouda, hag e savas ouzh an aoter. Evel-se e reas e Betel evit ma vije kinniget aberzhoù d'al leueoù fardet gantañ. E Betel e lakaas ar veleien evit servij ar santualioù-menez savet gantañ. ³³Hag e pignas ouzh an aoter en devoa graet e Betel, d'ar pemzekvet deiz eus an eizhvet miz, ar miz en devoa ijinet e-unan : ober a reas ur gouel evit bugale Israel, hag e pignas ouzh an aoter da zêviñ ezañs.

Mallozh war aoter Betel.

13 ¹Ha setu un den-Doue o tont eus Youda, war urzh an Aotrou, da Vetel. Ha Jeroboam en em zalc'he ouzh an aoter, oc'h ezañsiñ. ²Hag e huchas etrezek an aoter, war urzh an Aotrou, en ur lavarout : "Aoter ! Aoter ! evel-hen e lavar an Aotrou : Setu ma vo ganet ur mab e tiegezh David, Josias e anv, hag e vo aberzhet warnout beleien an uhellec'hioù, a ezañse warnout : eskern tud a vo dêvet warnout !" ³Hag e roas en deiz-se un arouez, en ur lavarout : "Setu ar brouenn e komz an Aotrou : An aoter a ya da faoutañ, hag e vo stlabezet al ludu a zo warni".

⁴Kerkent ha ma klevas ar roue komzoù an den-Doue, a huche war-du an aoter e Betel, ec'h astennas Jeroboam e zorn diwar an aoter en ur lavarout : "Krogit ennañ !" Met disec'hañ a reas e zorn, en devoa astennet war-du ennañ : ne c'helle ken e zistreiñ davetañ ; ⁵hag an aoter a faoutas, hag e voe skuilhet al ludu diwar an aoter, hervez an arouez en devoa roet an den-Doue war urzh an Aotrou. ⁶Hag e respontas ar roue, o lavarout d'an den-Doue : "Asped, mar plij, dremm an Aotrou, da Zoue, ha ped evidon, ma tistroio va dorn davedon !" Hag ec'h aspedas an den-Doue dremm an Aotrou, hag e tistroas dorn ar roue davetañ, hag e voe evel a-raok.

⁷Hag e lavaras ar roue d'an den-Doue : "Deus ganin en ti, hag en em voueta, hag e roin dit ur prof". ⁸Met lavarout a reas an den-Doue d'ar roue : "Nag e rofes din un hanter eus da di, ned in ket du-se, ne zebrin ket boued, n'evin ket dour el lec'h-

mañ. ⁹Kement-se a zo bet gourc'hemennet din dre urzh an Aotrou, en deus lavaret : Ne zebrin ket, n'evi ket dour, ha ne zistroi ket dre an hent ma vezi deuet". ¹⁰Hag ez eas dre un hent all, ne zistroas ket dre an hent ma oa deuet drezañ da Vetel.

¹¹Ha bez' e oa ur profed kozh o chom e Betel ; hag ez eas e vibien da gontañ dezhañ kement tra en devoa graet an den-Doue en deiz-se e Betel hag ar c'homzoù en devoa lavaret d'ar roue : kontañ a rejont se d'o zad. ¹²Hag e lavaras dezho o zad : "Dre betore hent ez eo aet ?" Hag e tiskouezas e vibien dre betore hent e oa aet an den-Doue a oa deuet eus Youda. ¹³Hag e lavaras d'e vibien : "Brid an azen". Ha pa voe bridet dezhañ an azen, hag eñ da c'haoliañ warnañ, ¹⁴hag ez eas war-lerc'h an den-Doue, hag e gavout a reas azezet dindan un dervenn, hag e lavaras dezhañ : "Ha te eo an den-Doue a zo deuet eus Youda ?" Hag e lavaras : "Me eo". ¹⁵Hag e lavaras dezhañ : "Deus ganin du-mañ da zebriñ bara". ¹⁶Hag e lavaras dezhañ : "N'hellan ket distreiñ ganit, na mont du-se ; ne zebrin ket bara, n'evin ket dour el lec'h-se, ¹⁷rak lavaret ez eus bet din, dre urzh an Aotrou : Ne zebrin ket bara, n'evi ket eno dour, ha pa zistroi, ned i ket dre an hent ma vezi deuet drezañ". ¹⁸Met hemañ a lavaras dezhañ : "Me ivez a zo profed, evelvoud. Hag un ael en deus komzet ouzhin, dre urzh an Aotrou, o lavarout : Degas hemañ ganit du-se, ma tebro bara ha ma evo dour". Gaou a lavare dezhañ.

¹⁹Hag e tistroas gantañ, hag e tebras bara en e di hag ec'h evas dour.

²⁰Hag edont azezet ouzh taol pa voe komz an Aotrou war ar profed en devoa e zegaset, ²¹hag e huchas war an den-Doue a oa deuet eus Youda, en ur lavarout : "Evel-hen e komz an Aotrou : Peogwir ec'h eus disentet ouzh urzh an Aotrou, e-lec'h mirout an urzh en devoa kemennet dit an Aotrou, da Zoue, ²²pa-z out addeuet hag e tebrez bara hag ec'h evez dour el lec'h em boa lavaret dit : Ne zebrin ket bara ha n'evi ket dour... ned ay ket da gorf marv e bez da dadoù !"

²³Goude m'en devoa debret bara ha m'en devoa evet, e voe dibret dezhañ e azen d'ar profed a oa distroet. ²⁴Hag ez eas hag e kavas ul leon anezhañ war an hent, hag

hemañ e lakaas d'ar marv : hag e gorf a voe stlapet war an hent ; an azen en em zalc'he en e gichen, hag al leon en em zalc'he e-kichen ar c'horf ivez. ²⁵Ha tud kêr, o tremen, a wele ar c'horf stlapet war an hent hag al leon en e sav e-kichen ar c'horf. Hag ez eñont da lavarout se er gêr ma oa ar profed kozh o chom enni. ²⁶Pa glevas se ar profed en devoa e zegaset diouz e hent, e lavaras : "An den-Doue-mañ en deus disantet ouzh urzh an Aotrou : roet eo bet gant an Aotrou d'al leon en deus e zrailhet hag e lakaet d'ar marv hervez komz an Aotrou bet lavaret dezhañ". ²⁷Hag e komzas ouzh e vibien, o lavarout : "Dibrit din an azen !" Hag e voe dibret ; ²⁸hag ez eas, hag e kavas ar c'horf stlapet war an hent, an azen hag al leon en o sav e-kichen ar c'horf ; n'en devoa ket debret al leon ar c'horf, na drailheth an azen.

²⁹Hag e savas ar profed korf an den-Doue, hel lakaas war e azen, hag hen degasas ; hag ez eas ar profed kozh e kêr evit ober kañv hag e veziañ ; ³⁰lakaat a reas e gorf en e vez, hag e reas kañv warnañ : "Allas ! va breur !" ³¹Ha goude e veziadur, e komzas ouzh e vibien, o lavarout : "Pa varvin, va beziañ a reot er bez emañ an den-Doue beziet ennañ ; e-kichen e eskern e lakaot va eskern ; ³²hag e c'hoarvezo an dra en devoa huchet, war urzh an Aotrou, a-enep an aoter a zo e Betel hag a-enep an holl diez uhellec'hioù a zo e kêrioù Samaria !"

³³Goude an darvoud-mañ, ne zistroas ket Jeroboam diwar e hent fall, hag ec'h adkrogas da zibab beleien a-douez tud ar werin evit an uhellec'hioù. An hini en deveze c'hoant, e veze karget e zorn, hag e veze beleg an uhellec'hioù. ³⁴An dra-se a oa pec'hed tiegezh Jeroboam, hag evit-se e voe rasket, distrujet diwar gorre an douar.

Jeroboam, roue Israel ha Roboam, roue Youda.

¹⁴¹D'ar mare-se e voe klañv Abia, mab Jeroboam. ²Hag e lavaras Jeroboam d'e wreg : "Sav, mar plij, hag en em zic'hiz, ma ne vo ket gouezet ez out gwreg Jeroboam ; hag ez i da Silo ; emañ eno Ahias, ar profed en devoa lavaret diwar va fenn e vefen roue war ar bobl-mañ. ³Hag e kemberi ez torn dek baraenn ha kouignou,

hag ur podad mel, hag ez i d'e gaout, hag e tisklêrio dit petra en deus ar paotrig". ⁴Hag e reas evel-se gwreg Jeroboam : sevel a reas hag ez eas da Silo ; mont a reas da di Ahias, hag Ahias n'helle ket gwelout : flak e oa e zaulagad gant ar gozhni.

⁵Met an Aotrou en devoa lavaret da Ahias : "Emañ gwreg Jeroboam o tont da c'houlenn un dra diganit evit he mab, rak klañv eo ; evel-hen hag evel-hont e komzi outi ; en ur erruout e ray hec'h estrañjourez". ⁶Pa glevas Ahias trouz he zreid oc'h erruout war an treuzoù, e lavaras : "Deus-tre, gwreg Jeroboam ! Perak e rez da estrañjourez ? Kaset an bet davedout evit un dra diaes : ⁷Kae da lavarout da Jeroboam : evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel : Da savet em boa a-douez ar bobl ; da lakaet em boa da rener war va fobl Israel ; ⁸hag em boa freget rouantelezh tiegezh David evit he reiñ dit. Met n'out ket bet evel va servijer David, a vire va gourc'hemennou hag a gerzhe war va lerc'h a holl galon, en ur ober hepken ar pezh a veze reizh ouzh va daoulagad ; ⁹ha gwashoc'h ec'h eus graet eget an holl re a zo bet ez raok, hag ez out aet d'ober doueoù all, teuzadennoù, evit va hegañ, ouzh va disteurel a-dreñv da gein ! ¹⁰En abeg da se ez an da gas ar gwallleur war diegezh Jeroboam : lemel a rin eus Jeroboam kement hini a staot ouzh ar voger, hualet pe dishual, en Israel, hag e skubin war-lerc'h tiegezh Jeroboam evel ma skuber al lastez, ken na vo aet da get.

¹¹Re Jeroboam a vo e kêr a vo debret gant ar chas, ar re a vo er-maez a vo debret gant evned an neñvoù, rak an Aotrou en deus lavaret ! ¹²Sav ! Kae d'ar gêr ! Pa-z erruo da dreid e kêr, e vo marvet ar bugel ! ¹³Ober a ray kañv dezhañ Israel a-bezh, hag e vo lakaet en ur bez ; met eñ hepken a yelo, eus tiegezh Jeroboam, en ur bez, peogwir ez eus bet kavet ennañ un dra bennak a vat, e-keñver an Aotrou, Doue Israel, e tiegezh Jeroboam. ¹⁴Hag e savo an Aotrou ur roue war Israel, a zistrujo tiegezh Jeroboam en deiz-se : na petra, adalek bremañ ! ¹⁵Hag e skoio an Aotrou war Israel, evel ma vez hejet ar c'horz e-barzh an douar, hag e tislanto Israel diwar an douar mat-mañ en devoa roet d'o zadoù, hag o stlabezo dreist d'ar Stêr, dre m'o deus graet peulvanou, a hegase an Aotrou.

¹⁶Hag e terio Israel, en abeg da bec'hedoù Jeroboam, en devoa pec'het ha lakaet Israel da bec'hiñ".

¹⁷Hag e savas gwreg Jeroboam, hag ez eas, hag ez erruas e Tera. Edo oc'h erruout war dreuzoù an ti, hag ar paotr a varvas.

¹⁸Beziet e voe, hag e reas kañv dezhañ Israel a-bezh, hervez lavar an Aotrou en devoa komzet dre e servijer Ahias, ar profed.

¹⁹Ha peurrest istor Jeroboam, e vrezelioù hag e ren, a zo skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel. ²⁰An amzer ma renas Jeroboam a voe daou vloaz warn-ugent, hag e c'hourvezas gant e dadoù. Hag e renas Nadab, e vab, war e lerc'h.

²¹Ha Roboam, mab Salomon, a renas e Youda. Ur bloaz ha daou-ugent en devoa Roboam pa renas, ha seitek vloaz e renas e Jeruzalem, kêr bet dibabet gant an Aotrou evit lakaat e anv enni, a-douez holl veuriadoù Israel. Anv e vamm a oa Naama, un Amoniadeg.

²²Hag e reas Youda an droug ouzh daoulagad an Aotrou : atizañ a rejont e warizi muioc'h eget holl bezh o devoa graet o zadoù gant ar pec'hedoù a rejont : ²³Sevel a rejont uhellec'hioù, peulvanoù hag asheraoù war bep run uhel ha dindan pep gwezenn c'hlas. ²⁴Ha gastaouerien-sakr zoken a voe er vro : graet e veze agrenn an hevelep euzhusteroù hag ar broadoù a oa bet diberc'hennet gant an Aotrou dirak bugale Israel.

²⁵D'ar pempvet bloaz eus ren Roboam, e pignas Sesak, roue an Egipt, a-enep Jeruzalem. ²⁶Tapout a reas teñzorioù Templ an Aotrou ha teñzorioù ti ar roue : an holl a gemeras, hag e kemeras an holl skoedoù aour en devoa graet Salomon.

²⁷Hag e reas ar roue Roboam, en o lec'h, skoedoù arem, a lakaas e karg ofiserien ar rederien a ziwalle dor ti ar roue. ²⁸Bep tro ma-z ae ar roue da Dempl an Aotrou, e touge ar rederien anezho, hag o adkasent da sal ar rederien.

²⁹Ha peurrest istor Roboam, holl bezh en deus graet, daoust ha n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ? ³⁰Brezel e voe etre Roboam ha Jeroboam dalc'hmat. ³¹Hag e c'hourvezas Roboam gant e dadoù, hag e voe beziet

15, 12 lastez : d.l.e. an idolennoù.

gant e dadoù e Kêr David. Anv e vamm a oa Naama, un Amoniadeg ; hag e renas Abiam, e vab, war e lerc'h.

Enebiezh etre Youda hag Israel.

¹⁵¹Er bloaz triwec'h eus ren Jeroboam, mab Nabat, e renas Abiam war Youda. ²Tri bloaz e renas e Jeruzalem, hag anv e vamm a oa Maac'ha, merc'h Absalom. ³Hag e kerzhas en holl bec'hedoù e dad, ar re en devoa graet en a-raok : ne voe ket e galon peurvat gant an Aotrou evel kalon David, e dad. ⁴Met abalamour da Zavid, e roas an Aotrou, e Zoue, ur c'houlouenn e Jeruzalem, en ur sevel e vab war e lerc'h hag en ur zerc'hel en he sav Jeruzalem, ⁵dre m'en devoa graet David ar pezh a zo reizh ouzh daoulagad an Aotrou, ha n'en devoa ket distroet diwar an holl bezh en devoa gourc'hemennet dezhañ e-pad e vuhez, nemet en afer Ouria, an Hitiad. ⁶Brezel e voe etre Roboam ha Jeroboam e-keit ha ma vevjont.

⁷Peurrest istor Abiam, kement tra a reas, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer Youda ? Ha brezel e voe etre Abiam ha Jeroboam. ⁸Hag e c'hourvezas Abiam gant e dadoù, hag e voe beziet e Kêr David, hag e renas Asa, e vab, war e lerc'h.

⁹Er bloaz dek eus Jeroboam, roue Israel, e renas Asa evel roue Youda ; ¹⁰hag ur bloaz ha daou-ugent e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Maac'ha, merc'h Absalom.

¹¹Ober a reas Asa ar pezh a zo reizh ouzh daoulagad an Aotrou evel David, e dad.

¹²Kas a reas kuit ar c'hastaouerien eus ar vro, hag e lamas an holl lastez en devoa graet e dad. ¹³Ha Maac'ha, e vamm, e harzas outi a vezañ an 'Itron', dre m'he devoa graet un euzhenn evit Ashera ; troc'hañ a reas Asa an euzhenn-mañ, a zevas e froud Kedron. ¹⁴Met an uhellec'hioù ne lamas ket. Kalon Asa a voe agrenn gant an Aotrou e vuhez-pad. ¹⁵Kas a reas traoù santel e dad, hag e draoù santel-eñ da Dempl an Aotrou : arc'hant, aour, ha listri.

¹⁶Brezel e voe etre Asa ha Baasa, roue Israel, dalc'hmat. ¹⁷Pignat a reas Baasa, roue Israel, a-enep Youda, hag e savas Rama, evit herzel ar mont-dont ouzh Asa,

15, 13 an Itron : ar Rouanez.

roue Youda. ¹⁸Kemer a reas Asa an holl arc'hant hag an aour a oa manet e teñzorioù Templ an Aotrou hag e teñzorioù ti ar roue, hag o lakaas e dorn e servijerien ; hag o c'has a reas ar roue Asa da Venadad, mab Tabremon, mab Hezion ; roue Aram, a oa o chom e Damask, en ur lavarout : ¹⁹"Un emglev a zo etrezon-me ha te, etre va zad ha da dad ; kas a ran dit un donezon, arc'hant hag aour. Kae ! Torr da emglev gant Baasa, roue Israel, hag e tigampo diwarnon". ²⁰Selaou a reas Benadad ouzh ar roue Asa, hag e kasas ofiserien e strolladoù a-enep da gêrioù Israel, hag e voe dornet Ahion, Dan, Abelbetmaac'ha, Keneret a-bezh, gant holl vro Neftali. ²¹Adal ma klevas se Baasa, e paouezas da sevel Rama, hag e chomas e Tersa. ²²Hag ar roue Asa a c'halvas holl Youda gwitbunan, hag e tiatredas mein Rama, hag ar c'hoad bet implijet gant Baasa, ha ganto e savas ar roue Asa Gabaa-Benjamin ha Maspâ.

²³Peurrest holl istor Asa, e holl c'halloud, kement tra a reas, ar c'hêrioù a savas, hag-eñ n'eo ket skrivet se war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ? Met da amzer e gozhni e voe klañv e dreid. ²⁴Hag e c'hourvezas Asa gant e dadoù, hag e voe beziet gant e dadoù e Kêr David, e dad. Hag e renas Josafat, e vab, war e lerc'h.

²⁵Ha Nadab, mab Jeroboam, a renas war Israel er bloaz daou eus Asa, roue Youda, hag e renas war Israel daou vloaz. ²⁶Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, hag e kerzhas war roudoù e dad er pec'hedoù en devoa lakaet Israel da ober.

²⁷Iriennañ a reas Baasa, mab Ahias, eus tiegezh Isac'har a-enep dezhañ, hag e bilañ a reas Baasa e Gebbeton ar Filistiz ; Nadab, gant Israel a-bezh, en devoa graet seziz war Gebbeton. ²⁸E lazhañ a reas Baasa er bloaz tri eus Asa, roue Youda, hag e renas war e lerc'h. ²⁹Diouzhtu ma renas, e tiskaras holl diegezh Jeroboam : ne lezas ene ebet da Jeroboam hep e zistrujañ, hervez komz an Aotrou lavaret gant e servijer Ahias, ar Siloniad, ³⁰en abeg da bec'hedoù Jeroboam, en devoa graet en ur lakaat Israel da bec'hiñ, ha lakaat da hegasiñ an Aotrou, Doue Israel.

³¹Peurrest istor Nadab, holl bezh a reas, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an

Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ? ³²Brezel e voe etre Asa ha Baasa, roue Israel, dalc'hmat.

³³Er bloaz tri eus Asa, roue Youda, e renas Baasa, mab Ahias, war Israel a-bezh, e Tersa, evit pevar bloaz warn-ugent. ³⁴Ober a reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, hag e kerzhas war roudoù Jeroboam hag er pec'hedoù en devoa lakaet Israel da ober.

Rouaned all Israel.

16 ¹Hag e komzas an Aotrou ouzh Jehou, mab Hanani, a-enep Baasa, evit lavarout : ²"Goude da vout savet eus ar poultr ha da lakaet da rener war va fobl Israel, ec'h eus kerzhet war roudoù Jeroboam hag ec'h eus lakaet da bec'hiñ va fobl Israel, ouzh va hegasiñ gant o fec'hedoù ; ³ac'hanta ! ez an da skubañ war-lerc'h Baasa ha war-lerc'h e diegezh, hag e lakain da diegezh evel tiegezh Jeroboam, mab Nabat. ⁴Ar re varv, eus Baasa, e kêr, a vo debret gant ar chas, hag ar re varv er-maez a vo debret gant evned an neñvoù !"

⁵Peurrest istor Baasa, ar pezh a reas, e c'halloud, hag-eñ n'int ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ?

⁶Hag e c'hourvezas Baasa gant e dadoù, hag e voe beziet e Tersa. Hag e renas Ela, e vab, war e lerc'h.

⁷Ha dre Jehou, mab Hanani, ar profed, en devoa komzet an Aotrou ouzh Baasa hag ouzh e diegezh, en abeg d'an holl zroug en devoa graet ouzh daoulagad an Aotrou, ouzh hen hegasiñ dre oberoù e zaouarn, evel tiegezh Jeroboam, hag en abeg m'en devoa e ziskaret.

⁸Er bloaz c'hwec'h warn-ugent eus Asa, roue Youda, e renas Ela, mab Baasa, war Israel, e Tersa, evit daou vloaz. ⁹Hag ec'h iriennas e servijer Zamri, mestri war an hanter eus ar c'hirri a-enep dezhañ. Edo e Tersa oc'h evañ, mezv, e ti Arsa, a oa e penn tiegezh Tersa, ¹⁰pan erruas Zamri, a roas dezhañ taol ar marv, er bloaz seizh warn-ugent eus Asa, roue Youda ; hag e renas war e lerc'h. ¹¹Adal ma renas ha ma voe azezet war e dron, e tiskaras holl diegezh Baasa ; ne voe ket lezet dezhañ ur staoter ouzh ar voger, nag ur veñjer nag ur mignon. ¹²Distrujañ a reas Zamri holl diegezh Baasa, hervez komz an Aotrou en devoa lavaret a-enep Baasa dre Jehou, ar

profed, ¹³ en abeg da holl bec'hedoù Baasa ha da bec'hedoù Ela, e vab, o devoa graet ha lakaet Israel da ober, en ur hegasiñ an Aotrou, Doue Israel, gant o fals-doueoù.

¹⁴ Ha peurrest istor Ela, kement tra a reas, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ?

¹⁵ Er bloaz seizh warn-ugent eus Asa, roue Youda, e renas Zamri seizh devezh e Tersa. Ar soudarded a gampe neuze a-enep Gebbeton ar Filistiz ; ¹⁶ hag e klevas, - ar bobl a gampe - lavarout : "Iriennet en deus Zamri, ha skoet war ar roue". Ha roue a reas Israel a-bezh Omri, penngadour al lu, war Israel, en deiz-se, er c'hamp. ¹⁷ Hag e pignas Omri, hag Israel a-bezh gantañ, eus Gebbeton da ober seziz Tersa. ¹⁸ Pa welas Zamri e oa tapet kêr, ez eas e tour-meur ti ar roue, hag e têvas warnañ ti ar roue en tangwall, hag e varvas, ¹⁹ en abeg d'ar pec'hed en devoa graet, oc'h ober an droug ouzh daoulagad an Aotrou, o vont war roudoù Jeroboam er pec'hedoù en devoa graet hemañ, hag o lakaat Israel da bec'hiñ.

²⁰ Ha peurrest istor Zamri, an irienn a reas, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ?

²¹ Neuze en em lodennas pobl Israel dre an hanter : un hanter eus ar bobl war-lerc'h Tebni, mab Ginat, d'ober anezhañ ar roue, hag an hanter all war-lerc'h Omri. ²² Hag e trec'has an dud war-lerc'h Omri war an dud a heulie Tebni, mab Ginat : mervel a reas Tebni, hag e renas Omri.

²³ Er bloaz unan ha tregont eus Asa, roue Youda, e renas Omri war Israel evit daouzek vloaz. E Tersa e renas c'hwec'h vloaz ; ²⁴ hag e prenas menez Samaria digant Somer evit div dolzenn arc'hant. Sevel a reas war ar menez hag e c'halvas anv ar gêr en devoa savet, diwar anv Somer, mestr ar menez, 'Samaria'. ²⁵ Hag e reas Omri an droug ouzh daoulagad an Aotrou, gwashoc'h eget an holl re a oa bet a-raok dezhañ, ²⁶ en ur gerzhout a-grenn war roudoù Jeroboam, mab Nabat, hag er pec'hedoù en devoa lakaet Israel da ober, o hegasiñ an Aotrou, Doue Israel, gant fals-doueoù.

²⁷ Ha peurrest istor Omri, ar pezh a reas, ar gadarnded en devoa bet, hag-eñ n'eo ket skrivet e Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ? ²⁸ Hag e c'hourvezas Omri

16, 34 : kv Jos 6, 26.

gant e dadoù, hag e voe beziet e Samaria ; hag e renas Ac'hab, e vab war e lerc'h.

²⁹ Hag Ac'hab, mab Omri, a renas war Israel er bloaz eizh ha tregont eus Asa, roue Youda ; hag e renas Ac'hab, mab Omri, war Israel, e Samaria e-pad daou vloaz warn-ugent. ³⁰ Hag e reas Ac'hab, mab Omri, gwashoc'h ouzh daoulagad an Aotrou eget an holl re a oa bet a-raok dezhañ. ³¹ Evel ma vije bet re nebeut dezhañ kerzhout e pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, e kemeras da wreg Jezabel, merc'h Etbaal, roue ar Sidoniz, hag ez eas da servijout ar Baal ha da stouñ dirazañ.

³² Hag e savas un aoter d'ar Baal e-barzh ti ar Baal en devoa savet e Samaria. ³³ Hag e reas Ac'hab un Ashera, ha muioc'h a reas Ac'hab evit hegasiñ an Aotrou, Doue Israel, eget holl rouaned Israel a oa bet en e raok. ³⁴ En e amzer ec'h adsavas Hiel eus Betel, kêr Jeriko. Diwar-goust Abiram, e vab henañ, he diazezas, ha diwar-goust Segoub, ar yaouankañ, e savas he dorjoù, hervez komz an Aotrou en devoa lavaret dre Josoua, mab Noun.

Elias hag intañvez Sarepta.

¹⁷ Hag e lavaras Elias, eus Tesbi, un annezad eus Galaad, da Ac'hab : "Ken gwir ha ma-z eo bev an Aotrou, Doue Israel, en em zalc'han dirazañ ! Ne vo, er bloavezhioù-mañ, na glizh na glav, nemet pa lavarinn !"

² Hag e voe disklêriet komz an Aotrou Doue dezhañ evel-hen : ³ "Kae ac'halen ! tro-war-du ar reter, da guzhat e-tal froud-dour Karit, a zo a-dal d'ar Yordan. ⁴ Eus dour ar froud ec'h evi ha d'ar brini am eus gourc'hemennet degas boued dit eno."

⁵ Hag ez eas, hag e reas hervez lavar an Aotrou : mont da chom e froud Karit, a oa a-dal d'ar Yordan. ⁶ Hag ar brini a zegase dezhañ bara ha kig diouzh ar beure, bara ha kig d'abardaez ; hag eus ar froud ec'h eve. ⁷ Hag en em gavas ar froud-dour disec'het, dre na oa ket bet a c'hlar er vro.

⁸ Neuze e voe disklêriet komz an Aotrou Doue da Elias, evel-hen : ⁹ "Sav ! Kae da Sarepta, da Vro Sidon, da chom eno : roet em eus urzh eno d'ur vaouez intañvez d'az magañ". ¹⁰ Hag e savas, hag ez eas da Sarepta, hag ez erruas gant dor ar gêr, hag

17, 1 : Elias a zo unan eus ar re vrudetañ e-touez ar brofeded.

e oa eno ur vaouez intañvez o keuneuta. He gervel a reas en ur lavarout : "Kerc'h din ur banne dour en ur pod, ma-c'h evin".

¹¹Hag ez eas houmañ da gerc'hat. Hag e huchas warni en ur lavarout : "Degas din ivez, mar plij, un tamm bara."

¹²Hag hi da lavarout : "Meulet ra vezo an Aotrou, da Zoue ! N'em eus ket a vara, met un dornad bleud en ur pod hag ur banne eoul en ur jarl. Sell ! Emaon o tastum daou damm koad, da aozañ boued gant se, evidon hag evit va mab ; debriñ a raimp ha neuze mervel."

¹³Hag e lavaras Elias dezhi : "Bez dizaon ; kerzh bepred ha gra evel ma lavarez, met ober a ri evidon ur gachenn vihan da gentañ, hag he degasi din ; hag evidout-te hag evit da vab e ri goude. ¹⁴Rak evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel :

"Ar skudellad bleud n'echuo ket, ar jarl eoul ne goazho ket, betek an deiz ma roio an Aotrou glav war c'horre an douar !"

¹⁵Hag ez eas hag e reas hervez lavar Elias, hag e tebrjont, hi, hag eñ, hag he ziegezh, deizioù-pad : ¹⁶Ar skudellad bleud n'ehanas ket, ar jarl eoul ne goazhas ket, hervez m'en devoa an Aotrou lavaret dre c'henoù Elias.

¹⁷Ha goude an darvoud-mañ e voe klañv mab ar vaouez-se, mestrez an ti, hag e voe e gleñved grevus-kenañ, ken na vane ket ennañ a c'hwezhadenn. ¹⁸Hag hi da lavarout da Elias : "Petra am eus d'ober ganit-te, den-Doue ? Ha deuet out du-mañ da zegas soñj din eus va fec'hedoù, da lakaat va mab da vervel ?" ¹⁹Hag e lavaras dezhi : "Ro din da vab !" E gemer a reas eus he barlenn, hag hen dougas d'ar gambruhel e-lec'h ma veze o lojañ hag hen astennas war e wele. ²⁰Hag e pedas an Aotrou Doue, o lavarout : "Aotrou, va Doue, an intañvez ma-z on ostizet ganti e fell dit glac'hariñ Te ivez o lezel he mab da vervel ?" ²¹Hag en em ledas war ar bugel teir gwech, hag e pedas an Aotrou, o lavarout : "Aotrou, va Doue, plijet ganit lakaat ene ar bugel da zistreiñ ennañ."

²²Hag e selaouas an Aotrou ouzh mouezh Elias ; distreiñ a reas ene ar bugel ennañ, hag e teuas en-dro da bev. ²³Hag e kemeras Elias ar bugel, hag hen diskennas eus e gambr d'an traoñ, hag hen roas d'e vamm ; hag e lavaras Elias : "Sell ! Bev eo da

vab !" ²⁴Hag e lavaras ar wreg da Elias : "Bremañ ec'h ouzon ez out un den-Doue, hag emañ komz an Aotrou ez kenou, e gwirionez".

Elias war ar C'harmel.

18 ¹Hag a-benn deizioù e-leizh e komzas an Aotrou ouzh Elias, er bloaz tri, o lavarout : "Kae d'en em ziskouez da Ac'hab ; ez an da reiñ glav war c'horre an douar". ²Hag ez eas Elias d'en em ziskouez da Ac'hab.

An naonegezh a oa rust e Samaria, ³hag e c'halvas Ac'hab Abdia, mestr an ti. Abdia a oa doujus e-keñver an Aotrou, meurbet, ⁴ha p'he devoa distrujet Jezabel profeded an Aotrou, en devoa kemeret Abdia kant profed hag o c'huzhet, dre hanter-kant, e kevioù, ha pourchaset dezho bara ha dour. ⁵Hag e lavaras Ac'hab da Abdia : "Kae dre ar vro betek an holl andonioù dour, an holl froudoù : marteze e vo kavet geot, hag e talc'himp bev kezeg ha muled, ha n'hon devo ket da ziskar loened".

⁶Hag e lodennjont etrezo ar vro da dremen drezi. Hag Ac'hab a yeas dre un hent e-unan, hag Abdia, dre un hent, e-unan. ⁷Hag e oa Abdia gant e hent, ha setu Elias da gejañ gantañ. E anavezout a reas, hag e kouezhas war e zremm en ur lavarout : "Ha te eo, va aotrou Elias ?" ⁸Hag e lavaras dezhañ : "Me eo ! Kae da lavarout d'az aotrou : Setu Elias !" ⁹Hag e lavaras : "E petra em eus pec'het, ma lakaez da servijer e dorn Ac'hab, d'am lakaat d'ar marv ? ¹⁰Bebet an Aotrou, da Zoue ! N'eus na pobl na rouantelezh e-lec'h n'en deus ket kaset va aotrou d'az klask. Hag e lavared : N'emañ ket amañ ; hag e rae touiñ ar rouantelezh pe ar vro ne oas ket bet kavet. ¹¹Ha bremañ e lavarez : Kae da lavarout d'az aotrou : Setu Elias ! ¹²Ha pa vin aet a-ziganit, Spered an Aotrou az tougo d'al lec'h n'ouzon ket, hag ez in da reiñ keloù da Ac'hab, ha n'az kavet hag am lazho ; ha da servijer a zouj an Aotrou adalek e yaouankiz : ¹³hag-eñ n'eus ket bet disklêriet d'am aotrou ar pezh am eus graet, pa lazhas Jezabel profeded an Aotrou ? Kuzhet em eus profeded an Aotrou, ur c'hant a dud, dre hanter-kant, hanter-kant en ur c'hev, ha pourchaset dezho bara ha dour. ¹⁴Ha bremañ e

lavarez : Kae da lavarout d'az aotrou : Setu amañ Elias ! Va lazhañ a ray !" ¹⁵Hag e lavaras Elias : "Bevet Aotrou ar strolladoù, en em zalc'han dirazañ ! Ya, hiziv en em ziskouezin dezhañ !"

¹⁶Hag ez eas Abdia da gaout Ac'hab, hag e kontas dezhañ.

Hag ez eas Ac'hab en arbenn da Elias. ¹⁷Ha pa welas Ac'hab Elias, e lavaras Ac'hab dezhañ : "Ha te eo, trubuilher Israel ?"

¹⁸Hag e lavaras : "Ne drubuilhan ket Israel, met te a ra, ha tiegezh da dad, pa zilezit gour'hemenoù an Aotrou, ha pa gerzhit war-lerc'h Baaled ! ¹⁹Ha bremañ, kas da zastum davedon Israel a-bezh war venez Karmel, gant profeded Baal, pevar c'hant hanter-kant, ha profeded an Ashera, pevar c'hant, a zebre ouzh taol Jezabel".

²⁰Hag e kasas Ac'hab kannaded e-touez holl vibien Israel da zastum ar brofeded war venez Karmel. ²¹Hag e tostaas Elias dirak an holl dud, hag e lavaras : "Betek peur e viot o kampañ eus an daou du ?

Ma-z eo an Aotrou a zo Doue, kit war e lerc'h ; ha ma-z eo ar Baal, kit war e lerc'h !" Hag ar bobl ne respontas ket ur ger dezhañ. ²²Hag e lavaras Elias d'ar bobl : "Me a zo chomet evel profed an Aotrou, va-unan, ha profeded Baal a zo pevar c'hant hanter-kant den. ²³Roit deomp daou gole. Int-i a zibabo evito ur c'hole, a zidammint hag a lakaint war ar c'hoad ; tan ne lakaint ket. Ha me a briento ar c'hole all, a lakain war ar c'heuneud met hep c'hwezhañ an tan ennañ. ²⁴Hag e pedot anv ho toue, ha me a bedo anv an Aotrou. Hag an doue a responto dre an tan, henezh eo a vezo ar gwir Doue !" Hag ar bobl a-bezh da respont, o lavarout : "Komzet mat ac'h eus !"

²⁵Hag e lavaras Elias da brofeded Baal : "Dibabit deoc'h unan eus ar c'holeoù hag aozit anezhañ da gentañ, peogwir ez oc'h ar re niverusañ, pedit anv ho toue, met na c'hwezhit ket an tan". ²⁶Hag e kemerjont ar c'hole a voe roet dezho, a brientjont, hag e pedjont en anv Baal adalek ar beure betek kreisteiz, o lavarout : "O, Baal, respont deomp !" Met ne voe klevet mouezh ebet, respont ebet. Hag e kammigellent en-dro d'an aoter o devoa graet. ²⁷Ha pa voe kreisteiz, e reas goap outo Elias, o lavarout : "Huchit a vouezh kreñvoc'h, rak un doue eo, hag emañ o prederiañ pe oc'h ober un afer bennak, pe e

beaj ; marteze eo kousket, hag e tihuno !"

²⁸Hag int da huchal a vouezh kreñvoc'h, ouzh en em droc'hata, hervez o c'hustum, gant klezeier ha goafioù, ken e rede ar gwad warno.

²⁹Ha pa voe tremenet kreisteiz, e tiouganjont betek ar poent ma vez kinniget profadenn an abardaez, met ne voe na mouezh, na respont, na sin a evezh. ³⁰Hag e lavaras Elias d'ar bobl a-bezh : "Tostañ ouzhin !" Hag e tostaas an holl bobl outañ. Hag e voe adsavet aoter an Aotrou a oa bet diskaret. ³¹Hag e kemeras Elias daouzek maen, hervez niver meuriadoù mibien Jakob, en devoa komzet an Aotrou outañ, o lavarout : "Israel a vo da anv !" ³²Hag e savas gant ar vein-se un aoter e anv an Aotrou ; hag e reas tro-war-dro d'an aoter ur c'han, ment daou vuzuliad-greun dezhañ.

³³Goude-se e renkas ar c'heuneud, troc'hañ ar c'hole a-dammoù hag e lakaat war ar c'heuneud. ³⁴Hag e lavaras : "Leugnit pevar c'helorniad dour, hag o skuilhit war an holokost ha war ar c'heuneud". Hag e lavaras : "Un eil gwech !" Hag e voe graet un eil gwech ; hag e lavaras : "Grit kement-se c'hoazh un deirvet gwech !" Hag e voe graet un trede gwech. ³⁵Mont a rae an dour tro-dro d'an aoter, hag ar c'han a voe leun a zour.

³⁶Ha pa voe ar mare da ginnig sakrifis an abardaez, e tostaas ar profed Elias hag e lavaras : "Aotrou ! Doue Abraham, Izaag hag Israel ! Ra vo anavezet hiziv ez out-Te Doue en Israel, hag ez on-me da servijer, hag ez eo dre da urzh eo am eus graet an holl draoù-mañ. ³⁷Selaou ouzhin, Aotrou Doue, selaou ouzhin, ma teuo ar bobl-mañ da anaout ez eo Te, Aotrou, a zo Doue, hag ez eo Te a ra d'ar c'halonoù dont en-dro !"

³⁸Hag e kouezhas tan an Aotrou, hag e tévas an holokost, ar c'heuneud, ar vein hag ar poultr, hag e tisec'has an dour a oa er c'han ! ³⁹Hag ouzh e welout, an holl dud a gouezhas war o dremmoù en ur lavarout : "An Aotrou eo a zo Doue ! An Aotrou eo a zo Doue !" ⁴⁰Hag e lavaras Elias dezho : "Krogit e profeded Baal ! Na dec'ho hini ebet !" Hag e krogjont enno, hag o diskenn a reas Elias da froud Kishon, hag o aberzhiñ eno.

⁴¹Hag e lavaras Elias da Ac'hab : "Sav ! Debr hag ev ! Trouz soroc'h glav ez eus !"

⁴²Hag e savas Ac'hab da zebrïñ ha da evañ, hag Elias a bignas war veg ar C'harmel ; hag e plegas d'an douar hag e lakaas e zremm etre e zaoulin. ⁴³Hag e lavaras d'e servijer : "Sav ouzh krec'h, ha sell war-du ar Mor !" Hag e pignas, hag e sellas, hag e lavaras : "N'eus netra !" Hag e lavaras : "Distro seizh gwech !" ⁴⁴D'ar seizhvet gwech e lavaras : "Bez' ez eus ur goumoulenn vihan evel palv-dorn un den, hag a bign eus ar Mor". Hag e lavaras : "Kae war-raok da lavarout da Ac'hab : Stag da gezeg ouzh ar c'harr, ha diskenn, gant aon da vezañ tapet gant ar glav !" ⁴⁵Ha setu, e-keit-se, e voe an neñvou duet gant koumoul, hag e voe avel, hag e voe glav bras. Ha, savet war e garr, Ac'hab a yeas etrezek Izreel. ⁴⁶Ha dorn an Aotrou a voe war Elias, hag e c'hourizas e zivgroazell, hag e redas war-arbenn da Ac'hab betek antre Izreel.

Tec'h Elias d'an Horeb.

¹⁹¹Hag e kontas Ac'hab da Jezabel kement tra en devoa graet Elias, ha penaos en devoa lazhet an holl brofeded dre ar c'hleze. ²Hag e kasas Jezabel ur c'hannad da Elias, da lavarout : "Evel-hen da raio an doueoù hag evel-hont ouzhpenn mar ned an ket, d'ar c'houlz-mañ arc'hoazh, da lakaat da ene evel ene unan anezho !" ³O welout se, e savas Elias hag ez eas kuit, en abeg d'e vuhez, hag ez erruas e Bersabea, a oa eus Youda, hag e lezas e servijer eno. ⁴Hag e kerzhas er gouelec'h, un devezh hent, hag ez erruas da azezañ dindan ur vanalenn, hag e hetas dezhañ e-unan ar marv. Lavarout a rae : "Trawalc'h bremañ, Aotrou ! Kemer va buhez diganin, rak n'on ket gwelloc'h eget va Zadoù." ⁵Hag e c'hourvezas, hag e kouskas dindan ar bod-banal. Ha setu un ael da stekiñ outañ ha da lavarout dezhañ : "Sav ha debr !" ⁶Hag e sellas, hag e oa, e-harz e benn, ur gouignenn bobet war an oaled hag ur picherad dour. Hag e tebras hag ec'h evas, ha neuze gourvez adarre. ⁷Evit an eil gwech e teuas Ael an Aotrou d'e gaout ; stekiñ a reas outañ hag e lavaras dezhañ : "Sav ha debr, rak an hent a zo re hir evidout !" ⁸Hag e savas, debras, evas, hag e kerzhas, kennerzhet gant ar boued-se, daou-ugent devezh ha daou-ugent

nozvezh, betek menez Doue, an Horeb.

⁹Hag ez eas eno en ur c'hev hag e nozvezhias eno. Ha setu ma voe disklêriet dezhañ komz an Aotrou hag a lavaras dezhañ : "Petra a rez amañ, Elias ?" ¹⁰Hag e lavaras : "Gred am eus, gred evit an Aotrou, Doue an armeoù, rak dilezet o deus bugale Israel, da emglev, da aoterioù o deus diskaret, ha da brofeded o deus lazhet dre ar c'hleze. Hag ez on manet va-unan, hag e klaskont va buhez evit he zapout". ¹¹Hag e lavaras : "Kae ! Hag en em zalc'h war ar menez dirak an Aotrou". Ha setu an Aotrou o tremen : un avel vras ha kreñv, da zispenn ar menezioù ha da zrailhañ reier dirak an Aotrou, met an Aotrou ne oa ket en avel. Ha goude an avel e voe ur c'hren-douar, met an Aotrou ne oa ket er c'hren-douar. ¹²Ha war-lerc'h ar c'hren-douar, un tan, met an Aotrou ne oa ket en tan-se. Ha goude an tan, setu ur vouezh, sioul ha mistr. ¹³Kerkent ha m'he c'hlevas Elias, e vouchas e zremm gant e vantell, hag ez eas en e sav e toull ar vougev ; ha setu ur vouezh o lavarout : "Petra emañ oc'h ober amañ Elias ?" ¹⁴Hag e lavaras : "Gred am eus, gred birvidik evit an Aotrou, Doue an Armeoù ; rak dilezet o deus bugale Israel da emglev, da aoterioù o deus diskaret, ha da brofeded o deus lazhet dre ar c'hleze, hag ez on manet va-unan, hag emaint o klask lemel va buhez diganin".

¹⁵Hag e lavaras an Aotrou dezhañ : "Kae en-dro gant da hent er gouelec'h betek Damask. Erruet eno, ez olevi Hazael da roue war Siria, ¹⁶ha Jehou, mab Namsi, a olevi da roue war Israel. Hag Elizea, mab Safat, eus Abel-Mehula, a olevi da brofed war da lerc'h.

¹⁷An hini a ziflipo diouzh kleze Hazael a vo lakaet d'ar marv gant Jehou, hag an hini a ziflipo diouzh kleze Jehou a vo lakaet d'ar marv gant Elizea. ¹⁸Hag e lezin en Israel seizh mil den, an holl zaoulinoù n'o devo ket pleget dirak Baal, an holl c'henaouiou n'o devo ket poket outañ".

¹⁹Hag aet alese, e kavas Elizea, mab Safat, a oa oc'h arat, daouzek koublad ejened dirazañ, hag eñ a oa gant an daouzekvet. Hag e tostaas Elias outañ, hag e taolas e vantell warnañ.

²⁰Hag o lezel an ejened, e redas Elizea war-lerc'h Elias, hag e lavaras : "Va lez da

bokat, mar plij, d'am zad ha d'am mamm, hag ez in war da lerc'h". Hag e lavaras dezhañ : "Kae en-dro ! Met dalc'h soñj eus ar pezh am eus graet dit."

²¹Hag o tistreiñ diwar e lerc'h, e kemeras ur c'houblad ejened hag o aberzhas, ha gant yev an ejened e poazhas o c'hig, hag e roas d'an dud da zebrñ. Hag e savas hag ez eas war-lerc'h Elias hag e voe e servijer.

Seziz Samaria.

20¹ Ha Benadad, roue Aram, a vodas e holl armead ; daou roue ha tregont a oa gantañ, ha kezeg ha kirri ; hag e pignas da ober seziz war Samaria ha brezel outi.

²Hag e kasas kannaded da Ac'hab, roue Israel, e kêr, ³da lavarout : "Evel-hen e komz Benadad. Da arc'hant ha da aour a zo din ; da wragez ha da vibien vrapañ a zo din". ⁴Hag e respontas roue Israel, o lavarout : "Evel ma lavarez, aotrou roue, dit ez on ha kement am eus". ⁵Hag e tistroas ar gannaded, hag e lavarjont : "Evel-hen e komz Benadad : lavarout a ra : Mar em eus kaset davedout da lavarout : Da arc'hant, aour, gwrazez ha mibien a roi din, ⁶ez eo d'ar c'houlz-mañ arc'hoazh e kasin va servijerien du-se, hag e furchint da di ha tiez da servijerien ; hag holl bezh a blije d'az taoulagad a lakaint en o dorn hag a gemerint".

⁷Hag e c'halvas roue Israel holl Gozhidi ar vro, hag e lavaras : "Gouezit ha gwelit petore droug emañ o klask, pa gas davedon, evit kaout va gwrazez, mibien, arc'hant hag aour ! Ha n'em eus ket o nac'het outañ !" ⁸Hag e lavaras dezhañ an holl Gozhidi hag ar bobl a-bezh : "Na sent ket outañ ! N'asant ket !" ⁹Hag e lavaras da gannaded Benadad : "Lavarit d'an aotrou roue : Kement ac'h eus kaset da c'houlenn digant da servijer da gentañ a rin, met an dra-se n'hellan ket ober". Hag ez eas ar gannaded da rentañ kont dezhañ.

¹⁰Hag ec'h adkasas davetañ Benadad da lavarout : "Evel-hen da raio din an doueou, hag evel-hont ouzhpenn, mar be trawalc'h a boultr e Samaria evit pep a zornad d'an holl soudarded am bo war va roudoù !"

¹¹Hag e respontas roue Israel, o lavarout : "Komzit ! N'eo ket dav bout lorc'hus pa vezer o prenañ ar gouriz evel pa vezer o

tibreñañ !" ¹²Pa glevas Benadad ar gomz-se, e oa oc'h evañ gant ar rouaned en tinelloù, hag e lavaras d'e servijerien : "D'ho lec'hioù !" Hag en em lec'hjont a-enep ar gêr.

¹³Hag ur profed, o tostaat ouzh Ac'hab, roue Israel, a lavaras : "Evel-hen e komz an Aotrou : Gwelout a rez an engroez brasse ? O lakaat a ran ez torn hiziv, hag e ouezi ez on an Aotrou !" ¹⁴Hag e lavaras Ac'hab : "Dre biv ?" Hag e lavaras : "Evel-hen e komz an Aotrou : Gant paotred yaouank ofiserien ar rannvroioù". Hag e lavaras : "Piv a zigoro an emgann ?" Hag e lavaras : "Te !"

¹⁵Hag e voe niveret yaouankiz ofiserien ar rannvroioù, hag e oant daou c'hant ha tregont ; ha goude ar re-mañ e voe niveret ar bobl a-bezh, holl vibien Israel : seizh mil. ¹⁶Hag int da ermaeziañ, da greisteiz, ha Benadad a oa oc'h evañ, oc'h en em vezviñ en tinelloù gant ar rouaned, an daou roue ha tregont, e skoazellerien. ¹⁷Hag ez ermaezias paotred ofiserien ar rannvroioù da gentañ. Hag e kasas Benadad davit keloù, hag e voe lavaret dezhañ : "Soudarded a zo deuet er-maez eus Samaria". ¹⁸Hag e lavaras : "Mard eo evit peoc'h e teount, ra vint tapet bev ! Mard eo evit brezel e teount, ra vint tapet bev ivez !" ¹⁹Ar re a oa deuet eus kêr, paotred ofiserien ar rannvroioù, o devoa an armead a-dreñv dezho. ²⁰Skeiñ a reas pep hini war e hini, hag e tec'has an Aramiz, heskinet gant Israel, hag e tiflipas Benadad, roue Aram, war ur marc'h, gant marc'heien. ²¹Hag ez eas roue Israel war-raok, o skeiñ war ar mirc'hien hag ar c'hirri, hag o reiñ d'an Aramiz ul lamm bras.

²²Hag e tostaas ar profed ouzh roue Israel hag e lavaras dezhañ : "Kae ! Bez nerzhus ! Gouez ha gwel ar pezh ac'h eus da ober, rak da zistro bloaz, roue Aram a bigno a-enep dit !" ²³Servijerien roue Aram a lavaras dezhañ : "Doueou ar menezioù eo o doueou ; setu perak ez int kreñvoc'h egedomp. Met ma reomp brezel dezho er gompezen, daoust ha ne vezimp ket kreñvoc'h egeto ?" ²⁴An dra-mañ ac'h eus da ober : lemel ar rouaned pep hini eus e lec'h, ha lakaat gouarmerien en o lec'h.

²⁵Hag e tiniveri un armead evel an hini a zo bet faezhet en-dro dit : kement-ha-

kement a gezeg ha kement-ha-kement a girri; ha pa raimp brezel dezho er gomepezenn, daoust ha ne drec'himp ket warno ?" Hag e sentas ouzh o mouezh, hag e reas evel-se.

²⁶Ha setu, da zistro bloaz, e niveras Benadad an Aramiz, hag e pignas betek Afek, d'ober brezel da Israel. ²⁷Ha bugale Israel, diniveret ivez ha pourvezet, a yeas war-arbenn dezho. Hag e kampas bugale Israel rag-enep dezho, evel daou vagad givri, hag an Aramiz a leunie ar vro.

²⁸Hag e tostaas an den-Doue, hag e komzas ouzh roue Israel, o lavarout : "Evel-hen e komz an Aotrou : Peogwir e lavar an Aramiz ez eo un doue a veneziou an Aotrou, ha nann un doue a draoniennou, e lakaan an holl engroez bras-se ez torn, hag e ouiot ez on an Aotrou". ²⁹Kampañ a rejont an eil a-dal d'egile seizh deiz, ha d'ar seizhvet deiz e krogas an emgann, hag e lazhas bugale Israel, a-douez an Aramiz, kant mil troadeg en un devezh. ³⁰Tec'hout a reas an dilerc'hioù betek kêr Afek, hag e kouezhas ar mogerioù war seizh mil warn-ugent den manet eno.

Benadad a dec'has hag a yeas e kêr eus ur guzhiadell d'eben. ³¹Hag e lavaras dezhañ e servijerien : "Klevet hon eus e oa rouaned ti Israel, rouaned truezus. Lakaomp eta seier war hon divgroazell ha kerdin ouzh hor pennoù, hag comp da gaout roue Israel : marteze e lezo bev da ene". ³²Ha da c'hourizañ seier war o divgroazell ha kerdin ouzh o fennoù, ha da vont da gaout roue Israel en ur lavarout : "Da servijer Benadad a lavar : Ra vevo, mar plij, va ene !" Hag e lavaras : "Bez' ez eo c'hoazh bev ? Va breur eo !" ³³Ar wazed, war an arouez-mañ a hastas. D'ar wazed e voe se ur chañs, hag i da hastañ aprotiñ e gomz en ur lavarout : "Da vreur eo Benadad !" Hag e lavaras : "Kit d'e gerc'hat !" Hag e teuas Benadad davetañ, hag e savas war e garr. ³⁴Hag e lavaras dezhañ Benadad : "Ar c'hêrioù en devoa tapet va zad digant da dad a rentan ; ha straedoù a lakaan evidout e Damask evel m'en devoa lakaet va zad e Samaria. Hag e ran emglev ganit a-raok da lezel da vont". Hag e tivizas Ac'hab un emglev gantañ hag e kimiadas dioutañ.

³⁵Met un den eus mibien ar brofeded a lavaras d'ur c'heneil dezhañ, war urzh an

Aotrou : "Sko warnon, mar plij !" Hag e nac'has an den skeiñ warnañ. ³⁶Hag e lavaras dezhañ : "Peogwir ne sentez ket ouzh mouezh an Aotrou, pa vi aet a-ziganin, e skoio warnout ul leon !" Hag ez eas a-zigantañ, hag e gavout a reas ul leon hag e voe lazhet gantañ. ³⁷Kavout a reas un den all, hag e lavaras : "Sko warnon, mar plij !" Hag e skoas an den gantañ un taol hag e voe gloazet. ³⁸Hag ez eas ar profed da c'hortoz ar roue war an hent, dic'hizet, gant ur mouch war e zaoulagad. ³⁹Ha pa oa ar roue o tremen, e huchas etrezek ar roue : "Da servijer a oa aet e-kreiz an emgann ; hag un den, o tont agostez, a zegasas din un den en ur lavarout : "Diwall an den-mañ, mar deu da vankout, e vo da vuhez evit e vuhez, pe un dolzenn arc'hant a baei". ⁴⁰Hag evel ma oa da servijer o plediñ amañ hag a-hont, ne voe ken anezhañ". Hag e lavaras roue Israel dezhañ : "Barnet out evel m'ec'h eus divizet !" ⁴¹Met hastañ a reas lemel ar mouch diwar e zaoulagad, hag e anavezout a reas roue Israel evel unan eus ar brofeded. ⁴²Hag e lavaras dezhañ : "Evel-hen e komz an Aotrou : Peogwir ec'h eus lezet mont an den am boa anaevit, diouzh da zaouarn, e vo da vuhez evit e vuhez, ha da bobl evit e bobl". ⁴³Hag ez eas roue Israel d'ar gêr, displijet ha kounnaret, hag ez erruas e Samaria.

Gwinienn Navot.

21 ¹Ha setu pezh a c'hoarvezas da heul an darvoudoù-se. Ur winienn en devoa Navot, an Izreeliad, hag a oa en Israel e-kichen palez Ac'hab, roue Samaria. ²Hag e komzas Ac'hab ouzh Navot, o lavarout : "Ro din da winienn, hag em bo ul liorzh-legumaj, tre e-kichen va zi. Hag e roin dit eviti ur winienn welloc'h, pe, mard eo gwelloc'h ouzh da zaoulagad, e roin dit, en arc'hant, priz he zalvoudegezh". ³Met Navot a lavaras da Ac'hab : "Doue ra viro na rofen peadra va Zadoù !"

⁴Hag ez eas Ac'hab d'ar gêr, displijet ha kounnaret gant ar pezh en devoa lavaret Navot an Izreeliad, dezhañ, o lavarout : "Ne roin ket dit hêrezh va zadoù" hag e c'hourvezas war e wele, hag e tistroas e zremm, ha ne zebras ket a voued. ⁵Mont a reas Jezabel, e wreg d'e gavout hag e

lavaras dezhañ : "Perak emañ da spered en displijadur, ha ne zebrez ket a voued ?"

⁶Hag e lavaras dezhi : "Komzet em eus ouzh Navot, an Izreeliad, ha lavaret dezhañ : Ro din da winienn evit arc'hant, pe ma-c'h eus c'hoant, e roin dit ur winienn all eviti. Hag en deus lavaret : Ne roin ket dit va gwinienn". ⁷Hag e lavaras Jezabel, e wreg dezhañ : "Ha te eo a ren bremañ gant aotrouniezh vras war rouantelezh Israel ? Sav ! Debr boued hag e vo gwell da galon ! Me a roio dit gwinienn Navot, eus Izreel".

⁸Hag hi da skrivañ lizhiri en anv Ac'hab, ha d'o siellañ gant e siell ha da gas al lizhiri-mañ d'ar Gozhidi ha d'an uhelidi a oa e kêr, keneiled da Navot. ⁹Hag e skrivas kement-mañ el lizhiri : "Embannit ur yun, ha lakait da azezañ Navot e penn ar bobl.

¹⁰Ha lakait da azezañ daou waz, paotred-a-netra, dirazañ en ur lavarout : Mallozhet ec'h eus Doue hag ar roue ! Hag e gas a reot da vezañ meinataet, en doare ma varvo !" ¹¹Hag e reas gwazed kêr, ar Gozhidi hag an uhelidi a oa o chom e kêr, evel ma oa bet gourc'hemennet dezho gant Jezabel, hervez ar pezh a oa skrivet el lizhiri he devoa kaset dezho. ¹²Embann a rejont ur yun ha lakaat Nabot e penn ar bobl. ¹³Hag ez erruas daou baotr, paotred-a-netra, da azezañ dirazañ ; hag e testas ar baotred-a-netra a-enep dezhañ, a-enep Navot, dirak ar bobl, o lavarout : "Mallozhet en deus Navot Doue hag ar roue !" Hag e voe kaset er-maez eus kêr ha labezet gant mein, hag e varvas. ¹⁴Hag e voe kaset keloù da Jezabel da lavarout dezhi e oa bet lazhet Nabot a-daolioù mein.

¹⁵Adal ma klevas Jezabel e oa bet meinatet Navot hag e oa marvet, e lavaras Jezabel da Ac'hab : "Sav, da berc'hennañ gwinienn Navot an Izreeliad, ha na c'houlle ket he reiñ dit evit arc'hant, rak n'eo ket Navot bev ken, marv eo !" ¹⁶Pa glevas Ac'hab e oa marvet Navot, e savas Ac'hab evit diskenn da winienn Navot an Izreeliad d'he ferc'hennañ.

¹⁷Met komz a reas an Aotrou ouzh Elias, an Tesbiad, o lavarout : ¹⁸"Sav ! diskenn da gavout Ac'hab, roue Israel, a zo e Samaria. Emañ e gwinienn Navot : diskennet eo di d'he ferc'hennañ. ¹⁹Komz a ri outañ, o lavarout : evel-hen e lavar an

Aotrou : Muntrer ha diberc'henner ! Hag e komzi outañ, o lavarout : evel-hen e lavar an Aotrou : El lec'h ma lipas ar chas gwad Navot, e lipo ar chas da wad-te ivez !"

²⁰Hag e lavaras Ac'hab da Elias : "Va c'havet ac'h eus, va enebour ?" Hag e lavaras : "Da gavet am eus, rak en em werzhet ac'h eus, oc'h ober an droug ouzh daoulagad an Aotrou. ²¹Kas a rin warnout ar gwalleur, hag e skubin war da lerc'h, kas a rin da get kement paotr 'zo eus tiegezh Ac'hab, pe en e frankiz pe sklavour e vefe, en Israel ! ²²Hag e lakain da diegezh evel tiegezh Jeroboam, mab Nabat, hag evel tiegezh Baasa, mab Ahias, evit bezañ va hegaset ha lakaet Israel da bec'hiñ". ²³Hag ivez evit Jezabel en deus komzet an Aotrou, o lavarout : "Ar chas a zebro Jezabel e-harz rak-mogeriou Izreel. ²⁴Ar re eus tiegezh Ac'hab hag a varvo e kêr, a vo debret gant ar chas, hag ar re a varvo war ar maez, a vo debret gant laboused an neñv".

²⁵N'eus bet hini evel Ac'hab da'n em werzhañ evit ober an droug ouzh daoulagad an Aotrou, bountet gant Jezabel, e wreg. ²⁶En em ren a reas en un doare euzhus, en ur vont war-lerc'h an idolennoù, evel m'o devoa graet an Amorig en devoa diberc'hennet an Aotrou dirak bugale Israel.

²⁷Pa glevas Ac'hab ar c'homzoù-se, e fregas e zilhag hag e lakaas ur sac'h war e gorf, hag e yunas ; hag e c'hourvezas gant ar sac'h-mañ hag e kerzhe gorrek. ²⁸Hag e voe disklêriet komz an Aotrou da Elias an Tesbiad evel-hen : ²⁹"Ha gwelet ec'h eus pegen glac'haret eo Ac'hab dirazon ? Peogwir eo glac'haret dirazon, ne gasin ket ar gwalleur-se en e zeizioù : e deizioù e vab e kasin ar gwalleur war e diegezh".

Youda hag Israel kevredet a-enep Aram.

22 ¹Hag e voe diskuizh e-pad tri bloaz hep brezel etre Aram hag Israel. ²Met a-benn tri bloaz e tiskennas Josafat, roue Youda, da gavout roue Israel. ³Hag e lavaras roue Israel d'e servijerien : "Gouzout a rit ez eo deomp Ramot-Galaad ? Hag emamp o termal e-lec'h hec'h adaptout eus dorn roue Aram !" ⁴Hag e lavaras da Josafat : "Dont a rez ganin d'ober brezel da Ramot-Galaad ?" Hag e lavaras Josafat da roue

Israel : "Me a zo evel d'out, va fobl evel da bobl, va c'hezeg evel da gezeg".

⁵Hag e lavaras Josafat da roue Israel : "Goulenn, mar plij, hiziv lavar an Aotrou".

⁶Hag e vodas roue Israel ar brofeded, war-dro pevar c'hant den ; hag e lavaras dezho : "Ha mont a rin a-enep Ramot-Galaad d'an emgann, pe ne rin ket ?" Hag e lavarjont :

"Kae war-raok ! O lakaat a ra an Aotrou e dorn ar roue". ⁷Hag e lavaras Josafat : "Ha n'eus ket amañ ur profed d'an Aotrou, ma c'houlennimp digantañ ?" ⁸Hag e lavaras roue Israel da Josafat : "C'hoazh ez eus un den, ma c'houlennater an Aotrou drezañ, met kas am eus outañ, rak ne ziougan warnon netra vat, met traoù fall : Mic'hea, mab Jemla !" Hag e lavaras Josafat : "Na gomz ket, o roue, evel-se !" ⁹Hag e c'halvas roue Israel ur spazhad, hag e lavaras : "Timat ! Mic'hea, mab Jemla !"

¹⁰Ha roue Israel ha Josafat, roue Youda, a oa en o c'hoazez war bep a dron, gwisket gant o dilhad, war al leur, e toull-dor Samaria, hag an holl brofeded o tiouganañ dirazo. ¹¹Hag en devoa graet Sedekias, mab Kanaana, kerniel houarn, hag e lavare : "Evel-hen e komz an Aotrou : Gant ar re-mañ e tosi an Aramiz ken na vezint echu". ¹²Hag an holl brofeded a ziougane hevelep tra, o lavarout : "Pign da Ramot-Galaad hag e ri berzh : he lakaat a ray an Aotrou e dorn ar roue".

¹³Ar c'hannad a oa aet da c'hervel Mic'hea en devoa komzet outañ, o lavarout : "Setu : komzoù ar brofeded, a c'henou unvan, a zo mat evit ar roue. Ra vezo da gomzoù evel komz unan anezho, hag e komzi mat".

¹⁴Hag e lavaras Mic'hea : "Bebet an Aotrou ! Ar pezh a lavaro an Aotrou din a lavarinn !"

¹⁵Hag ez eas davet ar roue ; hag e lavaras ar roue dezhañ : "Mic'hea ! Hag-eñ ez aimp da Ramot-Galaad da vrezeliñ, pe ned aimp ket ?" Hag e lavaras dezhañ : "Pign ! Hag e ri berzh ! Hag he lakaat a ray an Aotrou e dorn ar roue !" ¹⁶Hag e lavaras dezhañ ar roue : "Betek pet gwech az aspedin ma na lavari din nemet ar wirionez e anv an Aotrou ?" ¹⁷Hag e lavaras :

"Gwelet em eus Israel a-bezh strewet war ar menezioù evel deñved hep mesaer.

Hag e lavare an Aotrou : Hep mistri emaint ;

ra zistroint pep hini d'ar gêr, e peoc'h !"

¹⁸Hag e lavaras roue Israel da Josafat : "Daoust ha n'em boa ket lavaret dit ne ziougane warnon netra vat, met traoù fall ?"

¹⁹Hag e lavaras Mic'hea : "Setu perak, klev komz an Aotrou. Gwelet em eus an Aotrou en e goazez war e dron, hag holl strolladoù an neñvoù en em zalc'he en-dro dezhañ, a-zehou hag a-gleiz. ²⁰Hag e lavare an Aotrou : Piv a douello Ac'hab, hag ez ay war-raok, hag e kouezho e Ramot-Galaad ? Hag e lavare unan e giz-mañ, hag un all e giz-se. ²¹Hag e teuas ar spered, hag en em zalc'has dirak an Aotrou, hag e lavaras : E douellañ a rin-me. Hag e lavaras an Aotrou dezhañ : Penaos ? ²²Hag e lavaras : Mont a rin, hag e vin ur spered gaouiat e genou e holl brofeded. Hag e lavaras an Aotrou : Touellañ a ri ; gallout a rez ! Kae d'ober evel-se ! ²³Setu penaos en deus lakaet an Aotrou ur spered gaouiat e genou da holl brofeded amañ. Met an Aotrou en deus divizet warnout ur gwallleur !"

²⁴Hag e tostaas Sedekias, mab Kanaana, hag e skoas gant Mic'hea, war e jod, en ur lavarout : "Dre belec'h eo tremenet spered an Aotrou a-ziganin da gomz ouzhit ?"

²⁵Hag e lavaras Mic'hea : "Gwelout a ri, en deiz ma-z i eus ur guzhiadell d'eben da guzhat !" ²⁶Hag e lavaras roue Israel : "Kemer Mic'hea d'e adkas da Amon, gouarner kêr, ha da Joas, mab ar roue.

²⁷Hag e lavari : "Evel-hen en deus komzet ar roue : Lakait hemañ en ti-bac'h, ha bouctit-eñ gant bara-glac'har ha dour-glac'har, ken na zeuin e peoc'h !"" ²⁸Hag e lavaras Mic'hea : "Mar distroez e peoc'h, n'en devo ket komzet an Aotrou drezon". Hag e lavaras : "Selaouit, pobloù, holl ac'hanoc'h !"

²⁹Hag e pignas roue Israel ha Josafat, roue Youda, da Ramot-Galaad. ³⁰Hag e lavaras roue Israel da Josafat : "En em zic'hizañ a ran evit mont d'an emgann, ha te a wisko da zilhad". Hag en em zic'hizas roue Israel hag ez eas d'an emgann. ³¹Ha roue Aram en devoa roet urzh d'e ofiserien girri, daou ha tregont anezho, o lavarout : "Na rit brezel na da vihan na da vras, met da roue Israel hepken !" ³²Hag adal ma welas an ofiserien girri Josafat e lavarjont : "Sed roue Israel !" Hag int d'en em dreññ a-enep dezhañ ha d'en em gannañ. Met huchal a

reas Josafat : ³³Ha pa welas ofiserien ar c'hirri ne oa ket roue Israel, e tistrojont diwar e lerc'h.

³⁴Met un den a dennas gant e wareg dre zegouezh, hag e skoas war roue Israel etre juntoù an hobregon. Hag e lavaras ar roue d'e charretour : "Tro da zorn ha kas-me kuit eus ar c'hamp, rak klañv on". ³⁵Hag e voe taer an emgann en deiz-se. Hag ar roue a oa en e sav war e garr a-dal da Aram, met mervel a reas d'abardaez. Deveret e oa gwad e c'houli e-barzh ar c'harr. ³⁶Hag e tremenas ur youc'hadeg er c'hamp, da guzh an heol, o lavarout : "Pep hini d'ar gêr ! Pep hini d'e zouar !"

³⁷Ha pa voe marv ar roue, e voe kaset da Samaria, hag e voe beziet ar roue e Samaria. ³⁸Gwalc'het e voe ar c'harr e-kichen stank Samaria, hag e lipas ar chas e wad, ha gisti a gouronkas eno, hervez lavar an Aotrou, en devoa divizet se.

³⁹Ha peurrest istor Ac'hab, hag holl bezh a reas, hag an ti olifant a savas hag an holl gêrioù a savas, hag-eñ n'int ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ? ⁴⁰Hag e c'hourvezas Ac'hab gant e dadoù, hag e renas Okozias, e vab, war e lerc'h.

⁴¹Ha Josafat, mab Asa, a renas war Youda er bloaz pevar eus Ac'hab, roue Israel.

⁴²Josafat a oa un den a bemp bloaz ha tregont pa renas ; ha pemp bloaz warn-ugent e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Azouba, merc'h Selac'h. ⁴³Hag e kerzhas a-grenn war roudoù Asa, e dad, hep diankañ diouto : ober a reas ar pezh a zo reizh ouzh daoulagad an Aotrou. ⁴⁴Met an uhellec'hioù ne voent ket lamet ; c'hoazh e veze tud oc'h aberzhiñ hag oc'h ezañsiñ war an uhellec'hioù-se. ⁴⁵Peoc'h a reas Josafat gant roue Israel.

⁴⁶Ha peurrest istor Josafat, ha pegen kadam hag oberiant e voe, hag e vrezelioù, daoust ha n'eo ket skrivet kement-se war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ?

⁴⁷Restad ar gisti a oa manet eus amzer Asa, e dad, a skubas diouzh ar vro. ⁴⁸Ar roue ne oa ket en Edom, met ur pefed eus ar roue.

⁴⁹Josafat a reas listri Tarsis evit mont da Ofir davit aour ; met ned eas ket : drailhet e oa bet al listri en Asiongaber. ⁵⁰Neuze e lavaras Okozias, mab Ac'hab, da Josafat :

"Ra yelo va servijerien gant da servijerien war al listri !" Met ne c'houllas ket Josafat.

⁵¹Hag e c'hourvezas Josafat gant e dadoù, hag e voe beziet gant e dadoù, e Kêr David, e dad. Hag e renas Joram e vab, war e lerc'h.

⁵²Okozias, mab Ac'hab, a renas war Israel, e Samaria, er bloaz seitek eus Josafat, roue Youda ; hag e renas daou vloaz war Israel.

⁵³Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, hag e kerzhas war roudoù e dad ha war roudoù e vamm, ha war roudoù Jeroboam, mab Nabat, a rae da Israel pec'hiñ. ⁵⁴Hag e servijas Baal, hag e stouas dirazañ, hag e hegasas Doue Israel, a-grenn evel m'en devoa graet e dad.

Levr kentañ ar Rouaned betek amañ.

Eil levr ar Rouaned.

Kleñved ha marv Okozias.

1¹ En em sevel a reas Moab a-enep Israel goude marv Ac'hab.

² Kouezhañ a reas Okozias dre gloued e gambr-uhel, e Samaria, hag e voe klañv. Hag e kasas kannaded en ur lavarout dezho : "It da c'houlenn digant Beelzeboul, doue Ekron, hag-efñ e vevin diwar ar c'hleñved-mañ".

³ Hag Ael an Aotrou a lavaras da Elias, an Tesbiad : "Sav ! Kae war-arbenn da gannaded roue Samaria ha lavar dezho : Ha n'eus ket a Zoue en Israel, pa-z it da c'houlennata Beelzeboul, doue Ekron ?

⁴ Setu perak, evel-hen e komz an Aotrou : ar gwele ma-z out savet warnañ, ne ziskenni ket diwarnañ ! Mervel a ri !" Hag ez eas Elias. ⁵ Hag e tistroas ar gannaded davetañ ; hag e lavaras dezho : " Perak e tistroit ?" ⁶ Hag e lavarjont dezhañ : "Un den a zo deuet war-arbenn deomp hag en deus lavaret deomp : Kit en-dro da gavout ar roue en deus ho kaset, ha lavarit dezhañ : evel-hen e komz an Aotrou : Ha n'eus ket a Zoue en Israel pa gasez da c'houlennata Beelzeboul, doue Ekron ? Setu perak, ar gwele ma-z out savet warnañ, ne ziskenni ket diwarnañ, rak mervel a ri". ⁷ Hag e lavaras dezho : "Petore stumm en devoa an den a zo deuet d'ho kavout hag en deus lavaret deoc'h an traou-se ?" ⁸ Hag e lavarjont dezhañ : "Un den hag en deus ur vantell feur, hag en deus ur c'hroc'hen evel gouriz war e lounezhi". Hag e lavaras : "Elias, an Tesbiad, eo !"

⁹ Hag e kasas davetañ un ofiser a hanter-kant gant e dud, a yeas d'e gavout ; hag edo war benn ar menez. Hag e lavaras dezhañ an ofiser : "Den-Doue, ar roue a lavar dit : Diskenn !" ¹⁰ Hag e respontas Elias, o lavarout d'an ofiser a hanter-kant : "Ha mard on un den-Doue, me, ra ziskenno tan an neñv d'az pulluc'hañ gant da hanter-kant !" Hag e tiskennas tan eus an neñvoù, hag e pulluc'has anezhañ gant e hanter-kant. ¹¹ Hag e voe adkaset dezhañ un ofiser a hanter-kant all gant e dud, a adlavaras dezhañ : "Den Doue, evel-hen e

El lodenn diwezhañ-mañ eus Levr ar Rouaned en em gavomp gant un eil Moizez, Elias, war venez Horeb (1 R 19), ur burzhudour bras (1 R 21), ha galloudek

lavar ar roue : Hast diskenn !" ¹² Hag e respontas Elias, o lavarout dezho : "Mard on un den-Doue, me, ra ziskenno tan eus an neñv d'az pulluc'hañ gant da hanter-kant !" Hag e tiskennas tan Doue eus an neñv, hag e pulluc'has anezhañ gant e hanter-kant. ¹³ Hag ec'h adkasas ar roue un ofiser a hanter-kant, un trede, gant e dud. Hag e pignas hag ez erruas an ofiser a hanter-kant, an trede, hag e plegas war e zaoulin dirak Elias, hag hen aspedas, o lavarout dezhañ : "Den Doue, ra vo prizius, mar plij, va buhez ha buhez da servijerien, an hanter-kant-mañ, ouzh da zaoulagad ! ¹⁴ Setu ma-z eo diskennet an tan eus an neñvoù, hag en deus pulluc'het an daou ofiser kentañ a hanter-kant gant o zud ; met bremañ, ra vo prizius va buhez ouzh da zaoulagad !"

¹⁵ Hag e lavaras Ael an Aotrou da Elias : "Diskenn gantañ, hep aon razañ !" Hag e savas hag e tiskennas gantañ davet ar roue.

¹⁶ Hag e lavaras dezhañ : "Evel-hen e komz an Aotrou : Peogwir ec'h eus kaset kannaded da c'houlennata Beelzeboul, doue Ekron, Ha ne oa ket a Zoue en Israel da c'houlenn e lavar ? Ac'hanta ! Ar gwele ma-z out savet warnañ, ne ziskenni ket diwarnañ, mervel a ri !"

¹⁷ Hag e varvas, hervez komz an Aotrou lavaret gant Elias. Hag e renas Adoram war e lerc'h, d'ar bloaz daou eus Joram, mab Josafat, roue Youda, rak n'en devoa ket a vab. ¹⁸ Ha peurrest istor Okozias, ar pezh a reas, daoust ha n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ?

Elias skrapet d'an Neñvoù.

2¹ Ha setu, pa savas an Aotrou Doue Elias d'an neñv e-kreiz ur gorventenn. Elias a oa o tont eus Gilgal gant Elizea. ² Hag e lavaras Elias da Elizea : "Chom amañ, mar plij ! Rak an Aotrou am c'has da Vetel". Hag e lavaras Elizea : "Bebet an Aotrou ! Ha bevet da ene ! N'az tilezin ket !" Hag e tiskennjont da Vetel. ³ Hag ez eas mibien ar brofeded a oa e Betel da gavout Elizea, hag e lavarjont dezhañ : "Ha gouzout a rez ez a hiziv an Aotrou da gemer da vestr a-us

(1 R 18) a-enep an doue Baal.

1, 5 davetañ ; davet Okozias.

1, 9 gant e dud : gant e hanter-kant.

d'az penn ?" Hag e lavaras : "Gouzout a ran. Peoc'h !" ⁴Hag e lavaras Elias dezhañ : "Elizea ! Chom, mar plij, amañ, rak an Aotrou am c'has da Jeriko". Hag e lavaras : "Bevet an Aotrou ! Ha bev et da ene ! N'az tilezin ket !" Hag ez ejont da Jeriko. ⁵Hag e tostaas mibien ar brofeded a oa e Jeriko davet Elizea, hag e lavarjont dezhañ : "Ha gouzout a rez ez a hiziv an Aotrou da gemer da vestr a-us d'az penn ?" Hag e lavaras : "Gouzout a ran. Peoc'h !" ⁶P'en em gavjont e Jeriko e lavaras Elias da Elizea : "Chom amañ, mar plij, rak an Aotrou a gas ac'hanon betek ar Yordan. Met hemañ a respontas : "Ken gwir ha ma-z eo bev an Aotrou, ha ma-z out bev te danan, n'az kuitain ket". Hag e talc'hjont o-daou gant o hent. ⁷Hanter-kant eus a-douez mibien ar brofeded a yeas war o lerc'h, hag a chomas a-sav, a-dal d'ar Yordan, ur pennad mat ac'hano, tra ma choment o-daou en o sav war ribl ar stêr Yordan. ⁸Hag e tapas Elias e vantell, he rollañ a reas ha skeiñ an dour ganti, hag an dour en em rannas eus an eil tu hag egile, hag e tremenjont o-daou war ar sec'h. ⁹Pa voe erru en tu all, e lavaras Elias da Elizea : "Goulenn Petra a fell dit a rafen evidout, a-raok ma vin savet diganit." Elizea a respontas : "Da bediñ a ran, gra ma vo roet din an doubl eus da spered". ¹⁰"Un dra diaes a c'houlennez, eme Elias. Koulskoude ma welez ac'hanon, pa vin savet diganit, neuze e vo roet dit ar pezh a c'houlennez ; met mar n'am gwelez ket, neuze ne vo ket roet." ¹¹E-pad ma talc'hent da gerzhout en ur gaozeal an eil gant egile, setu ur c'harr entanet ha kezeg entanet ouzh o dispartiañ an eil diouzh egile, hag e savas Elias d'an neñv e-kreiz ur gorventenn. ¹²Elizea hen gwelas hag en em lakaas da grial : "Va Zad ! va Zad ! Karr Israel hag e varc'hegourien !" Ha n'hen gwelas mui. Hag o tapout krog en e zilhad e-unan e rogas anezho e daou damm. ¹³Hag e tastumas mantell Elias hag a oa bet riklet diwarnañ, hag e teuas en-dro betek ribl ar stêr-Yordan. ¹⁴Kemer a reas mantell Elias a oa kouezhet diwarnañ, hag e skoas war an dour ganti en ur lavarout : "Pelec'h emañ an Aotrou, Doue Elias ?" Pa skoas war an dour, hemañ en em rannas tu-ha-tu, hag Elizea a dreuzas.

¹⁵Hag e welout a reas mibien ar brofeded a 2, 9 an daougementad : Adl 21, 17.

oa e Jeriko, rag-enep, hag e lavarjont : "Emañ spered Elias war Elizea". Hag e teujont d'e gavout, hag e stoujont dirazañ d'an douar. ¹⁶Hag e lavarjont dezhañ : "Bez' o deus da servijerien hanter-kant den, paotred kadarn, hag ez aint, mar karez, da glask da vestr : marteze, douget gant Spered an Aotrou, ez eo bet taolet war ur menez pe en un draonienn bennak". Hag e lavaras : "N'o c'hasit ket !" ¹⁷Met pouezañ a rejont warnañ kement, ma lavaras : "Kasit !" Hag e kasjont hanter-kant den da glask, e-pad tri deiz, met hep e gavout. ¹⁸Hag e tistrojont davetañ : Chomet e oa e Jeriko, hag e lavaras dezho : "Daoust ha n'em boa ket lavaret deoc'h : N'it ket ?"

¹⁹Hag e lavaras tud kêr da Elizea : "Setu ! Lec'h-diazez ar gêr a zo mat, evel ma wel an aotrou, met an dour a zo fall hag an douar difrouezh". ²⁰Hag e lavaras : "Kerc'hit din ur skudell nevez ha lakait holen e-barzh". Hag e kerc'hjont dezhañ.

²¹Hag ez eas da vammenn an dour, hag e taolas enni an holen en ur lavarout : "Evelhen e komz an Aotrou : Me a ya'husa an dour-mañ ; ne zeuio ken alese na marv na difrouezhusted". ²²Hag e voe ya'husaet an dour betek an deiz-hiziv, hervez lavar Elizea, hervez e ziougan.

²³Hag e pignas alese da Vetel, ha tra ma-z ae gant e hent, setu paotred vihan o tont eus kêr, ouzh e c'hoapaat, o lavarout : "Kac, moal ! kac, moal !" ²⁴Hag e tistroas, hag ouzh o gwelout, o milligas e anv an Aotrou. Hag e teuas div arzhez eus ar c'hoad, a ziskolpas daou ha daou-ugent eus ar vugale-se. ²⁵Hag ez eas alese da venez Karmel ; hag ale-hont e tistroas da Samaria.

Israel a-enep Moab.

³¹Ha Joram, mab Ac'hab, a renas war Israel e Samaria er bloaz triwech'eus Josafat, roue Youda. Hag e renas daouzek vloaz. ²Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, naren avat kement hag e dad hag e vamm, rak lemel a reas peulvan ar Baal en devoa graet e dad. ³Hogen, ouzh pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, hag en devoa lakaet Israel da bec'hiñ, e chomas stag, ha ne guitaas ket diouto.

2, 17 kement : heb. betek mez. Kv Barn 3, 25.

⁴Mesa, roue Moab, hag a oa saver-chatal, a bace da roue Israel kant mil oan ha kant mil kreoñ meot. ⁵Met pa voe marv Ac'hab, en em savas roue Moab a-enep roue Israel.

⁶Hag e teuas ar roue Joram eus Samaria en deiz-se, hag e niveras Israel a-bezh. ⁷Hag ez eas hag e kasas tud davet Josafat, roue Youda, da lavarout : "Roue Moab a zo savet a-enep din ; ha dont a ri ganin, a-enep Moab, da vrezeliñ ?" Hag e lavaras : "Mont a rin ; me a zo evel-dout, va fobl evel da bobl, va c'hezeg evel da gezeg !"

⁸Hag e lavaras : "Dre betore hent e pignomp ?" Hag e lavaras Joram : "Dre hent gouelec'h Edom".

⁹Hag ez eas roue Israel, gant roue Youda ha roue Edom, a-dreuz hentoù, seizh deiz-pad, ha ne voe ken a zour evit ar c'hamp nag evit al loened o devoa war o lerc'h.

¹⁰Hag e lavaras roue Israel : "Siwazh ! Galvet en deus an Aotrou an tri roue-mañ evit o lakaat e dorn Moab !"

¹¹Hag e lavaras Josafat : "Daoust ha n'eus ket amañ ur profed d'an Aotrou, ma c'houlennatimp an Aotrou drezañ ?" Hag e respontas unan eus servijerien roue Israel, o lavarout : "Bez' ez eus Elizea, mab Safat, a skuilhe dour war zaouarn Elias". ¹²Hag e lavaras Josafat : "Emañ gantañ komz an Aotrou". Hag e tiskennas davetañ roue Israel, Josafat ha roue Edom. ¹³Hag e lavaras Elizea da roue Israel : "Petra am eus ganit ? Kae da gavout profeded da dad ha profeded da vamm !" Hag e lavaras dezhañ roue Israel : "Nann ! Met galvet en deus an Aotrou an tri roue-mañ evit o lakaat e dorn Moab !"

¹⁴Hag e lavaras Elizea : "Bebet Aotrou ar strolladoù, m'en em zalc'han dirazañ ! Panevet dremm Josafat, roue Youda, hag a zoujan, n'em bije ket sellet ouzhit, n'em bije ket da welet ! ¹⁵Ha bremañ, kerc'hit din ur soner !" Ha pa sonas ar soner, e voe warnañ dorn an Aotrou. ¹⁶Hag e lavaras : "Evel-hen e komz an Aotrou : Grit er stankenn-mañ foziou ha foziou, ¹⁷rak evel-hen e komz an Aotrou : Ne welot ket avel, ne welot ket glav, met ar stankenn-mañ a vo leun a zour, hag ec'h evot, c'hwî, ho trespelloù hag ho loened ; ¹⁸ha nebeut eo se ouzh daoulagad an Aotrou : lakaat a ray Moab etre ho taouarn. ¹⁹Skeiñ a reot war an holl gêrioù mogeriet, war an holl gêrioù

3, 7 sell. 1 R 22, 4.

3, 25 ken na vanas nemet he mein : gant ar vein skoet

eus an dibab ; an holl wez mat a ziskarot, an holl andonioù dour a stouvot, an holl barkeier mat a wastot gant mein". ²⁰Ha setu, diouzh ar beure, pa ginniget ar brofadenn, ha dour o tont eus hent Edom, hag e voe leun ar vro gant dour.

²¹Ha Moab a-bezh a glevas e pigne ar rouaned d'ober brezel dezho ; hag en em vodjont, adalek an holl re a c'houriz an harnez hag uheloc'h, hag en em zalc'hjont war an harzoù. ²²Hag abred antronoz, evel ma skede an heol war an doureier, e welas Moabiz dirazo an dour ruz evel gwad.

²³Hag e lavarjont : "Gwad eo ! En em zistrujet o deus ar rouaned ha skoet an eil war egile ! Ha bremañ, d'ar preizh, Moab !" ²⁴Ha da vont da gamp Israel ; met sevel a reas Israel, hag e piljont Moab, a dec'has dirazo. Hag ez ejont betek enni, hag e voe pilet Moab ; ²⁵ar c'hêrioù a voe dispennet, e kement park mat a oa e taolas pep hini e vaen, d'e leuniañ, kement andon dour a oa a voe stouvot, kement gwezenn vat, diskaret, ken na vanas nemet he mein

gant Kirhareset : kelc'hiet e oa bet gant batalmerien hag o devoa skoet warni. ²⁶Pa welas roue Moab e oa re start an emgann evitañ, e kemeras gantañ seizh kant soudard o tennañ kleze evit ober un difreuz war-du roue Edom, met ne c'helljont ket. ²⁷Hag e kemeras e vab henañ, en dije renet war e lerc'h, ha d'e ginnig evel holokost war ar ramparzh. Hag e voe ur fulor bras a-enep an Israeliz a zigampas alese hag a zistroas d'o bro.

Elizea hag ar Sunamiadez.

4 ¹Hag ur vaouez, eus gwragez mibien ar brofeded, a luchas war Elizea en ur lavarout : "Da servijer, va gwaz, a zo marv, ha te a oar e oa da servijer doujus d'an Aotrou. Hag ar c'hredour a zo deuet da gerc'hat va daou vugel evitañ, da sklaved".

²Hag e lavaras dezhi Elizea : "Petra a rin evidout ? Diskleir din Petra ac'h eus en ti, er gêr". Hag e lavaras-hi : "N'he deus da vatezh netra en ti nemet ul lestrad eoul".

³Hag e lavaras : "Kae da c'houlenn podoù en diavaez digant da holl amezeien, podoù goullou, ha na sell ket strizh. ⁴Hag ez i, hag e serri an nor warnout ha war da vibien, hag e skuilhi en holl bodoù-mañ, hag ar re warno, ne dalveze ken netra an douaroù. Kirhareset : Kêrbenn Moab.

leun a lakai a-gostez".⁵ Hag aet a-zigantañ, e serras an nor warni ha war he mibien. Ar re-mañ a dostae dezhi ar podoù hag hi a skuilhe.⁶ Ha pa voe leun ar podoù, e lavaras d'he mab : "Tosta din c'hoazh ur pod". Hag e lavaras-eñ dezhi : "N'eus ken a bod". Hag an eoul ne veras ket mui.⁷ Hag ez eas-hi da gontañ se d'an den-Doue, a lavaras : "Kae da werzhañ an eoul-se ha pae da zle ; te ha da vibien a vevo gant ar peurrest".

⁸Un deiz bennak e tremenas ar profed Elizea dre gêr-Sunem. Eno e oa un intañvez binvidik. Hag homañ a zalc'has war ar profed evit ma chomfe da zebriñ bara ; hag evel-se, bep tro ma tremene ar profed dre eno, ez ae di da zebriñ e bred.⁹ Hag e lavaras ar wreg d'he fried : "Me a oar ez eo un den santel da Zoue, an den-se hag a zeu amañ alies.¹⁰ Kempennomp dezhañ eta, mar plij, ur gambr vihan war leurdoenn hon ti, ha lakaomp enni evitañ ur gwele, un daol, ur gador hag ur c'hantolor, ha pa zeuio e c'hello lojañ enni."

¹¹Un deiz eta ma oa deuet ar profed da Sunem e savas d'e gambrig, d'ar vañsardenn-se, hag ez eas war e wele da ziskuizhañ.¹² Hag e lavaras d'e vevel Gehazi : "Galv ar Sunamiadez". Hag he gervel a reas, ha pa voe-hi dirazañ,¹³ e lavaras Elizea dezhañ : "Lavar dezhi : Bet ec'h eus ganimp kement a drabas ! Petra ober evidout ? Hag-eñ e vo komzet evidout d'ar roue pe da benngadour al lu ?" Hag e lavaras-hi : "E-touez va zud emañ o chom !" ¹⁴Hag e lavaras : " Petra a c'hellfed ober eviti ?" Hag e lavaras Giezi : "Ne welan nemet un dra : n'he deus ket a vugale, hag he gwaz a zo erru war an oad." ¹⁵"Galv anezhi", eme Elizea. Gehazi a c'halvas anezhi hag e teuas betek toull-dor ar gambr.¹⁶ Hag e lavaras Elizea : "A-benn bloaz, d'ar c'houlz-mañ, az po ur mab etre da zivrec'h. Hag hi da lavarout : "Nann ! Aotrou, den-Doue, na liv ket gevier d'az matezh !" ¹⁷Met koñseviñ a reas ar vaouez hag e c'hanas ur mab d'ar mare-se, d'ar bloaz nevez, evel lavaret dezhi gant Elizea.

¹⁸Hag e kreskas ar bugel. Met un deiz ma oa aet da gavout e dad hag a oa er park gant an eosterien ¹⁹e lavaras d'e dad : "O

4, 13 emañ o chom, d.l.e. n'em eus ket c'hoant mont da lec'h all.

va fenn ! O va fenn !" Hag an tad a lavaras da unan eus ar servijerien : "Kas anezhañ d'e Vamm." ²⁰Hen kemerout a reas neuze hag e kasas anezhañ d'e vamm : betek kreisteiz e chomas ar bugel war varlenn e vamm ha neuze e varvas.²¹ E vamm neuze a savas d'an nec'h hag hen astenn a reas war gwele Elizea, an den-Doue hag a serras an nor war he lerc'h hag ez eas er-maez. Gervel a reas he den hag e lavaras dezhañ : ²²"Da bediñ a ran da zegas din unan eus ar servijerien gant un azenez hag ez an da vont d'ar red da glask an Den-a-Zoue, hag e tistroin kerkent.²³ Hag e lavaras : "Perak mont d'e gavout hiziv ? N'eus na miz, na Sabad !" Hag hi da lavarout : "Bez e peoc'h !" ²⁴Hag e tibras un azenez hag e lavaras d'he servijer : "Kae ! ha kae ! Ha na harz ket ouzhin a vont nemet mar lavaran dit !" ²⁵Hag ez eas, hag ec'h erruas e ti an den-Doue war venez ar C'harmel.

Pa welas an den-Doue anezhi, a-bell, e lavaras da Giezi, e servijer : "Setu ar Sunamiadez : ²⁶Red, mar plij, war-arbenn dezhi ha lavar dezhi : Ha yac'h ez out ? Ha yac'h eo da bried ? Ha yac'h eo da vugel ?" Hag e lavaras-hi : "Yac'h". ²⁷Met pan erruas e-kichen an den-Doue war ar menez, e krogas en e dreid. Tostaat a reas Giezi d'he diarbenn, met lavarout a reas an den-Doue : "Lez-hi, rak hec'h ene an deus c'hwervoni ; an Aotrou a guzhe se ouzhin, n'en devoa ket disklêriet se din". ²⁸Hag hi da lavarout : "Daoust ha goulennet em boa ur mab digant va aotrou ? Daoust ha ne lavaren ket : N'am zouell ket ?" ²⁹Hag e lavaras-eñ da Giezi : "Gouriz da zargreiz ha kemer va bazh ez torn, ha kae ! Mar kavez un den, n'e saludi ket, ha mar az salud unan bennak, ne responti ket dezhañ. Lakaat a ri va bazh war zremm ar paotr bihan". ³⁰Hag e lavaras mamm ar paotr bihan : "Bevet an Aotrou, ha bevet da ene ! N'az kuitain ket !" Hag e savas hag ez eas war he lerc'h.³¹ Met Giezi a dremenas a-raok dezho hag a lakaas ar vazh war zremm ar paotr ; met ne voe ket a vouezh, ha ne reas van ; hag e tistroas davetañ hag e kontas se dezhañ en ur lavarout : "N'eo ket dihunet ar paotr".

³²Erruout a reas Elizea en ti hag e kavas ar bugel marv hag astennet war e wele e-

4, 23 na miz, na Sabad : goul ebet.

unan. ³³ Antren a reas ha goude bezañ serret an nor warno-o-daou e pedas an Aotrou Doue.

³⁴ Neuze e pignas war ar gwele hag e c'hourvezas war ar bugel. Lakaat a reas e c'henoù war genou ar bugel, e zaoulagad war e zaoulagad, e zaouarn war e zaouarn hag en em astennas warnañ hag e teuas tommder e korf ar bugel.

³⁵ Neuze en em lakaas Elizea da vale dreuz hag a-hed dre an ti ha neuze ec'h adsavas war ar gwele hag e c'hourvezas war ar bugel, betek seizh gwech ; neuze ar bugel en em lakaas da streviañ hag a zigoras e zaoulagad.

³⁶ Neuze e c'halvas Gehazi e servijer, hag e lavaras dezhañ : "Gra d'ar Sunamiadez-se dont amañ. He gervel a reas ha pa en em gavas betek ennañ, e lavaras dezhi : "Kemer da vab !"

³⁷ Dont a reas hag en em daolas e-harz e dreid, hag e stouas betek an douar ; neuze e tapas he mab hag ez eas.

³⁸ Elizea a zistroas d'ar Gilgal. Ha naonegezh e oa er vro. Evel ma oa mibien brofeded en o c'hoazez dirazañ, e lavaras d'e servijer : "Laka ar gaoter vras war an tan, ha poazh ur soubenn evit mibien ar brofeded". ³⁹ Hag ez eas unan anezho war ar maez da gutuilh louzeier, hag e kavas ur winienn ouez, hag e kutuilhas diwarni koulourdennoù gouez, leun e vantell, ha pa zistroas, e tidroc'has anezho e kaoter ar soubenn, hep gouzout dezho. ⁴⁰ Hag e voe servijet d'an dud da zebriñ, met kerkent debret eus ar soubenn, hag int da grial en ur lavarout : "An Ankou er gaoter, den-Doue !" Ha ne c'hellent ket debriñ. ⁴¹ Hag e lavaras Elizea : "Degasit bleud !" Hag e taolas er gaoter, hag e lavaras "Servijit d'an dud !" Hag e tebrjont, ha ne oa netra fall er gaoter.

⁴² Hag un den a zeuas eus Baal-Salisa, o tegas gantañ preveudiou evit an Den-Doue, bara ar preveudiou : bara-heiz, ha gwinizh nevez en e sac'h : "Ro d'an dud-se ma tebrint, eme Elizea." ⁴³ Met e servijer a respontas : "Penaos e rin-me evit e servijañ da gant a dud ?" Elizea avat, a adlavaras : "Ro d'an dud eus ar bara-se, dezho da zebriñ, rak setu amañ petra a lavar an Aotrou Doue : "Debriñ a vo graet, hag e vano ur restad". ⁴⁴ Servijañ a reas eta ar

baraennoù-se dezho ; debriñ a rejont, ha c'hoazh e vanas ur restad ganto, evel ma oa bet disklêriet gant an Aotrou.

Pareañs Naaman.

5 ¹ Naaman, penngadour armead Roue Siria, a oa un den a bouez-bras hag istimet-kaer gant e vestr, rak drezañ en devoa an Aotrou Doue salvet Siria. ² Hogen ar Siriiz aet d'ober taolioù-skraperezh, o devoa degaset ganto, evel prizoniadez ur plac'hig vihan eus bro-Israel, hag a zeuas da vezañ matezh e servij gwreg Naaman. ³ Hag e lavaras-hi d'he mestrez : "A ! Ma vije va Vestr hag a yaje da gaout ar profed a zo e Samaria, hep mar ebet e tisammje anezhañ eus e lorgnez." ⁴ Mont a reas Naaman da gaout e vestr da gontañ an doare dezhañ : "Er stumm-mañ-stumm, emezañ, he deus komzet ar plac'h yaouank eus a Vro-Israel." ⁵ "Kae 'ta, a lavaras roue Siria dezhañ, ha me a ya da gas ul lizher da roue Israel." Mont a reas Naaman en hent en ur gas gantañ dek talant-arc'hant, c'hwec'h mil sikl aour ha dek gwiskamant-gouel. ⁶ Reiñ a reas da roue Israel al lizher hag a oa ennañ ar c'homzoù-mañ : "P'en em gavo al lizher-mañ ganit, e ouezi en eus kaset dit va servijer Naaman evit e zisammañ eus e lorgnez."

⁷ P'en devoa roue Israel lennet al lizher, e rogas e zilhada hag e lavaras : "Daoust hag un doue on-me, evit ma c'hellfen lemel ha reiñ ar vuhez, pa zegas hennezh din-me un den d'e zisammañ eus e lorgnez ? A drasur, evel ma welit, emañ o klask un digarez a drouz a-enep din."

⁸ Met Elizea, pa glevas en devoa roget ar roue o zilhada, a reas kas kelou dezhañ : "Perak ac'h eus roget da zilhada ? Ra zeuio eta d'am c'haout hag e ouezo ez eus ur profed en Israel." ⁹ Naaman a zeuas eta gant kant a gezeg hag e garr hag e chomas a-sav e-tal dor Elizea. ¹⁰ Hag Elizea a gasas er c'hannad da lavarout dezhañ : "Kae d'en em walc'hiñ seizh gwech er Yordan hag e teuo da gig da vezañ yac'h hag e vi glan."

¹¹ Naaman, droug ennañ, a yeas kuit en ur lavarout : "Me 'm boa soñjet ouzhiñ v-unan : Sur-mat e teuo ar profed er-maez d'am c'haout hag en em zalc'ho en e sav dirazon pediñ a raio anv an Aotrou, e iaek) : shekel en heb., talvoudegezh-orin : 11 grammad greun.

5, 1 Siria : heb. Aram.

5, 5 Sikl a zo ur ger Akkadek (Asiriaek-Babilon-

Zoue, hejañ a raio e zorn war an tachad klañv ha va fareañ a raio eus al lorgnez.

¹²Daoust ha n'eo ket gwelloc'h stêriou Damask, an Abana hag ar Parpar eget holl zoureier Israel ? Daoust ha n'hellfen ket en em walc'hiñ enno da vezañ glanaet ? Troet en devoa e gein hag edo o vont kuit, droug bras ennañ.

¹³Hag e tostaas e servijerien dezhañ, hag int da lavarout dezhañ : "Va Zad ! M'en dije ar profed gourc'hemennet dit un dra diaes, daoust ha n'az pije ket ranket hen ober ? Seul vui ma lavar dit en em walc'hiñ, hag e vi glanaet." ¹⁴Hag e tiskennas hag en em soubas seizh gwech e stêr ar Yordan ; e gig a zeuas da vezañ yac'h evel kig ur bugelig.

¹⁵Distreiñ a reas davet an den-Doue gant e holl gompagnunezh ; antren a reas hag en em zalc'has dirazañ : "Ya, emezañ, gouzout a ran bremañ, n'eus Doue all ebet war an douar nemet e bro Israel ! Ha bremañ degemer ur prof a-berzh da servijer !"

¹⁶Met Elizea a respontas :

"Ken gwir ha ma-z eo bev an Doue a servijan, ne gemerin netra." Naaman a zalc'h warnañ evit ma kemerje un dra bennak, met ar profed ne fellas ket dezhañ.

¹⁷Neuze e lavaras Naaman : "Peogwir ne fell ket dit, ro aotre da reiñ d'az servijer douar eus ar vro-mañ, kement ha ma c'hell dougen daou vul, rak da servijer ne ginnigo mui holokostoù na sakrifis da zoue all ebet, nemet d'an Aotrou Doue."

¹⁸Met an dra-mañ a bardono an Aotrou d'az servijer : pa-z a va aotrou da di Remon, da azeuliñ ennañ, e vez harpet war va dorn, hag e stouan e ti Remon : pa stouin e ti Remon, ra bardono an Aotrou d'az servijer an dra-se !"

¹⁹Hag e lavaras dezhañ : "Kae e peoc'h !"

Aet e oa a-zigantañ ur pennad hent, ²⁰hag e lavaras Giezi, servijer Elizea, den-Doue : "Nac'het en deus va aotrou ouzh Naaman, an Aramiad, degemer eus e zorn ar pezh en devoa degaset. Bevet an Aotrou ! Ez an da redek war e lerc'h, hag em bo un dra bennak digantañ !"

²¹Hag e redas Giezi war-lerc'h Naaman. Pa welas Naaman anezhañ o redek war e lerc'h, e teuas traoñ diwar e garr d'e gavout hag e lavaras : "Peoc'h a zo ?"

²²Hag e lavaras : "Peoc'h ! Met va aotrou am c'has da lavarout :

Bremañ ez eo deuet davedon daou baotr eus menez Efraim, mibien brofeded ; ro, mar plij, evito un talant arc'hant ha daou eil-zilhad". ²³Hag e lavaras Naaman : "Asant degemer daou dalant!". Hag e pouezas warnañ, hag e serras daou dalant arc'hant e daou sac'h, gant daou eil-zilhad, a roas da zaou floc'h dezhañ, d'o dougen en e raok.

²⁴Erruet en Ofel, e kemeras an traoù eus o dorn, a lakaas en ti ; hag e kimiadas diouzh ar baotred hag e yeas kuit. ²⁵Hag ez eas d'en em zerc'hel dirak e aotrou ; hag e lavaras Elizea dezhañ : "A-belec'h, Giezi ?" Hag e lavaras : "N'eo aet da servijer nag amañ nag aze". ²⁶Hag e lavaras dezhañ : "Na va c'halon ne oa ket a-du ganit ivez pa droas un den diwar e garr evit da gavout : hag-eñ e oa ar c'houlz da zegemer arc'hant evit kaout dilhad, olivez, gwini, deñved, saout, servijerien ha mitizhien ?"

²⁷Lorgnez Naaman a stago ouzhit hag ouzh da ouenn da viken !" Hag ez eas a-zirazañ, lovrek, evel erc'h.

Aramiz paket gant Elizea.

6 ¹Hag e lavaras mibien ar brofeded da Elizea : "Al lec'h emaoamp o chom ennañ du-se a zo re enk evidomp. ²Deomp, mar plij, betek ar Yordan da gerc'hat alese pep hini e dreust, ha greomp evidomp du-hont ur chomlec'h". Hag e lavaras : "Kit !"

³Hag e lavaras unan : "Asant, mar plij, dont gant da servijerien ! Hag e lavaras : "Mont a ran !" ⁴Hag ez eas ganto. Hag ez ejont d'ar Yordan da droc'hañ koad. ⁵Hag e oa unan o troc'hañ un treust, hag an houarn a gouezhas en dour ; hag e krias en ur lavarout : "Allas ! va aotrou ! hemañ a oa amprestet". ⁶Hag e lavaras an den-Doue : "Pelec'h eo kouezhet ?" Hag e tiskouezas dezhañ pelec'h. Hag e troc'has Elizea un tamm koad a daolas eno, hag e teuas an houarn war neuñv. ⁷Hag e lavaras dezhañ : "Sach-eñ ganit !" Hag e kasas e zorn d'e zegemer.

⁸Ha roue Aram, o vrezeliñ a-enep Israel, en em guzulias gant e servijerien, hag e lavaras : "El lec'h-mañ-lec'h e kampin". ⁹Hag e kasas an den-Doue davet roue Israel, da lavarout : "Diwall da dremen dre al lec'h-se, Aramiz a zo diskennet eno".

¹⁰Hag e kasas roue Israel tud d'al lec'h m'en devoa lavaret dezhañ an den-Doue ha kemennet dezhañ en em ziwall dioutañ, ouzhpenn ur wech ha div.

¹¹Bez' e voe trubuilhet kalon roue Aram gant an dra-se. Gervel a reas e servijerien, hag e lavaras dezho : "Ne zisklêriot ket din piv ac'hanomp a zo evit roue Israel ?"

¹²Hag e lavaras unan eus e servijerien : "Hini ebet, aotrou roue ! met Elizea, ar profed a zo en Israel, eo a ziskleir da roue Israel ar c'homzoù a lavarez ez kambr-gousket". ¹³Hag e lavaras : "Kit ! Gwelit pelec'h emañ, hag e kasin d'e gerc'hat". Hag e voe roet keloù dezhañ, o lavarout : "Emañ e Dotain". ¹⁴Hag e kasas di kezeg ha kirri gant un armead a bouez, a zeuas d'an noz da gelc'hiañ kêr.

¹⁵Antronoz, servijer an den-Doue a savas hag ez eas er-maez ; ha setu ma oa un armead en-dro d'ar gêr gant mirc'hi ha kirri. Hag e lavaras e servijer dezhañ : "Siwazh ! Va aotrou, penaos e raimp ?"

¹⁶Hag eñ da lavarout : "Bez dizaon ; muioc'h a zo ganimp eget ganto". ¹⁷Hag e pedas Elizea, o lavarout : "Aotrou ! Digor eta e zaoulagad, ma welo !" Hag e tigoras an Aotrou daoulagad ar servijer, ha setu ma welas ar menez leun a gezeg hag a girri-tan, en-dro da Elizea !

¹⁸Hag e tiskenne an Aramiz davetañ. Hag e pedas Elizea an Aotrou, o lavarout : "Sko, mar plij, an dud-se a zallentez". Hag e voent skoet a zallentez, hervez lavar Elizea. ¹⁹Hag e lavaras dezho Elizea : "N'eo ket hemañ an hent, n'eo ket hounnezh ar gêr ! Deuit war va lerc'h, hag ho kasin betek an den a glaskit !" Hag o c'has a reas da Samaria. ²⁰Pa voent erruet e Samaria, e lavaras Elizea : "Aotrou ! Digor daoulagad an dud-mañ, ma welint !" Hag e tigoras an Aotrou o daoulagad, hag e weljont e oant e-kreiz Samaria !

²¹Hag e lavaras roue Israel da Elizea pa welas anezho : "Skeiñ a rin ? Skeiñ a rin, va zad ?" ²²Hag e lavaras : "Ne skoi ket ! Pa rez prizonidi gant da gleze ha gant da wareg, ha skeiñ a rez ganto ? Laka bara ha dour dirazo, ma tebrint ha ma-z evint, hag ez aint da gavout o aotrou". ²³Hag e servijas dezho ur pred bras ; hag e tebrjont hag ec'h evjont, hag o c'hasas kuit, hag ez ejont da gavout o aotrou, ha n'adkrogas ken strolladoù an Aramiz da zont e bro

6, 11 kalon, d.l.e. spered.

Israel.

²⁴Goude-se e vodas Benadad, roue Aram, e holl gampoù ; hag e pignas d'ober seziz war Samaria. ²⁵Bez' e voe un naonegezh vras e Samaria, e-keit ha ma raent seziz warni, ken e oa gwerzh ur penn azen pevar-ugent shekel arc'hant, hag ur c'hard 'kav' kaoc'h-koulm pemp shekel arc'hant.

²⁶Hag e oa roue Israel o tremen war ar ramparzh, hag ur vaouez da huchal warnañ en ur lavarout : "Skoazell, aotrou roue".

²⁷Hag e lavaras : "Mar n'az sikour ket an Aotrou, a belec'h da skoazellañ ? Na diouzh al leur, na diouzh ar waskell ?"

²⁸Hag e lavaras dezhi ar roue : "Petra ac'h eus ?" Hag hi da lavarout : "Ar vaouez he devoa lavaret din : Ro da vab hag a zebrimp hiziv, ha va mab a zebrimp arc'hoazh !" ²⁹Hag hon eus poazhet va mab hag e zebret. Hag em eus lavaret dezhi an deiz war-lerc'h : Ro da vab hag e tebrimp, hag he deus kuzhet he mab !" ³⁰Pa glevas ar roue komzoù ar vaouez-mañ, e fregas e zilhad. Ha pa dremenas war ar ramparzh, e welas an dud en devoa ur sac'h war e gorf, a-zindan. ³¹Hag e lavaras : "Evel-hen da raio din Doue hag evel-hont ouzhpenn, mar chom penn Elizea, mab Safat, warnañ hiziv !"

³²Elizea a oa azezet en e di ha Kozhidi en o c'hoazez gantañ ; hag en devoa kaset ar roue un den eus e gichen, hag a-raok ma oa erruet ar c'hannad davetañ, e lavaras d'ar Gozhidi : "Gwelout a rit e kas mab ar munter-se tud da lemel va fenn ? Sellit pegoulz ec'h erroo ar c'hannad ha prennit an nor, ouzh e ziarbenn gant an nor. Daoust ha n'emañ ket trouz treid e aotrou war e lerc'h ?" ³³Edo c'hoazh o komz, ha setu ar c'hannad o tiskenn davetañ, hag e lavare : "Pebezh reuz a-berzh an Aotrou ! Petra gortoz eus an Aotrou ken ?"

Aram a ziskrog diouzh Samaria.

⁷¹Hag e lavaras Elizea : "Selaouit lavar an Aotrou : evel-hen e komz an Aotrou : D'ar c'houlz-mañ, arc'hoazh, e vo ur 'sea' flourenn evit ur shekel, ha daou 'sea' heiz evit ur shekel, ouzh dor Samaria". ²Hag e respontas an ofiser ma veze ar roue o harpañ war e zorn, d'an den-Doue, o lavarout : "P'en devo an Aotrou graet prenestroù ouzh an neñvou, e c'hoarvezo

7, 1 ur sea : war-dro 12 litrad.

an dra-se ?" Hag e lavaras Elizea : "Ac'hanta ! E welout a ri gant da zaoulagad, met n'az po ket da zebriñ !"

³Pevar den lovrek a oa ouzh toull an nor, hag e lavarjont an eil d'egile : "Perak e chomfemp amañ betek hor marv ? ⁴Pe, lavaromp : ez omp e kêr : gant an naonegezh e kêr e varvimp eno ; pe e chomomp amañ ; hag e varvomp. Ac'hanta ! Deomp d'en em deurel e kamp Aram : mar hon lezont bev, e vevimp, mar hon lakaont d'ar marv, e varvimp !" ⁵Hag int o sevel da serr-noz da vont da gamp Aram. Hag ez ejont betek penn kamp Aram, ha ne oa den eno.

⁶An Aotrou en devoa roet da glevout da gamp Aram trouz kirri ha trouz kezeg, trouz un armead vras, hag o devoa lavaret an eil d'egile : "Paet en deus roue Israel a-enep deomp rouaned an Hitiad ha rouaned an Egipt, da zont warnomp !" ⁷Hag e oant savet ha tec'het da serr-noz en ur zilezel o zinelloù, o c'hezeg, o ezen, ar c'hamp evel ma oa, tec'het evit saveteiñ o buhez.

⁸Hag ez erruas ar gakouzien e penn ar c'hamp, hag ez ejont en un dinell da zebriñ, da evañ, da sammañ arc'hant, aour ha dilhad, hag ez ejont d'o c'hlenkañ ; hag adarre ha mont d'un dinell all, ha sammañ, ha mont da glenkañ.

⁹Met lavarout a rejont an eil d'egile : "N'eo ket se eo deomp ober ; hiziv ez eo un deiz a geloù mat. Mar tavomp, mar gortozomp betek gouloù-deiz hon devo ur pec'hed. Neuze 'ta eomp ! Deomp da gontañ se da di ar roue !" ¹⁰Hag ez ejont, ha da c'hervel porzhierien kêr evit reiñ keloù dezho, o lavarout : "Bet omp e kamp Aram, met ne oa den eno, mouezh den ebet ; ne oa nemet kezeg stag, ezen stag, hag an tinelloù evel ma oant".

¹¹Hag ec'h embannas se ar borzhierien, hag e voe roet keloù e ti ar roue, en diabarzh.

¹²Hag e savas ar roue da noz hag e lavaras d'e servijerien : "Ez an da zisklêriañ deoc'h petra a ra deomp an Aramiz : o c'houzout ez omp marnaoniet, ez int aet kuit diouzh o c'hamp da guzhat war ar maez en ur lavarout : Pa zeuint er-maez eus kêr, e tapimp anezho bev ha mont a raimp e kêr !" ¹³Hag e respontas unan eus e servijerien, o lavarout : "Kemeromp pemp a gezeg, eus ar re vanet, manet amañ, hag a

zo evel holl engroez an Israeliz chomet amañ ; ya ! Evel holl engroez Israel, echu ! Kasomp anezho hag e welimp". ¹⁴Hag e kemerjont daou garr gant kezeg hag o c'has a reas ar roue war-lerc'h kamp an Aramiz, o lavarout : "It da welout !" ¹⁵Hag ez ejont war o lerc'h betek ar Yordan. Hag e oa penn-da-benn an hent leun a zilhad hag a draoù bet taolet gant an Aramiz en o hast. Hag e tistroas ar gannaded da reiñ keloù d'ar roue.

¹⁶Hag ez eas er-maez an dud da breizhata kamp Aram, hag e voe ur 'sea' flourenn evit ur shekel, ha daou 'sea' heiz evit ur shekel hervez lavar an Aotrou.

¹⁷Ar roue en devoa lakaet an ofiser ma harpe war e zorn, ouzh an nor. Hag e voe mac'het gant an dud e-kichen an nor, hag e varvas, evel m'en devoa lavaret an den-Doue evel m'en devoa lavaret pa oa diskennet ar roue davetañ. ¹⁸Bez' en devoa komzet an den-Doue ouzh ar roue, o lavarout : "Daou 'sea' heiz evit ur shekel, hag ur 'sea' flourenn evit ur shekel a vo d'ar c'houlz-mañ arc'hoazh ouzh dor Samaria". ¹⁹Hag en devoa respontet an ofiser d'an den-Doue, o lavarout : "P'en devo an Aotrou graet prenestroù ouzh an neñvoù, e vo evel ma lavarez". Hag en devoa lavaret Elizea : "Te a welo gant da zaoulagad, met debriñ ne ri ket". ²⁰Ha kement-se a c'hoarvezas gantañ : mac'het e voe gant an dud, ouzh an nor, hag e varvas.

Diogan Elizea da Hazael

8 ¹Hag Elizea a gomzas ouzh ar vaouez m'en devoa graet advevañ he mab, o lavarout : "Sav ! Ha kae gant da diegezh da lojañ el lec'h ma kari, rak galvet en deus an Aotrou un naonegezh, hag emañ o tont war ar vro evit seizh vloaz". ²Hag e savas ar vaouez, hag e reas hervez lavar an den-Doue, hag ez eas gant he ziegezh da chom e bro ar Filistiz evit seizh vloaz.

³Hag a-benn seizh vloaz e tistroas ar vaouez eus bro ar Filistiz, hag ez eas da glemm d'ar roue, evit he zi hag evit he fark. ⁴Ar roue a oa o komz ouzh Giezi, servijer an den-Doue, hag e lavaras : "Kont eta din an holl draoù bras en deus graet Elizea". ⁵Hag e konte d'ar roue en devoa graet advevañ unan marv, ha setu ar

vaouez m'en devoa graet adveañ he mab o tont da glemm d'ar roue evit he zi hag evit he fark. Hag e lavaras Giezi : "Aotrou roue ! Houmañ eo ar vaouez hag hemañ he mab, en devoa graet adveañ Elizea".⁶ Hag e c'houlennas ar roue digant ar vaouez, hag e kontas-hi dezhañ. Hag e roas dezhi ar roue ur spazhad, en ur lavarout : "Gra rentañ dezhi an holl bezh he devoa, gant holl drevadoù ar park abaoe an deiz m'he devoa kuitaet ar vro betek bremañ".

⁷ Aet e oa Elizea da Zamask ; ha Benadad, roue Aram, a voe klañv ; hag e voe roet keloù dezhañ, o lavarout : "Erruet eo an den-Doue amañ".⁸ Hag e lavaras ar roue da Hazael : "Kemer ez torn ur prof ha kae da gavout an den-Doue ; hag e c'houlennati an Aotrou drezañ, o lavarout : Hag-eñ e vevin diwar ar c'hleñved-mañ ?"

⁹ Hag ez eas Hazael d'e gavout o kemer, profoù en e zorn, eus ar re wellañ a oa e Damask : sammad daou-ugent kañval. Hag erruet, en em zalc'has dirazañ en ur lavarout : "Da vab Benadad, roue Aram, am c'has davedout da lavarout : Hag-eñ e varvin diwar ar c'hleñved-mañ ?"¹⁰ Hag e lavaras Elizea dezhañ : "Kae da lavarout dezhañ : Bevañ a ri. Met diskouez a ra din an Aotrou e varvo".¹¹ Hag o terc'hel e zremm warnañ betek re, e ouelas an den-Doue.¹² Hag e lavaras Hazael : "Perak, aotrou, e ouelez ?" Hag e lavaras : "Rak gouzout a ran ar pezh a ri da vibien Israel, a zroug : kreñvlec'hioù a dangwalli, yaouankizoù gant ar c'hleze a lazhi, bugaligoù a flastri ha dougerazed a fregi".

¹³ Hag e lavaras Hazael : "Petra ? Da servijer a vefe ur c'hi d'ober un torfed ken bras ?" Hag e lavaras Elizea : "Da ziskouez a ra din an Aotrou evel roue war Aram".

¹⁴ Hag ez eas eus ti Elizea ; hag ez erruas e ti e aotrou, a lavaras dezhañ : "Petra en deus lavaret dit Elizea ?" Hag e lavaras : "Lavaret en deus din : Bevañ a ri".¹⁵ Met antronoz e kemeras ur pallenn, a soubas en dour hag a astennas war e zremm ; hag e varvas. Hag e renas Hazael war e lerc'h.

¹⁶ Er bloaz pemp eus Joram, mab Ac'hab, roue Israel, hag eus Josafat, roue Youda, e renas Joram, mab Josafat, evel roue Youda.

¹⁷ Daou vloaz ha tregont en devoa pa renas, hag eizh vloaz e renas e Jeruzalem.¹⁸ Hag

8, 6 ur spazhad a zo un den a fiziñs e lez ar roue.

8, 15 moarvat en deus Hazael lakaet ar pallenn war e

e kerzhas war roudoù rouaned Israel evel m'en devoa graet ti Ac'hab, rak merc'h Ac'hab en devoa da wreg. Ober a reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou.¹⁹ Neoazh ne vennas ket an Aotrou distrujañ Youda, abalamour da Zavid, e servijer, peogwir en devoa prometet dezhañ ur c'houlouenn, ha d'e vibien, bepred.

²⁰ En e amzer e oa disuj Edomiz a-zindan dorn Youda, hag o devoa lakaet warno ur roue.²¹ Mont a reas Joram da Seira, e holl girri gantañ. Savet e-kerz an noz, e tornas an Edomiz a oa en-dro dezhañ, hag ofiserien ar c'hirri ; hag e tec'has an dud d'o zinelloù.²² Disuj e oa bet Edom a-zindan dorn Youda betek an deiz-se. Hag en em zieubas ivez Lebna er mare-se.

²³ Ha peurrest istor Joram, holl bezh a reas, daoust ha n'eo ket skrivet se war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ?

²⁴ Hag e c'hourvezas Joram gant e dadoù, hag e voe beziet gant e dadoù, e Kêr David. Hag e renas Okozias, e vab, war e lerc'h.

²⁵ D'ar bloaz daouzek eus Joram, mab Ac'hab, roue Israel, e renas Okozias, mab Joram, roue Youda.²⁶ Daou vloaz warn-ugent en devoa Okozias pa renas : hag ur bloaz e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Atalia, merc'h Omri, roue Israel.²⁷ Kerzhout a reas war roudoù tiegezh Ac'hab en ur ober an droug ouzh daoulagad an Aotrou, evel tiegezh Ac'hab, rak kar e oa da diegezh Ac'hab.

²⁸ Mont a reas gant Joram, mab Ac'hab, d'ober brezel da Hazael, roue Aram, e Ramot-Galaad. Hag e skoas an Aramiz war Joram.²⁹ En em dennañ a reas ar roue Joram da bareañ, en Izreel, eus an taolioù en devoa bet gant an Aramiz e Rama en ur vrezeliñ a-enep Hazael, roue Aram. Hag Okozias, mab Joram, roue Youda, a ziskennas da welout Joram, mab Ac'hab, en Izreel, e-kerz e gleñved.

Jehou, roue Israel.

9¹ Hag Elisea, ar profed, a c'halvas unan eus mibien ar profeded hag a lavaras dezhañ : "Gouriz da zargreiz ha kemer ar vuredad eoul-mañ ez torn, ha kae da Ramot-Galaad."² Erruet du-hont, e weli eno vestr evit hastañ eur e varv ha gellout ren war e lerc'h.
8, 18 merc'h Ac'hab : Atalia, merc'h-vihan Omri.

Jehou, mab Josafat, mab Namsi ; hag ez i d'ober dezhañ sevel a-douez e vreudeur, hag e gas a ri en ur gambr kloz. ³Hag e kemberi ar vuredad eoul, a skuilhi war e benn en ur lavarout : evel-hen e komz an Aotrou : Da oleviñ a ran evel roue war Israel. Hag e tigori an nor, hag e tec'hi hep-dale".

⁴Hag ez eas hemañ-yaouank, ar profed yaouank, da Ramot-Galaad. ⁵Pan erruas, e oa ofiserien al lu en o c'hoazez. Hag e lavaras : "Ur gomz am eus evidout, ofiser !" Hag e lavaras Jehou : "Evit pehini ac'hanomp-holl ?" Hag e lavaras : "Evidout, ofiser !" ⁶Hag e savas Jehou, hag ez eas tre ; hag ar profed a skuilhas an eoul war e benn en ur lavarout dezhañ : "Evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel : Da oleviñ a ran evel roue war bobl an Aotrou, war Israel. Skeiñ a ri war diegezh Ac'hab, da vestr ; hag e veñji gwad va servijerien, ar brofeded, ha gwad holl servijerien an Aotrou, eus dorn Jezabel. ⁸Kollet e vo holl diegezh Ac'hab ; hag e tistrujin, eus Ac'hab, kement staoter ouzh ar voger, hualet pe dishual, en Israel. ⁹Hag e lakain tiegezh Ac'hab evel tiegezh Jeroboam, mab Nabat, hag evel tiegezh Baasa, mab Ahias. ¹⁰Jezabel a vo debret gant ar chas war vaeziou Izreel : ne vo ket beziet". Hag e tigoras an nor, hag e tec'has.

¹¹Ha Jehou da vont da gavout servijerien e aotrou, a lavaras dezhañ : "Ha peoc'h a zo ? Perak eo deuet ar sod-se d'az kavout ?" Hag e lavaras dezho : "Anaout a rit an den hag e brezegenn". ¹²Hag e lavarjont : "Ur gaou bennak ! Diskleir se deomp !" Hag e lavaras : "Evel-hen hag evel-hont en deus komzet ouzhin en ur lavarout ivez : evel-hen e komz an Aotrou : Da oleviñ a ran evel roue war Israel" ; ¹³Ha dillo e kemerjont pep hini e vantell, a lakjont dindanañ war uhel an diri. Hag e voe sonet ar c'horn ha lavaret : "Roue eo Jehou !"

¹⁴Hag ec'h iriennas Jehou, mab Josafat, mab Namsi, a-enep Joram. Joram a oa oc'h ober ged e Ramot-Galaad, gant Israel a-bezh, gant aon rak roue Aram. ¹⁵En em dennet en devoa Joram, ar roue, da bareañ en Izreel, eus an taolioù en devoa bet gant an Aramiz pa rae brezel da Hazael, roue Aram. Hag e lavaras Jehou : "M'hoc'h eus c'hoant, ned ay tec'had ebet eus kêr da vont

da reiñ keloù en Izreel". ¹⁶Hag ez eas Jehou war e garr etrezek Izreel : Joram a oa gourvezet eno, hag Okozias, roue Youda, a oa diskennet da welout Joram.

¹⁷Ar gedour en em zalc'he war an tour en Izreel a welas strollad Jehou o tont hag a lavaras : "Ur strollad a welan". Hag e lavaras Joram : "Kemer ur marc'heg ha kae war-arbenn dezho, da lavarout : Ha peoc'h a zo ?" ¹⁸Hag ez eas ur marc'heg war varc'h war-arbenn dezhañ, hag e lavaras : "Evel-hen e lavar ar roue : Ha peoc'h a zo ?" Hag e lavaras Jehou : "Petra ac'h eus gant ar peoc'h ? Tremen a-dreñv din". Hag e roas keloù ar gedour, o lavarout : "Aet eo ar c'hannad betek du-hont, ha n'eo ket distroet". ¹⁹Hag e kasas Joram ur marc'heg war varc'h adarre : hag ez eas daveto da lavarout : "Evel-hen e komz ar roue : Peoc'h 'zo ?" Hag e lavaras Jehou : "Petra ac'h eus gant peoc'h ? Tremen a-dreñv din". ²⁰Hag e roas keloù ar gedour, o lavarout : "Aet eo en o bete, ha n'eo ket distroet. Ar blienier a vlegn evel Jehou, mab Namsi ; evel ur sod e kas". ²¹Hag e lavaras Joram : "Stagañ !" Hag e voe staget e garr, hag ez eas Joram, roue Israel, hag Okozias, roue Youda. Pep hini war e garr, ez ejont war-arbenn da Jehou ; ha da gejañ gantañ e park Navot, an Izreeliad.

²²Pa welas Joram Jehou, e lavaras : "Ha peoc'h a zo, Jehou ?" Hag e lavaras : "Petra ? Peoc'h ? Keit ha ma vo o c'hastaouiñ Jezabel, da vamm, hag oc'h ober hudoù a-vern ?" ²³Hag e troas Joram e gein, hag e tec'has en ur lavarout da Okozias : "Trubarderezh ! Okozias !"

²⁴Jehou a grogas gant e zorn er wareg hag a skoas ouzh Joram, etre e zivrec'h. Mont a reas er-maez ar bir eus e galon, hag e koazhas en e garr. ²⁵Hag e lavaras Jehou da Vadaker, e skoedour : Sav-eñ ha taol-eñ er park, e park Navot, an Izreeliad : az pezh soñj e oamp, me ha te, o varc'hekaat a-gevret war-lerc'h Ac'hab, e dad, p'en devoa an Aotrou douget a-enep dezhañ an diougan-mañ : ²⁶Ya, gwad Navot ha gwad e vibien am eus gwelet dec'h, - diougan an Aotrou - met ober a rin dit paeañ e-barzh ar park-se ! - diougan an Aotrou. Neuze 'ta, sav-eñ ha taol-eñ er park-se, hervez lavar an Aotrou".

²⁷Okozias, roue Youda, o welout se, a dec'has etrezek Bet-ha-Gan. Hag e 9, 31 sell. 1 R 16, 10.

c'haloupas war e lerc'h Jehou en ur lavarout : "Hemañ ivez !" Hag e voe skoet warnañ en e garr, e krav Gour e-kichen Jebllaam. Hag e tec'has betek Megeddo, hag e varvas eno. ²⁸Ha dezoget e voe gant e servijerien da Jeruzalem, hag e voe beziet en e vez gant e dadoù, e Kêr David. ²⁹Er bloaz unnek eus Joram, mab Ac'hab, en devoa renet Okozias war Youda.

³⁰Hag ez eas Jehou da Izreel. Jezabel, o klevout se, a lakaas liv war he daoulagad, a stipas he fenn hag e sellas dre ar prenestr. ³¹Ha pa oa Jehou erruet ouzh an nor, e lavaras-hi : "Ha peoc'h a zo, Zamri, muntrer e vestr ?" ³²Hag e savas Jehou e zremm war-du ar prenestr, hag e lavaras : "Piv a zo ganin, piv ?" Hag e sellas outañ daou, tri spazhad. ³³Hag e lavaras : "Stlapit-hi !" Hag e voe stlapet ; hag e strinkas eus he gwad ouzh ar voger hag ouzh ar c'hezeg a vac'has anezhi. ³⁴Hag ez eas da zebriñ ha da evañ ; hag e lavaras : "Pledit gant ar villigadenn-se hag he beziit, rak merc'h ur roue e oa". ³⁵Hag ez ejont evit he sebeliañ, met ne gavjont diouti nemet ar c'hlopenn, an treid ha palvoù he daouarn. ³⁶Hag e tistrojont da gemenn se dezhañ, hag e lavaras : "Lavar an Aotrou eo, en devoa komzet dre e servijer Elias, an Tesbiad, o lavarout : War dachenn Izreel e tebro ar chas kig Jezabel : ³⁷ha korf Jezabel a vo evel teil war c'horre ar maczioù, war dachenn Izreel, ken na vo ket lavaret : Hounnezh eo Jezabel !"

Distrujidgezhioù Jehou.

10 ¹Ac'hab en devoa dek ha tri-ugent mab e Samaria. Hag e skrivas Jehou lizhiri, a gasas da ofiserien Izreel, d'ar Gozhidi, da gelennerien mibien Ac'hab, da lavarout : ²"Ha bremañ, pan erruo al lizher-mañ ganeoc'h-c'hwi hag hoc'h eus ganeoc'h mibien ho mestr, ha kirri ha kezeg, ha kêr ramparzhed hag armoù - ³gwelît an hini gwellañ, an hini reishañ eus mibien ho mestr : Lakait-eñ war dron e dad, ha grit brezel evit Ti ho mestr !" ⁴Hag o devoe aon meurbet, hag e lavarjont : "An daou roue n'o deus ket dalc'het dirazañ ! Penaos e talc'hfemp-ni ?" ⁵Hag e kasjont, rener an ti hag hini kêr, hag ar Gozhidi hag ar gelennerien, tud davet Jehou, da lavarout : "Da servijerien ez omp ! Holl bezh a lavari

deomp a raimp ! Ne raimp den roue ! Pezh a vo mat ouzh da zaoulagad a ri".

⁶Hag e skrivas dezho ul lizher all da lavarout : "Ma-z oc'h evidon, ha sentus ouzh va mouezh, kemerit pennoù ar baotred a zo mibien ho mestr, ha deuit d'am c'havout d'ar c'houlz-mañ arc'hoazh en Izreel". Ha mibien ar roue, dek ha tri-ugent den ; a oa e ti brientinien gêr a save anezho. ⁷Pan erruas al lizher-mañ ganto, e kemerjont mibien ar roue, a voe aberzhet, an dek ha tri-ugent den, hag e lakjont o fennoù e paneroù, a gasjont dezhañ, en Izreel.

⁸Dont a reas ur c'hannad da reiñ keloù dezhañ, o lavarout : "Kaset o deus pennoù mibien ar roue !" Hag e lavaras : "O lakait e daou vern ouzh toull an nor betek arc'hoazh-beure". ⁹Antronoz ez eas-eñ, hag en em zalc'has eno da lavarout d'an holl dud : "Reizh ez oc'h ! Iriennet em boa a-enep va aotrou hag e lazhet, met piv en deus lazhet ar re-mañ ?" ¹⁰Ra vezo anat deoc'h bremañ ne gouezh ket komzou an Aotrou d'an douar ! Komzet en devoa an Aotrou a-enep tiegezh Ac'hab, hag an Aotrou en deus graet ar pezh en devoa lavaret dre e servijer Elias". ¹¹Hag e skoas Jehou war an holl re a vane eus tiegezh Ac'hab en Izreel, an holl re vras hag anavezet hag e veleien : ne vanas dezhañ dilerc'hiad ebet.

¹²Hag e savas hag ez eas ; hag o vont da Samaria, e oa e Beteked-a-Bugulien, gant e hent, ¹³ha Jehou da gejañ gant breudeur Okozias, roue Youda ; hag e lavaras : "Piv ez oc'h ?" Hag e lavarjont : "Breudeur Okozias ez omp ; hag e tiskennomp da saludiñ mibien ar roue ha mibien an Itron". ¹⁴Hag e lavaras : "Tapit anezho bev !" Hag e voen tapet bev hag aberzhet e-kichen puñs Beteked : daou zen ha daou-ugent : ne vanas nikun anezho !

¹⁵En ur vont alese, e kavas Jonadab, mab Rec'hab war-arbenn dezhañ hag e saludiñ a reas en ur lavarout dezhañ : "Hag-eñ emañ da galon leal, evel va c'halon gant da galon ?" Hag e lavaras Jonadab : "Ya !" - "Ya ? Ro da zorn !" Hag e roas e zorn ; hag e reas Jehou dezhañ pignat war ar c'harr, ¹⁶en ur lavarout : "Deus ganin, hag e welo va gred evit an Aotrou !" Hag e zegas a reas war e garr. ¹⁷Erruet e Samaria, e skoas war an holl re a vane eus Ac'hab e

Samaria, betek o distrujañ, hervez komz an Aotrou lavaret da Elias.

¹⁸Hag e vodas Jehou an holl dud, hag e lavaras dezho : "Ac'hab a servije Baal nebeut, Jehou e servijo kalz. ¹⁹Setu perak, holl brofeded Baal, e holl servijerien hag e holl veleien a zo da c'hervel davedon ; arabat da zen mankout, rak un aberzh bras am eus evit Baal. Neb a vanko ne vevo ket !" Jehou a rae kement-se dre finesa, evit distrujañ holl servijerien Baal. ²⁰Hag e lavaras Jehou : "Ra vo ur vodadeg santel evit Baal !" Hag e voe embannet se. ²¹Kas a reas Jehou kannaded dre-holl en Israel ; hag ez erluas holl servijerien Baal ; ne vane den ha na vije ket deuet ; ha pa voent aet e ti Baal e voe leun ti Baal penn-da-benn. ²²Hag e lavaras da gargad ar gwiskva : "Tenn er-maez gwiskamantou evit holl servijerien Baal". Hag e tennas evito gwiskamantou. ²³Hag ez eas Jehou gant Jonadab, mab Rec'hab, e ti Baal ; hag e lavaras da servijerien Baal : "Furchit ha sellit hag-eñ n'eus ket amañ ganeoc'h servijerien an Aotrou, ma na vo nemet servijerien Baal".

²⁴Mont a rejont d'ober aberzhoù hag holokostou. Met Jehou en devoa lakaet evitañ, er-maez, pevar-ugent gwaz en ur lavarout : "An hini a lezo diflipañ unan eus ar baotred ez an da gas etre ho taouarn, e vuhez evit e vuhez !" ²⁵Kerkent hag e voe echu d'ober an holokost, e lavaras Jehou d'ar rederien ha d'ar skoedourien : "It ! skoit ! Gant na yelo den kuit !" Hag int da skeiñ warno gant barvenn ar c'hleze ; ha bet ouzh o stlepel kuit, ar rederien hag ar skoedourien a zistroas e kêr, da di Baal. ²⁶Hag e tennjont er-maez ar peul eus ti Baal ha d'e zêviñ. ²⁷Diskaret peul ar Baal, e tiskarjont ti ar Baal, hag e lakaat a rejont da brivezioù betek hiziv.

²⁸Hag e raskas Jehou Baal eus Israel. ²⁹Koulskoude, pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, - hag en devoa lakaet Israel da bec'hiñ - ne guitaas ket diwar o lerc'h ; diwar al leueoù aour a oa e Betel hag e Dan. ³⁰Hag e lavaras an Aotrou da Jehou : "Peogwir ec'h eus sevenet mat ar pezh a oa reizh ouzh va daoulagad, ha graet hervez va c'halon e-keñver tiegezh Ac'hab, da vibien, betek ar pevare rumm, a goazezo war dron Israel". ³¹Met Jehou ne voe ket

10, 20 e vuhez evit e vuhez : buhez ar gedour evit buhez an tec'had.

aketus da gerzhout gant Lezenn an Aotrou, Doue Israel, a holl galon ; ne guitaas ket diouzh pec'hedoù Jeroboam, en devoa lakaet Israel da bec'hiñ.

³²En deizioù-se, e krogas an Aotrou da grennañ diwar Israel, hag e skoas warno Hazael, war holl harzoù Israel, ³³adalek ar Yordan, ouzh ar Sav-heol, holl vro Galaad, Gadiz ha Rubeniz ha Manase, eus Aroer, war froud an Arnon, ar Gilgal hag ar Basan. ³⁴Ha peurrest istor Jehou ; holl bezh a reas hag e holl c'halloud, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ? ³⁵Hag e c'hourvezas Jehou gant e dadou, hag e voe beziet e Samaria. Hag e renas Joac'haz, e vab, war e lerc'h. ³⁶Hag an amzer ma renas Jehou war Israel a voe eizh vloaz warn-ugent e Samaria.

Atalia.

11 ¹Hag Atalia, mamm Okozias, o welout e oa marv he mab, a savas hag a zistrujas holl lignez ar roue. ²Jozeba avat, merc'h ar roue Joram ha c'hoar Ac'hazia, a dapas ganti Joas, mab Ac'hazia hag hen laeras kuit eus a-douez mibien ar roue pa oad o lazhañ anezho. Hen lakaat a reas gant e vagerez e kambr ar gweleoù. Evel-se e voe kuzhet ouzh daoulagad Atalia ha ne voe ket lakaet d'ar marv. ³Chom a reas ar bugel ganti, kuzhet e-pad seizh vloaz, e Templ an Aotrou, e-keit ha m'edo Atalia o ren war ar vro.

⁴D'ar seizhvet bloavezh, Joiada ar beleg-meur a reas gervel kabitened ar warded hag ar soudarded, hag a reas dezho dont d'e gaout e Templ an Aotrou Doue. Skoulmañ a reas emglev ganto, hag e reas dezho touiñ war o le, e Templ an Aotrou, ha neuze e tiskouezas dezho mab ar roue.

⁵Hag e roas urzhioù dezho, o lavarout : "Sed an dra a reot : un drederenn ac'hanoc'h, ar re a zeu d'ar Sabad, a ray gward e ti ar roue ; ⁶hag un drederenn ouzh Dor Sour, hag un drederenn ouzh an nor a-dreñv d'ar rederien, a ray gward an Ti, a bep eil, ⁷ha div lodenn ac'hanoc'h, an holl re a ya kuit d'ar Sabad a ray gward Templ an Aotrou, evit ar roue. ⁸Hag e reot kelc'h en-dro d'ar roue, tro-war-dro, pep hini e armoù en e zorn ; hag an hini a yelo

10, 25 bet ouzh o stlepel kuit : ar c'horfoù a zlee bezañ kaset er-maez eus kêr.

er renkadoù a vo lakaet d'ar marv ! Hag e viot gant ar roue pa-z ay ha pa zeuio".

⁹Ar gabitened a reas kement a oa bet gourc'hemennet dezho gant ar beleg Joiada ; pep hini anezho a gemeras e dud, ar re a stage gant o servij, deiz ar Sabad, hag ar re a echue deiz ar Sabad. Hag ez ejont da gaout ar beleg Joiada.

¹⁰Ar beleg a roas d'er gabitened goafioù ha skoedoù ar roue David hag a oa e Templ an Aotrou. ¹¹Ar warded, o armoù ganto en o dorn, en em renkas adal korn an Templ diouzh tu ar c'hreisteiz, betek ar c'horn diouzh tu an hanternoz, etre an aoter hag an Templ, en doare da zivall ar roue a bep tu. ¹²Neuze ar beleg a reas da vab ar roue dont war-raok, hag a lakaas war e benn ar gurunenn hag an Testeni. Hen diazezañ a rejont da roue hag hen sakrañ gant eoul. Hag en ur strakal o daouarn e lavarjont : "Bebet ar Roue !"

¹³O klevout trouz ar soudarded hag ar bobl, e teuas Atalia da gaout ar bobl, da Dempl an Aotrou. ¹⁴Ober a reas ur sell hag e welas ar roue en e sav e-tal ar piler, hervez ar c'hiz, ha neuze ar gabitened hag an drompilherien e-kichen ar roue, hag holl bobl ar vro o tridal gant al levezenez ouzh son an trompilhoù. Neuze e rogas Atalia he dilhad hag e youc'has : "Trubarderezh ! Trubarderezh !" ¹⁵Met ar beleg Joiada a roas e urzhioù da gabitened ar soudarded hag a lavaras dezho : "Grit dezhi mont er-maez eus al leurennoù-sakr, hag an hini a yelo d'he heul a vo lazhet a-daolioù-kleze". Rak ar beleg en devoa lavaret : "Arabat he lakaat d'ar marv e Templ an Aotrou". ¹⁶Hag e voe lakaet an daouarn warni, hag e tistroas da balez ar roue dre hent Porched ar C'hezeg, hag eno e voe lazhet.

¹⁷Skoulmañ a reas eta Joiada un emglev etre an Aotrou Doue, ar roue hag ar bobl : ma tlee Israel dont da vezañ drezañ pobl an Aotrou Doue. Skoulmañ a reas ivez emglev etre ar roue hag ar bobl. ¹⁸Neuze holl bobl ar vro a yeas da Dempl Baal hag hen diskaras ; lakaat a rejont a-dammoù an aoterioù hag ar skeudennoù a oa ennañ, ha Matan, beleg Baal, a lazhjont dirak an aoterioù. Goude-se e lakaas ar beleg gwarded da zivall Templ an Aotrou Doue.

¹⁹Hag e kemeras ar gabitened, Kariz, hag

12, 5 deuet da soñj an den : heb. deuet da galon an den.

ar rederien, hag holl dud ar vro, hag e tiskennjont gant ar roue eus Templ an Aotrou, hag ez ejont dre hent Dor ar rederien da di ar roue. Hag e koazegas ar roue war dron ar rouaned. ²⁰Holl bobl ar vro a oa el levezenez, ha sioul e chomas kêr. Atalia avat, a oa bet lazhet a-daolioù-kleze, e palez ar roue.

Joas, roue Youda.

12 ¹Seizh vloaz en devoa Joas pa renas.

²D'ar bloaz seizh eus Jehou e renas Joas, ha daou-ugent vloaz e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Sivia, eus Bersabea.

³Oberoù Joas a voe mat ouzh daoulagad an Aotrou e-keit ha ma voe kenteliet gant Joiada, ar beleg. ⁴Koulskoude, an uhellec'hioù ne voent ket lamet : c'hoazh e veze tud oc'h aberzhiñ hag oc'h ezañsiñ en uhellec'hioù.

⁵Hag e lavaras Joas d'ar veleien : "Holl arc'hant an traoù santel a vo kaset da Dempl an Aotrou, arc'hant an dremenidi, arc'hant pep buhez hervez he zalvoudegezh, ha kement arc'hant a zo deuet da soñj un den degas da Dempl an Aotrou, ⁶a vo degemeret gant ar veleien, pep hini digant e anaoudeien, evit dresañ freuzoù an Ti, e kement lec'h m'en em gavo freuzoù".

⁷Met d'ar bloaz tri warn-ugent eus ar roue Joas, n'o devoa ket dreset ar veleien freuzoù an Ti. ⁸Hag e c'halvas ar roue Joas ar beleg Joiada hag ar veleien, hag e lavaras dezho : "Perak n'hoc'h eus ket dreset freuzoù an Ti ? Bremañ ne zegemerot ken arc'hant digant hoc'h anaoudeien, met evit freuzoù an Ti en roio". ⁹Hag ec'h asantas ar veleien ne zegemerfent ken arc'hant digant an dud ha n'o defe ken da zresañ freuzoù an Ti.

¹⁰Hag e kemeras ar beleg Joiada ur c'houfir, hag e reas un toull en e dalbenn, hag e lakaat a reas e-kichen an aoter, a-zehou pan erruer e Templ an Aotrou ; hag e lakaas ennañ ar veleien a zivalle an treuzoù an holl arc'hant a veze degaset da Dempl an Aotrou. ¹¹Pa welent e veze kalz arc'hant er c'houfir, e pigne skrib ar roue hag ar beleg bras da zastum ha da gontañ an arc'hant en em gave e Templ an Aotrou.

¹²Hag e lakaent an arc'hant pouezet etre

daouarn ar re a oa oc'h ober al labour, ar re a oa karget eus Templ an Aotrou hag hen dispigne evit ar gilvizien ha saverien Templ an Aotrou, ¹³ evit ar vañsonerien hag ar bikerien vein, evit prenañ ar c'hoad hag ar vein benerezh, a-benn dresañ freuzoù Templ an Aotrou, hag evit kement dispign a veze war Dempl an Aotrou, gant an adaozañ. ¹⁴ Met ne voe ket graet evit Templ an Aotrou pladoù arc'hant, na kontilli, na sparfoù, na trompilhoù : netra en aour, netra en arc'hant, gant an arc'hant a veze degaset da Dempl an Aotrou ; ¹⁵ d'ar re a oa oc'h ober al labour e veze roet, hag e tresent gantañ Templ an Aotrou. ¹⁶ Kont ebet gant an dud a veze lakaet an arc'hant etre o daouarn, da reiñ d'ar vicherourien, rak gant onestiz e veze labourer. ¹⁷ Arc'hant an dic'haouadennoù, hag arc'hant an dibec'hadennoù ne veze ket degaset da Dempl an Aotrou : evit ar veleien e veze.

¹⁸ Neuze e pignas Hazael, roue Aram, d'ober brezel a-enep Gat hag he zapas ; hag e lakaas Hazael e veno da bignat a-enep Jeruzalem. ¹⁹ Hag e kemeras Joas, roue Youda, an holl draoù santel o devoa santelaet Josafat, Joram hag Okozias, e dadoù, rouaned Youda, hag ar re santelaet gantañ, hag an holl aour en em gave e teñzorioù Templ an Aotrou ha ti ar roue, hag o c'hasas da Hazael, roue Aram, a yeas kuit diwar Jeruzalem.

²⁰ Ha peurrest istor Joas, holl bezh a reas, daoust ha n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ?

²¹ En em sevel a reas e servijerien : ober a rejont un irienn hag e skojont war Joas e Bet-Mello, pa ziskenner da Sella.

²² Jozachar, mab Semat, ha Jozabad, mab Somer, e servijerien, a skoas warnañ, hag e varvas. Beziat e voe gant e dadoù e Kêr David ; hag e renas Amasias war e lerc'h.

Marv Elizea.

13 ¹ Er bloaz tri warn-ugent eus Joas, mab Okozias, roue Youda, e renas Joac'haz, mab Jehou, war Israel, e Samaria, evit seitek vloaz. ² Ober a reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, hag e kerzhas war-lerc'h pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, hag en devoa lakaet Israel da bec'hiñ : ne zistroas ket diouto. ³ Hag e tommas

12, 21 Bet-Mello : sell. 2 Sam 5, 9 : unan eus ar savadurioù tro-dro da greñlec'h Sion.

kounnar an Aotrou ouzh Israel, hag e lakae anezho e dorn Hazael, roue Aram, hag e dorn Benadad, mab Hazael, bepred.

⁴ Distanañ a reas Joac'haz dremm an Aotrou, hag e selaouas outañ an Aotrou, rak gwelout a rae e oa gwasket Israel, gwasket gant roue Aram. ⁵ Hag e roas an Aotrou da Israel un dieuber, hag en em dennjont a-zindan galloud Aram. Hag e chomas bugale Israel en o zinelloù evel diagent. ⁶ Daoust da se, ne zistrojont ket diouzh pec'hedoù tiegezh Jeroboam, hag en devoa lakaet Israel da bec'hiñ : enno e kerzhjont, an Ashera a chomas e Samaria. ⁷ Ne oa manet gant Joac'haz, a soudarded, nemet hanter-kant marc'heg, dek karr ha dek mil troadeg ; distrujet e oant bet gant roue Aram hag en devoa o lakaet evel ar bouldrenn a vez mac'hellet.

⁸ Ha peurrest istor Joac'haz, holl bezh a reas hag e gadarned, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ? ⁹ Hag e c'hourvezas Joac'haz gant e dadoù hag e voe beziet e Samaria. Hag e renas Joas, e vab, war e lerc'h.

¹⁰ Er bloaz seizh ha tregont eus Joas, roue Youda, e renas Joas, mab Joac'haz, war Israel, e Samaria, evit c'hwezek vloaz.

¹¹ Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou : ne zistroas ket diouzh holl pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, en devoa lakaet Israel da bec'hiñ : enno e kerzhas.

¹² Ha peurrest istor Joas, holl bezh a reas hag e holl gadarned, ha penaos e reas brezel da Amasias, roue Youda, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ? ¹³ Hag e c'hourvezas Joas gant e dadoù, ha Jeroboam a goazezas war e dron. Hag e voe beziet Joas e Samaria, gant rouaned Israel.

¹⁴ Elizea a voe klañv gant ar c'hleñved ma varvje dioutañ. Hag e tiskennas davetañ Joas, roue Israel ; hag e ouelas ouzh e zremm en ur lavarout : "Va zad ! va zad ! Karr Israel hag e varc'heien !" ¹⁵ Hag e lavaras Elizea dezhañ : "Kemer ur wareg ha biroù". Hag e kemeras gantañ gwareg ha biroù. ¹⁶ Hag e lavaras da roue Israel : "Krog gant da zorn er wareg". Hag e krogas gant e zorn ; hag e lakaas Elizea e zaouarn war zaouarn ar roue, ¹⁷ hag e

13, 14 kv 2 R 2, 12.

lavaras : "Digor ar prenestr ouzh ar reter". Hag e tigoras. Hag e lavaras Elizea : "Tenn !" Hag e tennas. Hag e lavaras : "Bir trec'hus a-berzh an Aotrou ! Bir trec'hus a-enep Aram ! Sko war Aram en Afek, ken na vo echu !" ¹⁸Hag e lavaras : "Kemer ar biroù". Hag e kemeras. Hag e lavaras da roue Israel : "Sko d'an douar !" Hag e skoas teir gwech hag e paouezas. ¹⁹Hag e vuanekaas outañ an den-Doue en ur lavarout : "En ur skeiñ pemp pe c'hwec'h gwech, az pije skoet war Aram d'e echuiñ ; met bremañ, teir gwech hepken eo e skoi war Aram".

²⁰Hag e varvas Elizea, hag e voe beziet. Ha bagadoù Moab a zeuas er vro da zistrobloaz. ²¹Ha tud, o touarañ un den, a welas ur bagad hag a daolas ar c'horf e bez Elizea ; hag ez eas ar c'horf da stekiñ ouzh eskern Elizea, hag ec'h advevas hag e savas war e dreid.

²²Hag Hazael, roue Aram, a vac'homas Israel e-pad holl amzer Joac'haz. ²³Hag en devoe truez an Aotrou outo ; ha dre drugar en em droas war-du enno, abalamour d'e emglev gant Abraham, Izaag ha Jakob, ha n'houlas ket o distrujañ, o disteurel diwar e zremm c'hoazh neuze. ²⁴Hag e varvas Hazael, roue Aram, hag e renas Benadad, e vab, war e lerc'h. ²⁵Hag en em lakaas Joas, mab Joac'haz, da adkemer kêrioù eus dorn Benadad, mab Hazael, ar re en devoa kemeret eus dorn Joac'haz, e dad, dre vrezel. Teir gwech e skoas warnañ Joas, hag ec'h adkemeris kêrioù Israel.

Ar spernenn hag ar sedrezenn.

¹D'an eil bloaz eus Joas, mab Joac'haz, roue Israel, e renas Amasias, mab Joas, roue Youda. ²D'an oad a bemp bloaz warn-ugent e renas, ha nav bloaz warn-ugent e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Joaden, eus Jeruzalem. ³Ober a reas ar pezh a zo reizh ouzh daoulagad an Aotrou, nann avat evel David, e dad : a-grenn evel ma rae Joas, e dad, e reas. ⁴An uhellec'hioù ne voent ket lamet ; hag e kendalc'has an dud da aberzhiñ ha da ezañsiñ war an uhellec'hioù. ⁵Kerkent ha ma voe start ar rouantelezh en e zorn, e skoas war ar servijerien o devoa lazhet ar roue, e dad ; ⁶met mibien ar vuntreien ne lazhas ket, hervez ar pezh a zo bet skrivet e

Levr Lezenn Moizez, ar pezh en devoa kemennet an Aotrou, o lavarout : "Ne vo ket lakaet d'ar marv an tadoù evit o mibien, na mibien d'ar marv evit o zadoù : pep hini evit e bec'hed a varvo".

⁷Lazhañ a reas da Edom, e traonienn an Holen, dek mil a dud, hag e tapas ar Roc'hell, er brezel, hag e c'halvas hec'h anv : 'Tokteel', a zo hec'h hini betek hiziv.

⁸Neuze e kasas Amasias kannaded da Joas, mab Joac'haz, mab Jehou, roue Israel, da lavarout : "Deus ! M'en em welimp a-dal !"

⁹Hag e kasas Joas, roue Israel, davet Amasias, roue Youda, tud da lavarout : Spennenn al Liban a gasas da sedrezenn al Liban da lavarout : "Ro da verc'h d'am mab evel gwreg ! Met tremen a reas al loen gouez a zo el Liban, hag e vac'has ar spernenn. ¹⁰Skoet ec'h eus war Edom, hag ez eo savet da galon ! Bez enoret ha chom du-se ! Perak sachañ warnout ar gwalleur ha kouezhañ, te ha Youda ganit ?" ¹¹Met ne selaouas ket Amasias.

Hag ez eas dezhañ Joas, roue Israel, hag en em weljont a-dal, eñ hag Amasias, roue Youda, e Betsames, a oa e Youda. ¹²Hag e voe pilet Youda dirak Israel ; hag e tec'has pep hini d'e deltenn. ¹³Amasias, roue Youda, mab Joas, mab Okozias, a voe tapet gant Joas, roue Israel, e Betsames, ha kaset da Jeruzalem. Ober a reas un difreuz e ramparzh Jeruzalem, eus dor Efraim betek dor ar C'horn, a bevar c'hant ilinad. ¹⁴Kemer a reas an holl aour hag arc'hant ha kement tra en em gave e Templ an Aotrou hag e teñzorioù ti ar roue, ha gouestlidi ; hag e tistroas da Samaria.

¹⁵Ha peurrest istor Joas, ar pezh a reas hag e gadarnned, ha penaos e reas brezel da Amasias, roue Youda, hag-eñ n'eo ket skrivet se war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ? ¹⁶Hag e c'hourvezas Joas gant e dadoù hag e voe beziet e Samaria gant rouaned Israel. Hag e renas Jeroboam, e vab, war e lerc'h.

¹⁷Hag e vevas Amasias, mab Joas, roue Youda, war-lerc'h marv Joas, mab Joac'haz, roue Israel, pemzek vloaz.

¹⁸Ha peurrest istor Amasias, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ? ¹⁹Bez' e voe a-enep dezhañ un irienn e Jeruzalem, hag e tec'has da Lakis ; met kaset e voe war e lerc'h tud hag hel lakaas d'ar marv eno.

²⁰ Douget e voe gant kezeg ha beziet e Jeruzalem gant e dadoù e Kêr David.

²¹ Hag e kemeras holl dud Youda Azarias, oadet a c'hwezek vloaz, hag hen lakjont da ren e lec'h e dad Amasias. ²² Eñ eo ac'h adsavas Eilat, en devoa adtapet evit Youda goude ma voe gourvezet ar roue gant e hendadoù.

²³ Er bloaz pemzek eus Amasias, mab Joas, roue Youda, e renas Jeroboam, mab Joas, roue Israel, e Samaria, evit ur bloaz ha daou-ugent. ²⁴ Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, hep distreiñ diouzh holl bec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, hag en devoa lakaet Israel da bec'hiñ.

²⁵ Adlakaat a reas harz Israel eus antre Emat betek Mor an Araba, hervez lavar an Aotrou, Doue Israel en devoa komzet dre e servijer Jonas, mab Amati, ur profed eus Gethefer. ²⁶ Gwelet en devoa an Aotrou pegen reuzeudik e oa Israel, pegen c'hwerv, pa ne oa ken nag unan hualet nag unan dishual da reiñ skoazell da Israel. ²⁷ Ne zivizas ket an Aotrou diverkañ anv Israel a-zindan an neñv, met o dieubiñ a reas dre Jeroboam, mab Joas.

²⁸ Ha peurrest istor Jeroboam, hag holl bezh a reas hag e gadarnded, hag e vrezelioù evit adkas Damask hag Emat, a oa da Youda, en Israel, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ? ²⁹ Hag e c'hourvezas Jeroboam gant e dadoù hag e voe beziet e Samaria gant rouaned Israel. Hag e renas Zakaria, e vab, war e lerc'h.

Rouaned Israel ha Youda.

¹ Er bloaz seizh warn-ugent eus Jeroboam, roue Israel, e renas Azarias, mab Amasias, evel roue Youda. ² C'hwezek vloaz en devoa pa renas ; hag e renas daou vloaz ha hanter-kant e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Jec'helia, eus Jeruzalem. ³ Ober a reas ar pezh a zo reizh ouzh daoulagad an Aotrou, a-grenn evel ma reas Amasias, e dad. ⁴ Met an uhellec'hioù ne voent ket lamet, hag e talc'he ar bobl da aberzhañ ha da ezañsiñ war an uhellec'hioù-se. ⁵ Hag e skoas an Aotrou war ar roue, a voe lovrek betek devezh e varv ; hag e chomas en un ti-diskuih ; ha Joatam, mab ar roue, rener an ti, a varne tud ar vro.

⁶ Ha peurrest istor Azarias, hag holl bezh a

reas, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ?

⁷ Hag e c'hourvezas Azarias gant e dadoù, hag e voe beziet gant e dadoù e Kêr David. Hag e renas Joatam, e vab, war e lerc'h.

⁸ Er bloaz eizh ha tregont eus Azarias, roue Youda, e renas Zakaria, mab Jeroboam, war Israel e Samaria, e-pad c'hwech'z miz.

⁹ Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, evel m'o devoa graet e dadoù, hep distreiñ diouzh pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, en devoa lakaet Israel da bec'hiñ.

¹⁰ Hag ec'h iriennas Selloum, mab Jabes, a-enep dezhañ hag e roas dezhañ dirak ar bobl taol ar marv, hag e renas war e lerc'h.

¹¹ Ha peurrest istor Zakaria a zo skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel. ¹² Kement-se hervez lavar an Aotrou, p'en devoa komzet ouzh Jehou, o lavarout : "Da vibien, betek pevare rumm, a goazezo war dron Israel". Se a c'hoarvezas.

¹³ Selloum, mab Jabes, a renas er bloaz nav ha tregont eus Azarias, roue Youda, hag e renas ul loariad e Samaria. ¹⁴ Hag e pignas Manahem, mab Gadi, eus Tersa, hag ez erruas e Samaria, hag e roas da Selloum, mab Jabes, e Samaria, taol ar marv, hag e renas war e lerc'h.

¹⁵ Ha peurrest istor Selloum, an irienn a reas, setu ma-z eo skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel.

¹⁶ Neuz e skoas Manahem war Dapsa ha war an holl dud a oa enni, ha war he ziriad, adalek Tersa ; dre ma n'he devoa ket digoret dezhañ, en devoa skoet hag hec'h holl zougeredez a freuzas.

¹⁷ Er bloaz nav ha tregont eus Azarias, roue Youda, e renas Manahem, mab Gadi, war Israel, evit dek vloaz, e Samaria. ¹⁸ Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, hep distreiñ diouzh pec'hedoù Jeroboam, mab Nabat, en devoa lakaet Israel da bec'hiñ, e holl zeizioù. ¹⁹ Hag e teuas Poul roue Asiria, a-enep ar vro ; hag e roas Manahem da Boul mil talant arc'hant evit kaout e zorn gantañ da ziegelaat ar rouantelezh en e zorn. ²⁰ Tennet en devoa Manahem an arc'hant-se diwar Israel, diwar an holl dud pinvidik, da reiñ da roue Asiria : hanter-kant shekel arc'hant diwar bep hini. Hag ez eas en-dro roue Asiria, ne chomas ket eno, er vro.

²¹ Ha peurrest istor Manahem, hag holl

bezh a reas, daoust ha n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel ? ²²Hag e c'hourvezas Manahem gant e dadoù ; hag e renas Pakeia, e vab, war e lerc'h.

²³Er bloaz hanter-kant eus Azarias, roue Youda, e renas Pakeia, mab Manahem, war Israel, e Samaria, evit daou vloaz. ²⁴Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou ; ne zistroas ket diouzh pechedoù Jeroboam, mab Nabat, en devoa lakaet Israel da bec'hiñ. ²⁵Hag a-enep dezhañ ec'h iriennas Peka, mab Romelia, e skoedour, a skoas warnañ e Samaria, e tour-ged ti ar roue, gant Argov hag Aria ; ha gantañ e oa hanter-kant den, paotred eus Galaad. Goude e lakaat d'ar marv, e renas war e lerc'h.

²⁶Ha peurrest istor Pakeia, holl bezh a reas, setu ma-z eo skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel.

²⁷Er bloaz daou ha hanter-kant eus Azarias, roue Youda, e renas Peka, mab Romelia, war Israel, e Samaria, evit ugent vloaz. ²⁸Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou ; ne zistroas ket diouzh pechedoù Jeroboam, mab Nabat, en devoa lakaet Israel da bec'hiñ. ²⁹E deizioù Peka, roue Israel, e teuas Teglal-Palasar, roue Asiria, hag e tapas Ahion, Abelbetmaac'ha, Janoe, Kades, Asor, Galaad, Galilea hag holl vro Neftali, hag o harluas da Asiria. ³⁰Hag ec'h iriennas Ozea, mab Ela, a-enep Peka, mab Romelia, hag e roas dezhañ taol ar marv ; hag e renas war e lerc'h, er bloaz ugent eus Joatam, mab Ozias. ³¹Ha peurrest istor Peka hag holl bezh a reas, setu ma-z eo skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Israel.

³²En eil bloaz eus Peka, mab Romelia, roue Israel, e renas Joatam, mab Ozias, roue Youda. ³³Pemp bloaz warn-ugent en devoa pa renas, ha seitek vloaz e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Jerousa, merc'h Sadok. ³⁴Ober a reas ar pezh a zo reizh ouzh daoulagad an Aotrou ; a-grenn evel m'en devoa graet Ozias, e dad, e reas ; ³⁵nemet an uhellec'hioù ne voent ket lamet, hag e talc'has ar bobl da aberzhañ ha da ezañsiñ war an uhellec'hioù. Eñ eo a savas dor uhelañ Templ an Aotrou.

³⁶Ha peurrest istor Joatam, holl bezh a reas, setu ma-z eo skrivet war Levr an

Darvoudoù eus amzer rouaned Youda. ³⁷En deizioù-mañ e krogas an Aotrou da gas Rasin, roue Aram, ha Peka, mab Romelia a-enep Youda. ³⁸Hag e c'hourvezas Joatam gant e dadoù, hag e voe beziet gant e dadoù, e Kêr David, e dad. Hag e renas Ac'haz, e vab, war e lerc'h.

Galv Youda da roue Asiria.

16¹Er bloaz seitek eus Peka, mab Romelia, e renas Ac'haz, mab Joatam, evel roue Youda. ²Ugent vloaz en devoa Ac'haz pa renas, ha c'hwetek vloaz e renas e Jeruzalem ; met ne reas ket ar pezh a zo reizh ouzh daoulagad an Aotrou, e Zoue, evel David, e hendad. ³Mont a reas war roudoù rouaned Israel, betek lakaat e vab da dremen dre an tan, hervez euzhsterioù ar broadoù en devoa diberc'hennet an Aotrou dirak bugale Israel. ⁴Aberzhañ hag ezañsiñ a reas war an uhellec'hioù ha war ar runioù, ha dindan kement gwezenn c'hlas e oa.

⁵Neuze e pignas Rasin, roue Aram, ha Peka, mab Romelia, roue Israel, da Jeruzalem, da vrezeliñ en ur ober seziz war Ac'haz ; met ne c'halljont ket e gaout dre vrezel. ⁶Er mare-se e rentas Rasin, roue Aram, Eilat da Aram, en ur argas ar Youdaiz eus Eilat : Edomiz a yeas da Eilat, hag ez int chomet enni betek hiziv. ⁷Kas a reas Ac'haz kannaded davet Teglal-Palasar, roue Asiria, da lavarout : "Da servijer ha da vab ez on ! Deus d'am saveteiñ diouzh palv roue Aram ha diouzh palv roue Israel, a zo savet a-enep din". ⁸Hag e kemas Ac'haz an arc'hant hag an aour en em gave e Templ an Aotrou hag e teñzorioù ti ar roue hag o c'hasas da roue Asiria, e prof. ⁹Hag e selaoas outañ roue Asiria ; hag e pignas roue Asiria da Zamask hag e tapas anezhi hag he c'hasas d'an harlu betek Kir, ha Rasin a voe lakaet d'ar marv.

¹⁰Hag ez eas ar roue Ac'haz da gavout Teglal-Palasar, roue Asiria, e Damask, hag e welas an aoter a oa e Damaskiz, hag e kasas ar roue Ac'haz da Ouria, ar beleg, ar patrom eus an aoter hag ur raktres eus he frammadur. ¹¹Hag e savas ar beleg Ouria an aoter ; a-grenn evel ar skouer en devoa kaset ar roue Ac'haz eus Damaskiz e reas ar beleg Ouria, a-raok ma voe erruet ar

roue Ac'haz eus Damaskiz. ¹²Pan erruas ar roue eus Damask, ha pa welas ar roue an aoter, e tostaas ar roue ouzh an aoter hag e pignas outi. ¹³Ezañsiñ a reas e holokost hag e brofadenn, ober e zied-kinnig, ha sparfañ gwad e beoc'h-aberzhoù ouzh an aoter. ¹⁴An aoter arem a oa dirak an Aotrou a voe tostaet a-zirak an Ti, eus etre an aoter ha Templ an Aotrou, hag e voe lakaet ouzh tu hanternoz an aoter.

¹⁵Hag e roas urzhioù ar roue Ac'haz da Ouria, ar beleg, o lavarout : "War an aoter vras e tēvi holokost ar beure, profadenn an abardaerz, holokost ar roue hag e brofadenn, hag holokostoù holl dud ar vro gant o frofadennoù hag o diedoù-kinnig ; holl wad an holokostoù, holl wad an aberzhoù, a vo sparfet warni. Evit an aoter arem, e vo din da welout". ¹⁶Hag e reas ar beleg Ouria a-grenn evel m'en devoa gourc'hemennet ar roue Ac'haz. ¹⁷Hag e tispennas ar roue Ac'haz frammoù ar sichennoù hag e lamas diwarno al laouer ; ar mor arem a ziskennas diwar an ejen arem a oa dindanañ evit e lakaat war ur pavez maen. ¹⁸Porched ar Sabad, a oa bet savet en diabarzh, hag antre ar roue, en diavaez, a zilec'hias, e Templ an Aotrou, en abeg da roue Asiria.

¹⁹Ha peurrest istor Ac'haz, ar pezh a reas, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ? ²⁰Hag e c'hourvezas Ac'haz gant e dadoù, hag e voe beziet gant e dadoù, e Kêr David ; hag e renas Ezekias, e vab, war e lerc'h.

Samariz harluet.

¹⁷¹Er bloaz daouzek eus Ac'haz, roue Youda, e renas Ozea, mab Ela, e Samaria, war Israel, evit nav bloaz. ²Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, naren kement ha rouaned Israel a oa bet en a-raok.

³A-enep dezhañ e pignas Salmanasar, roue Asiria ; hag e voe Ozea e sujed hag e paeas dezhañ truj. ⁴Met dizoleiñ a reas roue Asiria e oa Ozea oc'h iriennañ : kaset en devoa kannaded da Sô, roue an Egipt, ha ne zegase ken truj da roue Asiria, evel bep bloaz. E bakañ a reas roue Asiria hag e serriñ a reas en ti-bac'h.

⁵Hag ez eas roue Asiria dre ar vro a-bezh,

hag e pignas da Samaria, hag e reas seziz warni tri bloaz-pad. ⁶Er bloaz nav eus Ozea e tapas roue Asiria Samaria, hag e harluas Israel da Vro-Siria.

O lakaat a reas da chom e Hala ha war an Habor, stêr Gozan, hag e kêrioù Media.

⁷Evel-se en em gavas an traoù, rak pec'het o devoa bugale Israel a-enep an Aotrou, o Doue, en devoa o zennet eus bro Egipt eus daouarn Faraon, roue an Egipt. ⁸Met kemeret o devoa skouer diwar gizioù ar Baganed bet argaset dirazo gant an Aotrou Doue, dirak bugale Israel, ha diwar gizioù all bet savet gant rouaned Israel. ⁹Graet o devoa e-kuzh bugale Israel traoù ha na oant ket dereat e-keñver an Aotrou, o Doue : savet uhellec'hioù en holl gêrioù, tourioù-ged ha kêrioù ramparzhed, ¹⁰savet pulvanoù hag Asheraoù war gement run uhel ha dindan kement gwezenn c'hlas a oa, ¹¹ezañset eno, war gement uhellec'h a oa, evel ar broadoù en devoa harluet an Aotrou dirazo, graet kement tra fall a oa evit hegasiñ an Aotrou, ¹²ha servijet idoloù, goude m'en devoa lavaret an Aotrou dezho : "Na rit ket an dra-se !"

¹³An Aotrou Doue, koulskoude, en devoa berzet mat Israel ha Youda dre vouezh ar brofeded hag an holl welourien : "Distroit, emezañ, diwar hoc'h hentoù fall, ha mirit va gourc'hemennoù ha va reolennoù, heuilhit penn-da-benn al Lezenn am eus disklêriet d'ho Tadoù hag am eus lakaet da dremen betek ennoc'h dre va servijerien, ar brofeded."

¹⁴Int-i -avat, ne fellas ket dezho selaou, hag e reudas o chouk evel m'o devoa graet o Zadoù-kozh, tud ha n'o devoa ket kredet en Aotrou, o Doue. ¹⁵Disprizout a rejont ar reolennoù en devoa roet dezho hag an emglev en devoa skoulmet gant o Zadoù, ha fae a rejont war an alioù a emziwall en devoa roet dezho d'ober dezho teurel evezh. Hag e oant aet war-lerc'h an disterachoù, ha deuet disterachoù o-unan, da heul ar broadoù a oa en-dro dezho, goude m'en devoa difennet an Aotrou dezho ober evelto ; ¹⁶hag o devoa dilezet holl c'hourc'hemennoù an Aotrou, o Doue, ha graet, e metal teuzet, daou leue, graet Asheraoù hag azeulet kement strollad eus an neñvoù a zo, ha servijet baaled ; ¹⁷tremenet o mibien hag o merc'hed dre an tan, graet divinouriezh hag achantouriezh,

hag en em werzhet evit ober an droug ouzh daoulagad an Aotrou, ouzh e hegasiñ.

¹⁸ En abeg da se, an Aotrou Doue a savas droug-bras ennañ ouzh pobl Israel, hag hen argas a reas pell dioutañ. Ne chomas mui nemet meuriad Youda er vro.

¹⁹ Ha Youda zoken ne vire ket gourc'hemennou an Aotrou, o Doue, hag a gerzhe hervez al lidoù ijinet gant Israel.

²⁰ Hag en deus bet heug an Aotrou ouzh holl ouenn Israel, hag en deus o gwallvec'hiet hag o lakaet etre daouarn skraperien, betek o disteurel a-zirazañ.

²¹ Pa oa bet freget Israel diouzh ti David, ha lakaet da roue Jeroboam, mab Nabat, e pellaas Jeroboam Israel diwar-lerc'h an Aotrou, ouzh o lakaat d'ober pec'hedoù bras. ²² Hag e kerzhas bugale Israel en holl bec'hedoù a rae Jeroboam, hep distreiñ diouto, ²³ ken na zistroas an Aotrou Israel diwar e zremm, evel m'en devoa lavaret dre e holl servijerien, ar brofeded ; hag e voe harluet Israel diwar e zouar, betek Asiria, ken n'eo hiziv.

²⁴ Hag e kasas roue Asiria tud eus Babilon, eus Kouta, Ava, Emat, Sefarvaim, a lakaas da chom e kêrioù Samaria, e-lec'h bugale Israel ; hag e perc'hennjont Samaria hag e chomjont en e gêrioù.

²⁵ Da gentañ e chomjont eno hep doujañ an Aotrou, hag e kasas an Aotrou warno leoned, a reas lazhadeg en o zouez. ²⁶ Hag e komzjont ouzh roue Asiria, o lavarout : "An dud ac'h eus divroet evit o lakaat da chom e kêrioù Samaria n'anavezont ket azeuladur Doue ar vro". ²⁷ Hag urzhioù a roas roue Asiria, o lavarout : "Kasit du-hont unan bennak eus ar veleien am boa harluet ale-hont, a yelo da chom du-hont hag a zesko dezho azeuladur Doue ar vro".

²⁸ Hag e teuas unan eus ar veleien a oa bet harluet eus Samaria, da chom e Betel ; hag e kelennas dezho penaos doujañ an Aotrou.

²⁹ Hogen graet he devoa pep broad he doue hag e lakaet e tiez an uhellec'hioù bet graet gant Samariz, pep broad er gêr ma oa o chom enni. ³⁰ Tud Babilon o devoa graet Soukot-benot ; tud Kouta, graet Nergel ; tud Emat, graet Asima ; ³¹ ha re Ava, graet Nebahaz ha Tartak ; ha re Sefarvaim a zeve o mibien en tan dre Adramelec'h ha dre Anamelec'h, doueoù Sefarvaim. ³² Hag e teujont da zoujañ an Aotrou, met graet o devoa, eus o metou, beleien uhellec'hioù a

lide evito e tiez an uhellec'hioù. ³³ An Aotrou a zoujent, met o doueoù a servijent, hervez kustum ar broioù ma oant bet divroet diouto.

³⁴ Ha betek hiziv e reont hervez o c'hustumoù gwechall : ne zoujent ket an Aotrou, ne raent ket hervez e reolennoù, hervez e gustumoù, hervez al Lezenn, hervez ar gourc'hemennou en devoa kemennet an Aotrou da vibien Jakob, lesanvet Israel. ³⁵ Divizet en devoa an Aotrou ganto un emglev, roet urzhioù dezho, o lavarout : "Ne zoujot ket doueoù all, ne stouot ket dirazo, n'o servijot ket na ne reot ket aberzhioù dezho. ³⁶ An Aotrou eo en deus ho savet eus bro an Egipt, gant nerzh bras ha brec'h astennet ! Eñ a zoujot ha dirazañ e stouot hag e reot aberzhioù.

³⁷ Hag ar reolennoù, ar c'hustumoù, al Lezenn hag ar gourc'hemennou en deus skrivet evidoc'h a virot en ur ober diouto bemez, ha ne zoujot ket doueoù all. ³⁸ An emglev am boa divizet ganeoc'h n'ankounac'haiot ket ha ne zoujot ket doueoù all. ³⁹ An Aotrou, ho Toue, a zoujot, hag eñ ho savetaio diouzh dorn hoc'h enebourien". ⁴⁰ Met n'o deus ket sentet ; hervez o c'hustumoù kentañ o deus graet.

⁴¹ Ar broadoù-mañ o deus doujet an Aotrou, met o idoloù o deus servijet ; hag o mibien, ha mibien o mibien, a ra evel ma rae o zadoù, betek hiziv.

Asiria dirak Jeruzalem.

18 ¹ Ha setu, er bloaz tri eus Ozea, mab Ela, roue Israel, e renas Ezekias, mab Ac'haz, evel roue Youda. ² Pemp bloaz warn-ugent en devoa pa renas, ha nav bloaz warn-ugent e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Avi, merc'h Zakaria. ³ E oberoù a voe mat ouzh daoulagad an Aotrou, a-grenn evel oberoù David, e dad. ⁴ Lemel a reas an uhellec'hioù ha drailhañ ar peulvanou, troc'hañ an Asheraoù ha bruzunañ ar sarpant arem en devoa graet Moizez, rak betek an deiz-se e veze bugale Israel oc'h ezañsiñ dezhañ : galvet e veze Nohestan. ⁵ En Aotrou, Doue Israel, e lakaas e fiziañs ; ha war e lerc'h, ne voe ket eveltañ, e-touez holl rouaned Youda, nag e oa bet en e raok. ⁶ Stag ouzh an Aotrou, ne guitaas ket diwar e lerc'h ; mirout a rae ar gourc'hemennou en devoa kemennet an

Aotrou da Voizez. ⁷Hag ez eo bet an Aotrou gantañ ; e kement lec'h ma-z ac, e rae berzh.

En em sevel a reas a-enep roue Asiria ha n'e servijas ken. ⁸Pilat a reas ar Filistiz betek Gaza, hag he ziriad adalek tour ar c'hedourien betek ar gêr ramparzh.

⁹Met er bloaz pevar eus ar roue Ezekias - a oa ar bloaz seizh eus Ozea, mab Ela, roue Israel - e pignas Salmanasar, roue Asiria, a-enep Samaria, hag e reas seziz warni.

¹⁰He zapout a reas a-benn tri bloaz ; er bloaz c'hwec'h eus Ezekias - a oa ar bloaz nav eus Ozea, roue Israel - e voe tapet Samaria. ¹¹Hag e harluas roue Asiria Israeliz betek Asiria, hag o lakaas en Hala, ha war an Habor, stêr Gozan, hag e kêrioù Mediz, ¹²peogwir n'o devoa ket selaouet ouzh mouezh an Aotrou, o Doue, ha dre m'o devoa treuzet e emglev hag an holl draoù gourc'hemennet gant Moizez, servijer an Aotrou, e-lec'h sentiñ hag ober diout.

¹³Er bloaz pevarzek eus ar roue Ezekias, e pignas Senac'herib, roue Asiria, a-enep kêrioù mogeriet Youda hag e tapas anezho.

¹⁴Hag e kasas Ezekias, roue Youda, kannaded da roue Asiria, betek Lakis, da lavarout : "Pec'het em eus ! Met distro diwarnon ; ar pezh a lakai warnon da baeañ a c'houzañvin". Hag e lakaas roue Asiria war Ezekias, roue Youda, tri c'hant talant arc'hant ha tregont talant aour. ¹⁵Hag e roas Ezekias an holl arc'hant en em gave e Templ an Aotrou hag e teñzorioù ti ar roue. ¹⁶Er mare-se eo e tiwarnisas Ezekias dorjoù Templ an Aotrou hag ar postoù en devoa induct, eñ, Ezekias, roue Youda, hag o roas da roue Asiria.

¹⁷Hag e kasas roue Asiria e gabiten, mestr e spazhidi ha mestr e hanaferien, eus Lakis davet ar roue Ezekias, gant un armead a bouez, da Jeruzalem. Hag int da loc'hañ ha da vont da Jeruzalem ; hag aet hag erruet, en em zalc'hjont e-kichen kanol ar stank-krec'h, war hent park-ar-c'hommer. ¹⁸Hag e c'halvjont ar roue ; hag ez eas er-maez daveto Eliakim, mab Helkia, rener an ti, Sobna, ar skrib, ha Joah, mab Azaf, an diellour.

¹⁹Hag e lavaras dezho ar mestr-hanafer : "Lavarit, mar plij, da Ezekias : evel-hen e komz ar roue bras, roue Asiria : Petra eo ar fiziañs ac'h eus ? ²⁰Lavarout a rez, - met
18, 20 lavarou dibouez : lavaret war veg ar muzelloù.

lavarou dibouez ned int ken - kuzul ha kardeded a zo trawalc'h evit ober brezel. Met war biv e fiziez evit en em sevel a-enep din ? ²¹Bremañ ec'h eus fiziañs e skoazell ar gorzenn dorret-se ma-z eo an Egipt ! Pa harper warni, ez a en dorn d'e drebarzhiñ : evel-se e ra Faraon, roue an Egipt, d'ar re a fizia ennañ. ²²Ha mar lavarit din : En Aotrou, hon Doue, e fiziomp, daoust hag-eñ n'en devoa ket lamet Ezekias e uhellec'hioù hag e Asheraoù ? ha lavaret da Youda ha da Jeruzalem : Dirak an aoter-mañ hepken e stout e Jeruzalem ? ²³Ha bremañ, klaoustre gant va aotrou, roue Asiria : reiñ a ran dit daou vil marc'h, mar gallez lakaat marc'heien warno ! ²⁴Ha penaos e rafes mont war e giz ur gouarnour, eus ar re a servij va aotrou, ar re vihanañ ? Hag e fiziez war an Egipt evit kaout kirri ha marc'heien ? ²⁵Ha neuze, hag-eñ eo hep asant an Aotrou ez on deuet a-enep al lec'h-mañ d'e zistrujañ ? An Aotrou en deus lavaret din : Pign a-enep ar vro hag he distrujañ a ri !"

²⁶Hag e lavaras Eliakim, mab Helkia, ha Sobna ha Joah, d'ar mestr-hanafer : "Komz, mar plij, ouzh da servijerien, en arameeg, - rak e glevout a reomp - ha na gomz ket ouzhimp e youdeeg, ouzh divskouarn an dud a zo war ar ramparzh".

²⁷Hag e lavaras dezho ar mestr-hanafer : "Hag-eñ eo d'az aotrounez ha dit en deus va c'haset va aotrou da lavarout an traoù-se ? Hag-eñ n'eo ket d'an dud a zo en o c'hoazez war ar ramparzh, o tebrin o mon hag oc'h evañ o zroazh, ganeoc'h ?"

²⁸Hag en em zalc'has en e sav ar mestr-hanafer, da huchal a vouezh uhel, e youdeeg ; hag e komzas da lavarout : "Selaouit ouzh komzoù ar roue bras, roue Asiria, ²⁹evel-hen e komz ar roue : Gant n'ho touello ket Ezekias, rak ne c'hello ket ho tennañ eus va dorn ! ³⁰Gant na roio ket fiziañs deoc'h Ezekias en Aotrou en ur lavarout : Hor saveteiñ a ray an Aotrou ! Ne zeroio ket ar gêr-mañ e dorn roue Asiria ! ³¹Na selaouit ket Ezekias, rak evel-hen e komz roue Asiria : Grit ganin mignoniez ha deuit davedon, hag e tebro pep hini eus e winienn ha pep hini eus e fiezenn, hag ec'h evo pep hini dour e buñs, ³²ken na zeuin d'ho kerc'hat ha d'ho kas d'ur vro evel ho pro, ur vro a winizh hag a

fro, ur vro a vara hag a winiegi, ur vro olivez gant eoul ha mel ; hag e vevot ha ne varvot ket. Na selaouit ket Ezekias ; ho touellañ a ra en ur lavarout : An Aotrou hor saveteio. ³³Daoust ha saveteet o deus doueou ar pobloù o broioù diouzh dorn roue Asiria ? ³⁴Pelec'h emañ doueou Emat hag Arfad ? Pelec'h doueou Sefarvaim, Ana hag Ava ? Daoust ha saveteet eo bet Samaria diouzh va dorn ? ³⁵Pere, a-douez holl zoueou ar broioù, o deus saveteet o bro diouzh va dorn ? Hag e saveteio an Aotrou Jeruzalem diouzh va dorn ?" ³⁶Hag e tavas ar bobl, ha ne respontas dezhañ ger ebet, rak urzh en devoa roet ar roue, o lavarout : "Na respontit ket dezhañ". ³⁷Hag ez eas Eliakim, mab Ezekias, rener an ti, ha Sobna, ar skrib, ha Joah, mab Azaf, an diellour, da gaout Ezekias, freged o dilhad, da gontañ dezhañ komzoù ar mestr-hanafer.

Jeruzalem dieubet.

19 ¹Pa glevas se ar roue Ezekias, e fregas e zilh, hag en em c'holoas gant ur sac'h, hag ez eas da Dempl an Aotrou. ²Hag e kasas Eliakim, rener an ti, gant Sobna, ar skrib, hag ar re goshañ eus ar veleien, goloet a seier, da gavout Izaias, ar profed, mab Amos ; ³hag e lavarjont dezhañ : "Evel-hen e komz Ezekias : Un devezh a enkrez, a gastiz hag a zismeg eo an deiz-mañ ; dont a ra bugale betek an heñchoù, ha n'eus ket a nerzh evit gwilioudiñ ! ⁴Moarvat en deus klevet an Aotrou, da Zoue, holl gomzoù ar mestr-hanafer kaset gant roue Asiria, e vestr, da gunujañ an Doue bev, hag e gastizañ a ray evit ar c'homzoù en deus klevet, an Aotrou, da Zoue. Sav ur bedenn evit ar restad a zo c'hoazh".

⁵Hag ez eas servijerien ar roue Ezekias da gavout Izaias. ⁶Hag e lavaras dezho Izaias : "Kement-mañ a lavarot d'ho mestr : evel-hen e komz an Aotrou, Bez dizaon, rak ar c'homzoù ac'h eus klevet p'az kunujenne mevelien roue Asiria. ⁷Kas a rin warnañ ur spered : klevout a ray ur c'heloù hag e tistroio d'e vro ; hag e rin dezhañ kouezhañ dre ar c'hleze en e vro".

⁸Hag e tistroas ar mestr-hanafer da gavout roue Asiria, a rae brezel da Lebna ; klevet en devoa e oa digampet eus Lakis. ⁹Klevet

18, 31 mignoniezh : heb. bennoz.

en devoa ar roue, diwar-benn Taraka, roue Kouch, lavarout : "Dont a ra d'ober brezel dit". Hag ec'h adkasas kannaded da Ezekias, da lavarout : ¹⁰"Evel-hen e komzot ouzh Ezekias, roue Youda : Te a lak da fiziañ ez Toue, met arabat dit en em lezel da vezañ touellet gant e bromesaou p'en deus lavaret dit : Ne gouezho ket Jeruzalem etre daouarn Roue Asiria. ¹¹Klevet ec'h eus petra o deus graet rouaned Asiria d'an holl vroioù : o distrujet o deus. Penaos e c'hellez-te esperout bezañ diwallet ? ¹²Hag o saveteet o deus o doueou ar pobloù a zistrujas va hendadoù : Gozan, C'harran, Resef, ha mibien Eden a oa e Telasar ? ¹³Pelec'h emañ roue Emat ha roue Arfad, pe roue Sefarvaim, hini Ana, hini Ava ?"

¹⁴P'en devoe Ezekias degemeret al lizher digant ar gannaded, e lennas anezhañ. Neuze e pignas da Dempl an Aotrou hag e tisplegas al lizher dirak an Aotrou Doue.

¹⁵Hag e reas ar bedenn-mañ dirazañ :

"O Aotrou, Doue Israel, Te hag a zo azezet war ar Geroubined, Te ha Te hepken a zo Doue war holl rouantelezhioù an douar. Graet ac'h eus an neñv hag an douar.

¹⁶O Aotrou, digorit ho skouarn ha selaouit. O Aotrou, digor ho taoulagad ha sell ! Selaou komzoù Sennac'herib, eñ hag en deus degaset tud da c'hoapaat an Doue bev ! ¹⁷Gwir eo, Aotrou, rouaned Asiria o deus drastet broadoù ha douaroù ¹⁸ha taolet o doueou en tan, rak n'eo ket doueou e oant, met labour daouarn an dud ; koad ha mein e oant, setu perak o deus o distrujet.

¹⁹Met bremañ, o Aotrou, hon Doue, da bediñ a ran d'hon tennañ diouzh daouarn hemañ, evit ma ouezo holl rouantelezhioù an douar, ez eo Te, Aotrou, ha Te hepken eo a zo Doue !"

²⁰Neuze Izaias, mab Amos, a gasas tud da lavarout da Ezekias : "Setu amañ komzoù an Aotrou, Doue Israel : Klevet em eus ar bedenn ac'h eus graet din diwar-benn Sennac'herib, roue Asiria. ²¹Setu amañ ar pezh a lavar an Aotrou Doue a-enep dezhañ :

"Ar werc'hez, merc'h Sion

a ra fae warnout,

hag a ra goap ac'hanaout.

Merc'h Jeruzalem a zo o hejañ he fenn a-dreñv d'az kein !

²² Piv ac'h eus kunujet, dismegañset ?

A-enep da biv e savez da vouezh,
hag e tougez uhel da zaoulagad ?

War Sant Israel !

²³ Gant da gannaded ec'h eus kunujet va
Aotrou,

en ur lavarout : "Gant va bern kirri,
e savan war grec'h ar menezioù, betek
dibennoù al Liban !

e troc'han uhelder e sedrez, an dibab eus e
siprez,

hag e tizhan bod diwezhañ koad e
Karmel."

²⁴ Me a ray strinkañ hag a evo doureier
estren,

hag e tisec'hin dindan sol va zreid holl
naozioù an Egipt.

²⁵ N'ec'h eus ket klevet ?

A-bell 'zo ez oberian war an dra-se ;
abaoe an deizioù diagent em eus hen ijinet,
ha bremañ el lakaan da c'hoarvezout,
hag e vo peurzismantret e bernioù atred,
ar c'hêrioù mogeriet !

²⁶ O annezidi, berr o galloud, spontet ha
mezhek,

a zo evel geot ar maezioù, evel glazur al
leton,

evel louzou an toennoù, intret a-raok ober
pennoù.

²⁷ Pa vez azezet, pe o vont hag o tont, ec'h
ouzon,

ha pa vuanekaez ouzhin.

²⁸ Ha peogwir e vuanekaez ouzhin,
hag ez eo da rogoni savet em divskouarn,
e lakain va c'hrog ez fri, va gveskenn ez
muzelloù,

hag e vi adkaset dre an hent ma-z out deuet
drezañ.

²⁹ Ha setu evidout an arouez :

Debret e vo, er bloaz-mañ, an adtaol, ha
d'an eil bloaz, an advout, c'hoazh, ha d'an
trede bloaz e vo hadet hag eostet, plantet
gwini ha debret o frouezh. ³⁰ Ha dilerc'hioù
tiegezh Youda, ar restad, a astenno o
gwrizioù war-drañ, hag a ray frouezh
war-grec'h ; ³¹ rak ur restad-tud bennak a
zeuio er-maez eus Jeruzalem, hag ec'h
achapo unan bennak bev eus Menez-Sion.
Gred Aotrou ar strolladoù a ray se !

³² Abalamour da se, setu petra a lavar an
Aotrou Doue diwar-benn roue Asiria :

Ne antreo ket er gêr-mañ,
ne daolo ket a viroù enni,

19, 21 merc'h Sion : Jeruzalem.

19, 22 Sant Israel : an Aotrou.

ne astenno ket a skoedoù a-enep dezhi,
ha ne raio ket a fozioù-brezel en-dro dezhi.

³³ Mont a raio d'ar gêr dre an hent m'eo
deuet,

ha ne antreo ket er gêr-mañ,

Hounnezh eo komz an Aotrou !

³⁴ Diwall a rin ar gêr-mañ hag e salvin
anezhi,

abalamour din-me va-unan hag abalamour
da Zavid, va servijer."

³⁵ Hag en noz-se end-eeun, e teuas un Ael
a-berzh an Aotrou Doue hag a ziskaras
kant pemp mil ha pevar-ugent a dud, e
kamp an Asiriz.

D'ar sav-beure, e oant holl korfoù marv.

³⁶ Neuze e savas Sennac'herib e gamp evit
mont kuit, hag e tistroas da Niniveh hag e
chomas eno. ³⁷ Ha pa oa oc'h azeuliñ e ti
Nesroc'h, e zoue, Adramelec'h ha Sarasar
e vibien a skoas warnañ gant ar c'hleze ; hag
e tec'hjont da vro Ararat. Hag e renas
Asarhaddon, e vab, war e lerc'h.

Buhez Ezekias astennet.

20 ¹ En deizioù-se e voe klañv Ezekias da
vervel. Hag e teuas d'e gavout Izaïas, mab
Amos, ar profed, hag e lavaras dezhañ :
"Evel-hen e lavar an Aotrou : Ro urzhioù
d'az ti, rak o vervel emout, ne vevi ket".

² Hag e troas e zremm ouzh ar voger ; hag
e pedas an Aotrou, o lavarout : ³ "Allas !
Aotrou ! Az pezh soñj em eus kerzhet
dirazout gant feiz ha kalon peur-reizh ; ar
pezh 'zo mat ouzh da zaoulagad am eus
graet !" Hag e ouelas Ezekias, daeroù a-
buih. ⁴ Ne oa ket Izaïas aet betek ar porzh-
kreiz, ma komzas an Aotrou outañ, o
lavarout : ⁵ "Distro, ha lavar da Ezekias,
rener va Fobl : evel-hen e komz an Aotrou,
Doue David, da dad : Klevet em eus da
bedenn, gwelet da zacroù ; pareet e vi
ganin : a-benn tri deiz e pigni da Dempl an
Aotrou, ⁶ hag e stagañ war da zeizioù
penzek vloaz, ha diouzh palv roue Asiria
az tennin, te hag ar gêr-mañ, hag e tiwallin
ar gêr-mañ abalamour din-me hag
abalamour da Zavid, va servijer". ⁷ Hag e
lavaras Izaïas : "Kemerit ur wastell fiez ;"
hag e kemerjont hag e lakjont war ar gor ;
hag e vevas. ⁸ Hag e lavaras Ezekias da
Izaïas : "Petore sin e vo ma vin pareet gant
an Aotrou ha ma pignin a-benn tri deiz da

19, 24 a evo doureier estren, d.l.e. a breizhato.

19, 36 Ninive a zo kêrbenn Siria (: Ashour).

19, 24 a evo doureier estren, d.l.e. a breizhato.

19, 36 Ninive a zo kêrbenn Siria (: Ashour).

Dempl an Aotrou?" ⁹Hag e lavaras Izaias : "Hemañ a vo evidout ar sin digant an Aotrou e ray an Aotrou an dra en deus lavaret : Mont a ray war-raok ar skeud a zek derez, pe a-dreñv a zek derez ?" ¹⁰Hag e lavaras Ezekias : "Aes eo d'ar skeud astenn a zek derez ! Met ne souzo ket ar skeud war-dreñv a zek derez !" ¹¹Hag e pedas ar profed Izaias an Aotrou, a reas souzañ an derezioù war an eurier : diskenn a reas, war eurier Ac'haz, war-dreñv, a zek derez.

¹²Er mare-se e kasas Merodak-Baladan, mab Baladan, roue Babilon, lizhiri hag ur prof da Ezekias, rak klevet en devoa e oa klañv Ezekias. ¹³Hag e selaouas Ezekias outo ; hag e tiskouezas dezho holl di an teñzor, an arc'hant, an aour, ar balzamoù, an eoul prizius, ha kement tra en em gave en e virdioù ; ne voe netra a gement na ziskouezas dezho Ezekias en e di hag en e holl zomani.

¹⁴Hag ez eas Izaias, ar profed, da gavout ar roue Ezekias, hag e lavaras dezhañ : "Petra o deus lavaret an dud-se, hag a belec'h ez int deuet d'az kavout ?" Hag e lavaras Ezekias : "Eus ur vro bell ez int deuet, eus Babilon !" ¹⁵Hag e lavaras Izaias : "Petra o deus gwelet ez ti ?" Hag e lavaras Ezekias : "An holl draoù a zo em zi o deus gwelet ; n'eus netra a gement n'em eus diskouezet dezho em mirdioù".

¹⁶Hag e lavaras Izaias da Ezekias : "Selaou komz an Aotrou : ¹⁷Setu deizioù o tont, ma vo douget kement tra a zo ez ti, ar pezh o devoa serret da dadoù betek hiziv, betek Babilon : ne vano netra ! - eme an Aotrou. ¹⁸Da vibien, - a zo deuet ac'hanout, ac'h eus bet - a vo kerc'het da ober spazhidi e palez roue Babilon !" ¹⁹Hag e lavaras Ezekias da Izaias : "Mat eo komz an Aotrou ac'h eus lavaret". Hag e lavaras : "Bezeta eta ! Gant ma vo peoc'h gwirion em deizioù !"

²⁰Ha peurrest istor Ezekias, e holl gadarned, ha penaos e reas ur stank ha kanolioù da zegas dour e kêr, daoust ha n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ? ²¹Hag e c'hourvezas Ezekias gant e hendadoù ; hag e renas Manase, e vab, war e lerc'h.

Manase, roue Youda.

²¹¹Daouzek vloaz en devoa Manase pa renas, ha pemp bloaz ha hanter-kant e renas e Jeruzalem ; anv e vamm a oa Hafsiba. ²Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, ken euzhus hag ar broadoù en devoa diberc'hennet an Aotrou dirak bugale Israel ; ³adsevel a reas an uhellec'hioù en devoa distrujet Ezekias, e dad ; hag e savas aoterioù d'ar Baal ; hag e reas un Ashera, evel m'en devoa graet Ac'hab, roue Israel : azeuliñ holl strolladoù an neñv a rae hag o servijiñ. ⁴Hag e savas aoterioù e Templ an Aotrou, daoust m'en devoa lavaret an Aotrou : "E Jeruzalem e lakain va anv". ⁵Sevel a reas aoterioù da holl strolladoù an neñv e daou borzh Templ an Aotrou. ⁶Hag e reas tremen e vab dre an tan. Divinour hag achantour e voe ; hag e reas hudoù hag igromañsoù e-leizh, oc'h ober an droug ouzh daoulagad an Aotrou evit hen hegasiñ. ⁷Hag e lakaas skeudenn an Ashera en devoa graet, e-barzh an Ti m'en devoa lavaret an Aotrou da Zavid ha da Salomon, e vab : "En Ti-se, hag e Jeruzalem, - am eus dibabet a-douez holl veuriadoù Israel - e lakain va anv da viken. ⁸Ne lezin ket kantreal troad Israel er-maez eus ar vro am eus roet d'o hendadoù, gant ma vezint aketus da ober agrenn ar pezh a c'hourc'hemennan dezho, an holl Lezenn en deus kemennet dezho va servijer Moizez". ⁹Met n'o deus ket sentet ; hag o diantken en deus Manase, oc'h ober gwashoc'h eget ar broadoù a zistrujas an Aotrou dirak bugale Israel.

¹⁰Hag e komzas an Aotrou dre e servijerien, ar brofeded, o lavarout : ¹¹"O vezañ ma-z eo bet oberoù Manase, roue Youda, euzhusoc'h ha gwashoc'h eget holl bezh a rae an Amoriz a oa en e raok, ha m'en deus lakaet Youda da bec'hiñ gant idoloù, ¹²ac'hanta ! Evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel : Kas a rin ar gwallleur war Jeruzalem ha Youda ; neb a glevo, e tinto dezhañ e zivskouarn ! ¹³Stegnañ a rin war Jeruzalem kordenn Samaria ha live ti Ac'hab, hag e naetain Jeruzalem evel ma vez graet d'ur skudell, he naetaat a rin ouzh hec'h eilpenañ war he genou ! ¹⁴Hag e tilezin restad va hêrezh, hag o lakain e dorn o enebourien, hag e vezint reizhataet ha dibourc'het gant o holl enebourien, ¹⁵dre m'o deus graet an droug ouzh va daoulagad, va hegaset abaoe an deiz ma-z

int deuet eus an Egipt betek hiziv".

¹⁶Ha gwad didamall a skuilhas ivez Manase, tud a vil vern, ken e leunias Jeruzalem penn-da-benn, en tu-hont d'ar pec'hedoù a lakaas Youda da ober, gant e oberoù fall ouzh daoulagad an Aotrou.

¹⁷Ha peurrest istor Manase, holl bezh a reas, ar pec'hedoù a reas, hag-eñ n'int ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ? ¹⁸Hag e c'hourvezas Manase gant e dadoù ; hag e voe beziet e liorz h e di, e liorz Oza. Hag e renas Amon, e vab, war e lerc'h.

¹⁹Daou vloaz warn-ugent en devoa Amon pa renas, ha daou vloaz e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Meshoulemet, merc'h Harous, eus Jotba.

²⁰Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou evel m'en devoa graet Manase, e dad, ²¹en ur gerzhout gant an holl hentoù heuliet gant e dad, o servijiñ an idoloù servijet gant e dad hag o stouñ dirazo. ²²Dilezel a reas an Aotrou, Doue e dadoù, ha ne gerzhas ket gant hent an Aotrou.

²³Iriennañ a reas servijerien Amon a-enep dezhañ, hag e lakjont d'ar marv ar roue en e di. ²⁴Hag e skoas tud ar vro war an holl re o devoa iriennet a-enep ar roue Amon ; hag e voe lakaet da ren, gant tud ar vro, Josias, e vab, war e lerc'h.

²⁵Ha peurrest istor Amon, ar pezh a reas, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ? ²⁶Hag e voe beziet en e vez, e liorz Oza ; hag e renas Josias, e vab, war e lerc'h.

Levr al Lezenn adkavet.

²²¹Eizh vloaz en devoa Josias pa renas, hag ur bloaz ha tregont e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Idida, merc'h Adaiia, eus Baskat. ²E oberoù a voe mat ouzh daoulagad an Aotrou, hag e kerzhas war holl roudoù David, e dad, hep distreiñ a-zehou nag a-gleiz.

³D'an triwec'hvet bloaz eus ar roue Josias, e kasas ar roue Safan, mab Eselia, mab Mesoulam, e sekretour, da Dempl an Aotrou, o lavarout : ⁴"Kae da gavout Helkia, ar beleg-meur, ma peurgonto an arc'hant a zo bet kaset da Dempl an Aotrou, ha serret gant gwarded an treuzoù, a-berzh an dud. ⁵Lakaet e vo etre daouarn ar re a ra ober al labour, karget eus Templ

an Aotrou, ha m'e roint d'ar vicherourien a zo e Templ an Aotrou o tresañ dismantrou an Ti : ⁶kilvizien, saverien, mañsonerien, ha ma prenent koad ha mein-ben a-benn dresañ an Ti. ⁷Met ne vo ket kontet ganto an arc'hant a vo lakaet en o daouarn, rak gant lealded e labouront".

⁸Hag e lavaras Helkia, ar beleg-meur, da Safan ar sekretour : "Levr al Lezenn am eus kavet e Templ an Aotrou" hag e roas Helkia al Levr da Safan, hag hemañ e lennas ivez. ⁹Neuze ez eas Safan, ar sekretour, da gaout ar roue da rentañ kont dezhañ : "Da servijerien, emezañ, o deus dastumet an arc'hant a zo bet kavet en Templ, hag e lakaet etre daouarn ar re a zo karget eus al labourioù e Templ an Aotrou Doue. ¹⁰Hag ouzhpenn, eme c'hoazh Safan, ar sekretour, d'ar roue, Helkia, ar beleg-meur, en deus roet din ul levr."

Ha Safan d'e lenn dirak ar roue.

¹¹Ar roue, adal m'en devoa klevet komzoù Levr al Lezenn a rogas e zilh, ¹²hag a roas an urzh-mañ d'ar beleg Helkia, da Ahikam, mab Safan, da Ac'hobor, mab Mikaiia, da Safan, ar sekretour, ha da Asaia, ministr ar roue : ¹³"It da c'houlenn kuzul digant an Aotrou Doue, evidon-me va-unan, evit ar bobl hag evit Youda a-bezh, diwar-benn komzoù al Levr-mañ emeur o paouez kavout. Rak bras eo konnar an Aotrou en hor c'heñver o vezañ n'o deus ket hon Tadoù sentet ouzh komzoù al Levr-mañ, dre virout kement a zo gourc'hemennet ennañ."

¹⁴Hag ez eas Helkia, ar beleg, hag Ahikam, hag Ac'hobor, ha Safan, hag Asaia, da gavout Holda, ar brofedez, gwreg Selloum, mab Tekoua, mab Haraas, mirer an dilhad, hag a oa o chom e Jeruzalem nevez, evit komz outi. ¹⁵Hag e lavaras houmañ dezho : "Evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel : Lavarit d'an den ho kas davedon, ¹⁶evel-hen e komz an Aotrou : Kas a rin gwalleur war al lec'h-mañ ha war e annezidi ; an holl draoù a zo el Levr en deus lennet ar roue Youda. ¹⁷Dre m'o deus va dilezet hag ezañset doueoù all, ouzh va hegasiñ gant holl oberoù o daouarn, ez eo bet enaouet va fulor a-enep al lec'h-mañ ha ne vo ket mouget. ¹⁸Hag ouzh roue Youda ho kas da c'houlennata an Aotrou, evel-hen e komzot outañ : Evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel, komzoù al Levr ac'h eus klevet.

¹⁹Peogwir eo bet teneraet da galon hag ec'h eus en em izelaet dirak an Aotrou, p'ac'h eus klevet ar pezh a lavaren a-nep al lec'h-mañ hag e annezidi, a zo da vezañ dismantret ha milliget, hag ec'h eus freget da zilhad ha gouelet dirazon, em eus me ivez da selaouet, diougan an Aotrou. ²⁰Setu perak ez an d'az tastum gant da hendadoù, hag e vi dastumet en o beziou, e peoc'h, ha ne welo ket da zaoulagad an holl walleurioù a gasin war al lec'h-mañ". Hag e voe roet d'ar roue ar respont-se.

An Emglev adskoulmet.

23 ¹Neuze, ar roue a gasas kemenn da holl Gozhidi Youda, ha Jeruzalem da zont d'en em vodañ en-dro dezhañ, ²hag e pignas da Dempl an Aotrou gant holl dud Youda, holl dud Jeruzalem, ar veleien, ar brofeded hag an holl bobl bras ha bihan. Lenn a reas dezho holl gomzoù Levr an Emglev a oa bet kavet e Templ an Aotrou Doue. ³En e sav edo ar roue war al leurenn, hag e skoulmas dirak an Aotrou, an emglev da sentiñ ouzh an Aotrou ha da virout e c'hourc'hemennou, e reolennoù hag e lezennoù eus e holl galon hag eus e holl ene, evit seveniñ evel-se an divizoù eus an Emglev skrivet el Levr-se. Hag ar bobl a-bezh en em stagas ouzh an Emglev.

⁴Hag e c'hourc'hemennas ar roue da Helkia, ar beleg-meur, ha d'ar veleien, e geneiled, ha da warded an Treuzoù, lakaat er-maez eus Templ an Aotrou an holl draoù bet graet evit ar Baal hag an Ashera hag evit holl strolladoù an neñv, ha dêviñ ar re-mañ er-maez eus Jeruzalem, war dirienu ar C'hedron, ha dougen al ludu da Vetel. ⁵Hag e tilamas ar fals-veleien bet lakaet gant rouaned Youda, hag a ezañse war an uhellec'hioù, e kêrioù Youda hag e tro-wardroioù Jeruzalem, a ezañse ar Baal, an heol, al loar, ar planedennoù hag holl strolladoù an neñv. ⁶Kas a reas an Ashera eus Templ an Aotrou er-maez eus Jeruzalem betek froud C'hedron, hag he dêviñ a reas e froud C'hedron hag he bruzunañ e poultr, hag e taolas ar poultr-se war vez mibien ar bobl. ⁷Hag e tiskaras lojeiz ar c'hastaouerien a oa e Templ an Aotrou, ma veze maouezed o wiadiñ eno stignoù evit an Ashera.

23, 3 kv 2 R 11, 14.

⁸Hag e kasas kuit an holl veleien eus kêrioù Youda hag e vastaras an uhellec'hioù o devoa ezañset warno ar veleien-se, eus Gabaab betek Bersabea, hag e tiskaras an uhellec'h e-harz an Dorjoù, war dreuzoù dor Josoua, rener kêr, hag a oa a-gleiz d'an dud a yae dre zor kêr. ⁹Ha ne bignas ket beleien an uhellec'hioù ouzh aoter an Aotrou e Jeruzalem, met debriñ bara dic'hoell a rejont e-touez o bredeur.

¹⁰Mastaret e voe an 'Tofet' a oa e traonienn mibien Ennom, ma na raje tremen den e vab pe e verc'h dre an tan evit Moloc'h.

¹¹Hag e tilamas ar c'hezeg a oa bet dediet d'an heol gant rouaned Youda, ma n'afent ken da Dempl an Aotrou, hag o c'hasas etrezek kambr Natanmelech, ur spazhad a oa en adtier ; ha kirri an heol a voe dêvet en tan. ¹²An aoterioù a oa war an doenn - e-lec'h ma oa kambr Ac'haz - graet gant rouaned Youda, hag an aoterioù en devoa graet Manase e daou borzh Templ an Aotrou, a voe diskaret gant ar roue ha bruzunet eno ; hag e voe taolet ar poultr e froud C'hedron. ¹³An uhellec'hioù a oa adal da Jeruzalem, a-zehou d'ur menez a vreinadur, en devoa savet Salomon, roue Israel, da Astarte, euzhusted ar Sidoniz, ha da Gamos, euzhusted Moab, ha da Velc'hom, euzhusted mibien Amon, a voe mastaret gant ar roue ; ¹⁴hag e trailhas ar peulvanoù, hag e troc'has an Asheraoù, hag e kargas al lec'h ma oant ennañ gant eskern tud.

¹⁵Hag an aoter a oa e Betel gant an uhellec'h en devoa graet Jeroboam, mab Nabat, evit ober da Israel pec'hñ, an aoter-se hag an uhellec'h a ziskaras, hag e têvas an uhellec'h ouzh e lakaat munut, e ludu, hag e têvas an Ashera. ¹⁶Hag en em droas Josias, hag e welas ar beziou a oa eno war ar menez ; hag e kasas kerc'hat an eskern eus ar beziou-se, hag o dêvas war an aoter, hag e vastaras houmañ, hervez lavar an Aotrou, hervez prezegenn an den-Doue en devoa embannet ar c'homzoù-se. ¹⁷Hag e lavaras : "Petra eo ar savadur a welan du-hont ?" Hag e lavaras dezhañ tud kêr : "Bez un den-Doue, a oa deuet eus Youda hag en devoa diouganet an traoù ac'h eus graet war aoter Betel". ¹⁸Hag e lavaras : "Lezit-eñ ; gant na vo den da stekiñ ouzh e eskern !" Hag e voe espernet e eskern hag

23, 10 Tofet : moarvat ez eo ar form ma veze losket ennañ ar vugale.

eskern ar profed a oa deuet eus Samaria.

¹⁹Hag holl diez an uhellec'hioù a oa e kêrioù Samaria, hag a oa bet graet gant rouaned Israel evit hegasñ an Aotrou, a zilamas Josias, hag e reas dezho a-grenn evel ma oa kustum d'ober, evel m'en devoa graet e Betel. ²⁰Aberzhañ a reas holl veleien an uhellec'hioù a oa eno, war an aoterioù, hag e têvas eskern tud warno, hag e tistroas da Jeruzalem.

²¹Hag urzhioù a roas ar roue d'ar bobl a-bezh, o lavarout : "Grit Pask evit an Aotrou, ho Toue, evel ma-z eo skrivet war Levr an Emglev-mañ". ²²Ne oa ket bet graet ur Pask evel-se abaoe amzer ar Varnerien a varnas Israel, nag e-pad holl amzer rouaned Israel, na rouaned Youda.

²³Met d'an triwec'hvet bloaz eus ar roue Josias e voe graet ar Pask-se d'an Aotrou e Jeruzalem.

²⁴Hag an igromañserien hag an hudourien, hag an 'terafim' hag an idoloù, hag an holl euzhusterioù a veze gwelet e bro Youda hag e Jeruzalem, a voe skubet gant Josias, evit seveniñ lavarioù al Lezenn skrivet war al Levr en devoa kavet Helkia, ar beleg, e Templ an Aotrou. ²⁵Eveltañ ne voe ket en e raok a roue, troet etrezek an Aotrou a-holl-galon, a-holl-ene hag eus e holl nerzh, hervez holl gelennadurezh Moizez ; ha war e lerc'h ne voe hini ebet eveltañ.

²⁶Koulskoude ne zistroas ket an Aotrou diouzh gwrez e gounnar a-enep Youda, kement a zismegañsoù en devoa graet dezhañ Manase. ²⁷Hag e lavaras an Aotrou : "Youda zoken a zilamin diwar va dremm, evel em eus lamet Israel, hag e tistaolin ar gêr-se am boa dibabet, Jeruzalem, gant an Ti am boa lavaret e vefe va anv ennañ".

²⁸Ha peurrest istor Josias, holl bezh a reas, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ?

²⁹En e amzer e pignas ar Faraon Nekao, roue an Egipt, a-enep roue Asiria, war ar stêr Eufrates. Mont a reas ar roue Josias war-arbenn dezhañ, met e lakaat a reas Nekao d'ar marv, e Megeddo, kerkent ha m'e welas. ³⁰Douget e voe gant e servijerien, goude e varv, eus Megeddo, ha kaset da Jeruzalem ; hag e voe beziet en e vez. Hag e kemeras tud ar vro Joac'haz, mab Josias, hag hen olevjont da roue, war-lerc'h e dad.

³¹Tri bloaz warn-ugent en devoa Joac'haz pa renas, ha tri miz e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Amital, merc'h Yeremia, eus Lebna. ³²Ober a reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, a-grenn evel m'o devoa graet e dadoù. ³³Ereet e voe gant ar Faraon Nekao e Rebla, e bro Emat, ma ne renje ket e Jeruzalem ; hag e voe tell-gastizet ar vro gant kant talant arc'hant ha dek talant aour. ³⁴Hag e voe lakaet da ren-gant ar Faraon Nekao - Eliakim, mab Josias, e-lec'h Josias, e dad, ha troet e anv e Joakim. Ha Joac'haz, tapet ha kaset d'an Egipt, a varvas du-hont.

³⁵Arc'hant hag aour a roas Joakim da Faraon : feur a lakaas war ar vro evit reiñ an arc'hant, hervez urzh Faraon, war bep hini, diouzh e leve ; gwasket e veze pobl ar vro evit kaout arc'hant hag aour da reiñ d'ar Faraon Nekao.

³⁶Pemp bloaz warn-ugent en devoa Joakim pa renas, hag unnek vloaz e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Zebida, merc'h Pedaia, eus Rouma. ³⁷Ober a reas ar pezh 'zo fall ouzh daoulagad an Aotrou, a-grenn evel m'o devoa graet e dadoù.

Seziz Jeruzalem.

24 ¹En e amzer e pignas Naboukodonozor, roue Babilon ; hag e voe Joakim sujet dezhañ, tri bloaz ; hag e troas hag e tispac'has a-enep dezhañ. ²Met kas a reas an Aotrou warnañ bagadoù ar Galdeiz, bagadoù Aram, bagadoù Moab ha bagadoù mibien Amon, hag e kasas anezho a-enep Youda evit e zistrujañ, hervez lavar an Aotrou, en devoa komzet dre e servijerien, ar brofeded. ³War urzh an Aotrou hepken e c'hoarvezas kement-mañ e Youda, evit e lemel diwar e zremm, en abeg da bec'hedoù Manase, d'an holl re en devoa graet ; ⁴gwad didamall en devoa skuilhet, leuniet Jeruzalem a wad didamall ; ha ne c'houle ket an Aotrou pardonñ.

⁵Ha peurrest istor Joakim, holl bezh a reas, hag-eñ n'eo ket skrivet war Levr an Darvoudoù eus amzer rouaned Youda ?

⁶Hag e c'hoarvezas Joakim gant e hendadoù. Hag e renas Joakin, e vab, war e lerc'h.

⁷Ha n'adkrogas ken roue an Egipt da zont eus e vro, rak kemeret en devoa roue Babilon, eus froud an Egipt betek ar stêr

Eufrates, holl bezh en devoa roue an Egipt.

⁸Triwec'h vloaz e oa Joakin pa savas war an tron, hag e renas e-pad tri miz e Jeruzalem. Nehusta a veze graet eus e vamm, anezhi ur verc'h da Elnatan eus Jeruzalem. ⁹Ober a reas ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou Doue, penn-da-benn evel m'en devoa graet e dad. ¹⁰En amzer-se, armeoù Naboukodonor roue Babilon, a savas war-du Jeruzalem hag a lakaas ar seziz warni. ¹¹En em gaout a reas Naboukodonor dirak kêr e-keit m'edo e soudarded oc'h ober ar seziz warni. ¹²Neuze ez eas Joakin e Youda, da gaout roue Babilon, gant e vamm, tud-e-lez, e ofiserien hag e eunuked, d'en em rentañ dezhañ. Graet e voe prizoniad gant roue Babilon, en eizhvet bloavezh eus e ren.

¹³Hag hemañ a gasas gantañ ac'hano holl deñzorioù Templ an Aotrou, ha teñzorioù palez ar roue ; hag e lakaas a-dammoù an holl draezou-our bet graet gant Salomon, roue Israel, evit Templ an Aotrou Doue, evel ma oa bet lavaret gant an Aotrou.

¹⁴Kas a reas gantañ evel prizonidi, holl dud Jeruzalem, an holl bennoù-bras, an holl ofiserien, war-dro dek mil a brizonidi eta, hag an holl gilvizien ha govien ; ha ne chomas eno nemet an darn baourañ eus poblañs ar vro.

¹⁵Kas a reas d'an harlu Joakin da Vabilon ; kas a reas ivez mamm ar roue, gwragez ar roue, e eunuked, noblañsoù ar vro eus a Jeruzalem da Vabilon ; ¹⁶hag ivez an holl dud-a-vrezel, seizh mil anezho, ar gilvizien hag ar c'hovien, mil a dud anezho, an holl dud-se a oa tud kreñv ha mat d'ober brezel. Roue Babilon o c'hasas gantañ evel prizonidi da Vabilon. ¹⁷Hag e lakaas da roue Matania, contr Joakin, en e blas, hag e kemmas e anv en hini a Sedekias.

¹⁸Ur bloaz warn-ugent en devoa Sedekias pa renas, hag unnek vloaz e renas e Jeruzalem, hag anv e vamm a oa Amital, merc'h Yeremia, eus Lebna. ¹⁹Hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, a-grenn evel m'en devoa graet Joakim.

²⁰Kounnaret e oa bet an Aotrou a-enep Jeruzalem hag a-enep Youda ken en devoa o distaolet diwar e zremm.

Hag e tispac'has Sedekias a-enep roue Babilon.

Ar Yuzevien harluet.

²⁵¹D'an navet bloavezh eus renerezh ar roue Sedekias, d'an dekvet deiz eus an dekvet miz, e teuas Naboukodonor gant e holl soudarded da argadiñ Jeruzalem. Lakaat a reas ar seziz warni hag e toullas foziou-brezel tro-war-dro dezhi.

²Hag e voe er seziz war ar Gêr betek an unnekvet bloavezh eus renerezh Sedekias.

³D'an navet deiz eus ar pevare miz, evel ma oa bras ar gernez e kêr, hag o vezañ na oa mui a vara evit ar bobl, ⁴e voe graet un toull e mogerioù-kêr, hag an holl dud-a-vrezel a dec'has kuit e-kreiz an noz, dre hent an nor etre an div vogerenn, e-kichen liorz ar roue, e-pad m'edo Kaldeiz o kelc'hiañ kêr a bep tu.

⁵Ar roue a skoas war-du ar blaenenn, met an armead kaldeat a redas war e lerc'h hag e dapas e kompezennoù Jeriko, e-lec'h m'en em zistrollas e armead-eñ a bep tu, pell dioutañ.

⁶Tapout a rejont krog er roue hag hen degasjont da roue Babilon, da Ribla, e-lec'h ma voe graet e brosez.

⁷Lazhet e voe mibien Sedekias dirazañ ha neuze e voe tennet e zaoulagad dezhañ e-unan. Hen chadennañ a rejont gant div chadenn-arem, ha kaset e voe da Vabilon.

⁸Er seizhvet deiz eus ar bempet miz, en naontekvet bloaz eus ren ar roue Naboukodonor, roue Babilon, ec'h antreas Nabouzardan, kabiten ar warded, ofiser roue Babilon, e Jeruzalem.

⁹Deviñ a reas Templ an Aotrou, palez ar Roue hag holl diez Jeruzalem, hag e c'hwezhas an tan e holl diez an dud uhel.

¹⁰An holl soudarded hag a oa gant kabiten ar warded a ziskaras ar mogerioù a oa endro da Jeruzalem.

¹¹Ha Nabouzardan a gasas d'an harlu an memorant eus ar bobl, an dizertourien hag a oa bet en em rentet da roue Babilon, hag ar peurrest eus an dud-a-vicher.

¹²Ne lezas kabiten ar warded nemet ur re bennak eus pobl vunut ar vro, evel gwiniennourien ha labourerien-douar.

¹³Pilerou arem Templ an Aotrou, gant o sichennoù, hag ar mor arem a oa e Templ an Aotrou, a voe drailhet gant ar Galdeiz, hag e tougiont o arem betek Babilon.

¹⁴Kaoterioù, paliou, kontilli, loaiou, ha kement lestr arem a oa en implij, a voe tapet. ¹⁵Ar piñsetezioù hag ar sparfoù, ken

ar re aour, ken ar re arc'hant, a voe tapet gant ar c'habiten-gward. ¹⁶Ar peulioù, daou anezho, hag ar mor na oa nemetañ, hag ar sichennoù en devoa graet Salomon evit Templ an Aotrou : ne oad ket evit pouezañ arem an holl draoù-se. ¹⁷Triwech'ilinad uhelder en devoa ur peul, gant an dogenn warnañ, en arem, hag uhelder an dogenn a oa tri ilinad ; ur rouedad he devoa, ha greunadez war an dogenn tro-dro, holl en arem. Ha kement-all en devoa an eil peul, gant ur rouedad.

¹⁸Hag e voe tapet gant ar c'habiten-gward Saraia, ar beleg pennañ, ha Sofonia, an eil beleg, hag an tri diwaller eus an treuzoù.

¹⁹Hag eus ar gêr e tapas ur spazhad a oa karget eus an dud a vrezel, ha pemp den eus ar re a wele dremm ar roue hag en em gave e kêr, hag ar skrib pennañ eus an arme, a enrolle pobl ar vro, ha tri-ugent den eus pobl ar vro en em gave e kêr. ²⁰O zapout a reas Nabouzardan, ar c'habiten-gward, hag o c'has dirak roue Babilon, da Rebla. ²¹Hag e roas dezho roue Babilon taol ar marv e Rebla, e bro Emat.

Hag e voe harluet Youda diouzh e zouar.

²²Hag an dud a oa manet e bro Youda, - en devoa lezet Naboukodonozor, roue Babilon, - lakaet e voent e karg Godolia, mab Ahikam, mab Safan. ²³Pa glevas an holl ofiserien strolladoù hag o soudarded, e oa bet roet ar garg-se gant roue Babilon da C'hodolia, ez ejont da gavout Godolia betek Maspas : Ismael, mab Natania ; Johanan, mab Karea ; Saraia, mab Tanehumet ; eus Netofat ; ha Jezonia, mab un den eus Maac'ha, ganto o soudarded.

²⁴Hag e touas dezho Godolia, ha d'o soudarded, en ur lavarout dezho : "N'ho pet ket aon da vezañ e servij ar Galdeiz. Chomit er vro ha servijit roue Babilon, hag ez ay mat evidoc'h".

²⁵Met d'ar seizhvet miz, e teuas Ismael, mab Natania, mab Elisama, a ouenn roueel, ha dek den gantañ, da reiñ da C'hodolia taol ar marv, ha d'ar Yuzevien ha Kaldeiz a oa gantañ e Maspas. ²⁶Hag e savas ar bobl a-bezh, adalek ar re vihan hag ar re vras, gant ofiserien ar soudarded, hag ez ejont d'an Egipt, aon ganto rak ar Galdeiz.

²⁷Ha setu, d'ar bloaz seizh ha tregont eus harlu Joakin, roue Youda, d'an daouzekvet miz, d'ar seizhvet warn-ugent eus ar miz,

ec'h adsavas Evilmerodac'h, roue Babilon, - er bloaz ma voe graet roue - penn Joakin, roue Youda, ouzh e dennañ eus an ti-bac'h. ²⁸Hag e komzas brav outañ, hag e lakaas e dron uheloc'h eget tron ar rouaned a oa gantañ e Babilon. ²⁹Cheñch a reas e zilhad prizoniad, hag e tebras bara dalc'hmat dirazañ, e-keit ha ma vevas. ³⁰E bredoù, e voued, bepred a veze roet dezhañ, a-berzh ar roue, e gont pemdezic, bemdez e-keit ha ma vevas.

Eil levr ar Rouaned betek amañ.

Levr kentañ an Danevelloù.

Lignezoù eus Adam betek Abraham.

1¹ Adam, Set, Enos, ²Kenan, Malalaleel, Jared, ³Henoc'h, Matusala, Lamek, ⁴Noe, Sem, Kam ha Jafet.

⁵Mibien Jafet : Gomer, ha Magog, ha Mediz, ha Javan, ha Toubal, ha Mosoc'h, ha Tiras. ⁶Ha mibien Gomer : Askenez, ha Rifat, ha Togorma. ⁷Ha mibien Javan : Elizea, ha Tarsis, Kitiz ha Rodanim.

⁸Ha mibien Kam : C'hou, ha Mesraim, ha Pout, ha Kanaan. ⁹Ha mibien C'hou : Saba, ha Hevila, ha Sabata, ha Regma, ha Sabatacha. Ha mibien Regma : Saba ha Dedan. ¹⁰Ha C'hou a engehentas Nemrod : hemañ a grogas da vezañ galloudus war an douar.

¹¹Ha Mesraim a engehentas Loudim, hag Anamim, ha Laabim, ha Neftouhim, ¹²ha Petrousim, ha Kaslouhim, - ma teuas anezho ar Filistiz - ha Kaftorim.

¹³Ha Kanaan a engehentas Sidon, e gentañ-ganet, ha Het, ¹⁴hag ar Jebousiad, hag an Amoriad, hag ar Gergesiad, ¹⁵hag ar Hiviad, hag an Arkiad, hag ar Sinaiad, ¹⁶hag an Aradiad, hag ar Samariad, hag ar Ematiad.

¹⁷Mibien Sem : Elam, hag Asiria, hag Arfaksad, ha Loud, hag Aram, ha mibien Aram Ous, ha Houl, ha Geter, ha Mesek.

¹⁸Hag Arfaksad a engehentas Sala, ha Sala a engehentas Heber. ¹⁹Ha da Heber e voe ganet daou vab : anv an hini kentañ, Peleg, rak en e zeizioù e voe lodennet an douar ; hag anv e vreur, Yektan. ²⁰Ha Yektan a engehentas Elmodad, ha Salef, ha Asarmot, ha Jare, ²¹ha Adoram, hag Ouzal, ha Dekla, ²²hag Ebal, hag Abimael, ha Sama, ²³hag Ofir, ha Hevila, ha Jobab : an holl re-se, mibien Yektan.

²⁴Sem, Arfaksad, Sala, ²⁵Heber, Peleg, Reu, ²⁶Serouk, Nac'hor, Tare, ²⁷Abram, a zo Abraham.

²⁸Mibien Abraham : Izaag, hag Ismael.

²⁹Setu o diskennidi : kentañ-ganet Ismael,

Levr "Traoù an deizioù", diwezhañ levr ar Bibl hebraek, a zo bet rannet e daou levrig en droidigezh c'hresianek. Enno e kaver alies arroudennoù meneget endeo e levrioù Samouel hag ar Rouaned. Un diverradur eus istor Israel ez eo, a echu gant an distro eus an Harlu (skrid Koresh 538 KHS). Gant ar rolloù anvioù, lignezoù, nestadoù, kerentiezhoù, e ro an aozer da gompren ez eo bet prientet donedigezh ar

Nebaiot, ha Kedar, hag Adbeel, ha Mabsam, ³⁰Masma, ha Douma, Masa, Hadad ha Tema, ³¹etour, Nafis ha Kedma. Sed aze mibien Ismael.

³²Ha mibien Ketoura, adwreg Abraham : genel a reas Zamran, ha Jeksan, ha Medan, ha Madian, hag Jesbok, ha Soua. Ha mibien Jeksan : Saba ha Dedan. ³³Ha mibien Madian : Efa, hag Ofer, ha Henoc'h, hag Abida, hag Eldaa ; an holl re-se, mibien Ketoura.

³⁴Hag ec'h engehentas Abraham Izaag, mibien Izaag : Esaou hag Israel. ³⁵Mibien Esaou : Elifaz, Rahouel ha Jehous ha Jalam ha Kore. ³⁶Mibien Elifaz : Teman hag Omar, Sefo ha Gatam, Kenez ha Tamna hag Amalek. ³⁷Mibien Rahouel : Nahat, Zara, Samma ha Meza.

³⁸Ha mibien Seir : Lotan, ha Sobal, ha Sebeon, hag Ana, ha Dison, hag Eser, ha Disan. ³⁹Ha mibien Lotan : Hori ha Hemam, ha c'hoar Lotan a oa Tamna. ⁴⁰Mibien Sobal : Alian ha Manahat, hag Ebal, Sefo hag Onam. Ha mibien Sebeon : Aia hag Ana. ⁴¹mibien Ana : Dison ; ha mibien Dison : Hemdan, hag Eseban, ha Jetran, ha C'harran. ⁴²Mibien Eser : Bilhan ha Zavan, Jakan. Mibien Disan : Ous hag Aran.

⁴³Ha setu ar rouaned a renas e bro Edom, a-raok ma renas ur roue war vugale Israel : Bela, mab Beor, hag anv e gêr : Denaba.

⁴⁴Hag e varvas Bela, hag e renas en e lec'h Jobab, mab Zara, eus Bosra. ⁴⁵Hag e varvas Jobab, hag e renas en e lec'h Husam, eus bro an Temaniz. ⁴⁶Hag e varvas Husam ; hag e renas en e lec'h Adad, mab Badad, a bilas Madian e maezioù Moab, hag anv e gêr, Avit. ⁴⁷Hag e varvas Adad hag e renas en e lec'h Semla, eus Masreka. ⁴⁸Hag e varvas Semla hag e renas en e lec'h Saoul, eus Rohobot.

⁴⁹Hag e varvas Saoul hag e renas en e lec'h Baalhanan, mab Ac'hobor. ⁵⁰Hag e varvas Baalhanan hag e renas en e lec'h Adad, hag

roue David, a gaver e kreiz lignez Jezuz e-unan e Mazh 1, rakskeudenn Jezuz eta, dilennad an Aotrou, Haroz lodenn gentañ an Danevelloù. N'eo ket gant ar brezel e klasko plijout da Zoue, met gant ar pezh a zo gouest da reiñ klod dezhañ : e di, al liderezh, ar c'han, ar velegiezh... Dezhañ en deus David gouestlet e vuhez.

anv e gêr, Pai, hag anv e wreg Meetabel, merc'h Matred, merc'h Mezaab. ⁵¹Hag e varvas Adad, hag e voe penndierned Edom : penndiern Tamna, penndiern Alva penndiern Jetet, ⁵²penndiern Oolibama, penndiern Ela, penndiern Pounon, ⁵³penndiern Kenez, penndiern Teman, penndiern Mabsar, ⁵⁴penndiern Magdiel, penndiern Iram : sed aze penndierned Edom.

Diskennidi Youda ha Kaleb.

2 ¹Sed amañ bugale Israel ; Ruben, Simeon, Levi, Youda, Isac'har, Zaboulon, ²Dan, Jozef, Benjamin, Neftali, Gad hag Aser.

³Mibien Youda : Er, hag Onan, ha Sela : an tri ganet dezhañ eus merc'h Soua, ar Ganaaniadez. Hag e voe Er, kentañ-ganet Youda, fall ouzh daoulagad an Aotrou, a reas dezhañ mervel. ⁴Ha Tamar, e verc'h-kaer, a c'hanas dezhañ Peres ha Zara : holl vibien Youda, pemp.

⁵Mibien Pares : Esrom ha Hamul.

⁶Ha mibien Zara : Zamri, hag Etam, ha Hemam, ha Kalkol, ha Darda : holl anezho, pemp.

⁷Ha mab Karmi : Ac'har, a c'hlae'haras Israel pa flodas war an anaoue.

⁸Ha mab Etam : Azarias.

⁹Ha mibien Esrom, ganet dezhañ : Jerameel, ha Aram, ha Kaleb.

¹⁰Hag Aram a engehentas Aminadab, hag Aminadab a engehentas Naason, priñs mibien Youda. ¹¹Ha Naason a engehentas Salmon, ha Salmon a engehentas Booz, ¹²ha Booz a engehentas Obed, hag Obed a engehentas Jese, ¹³ha Jese a engehentas e gentañ ganet Eliab, hag Abinadab, an cil, ha Samma, an trede, ¹⁴Natanael, ar pevare ; Raddai, ar pempvet ; ¹⁵Asom, ar c'hwechvet ; David, ar seizhvet ; ¹⁶hag o c'hoarezed, Sarvia hag Abigail ; ha mibien Sarvia : Abisai, ha Joab hag Asael : tri. ¹⁷Hag Abigail a c'hanas Amasa ; ha tad Amasa a oa Jeter an Ismaeliz.

¹⁸Ha Kaleb, mab Esrom, en devoe bugale eus Azouba, e wreg, hag eus Jeriot : ar remañ he mibien : Jeser, ha Sobab, hag Ardon. ¹⁹Hag e varvas Azouba, ha Kaleb a gemeras Efrata, a c'hanas dezhañ Hour.

²⁰Ha Hour a engehentas Ouri, hag Ouri a
2, 7 Jos 7, 1 ha 25
2, 24 Amsklaer eo an arroud e hebraeg. Evel m'emañ

engehentas Betsaleel. ²¹Ha goude ez eas Esrom davet merc'h Mac'hir, tad Galaad ; hag he c'hemeras, d'an oad a dri-ugent vloaz, hag e c'hanas dezhañ Segoub. ²²Ha Segoub a engehentas Jair, en devoe teir c'hêr warn-ugent e bro ar Galaad. ²³Hag e tapas Gesour hag Aram bourc'hioù Jair diganto, ha Kanat, hag he c'hêriadennou : tri-ugent kêr. An holl re-se a oa mibien Mac'hir, tad Galaad. ²⁴Goude marv Esrom, Kaleb en devoa kemeret Efrata, met gwreg Esrom, a oa Abia, a c'hanas dezhañ Asiria, tad Tekoa.

²⁵Hag e voe mibien Jerameel, kentañ-ganet Esrom, ar c'hentañ-ganet Ram, ha Buna, hag Aran, hag Asom, hag Ahias. ²⁶Hag en devoe Jerameel ur wreg all, hec'h anv Atara, a voe mamm Onam. ²⁷Hag e voe mibien Ram, kentañ-ganet Jerameel : Moos, ha Jamin, hag Akar. ²⁸Hag e voe mibien Onam : Sammai ha Jada. Ha mibien Sammai : Nadab hag Abisour. ²⁹Hag anv gwreg Abisour, Abiaïl, a c'hanas dezhañ Ahobban ha Molid. ³⁰Ha mibien Nadab : Saled hag Affaim ; hag e varvas Saled hep mibien. ³¹Ha mab Affaim : Jesi, ha mab Jesi : Sesan ; ha mab Sesan : Oholai. ³²Ha mibien Jada, breur Sammai : Jeter ha Jonatan. Hag e varvas Jeter hep mibien. ³³Ha mibien Jonatan : Pelet ha Ziza : ar re-se a oa mibien Jerameel. ³⁴Ha n'en devoe ket Sesan a vibien, nemet merc'hed. Ha Sesan en devoa ur servijer Egiptat, e anv Jeraa. ³⁵Hag e roas Sesan e verc'h da Jeraa e servijer, da wreg, hag e c'hanas dezhañ Eteï. ³⁶Hag Eteï a engehentas Natan, ha Natan a engehentas Zabad ; ³⁷ha Zabad a engehentas Ofal, hag Ofal a engehentas Obed ; ³⁸hag Obed a engehentas Jehou, ha Jehou a engehentas Azarias ; ³⁹hag Azarias a engehentas Helles, hag Helles a engehentas Elasa ; ⁴⁰hag Elasa a engehentas Sisamoi, ha Sisamoi a engehentas Selloum ; ⁴¹ha Selloum a engehentas Jekemias, ha Jekemias a engehentas Elisama.

⁴²Ha mab Kaleb, breur Jerameel : Mesa, e gentañ ganet, a voe tad Zif ; ha mibien Maresa, tad Hebron. ⁴³Ha mibien Hebron : Kore ha Taffoua, ha Rekem, ha Samma. ⁴⁴Ha Samma a engehentas Raham, tad Jerkaam ; ha Rekem a engehentas Sammai. ⁴⁵Ha mab Sammai : Maon ; ha Maon a voe e klot gant 1 Dan 2, 19. Gw. Troidigezh Giguët diwar ar gresianeg.

tad Betsour. ⁴⁶Hag Efa, adwreg Kaleb, a c'hanas C'harran, ha Mosa, ha Gazez. Ha C'harran a engehentas Gezez. ⁴⁷Ha mibien Jahaddai : Regem, ha Jotam, ha Gesan, ha Pelet, hag Efa, ha Saaf.

⁴⁸Adwreg Kaleb, Maac'ha, a c'hanas Saber ha Tarana. ⁴⁹Hag e c'hanas Saaf, tad Madmena, Sama, tad Machbena ha tad Gabaa ; ha merc'h Kaleb a oa Ac'hsaf. ⁵⁰Sed aze bugale Kaleb.

Mibien Hour, kentañ-ganet Efrata : Sobal tad Kariatiariz ; ⁵¹Salmon, tad Betlehem ; Harif, tad Betgader. ⁵²Hag e voe mibien Sobal, tad Kariatiariz : Raai, an hanter eus Manahatiz, ⁵³ha kerentiezhioù Kariatiariz : Jethraiz, ha Putaiz, ha Sumatiz, ha Maseriz ; anezho ez eo deuet Saraitiz hag Estaolitiz. ⁵⁴mibien Salmon : Bethlehem ha Netofatita, Atarotbetioab, un hanter eus Manahatiz eus Sorea, ⁵⁵ha kerentiezhioù Sofriz o chom e Jabes, Teratiz, Sematiz, Suc'hatiz. Ar re-se a oa Kiniz, a zeue eus Ammat, tad Rec'hab.

Diskennidi David.

³¹Sed amañ mibien David ganet dezhañ en Hebron : ar c'hentañ-ganet Amnon, eus Ac'hinoam an Izreelidaz : an eil, Daniel, eus Abigail, ar Garmeliadez ; ²an trede, Absalom, mab Maac'ha, merc'h Tolmai, roue Gesour ; ar pevare, Adonias, mab Haggit ; ³ar pempvet, Safatia, eus Abital ; ar c'hwec'hvet, Jethraam, eus Eglia, e wreg. ⁴C'hwec'h a voe ganet dezhañ en Hebron, hag e renas eno seizh vloaz ha c'hwec'h miz ; ha tri bloaz-ha-tregont e renas e Jeruzalem.

⁵Hag ar re-mañ a voe ganet dezhañ e Jeruzalem : Samma, ha Sobab, ha Nathan, ha Salomon : o fevar eus Betsabea, merc'h Ammiel ; ⁶ha Jebahar, hag Elisama, hag Elifalet, ⁷ha Noga, ha Nafeg, ha Jafia, ⁸hag Elisama, hag Eliada, hag Elifalet ; nav.

⁹Sed holl vibien David, hep mibien an adwregelz, ha Tamar, o c'hoar.

¹⁰Ha mab Salomon : Roboam ; Abia, e vab, Asa, e vab, Josafat, e vab ; ¹¹Joram, e vab ; Okozias, e vab : Joas, e vab ; ¹²Amasias, e vab ; Azarias, e vab ; Joatham, e vab ; ¹³Ac'haz, e vab ; Ezekias, e vab ; Manase, e vab ; ¹⁴Amon, e vab ; Josias, e vab ; ¹⁵mibien Josias : ar

3, 1 2 Sam 3, 2-5

c'hentañ-ganet, Johanan ; an eil, Joakim : an trede Sedekias ; ar pevare, Selloum

¹⁶Ha mibien Joakim : Jekonias, e vab ; Sedekias, e vab. ¹⁷Ha mibien Jekonias : ar prizoniad, Salatiel, e vab ; ¹⁸ha Melkiram, ha Pedaia, ha Senaser, Jekemias, Hosama ha Nadabias. ¹⁹Ha mibien Pedaia : Zorobabel ha Semei ; ha mibien Zorobabel : Mosollam, ha Hanania, ha Salomit, o c'hoar ; ²⁰ha Hasaba, hag Ohol, ha Barakia, ha Hasadia, Josabesed : pemp. ²¹Ha mab Hanania : Peltia, ha Jesaias, e vab ; Rifaia e vab ; Arnan e vab ; Abdia, e vab ; Sec'hena e vab. ²²Ha mab Sec'hena : Semeia ; ha mibien Semeia : Hatous, ha Igal, ha Baria, ha Naaria, ha Safat ; c'hwec'h. ²³Ha mibien Naaria : Elioenai, ha Ezekias, hag Ezrikam : tri. ²⁴Ha mibien Elioenai : Odovia, hag Eliasib, ha Peleia, hag Akoub, ha Johanan, ha Dalaia, hag Anani : seizh.

Diskennidi Youda ha Simeon.

⁴¹Mibien Youda : Pares, Esrom, ha Karmi, ha Hour, ha Sobal. ²Ha Reaia, mab Sobal, a engehentas Jahat, ha Jahat a engehentas Ahumai ha Laad. Setu kerentiezhioù Soratiz.

³Hag ar re-mañ, eus tad Etam : Izreel, hag Jesema, hag Jedebos ; hag anv o c'hoar : Asalelfuni.

⁴Ha Penouel, tad Gedor ; hag Ezer tad Hosa : ar re-se eo mibien Hour, kentañ-ganet Efrata, tad Betlehem.

⁵Hag Ashour, tad Tekoa, en devoe div wreg : Halaa ha Naarata. ⁶Hag e c'hanas dezhañ Naarata : Oozam ha Hefer, ha Temani, hag Ahastari : ar re-se eo mibien Naarata.

⁷Ha mibien Halaa : Seret, ha Sohar, hag Etnan. ⁸Ha Kos a engehentas Anob, ha Sobeba, ha kerentiezhioù Aharehel, mab Arum. ⁹Hag e voe Jabes brudetoc'h eget e vreudeur ; hag e vamm he devoa galvet e anv Jabes en ur lavarout : "Rak ganet em eus er boan". ¹⁰Hag e pedas Jabes Doue Israel, o lavarout : "Mar am bennigez, ha mar kreskez va ziriad, ha mar bez da zorn ganin, ha ma rez din bezañ hep gwalleur, hep glac'har...!" Hag ec'h aotreas an Aotrou ar pezh en devoa goulennet.

¹¹Ha Keloub, breur Soua, a engehentas Mahir, a voe tad Eston. ¹²Hag Eston a

engehtas Betrafa, ha Pasea, ha Tehinna, tad Hirnaas : ar re-se eo tud Rec'ha.

¹³Ha mibien Kenez : Otoniel, ha Saraia ; ha mab Otoniel : Hatat, ¹⁴ha Maonati a engehtas Ofra, ha Saraia a engehtas Joab, tad Geharasim, rak micherourien e oant.

¹⁵Ha mibien Kaleb, mab Yefoune : Hir, Ela ha Naham ; ha mab Ela : Kenez ;

¹⁶ha mibien Jallelel : Zif ha Zifa, Tiria hag Asarel.

¹⁷Ha mibien Esdras : Jeter, ha Mered, hag Efer, ha Jalon ; hag e wreg a goñsevas Mariam, ha Sammai, hag Jesba, tad Estemo. ^{18b}Ar re-se eo mibien Betia, merc'h Faraon, en devoa kemeret Mered da wreg : ^{18a}a engehtas Jared tad Gedor, ha Haber tad Soc'ho, ha Jekutiél, tad Zanoa.

¹⁹Ha mibien gwreg Judevez, c'hoar Naham tad Keila : Dalaia ha Simeon tad Joman. Ha mibien Naham tad Keila : Garmita hag Estemo ar Maac'hatiad.

²⁰Ha mibien Simon : Amon ha Rinna, Benhanan ha Tilon. Ha mibien Jesi : Zohet ha Benzohet.

²¹Mibien Sela, mab Youda : Er, tad Lec'ha ; ha Laada, tad Maresa, ha kerentiezhiou labouradeg al lin, eus Betasbea ; ²²ha Jochim, ha paotred Kozeba, ha Joas, ha Saraf, a drec'has war Voab, hag a retornas da Vetlehem - sed traou kozh ! - ²³Ar re-se a oa poderien hag anaezidi Netaim ha Gedera : gant ar roue, ouzh e servij, e oant o chom eno.

²⁴Mibien Simeon : Namouel, ha Jamin, Jarib, Zara, Saoul ; ²⁵Selloum, e vab ; Mabsam, e vab ; Masma, e vab ; ²⁶ha mibien Masma : Hamuel, e vab ; Zakour, e vab ; Semei, e vab. ²⁷Hag en devoe Semei c'hwezek mab ha c'hwec'h merc'h ; hag e vreudeur n'o devoe ket kalz a vibien, hag o holl gerentiezhiou n'o devoa ket kresket kement ha mibien Youda.

²⁸Hag e voent o chom e Bersabea, ha Molada, ha Asarsual, ²⁹hag e Bilha, hag en Esem, hag e Tolad, ³⁰hag e Batuel, hag e Horma, hag e Siklag, ³¹hag e Betmarkabot, hag e Asarsusim, hag e Betberai, hag e Saarim : ar re-se a voe o c'hêriou betek ma renas David.

³²Hag o c'hêriadennou, Etam hag Ain, Remon ha Toc'hen hag Asan : pemp kêr ;

³³hag o holl gêriadennou a oa en-dro d'ar c'hêriou-se, betek Baal : sed ar chomlec'hioù hag ar marilhadurioù o devoa.

³⁴Ha Masobab, ha Jemlech, ha Josa, mab Amasias, ³⁵ha Yoel, ha Jehou, mab Josabia, mab Saraia, mab Asiel, ³⁶hag Elioenai, ha Jakoba, hag Isuhaia, hag Asaia, hag Adiel, hag Isimiel, ha Banaias, ³⁷ha Ziza, mab Sefei, mab Allon, mab Jedaia, mab Semri, mab Samaia ; ³⁸ar re-se, meneget dre o anvioù, a oa priñsed en o ziegezhioù, hag o ziez-tadel a fonnusaas meurbet. ³⁹Hag ez ejoint betek antre Gedor, betek reter an draonienn, da glask peurvanou evit o deñved. ⁴⁰Hag e kavjont peurvan druz ha mat hag ur vro ec'hon a bep tu, ha sioul ha peoc'hus, rak tud Kam a oa bet o chom eno en o raok. ⁴¹Hag e teujont, - ar re ma-z eo bet skrivet o anvioù - e deizioù Ezekias, roue Youda, hag e tiskarjont teltennoù hag annezioù ar re en em gave eno, hag o anaouejont betek hiziv, hag e rejont o chomaj en o lec'h, rak peurvanou evit o deñved o devoa eno.

⁴²Darn eus ar re-se, eus mibien Simeon, a yeas da venez Seir : pemp kant den ; ha Peltia ha Naaria, ha Rafeia, hag Oziel, mibien Jesi, a oa ouzh o fenn. ⁴³Pilat a rejont an nemorant eus tec'hidi Amalek, hag e voent o chom eno betek hiziv.

Diskennidi Ruben, Gad ha hanter Manase.

⁵¹Ha mibien Ruben, kentañ-ganet Israel : eñ a oa ar c'hentañ-ganet, met p'en devoa disakret gwele e dad, e voe roet e henavelezh da vibien Jozef, mab Israel ; met ne oa ket bet marilhet evel mab-henañ, ²rak Youda a drec'has war e vreudeur hag e voe ar priñs dioutañ, met an henavelezh a voe da Jozef.

³Mibien Ruben, kentañ-ganet Israel : Henoc'h ha Palou, Esrom ha Karmi.

⁴Mibien Joel : Semeia, e vab ; Gog, e vab ; Semei, e vab ; ⁵Mic'ha, e vab ; Reaia, e vab ; Baal, e vab ; ⁶Beera, e vab ; a voe harluet gant Teglat-Palasar, roue Asiria ; priñs ar Rubeniz e oa. ⁷Hag e vreudeur, dre gerentiezha marilhet dre liguez : ar penn, Jehiel, ha Zakaria, ⁸ha Bela, mab Azaz,

49, 4

5, 2 Ar priñs : David, eus meuriad Youda.

4, 14 Keharasim : heb. traonienn ar vicherourien.

4, 23 Netaim ha Gedera, pe : plantadegoù ha klozioù.

5, 1 p'en devoa disakret gwele e dad : Gen 35, 22 ha

mab Samma, mab Yoel a oa o chom en Aroer, ha betek Nabo ha Baalmeon ; ⁹ hag ouzh ar reter e oa o chom betek deroù ar gouelec'h, adalek ar stêr Eufates, rak o zropelloù o devoa kresket war zouar ar Galaad. ¹⁰ Hag e deizioù Saoul e rejont brezel d'an Agareniz a gouezhas en o daouarn, hag e chomjont en o zinelloù war holl dalbenn ar reter eus Galaad.

¹¹ Ha mibien Gad, en o rag-enep, o chom e bro ar Basan, betek Salka : ¹² Yoel, ar penn ; ha Safam, an eil ; ha Janai ha Safat, er Basan ; ¹³ hag o breudeur, eus ti o zadoù : Mic'hael, ha Mosollam, ha Seba, ha Jorai ha Jachan, ha Zic, hag Heber : seizh. ¹⁴ Ar re-se a oa mibien Abic'haël, mab Huri, mab Jaroe, mab Galaad, mab Mic'hael, mab Jesesi, mab Jeddo, mab Bouz. ¹⁵ Ahi, mab Abdiel, mab Guni, a oa penn o ziez-tadel. ¹⁶ Hag e oant o chom er Galaad, er Basan hag en e gêriadennoù, hag en holl vaezioù Saron betek o dibennoù. ¹⁷ An holl re-se a oa bet marilhet e deizioù Jotan, roue Youda, hag e deizioù Jeroboam, roue Israel.

¹⁸ Mibien Ruben, ha Gadiz hag hanter meuriad Manase, paotred kadarn anezho, gwersed o tougen skoed ha kleze, o waregañ, hag embreget d'ar brezel, a oa pevar mil ha daou-ugent seizh kant tri-ugent o vont d'al lu. ¹⁹ Hag e rejont brezel d'an Agareniz, ha da Ituriz, ha da Nafisiz, ha da Nodabiz. ²⁰ Hag e voent skoazellet a-enep dezho ; hag e voe deroet etre o daouarn an Agareniz hag an holl re a oa ganto, rak war-du Doue o devoa garmet en emgann, hag en devoa selaouet outo, rak fiziañs o devoa bet ennañ. ²¹ Hag e tapjont o zropelloù : o c'hañvaled, hanter-kant mil ; ha deñved, daou c'hant hanter-kant mil ; hag ezen, daou vil ; ha pennoù-tud, kant mil ; ²² rak lazhide e-leizh a oa kouezhet : eus Doue e oa ar brezel. Hag e chomjont en o lec'h betek an Harlu.

²³ Ha mibien hanter meuriad Manase a chomas er vro eus ar Basan betek Baalhermon ha Sanir ha menez Hermon ; hag e niverusajont. ²⁴ Ha sed amañ pennoù o ziez-tadel : Efer, hag Iesi, hag Eliel, hag Azriel, ha Yeremia, hag Odovia, ha Jediel, paotred kreñv ha kadarn, paotred vrudet, pennoù o ziez-tadel.

²⁵ Hag e voent difeal ouzh Doue o zadoù, o

5, 15 ti-tadel : diresis eo ar ger, a c'hell bezañ koskoriad, tiegezh, meuriad.

c'hastaouiñ war-lerc'h doueoù pobloù ar vro en devoa distrujet Doue dirazo. ²⁶ Hag e tihunas Doue Israel spered Poul, roue Asiria, ha spered Teglal-Palasar, roue Asiria ; hag o harluas, - Rubeniz ha Gadiz, hag hanter meuriad Manase - hag o c'hasas da Hala, ha da Habor, ha da Ara ha da stêr Gozan, betek hiziv.

²⁷ Mibien Levi : Gerson, Kaat ha Merari ; ²⁸ ha mibien Kaat : Amram, Isaar ha Hebron hag Oziel ; ²⁹ ha mibien Amram : Aaron, ha Moizez, ha Maria ; ha mibien Aaron : Nadab hag Abihou, Eleazar hag Itamar.

³⁰ Eleazar a engehentas Pineas, Pineas a engehentas Abisoua ; ³¹ Abisoua a engehentas Bouki, ha Bouki a engehentas Ozi, ³² hag Ozi a engehentas Zaraias, ha Zaraias a engehentas Meraiot.

³³ Meraiot a engehentas Amarias, hag Amarias a engehentas Ac'hitob ; ³⁴ hag Ac'hitob a engehentas Sadok, ha Sadok a engehentas Akimaas ; ³⁵ hag Akimaas a engehentas Azarias, hag Azarias a engehentas Johanan ; ³⁶ ha Johanan a engehentas Azarias : hemañ a voe beleg en Ti a savas Salomon e Jeruzalem. ³⁷ Hag ec'h engehentas Azarias Amarias, hag Amarias a engehentas Ac'hitob ; ³⁸ hag Ac'hitob a engehentas Sadok, ha Sadok a engehentas Selloum ; ³⁹ ha Selloum a engehentas Helkia, ha Helkia a engehentas Azarias ; ⁴⁰ hag Azarias a engehentas Saraias, ha Saraias a engehentas Josedek ; ⁴¹ ha Josedek a yeas kuit, pa harluas an Aotrou Youda ha Jeruzalem, dre zorn Naboukodonor.

Diskennidi Levi.

6 ¹ Mibien Levi : Gerson, Kaat ha Merari.

² Ha sed amañ anvioù mibien Gerson : Livni ha Semei.

³ Ha mibien Kaat : Amram hag Isaar, ha Hebron hag Oziel. ⁴ Mibien Merari : Moholi ha Mousi.

Ha setu kerentiezhoù Levi, dre o zadoù :

⁵ eus Gerson : Lobni, e vab, Jahat, e vab ; Zimma, e vab ; ⁶ Joah, e vab ; Addo, e vab ; Zara, e vab ; leatrai, e vab. ⁷ Mibien Kaat : Aminadab, e vab, Kore, e vab ; Asir, e vab ; ⁸ Elkana, e vab ; hag Abiasaf, e vab ; hag Asir, e vab ; ⁹ Tahat, e vab ; Ouriel, e

vab ; Ozias, e vab ha Saoul, e vab. ¹⁰ Ha mibien Elkana : Amasai hag Ac'himot ; ¹¹ Elkana, mab Elkana ; Sofai, e vab ; ha Nahat, e vab, ¹² Eliab, e vab ; Jeroham, e vab ; Elkana, e vab. ¹³ Ha mibien Samouel : ar c'hentañ-ganet Yoel, hag Abia. ¹⁴ mibien Merari : Moholi, Livni, e vab ; Semei, e vab ; Oza, e vab ; ¹⁵ Samaa, e vab ; Haggia, e vab ; Asaia, e vab.

¹⁶ Ar re-mañ a voe lakaet gant David da gas ar c'han e Templ an Aotrou, adal ma voe ul lec'h diskuizh evit an Arc'h. ¹⁷ Hag e servijent dirak chomlec'h Teltenn an Emgav, o kanañ, ken n'en devoe savet Salomon Templ an Aotrou e Jeruzalem ; hag en em zalc'hent hervez o reolenn war o c'harg.

¹⁸ Ha sed amañ ar gargidi hag o mibien : a-douez mibien ar Gaatiz : Hemam, ar c'hiniad, mab Yoel, mab Samouel, ¹⁹ mab Elkana, mab Jeroham, mab Eliel, mab Tohou, ²⁰ mab Souf, mab Elkana, mab Mahat, mab Amasai, ²¹ mab Elkana, mab Yoel, mab Azarias, mab Sofonia, ²² mab Tahat, mab Asir, mab Abiasaf, mab Kore, ²³ mab Isaar, mab Kaat, mab Levi, mab Israel.

²⁴ Hag e vreur Azaf en em zalc'he a-zehou dezhañ : Azaf, mab Barac'hias, mab Samaa, ²⁵ mab Mic'hael, mab Basaia, mab Melkia, ²⁶ mab Atnai, mab Zara, mab Adaia, ²⁷ mab Etan, mab Zimma, mab Semei, ²⁸ mab Jahat, mab Gerson, mab Levi.

²⁹ Ha mibien Merari, o breudeur, a-gleiz : Etan, mab Kousi, mab Abdi, mab Melouc'h, ³⁰ mab Hasabia, mab Amasias, mab Helkia, ³¹ mab Amsi, mab Bani, mab Somer, ³² mab Moholi, mab Mousi, mab Merari, mab Levi.

³³ Hag o breudeur, al Levidi, a oa lakaet war holl servij chomlec'h Templ an Aotrou ; ³⁴ hag Aaron, hag e vibien, a ezañse ouzh aoter an holokost hag ouzh aoter an ezañs, gant kement karg a oa evit ar santel-santelañ hag evit dic'haouiñ evit Israel, hervez holl bezh en devoa gourc'hemennet Moizez, servijer an Aotrou.

³⁵ Ha sed amañ mibien Aaron : Eleazar, e vab, Pineas, e vab, Abisoua, e vab, ³⁶ Bouki, e vab, Ozi, e vab, Zaraia, e vab, ³⁷ Meraiot, e vab, Amarias, e vab, Ac'hitob, e vab ;

³⁸ Sadok, e vab, Akimaas, e vab.

³⁹ Ha setu o chomlec'hioù, hervez o c'hlozioù en o ziriad : da vibien Aaron, eus kerentiezh ar Gaatiz, - rak dezho e voe ar sord - ⁴⁰ hag e voe roet dezho Hebron, e bro Youda, hag he bannlevioù a-ziv-ar-dro ;

⁴¹ ha maezioù kêr hag he c'hêriadennoù a voe roet da Galeb, mab Yefoune. ⁴² Ha da vibien Aaron e voe roet kêrioù-minic'hi, Hebron, ha Lobna, hag he maezioù, ⁴³ ha Jeter, hag Estemo hag he maezioù, hag Helon hag he maezioù, ha Dabir hag he maezioù, ⁴⁴ hag Asan hag he maezioù, ha Betsames hag he maezioù : ⁴⁵ ha diwar veuriad Benjamin : Gabaa hag Gabaa hag he maezioù, hag Almat hag he maezioù, hag Anatot hag he maezioù : o holl gêrioù, trizek kêr, etre o c'herentiezhoù. ⁴⁶ Ha da vibien Gaat, a vane eus kerentiezh ar meuriad, e voe, eus an hanter meuriad, hanter Manase, dre ar sord, dek kêr. ⁴⁷ Ha da vibien Gerson, dre gerentiezh, eus meuriad Isac'har hag eus meuriad Aser, hag eus meuriad Neftali, hag eus meuriad Manase er Basan e voe roet trizek kêr. ⁴⁸ Ha da vibien Merari, dre gerentiezh, eus meuriad Ruben hag eus meuriad Gad hag eus meuriad Zaboulon, dre ar sord, e voe roet daouzek kêr.

⁴⁹ Hag e roas bugale Israel d'al Levidi ar c'hêrioù-se hag o maezioù. ⁵⁰ Hag e voe roet, dre ar sord, eus meuriad mibien Youda hag eus meuriad mibien Simeon, hag eus meuriad mibien Benjamin, ar c'hêrioù-se, a c'halvjont dre o anvioù.

⁵¹ Ha da gerentiezhoù mibien Gaat e voe roet kêrioù diwar diriad meuriad Efraim, ⁵² hag e voe roet dezho kêrioù-minic'hi : Sikem hag he maezioù, war venez Efraim, ha Gazer hag he maezioù, ⁵³ ha Jeknaam hag he maezioù, ha Betoron hag he maezioù, ⁵⁴ hag Aialon hag he maezioù, ha Getremmon hag he maezioù ; ⁵⁵ hag eus hanter meuriad Manase : Aner hag he maezioù, Balaam hag he maezioù, evit kerentiezh mibien Gaat a vane.

⁵⁶ Ha da vibien Gerson, eus kerentiezh hanter meuriad Manase : Golan, er Basan ; hag he maezioù, hag Astarot hag he maezioù ; ⁵⁷ hag eus meuriad Isac'har : Kades hag he maezioù, Daberet hag he maezioù, ⁵⁸ ha Ramot hag he maezioù, hag Anem hag he maezioù ; ⁵⁹ hag eus meuriad Aser : Masal hag he maezioù, hag Abdon hag he maezioù, ⁶⁰ ha Houkok hag he

maezioù, ha Rohob hag he maezioù ; ⁶¹ hag eus meuriad Neftali : Kades, er Galilea, hag he maezioù, Hamon hag he maezioù, ha Kariataim hag he maezioù.

⁶² Ha da vibien Merari a vane, eus meuriad Zaboulon : Remon hag he maezioù, ha Tabor hag he maezioù ; ⁶³ hag en tu-hont d'ar Yordan, da Jeriko, e reter ar Yordan, eus meuriad Ruben : Bosor, er gouelec'h, hag he maezioù, ha Jasa hag he maezioù ; ⁶⁴ ha Kademot hag he maezioù, ha Mefaat hag he maezioù ; ⁶⁵ hag eus meuriad Gad : Ramot er Galaad hag he maezioù, ha Mahanaim hag he maezioù, ⁶⁶ hag Hesebon hag he maezioù, ha Jazer hag he maezioù.

Diskennidi Isac'har, Benjamin, Neftali, Manase, Efraim hag Aser.

⁷ ¹ Ha setu mibien Isac'har : Tola, Poua, Jasoub ha Semron : pevar. ² Ha mibien Tola : Ozi, ha Rafaiia, ha Jeriel, ha Jemai, ha Jebsem, ha Samouel, pennoù o ziez-tadel, eus Tola, kadourien gadarn ; hervez o lignezoù, o niver, e deizioù David, a oa daou vil warn-ugent c'hwec'h kant.

³ Ha mibien Ozi : Izrahia, Mic'hael, hag Abdias, ha Yoel, ha Jesia : pemp, pennoù holl anezho. ⁴ Ha ganto, hervez o lignezoù, dre o ziez-tadel, e oa strolladoù armet evit ar brezel : c'hwec'h mil ha tregont, rak kalz gwragez ha mibien o devoa. ⁵ Hag o breudeur eus holl gerentiezhiou Isac'har a oa kadourien gadarn : seizh mil ha pevar-ugent marilhet, en holl.

⁶ Mibien Benjamin : Bela, ha Boc'hor, ha Jedihel : tri. ⁷ Ha mibien Bela : Esebon, hag Ozi, hag Oziel, ha Yarmout, hag Ourai : pemp, pennoù tiez-tadel, kadourien gadarn marilhet : daou vil warn-ugent pevar ha tregont. ⁸ Ha mibien Boc'hor : Zamira, ha Joas, hag Eliezer, hag Elioenai, hag Omri, ha Jerimoth, hag Abia, hag Anatot, hag Almat : an holl re-se a oa mibien Boc'hor ; ⁹ hag e voent marilhet dre lignez, pennoù tiez-tadel, kadourien gadarn : ugent mil daou c'hant. ¹⁰ Ha mab Jedihel : Bilhan ; ha mibien Bilhan : Jehous, ha Benjamin, hag Ehoud, ha Kanaana, ha Zetan, ha Tarsis, hag Ahisahar ; ¹¹ an holl re-se, mibien Jedihel, pennoù tiez-tadel, kadourien gadarn, a oa seitek mil daou c'hant, gouest da vont d'al lu evit ar brezel.

¹² Ha Soufim ha Houfim, mibien Hir ; ha Housim, mibien Aher.

¹³ Mibien Neftali : Jasiel, ha Gouni, ha Jeser, ha Selloum, mibien Bilha.

¹⁴ Mibien Manase : Asriel, a c'hanas e wreg e adwreg Syra, a c'hanas Mac'h'hir, tad Galaad. ¹⁵ Ha Mac'h'hir a gemeras ur wreg evit Houfim hag evit Soufim ; hag anv e c'hoar a oa Maac'ha ; hag anv an eil mab Salfaad, en devoe merc'hed. ¹⁶ Hag e c'hanas Maac'ha, gwreg Mac'h'hir, ur mab, hag e c'halvas e anv Pares, hag anv e c'hoar Sares ; hag e vibien : Oulam ha Rekem. ¹⁷ Ha mab Oulam : Badan. Ar re-se a oa mibien Galaad, mab Mac'h'hir, mab Manase. ¹⁸ Hag e c'hoar Ammalec'het a c'hanas Isod, hag Abiezer, ha Maala. ¹⁹ Hag e voe mibien Semida : Ahin, ha Sikem, ha Leki hag Aniam.

²⁰ Ha mibien Efraim : Soutala, ha Bered, e vab, ha Tahat, e vab, hag Elada, e vab, ha Tahat, e vab ; ²¹ ha Zabad, e vab, ha Soutala, e vab, hag Ezer hag Elad, a lazhas tud Gat genidik eus ar vro, dre ma oant diskennet da dapout o zropelloù. ²² Hag e kañvaouas Efraim, o zad, deizioù niverus, hag e teuas e vreudeur d'e frealziñ. ²³ Hag ez eas davet e wreg, a goñsevas hag a c'hanas ur mab ; hag e c'halvas e anv Beria, rak er gwalleur e oad en e di. ²⁴ Hag e verc'h a oa Sara, a savas Betoron an Traoñ hag an-Nec'h, hag Ozensara ; ²⁵ ha Rapa, e vab, ha Resef, ha Tale, e vab, ha Taan, e vab ; ²⁶ Laadan, e vab, Amihoud, e vab, Elisama, e vab ; ²⁷ Noun, e vab, Josoua, e vab.

²⁸ Hag o domanioù hag o chomlec'hioù a oa : Betel hag he c'hèriadennou ; hag ouzh ar reter, Noran ; hag ouzh ar c'hornog, Gazer hag he c'hèriadennou ; ha Sikem hag he c'hèriadennou, betek Aia hag he c'hèriadennou. ²⁹ Hag etre daouarn mibien Manase : Betsan hag he c'hèriadennou, Tanac'h hag he c'hèriadennou, Megeddo hag he c'hèriadennou, Dor hag he c'hèriadennou : enno e voe o chom mibien Jozef, mab Israel.

³⁰ Mibien Aser : Jemna ha Yesoua, hag Isui, ha Beria, ha Sara, o c'hoar. ³¹ Ha mibien Beria : Haber ha Melc'h'iel, a voe tad Barzait. ³² Ha Heber a enghentas Joflat, ha Somer, ha Hotam, ha Soua, o c'hoar. ³³ Ha mibien Joflat : Posek, ha Bamaal, hag Asot : ar re-se a oa mibien Joflat. ³⁴ Ha

mibien Somer : Ahi, ha Roaga, ha Haba, hag Aram ; ³⁵ Ha mibien Hotam, e vreur : Soufa, ha Jemna, ha Selles, hag Amal. ³⁶ mibien Soufa : Soua, ha Harnafer, ha Soual, ha Beri, ha Jamra, ³⁷ Bosor, hag Od, ha Samma, ha Salousa, ha Jetran, ha Beera. ³⁸ Ha mibien Jeter : Yefoune, ha Pasfa, hag Ara. ³⁹ Ha mibien Olla : Area, ha Hanniel, ha Resia. ⁴⁰ An holl re-se a oa mibien Aser, pennoù tiez tadel eus an dibab, kadourien gadarn e penn ar briñsed, ha marilhet el lu evit ar brezel : o niver a oa c'hwec'h mil warn-ugent a dud.

Diskennidi Benjamin.

8 ¹ Ha Benjamin a engehentas Bela, e gentañ-ganet, Asbel, an eil, hag Ahara, an trede, ² Nohaa, ar pevare, ha Rapa, ar pempvet. ³ Hag e voe mibien Bela : Adar, ha Gera tad Ehoud, hag Abisoua, ⁴ hag Abisoua, ha Naaman, hag Ahoe, ⁵ ha Gera, ha Sefoufan, hag Houram.

⁶ Hag ar re-mañ a voe mibien Ehoud : - ar re a oa pennoù tadel annezidi Gabaa hag o harluas da vManahat - ⁷ Naaman, hag Ahias, ha Gera - hemañ eo o harluas - ; hag ec'h engehentas Oza hag Ahioud. ⁸ Ha Saharaim a engehentas, e maeziou Moab, goude bezañ argaset Housim ha Bara, e wragez, ⁹ a engehentas, eus Hodes, e wreg, Jobab, ha Sebja, ha Mesa, ha Melkam, ¹⁰ ha Jehous, ha Sekia, ha Marma : ar re-se a oa e vibien, pennoù tadel. ¹¹ Hag eus Housim ec'h engehentas Abitob hag Elfaal. ¹² Ha mibien Elfaal : Heber, ha Misaam, ha Samad. Hemañ a savas Ono, ha Lod, hag he c'hêriadennou.

¹³ Ha Beria ha Samma, pennoù tadel annezidi Aialon, a reas tec'hel annezidi Gat. ¹⁴ Hag Ahi, ha Sesak, ha Yarmout, ¹⁵ ha Zabadia, hag Arad, hag Eder, ¹⁶ ha Mic'hael, ha Jesfa, ha Joha a oa mibien Beria. ¹⁷ Ha Zabadia, ha Mosollam, ha Hezeki, ha Haber, ¹⁸ ha Jesamari, ha Jezlia ha Jobab a oa mibien Elfaal. ¹⁹ Ha Jakim, ha Zec'hri, ha Zabdi, ²⁰ hag Elioenai, ha Seletai hag Eliel, ²¹ hag Adaia, ha Baraia, ha Samarat a oa mibien Semei. ²² Ha Jesfan, hag Heber, hag Eliel, ²³ hag Abdon, ha Zec'hri, ha Hanan, ²⁴ ha Hanania, hag Elam, hag Anototia, ²⁵ ha Jefdaia, ha Penouel a oa mibien Sesak. ²⁶ Ha Samsari, ha Sohoria, hag Atalia, ²⁷ ha Jersia, hag

Elias, ha Zec'hri a oa mibien Jeroham. ²⁸ Ar re-se a oa pennoù tadel : eus o lizez e oant pennoù, hag e oant o chom e Jeruzalem.

²⁹ Hag e Gabaon e oa o chom tad Gabaon, hag anv e wreg a oa Maac'ha, ³⁰ hag e vab, ar c'hentañ-ganet, Abdon, ha Sour, ha Kis, ha Baal, ha Nadab, ³¹ ha Gedor, hag Ahio, ha Zacher, ³² ha Makelot a engehentas Samma : hag int ivez, e-giz o breudeur, a oa o chom e Jeruzalem, gant o breudeur.

³³ Ha Ner a engehentas Kis, ha Kis a engehentas Saoul, ha Saoul a engehentas Jonatan ha Melkisoua hag Abinadab, hag Isbaal. ³⁴ Ha mab Jonatan : Meribbaal ; ha Meribbaal a engehentas Mic'ha. ³⁵ Ha mibien Mic'ha : Piton, ha Melec'h, ha Taraa, hag Ac'haz. ³⁶ Hag Ac'haz a engehentas Joada, ha Joad a engehentas Almat, hag Azmavet, ha Zamri ; ha Zamri a engehentas Mosa, ³⁷ ha Mosa a engehentas Banaa, e vab Rapa, e vab Elasa, e vab Asel ; ³⁸ hag Asel en devoe c'hwec'h mab, ar re-mañ o anvioù : Ezrikam e gentañ-ganet, hag Ismael, ha Saria, hag Abdias, ha Hanan : an holl re-se a oa mibien Asel. ³⁹ Ha mibien Esek, e vreur : Oulam, ar c'hentañ-ganet, Jehous, an eil, hag Elifalet, an trede. ⁴⁰ Hag e voe mibien Oulam patred kadourien gadarn, tennerien wareg ; ha kalz a vibien o devoa ha bugale vihan : kant hanter-kant. An holl re-se a oa eus mibien Benjamin.

Annezidi Jeruzalem deuet eus an Harlu.

9 ¹ Hag an holl Israeliz a voe marilhet ; hag emaint enskrivet war levr Rouaned Israel. Ha Youda a oa bet harluet da Vabilon en abeg d'o difealded. ² Hag an annezidi gentañ a voe en o domaniou, en o c'hêrioù, a voe an Israeliz, ar veleien, al Levidi hag ar ouestlidi.

³ Hag e Jeruzalem e voe o chom, eus mibien Youda hag eus mibien Benjamin, hag eus mibien Efraim ha Manase : ⁴ Outai, mab Amihoud, mab Amri, mab Imri, mab Bani, eus mibien Peres, mab Youda. ⁵ Hag eus ar Shiloniz : Asaia, ar c'hentañ-ganet, hag e vibien. ⁶ Hag eus mibien Zara : Jehouel, hag o breudeur : c'hwec'h kant dek-ha-pevar-ugent. ⁷ Hag eus mibien Benjamin : Sallou mab Mosollam mab Odovia mab Asana ; ⁸ ha Jebania, mab

Jeroham ; hag Ela, mab Ozi mab Mochori ; ha Mosollam, mab Safatia, mab Rahouel, mab Jebania ; ⁹hag o breudeur, hervez o lignez : nav c'hant c'hwec'h ha hanter-kant. An holl re-se a oa paotred pennoù tadel, hervez o ziez tadel.

¹⁰Hag eus ar veleien : Jedaia, ha Joiarib, ha Jac'hin, ¹¹hag Azarias, mab Helkia, mab Mosollam, mab Sadok, mab Meraiot, mab Ac'hitob, rener Ti Doue ; ¹²hag Adaia, mab Jeroham, mab Pasour, mab Melkia ; ha Maasai mab Adiel, mab Jezra, mab Mosollam, mab Mosallamot, mab Emmer ; ¹³hag o breudeur, pennoù o ziez tadel : seitek kant tri-ugent, paotred kalonek e servij al liderezh e Ti Doue.

¹⁴Hag eus al Levidi : Semeia, mab Asiria, mab Ezrikam, mab Hasabia, eus mibien Merari ; ¹⁵ha Bakbakar, Hares ha Galal, ha Mattanias, mab Mic'ha, mab Zec'hri, mab Azaf ; ¹⁶hag Abdias, mab Semeia, mab Galal, mab Iditoun ; ha Barakia, mab Asa, mab Elkana, a oa o chom e kêriadennoù an Netofatiz.

¹⁷Hag ar borzhierien : Selloum, hag Akoub, ha Telmon, hag Ahiman, hag o breudeur : Selloum a oa ar penn, ¹⁸ha betek bremañ, ouzh dor ar roue, ouzh ar reter, ez int porzhierien kampoù mibien Levi. ¹⁹Ha Selloum, mab Kore, mab Abiasaf, mab Kore, hag e vredeur eus ti e dad, ar Goritz, a oa e servij al liderezh, evel gedourien treuzoù an Deltenn ; hag o zadou a oa bet war hini kamp an Aotrou, evel gedourien an antre. ²⁰Ha Pineas, mab Eleazar, a oa bet rener warno a-ziagent ; an Aotrou a oa gantañ. ²¹Zakaria, mab Mosollamia, a oa porzhier ouzh dor Ti an Emgav. ²²An holl re a oa bet dilennet da borzhierien ouzh an treuzoù a oa daou c'hant daouzek. En o c'hêriadennoù e oant bet marilhet : o diazezet en devoa David ha Samouel, ar gweler, en abeg d'o fealded.

²³Hag int hag o mibien a oa ouzh dorjoù Templ an Aotrou, Ti an Deltenn, ouzh gward. ²⁴Er pevar avel e oa gedourien : ouzh ar reter, ar c'hornog, an hanternoz hag ar c'hreisteiz. ²⁵Hag o breudeur, a oa en o c'hêriadennoù, o devoa da zont evit seizh deiz, a vare da vare, en o c'hichen, ²⁶rak ur gward-pad o devoa ar pevar gwaz porzhierien : Levidi e oant, hag o devoa karg eus ar c'hambrou hag eus teñzorioù Ti Doue. ²⁷Hag en-dro da Di Doue e

nozvezhient, rak dezho e oa ar gward, ha da zialc'hwezañ o devoa bep beure. ²⁸Ha darn a oa karget eus ar binvioù-lidañ : da niveriñ pan o c'hasent, da niveriñ pan o zennent. ²⁹Ha darn a oa anvet war an arreburi ha war holl vinvioù ar santual, ha war ar flourenn hag ar gwin hag an eoul hag an ezañs hag ar frondoù. ³⁰Ha mibien ar veleien a veske ar frondoù evit ar balzamou ; ³¹ha Matatias, eus al Levidi, kentañ-ganet Selloum ar Goreiz, en devoa karg-pad war an oberiañ-gwestell ; ³²ha mibien ar Gaatiz, darn eus o breudeur, karg eus ar bara-kinnig, evit en aozañ bep Sabad. ³³Ar re-se a oa kanerien, pennoù tiez al Levidi ; bez' e vezent er c'hambrou, diskarg, rak deiz ha noz o devoa da servijout. ³⁴Ar re-se a oa pennoù tadel al Levidi, hervez o lignezoù e oant pennoù ; ar re-se a oa o chom e Jeruzalem.

³⁵Hag e Gabaon e oa o chom tad Gabaon, Jehiel, hag anv e wreg a oa Maac'ha ; ³⁶hag e vab kentañ-ganet a oa Abdon, ha Sour, ha Kis, ha Baal, ha Ner, ha Nadab, ³⁷ha Gedor, hag Ahio, ha Zakaria, ha Makelot. ³⁸Ha Makelot a engehentas Samaam ; hag int ivez, dirak o breudeur, a oa o chom e Jeruzalem gant o breudeur.

³⁹Ha Ner a engehentas Kis, ha Kis a engehentas Saoul, ha Saoul a engehentas Jonatan ha Melkisoua hag Abinadab hag Isbaal. ⁴⁰Ha mab Jonatan : Meribbaal ; ha Meribbaal a engehentas Mic'ha. ⁴¹Ha mibien Mic'ha : Piton, ha Melec'h, ha Taraa hag Ahaz. ⁴²Hag Ahaz a engehentas Jara, ha Jara a engehentas Almat, hag Azmavet, ha Zamri, ha Zamri a engehentas Mosa, ⁴³ha Mosa a engehentas Banaa mab Rafaia a engehentas Elasa, Asel e vab. ⁴⁴Hag Asel en devoe c'hwec'h mab, ar remañ o anvioù : Ezrikam, e gentañ-ganet, hag Ismael, ha Saria, hag Abdias, ha Hanan : ar re-se a oa mibien Asel.

Emgann Gelboe ha marv Saoul.

10 ¹Hag ar Filistiz a vrezelas a-enep Israel, hag e tec'has tud Israel dirak ar Filistiz, hag e kouezhas lazhide war venez Gelboe. ²Hag e stagas ar Filistiz war-lerc'h Saoul ha war-lerc'h e vibien ; hag e pilas ar Filistiz Jonatan hag Abinadab ha Melkisoua, mibien Saoul. ³Hag e pounneras ar brezel war Saoul, hag e

gavout a reas an dennerien-wareg, hag e krenas dirak ar waregerien. ⁴Hag e lavaras Saoul d'e zouger-armoù : "Dic'houin da gleze ha trebarzh-me gantañ, ma na zeuio ket an diamdroc'hidi-se d'am gwallgas". Ha ne c'houle ket e zouger-armoù : aon en devoa, meurbet. Hag e kemeras Saoul ar c'hleze hag e kouezhas warnañ. ⁵Hag e welas e zouger-armoù e oa marvet Saoul hag e kouezhas, eñ ivez, war ar c'hleze hag e varvas. ⁶Hag e oa marvet Saoul hag e dri mab ; hag e holl di a-gevret a oa marvet.

⁷Hag e welas holl dud Israel a oa en draonienn e tec'hed hag e oa marvet Saoul hag e vibien, hag e tilezjont o c'hêrioù hag e tec'hjont ; hag e teuas ar Filistiz da chom eno.

⁸Hag antronoz e teuas ar Filistiz da zibourc'hañ ar re vuntret, hag e kavjont Saoul hag e vibien kouezhet war venez Gelboe. ⁹Hag hen dibourc'hjont, hag e tougjont e benn hag e armoù ; hag e kasjont da vro ar Filistiz tro-war-dro ar c'heloù d'o idoloù ha d'an dud. ¹⁰Hag e lakjont e armoù e ti o doue, hag e glopenn a voe poentet e ti Dagon.

¹¹Hag e klevas holl Jabes-Galaad an holl bezh o devoa graet ar Filistiz da Saoul, ¹²hag e savas an holl dud kadarn, hag e lamjont korf Saoul ha korfoù e vibien d'o c'has da Jabes, ha da veziañ o eskern dindan lorn Jabes, hag e yunjont seizh deiz.

¹³Hag e oa marvet Saoul en arbenn d'an displealded en devoa bet e-keñver an Aotrou, en abeg da gomz an Aotrou n'en devoa ket sevenet, ha dre m'en devoa aterset an igromañserez evit goulennata.

¹⁴N'en devoa ket goulennataet an Aotrou, a reas dezhañ mervel hag a reas distreiñ ar rouantelezh da Zavid, mab Jese.

Kadourien David.

11 ¹Hag en em vodas Israel a-bezh gant David en Hebron en ur lavarout : "Da eskern ha da gig ez omp. ²Abaoe dec'h ha dere'hent-dec'h, pa oa Saoul roue, te eo a gase hag a zegase Israel. Hag en deus lavaret da Zoue dit : Te a beuro va fobl Israel, ha te a vo rener war va fobl Israel".

³Hag ez eas holl Gohzidi Israel da gaout ar

roue en Hebron ; hag e tivizas ganto David un emglev en Hebron dirak an Aotrou hag ec'h olevjont David da roue war Israel, hervez lavar an Aotrou dre zorn Samouel.

⁴Hag ez eas David hag Israel a-bezh da Jeruzalem, a oa Jebous, hag eno e oa ar Jebousiz, annezidi ar vro. ⁵Hag e lavaras annezidi Jebous da Zavid : "Ne zeui ket amañ !" Met tapout a reas David kreñvlec'h Sion, a zo kêr Zavid. ⁶Hag en devoa lavaret David : "Neb a skoio war ar Jebousiz da gantañ a vo penngadour ha priñs". Hag e pignas da gantañ Joab, mab Sarvia, hag e voe penngadour. ⁷Hag e annez a reas David er c'hreñvlec'h : setu perak ez eo bet anvet Kêr David.

⁸Hag e savas ar gêr tro-dro, adalek ar Mello ha betek an trowadroioù ; ha Joab a roas buhez da nemorant ar gêr. ⁹Hag ez eas David war greskiñ, hag Aotrou an armeoù a oa gantañ.

¹⁰Setu pennoù kadourien David, a gennerzhas anezhañ da gaout ar rouantelezh, gant Israel a-bezh, evit hen ober roue, hervez lavar an Aotrou, war Israel.

¹¹Setu roll ar gadourien en devoa David : Jesbaam, mab ar Hac'haroniad, penn an Tregont. Eñ eo a vannas e oaf war dri c'hant a dud, a lazhas en ur wech. ¹²Ha war e lec'h, Eleazar, mab Dodo, an Ahoniat : eñ a oa eus an tri c'hadarnañ. ¹³Bet e oa gant David e Apesdomm, hag ar Filistiz a oa bodet eno evit an emgann. Hag e oa eno un dachenn bark leun a heiz, hag ar bobl a dec'he dirak ar Filistiz. ¹⁴Hag en em zalc'has e-kreiz an dachenn hag he distrobas hag e pilas ar Filistiz ; hag e reas an Aotrou un trec'h bras.

¹⁵Hag e tiskennas tri eus an tregont penngadour war ar roc'h betek David, e kev Odollam, tra ma oa kampad ar Filistiz o kampañ e traonienn Rafaiz. ¹⁶Ha David a oa neuze er c'hreñvlec'h, hag ur ged a Filistiz a oa e-keit-se e Betlehem. ¹⁷Hag ur c'hoantadenn en devoe David, hag e lavaras : "Piv a ray din evañ dour eus puñs Betlehem, a zo e-tal an nor ?" ¹⁸Hag en em silas an triad dre gamp ar Filistiz da buñsañ dour eus puñs Betlehem a oa e-tal an nor, hag en dougjont hag en degasjont da Zavid ; ha ne c'houllas ket David hen

10, 13 sell. 1 Sam 28, 7-25

11, 2 abaoe dec'h ha dere'hent dec'h, d.l.e. abaoe pell amzer.

11, 8 adalek ar Milo : sell. Barn 9, 5

11, 15 war ar roc'h, pe : e derou an eost.

evañ, hag hen skuilhas evit an Aotrou. ¹⁹Hag e lavaras : "Ra viro ouzhin an Aotrou da ober an dra-se ! Gwad ar wazed-se a evfen war var o buhez, rak war var o buhez o deus e gaset". Ha ne c'houllas ket en evañ : sed a reas an tri c'hadour.

²⁰Hag Abisai, breur Joab, a oa penn an triad ; hag eñ eo en devoa bannet e oaf war dri c'hant den en devoa lazhet ; hag en devoe brud e-touez an triad. ²¹A-us d'an Tregont muioc'h eget an daou all, e voe enoret, hag e voe o fenn-rener, met betek an triad n'erruas ket.

²²Banaias, mab Joiada, mab un den kadarn, bras dre an oberoù, eus Kabsael, eo a bilas daou leon meur Moab, hag eñ eo a ziskennas da skeiñ war ul leon e-barzh ur puñs, un devezh erc'h. ²³Hag e skoas ivez war un Egiptad, un den mentek a bemp ilinad ; hag e dorn an Egiptad e oa ur goaf evel karvan ur gwiader ; diskenn a reas dezhañ gant ur vazh, hag e tiframmas ar goaf eus dorn an Egiptad hag hen lazhas gant e oaf. ²⁴Sed en devoa graet Banaias, mab Joiada ; hag en devoe brud e-touez an tri c'hadour. ²⁵Muioc'h eget an Tregont e voe enoret, met en triad n'erruas ket. Hag e lakaat a reas David en e guzul.

²⁶Ha kadourien gadarn : Asael, breur Joab ; Elkanan, mab Dodo eus Betlehem ; ²⁷Samnot an Harodiad, Elika an Harodiad, Heles ar Paloniad ; ²⁸Hira mab Akos eus Tekoa ; Abiezer eus Anatot ; ²⁹Soboc'hai, eus Housiad ; Ilai, an Ahohiz ; ³⁰Maharai, eus Netofat ; Heled, mab Baana, eus Netofat ; ³¹Etai, mab Ribai, eus Gabaat mibien Benjamin ; Banaias, eus Pireaton ; ³²Hourai, eus froudoù Gaas ; Abiel, an Arbatiz ; ³³Azmavet eus Bahourimiz ; Eliaba, ar Saalboniz ; ³⁴Asem ar Gezoniz, Jonatan, mab Sage an Arariz ; ³⁵Ahiam, mab Sac'har, an Arariz ; Elifal, mab Our ; ³⁶Hefer, ar Mec'heratiad ; Ahias, ar Paloniad ; ³⁷Hesro, eus ar C'harmel ; Naarai, mab Azbai ; ³⁸Yoel, breur Natan ; Mibahar, mab Agarai ; ³⁹Selek, an Amoniad ; Naharai, ar Berotiad, douger-armoù Joab, mab Sarvia ; ⁴⁰Hira, eus Jetro ; Garev, eus Jetro ; ⁴¹Ouria, an Hitiad ; Zabad, mab Oholai ; ⁴²Adina, mab Siza, ar Rubeniz ; penn ar Rubeniz hag en e garg ; ⁴³Hanan, mab Maac'ha,

ha Josafat, ar Mattaniz ; ⁴⁴Ozias, eus Astarot ; Samma ha Jehiel, mibien Hotam, eus Aroer ; ⁴⁵Jedihel, mab Semri, ha Joha, e vreur, an Tosaiz ; ⁴⁶Eliel, ar Mahoumiad, ha Jeribai, ha Josaia mab Elnaem ; ha Jetma, ar Moabiad ; ⁴⁷Eliel, hag Obed, ha Jasiel eus Soba.

Kevredidi David.

12 ¹Ar re-mañ eo a zeuas da gaout David da Siklag ; c'hoazh e oa dalc'het a-zirak Saoul, mab Kis. Hag ar re-mañ a oa e-touez ar gadourien, skoazellerien en emgann, ²embregerien wareg dehouidi ha kleizidi, gant mein ha gant biroù, dre wareg, eus breudeur Saoul, ar Benjamiad ³ar penn, Ahiezer, ha Joas, mibien Samaa, eus Gabaa ; ha Jaziel, ha Pelet, mibien Azmavet, ha Baracha, ha Jehou, eus Anatot ; ⁴ha Jesmaias, eus Gabaon, kadarn e-touez an Tregont ha war an Tregont ; ⁵ha Yermia, ha Jahaziel, ha Johanan, ha Jozabad, eus Gedera ; ⁶hag Elouzai, ha Yarmout, ha Baalia, ha Samaria, ha Safatia, eus Harouf ; ⁷Elkana, ha Jesia, hag Azareel, ha Joezer, ha Jesbaam, eus Koreiz ; ⁸ha Joela, ha Zabadia, mibien Jeroham, eus Gedor.

⁹Ha Gadiz en em zisrannas, da gaout David er c'hreñvlec'h, er gouelec'h, kadourien gadarn, tud a vrezel evit an emgann, barrek gant skoed ha speg, ha dremmoù leon o dremmoù, hag evel gazeled war ar menezioù evit o herrder.

¹⁰Ezer a oa ar penn, Abdias an eil hag Eliab an trede ; ¹¹Masmana ar pevare, Yermia ar pempvet ; ¹²Ettei ar c'hwec'hvet, Eliel ar seizhvet ; ¹³Johanan an eizhvet ; Elzebad an navet ; ¹⁴Yermia an dekvet, Machbanai an unnekvet. ¹⁵Ar re-se, eus mibien Gad, a oa pennoù-lu : unan a dalvez kant, an hini bihanañ, hag an hini brasañ, mil. ¹⁶Ar re-se eo a dreuzas ar Yordan d'ar miz kentañ, pa oa leun war e holl ribloù ; hag e lakjont da dec'hout holl dud an draonienn, eus ar reter hag eus ar c'hornog.

¹⁷Hag ez eas tud eus mibien Benjamin hag eus Youda, betek ar c'hreñvlec'h da gaout David. ¹⁸Hag ez eas er-maez David war-arbenn dezho, hag e komzas, eo a lavarout

11, 21 luziet eo ar pennad.

11, 22 leon, ariel en heb. d.l.e. kadour.

11, 25 luziet eo ar pennad-mañ ivez.

11, 32 pe : eus kêr Bet-Arava, en heb.

12, 1 c'hoazh e oa dalc'het : 1 Sam 30

dezho : "Mard eo evit ar peoc'h e teuit davedon, evit va skoazellañ, e vin ganeoc'h a galon unvan ; ha mard eo evit va zrubardiñ d'am enebourien, pa n'eus ket a feulster em daouarn, ra welo Doue hon tadoù ha ra varno !" ¹⁹Hag ar Spered a wiskas Amasai, penn an Tregont : "Dit, David ha ganit, mab Jese !

Peoc'h, peoc'h dit, ha peoc'h d'az skoazellerien,

rak da skoazellet en deus Doue !" ²⁰

Hag o degemeraz David, hag o lakaas etouez ar pennoù-strollad.

²⁰Eus tud Manase e kevredas darn gant David pa zeue gant ar Filistiz a-enep Saoul, d'ober brezel ; met ne roas ket dezho skoazell, rak goude kuzuliañ hen kasas kuit satraped ar Filistiz en ur lavarout : "Diwar-goust hor pennoù en em gevredfe gant e vestr Saoul". ²¹Pa oa o vont da Siklag, en em gevredas gantañ, eus Manase : Ednas, ha Jozabad, ha Jedihel, ha Mic'hael, ha Jozabad, hag Elihou, ha Seletai, pennoù-miliadoù e Manase. ²²Ar re-se a roas skoazell da Zavid e penn ar strollad, rak kadourien gadarn e oant holl, hag e teujont da vezañ pennoù-lu. ²³A zeiz da zeiz e teued gant David evit e skoazellañ, ken e voe ur c'hamp bras evel ur c'hamp Doue.

²⁴Ha sed amañ niveradeg pennoù ar re harnezet evit ar brezel hag a oa deuet gant David da Hebron evit distreiñ rouantelezh Saoul warnañ, hervez urzh an Aotrou :

²⁵Mibien Youda o tougen skoed ha spreg ; c'hwec'h mil eizh kant, harnezet evit al lu.

²⁶Eus mibien Simeon : kadourien gadarn evit al lu seizh mil kant.

²⁷Eus mibien Levi ; pevar mil c'hwec'h kant, ²⁸da Joiada, pennrener Aaroniz, ha gantañ tri mil seizh kant ; ²⁹ha Sadok, yauank met kadour kadarn, hag e diegezh tadel, penngadourien, daou warn-ugent.

³⁰Hag eus mibien Benjamin, bredeur Saoul, tri mil, ha betek neuze e oa bet an darn-vuiañ anezho gwarded eus gward ti Saoul.

³¹Hag eus mibien Efraim : ugent mil eizh kant, kadourien gadarn, tud vrudet o ziez tadel.

³²Hag eus hanter meuriad Manase : triwec'h mil, merket o anvioù evit mont d'ober roue David.

12, 23 kamp Doue : bras-meurbet.

³³Hag eus mibien Isac'har, gouest da verzout an amzerioù, da c'houzout petra a rafe Israel ; o fennoù, daou c'hant, hag o holl vredeur dindan o urzh.

³⁴Eus Zaboulon, da vont d'al lu war renk a vrezel gant an holl armoù brezel : hanterkant mil, o terc'hel o renk a galon frank.

³⁵Hag eus Neftali, penngadourien : mil, ha ganto, gant skoed ha goaf : seizh mil ha tregont.

³⁶Hag eus Dan, gouest d'an emgann : eizh mil warn-ugent c'hwec'h kant.

³⁷Hag eus Aser, da vont d'al lu evit ober brezel : daou-ugent mil.

³⁸Hag eus an tu-hont d'ar Yordan, eus Rubeniz ha Gadiz hag eus hanter meuriad Manase, gant an holl armoù brezel : kant ugent mil.

³⁹An holl re-se, tud a vrezel, o terc'hel o renkoù a galon frank, a yeas da Hebron evit ober roue David, war Israel a-bezh, hag ivez holl nemorant Israel a galon unvan, evit ober ur roue gant David. ⁴⁰Hag e voent eno gant David tri deiz, o tefriñ hag oc'h evañ ar pezh o devoa aozet evito o bredeur. ⁴¹Hag ivez o amezeien, betek Isac'har ha Zaboulon ha Neftali, a gasas boued war ezen ha war gañvalad ha war vuled ha war ejened, ar boued-mañ : bleud, fiez, rezin, gwin, eoul, saout ha deñved e-leizh, rak levenez e oa en Israel.

An Arc'h treuzdouget.

13 ¹Hag en em guzulias David gant ar pennoù miliadoù ha kantoù, gant an holl briñsed. ²Hag e lavaras David da holl gumuniezh Israel : "Mard eo mat deoc'h hag a-berzh an Aotrou, hon Doue, ermaeziomp, kasomp kannaded d'hor bredeur a van war holl zouar Israel, ha ganto d'ar veleien ha d'al Levidi e kêrioù o maezioù, m'en em gevreint ganimp ; ³hag e tegasimp Arc'h hon Doue davedomp, rak n'hon eus ket he c'hlasket e deizioù Saoul". ⁴Hag e lavaras an holl gumuniezh ober evel-se, rak reizh e oa an dra ouzh daoulagad ar bobl a-bezh.

⁵Hag e vodas David Israel a-bezh eus Sihor en Egipt betek antre Emat, evit degas Arc'h Doue eus Kariatariar. ⁶Hag e pignas David hag Israel a-bezh da Vaala, etrezeK Kariatariar a zo e Youda, evit sevel alese 12, 34 a galon frank : d.l.e. nann a galon daouek en heb., pe nann etre daou venoz eta.

Arc'h Doue, 'an Aotrou o chom war ar geroubined' a c'halver hec'h anv. ⁷Hag e voe karret Arc'h Doue war ur garrigenn nevez, eus ti Abinadab ; hag Oza hag Ahio a vleine ar c'harr, ⁸ha David hag Israel a-bezh a ebate dirak Doue a holl nerzh ha gant kanoù, ha gant lourennoù, ha gant telennoù, ha gant taboulinoù, ha gant simbalennoù, ha gant trompilhoù.

⁹Hag e oant oc'h erruout gant leur Gidon pa gasas Oza e zorn da zerc'hel an Arc'h, rak ul lamm-treuz o devoa graet an oc'hen ; ¹⁰hag e tommas kounnar an Aotrou a-enep Oza hag e skoas gantañ, dre m'en devoa kaset e zorn war an Arc'h, hag e varvas eno dirak an Aotrou. ¹¹Hag e vrouezas David, dre m'en devoa graet an Aotrou ur freuz war Oza, hag ez eo galvet al lec'h-se "Pares-Oza" betek hiziv.

¹²Hag en devoe aon David rak Doue en deiz-se, hag e lavaras : "Penaos e kasin du-mañ Arc'h Doue ?" ¹³Ha ne zegasas ket David an Arc'h gantañ betek Kêr David, hag he diheñchas da di Obededom, eus Gat. ¹⁴Hag e chomas Arc'h Doue gant tiegezh Obededom, en e di, tri miz ; hag e vennigas an Aotrou tiegezh Obededom ha holl bezh en devoa.

An trec'h war ar Filistiz.

14 ¹Hag e kasas Hiram, roue Tir, kannaded da Zavid, ha koad sedrez, ha mañsonerien ha kilvizien, evit sevel dezhañ un ti. ²Hag e ouezas David en devoa e ziazezet an Aotrou da roue war Israel, rak savet uhel e oa e rouantelezh en abeg d'e bobl Israel. ³Hag e kemeras c'hoazh David gwragez e Jeruzalem, hag ec'h engehentas David c'hoazh mibien ha merc'hed. ⁴Sed amañ anvioù ar re a c'hanas dezhañ e Jeruzalem : Samua ha Sobab, Natan ha Salomon ; ⁵ha Jebahar, hag Elisoua, hag Elifalet ; ⁶ha Noga, ha Nafeg, ha Jafia ; ⁷hag Elisama, ha Beeliada, hag Elifalet.

⁸Hag e klevas ar Filistiz e oa bet olevet David da roue war Israel a-bezh, hag e pignas an holl Filistiz da glask David ; hag e klevas David, hag ez eas war-arbenn dezho. ⁹Hag ar Filistiz a erruas hag en em zispakas e traonienn ar Rafaiz. ¹⁰Hag e c'houlennatas David an Aotrou, o

14, 1-16 2 Sam 5, 11-15

14, 1 : mañsonerien : g.e.g. micherourien-voger ;

lavarout : "Ha mont a rin a-enep ar Filistiz ? Hag o lakaat a ri em dorn ?" Hag e lavaras dezhañ an Aotrou : "Kae ! O lakaat a ri ez torn !" ¹¹Hag ez ejont da Vaalfarasim, hag o filañ a reas David eno, hag e lavaras David : "Freuzet en deus an Aotrou va enebourien gant va dorn, evel un difreuz gant dour". Setu perak e c'halver anv al lec'h-se Baalfarasim. ¹²Hag o devoa o dilezet eno o doueoù, hag e lavaras David o fulluc'hañ en tan.

¹³Hag ec'h adkrogas ar Filistiz d'en em zispakañ en draonienn. ¹⁴Hag e c'houlennas c'hoazh David digant Doue, hag e lavaras dezhañ Doue : "Ne bigni ket war o lerc'h, tro e-biou dezho hag ec'h errui warno a-dal d'an eflennoù. ¹⁵Ha setu, pa glevi trouz kammedoù war benn an eflennoù, neuze ez i d'an emgann, rak mont a ray an Aotrou ez raok da skeiñ war gamp ar Filistiz". ¹⁶Hag e reas David evel ma kemma dezhañ an Aotrou, hag e skoas war gamp ar Filistiz eus Gabaon betek Gazer. ¹⁷Hag ez eas brud David en holl vroioù, hag an Aotrou a lakaas e spont war an holl vroadoù.

Treuzkasadur an Arc'h da Jeruzalem.

15 ¹Hag e reas David tier e kêr, hag e prientas ul lec'h evit Arc'h Doue, hag e stignas eviti un deltenn. ²Neuze e lavaras David : "N'eus evit dougen Arc'h Doue nemet al Levidi, rak o dibabet en deus an Aotrou evit dougen Arc'h an Aotrou hag ober e servij da viken". ³Hag e vodas David holl dud Israel e Jeruzalem evit degas Arc'h an Aotrou d'al lec'h a oa bet prientet eviti. ⁴Hag e vodas David mibien Aaron hag al Levidi :

⁵Eus mibien Kaat : Ouriel, ar rener, hag e vreudeur : c'hwec'h-ugent.

⁶Eus mibien Merari : Asaia, ar rener, hag e vreudeur : daou c'hant ugent.

⁷Eus mibien Gerson : Yoel, ar rener, hag e vreudeur kant tregont.

⁸Eus mibien Elisafan : Semeia, ar rener, hag e vreudeur : daou c'hant.

⁹Eus mibien Hebron : Eliel, ar rener, hag e vreudeur : pevar-ugent.

¹⁰Eus mibien Oziel : Aminadab, ar rener, hag e vreudeur : kant daouzek.

¹¹Hag e c'halvas David Sadok hag Abiatar, kilvizien : heb. micherourien-koad.

14, 11 Farasim : freuzoù.

beleien, hag al Levidi : Ouriel, Asaia ha Yoel, Semeia, hag Eliel, hag Aminadab.

¹²Hag e lavaras dezho : "C'hwil a zo pennoù tadel al Levidi : en em santelait, c'hwil hag ho predeur, hag e savot Arc'h an Aotrou, Doue Israel d'al lec'h am eus prientet eviti. ¹³Rak da gentañ, pa ne oac'h ket aze, en devoa freuzet an Aotrou, hon Doue, en hon touez, dre an arbenn n'hon devoa ket e c'houlennataet hervez ar reizh". ¹⁴Hag en em santelaas ar veleien hag al Levidi, evit sevel Arc'h an Aotrou, Doue Israel. ¹⁵Hag e tougas mibien al Levidi Arc'h Doue, evel m'en devoa gourc'hemennet Moizez, hervez lavar an Aotrou, war o divskoaz, gant barriner.

¹⁶Hag e lavaras David da renerien al Levidi lakaat o bredeur kanerien gant o binvioù-seniñ, telennoù ha lourennoù ha simbalennoù, hag ober klevout tonioù skiltrus ha laouen. ¹⁷Hag e lec'hias al Levidi Hemam, mab Yoel, hag eus e vredeur : Azaf, mab Barac'hias ; hag eus mibien Merari, o bredeur : Etam, mab Kasaia ; ¹⁸ha gant, o bredeur a eil renk : Zakaria, Bani, ha Jaziel, ha Semiramot, ha Jahiel, hag Ani, Eliab, ha Banaïas, ha Maasia, ha Mattatia, hag Elifalou, ha Makenia, hag Obededom, ha Jehiel, ar borzhierien ; ¹⁹hag ar ganerien ; Hemam, Azaf hag Etam gant simbalennoù kouevr evit dasseniñ. ²⁰Ha Zakaria, hag Oziel, ha Semiramot, ha Jahiel, hag Ani, hag Eliab, ha Maasia, ha Banaïas gant telennoù 'war alamot' ; ²¹ha Mattatia, hag Elifalou, ha Makenia, hag Obededom, ha Jehiel, hag Ozaziou, gant lourennoù en eizhved evit ar c'han. ²²Ha Konenias, rener al Levidi evit ar c'han ; hag e rene ar c'han, rak ampart e oa ; ²³ha Barakia, hag Elkana, porzhierien e-kichen an Arc'h ; ²⁴ha Sebania, ha Josafat, ha Natanael, hag Amasai, ha Zakaria, ha Banaïas, hag Eliezer, ar veleien, a sone gant an trompilhoù dirak Arc'h Doue, hag Obededom ha Jehias a oa porzhierien an Arc'h.

²⁵Ha David, ha Kozhidi Israel ha pennoù ar miliadoù o vont evit degas Arc'h Emglev an Aotrou eus ti Obededom, el levenez.

²⁶Ha tra ma skoazelle Doue al Levidi a zouge Arc'h Emglev an Aotrou, e voe

15, 18 Bani : heb. Ben d.l.e. mab.

15, 20 'war alamot' : diasur eo ar ster, marteze e talvez 'gant mouezhioù merc'hed'.

aberzhet seizh kole ha seizh tourz. ²⁷Ha David a oa pourc'het gant ur vantell lin, hag an holl Levidi a zouge an Arc'h, hag ar ganerien ha Konenias a rene an dezougadur gant ar ganerien ; ha David en devoa un efod lin. ²⁸Hag Israel a-bezh a rae pignat Arc'h Emglev an Aotrou gant youc'hadeg, ouzh son ar c'horn, an trompilhoù hag ar simbalennoù, oc'h ober tregerniñ telennoù ha lourennoù.

²⁹Hag e oa Arc'h Emglev an Aotrou oc'h erruout e Kêr David, ha Mic'hol, merc'h Saoul, a sellas dre ar prenestr hag a welas ar roue David o tañsal hag o korolliñ, hag he devoe tispriz outañ en he c'halon.

Lidadeg ha meuleudioù dirak an Arc'h.

16 ¹Degaset e voe Arc'h Doue ha lakaat e-kreiz an deltenn en devoa David savet eviti. Neuze e voe kinniget dirak Doue holokostoù hag aberzhoù-a-beoc'h ²Ha goude m'en devoa David ehuet da ginnig an holokostoù hag ar sakrifisoù-se e vennigas ar bobl, en anv an Aotrou. ³Hag e roas e lod da bep den eus Israel, paotred ha merc'hed, da bep hini un dorzh vara, un darn gig hag ur gouign rezin.

⁴Hag e lakaas dirak Arc'h an Aotrou, Levidi e servij, evit eñvoriñ, trugarekaat ha kanmeuliñ an Aotrou, Doue Israel : ⁵Azaf, ar penn, e eiler Zakaria, Jehiel, ha Semiramot, ha Jahiel, ha Matatias, hag Eliab, ha Banaïas, hag Obededom, ha Jehiel, gant binvioù-seniñ : telennoù ha lourennoù, hag Azaf gant simbalennoù tregerniñ ; ⁶ha Banaïas, ha Jahaziel, beleien, gant trompilhoù, dalc'hmat dirak Arc'h Emglev Doue. ⁷En deiz-se, neuze, e tiazegas David, evit ar wech kentañ, e vefe meulet an Aotrou dre zorn Azaf hag e vredeur :

⁸"Kanmeulit an Aotrou, aspedit e Anv, roit da anaout e-touez ar pobloù e gurioù.

⁹Kanit dezhañ, sonit evitañ, prederiit war e holl vurzudoù.

¹⁰En em veulit gant e Anv santel, ra vo laouen kalon ar re a glask an Aotrou.

¹¹Enklaskit an Aotrou hag e c'halloud, klaskit e zremm atav.

¹²Eñvoriit ar burzhudoù en deus graet,

15, 22 ar c'han : pe an dezougadur.

16, 3 un darn gig : diasur eo ar ster.

e varzhoù ha barnoù e c'henou.

¹³ Lignez Israel, e servijer,
mibien Jakob, e zilennidi.

¹⁴ Eñ eo an Aotrou, hon Doue.
War an douar a-bezh e varnoù.

¹⁵ Kounait da viken e Emglev,
ar gomz engouestlet evit mil rummad.

¹⁶ En deus divizet gant Abraham,
hag e le da Izaag ;

¹⁷ an hini en deus lakaet evit Jakob da
Lezenn,

evit Israel, da emglev peurbad,

¹⁸ en ur lavarout : Dit e roin douar Kanaan
evel lodenn hoc'h hêrezh.

¹⁹ Goude ma oac'h, a dud, nemet un
niverig,

gwall nebeut, hag ostizidi ennañ.

²⁰ Hag o deus kantreet a vroad da vroad,
eus ur rouantelezh d'ur boblad all ;

²¹ ha ne lezas den d'o mac'homañ,
hag e kastizas en abeg dezho rouaned

²² Na douchit ket ouzh va C'hristou
D'am froteded na rit ket a zroug.

²³ Kanit d'an Aotrou, douar a-bezh !
Embannit a zeiz da zeiz e silvidigezh !

²⁴ Kemennit e-touez ar broadoù e c'hoar,
e-kreiz an holl bobloù, e vurzhdoù ;

²⁵ rak bras eo an Aotrou, ha meulet-
meurbet,

spouronus muioc'h eget an holl zoueou :

²⁶ holl zoueou ar broadoù a zo disterachoù,
hag an Aotrou, an neñvou en deus graet.

²⁷ Meurdez ha splannder a zo dirazañ,
galloud ha levezenez e annez.

²⁸ Roit d'an Aotrou, meuriadoù a bobloù,
roit d'an Aotrou klod hag enor.

²⁹ Roit d'an Aotrou gloar e Anv,
degasit profoù ha deuit davetañ,
stouit dirak an Aotrou en digoroù santel.

³⁰ Krenit dirazañ, douar a-bezh ;

staliet eo ar bed, ha ne vreañsell ket.

³¹ Ra vo laouen an neñvou, ra drido an
douar,

ra vo lavaret e-touez ar broadoù : An
Aotrou a ren !

³² Ra grozo ar mor hag e leunder,
ra laouenaio ar maezioù ha kement a zo
enno !

³³ Ha neuze, da youc'ho gwez ar goadeg
dirak an Aotrou,
rak dont a ra da varn an douar.

³⁴ Kanmeulit an Aotrou, rak mat eo,

ha peurbad e garantez.

³⁵ Ha lavarit : Salv-ni, Doue hon
silvidigezh,

hag hon dastum hag hon dieub a-dre ar
broadoù,

evit kanmeuliñ da Anv santel,
ha kaout gloar ouzh da veuliñ.

³⁶ Benniget ra vo an Aotrou, Doue Israel,
a-viskoazh ha da virviken !

Hag e lavar an holl bobl : "Amen !"

ha "Meuleudi d'an Aotrou !"

³⁷ Hag e lezas David eno, dirak Arc'h
Emglev an Aotrou, da Azaf ha d'e

vreudeur, ar servij dirak an Arc'h, atav,
hervez al liderezh pemdeziek ; ³⁸ hag

Obededom hag e vreudeur, eizh ha tri-
ugent ; hag Obededom, mab Iditoun, ha

Hosa, evel porzhierien ; ³⁹ ha Sadok, ar
beleg, hag e vreudeur beleien, dirak

chomlec'h an Aotrou, war an uhel-lec'h a
zo e Gabaon, ⁴⁰ evit ober holokostoù d'an

Aotrou war aoter an holokost, dalc'hmat,
diouzh ar beure ha d'abardaez, hag evit

kement a zo skrivet e Lezenn an Aotrou,
en deus kemennet da Israel. ⁴¹ Ha ganto e

oa Hemam, hag Iditoun, ha nemorant an
dibabidi a oa bet merket dre o anvioù evit

kanmeuliñ an Aotrou, rak da viken e
drugarez ; ⁴² Ha ganto, Hemam hag

Iditoun, trompilhoù ha simbalennoù evit ar
sonadegoù, ha binvioù-seniñ d'an Aotrou ;

ha mibien Iditoun a veze ouzh an nor.

⁴³ Hag ez eas ar bobl a-bezh, pep hini d'ar
gêr ; hag e tistroas David da vennigañ e
diegezh.

Dougan Natan ha pedenn David.

17 ¹ Ha setu, pa chomas David en e di, e
lavaras David da Natan, ar profed : "Setu

me o chom en un ti sedrez, hag Arc'h
Emglev an Aotrou dindan stignou". ² Hag e

lavaras Natan da Zavid : "Kement a zo ez
kalon, hen gra, rak Doue a zo ganit". ³ Ha

setu en nozvezh-se e voe komz an Aotrou
gant Natan, o lavarout : ⁴ "Kae ! Hag e

lavari da Zavid, va servijer : Evel-hen e
komz an Aotrou : N'eo ket te a savo din un

ti-annez. ⁵ Rak n'on ket bet o chom en un ti
abaoe an deiz em eus savet Israel eus an

Egipt betek hiziv ; hag ez on bet a dinell da
dinell, eus un annez d'egile. ⁶ E-keit ha

m'em eus kerzhet e-kreiz Israel a-bezh, daoust hag ur gomz am eus lavaret da unan eus barnerien Israel em boa kemennet dezho peuriñ va fobl ? Ha lavaret em eus : Perak ne savit ket din un ti-sedrez ? ⁷Ha bremañ, evel-hen e komzi ouzh va servijer David : Evel-hen e komz Aotrou an armeoù : Me am eus da gemeret eus ar peurvanoù a-dreñv an deñved evit bezañ rener war va fobl Israel. ⁸Hag ez on bet ganit dre-holl lec'h ec'h eus kerzhet, hag em eus distrujet da holl enebourien a-zirazout, hag em eus graet dit un anv evel anv ar re vrasañ war an douar ; ⁹hag em eus lakaet ul lec'h d'am fobl Israel, hag em eus he flantet, hag emañ o chom el lec'h-se, ha ne vo ken trubuilhet, ha n'adkrogo ket mibien ar fallagriez d'he heskinañ evel diagent. ¹⁰Hag abaoe an deizioù em eus urzhiet barnerien war va fobl Israel, hag em eus sujet da holl enebourien, em eus kemennet dit : un ti a savo dit an Aotrou. ¹¹Ha setu, pa vo peurechu da zeizioù evit mont gant da hendadoù, e savin eus da lignez, war da lerc'h, unan a vo eus da vibien, hag e startain e rouantelezh. ¹²Eñ eo a savo din un Ti, hag e startain e dron da viken. ¹³Me a vo evitañ un Tad, hag eñ a vo evidon ur mab, ha va zrugarez ne zilamin ket digantañ evel m'em eus dilamet digant an hini a oa ez-raok. ¹⁴Hag hen dalc'hin em zi hag em rouantelezh da viken, hag e dron a vo start da viken".

¹⁵Hervez an holl lavarioù-se, ha hervez an holl gweledigezh-se e komzas Natan ouzh David.

¹⁶Hag e teuas ar roue David da azezañ dirak an Aotrou, hag e lavaras : "Piv on, Aotrou Doue, ha petra eo va zi, dit bezañ va degaset betek amañ ? ¹⁷Ha re neubeut e oa se ouzh da zaoulagad, o Doue ; rak komzet ec'h eus evit ti ho servijer evit pell-amzer, ha sellet ouzhin evel ouzh renk un den uhel, Aotrou Doue. ¹⁸Petra a ouzhpennfe c'hoazh David dit, evit an enor graet d'az servijer ? Rak Te, da servijer a anavezez ! ¹⁹Aotrou, abalamour d'az servijer ha hervez da galon ec'h eus graet an holl vell-draoù-se, evit reiñ da anaout an holl draoù-meur-se. ²⁰Aotrou, n'eus ket evelvoud, n'eus ket a Zoue estregedout,

17, 1-27 : 2 Sam 1-29

17, 25 roet da c'houzout : dezrevellet, heb. digoret skouarn.

hervez holl bezh hon eus klevet gant hon divskouarn. ²¹Ha pehini, evel da bobl Israel, eo ar vroad nemeti war an douar, ma-z eo aet Doue da zasprenañ evit bezañ e bobl, hag ober dit un Anv dre oberoù bras ha spontus en ur argas broadoù, dirak da bobl az poa dasprenet eus an Egipt ? ²²Hag ec'h eus lakaet da bobl Israel da vezañ da bobl da viken, ha Te, Aotrou, a zo deuet, o Doue. ²³Ha bremañ, Aotrou, an dra ac'h eus lavaret diwar-benn da servijer ha diwar-benn e di da vezo gwiriet da viken ! Ha gra evel m'ec'h eus lavaret ! ²⁴Ra vo gwiriet, ha ra vo meurekaet da Anv da viken, o lavarout : Aotrou an armeoù a zo Doue Israel, a zo un Doue evit Israel ! Ha ti David, da servijer, da vezo divrall dirazout ! ²⁵Rak Te, va Doue, ac'h eus roet da c'houzout d'az servijer o lavarout e savfes dezhañ un ti. Setu perak en deus kavet da servijer kalon da bediñ dirazout. ²⁶Ha bremañ, Aotrou, Te hag a zo Doue, ac'h eus prometet an curvad-se d'az servijer. ²⁷Ac'hanta ! Teurvez bennigañ ti da servijer, ma vezo da viken dirazout ; rak pan eo Te, Aotrou, a vennig, ez eo benniget da viken !"

Brezelioù David.

18 ¹Ha setu goude-se e faezhas David ar Filistiz hag o sujas hag e tapas Gat hag he c'hêriadennoù diouzh dorn ar Filistiz.

²Hag e faezhas Moab, hag e voe Moabiz servijerien David, hag e tougent truej.

³Hag e faezhas David Adadezer, roue Soba, war-du Emat, pa oa o vont da lakaat e zorn war ar stêr Eufrates. ⁴Hag e tapas David digantañ mil karr ha seizh mil marc'heg hag ugent mil troadeg ; hag e vuturnias David an holl sterniadoù, ha ne viras anezho nemet kan.

⁵Hag e teuas Aramiz Damask da skoazellañ Adadezer, roue Soba, hag e faezhas David, a-douez an Aramiz, daou vil den warn-ugent. ⁶Hag e lakaas David gwardoù war Aramiz e Damask, hag e voe Aramiz evit David sujidi o tougen truej. Hag e roe trec'h an Aotrou da Zavid e kement lec'h ma-z ae. ⁷Hag e tapas David ar skoedoù aour a oa gant servijerien Adadezer hag o degasas da Jeruzalem.

18, 1-17 : 2 Sam 8, 1-18, 5 Damask : heb. Darmesek, hogen a-hed al levr-mañ eo skrivet Damesek.

⁸Hag eus Tebah hag eus Koun, kêrioù Adadezer, e tapas David arem e-leizh-murbet : gantañ e reas Salomon ar mor arem, hag ar pileroù hag al listri arem.

⁹Hag e klevas Tou, roue Emat, en devoa faezhet David holl armead Adadezer, roue Soba. ¹⁰Hag e kasas Adoram, e vab, davet ar roue David, da hetañ dezhañ peoc'h ha d'e vennigañ, dre m'en devoa graet brezel da Adadezer hag e faezhet, rak un den a rae brezel ouzh Tou e oa Adadezer ; kas a rae a bep seurt listri aour hag arc'hant hag arem. ¹¹An traoù-se ivez, o c'hensakrañ a reas ar roue David d'an Aotrou, gant an arc'hant hag an aour en devoa degaset eus an holl vroadoù, eus Edom hag eus Moab, hag eus mibien Amon, hag eus ar Felistiz, hag eus Amalek.

¹²Hag Abisai, mab Sarvia, a faezhas Edomiz e traonienn an Hohen : triwech' mil. ¹³Hag e lakaas en Edom gwarded, hag e voe holl Edomiz sujidi da Zavid. Hag e roe trec'h an Aotrou da Zavid e kement lec'h ma-z ae.

¹⁴Hag e renas David war Israel a-bezh, hag e sevenas ar gwir hag ar reizhder e-keñver e holl bobl.

¹⁵Ha Joab, mab Sarvia, a oa e penn an arme ; ha Josafat, mab Ahiloud, a oa diellour ; ¹⁶ha Sadok, mab Ac'hitob, hag Abimelek, mab Abiatar : beleien ; ha Sousa, skrib ; ¹⁷ha Banaias, mab Joiada, a oa e penn ar Gretiz hag ar Beletiz ; ha mibien David : ar re gentañ e-tal ar roue.

Brezel ouzh mibien Amon.

19 ¹Ha setu ; goude-se ; e varvas Nahash, roue mibien Amon, hag e renas e vab war e lerc'h. ²Hag e lavaras David : "Ober a rin trugar ouzh Hanon, mab Nahash, rak graet en deus e dad tregarez ev c'heñver". Hag e kasas David kannaded evit e frealziñ en abeg d'e dad. Hag ec'h erruas servijerien David e bro mibien Amon, da gichen Hanon, evit e frealziñ. ³Hag e lavaras priñsed mibien Amon da Hanon : "Daoust hag enoriñ a ra David da dad ouzh da zaoulagad, pa gas dit frealzerien ? Ha n'eo ket evit imbroudiñ, reveulziañ ha spiañ ar vro ez eo deuet e servijerien davedout ?"

⁴Hag e tapas Hanon servijerien David, hag o zouzañ a reas, hag e troc'has o dilhad dre an hanter betek o gaol, hag o c'hasas kuit.

19, 1-19 : 2 Sam 10, 1-19

⁵Hag ez ejont, hag e voe kemennet da Zavid diwar-benn ar baotred-se, hag e kasas war-arbenn dezho, rak bez' e oa ar baotred-se mezhek-tre. Hag e lavaras ar roue : "Chomit e Jeriko, ken na vo bountet ho parv, hag e tistroot".

⁶Hag e welas mibien Amon e oant bet flaerius e-keñver David ; hag e kasas Hanon ha mibien Amon mil talant evit goprañ, eus Aramnaharaim, eus Aram, Maac'ha, hag eus Soba, kirri ha marc'heien. ⁷Goprañ a rejont evito daou vil karr ha tregont, ha roue Maac'ha, hag e dud ; hag e teujont da gampañ dirak Medaba, ha mibien Amon en em vodas eus o c'hêrioù hag a zeuas evit an emgann.

⁸Hag e klevas se David, hag e kasas Joab hag e holl armead a gadourien. ⁹Hag ec'h ermaezias mibien Amon d'en em renkañ evit an emgann ouzh antre ar gêr, hag ar rouaned a oa deuet, en o ferzh, war ar maez. ¹⁰Hag e welas Joab e oa talbenn an emgann a-enep dezhañ, a-dal hag a-dreñv, hag e tilennas ar re wellañ a-douez Israel, hag o renkas a-dal d'an Aramiz. ¹¹Hag an nemorant eus e dud a lakaas etre daouarn Abisai, e vreur, hag en em renkjont a-dal da vibien Amon. ¹²Hag e lavaras : "Mar bez kreñvoc'h egedon Aram, neuze e teui d'am skoazellañ ; ha mar bez mibien Amon kreñvoc'h egedout, me a zeuio d'az skoazellañ. ¹³Bez kreñv, bezomp kreñv evit hor pobl hag evit kêrioù hon Doue ! Hag an Aotrou, evel ma vo mat ouzh e zaoulagad da raio !"

¹⁴Hag e tostaas Joab hag an dud a oa gantañ war-arbenn d'an Aramiz evit an emgann, hag e tec'hjont a-zirazañ. ¹⁵Ha mibien Amon, o welout e tec'he an Aramiz, a dec'has, int ivez, a-zirak Abisai, e vreur, hag e teujont e kêr. Hag e tistroas Joab da Jeruzalem.

¹⁶Hag e welas Aramiz e oant bet pilet dirak Israel, hag e kasjont kannaded da lakaat dont Aramiz a oa en tu-hont d'ar Stêr ; ha Sofac'h, penn-lu Adadezer, a oa ouzh o fenn. ¹⁷Hag e voe roet keloù da Zavid, hag e strollas Israel a-bezh, hag e tremenas ar Yordan, hag ec'h erruas warno, hag en em renkas a-enep dezho ; ha p'en devoa o renket David a-enep an Aramiz evit an emgann, e rejont brezel dezhañ. ¹⁸Hag e tec'has Aram dirak Israel, hag e lazhas David, eus Aram, seizh mil sterniad, ha

daou-ugent mil troadeg ; ha Sofac'h, ar penn-lu a lakaas d'ar marv. ¹⁹Hag e welas servijerien Adadezer e oant bet pilet dirak Israel, hag e rejont peoc'h gant David, hag e voent sujet dezhañ, ha ne c'houllas ken Aram skoazellañ mibien Amon.

Trec'h war Amon ha war ar Rafaiz.

20 ¹Ha setu, da vare distro ar bloaz ; d'ar c'houlz ma-z ergerzh-brezel ar rouaned, e kasas Joab strolladoù al lu, hag e wastas bro mibien Amon. Hag ez eas da c'hronnañ Rabba, ha David a oa chomet e Jeruzalem. Hag e faezhas Joab Rabba hag he distrujas. ²Hag e tapas David kurunenn Velc'hom diwar e benn, hag e kavas e poueze un talant aour hag e oa enni ur maen prizius ; hag e voe lakaet war benn David ; ha preizh eus ar gêr a gasas gantañ, unan bras-meurbet. ³Hag ar bobl a oa e-barzh a dennas er-maez, hag o lakaas d'an heskenn, d'an ogedoù houarn ha d'ar bouc'hili. Hag evel-se e reas David da holl gêrioù mibien Amon. Hag e tistroas David hag an holl bobl da Jeruzalem.

⁴Ha setu goude-se e savas ur brezel e Gazer gant ar Filistiz. Neuze e faezhas Soboc'h'ai, eus Housa, Safai, unan eus mibien ar Rafaiz, hag e voent sujet.

⁵Hag e voe c'hoazh ur brezel gant Filistiz ; hag e skoas Elkanan, mab Jair, war Lahmi, breur Goliat, eus Gat ; hag e oa koad e oaf evel karvan ur gwiaer.

⁶Hag e voe c'hoazh ur brezel e Gat ; hag e oa un den mentek, hag e vizied, c'hwec'h ha c'hwec'h : pevar warn-ugent, hag eñ ivez a oa genidik eus Rapa ⁷Dacañ a rae Israel, hag e skoas gantañ Jonatan, mab Samma, breur David. ⁸Ar re-se, genidik eus Rapa, e Gat, a gouezhas dre zorn David ha dre zorn e servijer.

Niveradeg ar bobl. Leur Ornan.

21 ¹Hag en em savas Satan a-enep Israel hag ec'h atizas David da ziniveriñ Israel. ²Hag e lavaras David da Joab ha da renerien ar bobl : "Kit da ziniveriñ Israel, eus Bersabea betek Dan, ha degasit din

kel, ma ouezin o niver". ³Hag e lavaras Joab : "Ra lakaio an Aotrou war e bobl kement-all kant gwech ! Daoust hag, aotrou roue, n'int ket holl d'am aotrou evel servijerien ? Perak ober an enklask-se, va aotrou ? Perak e teufe da vezañ kablus Israel ?" ⁴Met komz ar roue a drec'has war Joab, hag ez eas Joab da ergerzhout dre-holl en Israel, hag e tistroas da Jeruzalem.

⁵Hag e roas Joab ar gont eus niveradeg ar bobl da Zavid, hag e oa Israel a-bezh : unnek kant mil den o tennañ kleze, ha Youda : pevar c'hant dek mil den ha tri-ugent o tennañ kleze. ⁶Ha Levi ha Benjamin n'en devoa ket diniveret en o zouez, rak heugus e oa urzh ar roue da Joab. ⁷Fall e voe ouzh daoulagad Doue an dra-se, hag e skoas war Israel.

⁸Hag e lavaras David da Zoue : "Pec'het bras em eus oc'h ober an dra-se, ha bremañ, tremen, mar plij, war dorfed da servijer, rak diskiant-tre ez on bet." ⁹Hag e komzas an Aotrou ouzh Gad, gweler David, o lavarout : ¹⁰"Kae da gomz ouzh David ha lavar : Evel-hen e komz an Aotrou : Tri zra a ginnigan dit ; dibab unan anezho hag hen sevenin". ¹¹Hag ez eas Gad da gaout David hag e lavaras dezhañ : "Evel-hen e komz an Aotrou : dit da zegemer : ¹²pe tri bloaz a naonegezh ; pe tri miz a faezhadur dirak da enebourien, ma vo kleze da enebrien ouzh da dizhout ; pe tri devezh ma vo kleze an Aotrou ha bosenn war ar vro, hag ael an Aotrou o wastañ holl diriad Israel. Ha bremañ, gwel pe tra a rentin d'an hini en deus va c'haset, evel respont".

¹³Hag e lavaras David da C'had : "Enkrez am eus, meurbet. Ra gouezhin eta e dorn an Aotrou, rak bras eo e drugareziou, tre ; met gant na gouezhin ket etre daouarn an den !"

¹⁴Hag e lakaas an Aotrou bosenn war Israel, hag e kouezhas en Israel dek mil ha tri-ugent a dud. ¹⁵Hag e kasas Doue an ael da Jeruzalem evit he gwastañ ; hag e-keit ha ma waste, e welas an Aotrou hag e vorc'hedas ar gwalleur, hag e lavaras d'an ael gwaster : "Trawalc'h ! bremañ dizalc'h da zorn !"

19, 18 : 40.000 troadeg a zo moarvat un niver c'hwezet.

20, 1-2 : 2 Sam 11, 1

20, 2-3 : 2 Sam 12, 26-31

20, 3 labour forsalet ?

20, 4-8 : 2 Sam 21, 18-22.

20, 6 c'hwec'h ha c'hwec'h : c'hwec'h war bep dom ha pep troad.

21, 1-30 : 2 Sam 24, 1-25.

21, 1 Saran, an Enebour, an Tamaller.

Hag ael an Aotrou en em zalc'he e-kichen leur Ornan, ar Jebousiad. ¹⁶Hag e savas David e zaoulagad, hag e welas ael an Aotrou en e sav etre douar ha neñvoù, hag e gleze dic'houinet en e zorn, astennet war Jeruzalem. Hag e kouezhas David hag ar Gozhidi, goloet a seier, war o dremmoù. ¹⁷Hag e lavaras David da Zoue : "Ha n'eo ket me am eus lavaret diniveriñ ar bobl ? Ha me eo am eus pec'het ha graet an droug, met ar re-se, an deñved, petra o deus graet ? Aotrou, va Doue, ra vo eta da zorn warnon ha war di va zad, met war da bobl gant na vo ket a reuz !" ¹⁸Hag ael an Aotrou a gemennas Gad da lavarout da Zavid : "Ra bigno David da sevel un aoter d'an Aotrou war leur Ornan, ar Jebousiad !" ¹⁹Hag e pignas David, hervez lavar Gad, en devoa komzet en anv an Aotrou. ²⁰Hag en em droas Ornan, hag e welas an ael ; hag e bevar mab a oa gantañ en em guzhas ; hag Ornan a oa o tornañ gwinizh. ²¹Hag ez eas David davet Ornan, hag e sellas Ornan hag e welas David, hag ez eas e-maez eus al leur, hag e stouas dirak David, dremm d'an douar. ²²Hag e lavaras David da Ornan : "Ro din tachenn al leur, hag e savin warni un aoter d'an Aotrou. Evit arc'hant a-benn-kaer he ro din, hag e paouezo ar reuz diwar ar bobl". ²³Hag e lavaras Ornan da Zavid : "Kemer evidout, ha da raio an aotrou roue evel ma vo mat ouzh e zaoulagad ! Sell ! Reiñ a ran dit an oc'hen evit an holokostoù, ar stlejelloù evel koad hag ar gwinizh evel profadenn : an holl a roan". ²⁴Hag e lavaras ar roue David da Ornan : "Nann ! Prenañ a ran evit arc'hant a-benn-kaer, rak ne zougan ket ar pezh a zo dit d'an Aotrou, hag holokostoù ne ran ket evit netra". ²⁵Hag e roas David da Ornan, evit an dachenn, shekeloù aour : ur pouez a c'hwec'h kant. ²⁶Hag e savas eno David un aoter d'an Aotrou, hag e reas holokostoù ha peoc'h-aberzhoù ; hag e pedas an Aotrou, a respontas dezhañ dre an tan eus an neñvoù war aoter an holokost. ²⁷Hag e lavaras an Aotrou d'an ael distreiñ e gleze en e c'houin. ²⁸Neuze, pa welas David en devoa respontet dezhañ an Aotrou war leur Ornan ar Jebousiad, e reas aberzhoù eno. ²⁹Annezlec'h an Aotrou, en devoa graet Moizez er gouelec'h, hag aoter an

holokostoù a oa er mare-se war an uhellec'h a zo e Gabaon. ³⁹Met ne c'helle ket David mont dirazi evit gouennata an Aotrou, dre ma oa bet spontet gant kleze ael an Aotrou.

Pourchasoù David a-benn sevel an Templ.

22 ¹Hag e lavaras David : "Hemañ eo Templ an Aotrou Doue, hag houmañ aoter an holokostoù evit Israel". ²Hag e lavaras David bodañ an ostizidi a oa e bro Israel ; hag o lakaas da vengleuzierien evit benañ mein-benerezh a-benn sevel Ti Doue. ³Ha houarn e-leizh evit tachoù stalafioù an dorjoù hag evit ar c'hrapoù a brientas David, hag arem e-leizh, dreist-pouez, ⁴ha penn sedrez diniver, rak kaset o devoa Sidoniz ha Turiz gwez sedrez a-vern da Zavid. ⁵Hag e lavaras David : "Salomon, va mab, a zo yaouank ha youst, hag an Ti a zo da sevel d'an Aotrou en deus da vout savet uhel evit kaout brud ha klod en holl vroioù ; me a ra eta ar pourchasoù evitañ". Hag e prietas David ur bern traoù a-raok mervel.

⁶Hag e c'halvas Salomon, e vab, hag e kemennas dezhañ sevel un Ti d'an Aotrou, Doue Israel.

⁷Hag e lavaras David da Salomon : "Va mab, edo em c'halon sevel un Ti da Anv an Aotrou, va Doue ; ⁸hag em eus bet komz an Aotrou, o lavarout : Gwad e-leizh ac'h eus skuilhet, ha brezelioù bras ac'h eus graet : ne savi ket un Ti d'am Anv, rak gwad a-fonn ac'h eus skuilhet d'an douar dirazon. ⁹Setu : ur mab a c'hano dit ; eñ a vezo un den a beoc'h, ha peoc'h a roin dezhañ dirak e holl enebourien a-ziwardro. Salomon a vo e anv, ha peoc'h ha sioulder a lakain war Israel en e zeizioù. ¹⁰Sevel a ray un Ti d'am Anv ; bez' e vo evidon ur mab, ha me evitañ un Tad, hag e startain tron e rouantelezh war Israel da viken.

¹¹Bremañ, va mab, ra vezo an Aotrou ganit ! Dit ober berzh ha sevel Templ an Aotrou, da Zoue, evel m'en deus komzet evidout. ¹²Nemet an Aotrou da roio dit furnez ha skiant pa roio beli dit war Israel, ma viri Lezenn an Aotrou da Zoue. ¹³Neuze e ri berzh, mar bezez evezhiak da seveniñ ar reolennoù hag ar setañoù en

deus kemennet an Aotrou da Voizez evit Israel. Bez kreñv ha kadarn, dispont ha dizaon ! ¹⁴Setu m'em eus gant poan pourchaset evit Templ an Aotrou, aour : kant mil talant, hag arc'hant : ur milion a dalantoù ; evit an arem hag an houarn n'eus ket a bouez, rak a-vernioù ez eus ; ha prenn ha mein am eus pourchaset, ha warno ec'h adlakai. ¹⁵Ganit ez eus a-builh a vicherourien evit ober al labour : mengleuzierien, benerien mein ha koad hag a bep seurt tud ampart e kement labour a zo. ¹⁶Eus an aour, an arc'hant, an arem hag an houarn n'eus ket a niver. War-sav ! D'al labour ! Ha ra vezo an Aotrou ganit !" ¹⁷Hag urzh a roas David da holl briñsed Israel da skoazellañ Salomon, e vab. ¹⁸"Ha n'emañ ket an Aotrou, ho Toue, ganeoc'h ? Ha n'en deus ket roet diskuizh deoc'h a bep tu ? Rak lakaet en deus em dorn annezidi ar vro, hag ez eo sujet ar vro dirak an Aotrou ha dirak e bobl. ¹⁹Bremañ, lakait ho kalonoù hag hoc'h eneoù da glask an Aotrou, ho Toue ! War-sav ! Ha savit santual an Aotrou Doue, evit degas Arc'h Emglev an Aotrou, ha listri sakr Doue d'an Ti a vo savet da Anv an Aotrou".

Al Levidi.

²³ ¹Ha David, kozh ha leun-barr a zeizioù, a lakaas da roue Salomon, e vab, war Israel. ²Hag e vodas holl briñsed Israel, hag ar veleien hag al Levidi.

³Hag e voe niveret al Levidi adalek an oad a dregont vloaz hag koshoc'h ; hag e voe o niver, dre benn a wazed : eizh mil ha tregont. ⁴En o zouez, evit sturiañ al labour evit Templ an Aotrou : pevar mil warn-ugent : ha skribed ha barnerien : c'hwec'h mil ; ⁵ha pevar mil porzhier, ha pevar mil da veuliañ an Aotrou gant ar binvioù en deus graet David evit meuliñ.

⁶Hag o rannas David e rummadoù, hervez mibien Levi : Gerson ; Kaat ha Merari.

⁷Evit Gersoniz : Ladan ha Semei. ⁸mibien Ladan : ar penn, Jahiel, ha Zetam, ha Yoel : tri.

⁹Mibien Semei, Salomit, hag Hoziel, ha Charran : tri ; ar re-se a oa pennoù tadel Ladan.

¹⁰Ha mibien Semei : Jahat, Ziza, Jehous, Beria : ar re-se a oa mibien Semei : pevar.

23, 13 ezañsiñ : lakaat ar frondoù da vogediñ.

¹¹Ha Jahat a oa ar penn, ha Ziza an eil, ha Jehous ha Beria n'o devoa ket kalz mibien, hag e voent kontet un ti tadel, an hevelep rummad.

¹²Mibien Kaat : Amram, Isaar, Hebron hag Oziel : pevar. ¹³Mibien Amram : Aaron ha Moizez ; hag e voe dilennet Aaron evit kensakriñ an traoù santel-santelañ, eñ hag e vibien, da viken, evit ezañsiñ dirak an Aotrou, evit e servijout hag evit bennigañ en e Anv da viken. ¹⁴Ha Moizez, den-Doue, e vibien a voe meneget war veuriad Levi. ¹⁵Mibien Moizez : Gerson hag Eliezer. ¹⁶Mibien Gerson : Soubael, a oa ar penn, ¹⁷ha mibien Eliezer : Rohobia, ar penn, ha n'en devoa ket Eliezer mibien all, met mibien Rohobia a oa niverus-kenañ. ¹⁸Mibien Isaar : Salomit, ar penn. ¹⁹Mibien Hebron : Jeraou, ar penn, Amarias, an eil, Jahaziel, an trede, ha Jekmaam, ar pevare. ²⁰Mibien Oziel : Mic'ha, ar penn, ha Jesia, an eil.

²¹Mibien Merari : Moholi ha Mousi. Mibien Moholi : Eleazar ha Kis. ²²Hag e varvas Eleazar ha n'en devoa ket mibien, met merc'hed, hag e timezas ganto mibien Kis, o breudeur. ²³Mibien Mousi : Moholi, hag Eder, ha Yarmout : tri.

²⁴Ar re-se a oa mibien Levi, dre o ziez tadel ; ar pennoù tadel, hervez ma oant kontet dre niveradeg an anvioù ha dre benn, ar re-se a laboure e servij Templ an Aotrou, adalek an oad a ugent vloaz ha koshoc'h.

²⁵Rak lavarout a rae David : "Diskuizh en deus roet an Aotrou, Doue Israel, d'e bobl, ma chomo e Jeruzalem da viken ; ²⁶hag al Levidi n'o devo ken da zougen ar Chomlec'h hag e holl draoù a zo evit e servij". ²⁷Diwar gomzoù David ; ar re ziwezhañ-mañ, e voe diniveret mibien Levi adalek an oad a ugent vloaz ha koshoc'h, ²⁸rak o emell a oa bezañ e-kichen mibien Aaron evit servij Templ an Aotrou, e sell eus ar perzhier, eus ar c'hambrou hag eus glandidigezh an traoù santel ; hag eus oberiadur ar servij eus Ti Doue ; ²⁹hag evit ar bara-kinnig, hag ar flourenn evit ar profadennoù, ar gwestell dic'hoell, an traoù pobet war ar billig hag ar meskadoù hag evit kement a oa da bouezañ ha da vuzuliañ ; ³⁰hag evit en em zerc'hel bep beure a-benn trugarekaat ha

23, 16 ar ger mab a zo liester en heb.

meuliñ an Aotrou, ha kement-all d'abardaez, ³¹ hag evit an holl brofadennoù holokost d'an Aotrou, d'ar Sabadoù d'ar mizioù-nevez ha d'ar gouelioù, hervez ar gont anezho, diouzh ar reolenn evito, dalc'hmat dirak an Aotrou. ³² Hag o devoa karg eus Teltenn an emgav, ha karg eus ar santual, ha karg eus mibien Aaron, o breudeur, e servij Tempel an Aotrou.

Ar veleien.

²⁴ ¹ Hag evit mibien Aaron, setu o c'hevrennoù ; mibien Aaron : Nadab hag Abihou, Eleazar hag Itamar. ² Hag e varvas Nadab hag Abihou a-raok o zad ha mibien n'o devoa ket bet ; hag e voe beleien Eleazar hag Itamar.

³ Hag o rannas David e kevrennoù : Sadok, eus mibien Eleazar, hag Ac'himelek, eus mibien Itamar, hervez o servij. ⁴ Hag e voe kavet mibien Eleazar niverusoc'h, e pennoù gwazed, eget mibien Itamar ; hag e voent rannet : evit mibien Eleazar, pennoù tiez tadel : c'hwezek ; hag evit mibien Itamar, pennoù tiez tadel : eizh. ⁵ Rannet e voent dre ar sord, an eil re hag ar re all, rak bez' e oa priñsed ar santual ha priñsed Doue e-touez mibien Eleazar hag e-touez mibien Itamar. ⁶ Hag o enskrivas Semeia, mab Natanael ar skrib a-douez al Levidi, dirak ar roue hag ar briñsed, ha Sadok, ar beleg, hag Ac'himelek, mab Abiatar, ha pennoù tadel ar veleien hag al Levidi : un ti tadel evel lod da Eleazar, hag un all, hag unan evel lod da Itamar.

⁷ Hag e teuas ar sord kentañ da Jojarib, an eil da Jedaia ; ⁸ an trede da Harim, ar pevare da Seorim ; ⁹ ar pempvet evit Melkia, ar c'hwechvet evit Miamin ; ¹⁰ ar seizhvet evit Akos, an eizhvet evit Abia ; ¹¹ an navet evit Yesoua, an dekvet evit Sec'henia ; ¹² an unnekvet evit Eliasib, an daouzekvet evit Jakim ; ¹³ an trizekvetevit Hoffa, ar pevarzekvet evit Isbaab ; ¹⁴ ar pemzekvet evit Belga, ar c'hwezekvet evit Emmer ; ¹⁵ ar seitekvet evit Hezir, an triwechvet evit Afses ; ¹⁶ an naontekvet evit Petaia, an ugentvet evit Ezekiel ; ¹⁷ an unanvet warn-ugent evit Jac'hin, an eilvet warn-ugent evit Gamoul ; ¹⁸ an trivet warn-ugent evit Delaia, ar pevare warn-ugent

²³, ²⁹ bara-bezañs, -kinnig pe -dremm. sell. Erm 25, 30

evit Maazia.

¹⁹ Sed o c'hevrennoù hervez o servij, a oa mont da Di an Aotrou, diouzh ar reolenn o devoa bet dre Aaron, o zad, evel m'en devoa gourc'hemennet an Aotrou, Doue Israel.

²⁰ Hag evit mibien Levi a vane, evit mibien Amram : Soubael ; evit mibien Soubael, Jehedeia ; ²¹ evit Rohobia, evit mibien Rohobia : ar penn, Jesia ; ²² evit Isaariz, Salomot : evit mibien Salomot, Jahat ; ²³ evit mibien Hebron : Jeria ar penn, Amarias an eil, Jahaziel an trede, Jekmaam ar pevare. ²⁴ Mibien Oziel : Mic'ha ; evit mibien Mic'ha, Samir. ²⁵ Breur Mic'ha a oa Jesia ; evit mibien Jesia, Zakaria. ²⁶ Mibien Merari : Moholi ha Mousi ; mibien Jaziau ha Bani, e vab ; ²⁷ mibien Merari, dre Jazia, e vab : Soam, ha Zakour, hag Hevri. ²⁸ Evit Moholi : Eleazar ha n'en devoa ket a vibien ; ²⁹ hag evit Kis : evit mibien Kis, Jerameel. ³⁰ Ha mibien Mousi : Moholi, hag Eder, ha Yarmout. Ar re-se a voe mibien al Levidi, hervez o ziez tadel.

³¹ Hag e tennjont, int ivez, ar sordoù, e-giz o breudeur, mibien Aaron, dirak David, ar roue, ha Sadok, hag Ac'himelek, ha pennoù ar veleien hag al Levidi, an ti tadel pennañ o vezañ e-giz hini e vreur yaouañ.

Ar ganerien.

²⁵ ¹ Hag e tibabas David hag ar pennoù lu, evit ar servij, a-douez mibien Azaf ha Hemam hag Iditoun, diouganerien gant telennoù, lourennoù ha simbalennoù. Ha setu niver an dud war al labour-se, hervez o servij a oa : ² Eus mibien Azaf : Zakour, ha Jozef, ha Natania, hag Asarela, mibien Azaf dindan urzh Azaf, a ziougane dindan urzh ar roue ; ³ evit Iditoun : mibien Iditoun : Godolia, ha Sori, ha Jesaia, ha Hasabia, ha Mattatia ha Semei : c'hwech'h dindan urzh o zad Iditoun, a ziougane gant an delenn evit enoriñ ha kanmeuliñ an Aotrou ; ⁴ evit Hemam, mibien Hemam : Bokia, Mattania, Oziel, Soubael, ha Yarmout, Hanania, Hanani, Eliata, Geddelti ha Romentiez, Jesbakasa, Melloti, Otir, Mahaziot. ⁵ An holl re-se a oa mibien da Hemam, gweler ar roue evit kanmeuliñ galloud an Aotrou ; hag en

²⁴, ⁶ un ti-tadel. hag un all : div wech diouzh renk e voe tennet ar sord, bep tro, evit Eleazar hag ur wech hepken evit Itamar.

devoa roet Doue da Hemam pevarzek mab ha teir merc'h.

⁶An holl re-se a oa dindan urzh o zad evit ar c'han e Templ an Aotrou, gant simbalennoù, lourennoù ha telennoù, evit servij Ti Doue, dindan urzhioù ar roue, Azaf, hag Iditoun, ha Hemam. ⁷Hag e oa o niver, gant o breudeur deskoniet evit kanañ d'an Aotrou, an holl anezho mailhed : daou c'hant eizh ha pevar-ugent. ⁸Hag e voe tennet ar sordoù evit an urzhiadur, kenkoulz evit ar re vihan hag ar re vras, ar vilhed hag an deskarded : ⁹Hag e teuas ar sord kentañ evit Azaf, da Yozef ; Godolia an eil, eñ hag e vreudeur : daouzek ; ¹⁰an trede, Zakour, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ¹¹ar pevare, evit Isari, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ¹²ar pempvet, Nataniaou, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ¹³ar c'hwec'hvet, Bokia, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ¹⁴ar seizhvet, Isreela, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ¹⁵an eizhvet, Jesaia, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ¹⁶an navet, Mattaniau, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ¹⁷an dekvvet, Semei, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ¹⁸an unnekvet, Azarael, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ¹⁹an daouzekvet, Hasabia, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ²⁰an trizekvet, Soubael, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ²¹ar pevarzekvet, Mattatia, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ²²an pemzekvet, da Yarmout, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ²³ar c'hwec'hvet, da Hanania, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ²⁴ar seitekvet, da Jesbakasa, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ²⁵an triwec'hvet, da Hanani, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ²⁶an naontekvet, evit Melloti, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ²⁷an ugentvet, da Eliata, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ²⁸an unanvet warn-ugent, da Otir, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ²⁹an eilvet warn-ugent, evit Geddeli, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ³⁰an trede warn-ugent, evit Mahaziot, e vibien hag e vreudeur : daouzek ; ³¹ar pevare warn-ugent ; da Romentiez, e vibien hag e vreudeur : daouzek.

Ar borzhierien.

25, 5 heb. 'gweler ar roue, pa gomze Doue, e raent dasseniñ ar c'horn' ar Setuaginta a dro gant

26

¹Evit kevrennoù ar borzhierien :

Evit Koreiz : Meselemia, mab Kore, eus mibien Azaf. ²Ha Meselemia en devoe mibien : Zakaria, ar c'hentañ-ganet, Jedihel an eil, Zabadias an trede, Jatanael ar pevare, ³Elam ar pempvet, Johanan ar c'hwec'hvet, Elioenai ar seizhvet.

⁴Hag Obededom en devoe mibien : Semeia, kentañ-ganet, Jozabad an eil, Joas an trede, ha Sac'har ar pevare, ha Natanael ar pempvet, ⁵Ammiel ar c'hwec'hvet, Isac'har ar seizhvet, Follati an eizhvet, rak e venniget en devoa Doue. ⁶Ha da Semeia, e vab, e c'hanas mibien, o devoe beli war o zi tadel, rak gwazed kadarn e oant. ⁷Mibien Semeia : Otni ha Rafael, hag Obed, Elzabad hag e vreudeur, paotred kadarn, Elihou ha Samac'hia. ⁸An holl re-se, eus mibien Obededom, int hag o mibien hag o breudeur, tud kadarn, nerzhus evit ar servij, a oa daou ha tri-ugent eus Obededom.

⁹Ha Meselemia en devoe mibien ha breudeur, paotred kadarn : triwec'h.

¹⁰Ha Hosa, eus mibien Merari, en devoe mibien : Semri, ar penn - daoust ma ne oa ket ar c'hentañ-ganet - en devoa lakaet e dad da benn-hêr. ¹¹Helkia an eil, Tabelias an trede, Zakaria ar pevare ; holl vibien ha breudeur Hosa : trizek.

¹²D'ar c'hevrennoù-se a borzhierien, da bennoù an dud-se e voe kargoù e-giz o breudeur, evit servijañ e Templ an Aotrou.

¹³Hag e voe tennet ar sordoù, evit ar re vihan evel d'ar re vras, dre di tadel, evit pep dor. ¹⁴Hag e kouezhas ar sord, ouzh ar reter, war Selemia. Hag evit Zakaria, e vab, kuzulier poellek, e voe tennet ar sord, hag e teuas e sord ouzh an hanternoz.

¹⁵Hag evit Obededom, ouzh ar c'hreisteiz, hag evit e vibien an ti-dastum ; ¹⁶evit Soufim hag evit Hosa, ouzh ar c'hornog, gant dor Salec'het war ar chaoser a-grap, ur gward a-dal d'egile. ¹⁷Ouzh ar reter e oa c'hwec'h Leviad, ouzh an hanternoz bemdez pevar ; ouzh ar c'hreisteiz, bemdez pevar ; evit an ti-dastum, daou-ha-daou.

¹⁸Evit an adti, ouzh ar c'hornog, pevar evit an hent ha daou evit an adti.

¹⁹Sed aze kevrennoù ar borzhierien, evit mibien Kore hag evit mibien Merari.

²⁰Hag al Levidi, o breudeur, a oa evit 'kanneuliñ galloud an Aotrou'.

teñzorioù Ti Doue ha teñzorioù an traoù santel.

²¹ Mibien Ladan, mibien ar Gersoniz, dre Ladan, o devoa da bennoù tadel, dre Ladan, ar Gersoniz, ar Jahieliz. ²² Mibien Jahiel, Zetam ha Yoel, e vreur, a oa karget eus teñzorioù Templ an Aotrou.

²³ Evit an Amramiz, ar Isaariz, ar Hebroniz, an Ozieliz : ²⁴ Soubael, mab Gerson, mab Moizez, a oa merour an teñzorioù.

²⁵ Hag e vreur, dre Eliezer, a oa Rohobia, e vab, ha Jesaia, e vab, ha Joram, e vab, ha Zec'hri, e vab, ha Selemite, e vab.

²⁶ Ar Selemite-mañ hag e vreur a oa karget eus an holl deñzorioù santel en devoa gouestlet David, ar roue, hag ar pennoù tadel, diwar ar pennoù miliadoù ha kantoù, hag ar pennoù lu. ²⁷ Eus ar brezelioù, diwar ar preizh, o devoa gouestlet an traoù-se evit derc'hel Templ an Aotrou. ²⁸ Hag holl bezh o devoa gouestlet Samouel, ar gweler, ha Saoul, mab Kis, hag Abner, mab Ner, ha Joab, mab Sarvia, an holl ouestladurioù, a oa bet lakaet etre daouarn Selemite hag e vreur.

²⁹ Evit ar Isaariz : Konenias hag e vreur a oa karget eus al labour diavaez, en Israel, evel skribed ha barnerien.

³⁰ Evit an Hebroniz : Hasabias hag e vreur, paotred kadarn, seitek kant, karget eus gward Israel en tu-mañ d'ar Yordan, ouzh ar c'hornog, evit holl gefridi an Aotrou hag evit servij ar roue.

³¹ Hag evit ar Hebroniz, Jeria a oa ar penn. Evit ar Hebroniz, dre o lignez tadel, er bloaz daou-ugent eus ren David, e voe graet enklaskoù hag e voe kavet en o zouez kadourien gadarn e Jazer Galaad. ³² Hag e vreur, paotred kadarn, a oa daou vil seizh kant, pennoù tadel. Hag en devoa o c'harget David, ar roue, eus Rubeniz ha Gadiz, ha hanter meuriad Manase, evit holl aferioù Doue hag aferioù ar roue.

Ar melestrerezh.

27 ¹ Ha bugale Israel, hervez o niveradeg : pennoù tadel ha pennoù a viliadoù hag a gantoù, hag o skribed, a oa e servij ar roue evit holl aferioù ar c'hevrennoù, ar re a zeue hag ar re a yae kuit, miz dre viz, holl vizioù ar bloaz ; pep kevrenn o vezañ

pevar mil warn-ugent.

² War ar gevrenn gentañ, evit ar miz kentañ e oa Jesbaam, mab Zabdiel ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent den.

³ Eus mibien Peres e oa, e penn an holl bennoù lu, er miz kentañ.

⁴ Ha war gevrenn an eil miz : Doudi, an Ahohiad ; ha Makelot a oa rener gentañ ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

⁵ Ha penn an trede strollad evit an trede miz : Banaias, mab Joiada, ar beleg-meur ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

⁶ Ha Banaias a oa kadarn e-touez an Tregont hag a-us d'an Tregont ; hag e penn e gevrenn e oa Amizabad, e vab.

⁷ Ar pevare, d'ar pevare miz, a oa Asael, breur Joab, ha Zabadia, e vab, war e lerc'h ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

⁸ Ar pempvet, d'ar pempvet miz, a oa : ar penn, Samaot, eus Zairaita ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

⁹ Hag ar c'hwec'hvet, d'ar c'hwec'hvet miz, : Hira, mab Akes, eus Tekoa ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

¹⁰ Ar seizhvet, d'ar seizhvet miz : Heles, ar Paloniad, eus mibien Efraim ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

¹¹ An eizhvet, d'an eizhvet miz : Soboc'hai, ar Housiad, eus Zairaita ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

¹² An navet, d'an navet miz : Abiezer, eus Anatot, eus Benjamin ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

¹³ An dekvet, d'an dekvet miz : Maharai, eus Netofat, eus Zairaita ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

¹⁴ An unnekvet, d'an unnekvet miz : Banaias, eus Pireaton, eus mibien Efraim ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

¹⁵ An daouzekvet, d'an daouzekvet miz : Holdai, eus Netofat, eus Otniel ; hag e gevrenn he devoa pevar mil warn-ugent.

¹⁶ Ha war veuriadoù Israel : evit Rubeniz, ar priñs a oa Eliezer, mab Zec'hri ; hag evit Simeoniz : Safatia, mab Maac'ha ; ¹⁷ evit Levi : Hasabia, mab Kamouel ; evit Aaron : Sadok ; ¹⁸ evit Youda : Elihou, eus breudeur David ; evit Isac'har : Omri, mab Mic'hael ; ¹⁹ evit Zaboulon : Jesmaias, mab Abdias ; evit Neftali : Yarmout, mab

Azriel ; ²⁰ evit mibien Efraim : Ozea, mab Ozaziou ; evit hanter meuriad Manase : Yoel, mab Pedaia ; ²¹ evit hanter all Manase, er Galaad : Iaddo, mab Zakaria ; evit Benjamin : Jasiel, mab Abner ; ²² evit Dan : Azareel, mab Jeroham. Ar re-se a oa priñsed meuriadoù Israel.

²³ N'en devoa ket savet David niver ar re a oa en oad a ugent vloaz ha dindan, rak prometet en devoa an Aotrou liesaat Israel evel stered an neñvoù. ²⁴ Joab, mab Sarvia, en devoa staget da niveriñ ha n'en devoa ket echuet, rak gant-se e oa ar Gounnar a-enep Israel, ha ne voe ket douget o niver e niveradeg an Dielloù eus amzer ar roue David.

²⁵ War deñzorioù ar roue e oa Azmavet, mab Adiel ; ha war an dastumoù-lec'h, war ar maez, er c'hêrioù hag er c'hêriadennoù hag er c'hestell : Jonatan, mab Ozias ; ²⁶ ha war ar re oc'h ober labour war ar maez, o labourat an douar : Ezri, mab Keloub ; ²⁷ ha war ar gwiniegi : Semei, eus Rama ; ha war ar re, er gwiniegi, a oa gant dastumoù-lec'h ar gwin : Zabdi, eus Sefam ; ²⁸ ha war an olived hag ar sikamored a oa en izelvro : Baalhanan, eus Geder, ha war an dastumoù-lec'h eoul : Joas ; ²⁹ ha war ar chatal o peuriñ er Saron : Setrai, eus Saron ; ha war chatal an traoniennoù : Safat, mab Adli ; ³⁰ ha war ar c'hañvaled : Oubil, an Ismaeliad ; ha war an azezed : Jehedeia, ar Meronatiad ; ³¹ ha war an deñved : Jaziz, an Agariad. An holl re-se a oa merourien ar madoù en devoa ar roue David.

³² Ha Jonatan, eontr David, kuzulier, a oa un den poellek, ur skrib ; ha Jahiel, mab Hac'hamoniad, a oa gant mibien ar roue.

³³ Hag Ahitofel a oa kuzulier ar roue ; ha Houshai, an Arkiad, a oa keneil ar roue.

³⁴ Ha goude Ahitofel : Joiada, mab Banaias, hag Abiatar ; ha penn-lu ar roue : Joab.

Kemennoù David da Salomon evit an Templ.

28 ¹ Hag e vodas David holl briñsed Israel, pennoù ar meuriadoù, ha pennoù ar c'hevrennoù e servij ar roue, ha pennoù ar miliadoù ha pennoù ar c'hantoù, ha merourien holl vadoù ha tropelloù ar roue, hag e vibien, gant ar spazhidi hag an harozed hag an holl gadourien gadarn, e Jeruzalem. ² Hag e savas ar roue David war e dreid hag e lavaras : "Va selauuit, va breudeur ha va fobl ! Bet e oa em c'halon sevel un Ti-diskuizh evit Arc'h Emglev an Aotrou hag evit skabell treid hon Doue, ha graet em eus pourchasoù evit sevel. ³ Met Doue en deus lavaret din : Ne savi ket un Ti d'am Anv, rak un den a vrezel ez out bet ha gwad ac'h eus skuilhet. ⁴ Hag en deus va dilennet an Aotrou, Doue Israel, a-douez holl diegezh va zad, evit bezañ roue war Israel da viken ; rak Youda en devoa dilennet evel rener, hag e ti Youda, e ti va zad hag e-touez mibien va zad, me eo en deus mennet lakaat da ren war Israel a-bezh. ⁵ Hag a-douez va holl vibien, - rak kalz mibien en deus roet din an Aotrou, - en deus dilennet Salomon, va mab, evit azezañ war dron rouantelezh an Aotrou war Israel. ⁶ Hag en deus lavaret din : Salomon, da vab, eo a savo va Zi ha va ferzhier, rak e zilennet em eus evidon evel mab, ha me a vo evitañ un Tad ; ⁷ hag e startain e rouantelezh da viken, mar dalc'h da seveniñ va gourc'hemennoù ha va setañoù evel en deiz-mañ. ⁸ Ha bremañ, ouzh daoulagad Israel a-bezh, kumuniezh an Aotrou, hag e divskouarn hon Doue : Mirit hag imbourc'hit holl c'hourc'hemennoù an Aotrou, ho Toue, evit perc'hennañ ar vro gaer-mañ hag he reiñ da hêrezh d'ho mibien war ho lerc'h da viken. ⁹ Ha te, Salomon, va mab, anavez Doue, da Dad, ha servij-Eñ a galon frank hag a ene youlus, rak an holl galonoù a sont an Aotrou, ha kement dezo a soñjont a veiza. Mar klaskez anezhañ, e vo kavet ganit ; ha mar hen dilezez, az tilezo da viken. ¹⁰ Sell bremañ penaos en deus an Aotrou da zilennet evit sevel un Ti evel santual. Bez kalonek, ha d'al labour !"

¹¹ Hag e roas David da Salomon, e vab, raktres an trepas hag ar savadurioù, hag an teñzordioù, hag an uhel-gambrou, hag ar

pezhioù-diabarzh, hag ar savadur evit ar goulc'her, ¹²ha raktres kement tra a oa en e spered evit perzhier Templ an Aotrou hag evit an holl salioù tro-dro, evit teñzorioù Ti Doue, hag evit teñzorioù an traoù santel. ¹³Hag evit kevrennoù ar veleien hag al Levidi, hag evit holl labour servij Templ an Aotrou hag evit holl arbeuri servij Templ an Aotrou ; ¹⁴evit an aour gant ar pouez a aour, evit an holl draoù en implij e pep servij, evit an holl listri arc'hant, gant ar pouez evit holl draoù en implij e pep servij ; ¹⁵hag ar pouez evit ar c'hantolorioù aour hag o c'hleuzeurioù aour, gant pouez pep kantolor hag e gleuzeurioù, hervez implij pep kantolor ; ¹⁶hag aour : ar pouez evit taolioù ar c'hinnig, evit pep taol, hag arc'hant evit an taolioù arc'hant ; ¹⁷evit ar fourchetezioù hag ar sparfoù hag an hanafioù : aour glan ; hag evit ar c'hopoù aour : ar pouez evit pep kop ; hag evit ar c'hopoù arc'hant : ar pouez evit pep kop ; ¹⁸hag evit aoter an ezañs : aour glan, gant ar pouez ; hag evit raktres ar c'harr : keroubined aour gant eskell displeget o c'holeiñ Arc'h Emglev an Aotrou. ¹⁹Kement-se a zo en ur skrid eus dorn an Aotrou, en deus va lakaet da gompren holl labourioù ar raktres. ²⁰Hag e lavaras David da Salomon, e vab : "Bez kreñv ha kalonek, ha d'al labour ! Bez dizaon ha na spont ket, rak an Aotrou Doue, va Doue, a zo ganit ! Da zilezel ne ray ket, na da leuskel, ken na vo peurc'hraet an holl labour eus servij Templ an Aotrou. ²¹Setu kevrennoù ar veleien hag al Levidi evit holl servijoù Templ an Aotrou, ha ganit e vo evit pep labour an holl dud a youl vat, ampart evit pep servij ; hag ar briñsed hag ar bobl a-bezh a vo agrenn dindan da holl urzhioù".

Pedenn David. Donedigezh Salomon. Mary David.

²⁹ ¹Hag e lavaras David, ar roue, d'an holl gumuniezh : "Salomon, va mab, e-unan, a zo bet diuzet gant an Aotrou hag a zo yaouank ha youst, hag al labour a zo bras, rak n'eo ket evit un den ar palez, met evit an Aotrou Doue. ²Hag a-holl-nerzh em eus pourchaset evit Ti va Doue : aour evit an traoù aour, arc'hant evit ar re arc'hant,

arem evit ar re arem, houarn evit ar re houarn, ha koad evit ar re e koad, ha mein-oniks, ha mein-stern, mein-emrodez ha reoù marellet, hag a bep seurt mein prizius, ha mein-marmor a-fuilh. ³Ha c'hoazh em c'harantez e-keñver Ti va Doue, an teñzor aour hag arc'hant a zo din a roan evit Ti va Doue, en tu-hont da holl bezh am eus pourchaset evit an Ti santel ⁴tri mil talant aour eus aour Ofir seizh mil talant arc'hant glan evit gwiskañ speurennoù an Ti ; ⁵aour evit an traoù aour, arc'hant evit ar re arc'hant hag evit an holl labourioù e dorn ar vicherourien. Ha piv ac'hanoc'h a emouestlo da gargañ e zorn hiziv evit an Aotrou ?"

⁶Hag ec'h emouestlas ar pennoù tadel ha pennoù meuriadoù Israel, ha pennoù ar miliadoù hag ar c'hantoù ha pennoù labourioù ar roue. ⁷Hag e rojont evit servij Ti Doue : aour, pemp mil talant, dek mil darik ; hag arc'hant : dek mil talant ; hag arem : triwec'h mil talant ; hag houarn : kant mil talant. ⁸Hag an hini en devoa gantañ mein prizius o roas evit teñzor Templ an Aotrou, etre daouarn Jahiel, ar Gersoniad. ⁹Hag e voe laouen ar bobl gant o holl emouestladurioù, rak a galon frank o devoa emouestlet d'an Aotrou ; ha David, ar roue, zoken, a voe laouen-bras.

¹⁰Hag e vennigas David an Aotrou ouzh daoulagad ar gumuniezh a-bezh ; hag e lavaras David :

"Benniget out, Aotrou, Doue Israel, hon Tad, a-holl-viskoazh ha da virviken.

¹¹Dit, Aotrou, meurdez ha galloud, hag enor, ha trec'h ha klod,

ha kement a zo en neñvoù ha war an douar a zo dit,

¹²dit, Aotrou, ar rouantelezh,

hag an dreist-beli war an holl,

Te an uhelañ,

pinvidigezh ha klod a zeu diouzhit.

Te 'zo mestr war bep tra,

En da zorn an nerzh hag ar galloud,

en da zorn, pep tra a vrasa hag a greñva.

¹³Ha bremañ, hon Doue, setu m'az trugarekaomp

hag e veulomp da anv meurdezus ;

¹⁴rak piv on-me, ha petra eo va fobl,

evit kaout nerzh da emouestlañ kement-se ?

Rak ac'hanout e teu pep tra

29, 5 a emouestlo : a ouestlo profoù a youl vat ; da gargañ e zorn : evit ober ur brofadenn d'an Aotrou.

hag eus da zorn eo ar pezh hon eus roet dit.

¹⁵ Rak annezidi ez omp dirazout hag ostizidi evel hon holl hendadoù ; evel ar skeud eo hon deizioù war an douar, ha n'eus ket a spi.

¹⁶ Aotrou, hon Doue, an holl builhentez-se hon eus pourchaset evit sevel dit un Ti d'az Anv santel, a zo eus da zorn, ha dit eo pep tra.

¹⁷ Ha gouzout a ran, va Doue, e furchez er c'halonoù, hag an traoù eeun a blij dit.

Hag ez eo en eeunded va c'halon em eus emouestlet an holl draoù-se, ha bremañ eo da bobl en em gav amañ a welan gant levenez oc'h emouestlañ dit.

¹⁸ Aotrou, Doue Abraham, Izaag, hag Israel, hon hendadoù, mir da viken an doug-se, ar soñjoù-se e kalon da bobl, ha deren o c'halon davedout.

¹⁹ Ha da Salomon, va mab, ro ur galon frank evit mirout da c'heure'hemenoù, da destenioù ha da reolennoù, evit o seveniñ holl, hag evit sevel ar palez am eus prientet."

²⁰ Hag e lavaras David d'an holl gumuniez : "Benniget eta an Aotrou, ho Toue !" Hag e vennigas an holl gumuniez an Aotrou, Doue o zadoù. Hag int da soublañ ha da stouiñ dirak an Aotrou ha dirak ar roue.

²¹ Hag e rejont aberzhoù d'an Aotrou. Ha da ober holokostoù an deiz war-lerc'h an deiz-se : leueoù, mil ; tourzed, mil ; oaned, mil ; ha ganto diedoù-kinnig hag aberzhoù e-leizh, evit Israel a-bezh. ²² Ha da zebrñ ha da evañ dirak an Aotrou en deiz-se gant levenez vras ; hag e rejont roue, an eil gwech, Salomon, mab David, hag hen olevjont d'an Aotrou evel rener, ha Sadok evel beleg. ²³ Hag ec'h azezas Salomon war dron an Aotrou evel roue, e-lec'h David, e dad. Hag e reas berzh, hag e sente outañ Israel a-bezh. ²⁴ Hag an holl briñsed hag ar gadourien, hag ivez holl vibien ar roue David a reas gwazoniezh d'ar roue Salomon. ²⁵ Hag e savas an Aotrou Salomon uhel ouzh daoulagad Israel a-bezh, hag e lakaas warnañ ur veurdez roueel evel ne oa ket bet war nep roue

araozañ en Israel.

²⁶ Ha David, mab Jese, en devoa renet war Israel a-bezh.

²⁷ Hag an amzer en devoa renet war Israel a voe daou-ugent vloaz : en Hebron en devoa renet seizh vloaz, hag e Jeruzalem en devoa renet tri bloaz ha tregont.

²⁸ Hag e varvas en ur gozhni vat, peurleuniet a zeizioù, a binvidigezh hag a glod. Hag e renas Salomon, e vab, en e lec'h.

²⁹ Hag oberoù David, ar roue, eus ar re gentañ d'ar re ziwezhañ, a zo skrivet en oberoù Samouel, ar gweler, hag en oberoù Natan, ar profed, hag en oberoù Gad, ar gweler, ³⁰ gant holl vunudoù e ren, hag e gadarnded hag an darvoudoù a dremenas warnañ ha war Israel ha war holl rouantezhioù ar broadoù.

Levr kentañ an Danevelloù betek amañ.

Eil levr an Danevelloù.

Furnez ha pinvidigezh Salomon.

1¹ Hag e startaas Salomon, mab David, en e rouantelezh, hag an Aotrou, e Zoue a voe gantañ hag hen savas uhel. ²Hag e komzas Salomon ouzh Israel a-bezh, ouzh pennoù ar miliadoù hag ar c'hantoù, hag ouzh ar varnerien, hag ouzh holl briñsed Israel a-bezh, ar pennoù tadel. ³Hag ez eas Salomon hag an holl gumuniezh gantañ d'an uhellec'h a oa e Gabaon, rak eno e oa Teltenn emgav Doue en devoa graet Moizez, servijer Doue, er gouelec'h. ⁴Hogen Arc'h Doue en devoa savet David eus Kariatiariz d'al lec'h en devoa prientet David eviti, rak stennet en devoa eviti un Deltenn e Jeruzalem. ⁵Hag an aoter arem en devoa graet Betsaleel, mab Ouri, mab Hour, a oa eno dirak annez an Aotrou, 'lec'h m'hen goulennatae Salomon hag ar gumuniezh. ⁶Hag e savas Salomon eno ouzh an aoter arem a oa dirak an Aotrou, e Teltenn an emgav, hag e kinnigas warni mil holokost.

⁷En noz-se en em ziskouezas Doue da Salomon, hag e lavaras dezhañ : "Goulenn ! petra a roin dit ?" ⁸Hag e lavaras Salomon da Zoue : "Graet ec'h eus da Zavid, va zad, trugarez vras, ha va lakaet da ren en e lec'h. ⁹Bremañ, Aotrou Doue, ra vo gwirieketaet da gomz ouzh David, va zad, rak va lakaet ac'h eus da ren war ur bobl niverus evel uloc'h an douar. ¹⁰Bremañ, ro din furnez ha skiant, ma c'hellin mont ha dont dirak ar bobl-se, rak piv a renfe da bobl vras-mañ ?" ¹¹Hag e lavaras Doue da Salomon : "Peogwir emañ se ez kalon, ha n'ec'h eus ket goulennet pinvidigezh na madoù na gloar, na buhez ar re o deus kas ouzhit, ha deizioù niverus n'ac'h eus ket goulennet, hag ec'h eus goulennet evidout furnez ha skiant a-benn barn va fobl am eus da lakaet roue warni, ¹²ar furnez hag ar skiant a zo roet dit ; ha

En eil lodenn-mañ eus an Danevelloù, emamp gant ar roue Salomon, en deus savet aketun an Templ. Goude disrann meuriadoù an hanternoz ne sell an danevellor nemet ouzh meuriad Youda ha meuriad Levi, a zo chomet feal d'an Aotrou. An trec'h war an enebourien, ar berzh-mat, eurvad ar bobl, a zo holl liammet ouzh ar fealded d'an Aotrou. Reiñ a ra da gompren ez eo pechedoù ar rouaned, ar veleien hag ar bobl, o tiseñtiñ ouzh kelennadurezh ar brofeded, o deus degaset ar gwalleur, dismantr an Templ, rivin

pinvidigezh ha madoù ha gloar a roin dit evel n'o deus ket bet ar rouaned a zo bet araozout, hag evel ne vo ket war da lerc'h".

¹³Hag e teuas Salomon eus an uhellec'h a oa e Gabaon, da Jeruzalem, a-zirak Teltenn an emgav, hag e renas e Jeruzalem.

¹⁴Hag e tastumas Salomon kirri ha marc'heien ; hag en devoe pevarzek kant karr ha daouzek mil marc'heg, hag o lakaas e kêrioù ar c'hirri ha gant ar roue e Jeruzalem. ¹⁵Hag e lakaas ar roue an arc'hant hag an aour e Jeruzalem evel mein, hag ar sedrez a lakaas evel ar sikamored a oa en izel-vro, ken niverus.

¹⁶Dont a rae ar c'hezeg en devoa Salomon eus an Egipt hag eus Koua : marc'hadourien ar roue a zeue d'o c'herc'hat eus Koua, diouzh ar feur ; ¹⁷hag ez aent d'o ermaeziañ eus an Egipt : ur sterniad evit c'hwec'h kant shekel arc'hant, ur marc'h evit kant hanter-kant. Hag evel-se e raent evit holl rouaned an Hitiad hag evit rouaned Aram : dre o dorn o ermaezient. ¹⁸Hag e lavaras Salomon sevel un Ti evit Anv an Aotrou hag un ti evitañ-eñ, roue.

Emglev gant Tir evit dastum danvez evit an Templ.

2¹ Hag e niveras Salomon dek mil ha tri-ugent douger-sammoù ha pevar-ugent mil mengleuzier, er menez, ha mistri warno : tri mil c'hwec'h kant.

²Hag e kasas Salomon tud da Houram, roue Tir, da lavarout : "Evel m'ec'h eus graet e-keñver David, va zad, o kas dezhañ sedrez da sevel evitañ un ti da chom ennañ, ³setu ma savan un Ti da Anv an Aotrou, va Doue, evit e ouestlañ dezhañ, ma vo ezañset dirazañ ezañs frondus, evit ar c'hinnig peurbad, evit an holokostoù da veure ha d'abardaez, d'ar Sabadoù, d'ar mizioù ha da ouelioù an Aotrou, hon

Jeruzalem hag an Harlu. Abeg 'zo da grediñ e vefe bet skrivet war-dro 300 KHS gant ul Levriad en-dro d'an Templ, pa ra kement a stad anezhañ.

1, 1 Dre vras e heuilh an Danevellor testenn ar Rouaned (1 R 1...)

1, 10 mont ha dont i heb. ez in... hag e teuin, d.l.e. en em ren.

1, 11 eman se ez kalon : d.l.e. eo se b c'hoantaez.

2, 2 Houram Hiram (1 R 5,16).

Doue : sed ar reolenn beurbad evit Israel. ⁴Hag an Ti emañ o sevel a vo bras, rak brasoc'h eo hon Doue eget an holl zoueou. ⁵Ha piv en defe galloud da sevel dezhañ un Ti, rak an neñvou ha neñvou an neñvou n'henn endalc'hont ket ? Ha piv on-me evit sevel dezhañ un Ti, mar n'eo ket evit ezañsiñ dirazañ hepken ? ⁶Ha bremañ, kas davedon un den gouest da labourat an aour, hag an arc'hant, hag an arem, hag an houarn, al limestra, ar ruz-moug hag ar ruz-tane, hag a oar ober engravadurioù, hag e vo gant an dud ampart am eus e Youda hag e Jeruzalem, ar re en deus pourchaset David, va zad. ⁷Ha kas din koad sedrez, siprez ha santal eus al Liban, rak gouzout a ran e oar da servijerien akuit troc'hañ koad al Liban ; hag e vo va servijerien gant da servijerien. ⁸Ra vo prientet din koad e-leizh, rak an Ti emañ o sevel a vo bras ha meurdeus. ⁹D'ar goadourien, d'an droc'herien-gwez e roin gwinizh pilet evit da servijerien : ugent mil kor ; ha heiz : ugent mil kor ; gwin : ugent mil bat, hag eoul : ugent mil bat". ¹⁰Hag e lavaras Houram, roue Tir, dre ul lizher a gasas da Salomon : "Dre garantez an Aotrou e-keñver e bobl en deus da lakaet warni da roue". ¹¹Hag ec'h ouzhpennas Houram : "Benniget an Aotrou, Doue Israel, en deus graet an neñvou hag an douar, en deus roet da Zavid, ar roue, ur mab fur, gouiziek ha speredek a savo un Ti d'an Aotrou hag un ti evitañ-eñ roue. ¹²Ha bremañ e kasan un den ampart, gouiziek ha speredek : Houram-Avi ; ¹³mab eo d'ur vaouez eus merc'hed Dan, hag e dad a zo un den eus Tir : gouzout a ra labourat aour, arc'hant, arem, houarn, mein, koad, limestra, ruz-tane, lin, ruz-moug, hag ober a bep seurt engravadurioù, ha danzen kement steuñv a vo roet dezhañ, a-gevret gant da arzourien hag arzourien va aotrou David, da dad. ¹⁴Ha bremañ, ar gwinizh, ar heiz, an eoul hag ar gwin en deus lavaret va aotrou, ra gaso anezho d'e servijerien. ¹⁵Ha ni a droc'ho gwez eus al Liban, hervez da holl ezhommoù, hag o c'haso dit war radelloù dre vor da Joppen, ha te o savo da Jeruzalem.

2, 5 neñvou an neñvou : an neñvou dreist. 9 gwinizh pilet : gwinizh evit magañ (1 R 5,25) kor : 365 litrad ; bat : 1/10 kor : 36,5 litrad.

¹⁶Hag e tiniveras Salomon an holl baotred a oa ostizidi e bro Israel goude an niveradeg en devoa graet David, e dad, hag e voe kavet kant tri mil ha hanter-kant c'hwec'h kant. ¹⁷Hag e reas anezho : dek mil ha tri-ugent douger-sammoù, ha pevar-ugent mil mengleuzier er menez ; ha tri mil c'hwec'h kant mestr evit lakaat ar bobl da labourat.

Deroù savadur an Templ.

3 ¹Hag e stagas Salomon da sevel Templ an Aotrou war venez Moria, lec'h en em ziskouezas an Aotrou da Zavid, war an dachenn prientet gant David war leur Ornan, ar Jebousiad. ²Hag e krogas ar savadur en eil miz, d'an eil eus ar miz er bloaz pevar eus e ren. ³Ha setu diazezoù Salomon evit sevel Ti Doue : an hed, - en ilinadoù a vuzul kozh - tri-ugent ilinad ; hag al led, ugent ilinad. ⁴Hag ar porched, dirak an Ti, a oa e hed ouzh ledander an Ti, en devoa ugent ilinad ; hag e uhelder, kant ugent ilinad. Hag e wiskañ a reas a-ziabarzh gant aour glan. ⁵An Ti bras a c'holoas gant koad siprez gwisket a aour mat ; hag e lakaas warnañ palmez ha garlanteziou. ⁶Hag e wiskas an Ti a vein prizius evel kinkladur, hag an aour a oa aour eus Parvaim. ⁷Hag e c'holoas an Ti, treustou, treuzoù, mogerioù ha dorjoù gant aour, hag ec'h engravas keroubined war ar mogerioù. ⁸Hag e reas Ti ar Santel-santelañ : e hed, war dreuz an Ti, a oa ugent ilinad ; hag e led, ugent ilinad. Hag hen goloas a aour mat, evit c'hwec'h kant talant. ⁹Ar pouez evit an tachoù a oa hanter-kant shekel aour, hag an uhel-gambrou a c'holoas gant aour.

¹⁰Hag e reas, e Ti ar Santel-santelañ, daou geroubin, oberenn a gizelladur, hag e voent gwarniset gant aour. ¹¹Eskell ar geroubined o devoa un hed a ugent ilinad ; askell unan, a bemp ilinad a stoke ouzh moger an Ti, hag an askell all, a bemp ilinad, a stoke ouzh askell ar c'heroubin all. ¹²Hag askell egile, a bemp ilinad, a stoke ouzh moger an Ti, hag an askell all, a bemp ilinad, a stage ouzh askell ar c'heroubin all. ¹³Eskell ar geroubined-se, displeget, o devoa ugent

3, 1 menez Moris : ar menez e-lec'h ma tlee Abraham aberzhiñ e vab ? (Gn 22,2) leur Oman : sell. 1 D 21,15.

3, 8 Talant : war-dro 35 kg ; shekel : war-dro 11,5 g.

ilinad ; hag e oant en o sav war o zreid, hag o dremmoù war-du an Ti. ¹⁴Hag e reas ar ouel gant ruz-moug, limestra, ruz-tane ha lin hag e tresas wami keroubined. ¹⁵Hag e reas, dirak an Ti, daou biler a bemp ilinad ha tregont a hed, hag an dogenn war o fenn he devoa pemp ilinad. ¹⁶Hag e reas garlanteziou evel en Neved, hag o lakaas war benn ar pileroù, hag e reas greunadez, kant a lakaas er garlanteziou. ¹⁷Hag e savas ar pileroù dirak ar Santual, unan a-zehou hag unan a-gleiz, hag e c'halvas anv an hini dehou Jac'hin, hag anv an hini kleiz Boaz.

Diwez al labourioù evit an Templ.

4 ¹Hag e reas un aoter arem : ugent ilinad a hed hag ugent ilinad a led ha dek ilinad uhelder.

²Hag e reas ar Mor dre deuzadur : dek ilinad eus ur vevenn d'eben, kelc'hiek e dro, hag a bemp ilinad a uhelder, hag ul linenn a dregont ilinad a rae an dro dezhañ.

³Ha skeudennoù ejened dindan, tro-dro, oc'h ober kelc'h en-dro dezhañ : dek dre ilinad o c'hourizañ ar Mor tro-dro, div regennad ejen teuzet en hevelep teuzadur.

⁴En em zerc'hel a rae ar Mor war daouzek ejen, tri troet ouzh an hanternoz, tri troet ouzh ar c'hornog, ha tri troet ouzh ar c'hreisteiz, ha tri troet ouzh ar reter, hag ar Mor warno, war-varr, o holl groazelloù ouzh an diabarzh. ⁵E devder en devoa ur palvad, hag e vevenn a oa graet evel bevonn kalir ur vleuñvenn lili. Un endalc'h a dri mil bat en devoa ar Mor. ⁶Hag e reas dek oglenn, hag e lakaas pemp a-zehou ha pemp a-gleiz evit an emwalc'hioù : stalabard an holokost a veze soubet e-barzh ; hag ar Mor a oa evit emwalc'hioù ar veleien.

⁷Hag e reas kantolorioù aour : dek, hervez ar reolennoù a lakaas er santual, pemp a-zehou ha pemp a-gleiz. ⁸Hag e reas taolioù, dek, hag o lakaas er santual, pemp a-zehou ha pemp a-gleiz. Hag e reas kopoù-sparfañ en aour, kant.

⁹Hag e reas porzh ar veleien hag al leurren vras, ha dorojoù ouzh al leurren ; hag o dorojoù a wiskas gant arem. ¹⁰Hag ar Mor a lakaas en tu dehou ouzh ar gevred.

4, 2 ar Mor : an oglenn vras evit an emwalc'hadurioù.

4, 17 Saredata : Sarton (1 R 7, 46).

4, 19 ar bara-bezañs : sell 1 R 7, 48 (notenn).

¹¹Hag e reas Houram ar c'haoterioù, ar palioù hag ar c'hopoù-sparfañ, hag ec'h echuas Houram da ober al labour en devoa bet da ober evit ar roue Salomon, e Ti Doue ; ¹²daou biler, ar bolzennoù hag an togennoù war benn an daou biler, ha div rouedad evit goleiñ div volzenn an togennoù war benn ar pileroù ; ¹³pevar c'hant greunadezenn evit ar rouedadoù ; ¹⁴ar sichennoù, dek, hag an ogleannoù, dek, war ar sichennoù ; ¹⁵ar Mor nemetañ, hag an daouzek ejen dindan ; ¹⁶hag ar c'haoterioù, ar palioù hag ar fourchetezoù. An holl draoù-se en devoa graet Houram-Aviv evit ar roue Salomon, evit Templ an Aotrou, gant arem lufret. ¹⁷E kampoùlenn ar Yordan o reas teuziñ ar roue e tevder an douar, etre Soukot ha Saredata. ¹⁸Hag e reas Salomon an holl draoù a-fonn-meurbet, rak ne veze ket eveshaet ouzh pouez an arem.

¹⁹Ober a reas Salomon an holl draoù evit Templ an Aotrou : an aoter aour hag an taolioù, warno ar bara-bezañs ; ²⁰hag ar c'hantolorioù gant o c'hleuzeurioù evit o enaouiñ hervez ar reolennoù dirak an Neved, en aour glan, ²¹hag ar flurennoù, hag ar c'hleuzeurioù hag ar piñsetezioù, eus ar gwellañ aour ; ²²ar c'hontilli, hag ar c'hopoù-sparfañ, ar skudelloù, ar glaouieroù, en aour glan ; hag antre an Ti, dorojoù ha muduronoù ar Santel-santelañ, ha stalafioù dor an Neved, en aour.

An Arc'h degaset d'ar Santual.

5 ¹Hag e voe peurechu an holl labour en devoa graet Salomon evit Templ an Aotrou ; hag e tegasas Salomon an traoù gouestlet gant David, e dad, hag an arc'hant hag an aour, hag an holl listri, a lakaas e teñzorioù Ti Doue.

²Neuze e vodas Salomon Kozhidi Israel, hag holl bennoù ar meuriadoù, priñsed tadel bugale Israel, e Jeruzalem, evit sevel Arc'h Emglev an Aotrou eus Kêr David, a zo Sion. ³Hag en em vodas e-kichen ar roue holl baotred Israel, e-kerz ar gouel, hini ar seizhvet miz. ⁴Hag e teuas holl Kozhidi Israel, hag e tougas al Levidi an Arc'h. ⁵Hag e savjont an Arc'h, ha Teltenn an emgav, hag an holl listri sakr a oa en

5, 5 ar veleien hag al Levited : heb. ar veleien-Levited.

Deltenn : o sevel a reas ar veleien hag al Levidi. ⁶Hag ar roue Salomon, hag holl gumuniezh Israel bodet en e gichen dirak an Arc'h, a aberzhas deñved hag oc'hen ha na oant ket da gontañ na da niveriñ, kement ha ma oa anezho.

⁷Hag e tegasas ar veleien Arc'h Emglev an Aotrou d'he lec'h, e Neved an Ti, d'ar Santel-santelañ, dindan eskell ar geroubined. ⁸Hag ar geroubined a zisplege o eskell war al lec'h ma oa an Arc'h ; hag e c'holoer ar geroubined an Arc'h hag he barennoù, a-zioc'h. ⁹Ha graet e oa hir ar barennoù, hag e weled pennoù barennoù an Arc'h a-zirak an Neved, met n'o gweled ket a-ziavaez ; hag emaint eno betek hiziv. ¹⁰Ne oa en Arc'h nemet an div daolenn lakaet eno gant Moizez, en Horeb, re an Emglev en devoa divizet an Aotrou gant bugale Israel pa oant deuet er-maez eus an Egipt.

¹¹Ha setu, pa zeuas er-maez ar veleien eus ar Santual, - rak an holl veleien en em gave eno o devoa en em santelaet, hep derc'hel d'ar c'hevrennoù, ¹²hag al Levidi, kanerien holl anezho, Azaf, Hemam, Iditoun, hag o mibien hag o breudeur, gwisket a lin, gant simbalennoù ha gant lourennoù ha telennoù, en em zalc'he ouzh reter an aoter, ha ganto beleien, c'hwec'h-ugent, o seniñ an trompilhoù - ¹³hag e oa unanet an trompilhoù hag ar ganerien, hag en em roent da glevout a-unvouezh, o veuliñ hag o trugarekaat an Aotrou, hag e save uhel sonerezh an trompilhoù hag ar simbalennoù hag ar sonerioù o veuliñ an Aotrou : "Rak mat eo, rak da viken e pad e drugarez", neuze e voe an Ti leuniet gant ur goumoulenn, Templ an Aotrou. ¹⁴Ha ne c'halle ket ar veleien chom da lidañ en abeg d'ar goumoulenn, rak leuniañ a rae klod an Aotrou Ti Doue.

Dedi an Ti - Pedenn Salomon.

6

¹Neuze e lavaras Salomon : "An Aotrou en deus lavaret e oa o chom er goabrenn. ²Ha me am eus savet un Ti-anez dit, ur chomlec'h evidout da viken". ³Hag e troas ar roue e zremm, hag e vennigas holl vodadeg Israel, hag holl vodadeg Israel a oa en he sav. ⁴Hag e lavaras : "Benniget ra vo an Aotrou, Doue

Israel, en deus komzet gant e c'henou ouzh David, va zad, ha gant e zorn en deus sevenet ar pezh en devoa lavaret : ⁵Abaoe an deiz m'em eus tennet va fobl Israel eus bro an Egipt, n'em eus ket dibabet ur gêr adouez holl veuriadoù Israel evit sevel un Ti e vefe va Anv e-barzh, ⁶dibabet un den da vezañ rener war va fobl Israel. ⁷Bez' e oa e kalon David, va zad, sevel un Ti da Anv an Aotrou, Doue Israel ; ⁸met lavaret en deus an Aotrou da Zavid, va zad, : Peogwir az poa ar galon da sevel un Ti d'am Anv, ec'h eus graet mat kaout se ez kalon. ⁹Hogen n'eo ket te a savo an Ti, met da vab, deuet eus da lounezhi, eo a savo an Ti d'am Anv. ¹⁰Hag en deus sevenet an Aotrou ar gomz en devoa lavaret : savet on e lec'h David, va zad, hag azezet on war dron Israel, evel m'en devoa prometet an Aotrou, hag em eus savet an Ti-mañ da Anv an Aotrou, Doue Israel, ¹¹ha lakaet ennañ an Arc'h, emañ enni Emglev an Aotrou divizet gantañ gant bugale Israel".

¹²Hag en e sav dirak aoter an Aotrou, a-dal da holl vodadeg Israel, ec'h astennas e zaouarn. ¹³Rak graet en devoa Salomon ul leurenn en arem hag he lakaet e-kreiz ar porzh : pemp ilinad a hed, pemp ilinad a led he devoa ha tri ilinad a uhelder. Hag en em zalc'has warni, hag e taoulinas war e zaoulin dirak holl vodadeg Israel, hag ec'h astennas e zaouarn etrezek an Neñv. ¹⁴Hag e lavaras :

"Aotrou, Doue Israel, n'eus ket un Doue evelout en neñv na war an douar, o virout e Emglev hag e drugarez e-keñver e servijerien a gerzh dirazañ a holl galon. ¹⁵Dalc'het ec'h eus e-keñver ho servijer David, va zad, d'ar pezh az poa prometet dezhañ : komzet az poa gant da c'henou, ha gant da zorn ec'h eus sevenet hiziv. ¹⁶Ha bremañ, Aotrou, Doue Israel, dalc'h e-keñver da servijer David, va zad, d'ar pezh az poa prometet dezhañ, o lavarout : Ne vo ket lamet da lignez a-zirazon, chom a ray war dron Israel, mar mir da vibien o hent, o kerzhout em Lezenn evel m'ec'h eus kerzhet dirazon. ¹⁷Ha bremañ, Aotrou, Doue Israel, ra c'hoarvezo ar bromesa az poa graet d'az servijer David.

¹⁸Daout hag e c'hoarvezo ma vo Doue o chom gant an den war an douar ? An Neñv ha Neñv an Neñvoù ned int ket evit da enderc'hel ; seul nebeutoc'h an Ti-mañ am

eus savet ! ¹⁹Taol pled ouzh pedenn da servijer hag ouzh e aspedenn, Aotrou, va Doue ; selaou ouzh ar youc'hadennou hag ar pedennoù emañ da servijer oc'h ober dirazout ! ²⁰Ra vezo da zaoulagad digor war-du an Ti-mañ dez ha noz, etrezek al lec'h m'ec'h eus lavaret e vefe da Anv e-barzh ! Selaou ar bedenn a ra da servijer el lec'h-mañ ! ²¹Selaou aspedennoù da servijer ha da bobl Israel pa bedint war-du al lec'h-mañ ! Ya, Te, selaou eus an Neñv ! Selaou a ri hag e pardoni !

²²P'en devo pec'het un den e-keñver e nesañ hag e vo ret dezhañ ober ul ledoued, e vo lakaet da douiñ hag e teuo da douiñ dirak da aoter en Ti-mañ, ²³Te a selaou eus an Neñv hag e ri barn da servijerien en ur baeañ ar fallakr dre lakaat e hent war e benn, hag en ur reishaat an hini reizh, dre reiñ dezhañ diouzh e reizhded.

²⁴Ha pa vezo bet pilet da bobl Israel gant an enebour, evit bezañ pec'het a-enep dit, ma tistroont ha ma veulont da Anv ha ma pedont hag aspedont dirazout en Ti-mañ, ²⁵Te a selaou eus an Neñv hag a bardono pec'hed da bobl Israel, en ur ober dezho distreiñ war an douar ac'h eus roet dezho ha d'o zadoù.

²⁶Pa vo serret an neñv ha pa ne vo ket a c'hlav, dre m'o devo pec'het a-enep dit, ma pedont el lec'h-mañ, ma veulont da Anv ha ma tistroont eus o fec'hedoù p'az pezo kastizet anezho, ²⁷Te a selaou eus an Neñv hag a bardono pec'hedoù da servijerien ha da bobl Israel, o kelenn dezho an hent mat, ma kerzhint gantañ, hag e roi glav war da zouar az poa roet d'az pobl en hêrezh.

²⁸Pa vo naonegezh er vro, pa vo bosenn, mergl, intr, karveged, pa vo skrilhed, pa wasko an enebourien war ar vro, ouzh an dorjoù, pa vo ur reuz pe ur c'hleñved bennak, ²⁹ouzh kement pedenn pe aspedenn a vo a-berzh da holl bobl Israel, pa anzavo an den e reuzeudigezh hag e c'hlaç'har, ha mar astenn e balvou etrezek al lec'h-mañ, ³⁰Te a selaou eus an Neñv, al lec'h m'emaout o chom, hag a bardono, hag a roio da bep hini hervez e holl hentoù, peogwir ec'h anavezit e galon, rak Te, ha Te hepken, a anavez kalon mibien Adam ; ³¹hag o devo doujañs ouzhit, hag e kerzhint war da hentoù, keit

ha ma vevint war-c'horre an douar ac'h eus roet d'hon hendadoù.

³²Ha zoken an estrañjour, an hini n'eo ket eus da bobl Israel, mar deu a-bell-vro abalamour d'az Anv bras ha d'az torn kreñv ha d'az prec'h astennet, mar deu da bediñ d'an Ti-mañ, ³³Te a selaou eus an Neñv, al lec'h m'emaout o chom, hag a ray a-grenn diouzh m'en devo da bedet an estrañjour, ma anavezho holl bobloù an douar da Anv, ha m'az toujint evel da bobl Israel, ha ma ouezint e vez galvet da Anv war an Ti-mañ am eus savet.

³⁴Pa yelo da bobl d'ar brezel a-enep hec'h enebourien dre an hent ma vezint kaset ganit, ha pa bedint davedout, war-du ar gêr ac'h eus dibabet hag an Ti am eus savet d'az Anv, ³⁵e selaoui eus an Neñv o fedenn hag o aspedenn, hag e ri justis dezho.

³⁶P'o devo pec'het a-enep dit, - rak n'eus den ha na bec'h ket - ha pa vi kounnaret outo ha m'o roi d'o enebourien, o c'haso prizonidi d'ur vro bell pe dost, ³⁷ha ma tistroont en o c'halon, er vro ma vezint prizonidi, hag o tistreiñ, mar aspedont, e bro o frizonerezh, o lavarout : pec'herien, torfedourien fallakr ez omp bet ! ³⁸Ma tistroont davedout a holl galon, a holl ene, e bro o frizonerezh, ma-z int bet kaset prizonidi enni, ha ma pedont war-du o bro, az poa roet d'o hendadoù, war-du ar gêr az poa dibabet hag an Ti am eus savet d'az Anv, ³⁹e selaoui eus an Neñv, al lec'h m'emaout o chom, o fedenn hag o aspedenn, hag e ri justis dezho, hag e pardoni d'az pobl o fec'hedoù ez keñver.

⁴⁰Bremañ, va Doue, ra vezo, mar plij, da zaoulagad digor ha da zivskouarn war evezh ouzh ar pedennoù graet el lec'h-mañ !

⁴¹Ha bremañ, Aotrou Doue ! D'az tiskuizh-lec'h, Te hag Arc'h da c'halloud ! Ra vezo da veleien, Aotrou Doue, gwisket a silvidigezh, ha da sent, ra vezint el levenez da vat !

⁴²Aotrou Doue, na zistro ket dremm da olevad, bez soñj eus da drugareziou e-keñver David, da servijer !"

Dedi an Templ ha respont an Aotrou.

7¹Ha p'en devoe echuet da bediñ, an tan a ziskennas eus an neñv hag a zevas an

holokost hag an aberzhoù, ha klod an Aotrou a leunias an Ti ; ²ha ne c'helle ket ar veleien mont da Di an Aotrou, rak leuniet he devoa gloar an Aotrou Templ an Aotrou. ³Hag holl vugale Israel, o welout e tiskenne an tan ha gloar an Aotrou war an Ti, a zaoulinas, o fri d'an douar war ar pavez, hag e stoujont, o veuliñ an Aotrou, "Rak mat eo, rak da viken e pad e drugarez !"

⁴Ar roue hag an holl bobl a reas aberzhoù dirak an Aotrou. ⁵Ober a reas ar roue Salomon e aberzh : oc'hen, daou vil warn-ugent ; deñved, c'hwec'h-ugent mil. Hag e voe dediet Ti Doue gant ar roue hag an holl bobl.

⁶Hag ar veleien en em zalc'he en o c'harg, hag al Levidi ivez, gant binvioù da ganmeuliñ an Aotrou, a oa bet graet gant ar roue David evit meuliñ an Aotrou, "Rak da viken eo e pad e drugarez !" Pa veule David ganto, ar veleien a drompilhe en a-raok hag Israel a-bezh a veze war-sav.

⁷Hag e santelaas Salomon kreiz ar porzh a oa dirak Templ an Aotrou, dre ober eno holokostoù ha lardoù ar peoc'h-aberzhoù, rak an aoter arem en devoa graet Salomon ne c'helle ket enderc'hel an holokostoù, ar profadennoù hag al lardoù.

⁸Hag e reas Salomon ar gouel, d'ar marese, e-pad seizh devezh, hag Israel a-bezh gantañ : ur vodadeg vras-meurbet, adalek antre Emat betek stêr an Egipt. ⁹Hag e voe graet, d'an eizhvet deiz, ur c'hlozadur, rak dedi an aoter a oa bet graet e-pad seizh devezh, hag ar gouel seizh devezh. ¹⁰Ha d'an trede deiz warn-ugent eus ar seizhvet miz e voe kaset kuit an dud d'o zinelloù, laouen ha gwellaet o c'halonou en abeg d'ar vad en devoa graet an Aotrou da Zavid ha da Salomon, ha da Israel e bobl.

¹¹Hag en devoa Salomon echuet Templ an Aotrou ha ti ar roue ha kement tra a oa deuet e kalon Salomon da ober e Templ an Aotrou hag en e di, en devoa kaset da benn. ¹²Hag en em ziskouezas an Aotrou da Salomon e-kerz an noz, hag e lavaras dezhañ : "Klevet em eus da bedenn ha dibabet em eus al lec'h-mañ evel un ti-aberzh. ¹³Mar klozan an neñvou ne vo ket a c'hlav, mar gourc'hemennan d'ar c'harveged debrñ ar vro, ma kasan ar vosenn e-touez va fobl, ¹⁴ha ma en em

7, 8 ar gouel : gouel al Logelloù (Ad 1 6,13-15).

7, 9 ur c'hlozadur : pe, ur vodadeg vras (Lv 23,26).

izela va fobl, - ma-z eo bet galvet va Anv warni - ha ma pedont, ha ma klaskont va dremm, ha ma tistroont diwar o hentou fall, me a glevo eus an Neñvou hag e pardonin o fec'hedoù, hag e parein o bro. ¹⁵Hiviziken eo digor va daoulagad, ha va divskouarn 'zo evezhiek ouzh ar pedennoù a vez graet el lec'h-mañ. ¹⁶Hag adal bremañ e tibaban hag e santelaan an Ti-mañ, ma vezo va Anv e-barzh da viken, hag e vo va daoulagad ha va c'halon amañ bemdez.

¹⁷Ha te, ma kerzhez dirazon evel ma kerzhe David, da dad, en ur ober penn-dabenn ar pezh a c'hourc'hemennan dit, va urzhioù ha va setañsoù mar o mirez, ¹⁸e talc'hin en e sav tron da rouantelezh, evel m'em eus divizet gant David, da dad, o lavarout : Ne ray ket diouer dit un den da vezañ mestr war Israel. ¹⁹Met mar diheñchit ha mar dilezit va urzhioù ha va gourc'hemennou, am eus lakaet dirazoc'h, ha mard it da servijañ doueoù all, da stouñ dirazo, ²⁰o displantañ a rin diwar va douar am eus roet dezho, hag an Ti-mañ, am eus santelaet d'am Anv, a zistaolin a-zirazon hag a lakain da vezañ ur vojenn hag ur godisadur e-touez an holl bobloù.

²¹Ya, an Ti-mañ, a oa ken uhel, neb a dremeno en e gichen a vo mantret hag a lavaro : Perak en deus graet an Aotrou evel-hen d'ar vro-mañ ha d'an Ti-mañ ? ²²Hag e vo lavaret : Dre m'o deus dilezet an Aotrou, Doue o zadou, en devoa o zennet eus bro an Egipt, ha dre m'o deus en em staget ouzh doueoù all, ha stouet dirazo hag o servijet : setu perak en deus kaset warno ar reuz-se.

Peuraozadur savadurioù Salaun.

8 ¹Ha setu, a-benn ugent vloaz, savet gant Salomon Templ an Aotrou hag e di, ²hag ar c'hêrioù en devoa roet Houram da Salomon a voe adsavet gantañ ; hag e lakaas e-barzh bugale Israel.

³Mont a reas Salomon da Emat-Soba hag e trec'has warni. ⁴Adsevel a reas Palmyra er gouelec'h hag an holl gêrioù-dastum a oa bet savet en Emat. ⁵Hag ec'h adsavas Betoron-krec'h ha Betoron-traoñ, kêrioù kreñv gant mogerioù, dorjoù ha morailhoù, ⁶ha Baalat ; hag an holl gêrioù-
7, 20 e tisplantin anezho : e tisplantin mibien Israel.

dastum en devoa Salomon, an holl gêrioù-
kirri hag ar c'hêrioù-marc'heien, ha kement
tra a c'hoantae Salomon, ar pezh en devoa
c'hoant da sevel e Jeruzalem, el Liban ha
dre-holl er vro dindan e veli.

⁷Hag an holl dud a vane, eus an Hitiz,
Amoriz, Pereziz, Hiviz, Jebousiz, ha na
oant ket eus Israel, ⁸mibien dezho manet
war o lerc'h er vro, ha na oant ket bet
distrujet gant bugale Israel, o sevel a reas
Salomon evit an anerioù, ha se betek hiziv.
⁹Eus bugale Israel, ne lakaas Salomon hini
ebet d'an anerioù evit e labourioù, met ar
re-mañ a voe tud a vrezel, darn ofiserien
eus e skoedourien, darn pennoù e girri hag
e varc'heien. ¹⁰Ar re-mañ a oa ofiserien
lakaet gant ar roue Salomon, daou c'hant
hanter-kant anezho, evel gouarnerien war
ar bobl.

¹¹Ha merc'h Faraon a lakaas Salomon da
bignat eus Kêr David d'an ti en devoa
savet eviti, "rak, emezañ, ne chomo ket ur
wreg din e ti David, roue Israel, dre m'eo
santel al lec'h-se ma-z eo deuet ennañ
Arc'h an Aotrou".

¹²Neuze e reas Salomon holokostoù d'an
Aotrou war aoter an Aotrou en devoa savet
dirak ar porched, ¹³diouzh reol pep deiz,
holokostoù hervez gourc'hemenn Moizez,
d'ar Sabadoù, d'al loarioù-nevez ha d'an
envodoù, teir gwech bloaz : gouel an
Dic'hoell, gouel ar Sizhunioù ha gouel al
Logelloù. ¹⁴Hag e lakaas, hervez reoliadur
David, e dad, strolladoù beleien en o
c'hargoù, ha Levidi da ober gward evit
kanmeuliñ ha lidañ dirak ar veleien, hervez
lidadur pep deiz, ha porzhierien, dre
strollad, ouzh pep dor : evel-se e oa bet
urzhiet gant David, den-Doue. ¹⁵Ne voe
kemmañ, eus gourc'hemenoù ar roue
diwar-benn ar veleien hag al Levidi, netra,
nag evit an teñzorioù. ¹⁶Evel-se e voe kaset
da benn holl labourioù Salomon, adalek an
deiz ma voe diazezet Templ an Aotrou
betek an deiz ma voe peurechu :
peur'hraet e oa Templ an Aotrou. ¹⁷Neuze
ez eas Salomon da Asiongaber ha da Eilat,
war ribl ar mor, e bro Edom. ¹⁸Hag e kasas
Houram dezhañ dre zorn e servijerien,
listri ha servijerien oc'h anaout ar mor, da
vont gant servijerien Salomon betek Ofir
ha kerc'hat alehont pevar c'hant hanter-
kant talant aour evit o degas d'ar roue

8, 10 an niveroù meneget gant an Danevellar a zo
alies c'hwezet, ha ne glotont ket dalc'hmat gant ar re

Salomon.

Rouanez Saba e Jeruzalem.

⁹¹Ha rouanez Saba, o vezañ klevet brud
Salomon, a zeuas da amprouiñ Salomon
gant kudennoù, e Jeruzalem, gant un
amheuliadeg glorius-tre ha kañvaled o
tougen balzamoù hag aour e-leizh, ha mein
prizius. Erruet e ti Salomon, e komzas
gantañ eus holl bezh he devoa en he
c'halon.

²Hag e tisklêrias Salomon hec'h holl
gudenoù dezhi, ne voe re gevrenus netra
evit Salomon, netra ha na zisklêrias dezhi.

³Hag e welas rouanez Saba furnez
Salomon, hag an ti en devoa savet, ⁴ha
meuzioù e daol, ha tier-anez e servijerien,
ha dalc'h e vinistred hag o gwiskamant,
hag an holokostoù a ginnige e Templ an
Aotrou : ne oa ken enni a anal ! ⁵Hag e
lavaras d'ar roue : "Gwir eo pezh am boa
klevet em bro diwar-benn da gomzoù ha da
furnez. ⁶Met ne greden ket er pezh a
lavared, ken m'on deuet ha m'o deus
gwelet va daoulagad. Ac'hanta, ne oa ket
bet disklêriet din an hanter eus braster da
furnez ! Dreist ez out d'ar vrud am boa
klevet. ⁷Eürus da dud hag eürus da
servijerien a vez amañ dirazout dalc'hmat
o selaou da furnez ! ⁸Ra vezo benniget an
Aotrou, da Zoue, Eñ hag en em blij ennout
hag en deus da lakaet war e dron evel roue
evit an Aotrou, da Zoue ; dre garantez da
Zoue e-keñver Israel, ma talc'ho en e sav
da viken, eo en deus da lakaet warno evel
roue, evit ober ar gwir hag ar reizh". ⁹Hag
e roas d'ar roue c'hwec'h-ugent talant aour
ha balzamoù e-leizh meurbet, ha mein
prizius ; ha ne oa ket evel ar balzamoù a
roas rouanez Saba d'ar roue Salomon.

¹⁰Servijerien Houram ha servijerien
Salomon o devoa degaset aour eus Ofir, a
zegasas ivez koad santal ha mein prizius.

¹¹Hag e reas ar roue, gant koad santal,
leurennoù Templ an Aotrou ha ti ar roue,
ha lourennoù ha telennoù evit ar ganerien :
ne oa ket bet gwelet kement-all a-raok e
bro Youda.

¹²Hag ar roue Salomon a roas da rouanez
Saba holl bezh he devoa c'hoant, ar pezh a
c'houlenne, met nann eus ar pezh he devoa
degaset d'ar roue. Hag e tistroas-hi hag e
a gaver e levr ar Rouaned.

yeas d'he bro, hi hag he servijerien.

¹³Bez' e oa pouez an aour a zeue da Salomon, bep bloaz : c'hwec'h kant c'hwec'h talant aour ha tri-ugent, ¹⁴hep kontañ ar pezh a zegase ar veajourien hag ar varc'hadourien ; holl rouaned Arabia ha gouarnourien ar vro a zegase aour hag arc'hant da Salomon.

¹⁵Hag e reas ar roue Salomon daou c'hant skoed aour pladet, ha c'hwec'h kant shekel aour pladet a veze ret evit ur skoed hepken, ¹⁶ha tri c'hant skoedig aour pladet, tri c'hant shekel aour o vezañ ret evit pep skoedig. Hag o lakaat a reas ar roue e ti Koad al Liban.

¹⁷Hag e reas ar roue un tron olifant bras, hag hen goloas gant aour glan. ¹⁸C'hwec'h derez en devoa an tron, ur skabell en aour dirak an tron, ha brec'hioù ha dornioù a bep tu d'an azezenn ; ha daou leon en em zalc'he e-kichen an dornioù, ¹⁹ha daouzek leon en em zalc'he eno war ar c'hwec'h derez a bep tu : ne oa ket bet graet kement-all e nep rouantelezh.

²⁰Holl gopoù-evañ ar roue Salomon a oa en aour, hag holl listri ti Koad al Liban, aour glan ; ne oa ket en arc'hant : prizet e oa hemañ, e deizioù Salomon, evel netra.

²¹Rak listri ar roue a yae da Darsis gant servijerien Houram ; ur wech bep tri bloaz e teue en-dro listri Tarsis, o tougen aour, arc'hant, olifant, marmouzien ha pauned.

²²Hag e voe brasoc'h ar roue Salomon eget holl rouaned an douar, dre e binvidigezh hag e furnez. ²³Hag holl rouaned an douar a glaske dremm Salomon evit klevout ar furnez en devoa lakaet Doue en e galon.

²⁴Hag e tegasent pep hini e brofadenn : listri arc'hant ha listri aour, dilhad, armoù, balzamoù, kezeg, muled : ur gont bep bloaz. ²⁵Hag en devoa Salomon pevar mil kombod evit kezeg ha kirri, ha daouzek mil marc'heg hag e lakaas ar re-mañ e kêrioù-kirri hag e-kichen ar roue e Jeruzalem. ²⁶Hag e voe mestr war an holl rouaned, adalek ar stêr betek bro ar Filistiz ha betek harzoù an Egipt. ²⁷Hag e lakaas ar roue an arc'hant e Jeruzalem da vezañ evel ar vein, hag ar sedrez a lakaas evel ar sikamored a oa en izel-vro, kement e oa anezho. ²⁸Hag e veze enporzhiet kezeg eus an Egipt evit Salomon, hag eus an holl vroioù.

²⁹Ha peurrest oberoù Salomon, ar re 9, 29 istor Natan... h.a. : skridoù dianav a-hend-all.

gentañ hag ar re ziwec'hañ, daoust ha ned int ket skrivet gant istor Natan, ar profed, ha diouganou AHias, eus Silo, ha gweledigezh Addo, ar gweler, war Jeroboam, mab Nabat ?

³⁰Renet en devoa Salomon e Jeruzalem war Israel a-bezh e-pad daou-ugent vloaz.

³¹Hag e c'hourvezas Salomon gant e hendadoù, hag e voe beziet e Kêr David, e dad, hag e renas Roboam, e vab, war e lerc'h.

Disrann ar rouantelezh.

10 ¹Hag ez eas Roboam da Sikem, rak e Sikem e oa deuet Israel a-bezh evit ober ur roue gantañ.

²Ha setu, pa glevas se Jeroboam, mab Nabat, - a oa en Egipt e-lec'h ma oa tec'het a-zirak ar roue Salomon, - e tistroas Jeroboam eus an Egipt. ³Kaset e voe tud d'e c'hervel, hag ec'h erruas Jeroboam gant Israel a-bezh. Hag e komzjont ouzh Roboam, o lavarout : ⁴"Da dad en devoa graet rust hor yev ; bremañ eta, skañva sklavelezh da dad, a oa rust, hag ar yev pounner en devoa lakaet warnomp, ha da servijout a raimp". ⁵Hag e lavaras dezho : "C'hoazh tri deiz, hag addeuit d'am c'haout !" Hag ez eas kuit ar bobl.

⁶Hag en em guzulias ar roue Roboam gant ar Gozhidi a veze dirak Salomon, e dad, pa oa bev, o lavarout : "Penaos e kuzulit din respont d'ar bobl-se ? Petra ?" ⁷Hag e lavarjont dezhañ ar c'homzoù-mañ : "Mar bezez mat evit ar bobl-se, ha mar plijez dezho, o lavarout dezho komzoù brav, e vezint da servijerien dalc'hmat". ⁸Met dilezel a reas kuzul ar Gozhidi o devoa roet dezhañ, hag e kemeras kuzul digant kañfarded a oa bet savet a-gevret gantañ hag en em zalc'he en e gichen. ⁹Lavarout a reas dezho : "Petra a guzulit deomp respont ? Petra ? D'ar bobl-se he deus komzet ouzhin, o lavarout : Skañva ar yev en devoa lakaet da dad warnomp !" ¹⁰Hag e komzas outañ ar gañfarded o devoa kresket gantañ, o lavarout : "Evel-hen e komzi ouzh ar bobl he deus komzet ouzhit, o lavarout : Da dad en deus pounneret hor yev ; met te, skañva hor yev ! Evel-hen e komzi outo : Va biz bihan a zo tevoc'h eget lounezhi va zad !" ¹¹Ya, va zad en deus sammët warnoc'h ur yev pounner, ha me a 9, 30 40 vloaz : etre 972 ha 933 KHS.

ad-lakaio war ho yev ! Va zad ho kastize gant skourjezoù, ha me a ray gant kruged !"

¹²Ha d'an trede deiz e teuas Jeroboam hag an holl bobl davet Roboam, evel m'en devoa lavaret ar roue, o lavarout : Distroit d'am c'haout a-benn tri deiz. ¹³Hag e respontas ar roue, rust ; dilezel a reas ar roue Roboam kuzul ar Gozhidi, ¹⁴hag e komzas outo hervez kuzul ar baotred, o lavarout :

"Pounneraat a rin ho yev en ur adlakaat warnañ : va zad ho kastize gant skourjezoù, ha me a ray gant kruged !"

¹⁵Ne selaoas ket ar roue ouzh ar bobl : se a oa un dro a-berzh Doue, evit ma sevenfe an Aotrou e gomz en devoa lavaret dre Ahias, eus Silo, da Jeroboam, mab Nabat.

¹⁶Hag Israel a-bezh, - peogwir n'en devoa ket selaoet ar roue, - a respontas. Ar bobl d'ar roue a lavaras :

"Petra hon eus a lod gant David ?

N'hon eus ket a hêrezh gant mab Jese ;

pep hini d'e dinelloù, Israel !

Bremañ, sell ouzh da diegezh, David !"

Hag ez eas Israel a-bezh d'e dinelloù. ¹⁷Ha bugale Israel, a oa o chom e kêriou Youda, ren a reas warno Roboam. ¹⁸Hag e kasas ar roue Roboam Adoram, mestr war an anerioù, met e labezañ a reas bugale Israel hag e varvas. Hag ar roue Roboam a hastas pignat war ur c'harr da dec'hout da Jeruzalem. ¹⁹Hag en em zispac'het eo Israel a-enep tiegezh David betek hiziv.

Oberiadur Roboam.

11 ¹Hag erruet Roboam e Jeruzalem, e vodas tiegezh Youda ha Benjamin, kant pevar-ugent mil, un dibab a gadourien evit argadiñ a-enep Israel, evit rentañ ar rouantelezh da Roboam. ²Hag e voe komz an Aotrou gant Semeia, den-Doue, o lavarout : ³"Lavar da Roboam, mab Salomon, roue Youda, ha da Israel a-bezh e Youda ha Benjamin, ⁴evel-hen e lavar an Aotrou : N'it ket da bignat d'ober brezel ouzh ho preudeur, distroit pep hini d'ar gêr, rak eus va ferzh e c'hoarvez an dra-se". Hag ar re-mañ a sentas ouzh komzoù an Aotrou hag a zistroas, e-lec'h mont a-enep Jeroboam.

⁵Hag e tistroas Roboam da Jeruzalem, hag

11, 5 kêriou-difenn : e kreisteiz Youda, e-tal an Egipt.

e savas kêriou-difenn e Youda : ⁶Sevel a reas Betlehem, Etam, Tekoa, ⁷Betsour, Soc'ho, Odollam, ⁸Gat, Maresa, Zif, ⁹Adouram, Lakis, Azeka, ¹⁰Sorea, Aialon, Hebron, e Youda ha Benjamin : kêriou mogeriet. ¹¹Kreñvaat a reas o difennoù, ha lakaat a reas enno gouarnerien, ha pourveziou boued, eoul ha gwin, ¹²hag e pep kêr, skoedoù ha goafioù a greñvaas muioc'h-mui. Hag e oa evitañ Youda ha Benjamin.

¹³Hag ar veleien hag al Levidi, a oa dre-holl en Israel, a yeas d'e gaout eus o holl diriadoù. ¹⁴Kuitaat a rae al Levidi o feurvanoù hag o domanioù evit dont da Youda ha da Jeruzalem, peogwir en devoa o distaolet Jeroboam hag e vibien eus belegiezh an Aotrou, ¹⁵ha lakaet beleien dezhañ war an uhellechioù evit ar bouc'hed hag al leueoù en devoa graet.

¹⁶War o lerc'h, eus holl veuriadoù Israel, ar re a lakae o c'halon da glask an Aotrou, Doue Israel, a yeas da Jeruzalem evit aberzhiñ d'an Aotrou, Doue o zadoù. ¹⁷Ar re-se a greñvae rouantelezh Youda hag a roe galloud da Roboam, mab Salomon, e-pad tri bloaz, rak kerzhet e voe gant hent David ha Salomon e-pad tri bloaz.

¹⁸Hag e kemeras Roboam, da wreg, Mahalat, merc'h Yarmout, mab David, hag Abic'hail, merc'h Eliab, mab Jese.

¹⁹Houmañ a c'hanas dezhañ mibien : Jehous, Samaria ha Zoom. ²⁰Ha goude e kemeras Maac'ha, merc'h Absalom, a c'hanas dezhañ : Abia, Eteï, Ziza, ha Salomit. ²¹Hag e karas Roboam Maac'ha, merc'h Absalom, muioc'h eget e holl wragez hag adwragez : triwec'h gwreg a gemeras ha tri-ugent adwreg, a c'hanas dezhañ eizh mab warn-ugent ha tri-ugent merc'h. ²²Hag e lakaas Roboam er penn Abia, mab Maac'ha, evel rener war e vreudeur, evit ober gantañ ur roue. ²³Ha skiant en devoe da strewiñ e holl vibien dre-holl e bro Youda ha Benjamin, en holl gêriou mogeriet, en ur reiñ dezho bevañs e-leizh ; hag e c'houlennas evito e-leizh a wragez.

Alouberezh Sesak ha disoc'h ren Roboam.

12 ¹Ha pa voe lakaet sonn ar rouantelezh gant Roboam hag e voe deuet kreñv, e

tilezas Lezenn an Aotrou, ha gantañ Israel a-bezh. ²Ha d'ar bloaz pemp eus ar roue Roboam, e pignas Sesak, roue an Egipt, war Jeruzalem, rak disentet en devoa ouzh an Aotrou. ³Daouzek kant karr ha tri-ugent mil marc'h eg en devoa, ha diniver ar bobl a zeue gantañ eus an Egipt : Libiz, Soukiiz ha Kousiz. ⁴Hag e tapas kêrioù mogeriet Youda hag ec'h erruas betek Jeruzalem.

⁵Ha Semeia, ar profed, a yeas da gaout Roboam ha priñsed Youda, a oa bodet e Jeruzalem, spontet rak Sesak, hag e lavaras dezho : "Evel-hen e komz an Aotrou : C'hwi hoc'h eus va dilezet, ha me ivez am eus ho tilezet e dorn Sesak". ⁶Hag en em izelaas priñsed Israel hag ar roue, hag e lavarjont : "Reizh eo an Aotrou !" ⁷Ha pa welas an Aotrou e oant en em izelaet, e komzas an Aotrou ouzh Semeia, o lavarout : "En em izelaet o deus, n'o distrujin ket, reiñ a rin dezho an dieubidigezh, a-barzh nemeur, ha ne vo ket skuilhet va fulor war Jeruzalem dre zorn Sesak.

⁸Hogen, bez' e vezint e sujidi, hag e teskint petra eo va servijañ ha servijañ rouantelezh ar broadoù !"

⁹Pignat a reas Sesak, roue an Egipt, war Jeruzalem, ha kemer a reas teñzorioù Templ an Aotrou ha teñzorioù ti ar roue. Pep tra a gemeras ; hag e kemeras ar skoedoù aour en devoa graet Salomon.

¹⁰Hag e reas ar roue Roboam en o lec'h skoedoù arem, a voe fiziet etre daouarn mistri ar rederien a ziwalle dor ti ar roue.

¹¹Adal ma teue ar roue da Di an Aotrou, ez ae ar rederien d'o c'hemer, hag o degas a raent en-dro da sal ar rederien.

¹²Dre ma oa en em izelaet, e tistroas dioutañ kounnar an Aotrou, ha ne voe ket distrujet a-grenn ; ha neuze, e Youda, e oa traoù mat.

¹³Hag e startaas ar roue Roboam e Jeruzalem hag e renas. An oad a ur bloaz ha daou-ugent en devoa Roboam pa zeuas da vezañ roue, ha seitek vloaz e renas e Jeruzalem, kêr bet dibabet gant an Aotrou da lakaat e Anv e-barzh a-douez holl veuriadoù Israel. Anv e vamm a oa Naama, un Amoniadez. ¹⁴Ober a reas an droug, rak n'en devoa ket lakaet e galon da glask an

Aotrou.

¹⁵Oberoù Roboam, eus ar re gentañ d'ar re ziwezhañ, daoust ha n'int ket skrivet gant oberoù Semeia, ar profed, hag Addo, ar gweler, a-fet ar geneliezhoù, ha brezelioù Roboam ha Jeroboam, a zeiz da zeiz ?

¹⁶Hag e c'hourvezas Roboam gant e dadoù, hag e voe beziet e Kêr David, hag e renas Abia, e vab, en e lec'h.

Ren Abia.

13 ¹Er bloaz triwec'h eus ar roue Jeroboam, e renas Abia war Youda. ²Tri bloaz e renas e Jeruzalem, hag anv e vamm a oa Mic'haia, merc'h Ouriel, eus Gabaa.

³Hag e stagas Abia gant ar brezel, gant un armead kadourien, pevar c'hant mil den eus an dibab, ha Jeroboam a renkas a-enep dezhañ eizh kant mil den eus an dibab, tud kadarn. ⁴Hag e savas Abia, eus lein menez Semaraim, a zo e menezioù Efraim, hag e lavaras : "Selaouit-me, Jeroboam hag Israel a-bezh ! ⁵Ha n'ouzit ket en deus an Aotrou, Doue Israel, roet ar rouantelezh da Zavid war Israel da viken, dezhañ ha d'e vibien, dre un emglev hollen ? ⁶Hag ez eo en em savet Jeroboam, mab Nabat, servijer Salomon, mab David, hag ez eo en em zispac'het ouzh e aotrou. ⁷Ha kevreet o deus gantañ lamponed, tud a netra, o deus trec'het war Roboam, mab Salomon, rak Roboam a oa yaouank ha tener a galon, ha dinerzh dirazo. ⁸Ha bremañ e komzit eus derc'hel dirak rouantelezh an Aotrou a zo e dorn mibien David ! C'hwi a zo un engroeziad bras, ha ganeoc'h leueoù aour bet graet deoc'h gant Jeroboam evel doueou. ⁹Ha n'hoc'h eus ket argaset beleien an Aotrou, mibien Aaron, hag al Levidi, evit ober deoc'h beleien evel pobloù ar Baganed ? Nep piv bennak a zeu da leuniañ e zorn, gant ul leue, ur c'hole yaouank ha seizh tourz, a vez beleg eus ar pezh n'eo ket Doue ! ¹⁰Ni avat eo an Aotrou hon Doue, ha n'hon eus ket e zilezet ; hag ar veleien a ra servij an Aotrou a zo mibien da Aaron, hag al Levidi a zo gant o labour, ¹¹oc'h ezañsiñ d'an Aotrou holokostoù bep beure ha bep abardaez gant ezañs frondus ; hag ar

¹², ¹³, ¹⁴ emglev hollen : d.l.e. emglev peurbad, dizistrujus.

¹³, ⁹ leuniañ e zorn : tro-lavar evit : bezañ lakaet e karg a veleg.

12, 1 holl Israel : Youda ha Benjamin, rak evit an Daneveller, meuriadoù an hanternoz n'int ken dellezek da vezañ eus pobl Israel.

13, 3 niveroù c'hwezhet, moarvat.

renkad bara a lakaont war an daol c'hlan, hag ar c'hantolor aour hag e gleuzeuriou a vez o têviñ bep abardaez, rak miret hon eus reolennoù an Aotrou, hon Doue, ha c'hwi hoc'h eus e zilezet. ¹²Setu m'emañ ganimp er penn, Doue, hag e veleien gant trompilhoù evit ar youc'hadeg, da dregerniñ a-enep deoc'h. bugale Israel, na stourmit ket a-enep an Aotrou, Doue ho tadoù, rak ne reot ket berzh !"

¹³Ha Jeroboam o zroas gant ur strollad-ged o vont a-dreñv dezho, hag e oant dirak Youda hag ar strollad-ged a-dreñv dezho.

¹⁴Ha pa reas Youda hanterdro, o devoa an emgann en a-raok hag en a-dreñv. Hag int da huchal etrezek an Aotrou, hag ar veleien da son en trompilh. ¹⁵Hag e youc'has tud Youda, ha tra ma youc'he tud Youda, Doue a skoas war Jeroboam hag Israel a-bezh dirak Abia ha Youda. ¹⁶Hag e tec'has bugale Israel dirak Youda, ha Doue o lakaas en e zorn. ¹⁷Hag e skoas ganto Abia hag e bobl, ul lamm bras, ma kouezhas, a reoù lazhet eus Israel, pemp kant mil den eus an dibab. ¹⁸Faezhet e voe bugale Israel d'ar mare-se, ha kreñvaet mibien Youda, o devoa en em harpet war an Aotrou, Doue o zadoù. ¹⁹Hag e redas Abia war-lerc'h Jeroboam, hag e tapas digantañ kêriou Betel hag he c'hêriadennou, Jesana hag he c'hêriadennou, Efron hag he c'hêriadennou. ²⁰N'adkavas ket Jeroboam nerzh ken, e deizioù Abia : e dizhout a reas an Aotrou, hag e varvas. ²¹Hag e teuas kreñv Abia, hag e kemeras pevarzek gwreg hag en devoe daou vab warn-urgent ha c'hwezek merc'h.

²²Ha nemorant istor Abia, e hentoù hag e oberoù, a zo skrivet e divizoù ar profed Addo.

²³Hag e c'hourvezas Abia gant e dadoù, hag e voe beziet e Kêr David ; hag e renas Asa, e vab, en e lec'h. En e amzer e voe sioul ar vro e-pad dek vloaz.

Asa, roue Youda - Adreizhadur relijiel.

¹⁴¹Hag e reas Asa ar pezh a zo mat ha reizh ouzh daoulagad an Aotrou, e Zoue.

²Hag e tilamas aoterioù an estren hag an uhellec'hioù ; freuzañ a reas ar peulvanou

14, 2 asheraou : mein-sav o skeudennañ doueez ar garantez.

14, 3 klask an Aotrou : d.l.e. strivañ evit anaout ha seveniñ youl an Aotrou.

ha diskar an Asheraou. ³Hag e lavaras da Youda klask an Aotrou, Doue o zadoù, ha seveniñ al Lezenn hag ar gourc'hemennou.

⁴Lemel a reas eus holl gêriou Youda an uhellec'hioù hag an delwennou ; hag e voe sioul ar rouantelezh dirazañ. ⁵Hag e reas kêriou mogeriet e Youda e-keit ha ma oa sioul ar vro ; ne voe ket a vrezel a-enep dezhañ er bloazioù-se, rak diskuizh a roe an Aotrou dezhañ.

⁶Hag e lavaras da Youda : "Adsavomp ar c'hêriou-se gant mogerioù en-dro dezho, gant tourioù, dorjoù ha morailhoù, rak emañ ar vro dirazomp. Klasket hon eus an Aotrou, hon Doue, ha dre m'hon eus e glasket, en deus roet diskuizh deomp diwar-dro". Hag ar savadurioù a voe kaset da benn.

⁷Hag en devoe Asa un armead o tougen skoed ha goaf : eus Youda, tri c'hant mil a dud, hag eus Benjamin, o tougen skoedig ha gwareg, daou c'hant pevar-urgent mil ; an holl re-se a oa brezelourien gadarn.

⁸Hag ez eas a-enep dezho Zara, ar C'housiad, gant un arme a vil miliad a dud, ha tri c'hant karr, hag e teuas betek Maresa.

⁹Hag ez eas Asa war-arbenn dezhañ ; hag en em renkjont evit an emgann e traonienn Sefata, e-tal Maresa. ¹⁰Pediñ a reas Asa an Aotrou, e Zoue, o lavarout : "Aotrou, ken aes eo dit reiñ sikour da galz ha d'ar re a zo dinerzh ; ro deomp skoazell eta, Aotrou, hon Doue, rak warnout en em harpomp, hag ez Anv eo ez omp deuet a-enep an engroeziad-mañ. Aotrou, hon Doue ez out : gant na vo ket un den trec'h warnout !"

¹¹Hag e pilas an Aotrou ar C'housiz dirak Asa ha dirak Youda, hag e tec'has ar C'housiz. ¹²Hag o argas a reas Asa hag ar bobl a oa gantañ betek Gerar ; hag e kouezhas kement a-douez ar C'housiz, ken n'o devoe ken unan bev, rak freuzet e oant bet dirak an Aotrou ha dirak e gampad. Hag e voe dezouget preizh e-leizh-meurbet. ¹³Skoet e voe war an holl gêriou war-dro Gerar, rak bez' e oa spont an Aotrou warno ; hag e voe preizhadeg en holl gêriou, rak da skrapat e-leizh e oa enno. ¹⁴Betek war deltennoù an tropelloù e skojont, hag e tapjont deñved e-leizh ha kañvaled, hag e tistrojont da Jeruzalem.

14, 4 delwennou : g.e.g. dremmoù-heol. Evit darn aoterioù-ezañs.

14, 13 spont an Aotrou : d.l.e. ar spont rak an Aotrou.

Diougan Azarias - Nevezadur an Emglev.

15 ¹Hag Azarias, mab Oded, a voe warnañ Spered Doue. ²Hag ez eas da gaout Asa, hag e lavaras dezhañ : "Va selaouit, Asa hag holl Youda ha Benjamin ! An Aotrou a vez ganeoc'h pa vezit gantañ ; mar klaskit-Eñ, e vo kavet ganeoc'h, met mar dilezit-Eñ, ho tilezel a ray. ³E-pad pell amzer ez eo bet Israel hep Doue gwirion, hep beleg evit kelenn, hep Lezenn. ⁴Hag ez eo distroet, pa oa start dezhañ, d'an Aotrou, Doue Israel ; hag o deus e glasket, hag ez eo bet kavet ganto. ⁵D'ar mare-se ne oa ket a beoc'h evit an hini a veze o vont hag o tont, met spontoù e-leizh war holl annezidi ar broioù. ⁶En em gannañ a raent pobl a-enep pobl, kêr a-enep kêr, rak Doue o zrubuilhe gant a bep seurt enkrezioù. ⁷Evidoc'h-c'hwil, bezit kreñv, gant na vezo ket laosk ho taouarn, rak paeet e viet diouzh hoc'h oberoù !"

⁸Pa glevas Asa ar c'homzoù-se ha diougan Oded, ar profed, e voe kennerzhed hag e tilamas an euzhusterioù diouzh holl vro Youda ha Benjamin, ha diouzh ar c'hêrioù en devoa tapet e menez Efraim. Nevesaat a reas aoter an Aotrou a oa dirak porched an Aotrou. ⁹Hag e vodas holl dud Youda ha Benjamin hag an ostizien a oa ganto, eus Efraim, Manase ha Simeon, rak degouezhet e oa gantañ, eus Israel, ur bern tud, pa welent e oa an Aotrou, e Zoue, gantañ.

¹⁰Ar re-mañ en em vodas e Jeruzalem en trede miz, er bloaz pemzek eus ren Asa, ¹¹hag a aberzhas d'an Aotrou, en deiz-se, diwar ar preizh o devoa degaset, seizh kant ejen ha seizh mil dañvad. ¹²Hag ez ejont e-barzh an Emglev evit klask an Aotrou, Doue o zadoù, a holl galon hag a holl ene. ¹³Hag an neb na glaskfe ket an Aotrou, Doue Israel, a varvfe, bihan pe vras, paotr pe bla'h. ¹⁴Hag e rejont ul le d'an Aotrou, gant trouz bras ha soniri trompilh ha korn, ¹⁵hag e voe laouen holl dud Youda gant al ledoued-se, rak a holl galon o devoa touet, hag a holl youl-vat e klaskent anezhañ ; hag e voe kavet ganto, ha diskuizh a roas an Aotrou dezho a-ziwar-dro.

¹⁶Ha digant Maac'ha e vamm zoken, e

15, 8 euzhusterioù : an idolennoù. Aoter an Aotrou : aoter an holloskadoù.

15, 19 Ne voe ken a vrezel : gant ar broadoù,

tilamas ar roue Asa he c'harg a itron, dre m'he devoa graet evit Ashera un euzhuster ; diskar a reas Asa an euzhuster-se, e vruzunañ hag e zêviñ e-kichen froud Kedron. ¹⁷Met an uhellec'hioù ne voent ket dilamet diouzh Israel, daoust ma voe peurvat kalon Asa, keit ha ma voe anezhañ. ¹⁸Degas a reas an traoù santelaet gant e dad ha santelaet gantañ, da Di Doue : arc'hant, aour ha listri. ¹⁹A vrezel ne voe ken, betek ar bloaz pemp-hatregont eus ren Asa.

Disoc'h ren Asa.

16 ¹Er bloaz c'hwec'h-ha-hatregont eus ren Asa avat, e pignas Baasa, roue Israel, a-enep Youda, hag e kreñvaas Rama, evit herzel ar mont-dont ouzh Asa, roue Youda. ²Hag e tennas Asa aour hag arc'hant eus teñzorioù Templ an Aotrou ha ti ar roue, da gas da Venadad, roue Aram, a oa o chom e Damask, en ur lavarout : ³"Un emglev a zo etrezon-me ha te, etre va zad ha da dad, hag e kasan dit arc'hant hag aour ; kerzh da derriñ da emglev gant Baasa, roue Israel, ma-z ay kuit diwarnon". ⁴Hag e selaouas Benadad ouzh ar roue Asa, hag e kavas ofiserien e armeoù a-enep kêrioù Israel ; hag ar re-mañ a skoas war Ahion, war Dan, war Abelmaim ha war holl dastumlec'hioù kêrioù Neftali. ⁵Adal ma klevas se Baasa, e paouezas da adsevel Rama, ec'h arsavas e labourioù. ⁶Hag ar roue Asa a gemeras holl dud Youda da zougen mein Rama hag ar c'hoad en devoa savet Baasa, hag e savas ganto Gabaa ha Maspa.

⁷Ha d'ar mare-se ez eas Hanani, ar gweler, da gaout Asa, roue Youda, ha da lavarout dezhañ : "Dre ma-z out en em harpet war roue Aram, e-lec'h harpañ war an Aotrou, da Zoue, ez eo diflipet arme roue Aram diouzh da zorn. ⁸Daoust hag ar C'housiz hag al Libiz ne oant ket un arme vras, gant kirri ha marc'heien niverus-meurbet ? Ha p'ac'h eus en em harpet war an Aotrou, en deus o lakaet ez torn. ⁹Rak an Aotrou en deus daoulagad o redek-diredek dre-holl war an douar, o kennerzhañ kalon ar re a vez a-grenn gantañ. Diboeil out bet gant se : Hiviziken az po brezelioù". ¹⁰Hag e kounnaras Asa ouzh ar gweler, hag hen moarvat, rak hervez 1 R 15,1 e voe brezel être Asa ha Baasha, roue Israel, dalc'hamat.

lakaas en ti-bac'h, ken fuloret ma oa bet gantañ dre-se. Gwallgas a reas Asa tud all er mare-se.

¹¹Hag istor Asa, eus an deroù d'an diwezh, a zo skrivet war levr rouaned Youda hag Israel.

¹²Hag e voe klañv Asa er bloaz nav-ha-tregont eus e ren : e dreid a oa gwall-glañv, ha zoken e-kerz e gleñved, ne glaskas ket an Aotrou, met mezeged. ¹³Hag e c'hourvezas Asa gant e hendadoù, hag e varvas er bloaz unan-ha-daou-ugent eus e ren. ¹⁴Hag e voe beziet er bez en devoa kleuziet evitañ e Kêr David : astennet e voe war ur gwele leun a valzamoù hag a bep seurt louzeier, louzoù graet evit-se ; hag e voe graet evitañ un tantad bras, unan bras-kenañ.

Ren Josafat.

17 ¹Hag e renas Josafat, e vab, en e lec'h, hag e teuas da vezañ kreñv a-enep Israel. ²Lakaat a reas strolladoù en holl gêrioù Youda a oa mogeriet, hag e lakaas gedourien e bro Youda hag e kêrioù Efraim bet tapet gant Asa, e dad.

³Hag e voe an Aotrou gant Josafat, rak kerzhout a rae gant hentoù David, e hendad, e-lec'h klask Baaled. ⁴Doue e hendad a glaskas, hag en e c'hourc'hemennoù e kerzhas, ha nann evel ma rae Israel. ⁵Hag e startas an Aotrou ar rouantelezh en e zaouarn : reiñ a rae holl dud Youda profoù da Josafat, hag en devoe pinvidigezh ha gloar, meurbet. ⁶Hag e voe serzh e galon war hentoù an Aotrou, hag e tilamas an uhellec'hioù hag an Asheraoù diouzh Youda. ⁷Er bloaz tri eus e ren e kasas e vistri Benhail, Abdias, Zakaria, Natanael, Mic'haia, da gelenn e kêrioù Youda. ⁸Ha ganto Levidi : Semeiz, Nataniaou, Zabadias, Asael, Semiramot, Jonatan, Adonias, Tobia Levidi, ha ganto Elisama ha Joram, beleien. ⁹Ar re-se a gelennas e Youda, o kaout ganto levr Lezenn an Aotrou ; ober a rejont tro kêrioù Youda ha kelenn ar bobl.

16, 9 diboell : rak ar fumez eo heuilh youl an Aotrou hag e Lezenn.

16, 12 mezeged : ne oa ket difennet en em erbediñ outo, hogen tamallet eo da Asa bezañ galvet anezho e-lec'h en em dreiñ ouzh an Aotrou.

17, 1 war Israel : war Youda ha Benjamin, evel e 12,1.

17, 2 gedourien : pe, gouarmerien, pe bagadoù

¹⁰Bez' e oa spont an Aotrou war holl rouantelezhioù ar broioù en-dro da Youda, ha ne rejont ket brezel da Josafat. ¹¹Filistiz a gasas da Josafat profoù hag arc'hant evel tailhoù ; hag an Arabiz a gasas dezhañ chatal munut : seizh mil seizh kant tourz ha seizh mil seizh kant bouc'h.

¹²Ha Josafat a yae war vrasaat, war uhelaat ; hag e savas e Youda kreñvlec'hioù ha kêrioù-pourvezioù.

¹³Kalz a labour en devoa e kêrioù Youda, ha tud a vrezel, kadourien gadarn, e Jeruzalem. ¹⁴Ha sed amañ o niveradeg, dre di tadel. Evit Youda, penn miliadoù : Ednas, ur penngadour, en devoa tri c'hant mil kadour en e arme. ¹⁵En e gichen, Jonatan, ur penngadour, en devoa daou c'hant pevar-ugent mil, ¹⁶hag en e gichen, Amasias, mab Zec'hri, gouestlet d'an Aotrou, en devoa daou c'hant mil kadour en e arme. ¹⁷Evit Benjamin, un den kadarn, Eliada, en devoa, gant o armoù, gwarez ha skoed, daou c'hant mil ; ¹⁸hag en e gichen, Jozabad en devoa nav-ugent mil, harnezet evit an emgann. ¹⁹Ar re-se a servije ar roue, en tu-hont d'ar re en devoa lakaet ar roue er c'hêrioù mogeriet dre-holl e Youda.

Josafat, hag Ac'hab, roue Israel.

18 ¹Hag en devoa Josafat pinvidigezh ha gloar e-leizh ; hag en em gerentias gant Ac'hab. ²Diskenn a reas, a-benn un nebeut bloavezhioù, da gaout Ac'hab e Samaria ; hag e lazhas evitañ Ac'hab deñved hag oc'hen e-leizh hag evit an dud a oa gantañ, hag e vountañ a reas da bignat a-enep Ramot Galaad. ³Hag e lavaras Ac'hab, roue Israel, da Josafat, roue Youda : "Ha kerzhout a rez ganin da Ramot Galaad ?". Hag e lavaras dezhañ : "Me a zo evelvoud, ha va fobl evel da bobl, ha ganit e vezimp er brezel".

⁴Hag e lavaras Josafat da roue Israel : "Goulennata eta hiziv komz an Aotrou".

⁵Hag e vodas roue Israel ar brofeded, pevar c'hant den, hag e lavaras dezho : "Hag-eñ e kerzhimp a-enep Ramot Galaad

soudarded.

17, 4 Israel : amañ, rouantelezh an hanternoz.

17, 13 kalz a labour : pe a labourerien, pe pourvezioù, pe strobelloù.

17, 14-18 niveroù c'hwhezhet, moarvat.

18, 1 en em gerentias : Jehoram, e vab, a zimezas gant Atalia, ur verc'h da Ahav.

d'ar brezel, pe ne raimp ket ?" Hag e lavarjont : "Kae ! hag e lakaio Doue anezhi e dorn ar roue !" ⁶Hag e lavaras Josafat : "Daoust ha n'eus ket amañ ur profed d'an Aotrou ken, ma c'hellimp e c'houlennata drezañ ?" ⁷Hag e lavaras roue Israel da Josafat : "C'hoazh ez eus amañ unan, e vez goulennataet an Aotrou drezañ, met kasoni am eus outañ : ne ziougan warnon netra a vad, dalc'hmata e vez ar fall. Hennezh eo Mic'ha, mab Jemla". Hag e lavaras Josafat : "Gant na gomzo ket ar roue evel-se !" ⁸Hag e c'halvas roue Israel ur spazhad, o lavarout : "Timat, Mic'ha, mab Jemla !"

⁹Ha roue Israel ha Josafat, roue Youda, a oa en o c'hoazez, pep hini war e dron, gwisket gant o dilhad, en o c'hoazez war leurenn toull-dor Samaria, hag an holl brofeded o tiouganañ dirazo. ¹⁰Hag en devoa graet Sedekias, mab Kanaana, kerniel houarn, hag e lavare : "Evel-hen e komz an Aotrou : Gant ar re-mañ e tosi Aram ken na vezo echu". ¹¹Hag an holl brofeded a ziouganave hevelep tra, o lavarout : "Kae da Ramot Galaad hag e ri berzh, hag he lakaat a ray an Aotrou e dorn ar roue !"

¹²Hag ar c'hannad a oa aet da c'hervel Mic'ha en devoa komzet outañ, o lavarout : "Setu komzoù ar brofeded, a c'henou unvan : eurvad evit ar roue ; ra vo eta da gomz evel o re : lavar eurvad !" ¹³Hag e lavaras Mic'ha : "Bebet an Aotrou ! Ar pezh a lavaro va Doue hepken a lavarint !"

¹⁴Hag ez eas da gaout ar roue ; hag e lavaras ar roue dezhañ : "Mic'ha, ha mont a raimp da Ramot Galaad evit an emgann, pe ne raimp ket ?" Hag e lavaras : "Kit, hag e roet berzh : lakaet e vezint en ho torn !" ¹⁵Hag e lavaras dezhañ ar roue : "Betek pet gwech e vo ret din da aspediñ, evit ma na lavari din nemet ar wirionez en Anv an Aotrou ?"

¹⁶Hag e lavaras :

"Gwelet em eus Israel a-bezh a-stlabez war ar menezioù evel deñved hep mesaer.

Hag e lavare an Aotrou :

N'eus mestr ebet evit ar re-se, ra zistroint pep hini d'ar gêr e peoc'h !"

¹⁷Hag e lavaras roue Israel da Josafat : "Daoust ha n'em boa ket lavaret dit ne

ziouganave warnon eurvad ebet, nemet gwalleur ?"

¹⁸Hag e lavaras Mic'ha : "Setu perak, selaouit komz an Aotrou. Gwelet em eus an Aotrou en e goazez war e dron, hag holl strolladoù an Neñvoù en em zalc'he a-zehou hag a-gleiz dezhañ. ¹⁹Hag en deus lavaret an Aotrou : Piv a lubano Ac'hab, roue Israel, ma yelo ha ma kouezho e Ramot-Galaad ? Hag i da respont, hemañ o lavarout evel-hen hag hennezh o lavarout evel-se. ²⁰Hag ez erruas ar spered d'en em zerc'hel dirak an Aotrou, hag e lavaras : E lubaniñ a rin-me ! Hag e lavaras : Penaos ? ²¹Hag e lavaras : Mont a rin, hag e vin ur spered gaouiat e genou e holl brofeded. Hag e lavaras Doue : Lubaniñ a ri hag e trec'hi ! Kae d'ober se ! ²²Ha bremañ, setu m'en deus lakaet an Aotrou ur spered gaouiat e genou da brofeded amañ, met an Aotrou a bromet dit gwalleur !"

²³Hag e tostaas Sedekias, mab Kanaana, hag e skoas gant Mic'ha war e jod, en ur lavarout : "Dre betore hent eo tremenet spered an Aotrou a-ziganin evit komz ouzhit ?" ²⁴Hag e lavaras Mic'ha : "Se a weli en deiz ma-z i eus ur gambr d'eben da guzhat !" ²⁵Hag e lavaras roue Israel : "Kemerit Mic'ha ha kasit-eñ da Amon, rener kêr, ha da Joas, mab ar roue, ²⁶ha lavarit : Evel-hen e komz ar roue, lakait hemañ en ti-bac'h, ha bouetiet-eñ gant bara an anken ha dour an anken, ken na zistroin e peoc'h !" ²⁷Hag e lavaras Mic'ha : "Mar deuez en-dro e peoc'h, n'en devo ket komzet an Aotrou drezon !" Hag e lavaras : "Selaouit, pobloù, c'hwi holl..."

²⁸Hag ez eas war-raok roue Israel ha Josafat, roue Youda, da Ramot-Galaad. ²⁹Hag e lavaras roue Israel da Josafat : "En em zic'hizañ a ran evit mont d'an emgann, ha te a wisko da zilhar". Hag en em zic'hizas roue Israel, hag ez ejont d'an emgann.

³⁰Ha roue Aram en devoa roet urzhioù da bennoù e girri, o lavarout : "Na rit brezel na d'ar re vihan na d'ar re vras, met da roue Israel hepken". ³¹Adal ma welas pennoù ar c'hirri Josafat, e lavarjont : "Roue Israel eo !" Hag int en-dro dezhañ, ha d'an argad. Hag e huchas Josafat, hag an Aotrou hen sikouras, hag o argas a reas Doue diwarnañ. ³²Neuze e welas mistri ar c'hirri

ne oa ket roue Israel hag e tistrojont diwar e lerc'h. ³³Met un den a dennas gant ur wareg dre zegouezh hag a skoas gant roue Israel etre ar joutoù en e hobregon. Hemañ a lavaras d'ar charreter : "Tro da zorn ha va c'has er-maez eus an dachenn, rak klañv on". ³⁴Hag e taeraas an emgann en deiz-se, ha roue Israel en em zalc'has war e garr rag-enep da Aram betek an abardaez ; hag e varvas da vare ar c'huzh-heol.

Adreizhadurioù Josafat.

19 ¹Hag e tistroas Josafat, roue Youda, d'ar gêr, e peoc'h, da Jeruzalem. ²Hag ez eas d'e gaout Jehou, mab Hanani, ar gweler ; hag e lavaras d'ar roue Josafat : "Daoust ha d'ur fallakr az poa da reiñ skoazell, ha d'ar re a gasa an Aotrou, da reiñ karantez ? En abeg da se e vo warnout kounnar a-berzh an Aotrou. ³Koulskoude, traoù mat a gaver ennout : dêvet ec'h eus an Asheraoù diouzh ar vro ha troet da galon da glask Doue".

⁴Hag e chomas Josafat e Jeruzalem. Hag ec'h adkrogas da vont e-touez ar bobl, adalek Bersabea betek menez Efraim, hag o degasas war-du an Aotrou, Doue o zadoù. ⁵Hag e lakaas barnerien er vro, en holl gêrioù Youda a oa mogeriet, e pep kêr. ⁶Hag e lavaras d'ar varnerien : "Sellit petra a reot, rak n'eo ket evit un den e varnit, met evit an Aotrou, a vezo ganeoc'h tra ma viot o varn.

⁷Ha bremañ, ra vezo spont an Aotrou warnoc'h ! Eveshait ouzh ar pezh a rit, rak n'eus ket en Aotrou, hon Doue, a zireizhded, na untuegezh, na degemeridigezh a roadoù".

⁸Hag e Jeruzalem e lakaas Josafat Levidi ha beleien, ha pennoù tadel Israel evit barnioù an Aotrou, evit prosezou ar re a oa o chom e Jeruzalem. ⁹Hag e roas urzhioù dezho, o lavarout : "Evel-hen e reot : gant doujañs an Aotrou, gant gwirionez ha kalon didro. ¹⁰Kement prosez a zeuio dirazoc'h a-berzh ho peudeur a zo o chom en o c'hêrioù... etre gwad ha gwad, Lezenn ha gourc'hemenn, urzhioù ha setañsoù, ho pezo d'o sklaeraat kentoc'h eget d'o c'hondaoniñ dirak an Aotrou, ma na vezo ket ar gounnar warnoc'h na war ho

19, 1 ur fallakr : Ahav.

19, 8 evit prosezou ar re a oa o chom e Jeruzalem : pe, heb. ar prosezou, hag e choment e Jeruzalem.

peudeur. Grit evel-se, ha ne viot ket da gondaoniñ. ¹¹Ha setu : Amarias, ar beleg bras, a vezo a-us deoc'h evit holl aferioù an Aotrou, ha Zabadias, mab Ismael, priñs tiegezh Youda, evit holl aferioù ar veze, hag evel skribed, al Levidi a vezo dirazoc'h. Kalonegezh deoc'h-c'hwil, ha d'al labour ! Ra vezo an Aotrou gant neb a ray vad !"

Diwezh ren Josafat.

20 ¹Ha goude-se e teuas mibien Voab ha mibien Amon, ha ganto Maoniz, a-enep Josafat da vrezeliñ. ²Hag e teujod da reiñ keloù da Josafat, o lavarout : "Dont a ra warnout un engroeziad bras eus tra-mor, eus Edom : emaint e Asasantamar, pe Engadi".

³Hag en devoe aon ; hag e lakaas Josafat e zremm da glask an Aotrou, hag ec'h embannas ur yun war Youda a-bezh. ⁴Hag en em vodas Youda evit goulenata an Aotrou : eus holl gêrioù Youda e teued d'en em erbediñ ouzh an Aotrou.

⁵Hag en em zalc'has Josafat e bodadeg Youda e Jeruzalem, e Templ an Aotrou, dirak ar porzh nevez, ⁶hag e lavaras : "Aotrou, Doue hon tadoù, ha n'eo ket Te a zo Doue an Neñvoù ha mestr war holl rouantelezhioù ar broadoù ? Hag ez torn emañ an nerzh hag ar galloud, ha den ouzhit n'eo evit derc'hel. ⁷Ha n'eo ket Te, hon Doue, en deus diberc'hennet annezidi ar vro-mañ dirak da bobl Israel, hag he roet da ouenn Abraham, da vignon, evit bepred ? ⁸Ha chomet enni o deus savet dit, e-barzh, ur santual evit da Anv, en ur lavarout : ⁹Mar deu warnomp ur gwalleur, kleze, kastiz, bosenn pe naonegezh, en em zalc'himp dirak an Ti-mañ ha dirazout, rak da Anv a zo en Ti-mañ ; garmiñ a raimp etrezeke ennout hag e vi hor salver. ¹⁰Ha bremañ, setu mibien Amon, Moab ha menez Seir, - ha n'az poa ket aotreet Israel da vont dre o zouez, pa oa o tont eus bro an Egipt, met distroet e oa a-ziwarno hep o distrujañ, - ¹¹ac'hanta, emaint ouzh hor paeañ o tont d'hon argas diouzh da zomaniezh az poa graet deomp perc'hennañ. ¹²Hon Doue, daoust ha ne ri ket justis ganto ? Rak n'hon eus ket nerzh

20, 1 Meouniz : heb. Amoniz.

20, 2 tra-mor : mor an Holen. Edom : heb. Aram.

dirak an engroeziad bras-se a zo o tont warnomp, ha n'ouzomp ket petra ober. Met warnout emañ hon daoulagad".¹³ Hag holl dud Youda en em zalc'he dirak an Aotrou, gant o bugale, o gwragez hag o mibien.

¹⁴Ha Jahaziel, mab Zakaria, mab Banaias, mab Jehiel, mab Mattanias, al Leviad, eus mibien Azaf, a voe warnañ spered an Aotrou, e-kreiz ar vodadeg.¹⁵ Hag e lavaras : "Selaouit, c'hwil-holl, Youda hag annezidi Jeruzalem hag ar roue Josafat ! Evel-hen e komz an Aotrou ouzhoc'h : Bezit dizaon, dispont dirak an engroeziad bras-se, rak n'eo ket deoc'h ar brezel met da Zoue.

¹⁶Arc'hoazh e tiskennot a-enep dezho, hag e vezint o krapañ dre c'hrav ar Vleunienn, hag o c'havout a reot e lost ar ganienn a zo dirak gouelec'h Jerouel.¹⁷ N'ho pezo ket da stourm a-enep dezho eno ; en em zalc'hit eno hag e welot silvidigezh an Aotrou en ho keñver ; Youda ha Jeruzalem, bezit dizaon ha dispont ! Arc'hoazh, kit war-arbenn dezho, hag an Aotrou a vezo ganeoc'h !" ¹⁸Hag e stouas Josafat, e zremm d'an douar hag holl dud Youda hag annezidi Jeruzalem a gouezhas dirak an Aotrou evit azeuliñ an Aotrou.¹⁹ Hag e savas al Levidi, eus mibien ar Gaatiz, hag eus mibien ar Goreiz evit meuliñ an Aotrou, Doue Israel, a vouezh uhel ha kreñv.

²⁰Ha beure-mat, ez ejont da ouelec'h Tekoa. Ha tra ma oant oc'h ermaeziañ, e talc'he Josafat da lavarout : "Va selaouit, Youda hag annezidi Jeruzalem ! Kredit en Aotrou, ho Toue, hag e viot kreñv ! Kredit en e brofeded, hag e reot berzh !" ²¹Hag e kemeras kuzul digant ar bobl hag e lakaas kanerien an Aotrou evit e veuliñ, gant gwiskamantoù sakr, ha kerzhout dirak ar vrezelourien, en ur lavarout : "Kanmeulit an Aotrou, rak da viken e pad e drugarez !" ²²D'an ampoent ma krogent da youc'hal ha da veuliñ, e lakaas an Aotrou antelloù dirak mibien Amon, Moab ha menez Seir a oa o tont war Youda, hag e voe pilet ar rese.

²³Hag en em lakaas mibien Amon ha Moab a-enep annezidi menez Seir evit o distrujañ hag o feurechuiñ. Ha p'o devoe echu ganto, gant annezidi Seir, e rojont dorn an eil d'egile evit en em zispenn kenetrezo.

²⁴Ha Youda, aet da eveshaat ouzh ar gouelec'h, a sellas ouzh an engroeziad : ne oa nemet korfoù marv kouezhet d'an douar, ha ne oa den saveteet.²⁵ Hag ez eas Josafat hag e dud da breizhañ o dibourc'hioù ; hag e kavjont eno kalz a vadoù : korfoù marv gant kinkladurioù brav a zilament evito, ken n'hallent ket o dougen ; hag e voent tri devezh oc'h ober preizhadeg, kement ha ma oa.²⁶ D'ar pevare deiz en em vodjont e traonienn ar Vennozh rak eno e vennigjont an Aotrou : setu perak ez eo bet galvet anv al lec'h-se Traonienn ar Vennozh betek hiziv.²⁷ Hag e tistroas holl dud Youda ha Jeruzalem, ha Josafat ouzh o fenn, hag ez ejont da Jeruzalem gant levenez, rak o laouenaat en devoa graet an Aotrou diwargoust o enebourien.²⁸ Hag e teujont-tre e Jeruzalem gant telennoù, lourennoù ha trompilhoù da Di an Aotrou.²⁹ Hag e voe spont an Aotrou war holl rouantezhioù ar broadoù, pa glevjont en devoa stourmet an Aotrou ouzh enebourien Israel.³⁰ Hag e voe sioul ren Josafat ; roet en devoa diskuizh dezhañ e Zoue a-ziwar-dro.

³¹Hag e renas Josafat war Youda ; ha pemp bloaz ha tregont en devoa pa renas, ha pemp bloaz warn-ugent e renas e Jeruzalem. Anv e vamm a oa Azouba, merc'h Selac'h.³² Kerzhout a reas war roudoù e dad Asa, hep distreiñ diwarno, oc'h ober ar pezh a zo reizh ouzh daoulagad an Aotrou.

³³Koulskoude an uhellec'hioù ne voent ket dilamet, ha n'o devoa ket c'hoazh an dud tuet o c'halon war-du Doue o zadou.

³⁴Ha nemorant oberoù Josafat, ar re gentañ hag ar re ziwezhañ, a zo skrivet gant oberoù Jehou, mab Hanani, a zo bet douget war levr rouaned Israel.

³⁵Ha goude-se en em gevreas Josafat, roue Youda, gant Okozias, roue Israel, a oa fallakr e hentoù.³⁶ Kevrediañ a reas gentañ evit ober listri da vont da Darsis, hag e rejont listri en Asiongaber.³⁷ Hag e tiouganas Eliezer, mab Dodias, eus Maresa, war Josafat, o lavarout : "Peogwir ec'h eus kevredet gant Okozias, en deus diskaret an Aotrou da oberoù". Hag e voe draillhet al listri, ha ne voent ket evit mont da Darsis.

Joram, roue Youda.

20, 25 eno : chatal e gr. Korfoù-marv : dilhad, e gr.

21 ¹Hag e c'hourvezas Josafat gant e dadoù, hag e voe beziet gant e dadou e Kêr David. Hag e renas Joram, e vab, en e lec'h.

²Breudeur en devoa, mibien da Josafat : Azarias, Jahiel, Zakaria, Azarias, Mic'hael ha Safatia ; an holl re-se a oa mibien da Josafat, roue Israel. ³Hag en devoa roet dezho o zad, donezonou e-leizh : arc'hant, aour, traezoù prizius, ha kêrioù mogeriet e Youda ; ar rouantelezh en devoa roet da Joram, dre ma oa an hini henañ.

⁴Hag e savas Joram war rouantelezh e dad, ha deuet kreñv, e lazhas e holl vreudeur dre ar c'hleze, ha priñsed eus Israel.

⁵Oadet a zaou vloaz-ha-tregont e oa Joram pa renas, hag eizh vloaz e renas e Jeruzalem. ⁶Hag e kerzhas war roudoù rouaned Israel, evel ma rae tiegezh Ac'hab, rak merc'h Ac'hab en devoa bet da bried, hag e reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou. ⁷Met ne c'houllas ket an Aotrou distrujañ ti David, en abeg d'an Emglev en devoa divizet gant David, dre m'en devoa lavaret e rofe dezhañ ur c'houlouenn, ha d'e vibien, bepred.

⁸En e zeizioù en em savas Edom a-zindan galloud Youda ; hag e lakjont ur roue da ren warno.

⁹Hag e treuzas Joram an harzoù gant e ofiserien hag e holl girri ; savet e-kerz an noz, e skoas war Edom a enklac'hie anezhañ, ha war bennoù e girri. ¹⁰Evel-se e tispac'has Edom a-zindan dorn Youda betek an deiz hiziv. Ha neuze e tispac'has Lebna, d'ar mare-se, a-zindan e zorn, dre m'en devoa dilezet an Aotrou, Doue e dadou. ¹¹Ober a reas uhellec'hioù e menezioù Youda, ha lakaat da c'hastaouiñ annezidi Jeruzalem ha diheñchañ Youda.

¹²Hag e voe kaset ul lizher dezhañ a-berzh Elias, ar profed, o lavarout : "Evel-hen e komz an Aotrou, Doue David, da dad : Peogwir n'ec'h eus ket kerzhet gant hentoù Josafat, da dad, na war roudoù Asa, roue Youda, ¹³met heuliet hentoù rouaned Israel, en ur lakaat da c'hastaouiñ Youda hag annezidi Jeruzalem, evel ma c'hastaoue ti Ac'hab, ha peogwir da vreudeur zoken, eus ti da dad, a oa

21, 1 Jehoram : diforc'h diouzh Joram, roue Israel.

21, 2 Israel : amañ, rouantelezh ar c'hreisteiz.

21, 7 ur c'houlouenn : arouez a vuhez, da aroueziañ lignez David.

21, 12 Eliahou : pe gentoc'h Elisha, pe ur skrid diwar spered Elia ?

gwelloc'h egedout, ac'h eus lazhet, ¹⁴ac'hanta, an Aotrou a ya da skeiñ un taol bras gant da bobl ha da vibien, da wragez ha da holl vadou : ¹⁵Ha te az po kleñvedoù e-leizh ; klañv e vo da vouzelloù, ken na zeuio er-maez da vouzelloù gant ar c'hleñved-mañ, a zeiz da zeiz".

¹⁶Dihun a reas an Aotrou, a-enep Joram, spered ar Filistiz hag an Arabiz a oa e-kichen ar Gousiz.

¹⁷Hag int da bignat a-enep Youda, da lammat warnañ ha da dapout an holl vadou en em gave e ti ar roue, hag e vibien hag e wragez. Ne vanas gantañ mab ebet, nemet Joach'az, an hini yaouankañ eus e vibien.

¹⁸Ha goude kement-se, e skoas an Aotrou gantañ en e vouzelloù gant ur c'hleñved dibareüs. ¹⁹An deizioù a dremenias, ha pa zeuas an termen a zaou vloaz, e teuas er-maez e vouzelloù gant e gleñved, hag e varvas er poanioù gwashañ. Ne reas ket evitañ e bobl tantadoù evel an tantadoù evit e dadou.

²⁰Oadet a zaou vloaz-ha-tregont e oa pa renas, hag eizh vloaz e renas e Jeruzalem. Tremena reas hep na voe keuz dezhañ hag e voe beziet e Kêr David, ha n'eo ket e bered ar rouaned.

Okozias, roue Youda.

22 ¹Hag e reas roue annezidi Jeruzalem Okozias, e vab yaouankañ, en e lec'h, peogwir an holl re gentañ a oa bet lazhet gant ur vandenn deuet gant an Arabiz d'ar c'hamp.

Hag e renas Okozias, mab Joram, evel roue Youda. ²Daou vloaz-ha-daou-ugent en devoa Okozias pa renas ; ur bloaz e renas e Jeruzalem ; anv e vamm a oa Atalia, merc'h Omri. ³Eñ ivez a gerzhas war roudoù ti Ac'hab, rak e vamm a oa e guzulierez a fallagriez. ⁴Ober a reas an droug ouzh daoulagad an Aotrou, evel ti Ac'hab, rak int a voe e guzulierien goude marv e dad hag e vreinañ a rejont. ⁵War o c'huzulioù e kerzhas evit mont gant Joram, mab Ac'hab, roue Israel, da ober brezel da Hazael, roue Aram, e Ramot-Galaad ; hag e voe tizhet Joram gant an Aramiz, ⁶ha e 21, 17 Yehoahaz : pe Yoahaz, pe Ahazia ; sell. 22.1-2.

22, 1 Okozias ha Joach'az a zo an hevelep den. An daou anv-mañ a dalvez "An Aotrou en deus kemeret".

22, 2 42 vloaz : 22 vloaz, kentoc'h. sell. 2 R 8,26. 9 mab da Jozafat : mab-bihan.

tistroas, da bareañ, da Izreel, rak gloazioù en devoa bet e Rama, er brezel gant Hazael, roue Aram. Hag Okozias, mab Joram, roue Youda, a ziskennas da welout Joram, mab Ac'hab, da Izreel, pa oa klañv. ⁷A-berzh Doue e teuas koll Okozias en ur vont da gaout Joram : en ur erruout ez eas gant Joram war-arbenn da Jehou, mab Namsi, a oa bet olevet gant an Aotrou evit distrujañ ti Ac'hab. ⁸E-keit ma oa Jehou oc'h ober justis gant ti Ac'hab, e kavas priñsed Youda ha mibien breudeur Okozias, a oa e servij Okozias, hag o lazhañ a reas. ⁹Klask a reas Okozias, a voe tapet, kuzhet e Samaria ha kaset da Jehou ha lazhet, ha beziet, "rak - emezo- mab da Josafat eo, a glaske an Aotrou a holl galon". Ha ne voe den, eus ti Okozias, o kaout nerzh da ren.

¹⁰Hag Atalia, mamm Okozias, o welout e oa marvet he mab, a savas hag a lavaras lazhañ holl lignez roueel ti Youda. ¹¹Met kemer a reas Josabet, merc'h ar roue, Joas, mab Okozias : dre guzh he devoa e lamet a-douez mibien ar roue a lakaed d'ar marv, hag e lakaet gant e vagerez e kambri ar gwelou. E guzhat a reas Josabet, merc'h ar roue Joram ha gwreg Joiada, ar beleg, ha c'hoar Okozias, a-zirak Atalia, ha ne voe ket lakaet d'ar marv. ¹²Chom a reas ganto, e Ti Doue, kuzhet e-pad c'hwec'h vloaz, tra ma oa Atalia o ren war ar vro.

Drouklazh Atalia ha kadoridigezh Joas.

23 ¹D'ar bloaz seizh en em gennerzhas Joiada, hag e kemeras ofiserien a gantoù : Azarias, mab Obed, ha Maasias, mab Adaia, hag Elisafat, mab Zec'hri, evit ober gantañ un emglev. ²Hag ar re-mañ a reas un dro e Youda hag a zastumas al Levidi eus holl gêrioù Youda, ha pennoù tadel Israel hag a yeas da Jeruzalem. ³Hag e tivizas an holl vodadeg un emglev, e Ti Doue, gant ar roue, ha Joiada a lavaras dezho : "Setu mab ar roue, a reno evel m'en devoa lavaret an Aotrou diwar-benn mibien David. ⁴Sed ar pezh a reot : un drederenn ac'hanoc'h, ar re a zeu d'ar Sabad, evel beleien ha Levidi, a vo evel porzhierien eus an Treuzoù ; ⁵hag un drederenn e ti ar roue, hag un drederenn ouzh dor an Diazez, hag ar bobl a-bezh a vo e porzhioù Templ an Aotrou. ⁶Ned ay

da Di an Aotrou nemet ar veleien hag al liderien Levidi ; int a yelo e-barzh, rak santel int ; ar bobl a-bezh a ray gward, gwelc'h an Aotrou. ⁷Enkelc'hiañ a ray al Levidi ar roue, tro-dro, pep hini e armoù en e zorn ; ha neb a venno mont en Ti a varvo. Bezit tro-dro d'ar roue en e vonedonea".

⁸Hag e reas al Levidi hag holl dud Youda kement tra en devoa gourc'hemennet Joiada, ar beleg ; kemer a reas pep hini e baotred, ar re a zeue d'ar Sabad hag ar re a guitae d'ar Sabad, rak n'en devoa ket Joiada, ar beleg, kaset kuit ar strolladoù. ⁹Reiñ e reas Joiada, ar beleg, d'an ofiserien a gantoù, ar goafioù, skoedoù, goustilhoù a oa bet d'ar roue David hag a oa e Ti Doue. ¹⁰Ha lec'hiañ a reas an holl dud, pep hini e spég en e zorn, eus kostez dehou an Ti betek kostez kleiz an Ti, e-kichen an aoter, e-kichen an Ti hag e-kichen ar roue, en-dro dezhañ. ¹¹Hag e voe ermaziet mab ar roue, ha lakaet warnañ ur gurunenn hag an Testeni, ha graet roue anezhañ ; olevet e voe gant Joiada hag e vibien, hag e voe lavaret : "Bebet ar roue !"

¹²Hag e klevas Atalia trouz ar bobl o redek hag o youc'hal d'ar roue ; hag ez eas etrezek ar bobl da Di an Aotrou. ¹³Hag e sellas : ha setu ar roue en e sav war al leurenn, ouzh an treuzoù, hag ar pennoù hag an drompilherien e-tal ar roue, hag holl dud ar vro oc'h en em laouenat hag o seniñ en trompilhoù, hag ar ganerien gant o binvioù-seniñ o heñchañ ar youc'hadennou. Fregañ a reas Atalia he dilhad en ur lavarout : "Iriennad, iriennad !".

¹⁴Hag e reas dont Joiada, ar beleg, an ofiserien a gantoù, kabiteded arme, hag e lavaras dezho : "Kasit hounnezh er-maez eus ar renkadoù ; an hini a yelo war he lerc'h da varvo dre ar c'hleze ! Hogen, en devoa lavaret ar beleg, ne vo ket lakaet d'ar marv e Templ an Aotrou !" ¹⁵Hag e lakjont warni o daouarn, ha pa voe aet betek treuzoù dor ar C'hezeg, da di ar roue, e voe lakaet d'ar marv eno.

¹⁶Hag e tivizas Joiada un emglev etrezañ-eñ, ar bobl a-bezh hag ar roue, ma vefent pobl an Aotrou. ¹⁷Hag ez eas ar bobl a-bezh da di ar Baal, a voe diskaret ; hag e aoterioù hag e skeudennou a voe drailhet, ha Matan, beleg Baal, a voe lazhet dirak an

aoterioù. ¹⁸ Hag e lakaas Joiada kargidi war Di an Aotrou, etre daouarn ar veleien-Levidi, en devoa lakaet David dre strolladoù war Di an Aotrou, evit ober holokostoù d'an Aotrou, evel m'eo skrivet e Lezenn Moizez, gant levenez ha kan, hervez urzhiadur David. ¹⁹ Hag e voe lakaet porzhierien ouzh dorioù Templ an Aotrou, evit ma n'aje ennañ den ebet dic'hlan, war zigarez ebet. ²⁰ Hag e reas dont an ofiserien a gantoù, an uhelidi ha gouarnerien ar bobl hag holl dud ar vro ; hag e reas diskenn ar roue eus Templ an Aotrou. Hag erruet dre an nor uhelañ e ti ar roue, e voe graet d'ar roue azezañ war dron ar rouaned. ²¹ Hag e voe laouen holl dud ar vro, hag e kêr e voe peoc'h : Atalia a oa bet lazhet dre ar c'hleze.

Joas, roue Youda.

24 ¹ Oadet a seizh vloaz e oa Joas pa voe lakaet da roue, ha daou-ugent vloaz e renas e Jeruzalem, hag anv e vamm a oa Sivia, eus Bersabea. ² Hag e reas Joas ar pezh a zo reizh ouzh daoulagad an Aotrou e-pad holl zeizioù Joiada, ar beleg. ³ Hag e zimeziñ a reas Joiada gant div wreg, hag en devoe mibien ha merc'hed. ⁴ Ha goude-se en devoe Joas mennad da adneveziñ Templ an Aotrou. ⁵ Bodañ a reas ar veleien hag al Levidi, hag e lavaras dezho : "Kit da gêrioù Youda, ha dastumit, a-douez Israel a-bezh, arc'hant evit dresañ Ti ho Toue, a vloaz da vloaz, ha grit buan ar gefridi-se !" Met ne haste ket al Levidi. ⁶ Hag e c'halvas ar roue Joiada, ar penn, hag e lavaras dezhañ : "Perak n'ec'h eus ket dalc'het war al Levidi evit ma tegasfent eus Youda hag eus Jeruzalem tailhoù Moizez, servijer an Aotrou, ha kevredigezh Israel evit teltenn an Testeni ? ⁷ Rak Atalia, ar fallakrez, hag he mibien o deus freuzet Ti Doue, ha gant holl draoù santel Templ an Aotrou o deus graet evit ar Vaaled".

⁸ Ha diwar gomz ar roue e voe graet ur c'hef, a voe lakaet ouzh dor Templ an Aotrou, er-maez. ⁹ Hag e voe embannet e Youda hag e Jeruzalem e oa da zegas d'an Aotrou tailhoù Moizez, servijer an Aotrou, lakaet war Israel abaoe ar gouelec'h. ¹⁰ Hag e voe laouen an holl renerien hag an holl dud, hag e tegasent hag e taolent er c'hef

24, 5 Israel a-bezh : Youda ha Benjamin.

24, 6 ar penn : d.l.e. ar beleg-bras.

betek ma voe peurc'hraet ar gefridi. ¹¹ Pa veze kaset ar c'hef da gargidi ar roue dre zorn al Levidi e welent e veze kalz arc'hant, hag e teue skrib ar roue ha sekretour ar beleg bras, hag e skarzhent ar c'hef hag hen degasent evit e adlakaat en e lec'h : evel-se e raent bemdez, hag e voe dastumet arc'hant e-leizh. ¹² Hag e veze roet gant ar roue ha Joiada d'ar re a veze o labourat evit servij Templ an Aotrou, hag e veze paeet benerien ha kilvizien da adneveziñ Templ an Aotrou, ha govelierien houarn hag arem da dresañ Templ an Aotrou. ¹³ Hag e labouras ar vicherourien, hag ez eas war-raok adkempenn an oberiadur etre o daouarn, hag ec'h adsavjont Ti Doue en e stad hag hen stabilajont. ¹⁴ P'o devoe echu, e tegasjont d'ar roue ha da Joiada nemorant an arc'hant, hag e voe graet gantañ listri evit Templ an Aotrou : traezoù evit al lidoù hag an holokostoù, kopoù ha traezoù aour hag arc'hant. Hag e voe graet holokostoù e Templ an Aotrou dalc'hmata e-pad holl deizioù Joiada.

¹⁵ Hag e voe kozh Joiada, ha karget a zeizioù, e varvas ; d'an oad a gant tregont vloaz e varvas.

¹⁶ Hag e voe beziet e Kêr David, gant ar rouaned, rak graet en devoa vad en Israel hag e-keñver Doue hag e Di.

¹⁷ Ha goude marv Joiada, ez eas priñsed Youda da stouñ dirak ar roue, ha selaou a reas ar roue outo. ¹⁸ Hag e tilezjont Templ an Aotrou, Doue o zadoù, evit servijañ ar peulvanoù-sakr, an idoloù. Hag e voe ar Gounnar war Youda ha war Jeruzalem en abeg d'ar gablusted-se. ¹⁹ Kas a reas dezho profeded evit o degas en-dro d'an Aotrou, en ur desteniañ a-enep dezho, met ne roent ket skouarn dezho.

²⁰ Ha Spered Doue a zikennas war Zakaria, mab Joiada, ar beleg. Hemañ, en e sav dirak ar bobl, a lavaras dezho : "Evel-hen e komz an Aotrou Doue : Perak e torrit-hu gourc'hemennoù an Aotrou ? Ne reot ket berzh o tilezel an Aotrou : Eñ ivez ho tilezo !" ²¹ Hag iriennañ a rejont a-enep dezhañ, hag e labezañ gant mein, war urzh ar roue, e porzh Templ an Aotrou. ²² N'en devoa ket soñj ar roue Joas eus ar fealded en devoa diskouezet Joiada, tad Zakaria en e geñver, hag e lazhas e vab ! Hemañ, en

24, 7 o deus freuzet : d.l.e. o deus lezet da zistresañ.

24, 9 tailhoù Moizez : sell. Erm 30, 12-16.

ur vervel, a lavaras : "Ra welo an Aotrou, ha ra c'houlenno kont eus kement-mañ !"

²³ Ha setu, pa voe tremenet ur bloavezh, e savas a-enep dezhañ arme Aram, a zeuas betek Youda ha Jeruzalem, hag e voe lazhet holl renerien ar bobl a-douez ar boblañs, hag an holl breizh kaset da roue Damask. ²⁴ Koulskoude gant nebeut a dud e oa deuet arme Aram, met an Aotrou en devoa lakaet en o dorn un armead vras-tre, rak dilezet o devoa tud Youda an Aotrou, Doue o zadoù ; hag evel-se e voe kastizet Joas evel ma verite. ²⁵ P' hen dilezjont, en devoa gloazioù e-leizh ; hag iriennañ a reas e servijerien a-enep dezhañ evit veñjiñ mibien ar beleg Joiada, hag e lazhañ a rejont war e wele. Pa voe marv, e voe beziet e Kêr-David, met ne voe ket beziet e bered ar rouaned. ²⁶ Sed ar re a iriennas a-enep dezhañ : Zabad, mab Semat an Amoniadez, ha Jozabad, mab Semarit ar Voabiadez.

²⁷ A-zivout e vibien, ha meur a ziougan warnañ ha diazevadur Ti Doue, setu ma-z eo bet skrivet e displegadurioù levr ar Rouaned. Hag e renas Amasias, e vab, en e lec'h.

Amasias, roue Youda.

²⁵ ¹ D'an oad a bemp bloaz warn-ugent e renas Amasias, ha nav bloaz warn-ugent e renas e Jeruzalem ; hag anv e vamm a oa Joaden, eus Jeruzalem. ² Hag e reas ar pezh a zo mat ouzh daoulagad an Aotrou, met ne voe ket a galon beurlvat. ³ Pa voe stabilaet e rouantelezh gantañ, e lazhas e servijerien, o devoa skoet war ar roue, e dad. ⁴ O mibien, n'o lakaas ket d'ar marv ; evel ma-z eo skrivet el Lezenn, e levr Moizez, se a oa difennet gant an Aotrou p'en devoa lavaret : "Ne vo ket lakaet d'ar marv an tadoù evit o mibien, nag ar vibien d'ar marv evit an tadoù : pep hini evit e bec'hed a varvo".

⁵ Hag e vodas Amasias Youda, hag o lakaas dre di tadel, gant ofiserien a viliadoù hag ofiserien a gantoù evit Youda a-bezh ha Benjamin : hag o diniveriñ a reas adalek an oad a ugent vloaz ha koshoc'h ; hag e kavas tri c'hant mil anezho, eus an dibab, evit mont d'ar brezel : ar re-mañ a embrege

spieg ha goaf. ⁶ Hag e c'hopras, eus Israel, kant mil brezelour kadarn, evit kant talant arc'hant.

⁷ Met un den-Doue a zeuas d'e gaout hag a lavaras : "O, roue, gant na zeuio ket ganit un armead Israeliz, rak n'emañ ket an Aotrou gant Israel, gant holl baotred Efraim. ⁸ Ha mar deont, kaer az po ober da hini kreñv en emgann, e roio Doue lamm dit dirak da enebour, rak bez' en deus Doue ar galloud da sikour ha da reiñ lamm". ⁹ Hag e lavaras Amasias d'an den-Doue : "Ha petra a vo graet eus ar c'hant talant am eus roet da strollad Israel ?" Hag e lavaras an den-Doue : "Bez' en deus an Aotrou da reiñ dit muioch' eget se". ¹⁰ Hag e tistrannas Amasias e dud diouzh ar strollad a oa deuet gantañ eus Efraim, evit ma-z afe ar re-mañ d'ar gêr. Met kounnaret e voent, meurbet, a-enep Youda, hag e tistrojont d'ar gêr, entanet gant ar gounnar.

¹¹ Hag Amasias, deuet kreñv, a renas e bobl, a yeas da stankenn an Holen, hag a bilas dek mil a dud da vibien Seir. ¹² Ha dek mil a voe tapet gant paotred Youda, kaset da veg ar Roc'h, ha taolet eus beg ar Roc'h, hag e voent holl brevennet. ¹³ Paotred ar strollad en devoa adkaset Amasias, evit na zeufent ket gantañ d'an emgann, en em ledas e kêrioù Youda, adalek Samaria betek Betoron, a bilas eno tri mil hag a reas preizh bras.

¹⁴ Met setu, goude ma oa deuet en-dro Amasias a vezañ dornet an Edomiz, e tegasas doueou mibien Seir hag o lakaas da vezañ e zoueou, ha dirazo e stouas, dezho e kinnigas ezañs. ¹⁵ Hag e tommas kounnar an Aotrou a-enep Amasias, hag e kasas dezhañ ur profed, a lavaras dezhañ : "Perak e klaskez doueou ur bobl ha n'o deus ket salvet ar bobl-se eus da zorn ?" ¹⁶ P'en devoa komzet outañ, e lavaras Amasias dezhañ : "Daoust ha da guzulier ar roue ez out bet lakaet ? Paouez ! Pe e vo skoet ganit !" Hag e paouezas ar profed, met lavarout a reas : "Gouzout a ran en deus divizet Doue d'az tistrujañ, peogwir ec'h eus graet se ha n'ec'h eus ket selaouet va ali".

¹⁷ Ha goude kuzuliañ, Amasias, roue Youda, a gasas tud da Joas, mab Joac'haz, mab Jehou, roue Israel, da lavarout :

24, 23 da zistro-bloaz : d.l.e. pa zeu an nevez-amzer.

24, 25 e bered ar rouaned : heb. e beziou ar rouaned.

25, 4 e levr Moizez : sell. Adl 24, 16.

25, 6 eus Israel : amañ, eus rouantelezh an hanternoz.

25, 7 un den a Zoue : d.l.e. ur profed.

25, 11 mibien Seir : an Edomiz.

"Deus, m'en em welimp a-dal !" ¹⁸Hag e kasas Joas, roue Israel, tud da Amasias, roue Youda, da lavarout : "Sperenn al Liban a gasas da sedrezenn al Liban da lavarout : Ro da verc'h d'am mab evel gwreg ! Met tremen a reas ul loen gouez eus al Liban, a vac'hellas ar sperenn. ¹⁹Lavarout a rez : Pilet em eus Edom ! Hag ez eo savet da galon, hag ez out glorius. Met chom er gêr ! Perak en em vountañ er gwalleur ha kouezhañ, te ha Youda ganit ?" ²⁰Ha ne selaouas ket se Amasias, rak a-berzh Doue e oa kement-se : evit o lakaat e dorn Joas, dre m'o devoa klasket doueou Edom. ²¹Hag e pignas Joas, roue Israel, hag en em weljont a-dal, eñ hag Amasias, roue Youda, e Betsames, a oa e Youda. ²²Hag e voe pilet Youda dirak Israel ; hag e tec'has pep hini d'e deltenn. ²³Hag Amasias, roue Youda, mab Joas, mab Okozias, a voe tapet gant Joas, roue Israel, e Betsames, ha kaset da Jeruzalem ; hag e voe freuzet ramparzh Jeruzalem, eus dor Efraïm betek dor ar C'horn, war bevar c'hant ilinad. ²⁴Hag an holl aour hag arc'hant, an holl listri en em gavé e Ti Doue, e ti Obededom hag e teñzorioù ti ar roue, ha gouestlidi a voe tapet, hag e tistroas da Samaria. ²⁵Hag e vevas Amasias, mab Joas, roue Youda, goude marv Joas, mab Joac'haz, roue Israel, pemzek vloaz.

²⁶Ha nemorant oberoù Amasias, ar re gentañ hag ar re ziwezhañ, hag-eñ n'int ket skrivet war levr Rouaned Youda hag Israel ?

²⁷Hag adalek ma tistroas Amasias a-ziouzh an Aotrou, e voe iriennet a-enep dezhañ un irienn e Jeruzalem, hag e tec'has da Lakis. Hag e voe kaset war e lerc'h tud da Lakis, hag eno e voe lakaet d'ar marv. ²⁸Hag e voe douget war gezeg ha beziet gant e dadoù, e Kêr Youda.

26, 10 tourioù : evit ober ged.
26, 15 binvioù ijinus : bannerezed.

Ren Ozias, roue Youda.

²⁶¹Hag e kemeras holl dud Youda Ozias, oadet a c'hwezek vloaz, a lakjont da ren war-lerc'h e dad Amasias. ²Eñ eo a adsavas Eilat hag hen rentas da Youda, goude ma voe aet ar roue da gousket gant e hendadoù. ³Oadet a c'hwezek vloaz e oa Ozias pa voe lakaet da roue, ha daou vloaz ha hanter-kant e renas e Jeruzalem ; hag anv e vamm a oa Jec'helia, eus Jeruzalem. ⁴Hag e reas ar pezh a zo mat ouzh daoulagad an Aotrou, hervez holl bezh en devoa graet Amasias, e dad. ⁵Klask a reas Doue, e deizioù Zakaria, a gelenne doujañs da Zoue ; hag e-keit ha ma klaskas an Aotrou, e roas Doue berzh dezhañ. ⁶Mont a reas da ober brezel d'ar Filistiz, freuzañ a reas mogerioù Gat ha mogerioù Jabniae, ha mogerioù Azot, hag e savas kêrioù e-tal Azot hag e metoù ar Filistiz. ⁷Hag e skoazellañ a reas Doue a-enep ar Filistiz hag a-enep an Arabiz a oa o chom e Gurbaal, hag a-enep ar Veuniz. ⁸Hag e roas ar Veuniz roadoù da Ozias ; hag ez eas e anv betek harzoù an Egipt, rak kreñv e oa deuet, meurbet. ⁹Hag e savas Ozias tourioù e Jeruzalem war zor ar C'horn ha war zor an Draonienn, ha war an dro-gorn ; hag o ober a reas kreñv. ¹⁰Hag e savas tourioù er gouelec'h, hag e kleuzias puñsoù e-leizh, rak bagadoù niverus en devoa, en izel-vro hag er gompézenn, kourerien ha gwiniérien war ar menezioù hag er C'harmel : karout a rae an douar. ¹¹Hag en devoa Ozias un arme gouest da ober brezel, da vont d'an emgann a strolladoù : niveret e oant bet, engouestlet dre zorn Jehiel, ar skrib, ha Maasia, ar sekretour, dindan urzhioù Hanania, unan eus penngadourien ar roue. ¹²Holl niver ar pennoù tadel, brezelourien gadarn, a oa daou vil c'hwec'h kant. ¹³Dindan o urzh e oa soudarded an arme, tri c'hant seizh mil pemp kant, gouest da ober brezel, nerzhus ha kadarn, o skoazellañ ar roue a-enep e enebourien. ¹⁴Hag e pourveze Ozias dezho, d'an arme a-bezh, skoedoù, spegoù, tokarnoù, hobregonoù, gwaregoù ha mein-batalm. ¹⁵Hag e reas e Jeruzalem binvioù ijinus, graet evit bezañ war an tourioù, war ar c'hornioù, da dennañ ganto biroù ha mein bras. Hag ez eas e vrud pell, rak

burzhudus e oa bet skoazellet evit dont da vezañ ken kreñv !

¹⁶Met pa voe deuet kreñv, e voe uhel e galon hag e vreinas, hag e voe difeal e-keñver an Aotrou, e Zoue : mont a reas da Dempl an Aotrou evit ezañsiñ war aoter an ezañs. ¹⁷Hag ez eas war e lerc'h Azarias, ar beleg, gant beleien an Aotrou, pevar-ugent anezho, paotred kadarn. ¹⁸Hag en o sav endro da Ozias, ar roue, e lavarjont dezhañ : "N'eo ket dit, Ozias, da ezañsiñ an Aotrou, met d'ar veleien, mibien Aaron, santelaet evit ezañsiñ. Kae er-maez eus ar santual, rak difeal out bet ; ne vezo ket evidout un enor, a-berzh an Aotrou Doue". ¹⁹Fuloriñ a reas Ozias en devoa en e zorn an ezañsouer evit ezañsiñ, hag e-keit ma kounnare a-enep ar veleien, e teuas al lorgnez da anataat war e dal dirak ar veleien e Templ an Aotrou e-tal aoter an ezañs. ²⁰Hag e sellas outañ Zakaria ar beleg bras hag an holl veleien, ha setu ma oa lovrek war e dal ; hag e gas a rejont buan alese, hag eñ ivez a hastas mont kuit, rak skoet e oa bet gant an Aotrou.

²¹Hag e voe Ozias, ar roue, lovr betek deiz e varv. Hag e chomas en un ti-distro evel lovreg, rak bannet e oa eus Templ an Aotrou. Ha Joatam, e vab, rener ti ar roue, a varne pobl ar vro.

²²Ha nemorant oberoù Ozias, ar re gentañ hag ar re ziwezhañ, a zo bet skrivet gant Izaias, mab Amos, ar profed. ²³Hag e c'hourvezas Ozias gant e dadoù, hag e voe beziet gant e dadoù en dachenn evit sebeliadur ar rouaned ; "Rak,- a lavared -lovrek e oa !" Hag e renas Joatam, e vab, en e lec'h.

Joatam, roue Youda.

²⁷¹Oadet a bemp bloaz warn-ugent e oa Joatam pa renas, ha c'hwezek vloaz e renas e Jeruzalem ; hag anv e vamm a oa Jerosa, merc'h Sadok.

²Hag e reas ar pezh a zo mat ouzh daoulagad an Aotrou, a-grenn evel m'en devoa graet Ozias, e dad, hogen hep mont da Dempl an Aotrou ; hag e talc'he ar bobl da vreinañ. ³Sevel a reas dor Templ an Aotrou, an hini uhelañ, ha war vogel Ofel,

26, 22 Ar skrid-se a zo bet kollet : ne gaver roud ebet eus Ozias e levr ar profed Izaias, nemet menegoù bihan e derou ar pennadoù 1, 6 ha 7.

27, 7 e hentoù : e oberoù.

e savas ur bern. ⁴Kêrioù a savas war venez Youda, hag er c'hoadoù e savas kreñvlec'hioù ha tourioù. ⁵Brezel a reas da roue mibien Amon, hag e trec'has warno ; ha reiñ a reas dezhañ mibien Amon, er bloaz-se, kant talant arc'hant ha dek mil kor gwinizh, hag heiz ivez, dek mil kor : sed a bacas dezhañ mibien Amon ur bloaz all hag un trede. ⁶Kreñv e teuas da vezañ Joatam, rak kempenn a rae e hentoù dirak an Aotrou, e Zoue.

⁷Ha nemorant oberoù Joatam, e holl vrezelioù hag e hentoù a zo skrivet war levr Rouaned Israel ha Youda. ⁸Oadet a bemp bloaz warn-ugent e oa pa renas, ha c'hwezek vloaz e renas e Jeruzalem.

⁹Hag e c'hourvezas Joatam gant e dadoù, hag e voe beziet e Kêr David. Hag e renas Ac'haz, e vab, en e lec'h.

Ac'haz, roue Youda.

²⁸¹Oadet a ugent vloaz e oa Ac'haz pa voe roue, ha c'hwezek vloaz e renas e Jeruzalem. Ne reas ket ar pezh a zo mat ouzh daoulagad an Aotrou evel David, e dad. ²Ha kerzhout a reas war roudoù rouaned Israel, ha skeudenoù teuzet a reas d'ar Vaaled. ³Ezañsiñ a reas e traonienn mab Ennom, ha dêviñ e vibien dre an tan, hervez euzhusterioù ar broadoù en devoa diberc'hennet an Aotrou dirak bugale Israel. ⁴Hag aberzhiñ hag ezañsiñ a reas war an uhellec'hioù ha war ar runioù ha dindan kement gwezenn c'hlas e oa.

⁵Hag e lakaat a reas an Aotrou, e Zoue, e dorn roue Aram hag a bilas anezhañ hag e tapas dezhañ prizonidi e-leizh, a gasas da Zamask. E dorn roue Israel ivez e voe lakaet, hag en devoe digantañ un drec'hidigezh vras. ⁶Lazhañ a reas Peka, mab Romelias, e Youda, c'hwec'h-ugent mil, er memes deiz, holl anezho paotred kadarn, dre m'o devoa dilezet an Aotrou, Doue o zadoù.

⁷Lazhet e voe gant Zec'hri, ur c'hadour eus Efraim, Maasia, mab ar roue, hag Ezrikam, rener an ti, hag Elkana, keneil ar roue.

⁸Hag e reas bugale Israel prizonidi, adouez o breudeur, daou c'hant mil, maouezet, paotred ha merc'hed, ha preizh

28, 3 traonienn mab Hinom : e kreisteiz Jeruzalem, anvet Gehenna.

28, 6 Peka : roue Shomron.

bras a skrapjont diganto, hag e voe kaset ar preizh da Samaria.

⁹Bez' e oa eno ur profed d'an Aotrou, Oded e anv, a yeas war-arbenn d'an arme a zeue da Samaria, hag a lavaras dezho : "Fuloret e oa an Aotrou, Doue ho tadoù, a-enep Youda, ha setu m'en deus o lakaet en ho torn, hag o lazhet hoc'h eus gant ernez da dizhout an neñv. ¹⁰Ha bremañ, mibien Youda ha Jeruzalem, e komzit diouzh o sujañ evel servijerien ha mitizhien deoc'h ! Met daoust ha n'oc'h ket, c'hwil, kablus e-keñver an Aotrou, ho Toue ? ¹¹Ha bremañ, va selaouit ! Rentit ar brizonidi hoc'h eus tapet eus ho preudeur, rak gwrez kounnar an Aotrou a zo warnoc'h". ¹²Hag e savas gwazed a-douez pennoù mibien Efraïm : Azarias, mab Jonatan, Barac'hias, mab Mosollamot, Ezekias, mab Selloum, hag Amasa, mab Adali, a-enep ar re a zeue eus ar brezel.

¹³Hag e lavarjont dezho : "Na zegasit ket ar brizonidi-se amañ, rak kablus e-keñver an Aotrou e vefemp ; hag e komzit da adlakaat war hor pec'hedoù hag hor faziou, rak kablus a-walc'h ez omp ha gwrez ar gounnar a zo war Israel".

¹⁴Hag e tilezas ar vrezelourien prizonidi ha preizh dirak ar pennoù hag an holl vodadeg.

¹⁵Hag e voe savet gwazed, divizet dre o anv, da gemer ar garg eus ar brizonidi : an holl reoù noazh en o zouez a voe gwisket diwar ar preizh, dilhad a voe roet dezho, ha solennoù ha boued hag evaj, ha traetoù, ha kaset e voent war ezen, - an holl re a gamme - ha derenet da Jeriko, kêr ar palmez, da gichen o breudeur ; hag e tistrojont da Samaria.

¹⁶D'ar mare-se e kasas ar roue Ac'haz kannaded da rouaned Asiria evit kaout sikour.

¹⁷Derc'hel a rae an Edomiz da zont, skoet o devoa war Youda ha graet prizonidi. ¹⁸Ar Filistiz o devoa argadennet e kêrioù an izel-vro ha Negev Youda, tapet o devoa Betsames, Aialon, Gederot, Soc'ho hag he c'hêriadennoù, Tamna hag he c'hêriadennoù, Gamzo hag he c'hêriadennoù, ha chomet e oant eno.

¹⁹Izelaat a rae an Aotrou Youda en arbenn da Ac'haz, roue Israel, a leze digabestr Youda hag a rae torfedoù a-enep an Aotrou.

²⁰Dont a reas warnañ Teglat-Palasar, roue Asiria, d'e waskañ kentoc'h eget d'e zifenn.

²¹Daoust dezhañ bezañ bet e lod digant Ac'haz, eus Templ an Aotrou, eus ti ar roue hag ar briñsed, lod roet da roue Asiria, hemañ ne roas ket skoazell dezhañ.

²²Tra ma oad ouzh e waskañ, e talc'he da vezañ difeal e-keñver an Aotrou, eñ ar roue Ac'haz :

²³Aberzhiñ a rae da zoueoù Damask o devoa skoet gantañ, hag e lavare : "Peogwir e ro doueoù rouaned Aram skoazell dezho, dezho eo e ran aberzhoù, hag int am sikouro". Met ar re-mañ a roas lamm dezhañ ha da Israel a-bezh. ²⁴Hag e tastumas Ac'haz holl listri Ti Doue, hag e trailhas holl listri Ti Doue, hag e prennas dorioù Templ an Aotrou, hag e reas aoterioù e pep korn eus Jeruzalem. ²⁵Hag e pep kêr eus Youda e reas uhellec'hioù evit ezañsiñ da zoueoù all, hag e hegasas an Aotrou, Doue e hendadoù.

²⁶Ha nemorant e oberoù, e holl hentoù, ar re gentañ hag ar re ziwelzhañ, a zo skrivet war levr rouaned Youda hag Israel. ²⁷Hag e c'hourvezas Ac'haz gant e dadoù, hag e voe beziet e kêr, e Jeruzalem, met ne voe ket kaset da vered rouaned Israel. Hag e renas Ezekias, e vab, en e lec'h.

Ezekias, roue Youda.

29 ¹Ezekias a voe roue d'an oad a bemp bloaz warn-ugent, ha nav bloaz warn-ugent e renas e Jeruzalem : anv e vamm a oa Abia, merc'h Zakaria. ²Hag e reas ar pezh a zo mat ouzh daoulagad an Aotrou, a-grenn evel ma rae David, e hendad.

³Er bloaz kentañ eus e ren, d'ar miz kentañ, e tigoras dorioù Templ an Aotrou hag o dresas. ⁴Ober a reas dont ar veleien hag al Levidi, o bodañ a reas war leurenn ar reter, ⁵hag e lavaras dezho : "Va selaouit, Levidi ! Bremañ en em santelait ha santelait Templ an Aotrou, Doue ho tadoù, ha kasit er-maez an dic'hlanded eus ar santual. ⁶Rak difeal eo bet hon tadoù, graet o deus an droug ouzh daoulagad an Aotrou, hon Doue ; e zilezet o deus, distroet o dremmoù diouzh Chom-lec'h an Aotrou ha troet kein ; ⁷ha prennet zoken dorioù ar porched ha mouget ar gouleier ; an ezañsadorioù n'o deus ket graet nag an holokostoù er santual, da Zoue Israel.

⁸Hag ez eo bet kounnaret an Aotrou a-enep Youda ha Jeruzalem, hag en deus o lakaet da vezañ strafuilhet, mantret, ha c'hwitellet, evel ma welit gant ho taoulagad. ⁹Ha kouezhet eo hon tadoù dre ar c'hleze, hag hor mibien, hor merc'hed hag hor gwrazez a zo prizonidi en abeg da se. ¹⁰Bremañ avat em eus ar galon da zivizout un emglev gant an Aotrou, Doue Israel, evit ma tistroio diouzhimp gwrez e gounnar. ¹¹Va mibien, hiviziken na vezit ket digas, rak ho tibabet en deus an Aotrou evit chom dirazañ hag e servijiñ, evit lidañ dirazañ hag ezañsiñ".

¹²Hag e savas al Levidi-mañ : Mahat, mab Amasai, Yoel, mab Azarias, eus mibien Gaat ; hag eus mibien Verari : Kis, mab Abdi, hag Azarias, mab Jallelel ; hag eus ar Gersoniz : Joas, mab Azarias, hag Eden, mab Joas ; ¹³hag eus mibien Elisafan : Semri ha Jehiel, hag eus mibien Azaf : Zakaria ha Mattaniau ; ¹⁴hag eus mibien Hemam : Jahiel ha Semei ; hag eus mibien Iditoun : Semeia hag Oziel. ¹⁵Ar re-se a vodas o breudeur, en em santelaas hag a zeuas, hervez gourc'hemenn ar roue ha komzoù an Aotrou, da c'hlanat Templ an Aotrou.

¹⁶Mont a reas tre ar veleien e Templ an Aotrou evit e santelaat. Tennet e voe er-maez kement tra dic'hlan a voe kavet e Templ an Aotrou, da borzh Templ an Aotrou, ha serret e voent gant al Levidi hag o c'hasjont kuit da froud C'hedron, d'an diavaez. ¹⁷Hag en em lakjont, d'ar c'hentañ eus ar miz kentañ, da santelaat, ha d'an eizhvet deiz eus ar miz e oant erruet gant porched an Aotrou ; hag e voe santelaet Templ an Aotrou e-pad eizh deiz, ha d'ar c'hwezekvet deiz eus ar miz kentañ o devoe echu.

¹⁸Hag ez ejont da di Ezekias, ar roue, hag e lavarjont : "Glanaet hon eus en e bezh Templ an Aotrou, aoter an holokostoù, an holl listri, taol ar renkadoù hag hec'h holl listri. ¹⁹An holl draezoù en devoa saotret ar roue Ac'haz e-kerz e ren dre e dorfedoù hon eus dreset ha santelaet, hag emait dirak aoter an Aotrou".

²⁰Ha savet abred, ar roue Ezekias a vodas priñsed kêr hag a bignas da Di an Aotrou.

²¹Hag e voe degaset seizh kole, ha seizh tourz, ha seizh bouc'h, en sell d'un

29, 12 hag e savas : hag e krogas gant o labour.

dibec'hadenn evit ar rouantelezh, ar santual ha Youda ; hag e lavaras da vibien Aaron, ar veleien, ober holokostoù war aoter an Aotrou. ²²Hag e voe lidlazhet an oc'hen, hag e serras ar veleien o gwad, a voe sparfet ouzh an aoter ; hag e voe lidlazhet an tourzed ha sparfet o gwad ouzh an aoter ; ²³hag e voe tostaet bouc'hed an dibec'hadenn dirak ar roue hag ar vodadeg, hag e lakjont o daouarn warno.

²⁴Hag o lidlazañ a reas ar veleien, hag ober un dibec'hadenn gant o gwad war an aoter, da zic'haouiñ evit Israel a-bezh, rak evit Israel a-bezh en devoa lavaret ar roue e vefe an holokost hag an dibec'hadenn.

²⁵Hag e voe lakaet Levidi e Templ an Aotrou gant simbalennoù, telennoù ha lourennoù, hervez gourc'hemenn David, Gad, gweler ar roue, ha Natan, ar profed, rak a-berzh an Aotrou e oa deuet an urzh dre ar brofeded. ²⁶Hag en em zalc'has al Levidi gant binvioù David, hag ar veleien gant trompilhoù. ²⁷Hag e lavaras Ezekias ober an holokost war an aoter, ha d'an ampoent ma kroge an holokost, e krogas kan an Aotrou ha son an trompilhoù, gant binvioù David, roue Israel. ²⁸Hag an holl vodadeg a stouas, tra ma kane ar ganerien ha ma sone an trompilhoù ; kement-se ken na voe echu an holokost. ²⁹Ha pa voe echu an holokost, e taoublegas ar roue, hag an holl re en em gave gantañ a stouas. ³⁰Hag e lavaras Ezekias, ar roue, hag ar briñsed, d'al Levidi meuliñ an Aotrou gant lavarennoù David hag Azaf, ar gweler ; hag int da veuliñ gant levnez ha da zaoublegañ ha da stouiñ.

³¹Hag e komzas Ezekias hag e lavaras : "Bremañ pa-z eo leun ho taouarn evit an Aotrou, tostait ha degasit aberzhoù a drugarez da Di an Aotrou". Hag e tegasas ar vodadeg aberzhoù ha trugarekadennoù, hag an neb en devoa c'hoant en e galon, holokostoù. ³²Hag e voe ar gont a holokostoù degaset gant ar vodadeg : oc'hen, dek ha tri-ugent ; tourzed, kant ; ein, daou c'hant ; da holokostañ e oa an holl re-se. ³³Hag e voe ar roadoù santel : oc'hen, c'hwec'h kant ; ha deñved, tri mil.

³⁴Met ar veleien a oa re nebeut, ne c'hellent ket digroc'henañ an holl holokostoù, hag e voent skoazellet gant o breudeur Levidi, ken na voe echu gant al

29, 21 dibec'hadenn : aberzh evit bezañ dibec'hedet.

29, 30 Lavarennoù David hag Asaf : ar salmoù.

labour ha santelaet ar veleien. Al Levidi a oa bet ceunoc'h a galon evit en em santelaet eget ar veleien.

³⁵Hag e voe ivez holokostoù e-leizh gant lardoù ar peoc'h-aberzhoù ha gant diedoù-kinnig an holokostoù.

Hag e oad prest evit servij Templ an Aotrou. ³⁶Hag en em laouenaas Ezekias hag ar bobl a-bezh gant pezh en devoa sevenet Doue evit ar bobl, rak trumm e oa bet graet an dra.

Lidadeg ar Pask.

30 ¹Hag e kasas Ezekias kannaded dre-holl en Israel hag e Youda, ha lizhiri a skrivas da Efraim ha da Vanase evit dont da Di an Aotrou e Jeruzalem evit ober Pask an Aotrou, Doue Israel.

²Hag en em guzulias ar roue hag ar briñsed, hag an holl vodadeg e Jeruzalem evit ober ar Pask d'an eil miz. ³Rak n'o devoa ket gallet hen ober e koulz, peogwir ar veleien ne oant ket en em santelaet a-walc'h, hag ar bobl ne oa ket bet bodet e Jeruzalem. ⁴Hag e voe reizh an dra ouzh daoulagad ar roue hag ouzh daoulagad an holl vodadeg. ⁵Hag e voe divizet an dramañ : lakaat da dremen un embann dre-holl en Israel, eus Bersabea betek Dan, evit dont da ober Pask an Aotrou, Doue Israel, da Jeruzalem, rak ne oant ket bet kalz ouzh hen ober evel ma-z eo skrivet.

⁶Hag ez eas ar rederien gant al lizhiri aberzh ar roue hag ar briñsed dre Israel a-bezh ha Youda, hervez urzh ar roue, da lavarout : "Bugale Israel, deuit en-dro d'an Aotrou, Doue Abraham, Izaag hag Israel, hag e teuo-eñ davet ar re a zo diflipet, - an nemorant ez oc'h-c'hwil - diouzh palv rouaned Asiria. ⁷Na vezit ket evel ho tadoù nag evel ho predeur, a zo bet difeal e-keñver an Aotrou, Doue o zadoù, en deus o lakaet mantret evel ma welit.

⁸Bremañ, na rit ket reut ho kouzoug evel ho tadoù, roit ho torn d'an Aotrou ha deuit d'e santual, en deus santelaet evit bepred ; ha servijit an Aotrou, ho Toue, a zistroio diwarnoc'h gwrez e gounnar. ⁹Rak mar distroit d'an Aotrou, ho predeur hag ho mibien a gavo trugarez dirak ar re o deus o zapet, hag e tistroint d'ar vro-mañ, rak truezus ha trugarezus ez eo an Aotrou, ho

30, 8 roit ho torn d'an Aotrou : d.l.e. sujit d'an Aotrou.

Toue, ha ne zilamo ket e zremm diouzhoc'h mar distroit davetañ".

¹⁰Hag ar rederien a dremenas a gêr da gêr e bro Efraim ha Manase, ha betek Zaboulon, met c'hoarzh e veze outo ha graet goap anezho. ¹¹Koulskoude, gwazed eus Aser, Manase ha Zaboulon a blegas hag a zeuas da Jeruzalem. ¹²Hag e Youda e voe dorn Doue o reiñ dezho ur galon unvan da ober diouzh urzh ar roue hag ar briñsed, hervez lavar an Aotrou.

¹³Hag en em vodas e Jeruzalem kalz a dud evit ober gouel an die'hoell d'an eilvet miz : ur vodadeg niverus-meurbet. ¹⁴Ha da sevel evit lemel an aoterioù a oa e Jeruzalem, hag an holl aoterioù-ezañsiñ : lamet e voent ha taolet e froud C'hedron.

¹⁵Hag e voe lidlazhet ar Pask d'ar bevarzek eus an eilvet miz. Hag ar veleien hag al Levidi mezhekaet en em santelaas hag a zegasas an holokostoù da Di an Aotrou.

¹⁶Hag en em zalc'hjont en o c'hargoù hervez ar reolennoù, hervez Lezenn Moizez, den-Doue, ar veleien o sparfañ ar gwad bet eus dorn al Levidi. ¹⁷Dre ma oa kalz er vodadeg ha na oant ket bet santelaet, e oa d'al Levidi lidlazhañ ar paskoù evit an holl re na oant ket glan, evit o santelaat d'an Aotrou. ¹⁸Kalz a dud, kalz eus Efraim, Manase, Isac'har, Zaboulon, hep bezañ glanaet, a zebre pask, er c'hontrol eus ar pezh a zo skrivet ; met pediñ a reas Ezekias evito, o lavarout : "An Aotrou, hag a zo mat, da bardono da ¹⁹neb en deus e galon prest da glask Doue an Aotrou, Doue e dadoù, daoust ma n'en deus ket ar c'hlandet evit an traoù santel".

²⁰Hag e selaouas an Aotrou ouzh Ezekias, hag e pareas ar bobl.

²¹Hag e reas bugale Israel en em gave e Jeruzalem, gouel an die'hoell seizh deiz-pad gant levezez vras : meliñ an Aotrou a rae bemdez al Levidi hag ar veleien gant binvioù kreñv an Aotrou. ²²Komz a reas Ezekias ouzh kalon an holl Levidi a oa ken aket e servij an Aotrou. Hag e voe debret, gant ar gouel-se, e-pad seizh deiz, ha graet aberzhoù a beoc'h en ur drugarekaat an Aotrou, Doue an hendadoù.

²³Hag e voe ali an holl vodadeg da ober seizh deiz all, hag e voe graet c'hoazh seizh deiz a levezez. ²⁴Rak Ezekias, roue Youda, en devoa graet degas evit ar

30, 20 e pareas ar bobl : ne lakas ket warni ar c'hastiz.

vodadeg, mil kole ha seizh mil dañvad ; hag ar briñsed o devoa graet degas d'ar vodadeg mil kole ha dek mil dañvad ; hag en em santelaet o devoa beleien e-leizh. ²⁵Hag e voe laouen holl vodadeg Youda, hag ar veleien, hag al Levidi, hag holl vodadeg ar re a oa deuet eus Israel, hag an ostizien deuet eus bro Israel hag o chom e Youda. ²⁶Hag e voe levezet vras e Jeruzalem, rak abaoe deizioù Salomon, mab David, roue Israel, ne oa ket bet kement-all e Jeruzalem. ²⁷Hag e savas ar veleien hag al Levidi, hag e vennigjont ar bobl ; hag e voe klevet o mouezh, hag ez eas o fedenn betek e Chom-lec'h santel, betek an Neñvoù.

Adreizhadur al liderezh.

31 ¹Ha pa voe echu kement-se, ez eas an holl Israeliz en em gave eno da gêrioù Youda da zrailhañ ar peulvanoù, troc'hañ an Asheraoù, diskar an uhellec'hioù hag an aoterioù diwar holl Youda, Benjamin, Efraim ha Manase, betek o feurzistruj, hag e tistroas holl vugale Israel, pep hini d'e goumanant, en o c'hêrioù.

²Hag e tiazegas Ezekias ar strolladoù beleien ha Levidi ; gant e strollad e lakaas pep hini, diouzh e servij : d'ar veleien ha d'al Levidi ober holokostoù ha peoc'h-aberzhoù, lidañ ha trugarekaat ha meuliñ ouzh dorioù kampoù an Aotrou.

³Ha profadenn ar roue, diwar e beadra, a veze evit an holokostoù : holokost ar beure hag an abardaez, holokost ar Sabadoù, al loarioù-nevez hag ar gouelioù, evel m'eo skrivet e Lezenn an Aotrou.

⁴Hag e lavaras d'ar bobl, da annezidi Jeruzalem, reiñ prof ar veleien hag al Levidi, evit derec'hel da Lezenn an Aotrou.

⁵Adal ma voe bet brudet an dra, e roas muioc'h bugale Israel a breveudioù gwinizh, gwin nevez, eoul, mel hag holl drevadoù ar maezioù ; hag an deog eus pep tra, a-fonn, a zegasjont. ⁶Ha bugale Israel ha Youda, a oa o chom e kêrioù Youda, int ivez a zegasas an deog eus an ejened ha deñved hag an deog eus an traoù santel, santelaet evit an Aotrou, o Doue, hag e voe graet bernioù ha bernioù.

⁷D'an trede miz e voe kroget da verniañ, ha d'ar seizhvet miz e voe echu. ⁸Hag e

³¹, 5 ar preveudioù a oa evit ar veleien, an deog evit al Levited.

teuas Ezekias hag ar pennoù da welout ar bernioù, hag e vennigjont an Aotrou hag e bobl Israel. ⁹Hag ec'h atersas Ezekias ar veleien hag al Levidi diwar-benn ar bernioù-se. ¹⁰Hag e lavaras dezhañ Azarias, ar beleg bras, eus ti Sadok : "Abaoe m'eo krog ar savadennoù da vezañ degaset da Di an Aotrou, ez eus boued a-walc'h hag e van kalz, rak an Aotrou en deus benniget e bobl ; hag ar rest eo kement-se !"

¹¹Hag e lavaras Ezekias prientiñ salioù e Templ an Aotrou, hag e voent prientet.

¹²Hag e voe degaset di ar savadennoù, an deog hag an traoù santel, e surentez ; hag e voe lakaet warno ur gouarnour, Konenias, ul Leviad, gant Semei, e vreur, da eiler. ¹³Ha Jahiel, Azarias, Nahat, Asael, Yarmout, Jozabad, Eliel, Jesmachias, Mahat, Banaias a oa eveshaerien a-berzh Konenias ha Semei, e vreur, dre urzh Ezekias, ar roue, hag Azarias, gouarnour Ti Doue.

¹⁴Ha Kore, mab Jemna, ul Leviad, a oa porzhier ouzh ar reter, karget eus ar gouestladioù da Zoue, evit reiñ savadennoù an Aotrou hag an traoù santel-santelañ. ¹⁵Ha dindanañ en devoa Eden, Benjamin, Josoua, Semeiz, Amarias ha Sec'henia, e kêrioù beleien, e surentez, evit reiñ d'o breudeur o lod dre strollad, kement d'an hini brasañ ha d'an hini bihanañ ; ¹⁶hep koutañ ar re enskrivet evel paotred adalek an oad a dri bloaz ha koshoc'h, ar re a zeue da Di an Aotrou o deveze ur c'hemendad bemdez evit o servij, dre ward ha dre strollad.

¹⁷Enskrivet e voe ar veleien dre di tadel, hag al Levidi adalek an oad a ugent vloaz ha koshoc'h, dre ward, dre strollad ;

¹⁸enskrivet ivez o holl vugaligoù, gwragez, mibien, merc'hed, gant an holl vodadeg, rak gant fealded e raent ouzh an traoù santel. ¹⁹Mibien Aaron, ar veleien, o chom war ar maez e bannlev o c'hêrioù, e pep kêr, a voe tud, divizet dre o anvioù, evit reiñ e lod da bep paotr a oa beleg, ha da gement hini a oa enskrivet evel Leviad.

²⁰Hag e reas evel-se Ezekias dre-holl e Youda, en ur ober ar mad, ar reizh hag ar wirionded dirak an Aotrou, e Zoue. ²¹Hag en holl oberoù a embregas, evit servij Ti Doue, evit al Lezenn hag ar

³¹, 15 kêrioù-beleien : sell. Nv 35,1-8.

gour'hemennou, e klaskas e Zoue ; a holl galon e labour e hag e rae berzh.

Aloubadeg Senac'herib.

32¹ Goude an oberoù a fealded-se, e teuas Senac'herib, roue Asiria ; dont a reas e Youda hag e kampas e-kichen ar c'hêrioù mogeriet, oc'h ober e venoz d'o freuzañ.

²Pa welas Ezekias e teue Senac'herib, hag e oa e zremm da vrezeliñ a-enep Jeruzalem, ³en em guzulias gant e ofiserien hag e gadourien evit stankañ doureier ar feunteunioù a oa er-maez eus kêr ; hag ar re-mañ a roas skoazell dezhañ ; ⁴hag e voe bodet tud e-leizh evit stankañ an holl feunteunioù hag ar wazh a rede e-kreiz ar vro, hag e lavared : "Perak e teufe rouaned Asiria da gavout dour a-fonn ?" ⁵Hag e voe kennerzhet ar roue hag ec'h adsavas an holl vogerioù freuzet, hag e savas, ouzh an tourioù hag er-maez, ur voger all, en ur greñvaat Mello, Kêr David, hag e reas spegoù e-leizh ha skoedoù.

⁶Hag e lakaas pennvrezelourien war ar bobl, hag o bodas davetañ war leurenn dor Kêr, hag e komzas ouzh o c'halon, o lavarout : ⁷"Bezit kreñv ha kalonek, dizaon ha dispart dirak roue Asiria ha dirak an holl engroeziad a zo gantañ, rak ganimp ez eus muioc'h eget gantañ. ⁸Eñ en deus ur vrec'h kig, ha ni, an Aotrou, hon Doue, evit hor skoazellañ hag evit stourm hor stourmadou". Hag e voe un harp evit ar bobl komzoù Ezekias, roue Youda.

⁹Goude se, e kasas Senac'herib, roue Asiria, e servijerien da Jeruzalem, - tra ma oa en-dro da Lakis hag e holl c'halloud gantañ - davet Ezekias, roue Youda, ha da holl dud Youda a oa e Jeruzalem, da lavarout : ¹⁰"Evel-hen e komz Senac'herib, roue Asiria : War betra e lakait ho fiziañs evit chom er seziz e Jeruzalem. ¹¹Daoust ha n'emañ ket Ezekias ouzh hoc'h atizañ, evit ho lakaat da vervel gant an naon hag ar sec'hed, en ur lavarout : An Aotrou, hon Doue, hor saveteio diouzh dorn roue Asiria ? ¹²Daoust ha n'eo ket eñ, Ezekias, en deus lamet e uhellec'hioù hag e aoterioù, pa gomze ouzh Youda hag ouzh Jeruzalem, o lavarout : Dirak un aoter hepken e stoutot, ha warni ec'h ezañsot ? ¹³Ha n'ouzoc'h ket petra am eus graet, me

32, 8 ur vrec'h kig : d.l.e. un nerzh denel.

ha va zadoù, da holl bobladoù ar broioù ? Ha gallet o deus doueoù ar pobladoù-se saveteiñ o bro diouzh va dorn ?

¹⁴Pehini, a-douez holl zoueoù ar pobladoù-se, en deus difoeltret va zadoù, pehini en deus gallet saveteiñ e bobl diouzh va dorn, evit ma c'hellfe ho Toue ho saveteiñ diouzh va dorn ? ¹⁵Ha bremañ, gant n'ho touello ket Ezekias ouzh hoc'h atizañ evel-se. Na gredit ket ennañ, rak ne c'hell doue ebet, e nep bro na rouantelezh, saveteiñ e bobl diouzh va dorn, na diouzh dorn va zadoù ! Seul-vui ho Toue n'ho saveteio ket diouzh va dorn !"

¹⁶Ha c'hoazh e komzas e servijerien a-enep an Aotrou hag a-enep Ezekias, e servijer ; ¹⁷ha lizhiri a skrivas Senac'herib evit kunujañ an Aotrou, Doue Israel, o komz diwar e benn, o lavarout : "Evel ma n'o deus ket doueoù pobladoù ar broioù saveteet o fobl diouzh va dorn, evel-se ne saveteio ket Doue Ezekias e bobl diouzh va dorn".

¹⁸Hag e huchas e servijerien a vouezh uhel, e judeeg, ouzh tud Jeruzalem a oa war ar voger, evit ober aon dezho hag o zrubiilhañ, e doare da dapout kêr : ¹⁹Komz a raent eus Doue Jeruzalem evel eus doueoù pobladoù an douar, oberoù daouarn an den.

²⁰Hag e pedas Ezekias, ar roue, hag Izaias, mab Amos, ar profed, diwar-se, en ur c'harmañ etrezek an Neñvoù. ²¹Hag e kasas an Aotrou un ael, a zistrujas holl gadourien an arme, hag ar briñsed hag ar pennoù e kamp roue Asiria, a zistroas, mezhek e zremm, d'e vro, hag ez eas da di e zoueoù, hag ar re a oa deuet eus e vouzelloù a reas dezhañ kouezhañ eno dre ar c'hleze. ²²Hag e salvas an Aotrou Ezekias hag annezidi Jeruzalem diouzh dorn Senac'herib, roue Asiria, ha diouzh dorn an holl, hag o devoe diskuizh a-ziwar-dro. ²³Ha kalz a dud a gase profoù d'an Aotrou, da Jeruzalem, ha donezonou da Ezekias, roue Youda, a voe douget, ouzh daoulagad an holl vroadou, goude-se.

²⁴D'ar mare-se e voe klañv Ezekias da vervel, hag e pedas an Aotrou, a gomzas outañ : ur sin a roas dezhañ. ²⁵Met diouzh ar vadelezh en devoa bet an Aotrou outañ, ne baecas ket anezhañ Ezekias, rak uhel e oa e galon, hag e voe a-enep dezhañ ar

32, 21 ar re a oa deut eus e vouzelloù : e vibien.

gounnar, hag a-enep Youda ha Jeruzalem. ²⁶Hogen en em izelaat a reas Ezekias eus uhelder e galon, eñ hag annezidi Jeruzalem, ha ne zeuas ket warno kounnar an Aotrou e deizioù Ezekias.

²⁷Bet en devoa Ezekias pinvidigezh ha gloar, kalz, meurbet : teñzorioù en devoa graet evitañ : arc'hant, aour, mein prizius, balzamoù, skoedoù hag a bep seurt traoù plijus, ²⁸ha sanailhoù evit an trevadoù gwinizh, gwin nevez hag coul, ha staolioù evit pep seurt chatal, ha klozioù evit ar bagadoù. ²⁹Kêrioù a reas ivez, hag en devoe bagadoù deñved ha chatal e-leizh, rak roet en devoa Doue dezhañ madoù bras-tre.

³⁰Eñ, Ezekias, eo a stankas stivell dourioù ar Gihon, ouzh krec'h, hag o ceunas war-draoñ etrezek kornog Kêr David. Ober a reas berzh Ezekias en e holl oberoù. ³¹Ha zoken en afer ar pennoù eus Babilon a oa bet kaset d'e gaout evit un enklask diwar-benn ar burzhud a oa bet er vro, n'e zilezas Doue nemet evit hen amproviñ ha gouzout holl bezh en devoa en e galon.

³²Ha nemorant oberoù Ezekias hag e garitezioù a zo skrivet e gweledigezh Izaïas, mab Amos, ar profed, war levr Rouaned Youda hag Israel. ³³Hag e c'hourvezas Ezekias gant e dadoù ; hag e voe beziet e krec'h bered mibien David. Enor a voe graet dezhañ pa varvas, gant Youda a-bezh hag annezidi Jeruzalem. Hag e renas Manase, e vab, en e lec'h.

Manase, roue Youda, hag Amon, roue Youda.

33 ¹Oadet a zaouzek vloaz e oa Manase pa voe lakaet da roue, ha pemp bloaz-hanter-kant e renas e Jeruzalem.

²Ober a reas ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou, hervez euzhusterioù ar broadoù en devoa diberc'hennet an Aotrou dirak bugale Israel. ³Adsevel a reas an uhellec'hioù, en devoa diskaret Ezekias, e dad, hag e savas aoterioù d'ar Vaaled, hag e reas Asheraoù, hag e stouas dirak holl strollad an neñvoù, hag o servijas. ⁴Sevel a reas aoterioù e Templ an Aotrou, diouzh piv en doa lavaret an Aotrou : "E Jeruzalem e vo ma anv da viken". ⁵Sevel a reas aoterioù da holl armead an neñv e

³³, ⁷ skeudenn an idolenn : an ashera, doueez ar garantez.

daou borzh Templ an Aotrou ; ⁶hag e reas tremen e vibien dre an tan e traonienn mab Ennom ; hag e pleustras divinerezh, sorserezh, hudouriezh, hag e tiazezas igromañserien ha strobinnerien, ha kalz a fallagriezh a reas ouzh daoulagad an Aotrou, evit e hegasiñ. ⁷Hag e lakaas e Ti Doue skeudenn an idolenn en devoa graet, daoust m'en devoa lavaret Doue da Zavid ha da Salomon, e vab : "En Ti-se hag e Jeruzalem, am eus dilennet a-douez holl veuriadoù Israel, e lakain va Anv da viken. ⁸Ha n'adkrogin ket da zilemel troad Israel diwar an douar am boa lakaet d'ho tadoù mar bezit evezhiek da ober holl bezh am eus gourc'hemennet dezho el Lezenn a-bezh, gant ar reolennoù hag ar setañsoù, dre Voizez".

⁹Hag e tiankas Manase Youda hag annezidi Jeruzalem, en ur ober gwashoc'h eget ar broadoù en devoa distrujet an Aotrou a-zirak bugale Israel.

¹⁰Komz a reas an Aotrou ouzh Manase hag ouzh e bobl, met ne rejont ket a van. ¹¹Hag e kasas an Aotrou a-enep dezho pennoù arme roue Asiria, a dapas Manase gant krige, hen hualas gant chadennoù hag a reas dezhañ mont da Vabilon. ¹²Met en e enkreuz, e habaskaas dremm an Aotrou, e Zoue, ouzh en em izelaat meurbet dirak Doue e hendadoù. ¹³E bediñ a reas, hag Eñ a voe brokus en e geñver, a selaouas e aspedennoù hag hen distroas da Jeruzalem, d'e rouantelezh. Hag e anzavas Manase ez eo an Aotrou a zo Doue.

¹⁴Ha goude-se e savas ur voger e diavaez eus Kêr David, ouzh ar c'hornog eus ar Gihon, er stankenn, da vont betek dor ar Pesked, tro-war-dro d'an Ofel, hag a oa uhel-meurbet. Hag e lakaas penngadourien e arme en holl gêrioù mogeriet Youda.

¹⁵Ha lemel a reas an doueoù estren hag ar 'skeudenn' diouzh Templ an Aotrou ; hag an holl aoterioù en devoa savet war venez Templ an Aotrou hag e Jeruzalem a daolas er-maez eus kêr. ¹⁶Hag ec'h adsavas aoter an Aotrou, hag e reas warni aberzhoù a beoc'h hag a drugarez, en ur lavarout da Youda servijañ an Aotrou, Doue Israel. ¹⁷Koulskoude e veze c'hoazh ar bobl oc'h aberzhiñ war an uhellec'hioù, met hepken d'an Aotrou, o Doue.

¹⁸Ha nemorant oberoù Manase, e bedenn ³³, ¹⁴ an Ofel : un uheleñn greñvlec'hiet.

da Zoue ha lavarioù ar welerien a gomzas outañ en Anv an Aotrou, Doue Israel, a zo skrivet war oberoù rouaned Israel. ¹⁹Hag e bedenn, ha penaos e voe selaouet, hag e holl bec'hedoù hag e drubardiezh, hag al lec'hioù ma savas warno uhellec'hioù ha ma lakaas Asheraoù ha delwennoù, a-raok en em izelaat, a zo skrivet war oberoù Hozai, ar gweler.

²⁰Hag e c'hourvezas Manase gant e dadoù, hag e voe beziet en e di. Hag e renas Amon, e vab, en e lec'h.

²¹Daou vloaz warn-ugent e oa Amon pa renas, ha daou vloaz e renas e Jeruzalem.

²²Ober a reas ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou, evel m'en devoa graet Manase, e dad : d'an holl zelwennoù graet gant Manase, e dad, ec'h aberzhas Amon hag o servijas. ²³En em izelaat dirak an Aotrou ne reas ket, evel m'en devoa graet Manase, e dad : bez' e voe Amon kalz kablusoc'h. ²⁴Met iriennañ a reas e servijerien a-enep dezhañ : e lakaat a rejont d'ar marv en e di. ²⁵Hag e lazhas pobl ar vro an holl reoù o devoa iriennet a-enep ar roue Amon, hag e voe graet roue gant tud ar vro Josias, e vab, en e lec'h.

Josias, roue Youda.

³⁴¹Oadet a eizh vloaz e oa Josias pa voe lakaet da roue, hag ur bloaz-ha-tregont e renas e Jeruzalem. ²Hag e reas ar pezh a zo mat ouzh daoulagad an Aotrou, o kerzhout war roudoù David, e dad, hep distreiñ a-zehou nag a-gleiz.

³D'an eizhvet bloaz eus e ren, - hag eñ c'hoazh yaouank - en em lakaas da glask Doue David, e dad, ha d'an daouzekvet bloaz e krogas da c'hlanaat Youda ha Jeruzalem diouzh an uhellec'hioù ha Asheraoù, diouzh an delwennoù kizellet pe deuzet. ⁴Distrujañ a reas aoterioù ar Vaaled ; hag an arouezioù a oa a-us dezho a ziskaras, an Asheraoù, an delwennoù hag ar peulvanoù a zrailhas, a vruzunas hag a stlabezhas war-c'horre beziou ar re o devoa graet aberzhoù dezho. ⁵Eskern ar veleien a zêvas war o aoterioù, hag e c'hlanaas Youda ha Jeruzalem. ⁶E kêrioù Manase, Efraim, Simeon, ha betek Neftali, ha war o leurgêrioù, ⁷e tistrujas an aoterioù ; hag an Asheraoù hag an delwennoù a vorzholias evit o bruzunañ, hag an holl arouezioù a

³⁴, 4 arouezioù : pe aoterioù-czañs (sell. 14,4)

zroc'has dre-holl e bro Israel ; hag e tistroas da Jeruzalem.

⁸Er bloaz trivec'h eus e ren, goude bezañ glanaet ar vro hag an Ti, e kasas Safan, mab Eselia, Maasia, gouarner kêr, Joas, mab Joac'haz, an diellour, evit dresañ Templ an Aotrou, e Zoue. ⁹Hag int ha mont da gaout Helkia, ar beleg bras, ha da reiñ dezhañ an arc'hant bet degaset e Ti Doue, ha bet dastumet gant al Levidi, gwarded an treuzoù, eus dorn Manase, Efraim, hag eus holl nemorant Israel, eus holl Youda ha Benjamin, hag holl annezidi Jeruzalem. ¹⁰Hag e lakaat a rejont etre daouarn ar re a rae al labour, a oa karget eus Templ an Aotrou ; ar re-mañ a laboure e Templ an Aotrou a oa lakaet da adaozañ ha dresañ an Ti. ¹¹Hag e rojont arc'hant d'ar gilvizien ha d'ar vañsonerien evit prenañ mein-ben ha koad evit ar frammadur hag evit sourinañ an Ti lezet da vreinañ gant rouaned Youda. ¹²An dud-se a laboure ez-leal war o micher, ha warno o devoa karg Jahat hag Abdias, Levidi eus mibien Verari, Zakaria ha Mesoulam, eus mibien Gaat, evel mistri. Al Levidi, holl ampart war ar binvioù-seniñ, ¹³o devoa karg ivez eus an dougerien hag a rene an holl re a oa oc'h ober al labour, pep hini diouzh e vicher. Hag e oa ivez Levidi skribed, sekretourien ha porzhierien.

¹⁴Pa oad o tennañ er-maez an arc'hant bet degaset da Di an Aotrou, e kavas Helkia, ar beleg, levr Lezenn an Aotrou dre zorn Moizez. ¹⁵Hag e komzas Helkia, o lavarout da Safan, ar skrib : "Levr al Lezenn am eus kavet e Templ an Aotrou !" Hag e roas Helkia al levr da Safan. ¹⁶Hag e kasas Safan al levr d'ar roue, hag e rentas ivez kont d'ar roue, o lavarout : "Kement tra a zo bet lakaet e dorn da servijerien a reont. ¹⁷Pouezet eo bet an arc'hant a zo bet kavet e Templ an Aotrou ; lakaet eo bet e dorn ar re o deus karg hag ar re a zo war al labourioù".

¹⁸Hag e kemennas Safan, ar skrib, d'ar roue, o lavarout : "Ul levr en deus roet din Helkia, ar beleg". Hag e lennas ennañ Safan dirak ar roue. ¹⁹Kerkent ha ma klevas ar roue komzoù al Lezenn, e fregas e zilhda ; ²⁰hag urzh a roas ar roue da Helkia, da Ahikam, mab Safan, da Abdon, mab Mic'ha, da Safan, ar skrib, ha da Asaia, servijer ar roue, o lavarout : ²¹"Kit

³⁴, 8 an Ti : templ an Aotrou.

da c'houlennata an Aotrou evidon hag evit nemorant Israel ha Youda, diwar-benn komzoù al levr a zo bet kavet, rak bras eo kounnar an Aotrou a zo bet skuilhet warnomp, dre ma n'o deus ket miret hon tadoù komz an Aotrou, en ur ober kement a zo skrivet war al levr-mañ".

²²Hag ez eas Helkia hag ar re anvet gant ar roue da gaout Holda, ar brofedez, gwreg Selloum, mab Tekoua, mab Haraas, mirer an dilhad, a oa o chom er Jeruzalem nevez ; hag e lavarjont dezhi an traoù-se ; ²³hag e lavaras-hi dezho : "Evel-hen e komz an Aotrou, Doue Israel : Lavarit d'an den en deus ho kaset davedon : ²⁴Evel-hen e komz an Aotrou : Ez an da gas ur gwalleur war al lec'h-mañ ha war e annezidi, an holl vallozhioù a zo skrivet war al levr a zo bet lennet dirak roue Youda. ²⁵Peogwir o deus va dilezet hag ezañset doueoù all evit va hegasin gant holl oberoù o daouarn, e vo skuilhet va fulor war al lec'h-mañ, ha ne vo ket mouget. ²⁶Hag ouzh roue Youda, en deus ho kaset da c'houlennata an Aotrou, evel-hen e komzot outañ : Ar pezh a lavar an Aotrou, Doue Israel, eo ar c'homzoù ac'h eus klevet. ²⁷Met peogwir ez eo bet teneraet da galon, hag ec'h eus en em izelaet dirak Doue p'ac'h eus klevet e gomzoù diwar-benn al lec'h-mañ hag e annezidi, dre m'ec'h eus en em izelaet dirazon ha freget da zilhad, ha gouelet dirazon, me ivez am eus da glevet, diougan an Aotrou. ²⁸Da zastum emañ o vont d'ober gant da hendadoù : dastumet er vered e peoc'h, ne welo ket da zaoulagad an holl walleurioù a gasin war al lec'h-mañ ha war e annezidi".

Hag e tegasjont ar respont d'ar roue.

²⁹Hag e kasas ar roue tud da vodañ holl Gozhidi Youda ha Jeruzalem. ³⁰Hag e pignas ar roue da Di an Aotrou gant holl dud Youda, annezidi Jeruzalem, ar veleien hag al Levidi ar bobl a-bezh eus ar re vrasañ d'ar re vihanañ. Hag e lennas ouzh o divskouarn holl gomzoù levr an Emglev a oa bet kavet e Templ an Aotrou. ³¹Hag en em zalc'he ar roue war ul leurenn, hag e tivizas un emglev dirak an Aotrou da gerzhout war-lerc'h an Aotrou, da virout e c'hourc'hemenoù hag e ziferadurioù hag e urzhioù a holl galon, a holl ene, en ur ober

34, 25 oberoù o daouarn : an idolennoù.

34, 32 e reas asantiñ : heb. e reas sevel.

diouzh lavarioù an Emglev skrivet war al levr-se. ³²Hag e reas asantiñ an holl re en em gave e Jeruzalem hag e Benjamin, hag e reas annezidi Jeruzalem hervez Emglev Doue, Doue o zadoù. ³³Ha lemel a reas Josias an holl euzhusterioù diouzh an holl vroioù a oa da vugale Israel, hag e lakaas an holl re en em gave e Jeruzalem da servijañ an Aotrou, o Doue. E-pad e holl vuhez, ne zistrojont ket a-ziouzh an Aotrou, Doue o zadoù.

Lidadeg ar Pask. Marv Josias.

35 ¹Hag e reas Josias e Jeruzalem ur Pask d'an Aotrou, lidlazhet e voe ar Pask d'ar bevarzek eus ar miz kentañ. ²Lakaat a reas ar veleien en o c'harg hag o c'hennerzhañ e servij Templ an Aotrou, ³ha lavarout d'al Levidi a gelenne holl dud Israel, ar re santelaet evit an Aotrou : "Lakait an Arc'h santel en Ti en deus savet Salomon, mab David, roue Israel : ne vo ket ur samm war ho tivskoaz. Bremañ, servijit an Aotrou, ho Toue, hag e bobl Israel. ⁴Ha bezit prest, dre di tadel, dre strollad, hervez skrid David, roue Israel, hag hervez skrid Salomon, e vab. ⁵En em zalc'hit er santual, hervez rannoù ho tiez tadel, evit ho preudeur, tud ar bobl, ha dre di tadel al Levidi. ⁶Lidlazhit ar Pask, en em santelait ha bezit prest evit ho preudeur, da ober hervez komz an Aotrou dre Voizez".

⁷Hag e savas Josias, evit tud ar bobl, deñved, oaned ha menned-gavr : peadra evit paskoù an holl re en em gave eno, un niver a dregont mil ; hag ejened, tri mil, ar re-mañ diwar madoù ar roue. ⁸Hag e briñsed, anezho o-unan, a roas evit ar bobl, evit ar veleien hag evit al Levidi : Helkia, Zakaria ha Jahiel, gouarmerien Ti Doue, a roas d'ar veleien, evel paskoù, daou vil c'hwec'h kant oan ha tri c'hant ejen ; ⁹ha Konenias, ha Semeiz, ha Natanael, e vreudeur, hag Hasabias, Jehiel, Jozabad, priñsed al Levidi, a savas evit al Levidi, evel paskoù, pemp mil oan ha pemp kant ejen.

¹⁰Hag e voe prest al liderezh : en em zerc'hel a rae ar veleien en o c'harg, hag al Levidi, en o strolladoù, hervez lezenn ar roue. ¹¹Hag e voe lidlazhet ar Pask : strinkañ a rae ar veleien ar gwad, hag al

35, 3 Lakait, pe gentoc'h : Abaoe m'eo bet lakaet.

Levidi a zigroc'hene, ¹² o lakaat a-gostez an holokostoù evit o reiñ, dre rann ti tadel, da dud ar bobl da ginnig d'an Aotrou, evel ma-z eo skrivet e levr Moizez ; ha kement-all gant an oc'hen. ¹³ Hag e voe poazhet ar Pask war an tan, hervez ar reolenn, hag ar santelañ, poazhet e podoù, kaoterioù ha war bladoù ; ha d'ar red d'o c'has da holl dud ar bobl. ¹⁴ Ha goude e prientjont evito o-unan hag evit ar veleien, rak ar veleien, mibien Aaron, a oa gant an holokostoù hag al lardoù betek an noz ; hag al Levidi a aozas evito hag evit ar veleien, mibien Aaron. ¹⁵ Ar ganerien, mibien Azaf, a oa en o c'harg, hervez gourc'hemenn David, Azaf, Hemam ha Iditoun, gweler ar roue ; hag ar borzhierien a oa ouzh an nor-mañ-dor : n'o devoe ket da guitaat o servij, rak o breudeur, al Levidi, a briente evito.

¹⁶ Hag e voe urzhiet servij an Aotrou, en deiz-se, evit ober ar Pask ha kinnig an holokostoù war aoter an Aotrou, hervez gourc'hemenn ar roue Josias. ¹⁷ Hag e reas bugale Israel en em gave eno ar Pask d'ar mare-se, ha gouel an Dic'hoell, seizh deiz-pad. ¹⁸ Ne oa ket bet ur Pask evel hennhez en Israel abaoe deizioù Samouel, ar profed ; nep roue Israel ne reas ur Pask evel an hini a reas Josias, hag ar veleien, al Levidi, holl dud Youda hag Israel en em gave eno, hag annezidi Jeruzalem. ¹⁹ Er bloaz triwec'h eus ren Josias e voe graet ar Pask-se.

²⁰ Ha goude kement-se, p'en devoe dreset Josias an Ti, e pignas Nekaou, roue an Egipt, evit stourm, da Garkamish, war ar stêr Eufrates. Hag ez eas Josias war-arbenn dezhañ. ²¹ Hag e kasas Nekaou kannaded dezhañ da lavarout : "Petra ac'h eus ganin, roue Youda ? N'eo ket a-enep dit e teuan hiziv, met a-enep un ti a ra brezel din, ha Doue a lavar din hastañ ; paouez eta a vezañ a-enep Doue, a zo ganin, ha n'az tistrujo ket". ²² Met ne zistroas ket Josias e zremm dioutañ, hag evit stourm outañ en em zic'hizas ; ne selaoas ket komzoù Nekaou, a zeue eus genou Doue, hag ez eas da vrezeliñ e stankenn Vegeddo. ²³ Hag e tennas ar waregerien war ar roue Josias, hag e lavaras ar roue d'e servijerien : "Kasit-me kuit, rak gwall-dizhet on".

35, 21 Petra ac'h eus ganin ? : g.e.g. Petra evidon hag evidout ? d.l.e. : N'eus netra etrezon-me ha te.
35, 22 en em zic'hizas, gr. : en em aheurtas.

²⁴ Hag e gas a reas kuit e servijerien diouzh e garr, hag e lakjont war ur c'harr all en devoa ha d'e gas da Jeruzalem da vervel. Bezet e voe e bered e dadoù, hag holl Youda ha Jeruzalem a reas kañv war Josias. ²⁵ Hag e reas Jeremias ur werz war Josias ; ha komzet o deus an holl ganerien ha kanerezed en o gwerzioù eus Josias betek hiziv, ha lakaet e voe ar re-mañ da voazioù en Israel, hag emaint skrivet er Gwerzioù.

²⁶ Ha nemorant oberoù Josias, e garitezioù, hervez ar pezh a zo skrivet e Lezenn an Aotrou, ²⁷ e oberoù kentañ ha diwezhañ, a zo skrivet war levr rouaned Israel ha Youda.

Disoc'h rouantelezh Youda.

36 ¹ Hag e kemasas pobl ar vro Joac'haz, mab Josias evit e lakaat da ren war-lerc'h e dad e Jeruzalem. ² Oadet a dri bloaz warn-ugent e oa Joac'haz pa renas, ha tri miz e renas e Jeruzalem. ³ Digarget e voe gant roue an Egipt e Jeruzalem, ha kondaonet e voe ar vro da gant talant arc'hant hag un talant aour. ⁴ Hag e lakaas roue an Egipt Eliakim e vreur da roue war Youda ha Jeruzalem, hag e troas e anv e Joakim ; ha Joac'haz, e vreur, a voe kemeret gant Nekaou ha kaset d'an Egipt.

⁵ Oadet a bemp bloaz warn-ugent e oa Joakim pa voe lakaet da roue, hag unnek vloaz e renas e Jeruzalem ; ober a reas ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou, e Zoue. ⁶ A-enep dezhañ e pignas Naboukodonozor, roue Babilon, hag hen ereas gant div chadenn arem evit e gas da Vabilon. ⁷ Listri Templ an Aotrou a gasas Naboukodonozor da Vabilon, hag o lakaat a reas en e dempl e Babilon.

⁸ Ha nemorant oberoù Joakim, an euzhusterioù a reas hag ar pezh a c'hoarvezas gantañ, a zo skrivet war levr rouaned Israel ha Youda. Hag e renas Joakin, e vab, en e lec'h.

⁹ Oadet a eizh vloaz e oa Joakin pa voe lakaet da roue, ha tri miz ha dek devezh e renas e Jeruzalem, oc'h ober ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou. ¹⁰ Da zistro bloaz, e kasas ar roue Naboukodonozor tud

35, 24 e bered : heb. e beziou.

35, 25 Kollet eo ar skrid-se, ne chom nemet Jer. 22, 10.

36, 7 e dempl : pe e balez.

d'e zegas da Vabilon gant traoù prizius Templ an Aotrou, hag e lakaas da ren Sedekias, e vreur, war Youda ha Jeruzalem.

¹¹Oadet a ur bloaz warn-ugent e oa Sedekias pa voe lakaet da roue, hag unnek vloaz e renas e Jeruzalem. ¹²Hag e reas ar pezh a zo fall ouzh daoulagad an Aotrou, e Zoue, ha n'en em izelaas ket dirak ar profed Jeremias, a gomze a-berzh genou an Aotrou.

¹³Hag a-enep ar roue Naboukodonor e tispac'has, goude m'en devoa hemañ graet dezhañ touiñ dre Zoue : reutaat e choug a reas ha kaletaat e galon, e-lec'h distreiñ d'an Aotrou, Doue Israel. ¹⁴Memes holl bennoù-bras ar veleien hag ar bobl a reas kalz a felladennoù, hervez holl displealderiou en ur gemerout skouer diwar gizioù sakrilañ ar broioù pagan, hag a zisakras an Templ en devoa an Aotrou kensakret dezhañ e-unan, e Jeruzalem.

¹⁵Hep paouez e kasas an Aotrou, Doue o zadoù, kannaded dezho, rak fellout a rae dezhañ espern e bobl hag e Chomlec'h ; ¹⁶met ober a raent goap ouzh kannaded Doue, disprizañ a raent e gomzoù hag ober fae war e brofeded, ken na entanas fulor an Aotrou a-enep e bobl, ha ma ne voe mui remed ebet pelloc'h.

¹⁷Ober a reas pignat a-enep dezho roue ar Galdeiz, a lazhas o reoù yaouañ dre ar c'hleze, e diabarzh o santual, hep truez ouzh ar baotred pe ouzh ar merc'hed yaouank, ouzh ar re gozh pe wennart : an holl a lakaas an Aotrou en e zorn. ¹⁸Holl draezoù Ti Doue, bras ha bihan, teñzorioù Templ an Aotrou ha teñzorioù ar roue hag e briñsed, an holl a gasas da Vabilon.

¹⁹Tangwalle e voe Templ Doue ha diskaret mogerioù Jeruzalem, lakaet an tan en hec'h holl balezioù, ha pulluc'het hec'h holl draoù prizius betek an distruj. ²⁰Hag e kasas Naboukodonor ar re na oant ket bet lazhet gant ar c'hleze da Vabilon, a-benn bezañ evitañ hag evit e vibien sklavourien, betek ma teuas ar Bersed da vestroniañ ar vro.

²¹Hag e voe sevenet komz an Aotrou deuet dre c'henou Jeremias :

"Gwastet e vo an douar hag e tiskuizho e-pad dek vloavezh ha tri-ugent ken n'en devo dre an diskuizh-se roet digoll evit an

36, 10 e vreur : kar-tost.
36, 12 Jer. 37-39.

holl devezhioù-Sabad bet disakret."

²²Hag er bloaz kentañ eus Kirus, roue Persiz, evit seveniñ komz an Aotrou dre c'henou Jeremias, e tihunas an Aotrou spered Kirus, roue Persiz, a lakaas da dremen ur vouezh dre-holl en e rouantelezh, hag ivez ur skrid, evit lavarout :

²³"Evel-hen e komz Kirus, roue Persiz :Holl rouantelezhioù an douar en deus roet din an Aotrou, Doue an Neñv. Eñ eo en deus roet din ar garg da sevel dezhañ un Templ, e Jeruzalem, bro Youda. An neb piv bennak, en ho touez, hag a zo eus e bobl ra vezo an Aotrou, e Zoue ganto, ha ra bigno da Jeruzalem.

Eil levr an Danevelloù betek amañ.

Levr Esdras.

Skrid-embann Kirus.

1¹ Er bloaz kentañ eus Kirus, roue Persia, evit degas da wir komz an Aotrou lavaret dre c'henoù ar profed Jeremias, e tihunas an Aotrou Doue spered Kirus, roue Persia, hag hemañ a reas embann dre e rouantelezh penn-da-benn, dre gomz ha zoken dre skrid kement-mañ : ² Setu amañ petra a lavar Kirus, roue Persia : "Holl rouantelezhioù ar bed en deus roet din an Aotrou Doue, ha va c'harget en deus da sevel dezhañ un Templ, e Jeruzalem, e bro Youda.

³ N'eus forzh piv ac'hanoc'h hag a zo eus e bobl, ra vo e Zoue gantañ, ra bigno da Jeruzalem a zo e bro Youda, ha ra savo Templ an Aotrou, Doue Israel - hennezh eo an Doue a zo e Jeruzalem - .

⁴ E kement lec'h bennak ma-z eus o chom hini pe hini eus ar re a van eus a Israel, ra zeuio tud al lec'h-se da reiñ sikour dezhañ gant arc'hant, aour, traoù ha loened, hag ivez gant profoù-a-zeoliezh evit Templ Doue a zo e Jeruzalem."

⁵ Neuze e savas ar pennoù-ligvez eus Youda, hag eus Benjamin, ar veleien hag al Levidi, ha kement hini en devoa an Aotrou dihonet dezho o spered da bignat evit sevel Templ an Aotrou a zo e Jeruzalem.

⁶ Hag o holl amezeien o sikouras gant listri arc'hant, aour, madoù a bep seurt, loened, traoù priziüs hep kentañ an holl brofoù-a-zeoliezh.

⁷ Hag ar roue Kirus a dennas er-maez listri Templ an Aotrou en devoa kaset kuit Naboukodonozor eus Jeruzalem ha lakaet e ti e zoue. ⁸ O zennañ a reas Kirus, roue Persiz, dre zorn Mitridat, an teñzorer, hag o niveras da Sasbasar, priñs Youda. ⁹ Ha setu o niveradeg : pladoù aour, tregont, pladoù arc'hant, mil ; kontill, nav warn-ugent ; ¹⁰ hanafioù aour, tregont ; hanafioù

Ar profed Esdras, da heul Jeremias hag Izaias, a rakwel an distro eus an harlu (Jer. 29, 10-14 ; Iz. 45, 1 ha 13.). Goude dismantr Jeruzalem (587 KHS) ez eo harluet an Israelidi e Babilon. E 539 KHS ez eo alobet ar gêr gant roue Paras, Koresh, Kuros (gr.), Cyrus (Lat.), a embannas ur skrid a ro aotre da dud Israel da zistreiñ d'o bro ha da gas o fourvezioù da adsevel an Templ (Esd. 1, 3). Esdras, beleg ha skrib, a zo kaset d'ar Vro da adlakaat e pleustr Lezenn an Aotrou eno, pergen war an dimezi.

Levrioù Esdras ha Nehemias ne raent nemet ul levr hepken diagent. Aozer an Danevelloù a zo ivez hini

arc'hant a eil renk, pevar c'hant dek ; listri all, mil. ¹¹ An holl draoù aour pe arc'hant a oa pemp mil pevar c'hant : kement tra a voe kaset gant Sasbasar pe bignas an harluidi eus Babilon da Jeruzalem.

Roll an harluidi distroet gant Zorobabel.

2¹ Ha sed amañ tud ar rannvro a bignas eus prizonerezh an harlu, ar re en devoa harluet Naboukodonozor, roue Babilon, da Vablon hag a zistroas da Jeruzalem hag e Youda, pep hini d'e gêr, ² ar re a oa deuet gant Zorobabel, Yesoua, Nehemias, Saraia, Raelaya, Mardoc'he, Belsan, Mesfar, Begouai, Rehoun, Baana.

Niveradeg ar wazed eus pobl Israel : ³ mibien Pareos : daou vil kant daouzek ha tri-ugent ; ⁴ mibien Safatia : tri c'hant daouzek ha tri-ugent ; ⁵ mibien Area : seizh kant pemzek ha tri-ugent ; ⁶ mibien Fahatmoab, eus mibien Yesoua ha Joab : daou vil eizh kant daouzek, ⁷ mibien Elam : mil daou c'hant pevar ha hanter-kant ; ⁸ mibien Zatou : nav c'hant pevar ha daou-ugent ; ⁹ mibien Zakai : seizh kant tri-ugent ; ¹⁰ mibien Bani : c'hwec'h kant daou ha daou-ugent ; ¹¹ mibien Bebai : c'hwec'h kant tri warn-ugent ; ¹² mibien Azgad : mil daou c'hant daou warn-ugent ; ¹³ mibien Adonikam : c'hwec'h kant c'hwec'h ha tri-ugent ; ¹⁴ mibien Begouai : daou vil c'hwec'h ha hanter-kant ; ¹⁵ mibien Adin : pevar c'hant pevar ha hanter-kant ; ¹⁶ mibien Ater, eus reoù Ezekias triwec'h ha pevar-ugent ; ¹⁷ mibien Besai : tri c'hant tri warn-ugent ; ¹⁸ mibien Jora : kant daouzek ; ¹⁹ mibien Hasoum : daou c'hant tri warn-ugent ; ²⁰ mibien Gebbar : pemzek ha pevar-ugent ; ²¹ mibien Betlehem : kant tri warn-ugent ; ²² paotred Netofat ; c'hwec'h ha hanter-kant ; ²³ paotred Anatot :

levrioù Esdras ha Nehemias, met skrivet int bet diwar dielloù disheñvel na genglotont ket bepred.

1, 1 ar bloaz kentañ : e 538 KHS ; dre c'henoù Jeremias : Sell. Jer. 25,1 1 ha 29,10 ; un embann : heb. ur vouezh.

1, 6 a dapas en o daouarn : heb. a gennerzhas o daouarn gant...

1, 11 pa bignas : pa zistroas eus an harlu.

2, 1 tud ar rannvro : tud Youda.

2, 2 gant Zorobabel. h.a. : gant 12 rener, diouzh niver meuriadoù Israel.

kant eizh warn-ugent ;²⁴ mibien Azmavet : daou ha daou-ugent ;²⁵ mibien Kariatiarim, Kefira ha Berot : seizh kant tri ha daou-ugent,²⁶ mibien Rama ha Gabaa : c'hwec'h kant unan warn-ugent ;²⁷ paotred Mac'hmas : kant daou warn-ugent ;²⁸ paotred Betel hag Hai : daou c'hant tri warn-ugent ;²⁹ mibien Nabo : daou ha hanter-kant ;³⁰ mibien Megbis : kant c'hwec'h ha hanter-kant ;³¹ mibien un Etam all : daouzek kant pevar ha hanter-kant ;³² mibien Harim : tri c'hant ugent ;³³ mibien Lod, Hadid hag Ono : seizh kant pemp warn-ugent ;³⁴ mibien Jeriko : tri c'hant pemp ha daou-ugent ;³⁵ mibien Senaa : tri mil c'hwec'h kant tregont.

³⁶ Ar veleien : mibien Jedaia, eus ti Yesoua ; nav c'hant trizek ha tri-ugent ;³⁷ mibien Emmer : mil daou ha hanter-kant ;³⁸ mibien Pasour : daouzek kant seizh ha daou-ugent ;³⁹ mibien Harim : mil seitek.

⁴⁰ Al Levidi : mibien Josoua ha Kadmiel, Bennoui, eus mibien Odovia : pevarzek ha tri-ugent.

⁴¹ Ar ganerien : mibien Azaf : kant eizh warn-ugent.

⁴² Ar borzhierien : mibien Selloum, mibien Ater, mibien Talman, mibien Akoub, mibien Hatita, mibien Sobai, holl : kant nav ha tregont.

⁴³ An Netiniz : mibien Siha, mibien Hasoufa, mibien Tabbaot ;⁴⁴ mibien Keros, mibien Siaa, mibien Fadon,⁴⁵ mibien Lebana, mibien Hagaba, mibien Akoub,⁴⁶ mibien Hagab, mibien Semlai, mibien Hanan,⁴⁷ mibien Giddel, mibien Gaher, mibien Raaiia,⁴⁸ mibien Rasin, mibien Nekoda, mibien Gazam,⁴⁹ mibien Oza, mibien Pasea, mibien Besai,⁵⁰ mibien Asena, mibien Menouim, mibien Nefousim,⁵¹ mibien Bakouk, mibien Hakoufa, mibien Harhour,⁵² mibien Baslout, mibien Mahida, mibien Harsa,⁵³ mibien Berkos, mibien Sisera, mibien Tema,⁵⁴ mibien Nasia, mibien Hatifa.

⁵⁵ Mibien servijerien Salomon : mibien Sotai, mibien Soferet, ha mibien Berouda,⁵⁶ mibien Jaala, mibien Darkon, mibien Giddel,⁵⁷ mibien Safatia, mibien Hatil, 2, 43 Netiniz : g.e.g. ar re roet, d.l.e. diskennidi an dud a oa bet roet gant David evit servijañ al Levited. 2, 55 mibien servijerien Salaun : diskennidi ar re a oa bet lakaet gant Salaun d'an anerioù evit sevel an Templ.

mibien Boc'heret ha Hasebaim, mibien Ami.⁵⁸ An holl Netiniz -mañ ha mibien servijerien Salomon : tri c'hant daouzek ha pevar-ugent.

⁵⁹ Hag ar re a oa pignet eus Telmela, Telharsa ; Keroubin hag Addon, Emmer, ha n'o devoa ket gallet disklêriañ ti o zadoù nag o gouenn, na ma oant eus Israel :⁶⁰ mibien Dalaia, mibien Tobia, mibien Nekoda : c'hwec'h kant daou ha hanter-kant ;⁶¹ hag eus mibien ar veleien : mibien Hobia, mibien Akos, mibien Berzellai, en devoa kemeret unan eus merc'hed Berzellai, ar Gileadiad, da wreg, hag a voe galvet diwar e anv.⁶² Ar re-se a glaskas o skrid ganedigezh hep e gavout ; hag e voent, dic'hlan, er-maez eus ar velegiezh.⁶³ Hag e lavaras ar gouarnour dezho chom hep debriñ eus ar santel-santelañ ken na vefe bezant ur beleg evit an Ourim ha Toumim.

⁶⁴ An holl vodadeg a-gevret a oa : daou vil ha daou-ugent tri c'hant tri-ugent,⁶⁵ hep kontañ servijerien ha mitizhien, a oa seizh mil tri c'hant seizh-ha-tregont ; hag o devoa ivez kanerien ha kanerezed : daou c'hant ;⁶⁶ kezeg, seizh kant c'hwec'h-ha-tregont ; muled, daou c'hant pemp-ha-daou-ugent ;⁶⁷ kañvaled, pevar c'hant pemp-ha-tregont ; ezen, c'hwec'h mil seizh kant ugent.

⁶⁸ Pennoù tadel, oc'h erruout e Templ an Aotrou e Jeruzalem, a roas gouestladurioù evit Ti Doue, evit ma vefe adsavet el lec'h ma oa.⁶⁹ Diouzh ma c'hallent, e roas ar re-se da deñzor al labourioù : aour, unan ha tri-ugent mil drakm ; arc'hant, pemp mil minenn ; tonegoù beleien, kant.

⁷⁰ Hag e chomas ar veleien, al Levidi, ha darn eus ar bobl, ar ganerien hag ar borzhierien, hag an Netiniz, en o c'hêrioù. An holl Israeliz a oa en o c'hêrioù.

Deroù adsavadur an Templ.

3 ¹ Hag ec'h erruas ar seizhvet miz, ma oa bugale Israel er c'hêrioù, hag en em vodas ar bobl evel un den e Jeruzalem. ² Hag e savas Josoua, mab Josedek, hag e vreudeur, ar veleien, ha Zorobabel, mab 2, 63 ar gouarnour : g.e.g. an hini a zleer azaoeziañ ; ar santel-santelañ : al lod miret evit ar veleien (Lv 2,3) ; Ourim ha Toumim : gant an traoù-mañ, un doare sordoù, e veze klasket gouzout youl an Aotrou, d.l.e tu-pe-du.

3, 1 ar seizhvet miz : Gwengolo-Here 538 KHS.

Salatiel, gant e vreudeur, hag ec'h adsavjont aoter Doue Israel evit ober warni holokostoù, evel m'eo skrivet e Lezenn Moizez, den-Doue. ³Savet e voe an aoter en he lec'h, dre m'o devoa spouron rak pobloù ar broioù; hag e voe kinniget warni holokostoù d'an Aotrou, holokostoù ar beure hag an abardaez. ⁴Hag e voe graet gouel al Logelloù evel ma-z eo skrivet, gant an holokostoù bemdez, hervez an niver, diouzh ar c'hustum evit pep deiz. ⁵Ha goude-se an holokost peurbad, re al loarioù-nevez ha re holl ouelioù an Aotrou a veze santelaet, ha re an holl ouestladurioù graet d'an Aotrou. ⁶Adalek deiz kentañ ar seizhvet miz e voe kroget da ober holokostoù d'an Aotrou, met Templ an Aotrou ne oa ket c'hoazh diazezet.

⁷Hag e voe roet ar'hant d'ar venerien ha d'ar gilvizen, ha boued, evaj hag eoul d'ar Sidoniz ha d'ar Turiz, evit kas koad sedrez eus al Liban dre vor da Jafe, gant aotre Kirus, roue Persiz, a oa bet roet.

⁸Daou vloaz a oa ma oant deuet da Di Doue e Jeruzalem, ha d'an eil miz en em lakaas Zorobabel, mab Salatiel war al labour, gant Josoua, mab Josedek, hag ar re all eus o breudeur, beleien, Levidi hag an holl re zistroet diouzh an harlu da Jeruzalem, hag e voe lakaet al Levidi, adalek an oad a ugent vloaz ha koshoc'h evit sturiant labourioù Templ an Aotrou. ⁹Hag en em lakaas Josoua, gant e vibien, mibien Youda a-gevret, da vleinañ ar vicherourien, e Ti Doue, mibien Henadad ivez, o mibien hag o breudeur, al Levidi.

¹⁰Ha pa ziazezas ar vañsonerien Templ an Aotrou, e voe lakaet ar veleien gant o gwiskamantoù hag o zrompilhoù, hag al Levidi, mibien Azaf, gant simbalennoù, da veuliñ an Aotrou, hervez urzhiadurioù David, roue Israel. ¹¹Hag e voe diskanet o veuliñ hag o trugarekaat an Aotrou : "Rak mat eo, rak peurbad eo e garantez evit Israel !" Hag an holl a youc'he, - ur youc'hadeg vras - o veuliñ an Aotrou evit diazez Templ an Aotrou. ¹²Ha kalz a veleien hag a Levidi hag a bennoù tadel oadet, hag o devoa gwelet an Ti kentañ, pa

3, 3 pobloù ar broioù : d.l.e. an dud a oa chomet, pe deut da chom, e bro Youda e-pad an harlu : lenn kentoc'h : tud ar vro.

3, 4 evel m'eo skrivet : Lv 23, 34-36.

3, 7 d'ar venerien, pe : d'ar vengleuzierien.

3, 8 an eil miz : Ebrel-Mae 537.

3, 9 da sturiant, pe : da evshaat war...

voe diazezet an Ti-mañ dirak o daoulagad, a ouele a vouezh uhel, met kalz a youc'he laouen en ur sevel o mouezh. ¹³Ha ne oa den evit anavezout trouz ar youc'hadennoù laouen diouzh trouz garmadennoù ar bobl, rak ar bobl a youc'he, a youc'he uhel, hag ar youc'hadeg a veze klevet er pellder.

Enepstourmad tud Samaria.

⁴¹Hag e klevas enebourien Youda ha Benjamin e oa paotred an harlu oc'h adsevel un Templ d'an Aotrou, Doue Israel. ²Hag e teujont da gaout Zorobabel hag ar pennoù tadel, da lavarout dezho : "Ni a savo ganeoc'h, rak evel doc'h e kehelomp ho Toue, ha dezhañ ec'h aberzhomp, abaoe deizioù Asarhaddon, roue Asiria, en deus graet deomp pignat amañ". ³Hag e lavaras dezho Zorobabel ha Josoua, ha nemorant pennoù tadel Israel : "N'eo ket deoc'h ha deomp sevel un Ti d'hon Doue, met ni hon-unan eo a savo evit an Aotrou, Doue Israel, evel m'en deus gourc'hemennet deomp ar roue Kirus, roue Persiz". ⁴Hag e voe tud ar vro o tinerzhañ daouarn pobl Youda, ouzh o zrubuilhañ keit ha ma vañsonent ; ⁵paean a rejont a-enep dezho kuzulierien da lakaat c'hwitañ o mennad, e-pad holl amzer Kirus, roue Persiz, ha betek ren Darius, roue Persiz.

⁶E-kerz ren Asouerus, e deroù e ren, e skrivjont un tamall diwar-benn annezidi Youda ha Jeruzalem. ⁷E deizioù Artakserkses ivez e skrivas Beselam, Mitridat, Tabel ha kenseurted all da Artakserkses roue Persiz, ha testenn al lizher a oa skrivet en aramaeg.

⁸Rehoum, mestr gouarner, ha Samsai, ar skriver, a skrivas ul lizher diwar-benn Jeruzalem da Artakserkses evel-hen : ⁹"Rehoum, mestr gouarner, ha Samsai, ar skriver, ha nemorant o c'heneiled, barnerien, tud-a-lezenn, tud Ere, Babilon, Susa, Elam, ¹⁰ha rest ar pobloù en deus harluet Asenafar bras hag illur, hag o lojet e kêrioù Samaria hag e rest en tu-hont d'ar Stêr...hag all". ¹¹Sed amañ adskrid al lizher a gasjont dezhañ : "Da Artakserkses, ar

4, 1 enebourien Youda ha Benjamin : tud ar vro ; paotred an harlu, pe : mibien ar forbannerezh.

4, 2 e kehelomp, pe : e klaskomp, d.l.e. e strivomp evit anaout ha seveniñ e youl ; Asarhadon : sell. 2 R 19,37.

4, 8 en aramaeg, betek 6,18.

roue, da servijerien, tud an tu all d'ar stêr... hag all. ¹²Ra vezo gouezet gant ar roue kement-mañ : Ar Yuzevien a zo pignet eus du-se davedomp a zo erruet e Jeruzalem ; ar gêr disentus ha fallakr a adsavont, ar mogerioù a adaozont, an diazezoù a zo dreset. ¹³Bremañ, ra ouezo ar roue, mar bez ar gêr-se adsavet hag he mogerioù adaozet, na gwirioù, na tailhoù, na truaжоù ne roint, hag evel-just, evit ar rouaned-se e vo ar gaou. ¹⁴Bremañ pa-z eo holen ar palez hon holen, ha dismegañ ar roue a zo dizereat evidomp gwelout, neuze 'ta e kasomp da reiñ keloù d'ar roue, ¹⁵ma vo klasket e levr eñvorioù da dadoù, hag e kavi e levr an eñvorioù-se hag e ouezi ez eo ar gêr-se ur gêr disentus a ra gaou ouzh ar rouaned hag ar rannvrioù, hag ez eus bet graet dispac'hoù en he c'hreiz abaoe an amzer gozh : setu perak ez eo bet distrujet ar gêr-se. ¹⁶Reiñ a reomp da c'houzout d'ar roue, mar bez adsavet ar gêr-se hag adaozet he mogerioù, neuze ne vo dit tachenn ebet en tu-hont d'ar Stêr".

¹⁷Ar respont-mañ a gasas ar roue : "Da Rehoun, mestr gouarner, da Samsai, ar skriver, ha d'ar rest eus o c'heneiled a zo o chom e Samaria hag e rest en tu-hont d'ar Stêr : peoc'h...hag all. ¹⁸Al lizher hoc'h eus kaset deomp ez-fraezh a zo bet lennet dirazon. ¹⁹Ha me am eus roet un urzh, hag ez eus bet klasket, ha kavet, ez eo bet ar gêr-se, abaoe an amzer gozh, en em savet a-enep ar rouaned : disentiñ ha dispac'hañ a veze graet enni. ²⁰Rouaned galloudus ez eus bet e Jeruzalem, ha bet int mistri war an holl diriad en tu-hont d'ar Stêr, ha gwirioù, tailhoù, ha truaжоù a veze roet dezho. ²¹Bremañ, roit urzh d'an dud-se da baouez, ma na vo ket adsavet ar gêr-se, ken na vezo drezon roet un urzh. ²²Diwallit da vezañ lezirek da oberiañ war gement-se, gant aon na greskfe ar gaou diwar-goust ar rouaned".

²³Neuze, adal ma voe bet lennet adskrid lizher ar roue Artakserkses dirak Rehoun ha Samsai, ar skriver hag o c'heneiled, ez eas ar re-mañ a-dizh da Jeruzalem da gaout ar Yuzevien, a voe harzet en o labour dre vrec'h ha dre heg. ²⁴Neuze e paouezas

4, 14 holen ar palez eo hor holen : d.l.e. dre hol labour hag evit hor bevañs ez omp stag ouzh palez ar roue

5, 1 sell. Hg 1 ha Zak 1

5, 4 e komzjont : heb. hon eus komzet (Tatnai hag ar re all).

labourioù Ti Doue e Jeruzalem, hag e voe harzet betek ar bloaz daou eus ren Darius, roue Persiz.

Al labourioù adkroget.

⁵ Hag e tiouganas Hagai, ar profed, ha Zakarias, mab Addo, ar profed, evit ar Yuzevien a oa e Youda hag e Jeruzalem, en anv Doue Israel a oa warno. ²Neuze e savas Zorobabel, mab Salatiel, ha Josoua, mab Josedek, hag en em adlakajont da sevel Ti Doue a oa e Jeruzalem ; ha ganto e oa profeded Doue, o reiñ skoazell dezho. ³Er mare-se e teuas d'o c'haout Tatanai, gouarner an tu-hont d'ar Stêr, ha Starbuzanai hag o c'heneiled ; hag evel-hen e komzjont outo : "Piv en deus roet deoc'h urzh da sevel an ti-mañ, ha da adaozañ ar mogerioù-se ?" ⁴Neuze evel-hen e komzjont outo : "Pere eo anvioù an dud a zo o sevel ar savadur-mañ ?" ⁵Met lagad Doue a oa war Gozhidi ar Yuzevien ; ne voe ket harzet ar re-mañ, ken na voe kaset an afer betek Darius, ha na voe neuze roet respont dezho.

⁶Adskrid al lizher a gasas Tatanai, gouarner eus tu-all d'ar stêr, ha Starbuzanai hag e geneiled ha duged, eus an tu all d'ar stêr, da Zarius, ar roue.

⁷Ul lizher a gasjont dezhañ, ha kement-mañ a oa skrivet ennañ : "Da Zarius, ar roue, peoc'h a-grenn ! ⁸Ra anavezot ar roue ez omp aet e Youda, ar rannvro, betek Ti an Doue bras emeur oc'h adsevel e mein-ben, ha koad a lakaer er mogerioù ; hag al labour-se gant tizh a zo graet hag a ya dillo etre o daouarn. ⁹Neuze hon eus goulennet digant ar Gozhidi evel-hen : lavaret hon eus dezho : Piv en deus roet deoc'h urzh da adsevel an ti-se, ha da adaozañ ar mogerioù-se ? ¹⁰Hag ivez o anvioù hon eus goulennet diganto, evit o reiñ da c'houzout dit, o skrivañ anv an dud a zo o fennrenerien.

¹¹Ha setu an difenn o deus respontet, o lavarout : Ni amañ a zo servijerien Doue an Neñvoù hag an douar, hag adsevel a reomp an Ti a oa bet savet diagent abaoe bloavezhioù niverus : ur roue en Israel,

5, 5 war Gozhidi ar Yuzevien : war Zeroubabel hag e geneiled.

5, 8 e mein-ben : heb. mein-ruilhet, d.l.e. mein a veze ruilhet war hanoc'h.

5, 11 ar roue... unan bras : ar roue Salomon.

unan bras, en devoa e savet ha peurechuet.
¹²Goude-se, dre ma hegase hon tadoù Doue an Neñvou, o lakaat a reas e dorn Naboukodonozor, roue Babilon, ar C'haldéan, hag an Ti-mañ a voe distrujet hag ar bobl harluet da Vabilon.
¹³Koulskoude, e bloaz kentañ Kirus, roue Babilon, Kirus, ar roue, a roas urzh da adsevel an Ti-Doue-mañ.
¹⁴Ha zoken listri Ti Doue, en aour hag en arc'hant, en devoa Naboukodonozor dilamet diouzh templ Jeruzalem evit o c'has da dempl Babilon, o lemel a reas Kirus, ar roue, eus templ Babilon, hag o reiñ da unan a oa Sasbasar e anv : da c'houarnner hen lakaas,
¹⁵hag e lavarar dezhañ : Al listri-mañ, kemer-int hag o laka e Templ Jeruzalem, ha Ti Doue da vezo adsavet el lec'h ma oa !
¹⁶Neuze Sasbasar a zo deuet da lakaat diazezoù Ti Doue e Jeruzalem, hag adal neuze betek bremañ hen adsaver, met n'eo ket peurechu.

¹⁷Bremañ, mard eo mat evit ar roue, ra vezo klasket e ti teñzorioù ar roue a zo e Babilon, hag-eñ ez eus bet roet gant Kirus, ar roue, an urzh da sevel an Ti-Doue-mañ e Jeruzalem ; ha mennad ar roue diwar gement-se da vezo kaset deomp !"

Disoc'h al labourioù. Dedi an Templ.

6¹Neuze Darius, ar roue, a roas urzh, hag e voe klasket e ti an dielloù, ma veze an teulioù lakaet e-barzh, e Babilon.
²Hag e voe kavet en Ekbatan, ur c'hreñvlec'h eus rannvro ar Vediz, ur rollad, hag evel-hen e oa skrivet ennañ an eñvorioù :

³"E bloaz kentañ ar roue Kirus, Kirus, ar roue, en deus roet un urzh : Ti Doue, e Jeruzalem, an Ti-se a vo adsavet evel ul lec'h ma vez kinniget aberzhoù hag e ziazezoù a vo evel ma-z eo bet lakaet ; e uhelder a vo tri-ugent ilinad, e ledander tri-ugent ilinad.
⁴Renkadoù mein-ben : teir, hag ur renkad koad nevez a vo graet, hag an dispignoù, gant ti ar roue e vezint paecet.
⁵Ha listri Ti Doue, a zo en aour hag en arc'hant, hag en devoa Naboukodonozor dilamet diouzh templ Jeruzalem ha kaset da Vabilon, a vo rentet hag a yelo d'an Templ e Jeruzalem, el lec'h ma oant, hag a vo lakaet en Ti-Doue".

6, 2 Ahmeta : Ekbatan.

6, 3 ar muzulioù-mañ ne glotont ket gant ar re a gaver e levr ar Rouaned (1 R 6,2).

⁶"Bremañ, Tatanai, gouarnner an tu-hont d'ar Stêr, Starbuzanai, hag o c'heneiled ha tud, eus an tu all d'ar stêr, pellait alese !

⁷Lezit labourioù an Templ-se da Zoue da vont en-dro. Ra adsavo gouarnour ar Yuzevien ha Kozhidi ar Yuzevien an Templ-se war al lec'h emedo a-raok.
⁸Setu amañ va urzhioù diwar-benn ar pezh hoc'h eus da ober gant Kozhidi ar Yuzevien evit adsevel Templ Doue diwar leveoù ar roue - da lavarout eo an truaжоù en tu all d'ar Stêr (*Eufrates*) - e savot danvez an dispignoù evit pacañ rik-ha-rik ar baotred-se evit na ehano tamm ebet al labourioù.
⁹Hag ar pezh o devo ezhomm : leueoù, meot hag ein evit holokostoù Doue an Neñvou, ha gwinizh, holen, gwin hag eoul evel ma lavaro ar veleien a zo e Jeruzalem, a vo roet dezho deiz evit deiz, hep mank,
¹⁰ma vezo kinniget ganto aberzhoù a c'hwezh c'hwek da Zoue an Neñvou, ha ma vezo pedet evit buhez ar roue hag e vibien.
¹¹Ha ganin ez eo roet an urzh-mañ : neb a gemmo al lizher-mañ, ra vo dilamet ar c'hoad eus e di, ra vo lakaet en e sav hag an den staget outañ, ha gant e di, ur bern lastez da vezo graet ouzhpenn !
¹²Hag an Doue en deus e anv eno, da ziskaro kemmañ roue ha pobl a gasfe e zorn evit kemmañ an urzh-mañ, pe evit distrujañ an Ti-Doue-mañ a zo e Jeruzalem ! Me, Darius, am eus roet an urzh : gant aked ra vezo graet !"

¹³Neuze Tatanai, gouarnner an tu-hont d'ar Stêr, Starbuzanai, hag o c'heneiled, hervez ar pezh en devoa kaset Darius, ar roue, ez-servezh a rejont.
¹⁴Kenderc'hel a reas eta ar Gozhidi da sevel an Templ, hag ez ejont kalz war-raok, kennerzhet gant diouganoù ar profed Hagai, ha Zakarias, mab Addo. Kenderc'hel a rejont da vañsonat, hag e kasjont al labour da benn-vat, hervez urzh Doue Israel hag hervez urzh Kirus, Darius, nag Artakserkses, rouaned Persia.
¹⁵Peurechuiñ a rejont an Templ-se d'an trede deiz eus miz Adar, er c'hwec'hvet bloaz eus ren Darius.
¹⁶Neuze bugale Israel, ar veleien, al Levidi hag ar peurrest eus an dud bet en harlu, a lidas gant levez, Dedi an Templ-se da Zoue.
¹⁷Evit Dedi Templ Doue e kinnigjont kant tarv, daou-c'hant maout, pevar-c'hant ejen, hag evit ar sakrifis-evit-ar-Pec'hed evit Israel a-

6, 11 staget outañ, pe : peulveriet warnañ.

6, 16 an dedi : an Templ a voe kensakret. sell. 1 R 8,62-66.

bezh, daouzek bouc'h, hervez an niver eus meuriadoù Israel. ¹⁸Ha neuze e lakjont ar veleien en o c'harg, hervez o rummadoù, hag al Levidi hervez o renkadoù, da ober al lidoù e servij an Aotrou Doue, e Jeruzalem, evel ma-z eo skrivet e lev'r Moizez.

¹⁹An dud hag a oa bet en harlu, a lidas ar Pask er pevarzekvet deiz eus ar miz kentañ. ²⁰Rak en em c'hланаet e oa ar veleien, hag al Levidi, holl witibunan, hag holl e oant glan; hag e kinnigjont eta sakrifis ar Pask evit an holl dud bet en harlu, evit o breudeur ar veleien, hag evito o-unan. ²¹Hag e tebras bugale Israel, ar re deuet en-dro eus an harlu, hag an holl re o devoa en em zistaget diouzh dic'hlanded broadoù ar vro evit heuliañ an Aotrou, Doue Israel. ²²Hag e voc graet gouel ar bara dic'hoell : seizh devezh a levenez, rak levenez a roe dezho an Aotrou, en devoa troet kalon roue Asiria daveto, evit reiñ nerzh d'o daouarn e labour Ti Doue, Doue Israel.

Kefridiezh Esdras.

⁷Ha goude an darvoudoù-se, e-pad ren Artakserkses, roue Persiz, Esdras, mab Saraia, mab Azarias, mab Helkia, ²mab Selloum, mab Sadok, mab Ac'hitob, ³mab Amarias, mab Azarias, mab Meraiot, ⁴mab Zariaia, mab Ozi, mab Bouki, ⁵mab Abisoua, mab Pineas, mab Eleazar, mab Aaron, ar beleg kentañ, ⁶an Esdras-mañ a bignas eus Babilon; bez' e oa ur skrib ampart e lezenn Moizez bet roet gant an Aotrou, Doue Israel. Hag e roas dezhañ ar roue, dre ma oa dorn an Aotrou, e Zoue, warnañ, kement tra a c'houlenne. ⁷Gantañ e pignas bugale Israel beleien, Levidi, kanerien, porzhierien ha Netiniz, da Jeruzalem, er bloaz seizh eus Artakserkses, ar roue. ⁸Hag e oa erruet e Jeruzalem d'ar pempvet miz, er bloaz seizh eus ar roue.

⁹D'ar c'hentañ eus ar miz kentañ en devoa divizet pignat eus Babilon, ha d'ar c'hentañ eus ar pempvet miz e oa erruet e Jeruzalem, rak dorn e Zoue, an hini mat, a oa warnañ. ¹⁰Rak Esdras en devoa lakaet e galon da heuliañ Lezenn an Aotrou, d'he

seveniñ, ha da geenn en Israel ar gwir hag ar reizhded.

¹¹Ha sed amañ adskrid al lizher a roas ar roue Artakserkses da Esdras, ar beleg-skrif, skriver lavarioù, gourc'hemenoù an Aotrou hag e reizhennoù evit Israel :

En arameeg ¹²"Artakserkses, roue ar rouaned, da Esdras, ar beleg, skriver Lezenn Doue an Neñvoù peoc'h peurvat, hag all... ¹³Ganin eo bet roet an urzh-mañ : an holl reoù o deus c'hoant, em rouantelezh, a-douez pobl Israel, he beleien ha Levidi, da vont da Jeruzalem, da yelo ganit, ¹⁴peogwir ez out, dre berzh ar roue hag e seizh kuzulier, kaset da enklask war Youda ha Jeruzalem, hervez Lezenn da Zoue a zo ez torn, ¹⁵ha da gas an arc'hant hag an aour o deus ar roue hag e guzulierien kinniget a-youl-vat da Zoue Israel en deus e chomadur e Jeruzalem, ¹⁶gant an holl arc'hant hag aour a gavi war holl rannvro Vabilon, gant gouestladurioù ar bobl hag ar veleien, a ouestlint evit Ti o Doue a zo e Jeruzalem. ¹⁷En arbenn da se e vi aketus da brenañ, gant an arc'hant-se, koleed, tourzed, ein, gant profadennoù ha diedoù-kinnig, ha d'o c'hinnig war an aoter a vo e Ti ho Toue e Jeruzalem. ¹⁸Hag ar pezh a vo, diouzhit ha diouzh da vreudeur, mat da ober gant nemorant an arc'hant hag an aour, hervez youl ho Toue a reot. ¹⁹Al listri roet dit evit servij Ti da Zoue, a laki dirak Doue Jeruzalem. ²⁰Hag ar rest en defe ezhomm Ti da Zoue hag a vefe ret dit reiñ, a roi diouzh ti teñzorioù ar roue. ²¹Hag eus va ferzh, Artakserkses, ar roue, eo roet an urzh, da holl deñzorerien an tu-hont d'ar Stêr : kement a c'houlenne diganeoc'h Esdras, ar beleg, skriver Lezenn Doue an Neñvoù, ez-pervezh da vezo graet, ²²betek en arc'hant, kant talant; gwinizh, kant 'kor'; gwin, kant 'bat'; eoul, kant 'bat'; ha hollen, hep kontañ. ²³Kement tra a vo dre urzh Doue an Neñvoù da vezo graet pervezh evit Ti Doue an Neñvoù, rak perak e vefe e gounnar war rouantelezh ar roue hag e vibien ? ²⁴Ha deoc'h e roomp da c'houzout kement-mañ : an holl veleien ha Levidi, kanerien, porzhierien, Netiniz, ha servijerien Ti an Doue-se, na gwirioù na tailhoù na truajoù na verzer aotreet da sevel

7, 5 ar beleg kentañ : g.e.g. ar beleg-penn, d.l.e. ar beleg bras.

7, 6 dorn an Aotrou warnan : d.l.e. an Aotrou a roue gwarez dezhañ.

7, 8 er bloaz seizh... : e 397 KHS.

7, 12 roue ar rouaned : ar roue dreist ; (peoc'h) peurvat : troidigezh diasur.

7, 22 talant : 34 kg ; kor : 365 litrad ; bat : 36 l.

warno. ²⁵Ha te, Esdras, hervez furnez da Zoue a zo ez torn, laka barnerien ha reizhaouerien o devo da varn an holl dud eus an tu-hont d'ar Stêr, an holl re a anavez Lezenn da Zoue ; ha neb n'hec'h anavez ket a gelennot. ²⁶Piv bennak ne ray ket diouzh Lezenn da Zoue ha diouzh lezenn ar roue ez-resis, justis da vezo graet gantañ, pe dre ar marv, pe ar forbannerezh, pe un dell-gastiz war e vadoù, ha dre an toull-bac'h".

²⁷Benniget ra vezo an Aotrou, Doue hon tadoù, en deus lakaet se e kalon ar roue : kaeraat Templ an Aotrou a zo e Jeruzalem, ²⁸hag en deus astennet warnon grad-vat ar roue hag e guzulierien hag holl briñsed ar roue, ar re c'halloudusañ ! Bet em eus nerzh, dre ma oa dorn an Aotrou, va Doue, warnon, hag em eus bodet diwar Israel ar pennoù evit pignat ganin.

Roll an harluidi distroet gant Esdras. An distro.

8 ¹Ha setu ar pennoù tadel, gant o orin, a bignas ganin, dindan ren Artakserkses, ar roue, eus Babilon :

²Eus mibien Bineas, Gersom ; eus mibien Itamar, Daniel ; eus mibien David, Hatous ; ³eus mibien Sec'henia ; eus mibien Pareos, Zakaria, ha gantañ un nested a gant hanter-kant gwaz ; ⁴eus mibien Fahatmoab, Elioenai, mab Zaraia, ha gantañ daou c'hant gwaz ; ⁵eus mibien Sec'henia, mab Jahaziel, ha gantañ tri c'hant gwaz ; ⁶eus mibien Adin, Eved, mab Jonatan, ha gantañ hanter-kant gwaz ; ⁷eus mibien Elam, Izaias, mab Atalia, ha gantañ dek-ha-tri-ugent gwaz ; ⁸eus mibien Safatia, Zabadia, mab Mic'hael, ha gantañ pevar-ugent gwaz ; ⁹eus mibien Joab, Abdias, mab Jahiel, ha gantañ daou c'hant triwech gwaz ; ¹⁰eus mibien Bani, Salomit, mab Josfia, ha gantañ eizh-ugent gwaz ; ¹¹eus mibien Vevai, Zakaria, mab Bevai, ha gantañ eizh warn-ugent gwaz ; ¹²eus mibien Azgad, Johanan, mab Eketan, ha gantañ dek gwaz ha kant ; ¹³eus mibien Adonikam : ar re ziwezhañ, hag amañ o anvioù : Elifalet, Jehiel ha Semeia, ha ganto tri-ugent gwaz ; ¹⁴eus mibien Vegouai, Outai ha Zakour, ha ganto dek ha-tri-ugent gwaz.

7, 27 En hebraeg amañ Esdras o komz amañ.

¹⁵O bodañ a ris e-kichen ar stêr a ya etrezek Ahava, hag e kampjomp eno tri devezh ; hag e ris anaoudegezh gant an dud ha gant ar veleien, met eus mibien Levi ne gavis hini ebet eno. ¹⁶Hag e kasis Eliezer, Ariel, Semeia, Elnatan, Joiarib, Elnatan, Natan, Zakaria, Mosollam, a oa pennoù tadel. ¹⁷Hag e rois urzhioù dezho diwar-benn Addo, ar penn a oa e Kasfia, e chomlec'h ; hag e lakais en o genou komzoù da lavarout da Addo ha d'e vreudeur an Netiniz o chom e Kasfia, evit kas deomp servijerien evit Ti hon Doue. ¹⁸Hag e kasiomp deomp, pa oa dorn hon Doue, an hini mat, warnomp, un den a boell, eus mibien Voholi, mab Levi, mab Israel : Serebia, gant e vibien hag e vreudeur, triwech ; ¹⁹hag Hasabia, ha gantañ Izaias, eus mibien Verari, gant e vreudeur hag o mibien : ugent ; ²⁰hag un darn eus Netiniz, en devoa lakaet David hag e bennoù evit servij al Levidi : Netiniz, daou c'hant ugent, an holl anezho merket dre o anv.

²¹Hag e ris embann eno ur yun, e-kichen ar stêr Ahava, evit en em c'hlac'hariñ dirak hon Doue ha goulenn digantañ un hentad kompez evidomp hag evit hor bugale hag hon holl vadoù. ²²Rak mezha am bije bet o c'houlenn digant ar roue ur strollad ha marc'heien evit hon difenn rak an enebour e-pad an hent, ha komzet hor boa ouzh ar roue, o lavarout : "Dorn hon Doue a vez war an holl re a zo ouzh e glask, evit ar mad, ha nerzh e gounnar war an holl re a zo ouzh e zilezel". ²³Hag e yunjomp hag ec'h aspedjomp hon Doue evit-se, hag hon selaou a reas.

²⁴Hag e tibabis, a-douez priñsed ar veleien, daouzek, gant Serebia hag Hasabia, ha ganto breudeur dezho, dek ²⁵hag e pouezis dezho an arc'hant hag an aour, hag al listri, kinniget da Di hon Doue, hag en devoa savet ar roue, e guzulierien, e briñsed hag Israel a-bezh en em gave eno. ²⁶Hag e pouezis, war o dorn, an arc'hant : c'hwec'h kant hanter-kant talant ; ha listri arc'hant : kant talant ; aour : kant talant ; ²⁷hag hanafioù aour : ugent, evit mil drakm ; ha podoù arem alaouret ha kaer, priziuz evel aour. ²⁸Hag e lavaris dezho : "C'hwia a zo santel d'an Aotrou, al listri-mañ a zo santel, hag an arc'hant, an aour a zo gouestlet d'an
8, 16 deskerien, pe : kelennerien, ar re a zeske al Lezenn d'ar bobl.

Aotrou, Doue ho tadoù. ²⁹Bezit war evezh d'o mirout, betek ma pouezot anezho dirak priñsed ar veleien hag al Levidi, ha pennoù tadel Israel, e Jeruzalem, e salioù Templ an Aotrou. ³⁰Hag e tegemeras ar veleien hag al Levidi ar pouezadennoù arc'hant hag aour, hag al listri, evit o c'has da Jeruzalem, da Di hon Doue.

³¹Hag e tigampjomp eus stêr Ahava d'an daouzek eus ar miz kentañ, evit mont da Jeruzalem. Ha dorn Doue a voe warnomp hag hor saveteas diouzh dorn an enebourien hag ar skraperien e-pad an hent. ³²Hag erruet e Jeruzalem, e chomjomp eno tri devezh. ³³Ha d'ar pevare deiz e pouezjomp an arc'hant, an aour hag al listri, e Ti hon Doue, war zorn Meremot, mab Ouria, ar beleg ; gantañ e oa Eleazar, mab Pineas, ha ganto Jozabad, mab Josoua, ha Noadia, mab Bennoui, Levidi. ³⁴An niver hag ar pouez a voe evit pep tra, ha d'ar mare-se e voe skrivet ar pouez hollel. ³⁵Ar re a oa distroet diouzh ar prizonerezh, paotred an harlu, a ginnigas holokostoù da Zoue Israel : leueoù, daouzek evit Israel a-bezh ; tourzed, c'hwezek ha pevar-ugent ; oaned, seitek ha tri-ugent ; bouc'hed evit ar pec'hed, daouzek : an holl evel holokost d'an Aotrou. ³⁶Hag e rojont urzhreolennoù ar roue da satraped ar roue ha da c'houarnerien an tu-hont d'ar Stêr, a skoras ar bobl ha Ti Doue.

Kudenn ar gwraeg diavaeziek.

9 ¹Ha pa voe disoc'h kement-mañ, e tostaas ouzhin ar briñsed da lavarout : "N'eo ket diforc'h pobl Israel, ar veleien, al Levidi, diouzh pobloù ar broioù : euzhusterioù a reont evel Kanaaniz, Hitiz, Pereziz, Jebousiz, Amoniz, Moabiz, Misraiz hag Amoriz : ²Kemeret o deus eus o merc'hed evito hag evit o faotred, ha kemmesket eo ar ouenn santel gant pobloù ar broioù ; ha dorn ar briñsed hag ar c'houarnerien a zo bet ar c'hentañ en torfed-se !" ³Pa glevis an dra-se, e fregis va dilhad, va mantell a sachis war va blev ha va barv, hag e koazezis, mantret. ⁴Em c'hichen en em vodas an holl re a grene

gant komzoù Doue Israel diwar-benn an torfed bras-se, ha me, em c'hoazez, mantret, betek profadenn an abardaez.

⁵D'ar c'houlz ma vez graet profadenn an abardaez-noz e savis eus va glac'har gant va dilhad ha va mantell roget, hag o kouezhañ war bennoù va daoulin, ha va daouarn astennet war-du an Aotrou, va Doue, e lavaris :

"Va Doue ! Re sammet ez on gant ar vezh hag an abafter evit sevel va dremm, o va Doue, etrezek ennoc'h, rak kresket eo hor pec'hedoù dreist hor pennoù, ha pignet eo hor mankoù bras betek an Neñvoù. ⁷A-c'houde deizioù hon Tadoù betek en deiz a hiziv, ez omp gwall-gablus, hag abalamour d'hor pec'hedoù eo ez omp bet lakaet, ni, hor rouaned hag hor beleien, etre daouarn rouaned ar Baganed da vezañ lazhet a-daolioù-kleze, da vezañ kaset d'an harlu, da vezañ preizhataet ha da vezañ mezhekaet evel m'emañ kont en deiz a hiziv.

⁸Met bremañ, en ur momedig, an Aotrou, hon Doue, en deus graet trugarez en hor c'heñver en ur lezel ganimp ur Restad, hag en ur reiñ deomp goudor en e lec'h santel. Evel-se en deus hon Doue sklerijennet hon daoulagad hag adroet deomp un tamm buhez, en hor sklavelezh.

⁹Rak sklaved e oamp, met en hor sklavelezh n'en deus ket hon dilezet hon Doue : pleget en deus war-du ennomp madelezh rouaned Persia, evit adreiñ deomp un tamm buhez, deomp da adsevel Templ hon Doue, da adaozañ an dismantrou anezhañ, ha da reiñ deomp ur gwasked asur, e bro Youda, hag e Jeruzalem.

¹⁰Ha bremañ, petra lavarout, hon Doue, goude-se ? Rak dilezet hon eus da c'hourc'hemennoù, ¹¹az poa kemennet gant da servijerien, ar brofeded, o lavarout : Ar vro emaoch o vont da gaout a zo ur vro saotret gant pobloù ar broioù dre o euzhusterioù, leuniet eo bet ganto eus an eil penn d'egile gant o saotradurioù.

¹²Bremañ eta, ho merc'hed, n'o roit ket d'o mibien, hag o merc'hed, n'o c'hemerit ket evit ho mibien. Na glaskit ket o feoc'h, o eurvad, morse, hag e viot kreñv, hag e

9, 2 ar ouenn santel : pobl Israel.

9, 3 a fregis va dilhad... : arouezioù a gañv, a c'hlac'har.

9, 7 rouaned ar broioù : d.l.e. rouaned Ashour ha

Babilon.

9, 8 un doenn : heb. ur pikerom (evit plantañ an deltenn).

tebrot eus madoù ar vro, hag o root en hêrezh d'ho mibien da viken.

¹³Goude kement a zo c'hoarvezet ganimp en abeg d'hon oberoù fall ha d'hor mankoù bras, - daoust m'ec'h eus-te, hon Doue, is-prizet hor fazioù, ha roet deomp an dilerc'h saveteidi a zo amañ - ¹⁴hag ec'h adkrogfemp da freuzañ da c'hourc'hemennou, da zimeziñ gant ar pobloù euzhus-mañ ? Daoust ha ne gounnari ket a-enep deomp betek hon echuiñ, hep dilerc'hiad ebet a saveteidi ? ¹⁵Aotrou, Doue Israel, reizh ez out, menel a ra ganimp ur restad saveteidi betek hiziv. Setu ni dirazout gant hor mankoù ! Ha den ne zalc'h dirazout en abeg da se !

Ar maouezed estren argaset.

10¹Hag evel ma pede Esdras ha ma kofesae en ur ouelañ, stouet dirak Ti Doue, en em vodas davetañ, eus Israel, ur boblad niverus-meurbet, gwazed, maouezed ha bugale ; ha gouelañ a rae an dud, a-builh e ouelent. ²Hag e komzas Sec'henia, mab Jahiel, eus mibien Elam, hag e lavaras da Esdras : "Bet omp felladennerien e-keñver hon Doue, o kemer gwragez estren a-douez pobloù ar vro, met c'hoazh ez eus ur goanag evit Israel, daoust da gement-se. ³Bremañ eta, divizomp un emglev gant hon Doue, a-benn kas kuit an holl wragez-se, gant ar re a zo ganet diouto, hervez kuzul va aotrou hag ar re a zouj gourc'hemennou hon Doue. Hervez al Lezenn e vo graet ! ⁴Sav ! Dit eo ober an dra-se, ha ni a vo ganit : Bez kreñv, gra se !"

⁵Hag e savas Esdras, hag e reas touiñ priñsed ar veleien, al Levidi hag Israel a-bezh da ober hervez ar c'homzou-se, hag ar re-mañ a douas. ⁶Hag e savas Esdras a-zirak Ti Doue, hag ez eas betek kambur Johanan, mab Eliasib, hag o vezañ aet e-barzh, na bara ne zebras, na dour ne evas, ken glac'haret ma oa gant an torfed bras-se.

⁷Hag e reas tremen un embann e Youda hag e Jeruzalem, evit holl baotred an harlu, a-benn en em vodañ e Jeruzalem. ⁸An neb na zeufe ket, dindan tri deiz, hervez al ri briñsed hag ar Gozhidi, e vefe anaouecet e holl vadoù, hag eñ e-unan disrannet diouzh ar vodadeg vras. ⁹Hag en em vodas holl

10, 3 va Aotrou : Esdras. Al Lezenn : sell. Ad 7,3.

wazed Youda ha Benjamin e Jeruzalem dindan tri deiz, d'an navet miz, d'an ugentvet eus ar miz. Hag e chomas an holl dud war leurenn Ti Doue, o krenañ gant an dra-se ha gant ar glav.

¹⁰Hag e savas Esdras, ar beleg, hag e lavaras dezho : "Bet oc'h felladennerien, o timeziñ gant maouezed estren, ha kresket hoc'h eus mankoù Israel. ¹¹Ha bremañ, roit meuleudi d'an Aotrou, Doue ho tadoù, ha grit e youl, hag en em rannit diouzh pobloù ar vro ha diouzh ar maouezed estren".

¹²Hag e respontas an holl vodadeg, o lavarout a vouezh uhel : "Ya, hervez da gomzou eo ret deomp ober ; ¹³met ar bobl a zo niverus, hag amzer ar glaveier ez eo, ne c'heller ket dere'hel er-maez. N'eo ket afer un devezh hepken, na daou, rak kalz ez omp bet o pec'hiñ en dra-se. ¹⁴Ra 'n em zalc'ho hor priñsed evit an holl vodadeg, hag an holl re, en hor c'hêrioù, a zo dimezet gant gwragez estren, a zeuio, d'an deizioù divizet, ha ganto Kozhidi pep kêr hag he barnerien, ken na vo distroet barrad kounnar hon Doue diwarnomp en abeg d'an dra-se". ¹⁵Jonatan hepken, mab Asael, ha Jaasia, mab Tekoua, a savas a-enep da se, ha Mosollam, Sabetai, al Levidi, a harpas anezho. ¹⁶Met ober a reas evel-hont paotred an harlu. Hag e tibabas Esdras, ar beleg, gwazed, pennoù tadel eus ti o zadou, an holl dre o anv ; hag ar re-mañ a goazezas en deiz kentañ eus an dekvet miz evit enklask diwar-benn an afer. ¹⁷Hag o devoe echu gant an holl wazed o devoa degaset ganto gwragez estren, d'an deiz kentañ eus ar miz kentañ.

¹⁸Hag e voe kavet e-touez mibien ar veleien o devoa kemeret gwragez estren : E-touez mibien Yesoua, mab Josedek, hag e vreudeur : Maasia, Eliezer, Joiarib, Godolia ; ¹⁹ar re-mañ a roas o dorn, evit kas kuit o gwragez, hag o vezañ kablus, da ginnig un tourz evel dic'haouadenn ; ²⁰e-touez mibien Emmer : Hanani ha Zabadia ; ²¹e-touez mibien Harim : Maasia, Elias, Semeia, Jehiel, Ozias ; ²²e-touez mibien Basour : Elieoenai, Maasia, Ismael, Natanael, Jozabad hag Elasa.

²³E-touez al Levidi : Jozabad, Semei, Kelaia pe Kelita, Petaia, Youda hag Eliezer ; ²⁴e-touez ar ganerien : Eliasib ; e-touez ar borzhierien : Selloum, Telem ; Ouri.

10, 19 a roas o dorn : d.l.e. a douas.

²⁵Hag Israeliz : e-touez mibien Pareos : Remia, Jezia, Melkia, Miamin, Eleazar, Melkia, Banaias ; ²⁶e-touez mibien Elam : Mattanias, Zakaria, Jahiel, Abdi, Yarmout hag Elias ; ²⁷e-touez mibien Zatou : Elioenai, Eliasib, Mattanias, Yarmout, Zabad hag Aziza ; ²⁸e-touez mibien Vevai : Johanan, Hanania, Zabbai, Atalai ; ²⁹e-touez mibien Vani : Mosollam, Melouc'h, Adaaia, Jasoub, Saal, Ramot ; ³⁰e-touez mibien Bahat-Moab : Edna, C'halal, Banaias, Maasia, Mattanias, Betsaleel ; Bennoui, Manase ; ³¹mibien Harim : Eliezer, Jesia, Melkia, Semeia, Simeon, ³²Benjamin, Melouc'h, Samaria ; ³³e-touez mibien Hasoum : Mattanai, Mattata, Zabad, Elifalet, Jermai, Manase, Semei ; ³⁴e-touez mibien Vani : Maaddi, Amram, Yoel, ³⁵Banaias, Badaias, Keliaou, ³⁶Vania, Meremot, Eliasib, ³⁷Mattanias, Mattanai, Jasi, ³⁸e touez mibien Bennoui : Semei, ³⁹Selemias, Natan, Adaias, ⁴⁰Mec'hnedebai, Sisai, Sarai, ⁴¹Azareel, Selemia, Samaria, ⁴²Selloum, Amarias, Jozef ; ⁴³e-touez mibien Nabo : Yoel, Matatias, Zabad, Zabina, Jeddu, Yoel, Banaias.

⁴⁴An holl re-se o devoa kemeret gwragez estren, hag e oa en o zouez gwragez hag o devoa bet bugale.

Levr Esdras betek amañ.

Levr Nehemias.

Pedenn Nehemias evit Israel.

1

¹Lavarioù Nehemias, mab Hakalia. Setu da viz Kasleu er bloaz ugent, e oan e Sousa, ar gêrbenn. ²Hag ec'h erruas Hanani, unan eus va breudeur, gant gwazed eus Youda ; hag o goulennata a ris diwar-benn ar Yuzevien en em dennet, ar re a vane eus an Harlu, ha diwar-benn Jeruzalem. ³Hag int da lavarout din : "Ar re a zo en em dennet hag a zo manet eus an harlu, du-hont er rannvro, a zo en ur gwalleur bras hag en dismegeañs ; mogerioù Jeruzalem a zo freuzet, hag he dorjoù a zo bet dêvet en tan" ⁴Kerkent ha ma klevis an traoù-se, ec'h azezis, e ouelis hag e ris kañv un toullad deizioù, o yunañ hag o pediñ dirak Doue an Neñvoù. ⁵Hag e lavaris : "A ! Aotrou Doue an Neñvoù, Doue bras ha spontus, a vir an emglev hag an druéz e-keñver ar re hen kar hag a vir e c'hour'hemennoù, ⁶ra vo da skouarn evezhiek ha da zaoulagad digor, evit klevout pedenn da servijer, an hini a ran dirazout bremañ, deiz ha noz, evit bugale Israel, da servijerien, en ur anzav pec'hedoù bugale Israel, rak pec'het hon eus a-enep dit ; ha me ha ti va zad, hon eus pec'het !" ⁷Direizh, direizh ez omp bet ez-keñver ; n'hon eus ket miret ar gour'hemennoù, an urzhioù, ar reolennoù az poa kemennet da Voizez, da servijer. ⁸Bez soñj eta eus an dra ac'h eus kemennet da Voizez, da servijer, lavarout : Mar bezit difeal, me ho stabezo e-mesk ar pobloù, ⁹ha ma tistroit davedon, mar mirit va gour'hemennoù hag o sevenit, nag e vefe ho harluidi e dibenn an neñvoù, alese me o dastumo hag o degaso d'al lec'h am eus dibabet evit ma chomo va anv e-barzh. ¹⁰Ar re-se eo da servijerien, da bobl ac'h eus dasprenet gant da nerzh bras ha da zorn kreñv. ¹¹A ! Aotrou, ra vezo, mar plij, da skouarn evezhiek ouzh pedenn da servijer hag ouzh pedenn da servijerien a vourr o toujañ da anv ! Bez saveteer da

Eil levr Esdras e vez anvet al levr-mañ. Hep an daou levr-mañ ne oufemp tost netra eus an distro eus an Harlu diouzh Babilon.

1, 1 lavariù, pe : oberoù ; Nehemias : an Aotrou a frealz ; Kislew : miz du-kerzu ; er bloaz 20 : 445 KHS.

1, 2 unan eus va breudeur : unan eus va c'herent-nes.

servijer, hiziv, ha ro dezhañ kaout grad-vat dirak an den-se !". Me a oa neuze hanafer ar roue.

Beaj Nehemias da Jeruzalem.

²Ha setu, da viz Nisan, en ugentvet bloavezh eus ar roue Artakserkses, pa oa prest e win, e tapis anezhañ d'hen kinnig d'ar roue. Hag evel m'edon dirazañ, e oa glac'haret va c'halon.

²Neuze e lavaras ar roue din : "Perak ac'h eus un aer ken trist-se ? N'out ket klañv koulskoude ? N'eo ket se eo, met ur galonad bennak ac'h eus !"

³Spontet e oan bet da vat, hag e lavaris d'ar roue :

"Bebet ar roue da viken ! Met penaos ne vefe ket trist va zal p'emañ ar gêr e-lec'h m'emañ bezioù va zadoù-kozh, dismantrret hag an dorjoù anezhi a zo bet dêvet."

⁴"Petra ac'h eus c'hoant da c'houlenn diganin", eme ar roue. Neuze e ris ur bedenn da Zoue an Neñvoù, ⁵hag e lavaris d'ar roue :

"Mar deo mat ganit 'ta, aotrou roue, ha mar plij da servijer dit, va lez da vont da vro Youda, d'ar gêr m'emañ bezioù va zadoù-kozh evit ma-z adsavin anezhi."

⁶Neuze e lavaras ar roue din, ar rouanez a oa azezet en e gichen : "Pegeit e pado da veaj ? Peur e teui en-dro ?" Un termen a verkis dezhañ hag a voe kavet mat gant ar roue.

⁷Lavarout a ris c'hoazh d'ar roue : "Mar plij gant ho Meurded, e vefe tu da fiziout ennon lizhiri evit ar c'houarnourien a zo en tu all d'ar Stêr, dezho d'am lezel da dremen betek bro Youda, ⁸hag ivez ul lizher evit Asaf, sugard-bras koad ar roue, ma pourchaso din koad-labour evit dorjoù kastell an Templ, evit mogerioù-kêr hag evit an ti e-lec'h ma vin o lojañ." Ar roue a roas aotre din-me, rak dorn va Doue a oa astennet warnon gant madelezh."

⁹Degouezhet e ti gouarnerien an tu-hont d'ar Stêr, e rois dezho lizher ar roue. Ha kaset en devoa ganin ar roue ofiserien eus

1, 3 er rannvro : e Youda.

1, 11 an den-se : ar roue.

2, 1 e oa ar gwinn dirazañ : dirazon, kentoc'h. Karget eus servijer ar gwinn.

2, 3 kêr bezioù va zadoù : Jeruzalem.

2, 6 ar rouanez, pe : an Itron.

2, 7 Ar Stêr : ar stêr Eufates

e arme ha marc'heien. ¹⁰Pa glevas se Sanaballat, an Horoniad, ha Tobia, ar servijer amoniat, e voe droug enno, droug bras, dre ma teue un den da glask eurvad bugale Israel.

¹¹Erruet e Jeruzalem e chomis eno tri deiz ¹²hag e savis da noz gant un nebeud gwazed eus va fobl, hep bezañ disklêriet da zen petra en devoa va Doue lakaet em c'halon da ober evit Jeruzalem ; ha loen ebet ganin nemet an hini ma oan azezet warnañ. ¹³Ha me er-maez dre zor an Draonienn, da noz, war-du stivell an Aerouant ha dor an Teil. Hag ec'h eveshais ouzh mogerioù Jeruzalem a oa freuzet hag ouzh he dorjoù bet dêvet dre an tan. ¹⁴Hag e tremenis da gaout dor ar Stivell ha stank ar roue, met ne oa ket a lec'h evit al loen da dremen, dindanon. ¹⁵Ha me da bignat dre ar froud, e-pad an noz, en ur eveshaat ouzh ar voger, hag adarre d'erruout gant dor an Draonienn war va c'hiz.

¹⁶Hag ar renerien n'o devoa ket gouezet pelec'h e oan aet na petra e oan oc'h ober ; na d'ar Yuzevien, na d'ar veleien, na d'ar c'houviaded, na d'ar renerien, na da reoù all a rae labourioù n'em boa betek neuze disklêriet mann. ¹⁷Hag e lavariz dezho : "C'hwi a wel e peseurt gwalleur emaoomp, dre ma-z eo bet Jeruzalem drastet hag he dorjoù losket dre an tan. Ac'hanta, adsavomp moger Jeruzalem, ha ne vezimp ket dismegañset ken". ¹⁸Ha me o tisklêriañ dezho e oa bet dorn va Doue, an hini mat, warnon, hag ivez komzoù ar roue, ar re en devoa lavaret din. Hag e lavarjont : "Warsav ! Adsavomp !" Hag e voe kreñv o daouarn evit an dra vat-se.

¹⁹Pa glevas se Sanaballat, an Horoniad, ha Tobia, ar servijer amoniat, ha Gosem, an Arabiad, e rejont goap ouzhimp, ha gant dispriiz evidomp, e lavarjont : "Petra emaoch o vont da ober ? A-enep ar roue en em zispac'hit". ²⁰Hag e respontis dezho evel-hen, o lavarout dezho : "Doue an Neñvoù eo a ray deomp ober berzh ; ni, e servijerien, a sav da adsevel. Ha c'hwi, n'ho pezo na lod na gwir na meneg e Jeruzalem".

Mogerioù Jeruzalem adsavet.

³ ¹Hag en em lakaas Eliasib, ar beleg bras, hag e vreudeur, da adsevel dor an Deñved ; he santelaat a rejont ha lakaat he zalbennoù : betek tour ar C'hant e voe santelaet, ha betek tour C'hanael. ²Hag en o c'hichen e vañsonas paotred Jeriko, hag en o c'hichen e vañsonas Zakour, mab Imri. ³Ha dor ar Pesked a voe adsavet gant paotred Asnaa : ar re-mañ a frammas an nor hag a lakaas he zalbennoù, morailhoù ha sparloù. ⁴En o c'hichen e tresas Meremot, mab Ouria, mab Akos, hag en o c'hichen e tresas Mesoulam, mab Barakia, mab Mesezabel, hag en o c'hichen e tresas Sadok, mab Baana ; ⁵hag en o c'hichen e tresas an Dekouz, met o uhelidi ne gasjont ket o choug da labour o aotrou. ⁶Hag an Nor Gozh a voe adaozet gant Joiada, mab Pasea, ha Mesoulam, mab Besodia : int a frammas anezhi hag a lakaas he zalbennoù, morailhoù ha sparloù. ⁷Hag en o c'hichen e tresas Meltias, ar Gabaoniad, ha Jadon, ar Meronatiad, paotred Gabaon ha Maspa, e-tal tron gouarnar an tu-hont d'ar Stêr. ⁸Hag en o c'hichen e tresas Oziel, mab Araia, eus ar c'hoved ; hag en e gichen e tresas Hanania, eus an drammourien, hag e tilezjont Jeruzalem pa voent gant ar Voger Ledan. ⁹Hag en o c'hichen e tresas Rafaia, mab Hour, rener un hanter eus bann Jeruzalem. ¹⁰Hag en o c'hichen e tresas Jedaia, mab Haromaf, hag e-tal e di, hag en e gichen e tresas Hatous, mab Hasabneia. ¹¹Ul lodenn all a dresas Melkia, mab Harim, hag Hasoub, mab Pahat-Moab, hag ivez tour ar Fornioù. ¹²Hag en e gichen e tresas Selloum, mab Alohes, rener un hanter eus bann Jeruzalem, gant e verc'hed. ¹³Dor an Draonienn a voe dreset gant Hanouh hag annezidi Zanoa : int eo hec'h adsavas hag a lakaas he zalbennoù, morailhoù ha sparloù, ha mil ilinad a voger betek dor an Teil. ¹⁴Ha dor an Teil a voe dreset gant Melkia, mab Rec'hab, rener bann Bet-ha-Karem ; eñ eo hec'h adsavas hag a lakaas he zalbennoù, morailhoù ha sparloù. ¹⁵Ha dor ar Stivell a voe dreset gant Selloum, mab Kolhoza, rener bann Maspa : eñ eo hec'h

2, 20 a sav da adsevel : g.e.g. a savo hag a vatiso.

3, 1 Dor an deñved : drezi e veze degaset an deñved evit an aberzhioù ; e voe santelaet : d.l.e. e voe adsavet.

3, 3 Dor ar Pesked : e-kichen marc'had ar Pesked.

3, 6 an Nor Gozh, pe : Dor ar Gêr gozh.

3, 13 mil ilinad : war-dro 450 m.

3, 14 Dor an Teil : e-kichen al lec'h ma veze taolet al lastez.

adsavas hag a lakaas he zalbennoù, morailhoù ha sparloù, hag ivez moger stank Siloe, ouzh liorz ar roue, ha betek an derezioù a ziskenn eus Kêr David.

¹⁶War e lerc'h e tresas Nehemias, mab Azbouk, rener hanter bann Betsour, betek a-dal da vezioù David, betek ar stank arzek, ha betek ti ar Gadourien. ¹⁷War e lerc'h e tresas al Levidi gant Rehoun, mab Bani ; en e gichen e tresas Hasabia, rener hanter bann Keila, evit e vann ; ¹⁸war o lerc'h e tresas o breudeur gant Bavai, mab Henadad, rener hanter bann Keila ; ¹⁹hag e tresas en e gichen Ezer, mab Josoua, rener Maspas, ul lodenn all, a-dal da grapenn an Arsanailh, er c'hogn ; ²⁰war e lerc'h, gant poan, e tresas Barouk, mab Zakai, ul lodenn all, adalek ar c'hogn betek digor ti Eliasib, ar beleg bras ; ²¹war e lerc'h e tresas Meremet, mab Ouria, mab Akos, an eil lodenn, adalek digor ti Eliasib betek penn ti Eliasib ; ²²ha war e lerc'h e tresas ar veleien, paotred an trowardroioù.

²³Goude e tresas Benjamin hag Hasoub dirak o zi ; war o lerc'h e tresas Azarias, mab Maasia, mab Anania, e-kichen e di ; ²⁴war e lerc'h e tresas Bennoui, mab Henadad, ul lodenn all, adal ti Azarias betek an dro-gorn, betek ar c'hogn. ²⁵Ha Palel, mab Ozi, a-dal d'an dro-gorn ha d'an tour, a zeu eus ti ar roue, an hini uhel, nes da borzh an toull-bac'h ; ha war e lerc'h Pedaia, mab Pareos, - ²⁶an Netiniz a oa o chom en Ofel - betek dirak dor an Doureier, ouzh ar reter, hag an tour e balir.

²⁷War e lerc'h e tresas an Dekoiz ul lodenn all, adal an tour bras e balir betek moger Ofel. ²⁸Uheloc'h eget dor ar C'hezeg e tresas ar veleien, pep hini dirak e di ; ²⁹war o lerc'h e tresas Sadok, mab Emmer, dirak e di ; ha war e lerc'h e tresas Semeia, mab Sec'henia, diwaller dor ar Reter. ³⁰War e lerc'h e tresas Hanania, mab Selemia, hag Hanoun, mab Selef, ar c'hwec'hvet, ul lodenn all ; war e lerc'h e tresas Mesoulam, mab Barakia, dirak e gambr ; ³¹war e lerc'h e tresas Melkia, eus ar c'hoved, betek ti an Netiniz hag ar vare'hadourien, a-dal da zor ar Mifkad ha betek gwardlec'h ar c'hogn ; ³²hag etre gwardlec'h ar c'hogn ha dor an Deñved, e tresas ar c'hoved hag ar vare'hadourien.

³³Met pa glevas Sanaballat e oamp oc'h

3, 37 na c'holo ket : na bardon ket.

adsevel ar mogerioù, e voe droug ennañ ha kounnaret-bras, hag e reas goap ouzh ar Yuzevien. ³⁴Hag e komzas dirak e vreudeur ha bagadoù Samaria, o lavarout : "Petra emañ ar Yuzevien zivat-mañ oc'h ober ? Ha lezet e vezint ? Hag aberzhiñ a raint ? Ha gellout a raint hiziv ? Daoust ha buhez a roint d'ar vein eus ar bern atredoù pa-z int pulluc'het ?" ³⁵Ha Tobia, an Amoniad, a oa en e gichen, a lavaras : "Zoken mar adsavont, pa bigno ul louarn, e tiskaro o moger vein !"

³⁶Selaou, hon Doue, rak ni a zo disprizet ! Distro o dismegañs war o fenn ! Ha roit anezho d'an dispriz en ur vro ma vezint harluet enni. ³⁷Na c'holo ket o drougiezh, hag o fec'hed a-zirazout gant na vo ket diverket, rak hegasus int bet e-keñver da vañsonerien !

³⁸Hag adsevel a rejomp ar voger, hag e voe kenframmet a-bezh ar voger betek hec'h hanter, rak bet o devoa kalon an dud da labourat.

Al labour skoilhet gant an enebourien.

⁴Pa glevas Sanaballat, Tobia, an Arabed hag an Azotiz, ez ae war-raok adsavidigezh moger Jeruzalem, hag e oa ar freuzoù warnes bezañ stouvet, e voe droug enno, kenañ ; ²hag en em unanjont holl a-gevret da vont da stourm a-enep Jeruzalem evit ober tousmac'h enni. ³Ha ni da bediñ hon Doue ha da lakaat ur ged a-enep dezho, deiz ha noz, gant aon razo.

⁴Hag e lavare Youda :

"Koazhañ a ra nerzh an dougerien, uloc'h e-leizh ez eus, ha ne c'hellomp ken adsevel ar voger".

⁵Hag e lavare hon enebourien :

"Hep na ouijent, hep na weljent netra, ec'h erruimp en o zouez hag o lazhipp, hag e raimp al labour da baouez".

⁶Pa zeue ar Yuzevien a oa o chom en hor c'hichen, e lavarent deomp dek gwech : "A gement lec'h emaint o chom, e teont warnomp !" ⁷Hag e lakais ouzh traoñ war an dachenn a-dreñv ar voger, e lec'hioù diwel, tud dre gerentiezh, gant klezeier, goafioù ha gwaregoù. ⁸Hag o sellout outo, e savis hag e lavarais d'an uhelidi, d'ar renerien ha da nemorant ar bobl : "Bezit dizaon razo ! Met eus an Aotrou, bras ha

4, 1 war-nes bezañ stouvet : heb. war-nes bezañ kleizennet.

spouronus, ho pezet soñj, ha stourmit evit ho preudeur, ho mibien, ho merc'hed, ho kwragez hag ho tiez !"

⁹Pa glevas hon enebourien e ouiemp kement-se hag en devoa Doue freuzet o mennad, ez omp distroet-holl d'ar voger, pep hini d'e labour. ¹⁰Ha setu, adalek an deiz-se, un hanter eus va faotred a oberie war o labour, hag un hanter a embrege goafioù, skoedoù, gwaregoù hag hobregonoù ; hag ar pennoù a veze warlerc'h holl diegezh Youda. ¹¹Ar re a save ar voger, ar re a zouge sammou evel darbarerien, gant un dorn e raent o labour hag egile a veze krog en un arm. ¹²Hag ar saverien, pep hini e gleze stag ouzh e gostez, a vañsone, hag ar soner trompilh a veze em c'hichen. ¹³Hag e lavariz d'an uhelidi, d'ar renerien ha da nemorant ar bobl : "Al labouradeg a zo bras hag ec'hon ; dispartiet omp war ar voger, pell an eil diouzh egile. ¹⁴Lec'h ma klevot son an drompilh, eno en em vodot davedomp. Hon Doue a stourmo evidomp !" ¹⁵Hag e vezemp oc'h ober al labour, un hanter krog er goafioù, adal ma save ar gouloù-deiz betek ma teue ar stered. ¹⁶Ha d'ar mare-se e lavariz d'ar bobl : "Pep hini gant e zarbarer a nozvezhio e-barzh Jeruzalem, hag hon devo da noz ur ged ha war an deiz, labour". ¹⁷Ha na me, na va breudeur, na va faotred, nag ar warded a zeue war va lerc'h, ne guitaemp hon dilhad, ha pep hini en deveze e gleze pa-z ae davit dour.

Disenteziou a-enep an traoù direizh.

⁵¹Hag e savas ur glemmadeg a-berzh tud ar bobl hag o gwragez, unan vras, a-enep o breudeur yuzev. ²Bez' e oa darn hag a lavare : "Hor mibien, hor merc'hed ha ni a zo niverus ; ret eo deomp kaout ed da zebriñ evit bevañ". ³Ha darn a lavare : "Hor parkoù, hor gwini hag hon tiez a roomp da gred evit kaout ed e-pad an naonegezh". ⁴Ha darn all a lavare : "Amprestañ a reomp arc'hant, evit truj ar roue, diwar hor parkoù hag hor gwini. ⁵Ha padal eo kig hor breudeur evel hor c'hig, hag evel o mibien hor mibien, ha setu ma lezomp sujañ hor mibien hag hor merc'hed evel sklaved, ha darn eus hor merc'hed a zo sklavaet hag ez eo dic'halloud hon

4, 11 en ur arm, pe : en ur oaf.

4, 17 davit dour, pe : en e zehoù.

daouarn, rak hor parkoù hag hor gwini a zo da reoù all". ⁶Hag e voe droug ennon, meurbet, o klevout o c'hlemmoù hag an traoù-se. ⁷Hag e voe lusk va c'halon warnon da ober gourdrouz d'an uhelidi ha d'ar renerien, hag e lavariz dezho : "Sammou a lakait an eil war egile !" Hag e c'halvis evito ur vodadeg vras.

⁸Hag e lavariz dezho : "Dasprenet hon eus hor breudeur yuzev, bet gwerzhet d'ar broadoù, kement ha ma c'hallemp, ha c'hwi a werzh ho preudeur, ha gwerzhet e vezont deomp !" Hag int da devel, hep kavout ur ger da lavarout. ⁹Hag e lavariz : "N'eo ket brav ar pezh a rit ! Ha n'eo ket e doujañs hon Doue e tlefec'h kerzhout, gant aon rak dismegañs ar broadoù, hon enebourien ?

¹⁰Me ivez, va breudeur ha va faotred, hon eus prestet dezho arc'hant hag ed ; met dilezomp ar brestadenn-mañ. ¹¹Rentit, mar plij, dezho hiziv end-eeun, o farkoù, o gwini, olivezegi, tiez ha dregantad an arc'hant, ar gwinizh, ar gwin nevez, an eoul hoc'h eus prestet dezho !" ¹²Hag e lavarjont : "Rentiñ a raimp, ha diganto ne c'houlennimp netra ken ! Ober a raimp evel ma lavarez". Hag e c'halvis ar veleien, d'ober dezho touiñ e rafent hervez al lavarse. ¹³Ha d'am barlenn e ris un hejadenn, hag e lavariz : "Evel-se ra hejo Doue an neb na seveno ket ar gomz-se, diouzh e di ha diouzh e vadoù : evel-se ra vezo hejet ha goulonderet !" Hag e lavariz ar vodadeg a-bezh : "Amen !" Hag e veuljont an Aotrou. Hag e reas ar bobl hervez al lavar-se.

¹⁴Hag adal an deiz ma voe gourc'hemennet din bezañ gouarner e bro Youda, adal ar bloaz ugent betek ar bloaz daou-ha-tregont eus Artakserkses, ar roue, daouzek vloaz, na me na va breudeur, eus bara ur gouarner n'hon eus debret. ¹⁵Ar c'houarnerien diagent, a oa em raok, a boueze war ar bobl hag a gemere diganto bara ha gwin, hag ouzhpenn, arc'hant, daou-ugent shekel ; hag o faotred a rae o aotroumien war ar bobl. Met me n'am eus ket graet evel-se, dre zoujañs Doue. ¹⁶Ha gant labour ar voger-se em eus en em lakaet ; park ebet n'am eus prenet, ha va holl baotred a oa bodet aze da labourat ; ¹⁷hag ar Yuzevien hag ar renerien, kant hanterkant den, a veze ouzh va zaol, gant ar re a

5, 9 hag e lavariz : heb. hag e lavaraz.

zeue davedomp eus ar broadoù en-dro deomp.

¹⁸Ar pezh a veze aozet bemdez, un ejen, c'hwec'h dañvad eus an dibab ha yer, a veze aozet war va c'houst; ha bep dek deiz, a bep seurt gwin a-fonn. Ha gant-se, bara ar gouarner n'am eus ket goulennet, rak re bounner e oa al labour war ar bobl-se.

¹⁹Bez soñj, va Doue, evit ar mad, eus ar pezh am eus graet evit ar bobl-se !

Disoc'h al labourioù. Gwall-itrikoù.

⁶Ha setu, pa voe roet keloù da Sanaballat, Tobia, Gosem, an Arabiad, ha da nemorant va enebourien, em boa adsavet ar voger ha ne vane ken enni a freuzoù, - ha d'ar c'houlz-se, talbennoù n'am boa ket lakaet d'an dorjoù - ²e kasas Sanaballat ha Gosem ur c'hemenn davedon da lavarout : "Deus, en em guzuliomp a-gevret e Kefirim, e traonienn Ono". Ijinañ a raent ober droug ouzhin ; ³met kas a ris dezho kannaded da lavarout : "Ul labour bras emañ oc'h ober ha ne c'hellan ket diskenn. Perak arsav al labour hag hen dilezel evit diskenn d'ho kaout ?" ⁴Hag e kasjont davedon an hevelep goulenn peder gwech, hag e respontis dezho an hevelep tra.

⁵Hag e kasas davedon Sanaballat an hevelep goulenn ur pempvet gwech, dre e servijer, gant ul lizher digor en e zorn. ⁶Hag e oa skrivet ennañ : "E-touez ar broadoù e klever, - ha Gosem hen lavar - emañ oc'h ijinañ un dispac'h gant ar Yuzevien ; setu perak ec'h adsavit ar voger, hag e vi o roue, hervez al lavarioù-se. ⁷Ha profeded zoken ac'h eus lakaet evit prezeg evidout e Jeruzalem ha lavarout ez eus ur roue e Youda ! Bremañ avat e vo roet keloù d'ar roue war gement-se : setu perak, deus, ma kuzuliomp a-gevret".

⁸Hag e kasis ur c'hemenn davetañ da lavarout : "N'emañ ket an traoù evel ma lavarez, gant da galon ez eo bet ijinet se !" ⁹Ya, an holl a oa oc'h ober aon deomp, o lavarout : "Dilezel a ray o daouarn al labour-se, ha ne vo ket graet !" Ha bremañ, ro nerzh d'am dorn ! ¹⁰Ha me ha mont da di Semeia, mab Dalaia, mab Meetabel, hag a oa klozet ; hag e lavaras :

6, 6 Gashmou : an hevelep den ha Geshem, moarvat.
6, 14 ar brofeded all : g.e.g. ar rest a brofeded.

"Greomp kuzul e Ti Doue, e-barzh an Templ, ha prennomp dorjoù an Templ, rak dont a reont evit da lazhañ ; da noz e teuint d'az lazhañ". ¹¹Hag e lavariz : "Un den evelton, tec'hout ! Ha penaos un den evelton a c'hellfe dont en Templ, ha bevañ ? Ned in ket". ¹²Santout a raen, ya, n'eo ket Doue a oa ouzh e gas, met un diougan a lavare warnon dre m'o devoa Tobia ha Sanaballat e baect. ¹³Ha perak bezañ e baect ? Da ober aon din, evit va lakaat da ober se ha da bec'hiñ, hag em bije bet dre o ferzh ur vrud fall, hag o dije bet dismegañs ouzhin.

¹⁴Bez soñj, va Doue, eus Tobia ha Sanaballat, hag eus ar pezh o deus graet aze, hag ivez eus Noadia, ar brofedez hag eus ar brofeded all a venne va spontañ. ¹⁵Hag e voe peurechu ar voger d'ar bempvet warn-ugent eus miz Elul, e daou zeiz-hag-hanter-kant.

¹⁶Ha pa glevas se hon holl enebourien o devoa aon an holl vroadoù a oa en-dro deomp : izelaet e voent ouzh o daoulagad o-unan hag anzav a raent e oa gant hon Doue e oa bet graet al labour-se. ¹⁷D'ar mare-se ivez alies e rae uhelidi Youda lizhiri da gas da Dobia, ha reoù Tobia a zegouezhe ganto. ¹⁸Rak kalz e Youda a oa tud feizet dezhañ, dre ma oa mab-kaer da Sec'hemia, mab Area, ha ma oa Johanan, e vab, dimezet da verc'h Mesoulam, mab Barakia. ¹⁹Mad zoken diwar e benn a lavarent dirazon, ha va c'homzoù a veze adlavaret dezhañ. Lizheroù a gase Tobia evit ober aon din.

Niveradeg.

⁷¹Kerkent hag adsavet ar voger ha lakaet talbennoù an dorjoù, e voe lakaet ivez en o c'hargoù porzhierien ha gedourien ha Levidi. ²Dre va urzh e voe Hanani, va breur, gant Hanania, mestr ar c'hreñvlec'h, war Jeruzalem, rak hemañ a oa un den gwirion ha doujer Doue, muioc'h eget kalz. ³Hag e lavariz dezho : "Ne vo ket digoret dorjoù Jeruzalem ken na vo tomm an heol, hag a-raok ma vo an dud en o c'hargoù, e vo serret an talbennoù, ha sparlet ; hag e vo lakaet evel gwarded annezidi Jeruzalem, da bep hini ur gward, pep hini dirak e di".

7, 3 hag e lavariz : heb. hag e lavaras.

⁴ Ar gêr a oa e c'hon a bep tu ha bras, hag an dud nebeut enni, ha ne oa ket kalz a dier adsavet.

⁵ Hag e lakaas va Doue em c'halon bodañ an uhelidi, ar renerien hag ar bobl evit un niveradeg ; hag e kavis levr an niveradeg eus ar re a oa pignet da gentañ, hag e kavis skrivet ennañ :

⁶ Sed amañ paotred ar rannvro a zo pignet eus prizonerezh an Harlu, ar re en devoa harluet Naboukodonozor, roue Babilon, hag a zo distroet da Jeruzalem ha da Youda, pep hini d'e gêr, ⁷ ar re a zo deuet gant Zorobabel, Josoua, Nehemias, Azarias, Raamias, Nahamani, Mardoc'he, Belsan, Mesfarat, Begouai, Nahoum, Baana.

Niveradeg ar wazed eus pobl Israel : ⁸ mibien Pareos : daou vil kant daouzek ha tri-ugent ; ⁹ mibien Safatia : tri c'hant daouzek ha tri-ugent ; ¹⁰ mibien Area : c'hwec'h kant daou ha hanter-kant ; ¹¹ mibien Bahatmoab : eus mibien Josoua ha Joab, daou vil eizh kant triwec'h ; ¹² mibien Elam : daouzek kant pevar ha hanter-kant ; ¹³ mibien Zatou : eizh kant pemp ha daou-ugent ; ¹⁴ mibien Zakai : seizh kant tri-ugent ; ¹⁵ mibien Vennoui : c'hwec'h kant eizh ha daou-ugent ; ¹⁶ mibien Vevai : c'hwec'h kant eizh warn-ugent ; ¹⁷ mibien Azgad : daou vil tri c'hant daou warn-ugent ; ¹⁸ mibien Adonikam : c'hwec'h kant seizh ha tri-ugent ; ¹⁹ mibien Vegouai : daou vil seizh ha tri-ugent ; ²⁰ mibien Adin : c'hwec'h kant pemp ha hanter-kant ; ²¹ mibien Ater - Ezekias : triwec'h ha pevar-ugent ; ²² mibien Hasoum : tri c'hant eizh warn-ugent ; ²³ mibien Vesai : tri c'hant pevar warn-ugent ; ²⁴ mibien Haref : kant daouzek ; ²⁵ mibien Gabaon : pemzek ha pevar-ugent ; ²⁶ paotred Betlehem ha Netofat : kant eizh ha pevar-ugent ; ²⁷ paotred Anatot : kant eizh warn-ugent ; ²⁸ paotred Betazmavet : daou ha daou-ugent ; ²⁹ paotred Kariatariariz ha Kefira ha Berot : seizh kant tri ha daou-ugent ; ³⁰ paotred Rama ha Gabaa : c'hwec'h kant unan warn-ugent ; ³¹ paotred Mac'hmas : kant daou warn-ugent ; ³² paotred Betel hag Hai : kant tri warn-ugent ; ³³ paotred Nabo : daou ha hanter-kant ; ³⁴ mibien Elam : daouzek kant pevar ha hanter-kant ; ³⁵ mibien Harim : tri c'hant ugent ; ³⁶ mibien Jeriko : tri c'hant

pemp ha daou-ugent ; ³⁷ mibien Lod, Hadid hag Ono : seizh kant unan warn-ugent ; ³⁸ mibien Senaa : tri mil nav c'hant tregont ; ⁴⁰ mibien Emmer : mil daou ha hanter-kant ; ⁴¹ mibien Pasour : daouzek kant seizh ha daou-ugent ; ⁴² mibien Harim : mil seitek.

⁴³ Al Levidi : mibien Yesoua, eus mibien Kadmiel, Bennoui ha Odovia : pevarzek ha tri-ugent.

⁴⁴ Ar ganerien : mibien Azaf, kant eizh ha daou-ugent.

⁴⁵ Ar borzhierien : mibien Selloum, mibien Ater, mibien Delmon, mibien Akoub, mibien Hatita, mibien Sobai : kant eizh ha tregont.

⁴⁶ An Netiniz : mibien Siha, mibien Hasoufa, mibien Dabbaot, ⁴⁷ mibien Geros, mibien Saa, mibien Fadon, ⁴⁸ mibien Lebana, mibien Hagaba, mibien Selmai, ⁴⁹ mibien Hanan, mibien Giddel, mibien Gaher, ⁵⁰ mibien Reaia, mibien Rasin, mibien Nekoda, ⁵¹ mibien Gazam, mibien Oza, mibien Basea, ⁵² mibien Vesai, mibien Venouim, mibien Nefousim, ⁵³ mibien Vakouk, mibien Hakoufa, mibien Harhour, ⁵⁴ mibien Vaslout, mibien Mahida, mibien Harsa, ⁵⁵ mibien Verkos, mibien Sisara, mibien Dema, ⁵⁶ mibien Nasia, mibien Hatifa, ⁵⁷ mibien servijerien Salomon : mibien Sotai, mibien Soferet, mibien Ferouda, ⁵⁸ mibien Jaala, mibien Darkon, mibien Giddel, ⁵⁹ mibien Safatia, mibien Hatil, mibien Boc'heret ha Hasebaim, mibien Amon.

⁶⁰ An holl Netiniz ha mibien servijerien Salomon : tri c'hant daouzek ha pevar-ugent.

⁶¹ Ha sed amañ ar re a oa pignet eus Telmela, Telharsa, Keroubin, Addon hag Emmer, ha n'o devoa ket gallet disklêriañ o zi tadel nag o gouenn, na ma oant Israeliz : ⁶² Mibien Dalaia, mibien Dobia, mibien Nekoda : c'hwec'h kant daou ha daou-ugent ; ⁶³ ha beleien : mibien Hobia, mibien Akos, mibien Barzellai, en devoa kemeret a-douez merc'hed Barzellai, ar Gileadiad, da wreg hag a voe galvet diwar e anv. ⁶⁴ Ar re-se a glaskas o skrid ganedigezh hep e gavout ; hag e voent lavaret dic'hlan, a-ziouzh belegiezh.

⁶⁵ Hag e lavaras ar gouarner dezho chom hep debrñ eus ar santel-santelañ ken na vefe bezant ur beleg evit an Ourim ha

Toumim. ⁶⁶Ar vodadeg a-bezh a oa : daou vil ha daou-ugent tri c'hant tri-ugent, ⁶⁷hep kontañ o servijerien ha mitizhien, a oa seizh mil tri c'hant seizh ha tregont.

Hag e oa ivez kanerien ha kanerezed, daou c'hant pemp ha daou-ugent.

⁶⁸Kañvaled, pevar c'hant pemp ha tregont ; ezen, c'hwec'h mil seizh kant ugent ; ⁶⁹ha darn eus ar pennoù tadel a roas evit an oberoù, ar gouarnner a roas evit an teñzor : en aour, mil drakm ; hanafiou, hanterkant ; tonegoù beleien, pemp kant tregont ; ⁷⁰ha penntieien all a roas da deñzor an oberoù : en aour, ugent mil drakm ; hag en arc'hant, daou vil daou c'hant minenn ; ⁷¹hag e voe roet gant nemorant ar bobl : en aour, ugent mil drakm ; hag en arc'hant, daou vil minenn ; ha tonegoù beleien, seizh ha tri-ugent.

⁷²Hag e chomas ar veleien, al Levidi, ar borzhierien, ar ganerien, tud eus ar bobl, hag an Netiniz, hag an holl Israeliz en o c'hêrioù.

Hag ec'h erruas ar seizhvet miz, hag e oa bugale Israel en o c'hêrioù.

Gouel al Logelloù.

8 ¹Hag en em vodas ar bobl a-bezh evel un den war al leurenn a zo dirak dor an Dour. Hag e lavarjont da Esdras, ar skrib, degas levr Lezenn Moizez, en devoa kemennet an Aotrou da Israel. ²Hag e tegasas Esdras, ar beleg, al Lezenn dirak ar vodadeg, enni patred ha merc'hed, ha kement hini en devoa an oad a skiant. Bez' e oa kement-se en deiz kentañ eus ar seizhvet miz. ³War ar blasenn a zo dirak Dor an Dour, e lennas al Levr, adalek ar mintin abred betek kreiz an deiz, dirak ar baotred, ar merc'hed ha kement hini en devoa an oad a skiant : an holl bobl a zigore o divskouarn da glevout mat lenn Levr al Lezenn.

4 Esdras, ar sekretour, a oa war ul leurenn-goad. kempennet a-ratozh-kaer evit kement-se. En em zerc'hel a rae en e gichen Matatias, Sema, Anania, Ouria, Helkia, Maasia, a-zehou dezhañ ; hag a-gleiz : Pedaia, Misaël, Melkia, Hasoum, Hasbadana, Zakaria, Mosollam. ⁵Hag e tigoras Esdras al levr a-wel d'an holl bobl - rak uheloc'h e oa egeto - ha raktal m'en devoa hen digoret ez eas an holl bobl en he sav. ⁶Neuze Esdras a vennigas an Aotrou,

8, 1 levr Lezenn Moizez : d.l.e. ar Pentateuk,

an Doue bras, hag ar bobl a-bezh savet o daouarn ganto, a respontas : Amen ! Amen ! Ha goude-se e plegjont hag e stoujont dirak an Aotrou, o genou ouzh an douar. ⁷Ha Yesoua, Bani, Serebia, Jamin, Akoub, Sabetai, Hodia, Maasia, Kelita, Azarias, Jozabad, Hanan, Palaia - al Levidi - a gelenne al Lezenn d'ar bobl, hag an dud e-pad ar c'heit-se a oa en o sav. ⁸Hag e lenned el levr, e Lezenn Doue, ez-fraezh, en ur zisplegañ ar gerioù evit bezañ komprenet, a-feur ma veze lennet.

⁹Hag e lavaras Nehemias, - hemañ a oa gouarnner - hag Esdras, ar beleg ha skrib, hag al Levidi a gelenne ar bobl, d'ar bobl a-bezh : "An deiz-mañ a zo un deiz santel evit an Aotrou, hon Doue ; arabat deoc'h bezañ trist na gouelañ." Rak an holl bobl a leñve o klevout komzoù al Lezenn.

¹⁰Hag e lavaras c'hoazh dezho : "It, debrith kig druz, evit boesonioù dous, ha kasit lodennoù d'ar re n'o deus aozet netra evito o-unan. Rak an deiz-mañ a zo un deiz santel evit an Aotrou Doue. Arabat deoc'h bezañ trist, rak levenez an Aotrou Doue eo ho nerzh !"

¹¹Hag al Levidi a reas d'an holl dud chom sioul, o lavarout : "Tavit ! An deiz-mañ a zo santel. Arabat deoc'h bezañ glac'haret".

¹²Mont a reas eta an holl bobl da zebriñ, da evañ ha da gas o lod d'ar re all, ha d'en em reiñ d'ul laouenedigezh vras, rak komprenet o devoa ar pezh a oa bet displeget dezho.

¹³An deiz war-lerc'h en em vodas penntieien ar bobl a-bezh, ar veleien hag al Levidi e-tal Esdras, ar skrib, evit prederiañ war gomzoù al Lezenn. ¹⁴Hag e kavjont skrivet el Lezenn en devoa gourc'hemennet an Aotrou dre Voizez, e tlee chom bugale Israel e logelloù e-kerz gouel ar seizhvet miz. ¹⁵Kerkent ha klevet-se, e lakjont da dremen un embann dre o holl gêrioù hag e Jeruzalem da lavarout : "Kit d'ar menez ha degasit deliadur olived ha deliadur gwez coulek, deliadur meurta ha deliadur palmez, deliadur gwez bodek, evit ober logelloù evel ma-z eo skrivet". ¹⁶Hag ez eas ar bobl, hag e tegasjont bodoùigoù hag e rejont logelloù, pep hini war e doenn hag er perzhier, e porzh Ti Doue ha war leurenn dor an Dour ha war leurenn dor Efrain.

¹⁷Ober a reas an holl vodadeg, ar re a oa

distroet eus an Harlu, logelloù, hag e chomjont el logelloù-se. N'o devoa ket graet, abaoe amzer Josoua, mab Noun, kement-all bugale Israel, betek an deiz-se. Hag e voe levenez vras-meurbet. ¹⁸Hag e voe lennet e levr Lezenn Doue bemdez, adalek an deiz kentañ betek an deiz diwezhañ, ha graet e voe ar goul seizh deiz-pad, ha d'an eizhvet deiz e voe klozadur hervez boaz.

Lid ar binijenn.

⁹ D'ar pevare deiz warn-ugent eus ar miz en em vodas bugale Israel evit ur yun, gant seier, ha douar warno. ²Hag en em zisrannas gouenn Israel diouzh holl vibien an estren, hag en o sav, ec'h anzavjont o fec'hedoù ha faziou o zadou. ³Ha pa voent savet, e lennjont e levr Lezenn an Aotrou, o Doue, e-pad ur c'hard eus an deiz, hag e-pad ur c'hard all e kofezjont hag e stoujont dirak an Aotrou, o Doue.

⁴Hag e pignas war ul leurenn al Levidi Yesoua, Bani, Kadmihel, Sebania, Bouni, Serebia, Bani, Kanani, da youc'hal a vouezh uhel etrezek an Aotrou, o Doue. ⁵Hag e lavaras al Levidi Yesoua, Kadmihel, Bani, Hasabneia, Serebia, Hodia, Sebania, Petahia :

"Savit, bennigit an Aotrou, ho Toue, a-viskoazh ha da viken !

Ra vezo benniget da Anv gloriuz, uheloc'h eget pep bennoz ha pep meuleudi !

⁶Te, Aotrou, ha Te da-unan, ac'h eus graet an neñvou, ha neñv an neñvou, hag o holl strolladoù, an douar ha kement tra a zo warnañ,

ar morioù ha kement a zo enno ;
Te a ro buhez d'an holl, ha strolladoù an neñvou : dirazout emaint o stouñ.

⁷Te eo, Aotrou, an Doue en deus dibabet Abram,

e dennet diouzh Our ar Galdeiz, ha lakaet e anv Abraham.

⁸O vezañ kavet e galon feal ez-keñver, ec'h eus divizet gantañ un emglev, evit reiñ bro ar Ganaaniz, Hitiz, Amoriz, Pereziz, Jebousiz ha Gergesiz, he reiñ d'e lignez, hag ec'h eus sevenet da

lavar, rak reizh ez out.

⁹Gwelet ec'h eus reuz hon tadoù en Egipt, o c'hlemmoù ac'h eus klevet e-kichen Mor ar Broenn.

¹⁰Hag ec'h eus sevenet sinoù ha burzhodoù a-enep Faraon

hag e holl servijerien hag a-enep holl dud e vro,

rak gouzout a raes e oant bet dichek en hor c'heñver ;

hag ec'h eus graet dit un anv betek hiziv.

¹¹Ar mor ac'h eus faoutet dirazo, hag ez int tremenet e-kreiz ar mor war ar sec'h,

met ar re a oa ouzh o heskinañ ac'h eus stlapet en islonkou,

evel ur maen en doureier meur.

¹²Gant ur peul koumoul ec'h eus o sturiet war an deiz,

gant ur peul tan e-kerz an noz, evit sklerijennañ dezho an hent a gerzhent gantañ.

¹³War venez Sinai ec'h eus diskennet, ha komzet ganto eus an Neñvou ;

roet dezho reolennoù reizh, lezennoù gwir, urzhioù ha gourc'hemennoù mat.

¹⁴Da Sabad santel ac'h eus desket dezho, ha gourc'hemennoù,

urzhioù hag ul Lezenn ac'h eus kemennet dezho dre Voizez, da servijer.

¹⁵Bara eus an neñvou ac'h eus roet dezho evit o naon,

dour eus ar roc'hell ac'h eus tennet dezho evit o sec'hed,

ha lavaret dezho mont da c'hounit ar vro az poa savet da zorn reiñ dezho.

¹⁶Met bet eo hon tadoù dichek, reut o choug, disentus ouzh da c'hourc'hemennoù.

¹⁷N'o deus ket mennet sentiñ, disoñj ma-z int bet eus ar burzhodoù ac'h eus graet evito,

ha, reut o choug, o deus lakaet en o fenn distreiñ d'o sklavelezh en ur zispac'hañ.

Met te, Aotrou, a zo un Doue a bardon, a c'hras hag a druez,

gorrek da gounnariñ ha bras en madelezh ; n'ec'h eus ket o dilezet,

¹⁸zoken p'o deus graet ul leue teuz hag o deus lavaret :

Hemañ eo da Zoue ; en deus da savet eus an Egipt !

8, 15 evel ma-z eo skrivet : sell. Lv 23, 33-43.

8, 18 klozadur, pe : ur vodadeg vras.

9, 5 da Anv gloriuz : g.e.g. Anv da c'hloar.

9, 6 neñv an neñvou : an neñvou uhelañ.

9, 13 lezennoù gwir : heb. lezennoù a wirionez.

9, 14 da shabat santel : heb. shabat da santelezh.

9, 15 az poa savet da zorn : d.l.e. az poa touet.

Ha se a oa ober un dismegañs vras.

¹⁹ Ha te, trugarezus-meurbet, n'ac'h eus ket o dilezet er gouelec'h :

Ar peul koumoul ne dec'he ket diouzh o c'hichen war an deiz, evit o sturiañ en hent, nag ar peul-tan da noz, evit sklerijennañ dezho an hent a gerzhent gantañ.

²⁰ Da spered mat ac'h eus roet evit lakaat poell enno,

ha da vanna n'ac'h eus ket nac'het outo, ha dour ac'h eus roet dezho evit o sec'hed.

²¹ E-pad daou-ugent vloaz ec'h eus pourvezet boued dezho er gouelec'h, n'o deus ket bet diouer : o mantilli ne oant ket teuc'het, nag o zreid koeñvet.

²² Roet ec'h eus dezho rouantelezhioù ha pobladoù lodennet ha bonnet evito, hag aloubet o deus bro Sehon ha bro roue Hesebon, ha bro Og, roue ar Basan.

²³ Hag o mibien ac'h eus graet niverus evel stered an neñvoù,

hag o c'haset d'ar vro az poa prometet d'o zadoù ez afent d'he ferc'hennañ.

²⁴ Hag ez eo deuet o mibien, hag o deus perc'hennet ar vro ;

hag ec'h eus sujet dirazo annezidi ar vro, ar Ganaaniz, hag o lakaet en o dorn, gant o rouaned ha tud ar vro, evit ober ganto evel ma plije dezho.

²⁵ Kemeret o deus kêrioù mogeriet ha douar strujus,

tapet tier leun a bep seurt madoù, puñsoù toullet, olivezegi, gwez-frouezh e-leizh ;

hag o deus debret o gwale'h, deuet int blouc'h ha bet o deus plijadur dre da vadelezh vras.

²⁶ Met disentet o deus ha dispac'het a-enep dit,

hag o deus taolet da Lezenn a-dreñv o c'hein,

ha da brofeded o deus lazhet, dre ma testenient a-enep dezho evit o lakaat da zistreiñ davedout, ha graet o deus ledouedoù bras.

²⁷ Hag o lakaet ec'h eus etre daouarn o enebourien, o deus gwasket warno.

Ha pa oant gwasket o deus klemmet war-du ennout,

hag eus an Neñvoù ec'h eus klevet, ha trugarezus-meurbet,

ec'h eus roet dezho salverien d'o saveteiñ diouzh dorn o gwaskerien.

²⁸ Met kerkent ha m'o deus bet diskuizh, ez int adkroget da ober an droug dirazout,

hag ec'h eus o dilezet e dorn o enebourien, a zo bet trec'h warno.

Hag a-nevez o deus skrijet war-du ennout, hag eus an Neñvoù ec'h eus selaouet, hag o saveteet, hervez da drugarez vras, meur a wech.

²⁹ Kaer az poa testiñ a-enep dezho evit o lakaat da zistreiñ d'az Lezenn,

dichek evel ma oant, e tisentent ouzh da c'houre'hemennoù,

ha da reolennoù, pec'het o deus a-enep dezho ;

ha koulskoude pa ra an den diouto, e vev drezo.

Ha graet o deus skoaz disuj ha choug reut ha n'o deus ket sentet.

³⁰ Pasianted ac'h eus bet ganto e-pad bloavezhioù niverus,

testet ec'h eus a-enep dezho gant da spered, dre da brofeded,

ha n'o deus ket roet skouarn.

Neuze ec'h eus o lakaet etre daouarn pobladoù ar broioù.

³¹ Met, trugarezus-meurbet, n'ec'h eus ket lezet ar re-mañ d'o echuiñ,

n'ec'h eus ket o dilezet, rak un Doue trugarezus ha truezus ez out-Te.

³² Ha bremañ, hon Doue, Doue bras, galloudus ha spouronus,

a vir an emglev hag ar fealded,

gant na vo ket re nebeut dirazout an holl drubuilhoù hon eus bet, ni,

hor rouaned, hor priñsed, hor beleien, hon tadoù ha da bobl a-bezh,

adal deizioù rouaned Asiria betek hiziv.

³³ Bet out reizh gant ar pezh a zo deuet warnomp,

ar wirionez ac'h eus graet ha ni eo an droug hon eus graet.

³⁴ Hor rouaned, hor priñsed, hor beleien, hon tadoù n'o deus ket sevenet da Lezenn,

n'o deus ket sentet ouzh da c'houre'hemennoù

nag ouzh an testenioù ac'h eus testet a-enep dezho.

³⁵ Daoust m'o deus bet ur rouantelezh hag un eürusted vras,

bet roet dezho ganit, en ur vro ec'hon ha strujus az poa lakaet dirazo,

n'o deus ket da servijet ha n'int ket distroet diouzh o oberoù fall.

³⁶ Ha setu, hiziv ez omp sklaved hag an douar ac'h eus roet d'hon hendadoù

evit debriñ e frouezh hag e vadoù,

ac'hanta, setu ni sklaved warnañ !

³⁷E drevadoù fonnus a zo evit ar rouaned ac'h eus lakaet warnomp en abeg d'hor pec'hedoù ; war hon c'horfoù ez int mistri ha war hol loened, evel ma plij dezho : en dienez vras emamp !"

An Emglev adskoulmet.

10 ¹"War gement-se, ni a ziviz un emglev gwirion, dre skrid, dindan sielloù hor priñsed, hol Levidi, hor beleien".

²Ha war ar sielloù : Nehemias, ar gouarner, mab Hakalia, Sedekias, ³Saraias, Azarias, Jeremias, ⁴Pasour, Amarias, Melkia, ⁵Hatous, Sebania, Melouc'h, ⁶Harim, Meremot, Abdias, ⁷Daniel, Genton, Barouk, ⁸Mosollam, Abia, Miamin, ⁹Maazia, Belgai, Semeia : ar re-mañ a oa beleien.

¹⁰Hag al Levidi : Yesoua, mab Azania, Bennoui, ur mab da Henadad, Kadmihel, ¹¹hag o breudeur : Sebania, Hodia, Kelita, Palaia, Hanan, ¹²Mic'ha, Rohob, Hasabia, ¹³Zakour, Serebia, Sebania, ¹⁴Hodia, Bani, Baninu.

¹⁵Pennou ar bobl : Pareos, Pahat-Moab, Elam, Zetua, Bani, ¹⁶Bouni, Azgad, Bebai, ¹⁷Adonias, Begouai, Adin, ¹⁸Ater, Ezekias, Azour, ¹⁹Hodia, Hasoum, Besai, ²⁰Haref, Anatoth, Nebai, ²¹Megfias, Mosollam, Hezir, ²²Mesezabel, Sadok, Jeddua, ²³Peltia, Hanan, Anaia, ²⁴Ozea, Hanania, Hasoub, ²⁵Alohes, Falea, Sobec, ²⁶Rehoum, Hasabna, Maasia, ²⁷Ahias, Hanan, Anan, ²⁸Melouc'h, Harim, Baana.

²⁹Ha nemorant ar bobl, beleien, Levidi, porzhierien, kanerien, Netiniz, hag an holl re a oa en em rannet diouzh pobloù ar broioù evit heuilh Lezenn Doue, gant o gwiragez, o mibien hag o merc'hed, an holl re o devoa skiant da gompren, ³⁰ar re-se a stagas ouzh o breudeur, ouzh o uhelidi, hag a yeas betek ober al le, al ledoued da gerzhout hervez Lezenn Doue, roet dre Voizez, servijer Doue, o virout hag o seveniñ holl c'hourc'hemennou an Aotrou, - hon Doue - e reolennoù hag e urzhioù.

³¹Hag e touomp ne roimp ket hor merc'hed da dud ar vro hag o merc'hed ne gemerimp ket diouto evit hor mibien.

10, 34 ar bara profet, pe -kinnig, -bezañs (Er 25,30).
10, 37 evel ma-z eo skrivet : sell. Er 13,1.

³²Digant tud ar vro a zegaso marc'hadourezh ha trevadoù da zeiz ar Sabad evit gwerzhañ ne vo kemeret netra da zeiz ar Sabad nag un deiz santel, hag e vo dilezet trevadoù ar bloavezhioù seizh hag ar prestoù a bep seurt.

³³Ha lakaat a reomp war hor c'hont, evel ur gourc'hemenn, reiñ diwar hor c'houst an drederenn eus ur shekel bep bloaz evit servij Ti hon Doue, ³⁴evit ar bara profet, ar c'hinnig peurbad, an holokost peurbad, ar Sabadoù, al loarioù-nevez, ar gouelioù, evit an traoù santel hag evit an dibec'hadennoù da zic'haouiñ evit Israel, hag evit holl oberoù Ti hon Doue.

³⁵Hag ar sord hon eus tennet evit profadenn ar c'hoad, ni, ar veleien, al Levidi hag ar bobl : da vezañ degaset da Di hon Doue, dre di tadel, d'an euriou divizet, a vloaz da vloaz evit ober tan war aoter an Aotrou, hon Doue, evel ma-z eo skrivet el Lezenn. ³⁶Hag e vo degaset preveudioù hon douar ha preveudioù pep frouezh a bep seurt gwez, a vloaz da vloaz, da Dempl an Aotrou ; ³⁷ha preveudioù hor mibien hag hol loened, evel ma-z eo skrivet el Lezenn ; preveudioù hor chatal hag hon deñved a vo da zegas da Di hon Doue, d'ar veleien a ra al lidoù e Ti hon Doue. ³⁸Preveudioù hon toaz, hon erlamadoù, frouezh pep gwezen, ha fro hag coul a vo degaset d'ar veleien, da salioù Ti hon Doue, ha deog hon douar d'al Levidi. Ar re-mañ, al Levidi, o devoa an deog diwar an holl gêrioù ma labouromp.

³⁹Hag e vo ur beleg, mab da Aaron, gant al Levidi pa zeogint, hag al Levidi a savo deog an deog evit Ti hon Doue e salioù ti an teñzor. ⁴⁰Rak d'ar salioù-se e tegaso bugale Israel ha mibien Levi an erlamadoù gwinizh, fro hag coul. Hag eno e vo listri ar santual hag ar veleien-liderien, ar borzhierien hag ar ganerien. Evel-se ne vo ket dilezet Ti hon Doue.

Adpoblatur Jeruzalem.

11 ¹Hag e chomas renerien ar bobl e Jeruzalem ; ha nemorant ar bobl a dennas ar sord, unan diwar zek, da chom e Jeruzalem, ar gêr santel, an nav lodenn er c'hêrioù all. ²Hag e vennigas ar bobl an holl dud a asante chom e Jeruzalem. ³Setu

10, 38 kêrioù hor goundidgezh, pe : ar c'hêrioù ma labouromp (ma azeulomp) enno.

pennrenerien ar rannvro a chomas e Jeruzalem ; e kêrioù Youda e voe o chom pep hini en e goumanant, en e gêr, Israeliz, beleien, Levidi, Netiniz ha mibien servijerien Salomon.

⁴E Jeruzalem eta e voe o chom mibien da Youda ha mibien da Venjamin. Eus mibien Youda : Ataias, mab Ozias, mab Zakaria, mab Amaria, mab Safatia, mab Malaleel, mab da Bares ; ⁵Maasia, mab Barouk, mab Kolhoza, mab Hazia, mab Adaia, mab Ioiarib, mab Zakaria, mab ur Siloniad.

⁶Holl vibien Bares, a chomas e Jeruzalem, a voe pevar c'hant eizh ha tri-ugent gwaz kadarn.

⁷Ha sed amañ mibien Venjamin : Sallou, mab Mosollam, mab Joed, mab Pedaia, mab Kolaia, mab Maasia, mab Eteel, mab Jesaia, ⁸ha war e lerc'h nav c'hant eizh warn-ugent. ⁹Ha Yoel, mab Zec'hri, a voe rener warno, ha Joudas, mab Asana, war ar gêr evel eil rener.

¹⁰Beleien : Jedaia mab Joiarib, Jakin, ¹¹Saraia mab Helkia, mab Mosollam, mab Sadok, mab Meraiot, mab Ac'hitob, gouarner Ti Doue, ¹²hag o breudeur a rae labour en Ti : eizh kant daou warn-ugent ; hag Adaia, mab Jeroham, mab Felelia, mab Amsi, mab Zakaria, mab Pasour, mab Melkia, ¹³hag e vreudeur, pennoù tadel ; daou c'hant daou ha daou-ugent ; hag Amasai, mab Azareel, mab Ahazi, mab Mosollamot, mab Emmer, ¹⁴hag o breudeur ; gwazed kadarn : kant eizh warn-ugent ; ha rener warno, Zabdiel, mab Hagedolim.

¹⁵Al Levidi a oa : Semeia, mab Hasoub, mab Ezrikam, mab Hasabia, mab Bouni, ¹⁶ha Sabetai, ha Jozabad, war labourioù diavaez Ti Doue, a oa eus pennoù al Levidi ; ¹⁷ha Mattanias, mab Mic'ha, mab Zebeda, mab Azaf, penn deraouer ar meuleudioù er bedenn ; ha Bekbekia, an eil e-touez e vreudeur, hag Abda, mab Samoua, mab Galal, mab Iditoun. ¹⁸An holl Levidi er gêr santel a oa daou c'hant pevar ha pevar-ugent.

¹⁹Hag ar borzhierien : Akoub, Telmon, gant o breudeur, diwallerien an dorjoù : kant daouzek ha tri-ugent.

²⁰Ha nemorant Israel, beleien, Levidi, a oa en holl gêrioù Youda, pep hini en e hêrezh.

11, 3 ar rannvro : bro Youda ; Netiniz : servijerien, mevelien e servij al Levited.

11, 27 he c'hêriadennoù : heb. he merc'hed.

²¹An Netiniz a oa o chom en Ofel, ha Siha ha Gasfa a rene war an Netiniz.

²²Rener al Levidi e Jeruzalem a oa Ozi, mab Bani, mab Hasabia, mab Mattanias, mab Mic'ha, eus mibien Azaf, kanerien e servij Ti Doue. ²³Ur c'hemennadur a-berzh ar roue o devoa bet, un dlead evit ar gannerien evit pep deiz. ²⁴Ha Petaia, mab Mesezabel, eus mibien Zara, mab Youda, a oa darn ar roue evit holl aferioù ar bobl.

²⁵Hag er c'hêriadennoù war ar maez, e oa mibien Youda o chom : e Karia-Tarbe hag he c'hêriadennoù, e Dibon hag he c'hêriadennoù, en Kabseel hag he gwilajennoù, ²⁶hag e Yesoua, e Molada, e Betfelet, ²⁷e Asarsual, e Bersabea hag he c'hêriadennoù, ²⁸e Siklag, e Moc'hona hag he c'hêriadennoù, ²⁹en En-Remon, e Sorea, e Yarmout, ³⁰e Zanoa, Odollam, hag o gwilajennoù, Lakis hag he maeziou, Azeka hag he c'hêriadennoù. Hag e voe o c'hampoù adalek Bersabea betek traonienn Ennom.

³¹Ha mibien Venjamin a voe, adalek Gabaa, e Mac'hmas, Aia, Betel hag he c'hêriadennoù, ³²Anatot, Nov, Anania, ³³Asor, Rama, Gettaim, ³⁴Hadid, Seboim, Neballat, ³⁵Lod, Ono, traonienn an Artizaned.

³⁶A-douez al Levidi, darn eus Youda a yeas da Venjamin.

Beleien ha Levidi.

12 ¹Ha sed amañ ar veleien hag al Levidi a bignas gant Zorobabel, mab Salatiel, ha Josoua : Saraia, Jeremias, Esdras, ²Amarias, Melouc'h, Hatous, ³Sec'henia, Rehoun, Meremot, ⁴Addo, Genton, Abia, ⁵Miamin, Maadia, Belga, ⁶Semeia, Joiarib, Jedaia, ⁷Sallou, Amok, Helkia, Jedaia : ar re-se a oa pennoù tadel ar veleien hag o breudeur, e deizioù Yesoua.

⁸Al Levidi : Yesoua, Bennoui, Kadmiel, Serebia, Jouda, Mattanias, a oa karget eus kan ar meuleudioù, eñ hag e vreudeur ; ⁹Bekbekia hag Ani, o breudeur, a oa dirazo, en o c'hargoù.

¹⁰Yesoua a engehentas Joakim, ha Joakim a engehentas Eliasib, hag Eliasib a engehentas Joiada ; ¹¹ha Joiada a engehentas Jonatan, ha Jonatan a

11, 36 lavarenn amsklaer en destenn.

12, 1 a bignas : d.l.e. a zeuas eus an harlu.

engehentas Jadua.

¹²Hag e deizioù Joakim o devoa ar veleien da bennou tadel : evit Saraia, Maraia ; evit Jeremias, Hanania ; ¹³evit Esdras, Mosollam ; evit Amaria, Jehohanen ; ¹⁴evit Melic'hou, Jonatan, evit Sebania, Jozef ; ¹⁵evit Harim, Ednas ; evit Meraiot, Helkia ; ¹⁶evit Ido, Zakaria ; evit Genton, Mosollam ; ¹⁷evit Abia, Zec'hri ; evit Miamin (... ?) ; evit Maadia, Peltia ; ¹⁸evit Belga, Samoua ; evit Semeia, Jonatan ; ¹⁹evit Joiarib, Mattanai ; evit Jedaia, Ozi ; ²⁰evit Sellas, Kelaia ; evit Amok, Heber ; ²¹evit Helkia, Hasabia ; evit Jedaia, Natanael.

²²Al Levidi, e deizioù Eliasib, Joiada, Johanan ha Jadua, a voe enskrivet, ar pennoù tadel hag ar veleien, betek ren Darius ar Persiz.

²³Mibien Levi, ar pennoù tadel, a voe enskrivet war levr Istor an amzer-se, betek amzer Johanan, mab Eliasib. ²⁴Pennoù al Levidi a oa : Hasabia, Serebia, Josoua, mab Kadmiel, hag o breudeur dirazo evit meuliñ, trugarekaat, hervez gourc'hemenn David, den-Doue, gward war-lerc'h gward. ²⁵Mattanias, Bekbekia, Abdias, Mosollam, Telmon, Akoub, a oa gwarded, porzhierien oc'h ober gward war diez-dastum an dorjoù. ²⁶Ar re-se a oa e deizioù Joakim, mab Yesoua, mab Josedek, hag e deizioù Nehemias, ar gouarner, hag Esdras, ar belez-skriv.

²⁷Pa voe dedi moger Jeruzalem, e voe klasket al Levidi eus pep lec'h evit o degas da Jeruzalem da ober an dedi-se gant levez, meuleudioù ha kanennoù gant simbalennoù, lourennoù ha telennou. ²⁸En em vodañ a reas mibien ar ganerien eus ar bann tro-dro da Jeruzalem hag eus gwilajennoù an Netofatiz, ²⁹hag eus Bet-ha-Gilgal, hag eus maezioù Gabaa hag Azmavet, rak gwilajennoù o devoa savet ar ganerien tro-war-dro da Jeruzalem.

³⁰Hag en em c'hlnaas ar veleien hag al Levidi, hag e voe glanaet ar bobl, an dorjoù hag ar voges. ³¹Hag e lakais da bignat priñsed Youda ouzh krec'h war ar voges, hag e lakais daou laz-kanañ da ober lidkerzh, unan a-zehou, war ar voges, etrezek dor an Teil. ³²Hag ez eas war o lerc'h Osaia hag un hanter eus priñsed Youda, ³³hag Azarias, Esdras, Mosollam, ³⁴Judas, Benjamin, Semeia, Jeremias, ³⁵ha 12, 36 binvioù-seniñ David : sell. 1 Dan. 23,5.

mibien ar veleien gant trompillou : Zakaria, mab Jonatan, mab Semeia, mab Mattanias, mab Zakour, mab Azaf, ³⁶hag e vreudeur, Semeia, Azareel, Malalai, Galalai, Maai, Natanael, Jouda, Hanani, gant binvioù-seniñ David, den-Doue. Hag Esdras, ar skriv, a oa en o raok. ³⁷Ouzh dor ar Stivell, a-dal dezho, ar re-se a grasas derezioù Kêr David, dre grapenn ar voges, a-us da di David, betek dor an Dour, ouzh ar reter.

³⁸Hag an eil laz-kanañ a yeas a-gleiz, ha me a-dreñv dezhañ, gant un hanter eus an dud, war ar voges, a-us da dour ar Forniou, ha betek ar voges ledan, ³⁹hag a-us da zor Efraim, d'an nor Gozh, da zor ar Pesked ha tour Hananeel, ha da dour ar C'hant, betek dor an Deñved, evit arsav ouzh dor an Toull-bac'h.

⁴⁰Hag en em zalc'has an daou laz-kanañ e Ti Doue, ha me hag un hanter eus ar renerien ganin, ⁴¹hag ar veleien Eliakim, Maasia, Miamin, Mic'haia, Elioenai, Zakaria, Hanania, gant trompillou, ⁴²ha Maasia, Semeia, Eleazar, Ozi, Johanan, Melkia, Elam, Ezer. Hag e voe klevet ar ganerien, hag Izrahia en devoa ar garg anezho. ⁴³Hag e voe graet aberzhou bras en deiz-se, hag e voe levez, rak Doue en devoa roet levez vras. Ar merc'hed hag ar vugale ivez a oa laouen, hag e voe klevet levez Jeruzalem er peelder.

⁴⁴Hag e voe lakaet e karg, en deiz-se, gwazed, war salioù ar mirlec'hioù evit an erlamadoù, ar preveudioù, an deogoù da serriñ enno eus maezioù ar c'hèrioù, al lodoù merket gant al Lezenn evit ar veleien hag al Levidi, rak levez a oa e Youda dre ma oa bet lakaet e garg ar veleien hag al Levidi, ⁴⁵ha dre ma raent servij o Doue ha ma evshaent evit ar c'hlandigezh, hag ar ganerien hag ar borzhierien a rae ivez hervez gourc'hemenn David, pe Salomon, e vab.

⁴⁶Rak e deizioù David hag Azaf, diagent, e oa penn-ganerien, ha kanou a veuleudi hag a drugarez da Zoue. ⁴⁷Hag Israel a-bezh, e deizioù Zorobabel hag e deizioù Nehemias, a roe lodoù d'ar ganerien ha d'ar borzhierien, deiz-ha-deiz, hag an traou-se a veze santelaet evit al Levidi, hag al Levidi a santelae evit mibien Aaron.

Adreizhadurioù Nehemias.

13¹ En deiz-se e voe lennet e levr Moizez ouzh divskouarn ar bobl, hag e voe kavet skrivet ennañ ned afê ket, nepred, an Amoriz nag ar Moabiz e kevredigezh Doue, ² peogwir n'o devoa ket degemeret bugale Israel gant bara ha dour, ha dre m'o devoa paet a-enep dezho Balaam evit o mallozhiñ ; nemet en devoa troet hon Doue ar vallozh e bennoz. ³ Kercent ha klevet al lezenn-se, e voe rannet an holl veskaj diouzh Israel.

⁴ A-raok se, Eliasib, ar beleg lakaet war gambrù Ti hon Doue, kar-tost da Dobia, ⁵ en devoa graet evitañ ur sal vras, e-lec'h ma veze lakaet, a-raok, ar profoù, an ezañs, al listri, deog ar gwinizh, ar gwin hag an eoul, ar pezh a oa gourc'hemennet evit al Levidi, ar ganerien hag ar borzhierien, hag an erlamadoù evit ar veleien.

⁶ E-keit-se ne oan ket e Jeruzalem, rak er bloaz daou-ha-tregont eus Artakserkses, roue Babilon, e oan addeuet davet ar roue. Met a-benn ur pennad e kimiadis diouzh ar roue. ⁷ Erruet e Jeruzalem, e komprenis an droug en devoa graet Eliasib gant Tobia, o reiñ dezhañ ur gambr e porzhioù Ti Doue. ⁸ Hag e voe droug ennon, meurbet, hag e taolis holl arrebeuri ti Tobia er-maez eus e gambr. ⁹ Hag e lavaris glanaat ar c'hambrou, hag ec'h adlakais e-barzh taou Ti Doue, ar profoù hag an ezañs.

¹⁰ Hag e klevis ne veze ket lodoù al Levidi roet dezho hag e oa tec'het pep hini d'e bark, al Levidi hag ar ganerien a rae ar servij. ¹¹ Hag e c'hourdrouzis ar renerien, o lavarout : "Perak ez eo dilezet Ti Doue ?" Hag o bodañ hag o adlakaat a ris war o c'hargoù. ¹² Hag holl Youda a zegasas deog ar gwinizh, ar gwin nevez hag an eoul d'ar mirlec'hioù. ¹³ Hag e lakais da viret war ar stalioù-se Selemia, ar beleg, Sadok, ar skrib, Pedaia, ul Leviad, ha ganto, Hanan, mab Zakour, mab Mattanias, rak evel tud feal e veze sellet outo, ha dezho e oa lodennañ etre o breudeur.

¹⁴ Bez soñj ac'hanon, va Doue, en abeg da se ! N'ankoua ket an oberoù mat am eus graet evit Ti va Doue hag evit e servijoù.

¹⁵ En deizioù-se e welis, e Youda, darn o voustrañ er gwaskelloù d'ar Sabad, darn o charreat feskadoù, o sammañ an ezen gant gwin, rezin, fiez hag a bep seurt bec'hioù,

13, 26 lakaet da bec'hiñ : sell. 1 R 11,1-13.

d'o degas da Jeruzalem e deiz ar Sabad, hag e voen test a-enep dezho en deiz ma werzhent o bitailh. ¹⁶ Turiz, a oa o chom dre eno, a zegase pesked ha pep seurt marc'hadourezh hag o gwerzhe, d'ar Sabad, da vibien Youda, e Jeruzalem. ¹⁷ Hag e c'hourdrouzis uhelidi Youda, hag e lavaris dezho : "Pebezh tra fall a rit aze, o tisakrañ devezh ar Sabad ! ¹⁸ Daoust ha n'eo ket dre ma rae evel-se ho tadoù, en devoa kaset hon Doue warno an holl reuzioù-mañ ha war ar gêr-mañ ? Ha c'hwi a gresk e fulor war Israel o tisakrañ ar Sabad !"

¹⁹ Ha pa voe dorioù Jeruzalem en disheol a-raok ar Sabad, e lavaris prenañ an talbennoù hag e lavaris chom hep o digeriñ betek goude ar Sabad ; ha tud yaouank a lakais ouzh an dorioù, ma na vije ket degaset samm ebet da zeiz ar Sabad. ²⁰ Hag e nozvezhias marc'hadourien ha gwerzherien a bep seurt traoù er-maez eus Jeruzalem, ur wech pe ziv ²¹ Hag e testis a-enep dezho hag e lavaris dezho : "Perak nozvezhiañ dirak ar vogez ? Mar adkrogit ur wech, e kasin va dorn a-enep deoc'h". Adalek ar pred-se, ne zeujont ken d'ar Sabad. ²² Hag e lavaris d'al Levidi en em c'hlanaat ha dont evel gwarded an dorioù evit ober santelaat deiz ar Sabad. Evit-se ivez, bez soñj ac'hanon, va Doue, hag espern-me, ken bras eo da vadelezh !

²³ Hag en deizioù-se ivez, e welis Yuzevien o devoa degemeret gwragez eus Azot, Amon ha Moab ; ²⁴ hag o mibien, un hanter anezho, a gomze ashdodeg hep bezañ barrek da gomz ar yuzeveg, met yezh ur bobl pe un all. ²⁵ Hag o gourdrouz a ris hag o mallozhiñ ; hag e skois war hiniennoù hag o divlevis hag o aspedis dre Zoue : "Na roit ket ho merc'hed d'o mibien, ha na gerc'hit ket o merc'hed evit ho mibien-c'hwi nag evidoc'h ! ²⁶ Ha n'eo ket e se en deus pec'het Salomon, roue Israel ? Ha koulskoude e-touez pobloù niverus, ne oa ket bet ur roue eveltañ, karet e oa gant e Zoue, hag e lakaet en devoa Doue da roue war Israel a-bezh. Ac'hanta, lakaet e voe da bec'hiñ gant gwragez estren ! ²⁷ Hag ez eo deoc'h reiñ deomp ur vrud da ober kement a zroug, unan ken bras : bezañ treitourien e-keñver hon Doue, o kemer gwragez estren !"

²⁸ Hag a-douez mibien Joiada, mab Eliasib, ar beleg bras, e oa ur mab-kaer da

Sanaballat, an Horoniad ; hag e ris dezhañ skampañ diouzh va c'hichen.

²⁹Bez soñj anezho, va Doue ! Mastaret o deus ar velegiezh, emglev ar veleien hag al Levidi !

³⁰O glanaat a ris diouzh an holl reoù estren, ha lakaat a ris reolennoù evit ar veleien hag al Levidi, pep hini en e servij, hag evit kinnig koad d'ar mareoù divizet, hag evit ar preveudiou.

Bez soñj ac'hanon, va Doue, evit ar mad !

Levr Nehemias betek amañ.

Levr Tobit.

Euended ha deoliezh Tobit.

1¹ Istor Tobit, mab Tobiel, mab Ananiel, mab Adouel, mab Gabael, mab Rafael, mab Ragouel, eus gouenn Asiel, eus meuriad Neftali, ²a voc harluet e amzer Salmanasar, roue Asiria, eus Tisbe, a zo e kreisteiz Kades-Neftali, e Galilea Uhelañ, a-us da Aser, en tu all da hent ar C'huzh-Heol, en hanternoz da Fogor.

³Me, Tobit, am eus kerzhet dre hentoù ar wirionez, ha graet em eus ar mad e-pad holl zeizioù va buhez ; graet em eus kalz a aluzonoù d'am breudeur, d'am c'henvroiz hag a oa bet kaset asambles ganin d'an harlu da Vro-Asiria, da Ninive.

⁴Ha pa oan em bro, war zouar Israel, pa oan yaouank, holl veuriad Neftali, va hendad, en em zistagas diouzh tiegezh David, va zad, ha diouzh Jeruzalem, ar gêr bet dibabet a-douez holl veuriadoù Israel, e sell da aberzhiñ evit holl veuriadoù Israel, ha lec'h ma oa bet kensakret an Templ, chom-lec'h Doue, savet eno evit an holl rummadoù da viken. ⁵Va holl vreudeur ha tiegezh Neftali, va hendad, a aberzhe, int, d'al leue en devoa graet Jeroboam, roue Israel, e Dan, war holl venezioù Galilea.

⁶Ha me, va-unan, a yae alies da Jeruzalem evit ar gouelioù, hervez ma-z eo skrivet evit Israel a-bezh evel gourc'hemenn peurbad : ar preveudioù, ar re gentañ-ganet, deog ar chatal ha kentañ-touz an deñved, e tereden ganto da Jeruzalem, ⁷hag o roen d'ar veleien, mibien Aaron, evit an aoter ; ha deog ar gwinizh, ar gwin, an eoul, ar greunadez, ar fiez hag ar frouezh all a roen da vibien Levi a servije e Jeruzalem. Hag an eil deog a saven en arc'hant, c'hwec'h vloaz diouzh renk, hag

Bez ez eo levr Tobit ar c'hentañ eus levrioù Bibl ar Seikont a zo nac'het gant ar Yuzevien hag ar Brotestanted. Holl ez int troet diwar un destenn c'hresianek, met lod o deus bet ur skrid orin en hebraeg. Setu ar roll anezho : Tobit, Judit, Malabeed 1 ha 2, Furnez (Salomon), Furnez Sirac'h, Brout, ha «Lizher Jeremias». War-dro 200 KHS e vije bet aozet levr Tobit n arameeg pe en hebraeg. Un den feal d'an Aotrou eo Tobit, o vevañ en harlu gant e wreg Anna hag e vab Tobia. «Mat eo an Aotrou» eo ster an anv «Tobit» en he. Pennvenoz al lev a gaver er gwerzaad 14, 8 : «Servijit Doue e gwirionez, ha grit ar pezh a blij dezhañ».

1, 1 oberoù, pe fedoù : g.e.g. komzoù, traoù.

1, 2 e kreisteiz : g.e.g. e dehoù. Pa seller ouzh ar Sav-heol, ar c'hreisteiz a zo ouzh an dehoù ; Kudios...

ez aen d'e zispign e Jeruzalem bep bloaz.

⁸Hag e reiñ a raen d'an emzivadad ha d'an intañvezed ha d'an estrenien en em gave gant bugale Israel ; e zegas a raen hag e reiñ dezho d'an trede bloaz hag e tebremp anezhañ, hervez ar gourc'hemenn graet war e zivoud e Lezenn Moizez, hag hervez ar c'hemennadurioù roet gant Debora, mamm Ananiel, hon tad, rak va lezet emzivad en devoa va zad pa oa marvet.

⁹Ha pa oan deuet un den, e kemeris ur wreg eus lignez hor c'herentiez, hag ec'h enghentis diouti ur mab hag e anvis Tobia.

¹⁰Goude bezañ bet kaset d'an harlu e bro an Asiriz, pa oan harluet e oan aet da Nineve. Va holl vreudeur, ha re va gouenn, a zebre eus boued ar broadoù. ¹¹Me avat en em vire da zebrñ eus boued ar broadoù.

¹²Ha pa 'm boa soñj eus va Doue, a holl ene, ¹³e roas din an Uhelañ gras ha doare dirak Salmanasar, hag e prenen evitañ kement tra en deveze ezhomm. ¹⁴Mont a raen da Vedia, hag e raen prenadurioù evitañ betek e varv. Hag e lakais e ti Gabael, breur Gabri, e bro Vedia, ur yalc'had a zek talant arc'hant. ¹⁵Ha pa voe marv Salmanasar, e renas Senac'herib, e vab, war e lerc'h, ha hentoù Media a zigevredas ha n'hallen ken mont da Vedia.

¹⁶E deizioù Salmanasar em boa graet kalz aluzenoù d'am breudeur, reoù va gouenn : ¹⁷va bara a roen d'ar re naoniek, ha dilhad d'ar re noazh, ha mar gwelen unan bennak eus va broad, marv ha taolet a-dreñv da vogerioù Nineve, e touaren anezhañ. ¹⁸Ha mar lazhe Senac'herib unan bennak, pa zistroe o tec'hel diouzh Judea e deizioù ar varnedigezh a reas diouto roue an Neñvoù en abeg d'ar mallozhioù o devoa touet, e sebelen anezhañ, - rak kalz a lazhas, en e

Aser... Fogor... h.a. : N'eus ket tu da lavarout pelec'h e oa al lec'hioù pe ar c'hêrioù-mañ.

1, 5 sell. 1 R 12, 29

1, 6 hervez ma-z eo skrivet : sell. Er 23, 17.

1, 9 Tobia : Tobias, e gr.

1, 10 boued ar broadoù : meuzioù ar pobloù na oant ket eus pobl Israel ; Asouriz = Asiriz. "Ou" pe "u" a ya alies da "i" e gresianeg. Bro Sour en deus roet Siria eta.

1, 12 kael soñj eus Doue : sevenñ al Lezenn roet gant Doue d'e bobl.

1, 13 doare : neuz, kened.

1, 14 Media : rannvro veneziek etre an Tigris ha Mor Kaspia ; Ekbatan : kêrbenn bro Media, anvet Ahmeta en Edras 6, 2.

1, 18 Judea : Youda, Youdaia. O tec'hel kv. 2R 19, 37.

fulor, eus bugale Israel - laerezh a raen o c'horfoù evit o douarañ. O c'hask a reas Senac'herib ha n'o c'havas ket. ¹⁹Hag ez eas unan bennak eus Nineve da ziskuliañ d'ar roue war va divoud eo me o sebelie, ha me da guzhat. Hag e ouezis en devoa klevet ar roue diwar va fenn hag e oan klasket evit bezañ lakaet d'ar marv, hag em boe aon hag e tec'his dre guzh. ²⁰Hag e voe skrapet kement tra a oa din, ha ne voe lezet ganin netra a gement ne voe dilamet evit an teñzor real, nemet Anna, va gwreg, ha Tobia, va mab. ²¹Ha ne voe ket tremenet daou-ugent deiz ma voe lazhet gant e zaou vab, hag e tec'hjont da veneziou Ararat, hag e renas Asarhaddon, e vab, war e lerc'h, hag e kargas Ac'hikar, mab Anael, va breur, eus holl gontou e rouantelezh, hag hemañ en devoe beli war an holl velestrevezh. ²²Neuze ec'h erbedas Ac'hikar evidon, hag e tistrois da Nineve. Ac'hikar end-eeun a oa mestr-hanafer, war ar sielloù, pennverour ha penn-arc'hantour dindan Senac'herib, roue an Asiriz, ha Asarhaddon en devoa e lakaet en eil renk : un niz e oa din hag eus va c'herentiezh.

Tobit amprouet.

2 ¹D'ar c'houlz ma oa roue Asarhaddon e tistrois d'am zi, hag e voe rentet din va gwreg Anna ha Tobia, va mab. Ha d'ar Pantekost, hor gouel, e voe evidon ul lein mat, hag ec'h azezis ouzh taol evit debriñ. ²Prest e oa an daol, ha dirazon e oa meuziou niverus ; neuze e lavarais d'am mab Tobia : "Va bugel, kae 'ta, ha kentañ paour a gavi eus a-douez hor breudeur harluet e Ninive hag a vir a-greiz kalon ar soñj eus an Aotrou Doue, gra dezhañ antren rak fellout a ra din e tebrje asambles ganin. Hast buan, va mab. Gortoz a rin ken na vi distro". ³Hag ez eas Tobia da glask ur paour bennak a-douez hor breudeur ; met distreiñ a reas hag e lavarais : "Tad !" Ha me da lavarout dezhañ : "Setu me, mabig !" Hag oc'h elgeriañ e lavarais : "Tad, sellit 'ta, unan eus hor c'henvroiz a zo bet lazhet. Hen taolet o deus war ar blasenn ; hag eno-emañ bepred, taget ma-z
1, 22 Ac'hic'har : den brudet gant e skrid 'Furnez Ac'hic'har', un dastumad krennlavarioù ha mojennoù a vro Assour.
2, 1 rentet din : ne oant ket bel lamet digantañ, met p'en devoa tec'het kuit, en devoa ranket dilezel anezho ; ec'h azezis ouzh taol ; g.e.g. e c'hourvezis

eo bet." ⁴Kerkent e oan em sav en ul lamm ; lezel a ris va fred hep bezañ e dañvaet, hag ez is da gerc'hat ar c'horf diwar ar blasenn hag hen lakais en ur gambr vihan da c'hortoz kuzh-heol evit e zouarañ. ⁵Pa oan distroet d'ar gêr e oan aet d'en em walc'hiñ, ha soñj am eus em boa debret va fred gant rann-galon. ⁶Neuze e teuas da soñj din eus komzoù ar profed, bet lavaret gant Amos diwar-benn Betel :

"Troet e vo ho kouelioù e kañvoù, Hag hoc'h holl ganaouennoù e klemmoù." Hag e oan en em lakaet da ouelañ. ⁷Neuze pa oa aet an heol da guzh, ez is da gluziañ d'e zouarañ. ⁸Ha va amezien a rae goap, o lavarout : "N'en deus ket aon ken ! Rak dija o deus lakaet klask warnañ evit hen lazhañ, en abeg d'an hevelep afer, hag e oa a-benn da dec'hel, hag a-nevez, setu eñ o touarañ ar re varv !"

⁹Ha d'an noz-se e kibellis hag ez is d'en em walc'hiñ ha goude e oan aet d'en em astenn harp ouzh moger porzh an ti evit kousket. Dizolo e oa va fenn abalamour d'an tommder. ¹⁰Ne ouien ket e oa golveni er voger a-us din, hag e kouezhas o failhañs tomm em daoulagad, o tegas takadoù gwenn. Mont a ris da gaout ar vezeien da vezañ louzaouet ganto, met seul vui ma lakaent traetoù din, seul vui e veze dallet va daoulagad gant ar gwennennoù, ken na zeus da vezañ dall ; hag e voen hep gwelout gant va daoulagad e-pad pevar bloaz. Ha va holl vreudeur a voe ankeniet gant ar pezh a oa degouezhet ganin. Ac'hikar a bourchasas din bevañs e-pad daou vloaz, kent dezhañ mont kuit da Elumaida.

¹¹D'ar mare-se, Anna, va gwreg, evit gounit ur gwenneg bennak a gemeras labourioù-merc'hed da ober. ¹²O c'has a rae en-dro d'ar re o roe dezhi da ober, hag ar re-mañ a baec anezhi. D'ar seizh a viz Meurzh ec'h echuas ur pezh-lien hag hen kasas d'ar pratikoù. Ar re-mañ a baec ar priz penn-da-benn, hag ouzhpenn, abalamour d'an danvez, e rojont ur c'havrig. ¹³Pa 'n em gavas du-mañ, e krogas ar c'havrig da vegeliat : gervel a ris va gwreg hag e c'houlennis outi : "A-

2, 2 soñj anezhañ : d.l.e. soñj eus Doue.

2, 5 gant glach'ar, pe : e kañv.

2, 6 lavar ar profed Amos : sell. Amos 8, 10.

2, 12 d'ar mestroù : d.l.e. d'ar re a urzhie al labourioù ; Dustros : miz Adar an Hebreed, d.l.e. C'hwevrer-Meurzh.

belec'h eo ar menn-gavr-mañ ? Ha mar bije bet laeret ? Daskor-eñ d'e vistri ! Rak n'hon eus ket ar gwir, ni, da zebrñ tra pe dra bet laeret".¹⁴ Hag e respontas-hi din : "Un donezon eo, bet roet din en tu-hont d'ar gopr". Ha ne gredis ket enni, hag ec'h adlavaris dezhi e rentañ d'ar vistri, ha mezh am boa en abeg da se dirazi. Neuze e respontas, o lavarout : "Pelec'h emañ da aluzonou ? Pelec'h emañ da oberou-mat ? Ar pezh a c'hoarvez ganit a zo anat !"

Pedenn Dobit ha pedenn Sara.

3¹ Enkrezet 'vel ma oan em ene, e hirvoudis en ur ouelañ hag e krogis da bediñ gant huanadou :

² "Just ez oc'h, Aotrou Doue, hag hoc'h holl oberou a zo just, en holl hentoù ez oc'h leun a vadelezh ha gwirion. C'hwi eo barner ar bed.

³ Met bremañ, Aotrou, ho pet soñj ac'hanon-me, ha taolit ho sellou warnon. N'am c'hastizit ket evit va fec'hedoù, nag evit an droug am eus graet hep gouiziegezh, me ha va zadoù dirazoc'h.

⁴ N'hon eus ket graet van ouzh ho kourc'hemenoù, ha c'hwi hoc'h eus hon roet d'ar preizherezh, d'an harlu ha d'ar marv. Hol lakaet hoc'h eus da servijañ evel skouer, n'eus kaoz ebet etre an dud nemet diwar hor penn, ha goapaerezh ez omp deuet da vezañ gant an holl boblou e-lec'h m'hoc'h eus hor stlabezet.

⁵ Ha bremañ, niverus eo ho pardedigezhioù ha gwiriek, pa rit ouzhin hervez va fec'hedoù ha pec'hedoù va Zadoù, rak n'hon eus ket graet ar pezh hoc'h eus gourc'hemennet deomp, ha n'hon eus ket kerzhet gant lealded dirazoc'h.

⁶ Ha bremañ, grit ouzhin evel ma plijo deoc'h, gourc'hemennit ma vo dilamet va buhez diganin ; me a fell din bezañ tennet eus an douar ha dont da vezañ douar vanan, rak gwelloc'h eo ganin mervel eget chom bev, goapaet e vezan hep digarez ebet hag emañ en un dristidigezh vras. Aotrou Doue, grit ma vin disammet eus an anken-mañ, ma vin disammet diouti evit mont d'am chomaj peurbadus. Na zistroit ket ho tremm diouzhin, Aotrou Doue, gwelloc'h eo din-me mervel eget gwelout va buhez en ur stad ken ankenius, ha

3, 6 na zistro ket da zremm : na lam ket da warez diwarnon ; d'al lec'h peurbad : d'al lec'h m'emañ ar ve

derc'hel da glevout goapaerezh."

⁷ En deiz-se e c'hoarvezas kement-mañ : Sara, merc'h Ragouel hag a oa o chom en Ekbatana, e Media, en em welas goapaet ivez gant unan eus mitizhien yaouank he zad,⁸ dre ma oa bet dimezet da seizh gwaz ha ma oant bet lazhet gant Asmodeus, ar gwall-spered, a-raok ma vijent bet en em unanet ganti evel priedoù.

Setu perak a lavare ar vatezh dezhi : "Te an hini eo a lazha da briedoù. Sell ! Roet ez out bet dija da seizh den ha n'ac'h eus ket gallet lavarout ez out bet gwreg da unan anezho zoken !⁹ Perak e fell dit hor c'hastizañ-ni, war zigarez m'eo marv da wazed ? Kae 'ta d'o heul evit na vo biken gwelloc'h ac'hanout na mab, na merc'h !"

¹⁰ En deiz-se e voe glac'haret-bras Sara ; gouelañ a reas he gwalc'h, hag e pignas betek estaj uhelañ he zad gant ar soñj d'en em grougañ. Met neuze, goude en em soñjal, e lavaras outi hec'h-unan : "Ha ma vefe tamallet va zad abalamour d'an drase ? Lavaret e vo dezhañ : N'az poa nemet ur bennhêrez hag a gares, ha setu m'eo aet d'en em grougañ abalamour d'he zrubuilhoù, hag en e gozhni e rafen d'am zad diskenn gant ar glac'har da vro an Anaon. Kalz gwelloc'h e rin o chom hep en em grougañ hag o pediñ an Aotrou d'ober din-me mervel ; hag evel-se ne glevin mui tamall ebet en buhez."

¹¹ War an taol ec'h astennas he divrec'h war-du ar prenestr hag e reas he fedenn : "Benniget out-Te, Doue a drugarez, ha benniget eo da Anv evit ar c'hantvedoù !

Ra 'z pennigo da holl oberou !

¹² Ha bremañ, davedout em eus savet va dremm ha va daoulagad :

¹³ Lavar, ma vezin diverket diwar an douar, ha ma na glevin ken, me, a gunujennoù !

¹⁴ Te a oar, Mestr, ez on glan a bep saotradur gwaz.

¹⁵ Ha n'em eus mastaret na va anv nag anv va zad e bro va forbannerezh. Unverc'h on d'am zad ha n'en deus ket a vugel all evit bezañ hêr dezhañ,

ha n'en deus na breur tost dezhañ na kar-

nes, m'en em virfen evitañ da bried ; kollet em eus dija seizh,

varv : Sheol, pe Ades.

3, 9 skourjezañ : kastizañ, boureviañ.

perak em befe c'hoazh da vevañ ?

Ha mar ne blij ket dit va lazhañ, Aotrou, neuze selaou ouzh va c'hunujenn".

¹⁶Ar wech-se e voe selaouet o fedenn dezho o-daou dirak Gloar Doue, ¹⁷hag e voe kaset Rafael d'o fareañ o-daou : evit tennañ an takadoù gwenn e daoulagad Tobit evit ma welje gant e zaoulagad sklerijenn Doue adarre, hag evit reiñ Sara, merc'h Ragouel, da Dobia, mab Tobit, evel pried hag he disammañ eus Asmodeus, ar gwall-spered. E gwirionez ez eo da Dobia e oa dleet Sara dre zroed a-raok kement den all a c'houlenne anezhi.

D'ar mare-se edo Tobit o tont en-dro eus ar porzh evit antren en ti, ha Sara, merc'h Ragouel diouzh he zu, a oa o tiskenn eus ar gambr-uhel.

Erbedoù Tobit d'e vab.

4 ¹En deiz-se, e teuas soñj da Dobit eus an arc'hant en devoa lakaet e ti Gabaël, e Rages Media, ²hag e lavaras en e galon : "Setu m'em eus goulennet ar marv ; perak chom hep gervel Tobia, va mab, ha reiñ titouroù dezhañ war an arc'hant-se a-raok ma varvin ?" ³Hag e c'halvas Tobia, e vab, a zeuas davetañ ; hag e lavaras dezhañ : "Douar-me evel ma tere, bez doujañs ouzh da vamm, ha n'he dilez ket e-pad holl deizioù he buhez ; gra ar pezh a zo plijus dezhi ha na ra doan dezhi e netra. ⁴Bez soñj anezhi, mabig, eus an holl arvarioù ma-z eo bet lakaet enno evidout pa oas en he c'hof. Ha pa varvo, bezia anezhi em c'hichen en hevelep bez.

⁵E-doug da holl deizioù, mabig, bez soñj eus an Aotrou ha n'asant ket pec'hiñ na treuztremen e c'hourc'hemennou ; reizh-oberoù a ri holl deizioù da vuhez ha na gerzh ket gant hentoù an direizhded ; ⁶rak ar re a ra ar wirionez a ray berzh en o oberoù. ⁷Hag ar re a ra ar reizhded, eus da vadoù gra dezho aluzenou ; gant na vo ket avius da lagad pa ri an aluzen, na zistro ket da zremm diouzh nep reuzeudig, ha diouzhit ne zistroio ket dremm da Zoue. ⁸Hervez ar pezh ac'h eus, diouzh puilhentez da vadoù, gra ganto aluzen ; ma c'h eus nebeut, gant an nebeut-se na zouj ket ober aluzen : ⁹ur postadur mat a

4, 6 ober ar wirionez : bevañ hervez gwirionez Doue, kerzhout gant e hentoù.

4, 7-19 n'emañ ket an arroudenad-mañ en destenn

zastumez evidout a-benn deiz an enkreiz, ¹⁰rak an aluzen a salv eus ar marv hag a vir a vont d'an deñvalijenn ; ¹¹ur brofadenn vat eo an aluzen, evit an holl re a ra anezhi, dirak an Uhel-meurbet.

¹²En em ziwall, mabig, diouzh pep orgederez, ha kemer ur wreg, dreist-holl eus lignez da dadoù. Na gemer ket ur vaouez estren na vefe ket eus meuriad da dad, rak mibien brofeded ez omp-ni, Noe, Abraham, Izaag, Jakob hon tadoù abaoe an deroù, bez soñj anezho, mabig, rak inti-holl a gemeras gwraegez a-douez o breudeur, hag a voe benniget en o bugale, hag o lignez he devo da herezh an douar. ¹³Ha bremañ, mabig, kar da vreudeur ha ne vo ket fae ganit ez kalon war da vreudeur ha war vibien ha merc'hed da bobl, evit kemer diouto ur wreg evidout, rak er rogentez ez eus distruj ha dizurzh e-leizh, hag en digasted, droukverzh ha dienez vras, rak an diegi a zo mamm an naonegezh.

¹⁴Gopr kement den en devo labouret ne chomo ket du-se, met daskor-eñ raktal, ha mar servijez Doue, e vezi gopraet, te ivez. En em ziwall, mabig ez holl oberennoù, ha bez desavet mat ez holl vuhegezh. ¹⁵Ar pezh a gasaez na ra da zen ; gwin da vout meyv na ev ket, gant na gerzho ket ar mezverezh ganit war an hent ! ¹⁶Eus da vara ro d'ar re naoniek, hag eus da zilhad d'ar re noazh. Kement ac'h eus dreist-ezhomm, gra aluzen gantañ ; gant na vo ket avius da lagad pa rez an aluzen. ¹⁷Skuilh da vara war bez an dud reizh, met na ro ket d'ar bec'herien.

¹⁸Goulenn kuzul digant kement den a zo fur, ha na zispriiz nep kuzul talvoudus. ¹⁹E pep degouezh, bennig an Aotrou Doue, ha goulenn digantañ ma vezo reizh da hentoù, ha ma ray berzh da holl emelloù ha mennadoù ; rak pep broad n'he deus ket a guzul, met Eñ eo, an Aotrou, a ro an holl vadoù, hag an hini a fell dezhañ, an Aotrou hen diskenn betek donderioù an Hades.

Ha bremañ, mabig, dalc'h soñj eus ar c'hentelioù-se, ha gant na vezint ket diverket eus da galon ! ²⁰Ha bremañ, mabig, e tisklêrian dit em eus lakaet dek talant arc'hant e ti Gabaël, mab Gabri, e Rages Media. ²¹Bez dizaon, mabig, ma-z

hir hon eus dibabet, met en destenn verr.

4, 19 pep broad, pe : an holl dud ; ar c'hentelioù-se ; va re pe re an Aotrou.

omp deuet paour : kalz a vadoù ac'h eus mar dougez Doue ha mar tec'hez diouzh pep pec'hed, ha ma rez ar pezh a zo mat dirak an Aotrou, da Zoue".

Darbaroù beaj.

⁵ Neuze e respontas Tobia, o lavarout da Dobit, e dad : "Kement tra ac'h eus urzhiet din a rin, tad ; ² met penaos e c'hellin-me kaout an arc'hant digantañ, pa n'en deus ket anaoudegezh ac'hanon, na me anezhañ ? Peseurt merk a roin dezhañ, m' am anavezio ha ma kredon ennon ha ma roio an arc'hant din ? Hag an hentoù da Vedia n'anavezan ket pere mont ganto". ³ Neuze e respontas Tobit, o lavarout da Dobia, e vab : "E skrid en deus roet din, hag ur skrid am eus roet dezhañ : e zaouhanteret am eus ha roet unan dezhañ hag e lakaet gant an arc'hant. Ha bremañ, setu ugent vloaz abaoe 'm eus lakaet an arc'hant e fiziadur ; ha bremañ, mabig, klask evidout un den a fiziñs a yelo ganit, hag e roimp dezhañ ur gopr betek ma vi deuet en-dro. Ha degemer digantañ an arc'hant-se".

⁴ Mont a reas Tobia da glask un den a rafe hent gantañ da Vedia hag en defe anaoudegezh eus an hent : mont a reas hag e kavas Rafael, an ael, en em zalc'he dirazañ, ha ne ouie ket e oa un ael Doue ; hag e lavaras dezhañ : ⁵ "A belec'h ez out, paotr yaouank ?" An ael a lavaras dezhañ : "Eus bugale Israel, da vreudeur, ha deuet on amañ da labourat". Hag e lavaras dezhañ Tobia : "Hag anaout a rez an hent evit mont da Vedia ?" ⁶ Hag e lavaras dezhañ an ael : "Ya, alies on bet du-hont hag anaout a ran mat-tre an holl hentoù ; lies a wech ez on aet da Vedia hag em eus nozvezhiet e ti Gabael, hor breur, a zo o chom e Rages Media ; daou zevezhiad hent ez reizh a zo eus Ekbatan da Rages, rak lec'hiet eo er menez". ⁷ Hag e lavaras Tobia dezhañ : "Gortoz-me, paotr yaouank, ken na vin bet o reiñ keloù d'am zad, rak ezhomm am eus e teufes ganin, ha reiñ a rin dit da c'hopr". ⁸ Hag e lavaras an ael dezhañ : "Setu ma choman amañ ; hogen, na zale ket !"

⁹ Hag ez eas Tobia da reiñ keloù da Dobit,

5, 3 di gant an : digant Gabael.

5, 4 Rafael : anv o talvezout : Doue en deus pareet.

e dad, o lavarout dezhañ : "Setu, kavet em eus un den a-douez hor breudeur, bugale Israel". Hag e lavaras e dad dezhañ : "Galv davedon an den, ma ouezin pehini eo e lignez hag eus pe veuriad ez eo, ha mar galler fiziout ennañ evit mont ganit, mabig". ¹⁰ Mont a reas Tobia d'e c'hervel hag e lavaras dezhañ : "Paotr yaouank, va zad a zo ouzh da c'hervel". Mont a reas davetañ hag e saludiñ a reas Tobit da gentañ, hag e lavaras an ael dezhañ : "Levenez da vezañ bras ganit !" Hag e respontas Tobit, o lavarout dezhañ : "Peseurt levenez a c'hellan kaout c'hoazh ? Me a zo un den dioueret a zaoulagad, ne welan ken sklerijenn an neñv, met en deñvalijenn ez on gourvezet, evel ar re varv ha n'arvestont ken ouzh ar sklaerder ; bev ez on e-touez ar re varv ; mouezh an dud a glevan, met n'o gwelan ket". Hag e lavaras an ael dezhañ : "Kalon ! Prestikaer emañ Doue o vont d'az parañ ; kalon !" Hag e lavaras dezhañ Tobit : "Tobia, va mab, a fell dezhañ mont da Vedia : ha gallout a rafes mont gantañ hag e heñchañ ? Reiñ a rin dit da c'hopr, breur". Hag e lavaras an ael dezhañ : "Gallout a ran ober hent gantañ, hag anavezout a ran an holl hentoù, ha lies a wech ez on aet da Vedia hag em eus ergerzhet an holl blaennoù anezhi ; hag ar menezioù hag an holl hentoù anezhi a anavezan". ¹¹ Hag e lavaras Tobit dezhañ : "Breur, a beseurt tiegezh out-te, hag a beseurt meuriad ? Ro din da c'houzout, breur !" ¹² Hag e lavaras an ael : "Peseurt ezhomm ac'h eus a veuriad ?" Hag e lavaras Tobit dezhañ : "C'hoant am eus da c'houzout ar wirionez ; a biv ez out, breur, ha pehini eo da anv ?" ¹³ Hag e lavaras an ael dezhañ : "Me eo Azarias, mab da Anania-Veur, eus da vreudeur". ¹⁴ Hag e lavaras Tobit dezhañ : "Bez deuet-mat ha yac'h, breur ! N'a ket drouk a-enep din, breur, dre 'm eus c'hoantaet gouzout ar wirionez war da diegezh ; te a zo ur breur, eus ul lignez kaer ha mat ez out ; anavezet em eus Anania ha Natan, daou vab da Semelias-Veur ; mont a raent ganin da Jeruzalem hag azeuliñ a raent ganin du-hont, ha n'o deus ket diheñchet ; da vreudeur a zo tud dres, eus un orin mat ez

5, 13 Azarias : anv o talvezout : Doue en deus skoazellet.

5, 14 eus un orin, pe : eus ur wriazienn.

out ; bez laouen !"

¹⁵Hag e lavaras dezhañ : "Me a ro dit evel gopr, bemdez, un drakm hag ar pezh ac'h eus ezhomm, evel d'am mab. ¹⁶Kae gant va mab, ha c'hoazh e lakain dit ouzhpenn ar gopr". ¹⁷Hag e lavaras an ael dezhañ : "Ya, mont a rin gantañ ; nebaon ! Yac'h ez aimp kuit, ha yac'h e tistroimp davedout, rak an hent a zo diriskl !" Hag e lavaras Tobit dezhañ : "Ra vezi benniget, breur !" Hag e c'halvas e vab hag e lavaras dezhañ : "Mabig, prient an traoù evit an hent ha kae gant da vreur, hag an Doue a zo en neñv d'ho tiwallo du-hont ha d'ho tegaso davedon yac'h, hag e ael da raio hent ganeoc'h evit ho kwareziñ, mabig !"

Hag ez eas Tobia da brientiñ e hent, hag e pokas d'e dad ha d'e vamm ; hag e lavaras dezhañ Tobit : "Beaj vat !" ¹⁸Hag e vamm da ouelañ ha da lavarout da Dobit : "Perak ec'h eus kaset kuit va bugel. Ha n'eo ket eñ bazh hon dorn, hag eñ a ya hag a zeu dirazomp ?" ¹⁹Gant na vo ket lakaet arc'hant gant arc'hant, hogen ra vo sellet evel reputailhoù a-geñver d'hor mab ! ²⁰Evel m'eo bet roet deomp gant an Aotrou da vevañ, a-walc'h e oa evel-se evidomp". ²¹Hag e lavaras-eñ dezhi : "Kuit a verfeti ! Yac'h ez ay hor bugel ha yac'h e teuy endro davedomp, ha da zaoulagad a welo an deiz ma teuio davedout yac'h. ²²Kuit a chal ! Bez dinec'h ganto, va c'hoar ! Rak un ael mat hen ambrougo, hag e ray berzh gant e hent, hag e tistroio yac'h". ²³Hag e paouezas-hi da ouelañ.

Ar pesk.

⁶¹Hag ar paotr a loc'has hag an ael gantañ ; ar c'hi ivez a yeas gantañ hag a reas hent ganto. Aet e oant o-daou en hent, ha pa zegouezhas an noz kentañ, e kampfjont war ribl ar stêr Tigris. ²Hag e tiskennas ar paotr da walc'hiñ e dreid er stêr Tigris, hag e lammas ur pesk bras eus an dour, o klask lonkañ troad ar paotr, a c'harmas. ³An ael a lavaras d'ar paotr : "Tap ar pesk ha bez mestr warnañ !" Mestroniañ a reas ar paotr ar pesk hag e zegas war an douar. ⁴Hag e lavaras dezhañ an ael : "Digor ar pesk, dilam ar vestl, ar galon hag an avu dioutañ a-gostez ganit, ha distaol ar fast, rak louzoù talvoudus eo ar

5, 17 evit ho kwareziñ : g.e.g. gant silvidigezh ; beaj vat : g.e.g. kae yac'h.

vestl, ar galon hag an avu anezhañ". ⁵Digoret ar pesk gantañ, e kemeras ar paotr ar vestl, ar galon hag an avu, hag e fritas eus ar pesk hag e tebras, hag e lakaas dioutañ da sallañ.

⁶Hag e tale'hjont gant an hent o-daou a-gevret betek tostaat da Vedia. ⁷Neuze e c'houlennas ar paotr digant an ael, o lavarout dezhañ : "Azarias, va breur, peseurt louzoù ez eus er galon, en avu ar pesk hag er vestl ?" ⁸Hag e lavaras an ael dezhañ : "Ar galon hag avu ar pesk, gra dezho mogediñ dirak un den pe ur vaouez arsaillhet gant un drougael pe ur spered fall, hag e tec'ho kuit diouto pep arsaill, ha ne chomint ken ganto da vepred. ⁹Ha gant ar vestl e rimiez daoulagad an den a zo deuet gwennenoù warnañ, c'hwezhañ a rez warno, war ar gwennenoù hag e vezint pareet".

¹⁰Pa oa en em gavet an ael ha Tobia e Media, hag evel ma tostaat dija ouzh Ekbatan, ¹¹e lavaras Rafael d'ar paotr yaouank : "Va breur, Tobia". "Petra 'zo ?" a respontas hemañ.

"An nozvezh-mañ, eme Rafael, hon eus da dremen e ti Ragouel. Te 'oar ez eo kar dite ; ur verc'h en deus hag a vez graet Sara anezhi." ¹²Na mab na merc'h n'en deus estreget Sara hepken, te a zo kar nesañ dezhi, ha dreist an holl wazed ez eo dit he c'haout ha gwir ac'h eus da gaout holl vadoù he zad da hêrezh. Ar plac'h a zo poellek, kalonek ha kaer-dreist, hag he zad, un den mat". ¹³Hag ec'h ouzhpennas : "Ar gwir ac'h eus d'he c'hemer, ha selaou-me, breur, hag e komzin d'an tad diwar-benn ar plac'h yaouank d'an noz-mañ, m'hon devo anezhi evidout da gefrisa : ha pa zistroimp diouzh Rages, e raimp hec'h eured. Gouzout a ran ne c'hello ket Ragouel he dinac'h ouzhit, pe he dimeziñ d'un all, rak dleet e vefe dezhañ mervel hervez setañ levr Moizez, peogwir e oar ec'h eus ar gwir da gaout ha da gemer e verc'h a-raok pep den. Ha bremañ, selaou ouzhin, breur, hag e komzimp diwar-benn ar plac'h en noz-mañ hag e c'houlennimp anezhi da zimeziñ evidout ; ha pa zistroimp diouzh Rages, he c'hemer hag he c'has a raimp ganimp d'az ti".

¹⁴O respont neuze, e lavaras Tobia da Rafael : "Azarias, va breur, klevet em eus e

5, 19 ra vo sellet (an arc'hant).

5, 22 va c'hoar : va gwreg.

oa bet roet da seizh gwaz, hag ez int marvet en noz er gambr-eured : pa-z aent daveti, e varvent, ha klevet em eus darn lavarout eo un diaoul eo o lazhe. ¹⁵Ha bremañ em eus aon, me, rak dezhi ne ra ket a zroug, met an neb a c'hoanta tostaat outi, e lazhañ a ra ; unvab on d'am zad, ha ma varvan, e ran diskenn buhez va zad ha va mamm d'o bez, en arbenn d'ar glac'har diwar va lerc'h, rak ur mab all n'o deus ket evit o douarañ". ¹⁶Hag e lavaras Rafael dezhañ : "Ha n'ec'h eus ket soñj eus kemennadurioù da dad, p'en deus lavaret dit kemer ur wreg eus ti da dad ? Ha bremañ, selaeou ouzhin, breur, na vez ket e chal gant an diaoul-se, ha kemer anezhi. Gouzout a ouzon e vezo roet en noz-mañ dit da bried. ¹⁷Pa-z i e-barzh ar gambr-eured, kemer eus avu ar pesk hag ar galon, ha laka anezho war regez an ezañs ; ar c'hwez en em skigno, an diaoul a c'hweshetaio hag a dec'ho kuit, ha ne vezo ken gwelet en-dro dezhi biken. ¹⁸Ha pa vezi war-nes mont ganti, savit da gentañ ho-taou, pedit hag aspedit Aotrou an Neñv ma teuio warnoc'h trugarez ha silvidigezh. Nebaon, rak dit ez eo bet tonket aviskoazh, ha te he savetaio, ha mont a ray ganit, ha gouestlañ a ran az po diouti bugale, a vezo evidout evel breudeur : ket a verfeti !"

¹⁹P'en devoe klevet Tobia komzoù Rafael, hag e oa anezhi ur c'hoar, eus lignez tiegezh e dad, he c'harout a reas kalz, meurbet, hag e galon en em stagas outi.

Eured Tobia.

⁷ Pa 'n em gavjont en Ekbatan, e lavaras Tobia dezhañ : "Azarias, va breur, kas ac'hanon war-eeun da di hor breur Ragouel".

Hen kas a reas eta da di Ragouel. Kavout a rejont hemañ e-kichen dor ar porzh en e goazez. Hag e voent ar re gentañ o saludiñ. Hemañ a respontas dezho : "Salud, breudeur, donemat deoc'h, ha bezit en hoc'h aes." Hag e reas dezho antren en ti, ² hag e lavaras da Edna, e wreg : "Nag eo hañval ar paotr yaouank-mañ ouzh Tobit, va breur !" ³ O goulennata a reas Edna, o lavarout dezho : "A belec'h oc'h-c'hwil, breudeur ?" Hag e lavarjont dezhi : "Eus mibien Neftali ez omp, harluet da Nineve".

6, 18 mont ganti, pe : en em gavout ganti, pe : en em unaniñ ganti.

⁴ Hag e lavaras dezho : "Hag anavezout a rit Tobit, hor breur ?" Hag e lavarjont dezhañ : "Anavezout a reomp anezhañ !"

⁵ Hag e lavaras dezho : "Ha mont a ra mat ?" Hag e lavarjont dezhañ : "Mont a ra, ha bev eo". Hag e lavaras Tobia : "Va zad eo !" ⁶ Hag e lammas Ragouel da boket dezhañ, hag e ouelas, hag e komzas ⁷ en ur lavarout dezhañ : "Ra vezi benniget, mab un tad mat hag eeun. Gwashat drougeur, ma-z eo deuet fall un den reizh eveltañ hag oc'h ober aluzenoù !" Hag ouzh en em deurel da gerec'hen Tobia, mab e vreur, e tirollas da ouelañ. ⁸ Hag Edna, e wreg, a ouelas ivez warnañ, ha Sara, o merc'h, en em lakaas ivez da ouelañ. ⁹ Hag e lazhas un oan eus an tropell hag e reas dezho un degemer kalonek. Goude ur gibelladenn ha goude bezañ gwalc'het o daouarn, ez ejont ouzh taol da zebriñ. Neuze e lavaras Tobia da Rafael : "Va breur Azarias ! Lavar da Ragouel reiñ din Sara, va c'hoar". ¹⁰ Hag e klevas Ragouel ar gomz hag e lavaras d'ar paotr : "Debr hag ev, ha tremen an noz-mañ er joa. A-ziavaez dit-te n'eus den ebet nemedout-te, va breur, a gement a c'hell kaout Sara, va merc'h. Na me lennebet n'em eus ar gwir d'he reiñ da zen all ebet estregetout, rak te eo va denkar nesañ. Bremañ avat, hep tro na distro, ez an da lavarout dit ar wirionez, va mab.

¹¹ He roet em eus da seizh gwaz eus hor breudeur, hag holl ez int marvet d'an noz end-eeun ma-z aent daveti. Ha bremañ, paotr, debr hag ev, hag an Aotrou Doue a zivizo e-unan ar pezh a zo mat ". Met Tobia a lavaras : "Bezit sur hag asur ne dañvain netra eus an holl draoù-se, ha ne evin takenn ebet, ken na vo renket an afer-se." Hag e lavaras dezhañ Ragouel : Roet eo dit hervez gourc'hemenn Levr Moizez. En Neñv emañ merket e tle bezañ roet dit. Kemer da c'hoar. Hiviziken te 'zo dezhi hag hi a zo dit-te. Roet eo dit adalek hiziv da virviken. Plijet gant Aotrou an Neñv ober deoc'h tremen an nozvezh-mañ evurus, ha lakaat da ziskenn warnoc'h gras ha peoc'h !" ¹² Hag e c'halvas Ragouel e verc'h Sara, a zeus davetañ. Hag o kemer he dorn, e roas anezhi dezhañ hag e lavaras : "Degemer-hi hervez al lezenn hag hervez ar c'hemennadur skrivet e levr Moizez, a ro anezhi dit da wreg ; kemer ha ren anezhi etrezek da dad war he yec'hed.

7, 9 pa voent aet ouzh taol : g.e.g. : p'o devoa gourvezet evit debriñ.

Hag Aotrou an Neñv d'ho kaso e peoc'h !" ¹³Hag e c'halvas he mamm, hag e lavaras degas ur bapiruzenn da skrivañ warni, hag e savjont ar skrid a briedelezh : penaos e roe e merc'h dezhañ da wreg hervez kemennadur Lezenn Moizez, hag e siellas an akt. ¹⁴adal neuze en em lakjont da zebrñ ha da evañ.

¹⁵Hag e c'halvas Ragouel e wreg Edna hag e lavaras dezhi : "Va c'hoar, prient ar gambr all ha kas anezhi di". ¹⁶Hag ez eas da fichañ ar gwele er gambr, evel m'en devoa lavaret dezhi, hag e kasas di he merc'h hag e tirollas da ouelañ warni, hag o stankañ he daeroù e lavaras dezhi : ¹⁷"Kalon, va merc'h ! Aotrou an Neñv da roio dit levenez e-lec'h da zoan ; kalon, merc'h !" Hag e teuas er-maez.

Nozvezh an eured.

⁸ P'o devoe ehanet da zebrñ ha da evañ, o devoe c'hoant da weleata : kaset e voe ar paotr yaouank ha lakaet er gambr. ²Hag e kounaas Tobia komzoù Rafael, hag e kemeras avu ar pesk hag ar galon eus e visac'h hag o lakaas war regez an ezañs.

³Ha c'hwaz ar pesk a harzas ouzh an diaoul, a dec'has kuit ouzh krec'h etrezek kornadoù-bro an Egipt. O vezañ aet di, Rafael hen hualas eno hag hen ercas raktal.

⁴Hag aet er-maez, o devoa serret dor ar gambr. Hag e savas Tobia eus ar gwele hag e lavaras dezhi : "Va c'hoar, sav ! Pedomp hag aspedomp hon Aotrou, ma roio deomp trugarez ha silvidigezh". ⁵Hag e savas-hi, hag en em lakjont da bediñ ha d'aspediñ evit ma vefe roet dezho silvidigezh. Hag e krogas da lavarout :

"Benniget out-Te, Doue hon tadoù !
Ha benniget da Anv evit ar rummadoù da viken !

Ra 'z pennigo an Neñvoù hag an hollved krouet da viken !

Te eo ac'h eus graet Adam,
ha Te ac'h eus graet ⁶dezhañ da skoazell ha harp Eva, e wreg ;
hag anezho o-daou ez eo graet gouenn an dud ;

ha Te eo ac'h eus lavaret :
N'eo ket mat e vefe an den e-unan-penn ;
greomp dezhañ ur skoazell heñvel outañ.

⁸, ³ a dec'has... Egipt, pe : a dec'has etrezek rannvroioù Gorre an Egipt.

⁸, ⁴ aet er-maez : pa voe aet ar re all er-maez.

⁷ Ha bremañ n'eo ket dre orgederez e kemeran va c'hoar amañ, met evit ar wirionez.

Gourc'hemenn ma vo trugarezet ouzhin-me hag outi,
ha ma tizhimp ar gozhni a-gevret".

⁸ Hag e lavarjont a-unan : "Amen, amen !"

⁹ Hag ez ejont da gousket evit an noz.

¹⁰ Hag o sevel, Ragouel a c'halvas ar servijerien davetañ, hag ez ejont da doullañ ur bez, rak lavarout a rae : "Mar deufe da vervel, e teufemp da vezañ ur godiserezh hag un dimegañs !" ¹¹ Ha p'o devoe echuet da doullañ ar bez, e tistroas Ragouel d'an ti hag e c'halvas e wreg.

¹² Hag e lavaras : "Kas unan eus ar mitizhien evit mont da welout hag-eñ ez eo bev ; ha mard eo marv, ma touarimp anezhañ en doare na vo den o c'houzout".

¹³ Hag e kasjont ar vatezh ha da enaouiñ ar gouloù ha da zigeriñ an nor ; mont a reas e-barzh hag o c'havout a reas kousket-mat a-gevret. ¹⁴ Hag e teuas ar vatezh er-maez da zisklêriañ dezho e oa bev ha ne oa netra fall. ¹⁵ Hag e vennigjont Doue an Neñv, en ur lavarout :

"Benniget out-Te, o Doue,
a gement bennozh c'hlan a zo.

Ra vezi benniget da holl viken !

¹⁶ Benniget out-Te d'am bezañ laouenaet,
ha n'eo ket c'hoarvezet ar pezh a soñjen,
hogen hervez da drugarez vras ec'h eus graet ganimp.

¹⁷ Ra vezi benniget da vezañ truezet ouzh daou bennhêr !

Gra en o c'heñver, Mestr, trugarez ha silvidigezh,

ha peurgas o buhez gant levenez ha kendruez !"

¹⁸ Neuze e lavaras d'e servijerien peurluniañ ar bez a-raok ar gouloù-deiz.

¹⁹ Ha d'e wreg e lavaras ober barannoù niverus, hag o vont d'an tropell, e tegasas daou ejen ha pevar zourz, hag e lavaras o aozañ ; hag e voe kroget gant an aozadurioù. ²⁰ Gervel a reas Tobia ha lavarout dezhañ : "E-pad pevarzek deiz ne loc'hi ket ac'han, met chom a ri amañ, o tebriñ hag oc'h evañ du-mañ, hag e laouenañ ene va merc'h diouzh hec'h enkrezioù. ²¹ Hag eus va holl vadoù kemer diwar vremañ an hanter, ha kae en-dro

⁸, ⁶ n'eo ket mat... h.a. : sell. Gn 2,18.

⁸, ⁷ evit ar wirionez : d.l.e. evit seveniñ finvez an dimeziñ.

yac'h davet da dad ; hag an hanter all, pa vezimp marv, me ha va gwreg, a vezo deoc'h. Kalon, mabig, me a zo da dad hag Edna da vamm, hag ez-kichen emaomp, hag e-kichen da c'hoar adal bremañ ha da viken : kalon, mabig !"

Ar gefridi sevenet.

9¹ Neuze e c'halvas Tobia Rafael, hag e lavaras dezhañ : ²"Azarias, va breur, kemer ganit pevar servijer ha daou gañval, ha kae da Rages, kae da di Gabael ha ro dezhañ an teul, degemer an arc'hant hag e zegas ganit evit an eured. ^{3,4}Rak gouzout a rez emañ an tad o niveriñ an deizioù, ha mar dalean un deiz hepken, e rin glac'har dezhañ kalz, meurbet. Gwelout a rez ar pezh en deus touet Ragouel ha ne c'hellan ket tremen dreist e ledoued".

⁵Mont a reas Rafael hag ar pevar servijer hag an daou gañval da Rages Media ha nozvezhiañ e ti Gabael. Hag e roas dezhañ e skrid, hag e tisklêrias dezhañ, diwar-benn Tobia, mab Tobit, en devoa kemeret ur wreg hag hen pede d'an eured ; hag o sevel, e kontas dezhañ ar sac'hadou gant ar sielloù hag o c'hargañ a rejont. ⁵Hag e savjont a-gevret beure-mat hag e teujont d'an eured. Hag aet da di Ragouel, e kavjont Tobia ouzh taol ; hag e lammas hemañ evit e saludiñ ; ha Gabael da ouelañ ha d'e vennigañ en ur lavarout dezhañ : "Mab eeun ha kalonek un den eeun ha kalonek, reizh ha largentezus, an Aotrou da roio dit bennozh an Neñv ha d'az kwreg ha d'az tad ha da vamm da wreg ! Ra vezo benniget Doue, dre m'eus gwelot Tobit, va c'henderv, en unan hañval outañ !"

Kimidi da Ragouel.

10¹ E-keit-se, deiz goude deiz, e tivivere Tobit deizioù ar veaj, da vont ha da zont. Ha pa voe tremenet an deizioù, hag e vab ne oa ket degouezhet, ²e lavaras : "Ha ma-z eo bet dalc'het du-hont ? Pe ez eo marvet Gabael ha n'eus den da reiñ dezhañ an arc'hant ?" ³Hag e krogas da vezañ ankeniet. ⁴Hag Anna, e wreg, a lavare : "Kollet eo va bugel ! N'emañ ken e-touez ar re vev !" Hag en em lakaas da c'harmiñ ha da geinañ war he mab, hag e lavaras :

10, 10 enebourien dezho o-unan : g.e.g. : enebourien o ene.

⁵"Gwa me, va bugel, dre 'm eus da lezet da vont, te, sklerijenn va daoulagad !" ⁶Ha Tobit a lavare dezhi : "Peoc'h ! N'a ket d'en em chalañ, va c'hoar ; yac'h eo ; kalz emelloù o deus bet du-hont, hag an den a zo aet gantañ a zo a fiziñs hag eus hor breudeur. Kuit a verfeti diwar e benn, va c'hoar, prestik e vo aze". ⁷Hag e lavaras dezhañ : "Na gomz ket ouzhin, n'am zouell ket ; kollet eo va bugel !" Hag ez ae a-herr da eveshaat ouzh an hent ma oa aet he mab kuit, bemdez, ha n'he devoa fiziñs e den ebet ; pa veze aet an heol da guzh, e teue en-dro da geinañ ha da leñvañ a-hed an noz hep kavout ar c'houssket.

⁸Pa voe tremenet pevarzek devezh an eured, en devoa touet Ragouel ober d'e verc'h, e teuas davetañ Tobia hag e lavaras : "Va lez da vont, rak gouzout a ouzon, va zad ha va mamm a soñj ganto n'am gwelint ken ; ha bremañ e c'houlennan diganit, tad, va lezel da vont en-dro etrezek va zad ; disklêriet em eus dit dija penaos em eus e guitaet". ⁹Hag e lavaras Ragouel da Dobia : "Chom, mabig, chom ganin, hag e kasin kannaded davet Tobit, da dad, hag e roint kel dezhañ diwar da benn". Hag e lavaras Tobia dezhañ : "Tamm ebet, da bediñ a ran d'am lezel da vont ac'han davet va zad". ¹⁰Ha kerkent e roas Ragouel da Dobia Sara, e wreg, hag an hanter eus e holl vadoù, servijerien ha mitizhien, ejened ha deñved, ezen ha kañvaled, gwiskamantoù, arc'hant hag arrebeuri. O lezel a reas da vont, yac'h, hag ouzh e saludiñ e lavaras dezhañ : "Yec'hed mat, mabig, ha kae war-raok, yac'h ! Aotrou an Neñv da reiñ berzh-mat deoc'h, dit ha da Sara, da wreg, ha ra welin ho pugale a-raok mervel !" ¹²Hag e lavaras da Sara, e verc'h : "Kae davet da dad-kaer, peogwir adal bremañ ez int da dud evel ar re o deus da c'hanet. Kae e peoc'h, va merc'h, ra glevin keloù mat diwarnout keit ha ma vevin !" Hag o kimiadiñ diouto, e lezas anezho da vont. ¹³Hag Edna a lavaras da Dobia : "Mab ha breur karet, an Aotrou d'az kaso en-dro, ha ra welin da vugale keit ha ma vevin, ha reoù Sara, va merc'h, a-raok mervel ! Dirak an Aotrou e fizian ennout va merc'h e gwarez ; na ro ket glac'har dezhi holl deizioù da vuhez, mabig ! Kae e peoc'h ! A-vremañ ez on da

10, 12 enñvoradur : sell. Niv 5, 26 ha Lev 24, 7.

vamm ; ha Sara, da c'hoar. Ra vezimp holl eürus evel bremañ, holl deizioù hor buhez !" Hag e pokas dezho o-daou, hag o lezas da vont yac'h-mat. ¹⁴Hag e loc'has Tobia eus ti Ragouel, yac'h ha laouen hag o vennigañ Aotrou an Neñv hag an douar, roue an hollved, da vezañ kaset da vad e veaj. Hag e lavaras Ragouel dezhañ : "Ra vezi laouen o toujañ da dud holl deizioù o buhez !"

Paré Tobit.

11 ¹Evel ma tostaent ouzh Karran, a zo dirak Nineve, e lavaras Rafael : ²"Gouzout a rez penaos hon eus lezet da dad. ³Redomp en a-raok d'az gwreg ha prientomp an ti e-keic ha ma tegouezhont". ⁴Hag ez ejont o-daou a-gevret, ha Rafael a lavaras dezhañ : "Kemer ez taouarn ar vestl". Hag ez ae ganto ar c'hi a-dreñv dezhañ ha da Dobia. ⁵Hag Anna a oa en he c'hoazeg gant he daoulagad troet war-du an hent ma tlee he mab distreiñ, ⁶ha setu ma taolas pled edo o tont ; hag hi da lavarout d'an tad : "Sell ! Erru eo da vab, ha gantañ an den a oa aet en hent gantañ." ⁷Neuze e lavaras Rafael da Dobia a-raok ma vije erruet e-kichen e dad : "Me 'zo sur e vo digoret daoulagad da dad ; ⁸laka bestl ar pesk ouzh e zaoulagad, hag al louzaouenn a ray d'ar gwennenoù strishaat ha distagañ eus e zaoulagad, hag ec'h adkavo da dad ar gweled hag e welo ar sklerijenn". ⁹Hag e redas Anna d'en em strinkañ ouzh kerc'henn he mab hag e lavaras dezhañ : "Da welet em eus, mabig, adal bremañ e c'hellan mervel" ; hag e tirollas da ouelañ. ¹⁰Hag e savas Tobit, hag en ur strebotiñ ez eas er-maez dre zor ar porzh. ¹¹Mont a reas Tobia davetañ, bestl ar pesk en e zorn, hag e c'hwzhas en e zaoulagad, hag o terc'hel anezhañ e lavaras : "Bez fiziañs, tad !" Neuze e ledas an traet warnañ. ¹²Hag e tistagas ar gwennenoù gant e zaou zorn diouzh korn e zaoulagad. ¹³Neuze, Tobit a welas e vab hag en em lezas da gouezhañ en e gerc'henn, hag en ur ouelañ e lavaras dezhañ : "Da welout a ran, va mab, te, sklerijenn va daoulagad !" ¹⁴Hag e lavaras : "Benniget ra vezo Doue, ha benniget e Anv bras, ha benniget e holl aelez santel da holl

viken !

¹⁵Rak va c'hastizet en devoa,

ha setu ma welan Tobia, va mab !"

Hag ec'h antreas Tobia, laouen hag o vennigañ Doue leizh e c'henou ; hag e tisklerias Tobia d'e dad en devoa graet berzh en e veaj hag e tegase an arc'hant, hag en devoa kemeret Sara, merc'h Ragouel, da wreg, "ha setu m'emañ o tont hag emañ tostik-tost da zor Nineve".

¹⁶Hag ez eas Tobit war-arbenn d'e verc'h-kaer, laouen hag o vennigañ Doue, etrezek dor Nineve ; hag ouzh e welout o kerzhout hag o tremen en e holl nerzh, hep den ouzh e gas gant an dorn, tud Nineve a voe estlammet, ha Tobit a embanne dirazo en devoa bet Doue truez outañ hag en devoa digoret e zaoulagad. ¹⁷Hag ec'h erruas Tobit e-kichen Sara, gwreg Tobia, e vab, hag he bennigas en ur lavarout dezhi : "Degemer mat dit, va merc'h ! Benniget ra vo da Zoue, en deus da zerenet betek ennomp, va merc'h ! Ha benniget da dad, ha benniget Tobia, va mab, ha ra vezi benniget, te, va merc'h ! Deus e-barzh da di gant yec'hed, bennozh ha levezeg ! Deus-tre, va merc'h !" ¹⁸En deiz-se e voe levezeg evit an holl Yuzevien o chom e Nineve. ¹⁹Ac'hikar ha Nadab, e nizien, a zeuas ivez, laouen, davet Tobit.

Rafael, kannad an Aotrou.

12 ¹Pa voe echu gouelioù eured Tobia ha Sara, Tobit a c'halvas e vab Tobia hag a lavaras dezhañ : "Bez soñj, va mab, da reiñ e bae d'an den en deus da ambrouget ha da reiñ un dra bennak ouzhpenn". ²Hag e lavaras Tobia dezhañ : "Tad, pegement a roin dezhañ da c'hopr ? N'on ket koll mar roan dezhañ an hanter eus ar madoù en deus degaset ganin. ³Va derenet en deus er yec'hed, pareet va gwreg, dezouget ganin an arc'hant, ha gwellaet ac'hanout-te : pegement a roan c'hoazh dezhañ evel gopr ?" ⁴Hag e lavaras Tobit dezhañ : "Reizh eo dezhañ, mabig, kemer an hanter eus kement tra en devoa o tont en-dro". ⁵Gervel a reas eta e gompagnun-beaj hag e lavaras dezhañ : "Kemer an hanter eus kement tra az poa o tont en-dro, evel gopr, ha kae e peoc'h !"

⁶Neuze e c'halvas Rafael anezho o-daou dre guzh hag e lavaras dezho : "Benniget

an Aotrou Doue ha kanmeulit anezhañ dirak an holl re vev evit ar pezh en deus graet evidoc'h a vad, en ur vennigañ hag en ur ganañ e Anv. Roit da anaout d'an dud oberoù Doue evit e vrasañ gloar ; arabat deoc'h kaout aon da embann hoc'h anaoudegezh. ⁷ Kevrin ar roue a zo mat e guzhat, met oberennoù Doue a zo da ziskuliañ ha d'o embann gant enor.

Grit ar mad ha n'en em gavo droug ebet ganeoc'h. ⁸ Un dra vat ez eo ar bedenn gant ar yun, hag aluzen gant reizhded. Gwelloc'h ez eo kaout nebeut en onestiz eget kaout pinvidigezh en dizonestiz. Gwelloc'h ober an aluzen eget dastum aour. ⁹ An aluzen a zicub eus ar marv hag a c'hлана a bep pec'hed. Ar re a ra an aluzen o devo buhez, gwalc'h o c'halon. ¹⁰ Ar re a ra ar pec'hed hag ar fallagriezh a zo enebourien dezho o-unan.

¹¹ Ar wirionez penn-da-benn ez an da zisklêriañ deoc'h ha ne guzhin netra ebet ouzhoc'h. Diskouezet em eus deoc'h dija ha lavaret em eus deoc'h ez eo un dra vat dere'hel kuzh sekred ar roue : nemet ez eo un dra dereat reiñ da anaout oberennoù-meur, an Aotrou Doue. ¹² Neuze 'ta, pa oac'h, te ha Sara, o pediñ, me eo a gase ho pedennoù dirak Gloar an Aotrou Doue. Ha pa vezes o sebeliañ ar re varv, e raen heñvel. ¹³ Hag en drovezh-se ma ne oas ket chomet da dortal evit sevel diouzh taol ha lezel da bred evit mont da veziañ an den marv, neuze e oan bet degaset evit da amprouiñ. ¹⁴ Ha war un dro en deus Doue va c'haset evit da bareañ te ha da verc'h-kaer, Sara.

¹⁵ Me eo Rafael, eus ar seizh ael en em zalc'h hag a zeu dirak Gloar an Aotrou Doue".

¹⁶ Hag e voent strafuilhet o-daou ; kouezhañ a rejont war o dremm hag aon o devoe. ¹⁷ Hag e lavaras Rafael dezho : "N'ho pet ket aon ! Peoc'h deoc'h ! Bennigit Doue da holl viken ! ¹⁸ Me, pa oan ganeoc'h, n'eo ket dre va hegarated en ho keñver e oan ganeoc'h, hogen dre youl Doue. Bennigit-Eñ a-hed an holl zeizioù, kanmeulit-Eñ ! ¹⁹ Merzet hoc'h eus ne zebren netra, hogen ur weledigezh eo a zo bet merzet ganeoc'h. ²⁰ Ha neuze bremañ, bennigit amañ war an douar an Aotrou, ha lavarit da Zoue hoc'h anaoudegezh vat. Sellit ! Me a ya da sevel en-dro etrezek an

13, 6 a holl galon : g.e.g. : gant hoc'h holl galon.

Hini en deus va degaset. Lakait dre skrid kement tra a zo en em gavet ganeoc'h".

Hag e savas war-grec'h.

²¹ Sevel a rejont, met n'hallent ken e welout. ²² Hag e vennigent hag e kanent Doue, hag e veuliñ a raent evit e holl veuroberoù : gwelet e oa bet ganto ael Doue !

Kanenn Tobit.

13 ¹ Ha Tobit a skrivas gant levenez ur bedenn hag a lavaras :

² "Benniget ra vezo Doue, bev eo da viken, hag e rouantelezh en em led a rumm da rumm.

Rak kastizañ a ra ha trueziñ, diskenn a ra d'an islonkoù donañ eus an douar.

Eñ eo a ra sevel en-dro eus ar brasañ distruj,

ha den ne ziflip diouzh e zorn.

³ Trugarekait anezhañ, mibien Israel, dirak ar Baganed,

Eñ eo en devoa hor strewet en o mesk, ⁴ embannit eno e vraster,

uhelveulit anezhañ dirak kement a zo bev, rak Eñ eo hon Aotrou, hag hon Doue,

Eñ eo hon Tad hag Eñ eo hon Doue da holl viken..

⁵ Ho kastizañ a ra en abeg d'ho pec'hedoù, met ouzhoc'h-c'hwil holl en deus truez.

Ho tastum a ray a-douez an holl bobloù ma oac'h eno dasstrewet.

⁶ Mar distroit davetañ a holl galon hag a holl ene

evit seveniñ dirazañ ar wirionez :

neuze e tistroio davedoc'h,

ha ne guzho ken e zremm ouzhoc'h hiviziken.

Ha bremañ, eveshait ouzh ar pezh en deus graet evidoc'h

ha kanmeulit-eñ leizh ho kenou.

Bennigit Aotrou ar reizhded,

uhelveulit roue ar c'hantvedoù,

Me hen meul amañ war zouar va harlu.

E nerzh hag e vrasted a zisklêrian d'ur bobl a bec'herien.

Distroit, o pec'herien,

ha grit ar pezh a zo reizh dirak e zaoulagad :

Piv a oar ma fell dezhañ ober trugarez deoc'h ?

⁷ Kanomp dezhañ, me ha va ene,

hol levezeg a-vouezh-uhel,
ha va ene en em laouenaio holl deizioù he buhez

⁸ Benniget an Aotrou an holl zibabidi, kanmeulit e vraster.

Embannit un devezh a levezeg ha rentit klod dezhañ.

⁹ Jeruzalem, kêr santel, da gastizañ a ra en abeg da oberoù da vibien,

¹⁰ Kanmeul an Aotrou a-zevri-kaer, ha bennig roue ar c'hantvedoù, ma vo a-nevez savet e deltenn ennout gant levezeg,

ma laouenaio ennout an holl harluidi, ha ma karo ennout an holl reuzeudien evit an holl rummadoù da viken !

¹¹ Ur sklerijenn skedus a lugerno betek dibennoù an douar :

A-bell e teuo dit ar broadoù niverus, hag eus pennoù pellañ an douar, o frofoù en o daouarn, evit roue an Neñvoù.

Rummadoù ha rummadoù a roio dit levezeg,

hag anv an dilennadeg a chomo evit ar rummadoù da viken.

¹² Milliget ra vezo an holl re a lavar komzoù garv,

Milliget ra vezo an holl re az tistrujo hag a ziskar da vogerioù,

an holl re a zismantir da dourioù hag a losk da diez !

Ha benniget e vezo da viken an holl re az touj !

¹³ Kae neuze, ha bez evurus en abeg da vibien an dud reizh,

rak holl e vezint bodet hag e vennigint Aotrou ar c'hantvedoù.

¹⁴ Evurus ar re da gar, hag evurus ar re a vo laouen gant da beoc'h !

Hag evurus an holl dud a vo enkrezet gant da holl reuzioù,

rak ennout e vezint laouen hag e welint da holl levezeg da holl viken.

¹⁵ Va ene, bennig an Aotrou, ar roue bras,

¹⁶ rak Jeruzalem, e gêr, e Di dezhañ, a vezo adsavet evit an holl kantvedoù.

Evurus e vin-me, mar deu nemorant va gouenn

da welout da glod ha da ganmeuliñ roue an Neñvoù.

13, 8-11 : arroudenn troet diwar an destenn verr.

13, 11 e Deltenn : e Di, e Santual, e Dempl.

13, 15 gant da beoc'h : d.l.e. gant da eurvad.

13, 17 Soufir, pe : Ofir. sell. Job 22, 24.

Dorioù Jeruzalem gant safir hag emrodez a vo adsavet,

ha gant mein priziuz da holl vogerioù.

Tourioù Jeruzalem en aour a vo adsavet, hag he difennoù, en aour glan.

¹⁷ Straedoù Jeruzalem a vezo pavezet gant skarbouklennoù ha mein Ofir.

¹⁸ Ha dorioù Jeruzalem a gano meulganoù a levezeg

hag hec'h holl straedoù a gano :

Allelouia, benniget Doue Israel,

ha benniget ar re a vennig an Anv santel da viken ha muioc'h c'hoazh !"

Darvoudoù diwezhañ buhez Tobit ha Tobia.

14 ¹Hag e voe peurechuet komzoù trugarekadenn Dobit. ²Hag e varvas e peoc'h d'an oad a gant daouzek vloaz hag e voe beziet gant enor e Nineve. Ha daou vloaz ha tri-ugent en devoa pa gollas e zaoulagad, ha goude adkavet gantañ ar gweled, e vevas er builhentez hag e reas aluzenoù. Derc'hel a reas ivez da vennigañ Doue ha da uhelveuliñ meurdez Doue.

³Ha pa voe o vont da vervel, e c'halvas Tobia, e vab, hag e roas dezhañ e urzhioù : "Mabig, kas ganit da vugale, ⁴ha kerzh buan da Vedia, rak krediñ a ran-me e Komz Doue war Nineve, en devoa lavaret Nahoum : Kement tra a vezo hag a c'hoarvezo war Asiria ha Nineve ; ha kement tra o deus lavaret profeded Israel en deus kaset Doue, se a c'hoarvezo, netra ne vezo dilamet eus o holl gomzoù ; holl e tegouezhint en o amzer, hag e Media e vezo silvidigezh muioc'h eget en Asiria hag e Babilon. Rak gouzout a ran, me, ha krediñ a ran : Kement tra en deus lavaret Doue a vezo hag a c'hoarvezo ; ha ne gouezho ket ur gomz eus an diouganou. Hag hor breudeur a zo o chom war zouar Israel a vezo holl stlabezet ha forbannet eus an douar mat-se, hag holl vro Israel a vezo digenvez, ha Samaria ha Jeruzalem a vezo digenvez, ha Ti Doue, er glac'har, a vezo losket evit ur pennad. ⁵Hag a-nevez e truezo outo Doue, hag o degas a ray Doue en-dro da zouar Israel, hag a-nevez ec'h adsavint an Ti, nann avat evel an hini

13, 18 benniget Doue : benniget ra vezo Doue, ha muioc'h (c'hoazh).

14, 4 sell. Nahoum 2, 14 ha 3, 7-19. Asour : Athour, e gr. ; an diouganou : g.e.g. ar c'homzoù.

kentañ, betek ar mare ma vo peursevenet an amzerioù merket. Ha goude-se e tistroint holl diouzh o forbannerezh hag ec'h adsavint Jeruzalem a-stad, ha Ti Doue enni a vo adsavet, evel m'o deus lavaret diwar e benn profeded Israel.

⁶Hag an holl vroadoù, re an douar a-bezh, a zistroio holl hag a zoujo Doue e gwirionez ; hag e tilezint o holl idoloù a ziheñche anezho en o diheñchadurioù touellus, hag e vennigint Doue ar c'hantvedoù er reizhded. ⁷Holl vugale Israel a vezo saveteet en deizioù-se, dre gaout soñj eus Doue, e gwirionez, en em zastumo hag a zeuio da Jeruzalem hag a chomo da viken war zouar Abraham, e savete, hag e vezo roet an douar-se dezho. Hag e vezo laouen ar re a gar Doue e gwirionez, hag ar re a ra ar pec'hed hag an direizhded a vezo rasket diwar an douar a-bezh.

⁸⁻⁹Ha bremañ, va bugale, me a gemenn deoc'h : Servijit Doue e gwirionez ha grit ar pezh a blij dezhañ ; ha d'ho pugale, ra vezo kemennet seveniñ reizhded hag aluzen, ha ma talc'hint soñj eus Doue ha ma vennigint e Anv e pep degouezh, e gwirionez ha gant o holl nerzh. Ha bremañ, te, mabig, kae er-maez eus Nineve ha na chom ket amañ. En deiz m'az po douaret da vamm em c'hichen, en deiz-se end-eeun na chom ket en he harzoù. Rak gwelout a ran kalz a zireizhded enni, ha kalz a floderezh a vez graet enni hep n'o defe mezh. ¹⁰Sell, mabig ouzh kement en deus graet Nadab da Ac'hikar en devoe e savet ; ha n'eo ket en-bev ez eo bet diskennet en douar ? Met restaolet en deus Doue e fallagriezh ouzh e fas : deuet eo Ac'hikar d'ar sklerijenn, tra m'eo aet Nadab en deñvalijenn beurbad, dre m'en devoa klasket lazhañ Ac'hikar. Dre ober an aluzen ez eo aet er-maez eus griped ar marv en devoa stegnet dezhañ Nadab, ha Nadab a zo kouezhet e griped ar marv en deus graet dezhañ mervel. ¹¹Ha bremañ, va mibien, gwelit ar pezh a zegas an aluzen hag ar pezh a zegas an direizhded : lazhañ a ra. Ha setu va ene o vankout din."

Hag e lakaat a rejont war ar gwele hag e varvas. Hag e voe beziet gant enor.

¹²Ha pa varvas e vamm, e touaras Tobia anezhi gant e dad. Hag ez eas, eñ hag e wreg, da Vedia, hag e chomas en Ekbatan

gant Ragouel, e dad-kaer. ¹³Hag e reas gant bri en-dro d'o c'hozhni hag o beziañ a reas en Ekbatan a Vedia. Hag en devoe da hêrezh ti Ragouel hag hini Tobit, e dad. ¹⁴Hag e varvas d'an oad a gant seitek vloaz, enoret-bras. ¹⁵Gwelout a reas ha klevout, a-raok mervel, distruj Nineve, ha gwelout he zud prizoniet kaset da Vedia, ar re en devoa forbannet Ac'hikar roue Media. Hag e vennigas Doue evit kement en devoa graet da vibien Nineve hag Asiria. Laouen e voe diwar-benn Nineve, hag e vennigas an Aotrou Doue evit kantvedoù ar c'hantvedoù.

Levr Tobit betek amañ.

Levr Judit

Brezel etre Naboukodonosor hag Arfaksad.

1¹ Er bloaz daouzek eus ren Naboukodonosor, e rene war an Asiriz e Nineve ar gêr vras, e deizioù Arfaksad, a rene war ar Vediz en Ekbatan, ² hag en devoa savet en-dro da Ekbatan ramparzhioù mein-ben ledan a dri ilinad, hir a c'hwec'h ilinad, ha graet uhel ar ramparzh a zek ilinad ha tri-ugent, ha ledan a hanter-kant ilinad ; ³ ha tourioù en devoa lakaet ouzh an dorjoù, a gant ilinad war un diazez ledan a dri-ugent ilinad, ⁴ ha graet dezhi dorjoù, dorjoù a save d'an uhelder a zek ilinad ha tri-ugent war ul ledander a zaou-ugent ilinad evit ermaeziadennoù armead e gadourien ha renkadoù e droadeien.

⁵ Ober a reas brezel, en deizioù-se, ar roue Naboukodonosor d'ar roue Arfaksad er blaenenn vras, da lavarout eo ar blaenenn a zo war harzoù Ragou. ⁶ Hag e kevredas gantañ holl annezidi ar menez hag an holl re o chom war riblou an Eufrates, an Tigris, an Hidaspe hag e kompezennou Arioc'h, roue an Elumaida ; ha kalz a vroadoù en em strollas evit emgann mibien Galdeiz.

⁷ Hag e kasas Naboukodonosor, roue an Asiriz, kannaded da holl annezidi Bersia, da holl annezidi ar C'huzh-heol, da annezidi Gilikia, Damask, al Liban, an Antiliban, ha d'an holl re a oa o chom war diriadoù an arvor, ⁸ ha da bobladoù ar C'harmel, Galaad, Gorre - Galilea ha kompezenn Esdrelon, ⁹ ha da holl re Samaria hag he c'hêrioù, hag en tu-hont d'ar Yordan betek Jeruzalem ha Batana, ha

Tud veur a gaver er Bibl, kenkoulz merc'hed ha paotred : Doue ne ra ket a ziforc'he etre e grouadurien. Amañ hon eus ur skouer a gement-se, ouzhpenn ma welomp tamm-ha-tamm ar skriturioù o skeudenniñ dremm ar Vaouez dibar, hollgenedus, penoberenn ar Grouadelezh, ar Vaouez a vo dilennet evit reiñ d'ar bed an Hini a zeuio da ziazezañ an Israel nevez, ar rouantelezh a vo digor d'ar Broadoù zoken, amañ skeudennet gant Ae'hior. Amañ c'hoazh e welomp an Aotrou oc'h eveshaat e bobl, hag oc'h amprouiñ he fealded a-dreuz darvoudoù kalet. Nebeut a dra eo galloudeien an douar, ezhomm ebet a veuroberoù, evel la tiskouez istor Judit. Er werzad 16, 5 e kan Judit meleudi da Zoue, ur c'han a aweno Magnificat ar Werc'hez Vari (Lukaz 1, 46).

1, 1 Asuriz, pe Asiriz, Ashouriz. Nineue : Ninive (sell. Jonas). Ekbatan : kêrbenn ar Mediz, anvet Ahmeta en Edras 6, 2.

Kelous, ha Kades, ha froud an Egipt ha Tafnes, ha Ramses, hag holl diriad Gosen, ¹⁰ betek tapout a-us da Danis ha Memfis, holl annezidi an Egipt betek harzoù Koush.

¹¹ Hag e tisprizas holl annezidi an douar a-bezh lavar Naboukodonosor, roue an Asiriz, ha ne zeujont ket gantañ da vrezeliñ, pa n'o devoa ket aon razañ, rak bez' e oa dirazo evel un den e-unan, hag e kasjont war o c'hiz e gannaded dibourvez, ar vezh war o fas. ¹² Hag e kounnaras Naboukodonosor a-enep an holl diriadoù-se, kenañ, hag e touas war e dron ha war e rouantelezh kastizañ holl rannvroioù Kilikia, Damask, Siria, ha distrujañ gant e gleze ivez holl annezidi bro Voab, mibien Amon, ha Judea a-bezh, hag holl re an Egipt betek erruout war aodoù an daou vor.

¹³ Hag e stagas da emgannañ gant e armead ouzh ar roue Arfaksad er bloaz seitek, hag e trec'has en emgann-se, hag ec'h eilpennas holl vagadoù Arfaksad, e holl varc'hegerien hag e holl girri. ¹⁴ Hag ec'h aloubas e gêrioù, e tizhas betek Ekbatan, e tapas he zourioù, e wastas he balioù hag e troas he splanner da vezh. ¹⁵ Tapout a reas Arfaksad e menezioù Ragou, e drebarzhiñ gant e zaredoù hag e zistrujañ betek hiziv-an-deiz. ¹⁶ Hag e tistroas goude gant e holl veskailhez, un tolpad a vrezelourien niverus-meurbet ; hag en em daoljont eno d'al lugudachoù ha d'ar banvezioù, eñ hag e armead, e-pad kant ugent deiz.

Troioù-brezel Holofern.

2¹ D'an triwec'hvet bloaz, d'an daou warn-ugent eus ar miz kentañ, e voe keal e ti Naboukodonosor, roue an Asiriz, da

1, 2 un ilinad a vuzulie 0,45 m.

1, 5 en deizioù-se : en amzer Arfaksad.

Ragau : Rages ?

1, 6 Ehmaiz : Elamiz. Kheleoud : Kaldea ?

1, 7 Damask : Damesek, Damaskos e gr.

1, 8 Galaad : Gilead. Esdrelon : Izreel.

1, 9 Samareia : Shomron. Tafna : Tahpanhes. Ramese : Ramses. Gesen : Goshen.

1, 10 Tanis : Soan. Memfis : Mof. Egipt : Aiguptos, e gr. Etiopia : Aithiopia gr.

1, 12 Moab : Moav. Youdaia : Youda.

1, 16 e holl veskailhez : tud, loened, bitailh, strobelloù... h.a.

2, 1 D'an triwec'hvet bloaz : er bloaz 586 KHS ; an holl vroioù : g.e.g. an douar a-bezh, d.l.e. ar broadoù a gomzer anezho e 1, 7-10 hag o devoa disprizet lavar Naboukodonozor.

gastizañ an holl vroioù, evel m'en devoa lavaret. ²Hag e c'halvas e holl renerien hag e holl uhelidi, hag e talc'has ganto e guzul kuzh, hag e tivizas diouzh e c'henou gwalleur an douar a-bezh. ³Hag e rejont o menoz da zistrujañ kement den n'en devoa ket heuliet lavar e c'henou. ⁴Neuze, pa voe disoc'h e guzul, e c'halvas Naboukodonosor, roue an Asiriz, Holofern, penngadour e arme hag an eil war e lerc'h, hag e lavaras dezhañ : ⁵"Evel-hen e komz ar roue bras, aotrou an douar a-bezh : setu, pa vi aet a-zirazon, e kemeri ganit gwazed amprout o nerzh ; troadeien, c'hwec'h-ugent mil bennak, hag un tolpad a gezeg gant marc'hegerien, daouzek mil. ⁶Hag e kerzhi a-enep holl vroioù ar C'huzh-heol, peogwir n'o deus ket sentet ouzh lavar va genou ; ⁷hag e kemenni dezho lakaat prest douar ha dour, rak mont a rin dezho em c'hounnar hag e c'holoin holl c'horre an douar gant treid va armead, hag o roin da breizh dezho ; ⁸hag o gloazidi a leunio o stankennoù, hag an holl froudoù ha stêrioù a vo leun-barr gant o reoù varv : ⁹Hag e kasin o frizonidi betek bevennoù an douar a-bezh. ¹⁰Ha te, kae da aloubiñ evidon o holl diriad, hag en em roint dit, hag o mirout a ri din a-benn dez o c'hastizadur ; ¹¹ouzh an emsavidi e vo dizamant da lagad : o dereiñ a ri d'al lazhadeg ha d'ar breizhadeg war da holl diriad. ¹²Rak bev on, ha kreñv eo va rouantelezh ! Lavaret em eus hag e rin kement-se gant va dorn ! ¹³Ha te, ne dorri ket unan eus lavarioù da aotrou, met o seveniñ a ri ez-pervezh, evel em eus kemennet dit, ha ne zalei ket d'o c'has da benn".

¹⁴Hag ez eas Holofern a-zirak e aotrou, hag e c'halvas an holl c'halloudeien, ar benngadourien hag an ofiserien eus armead Asiria. ¹⁵Hag e tiniveras kadourien eus an dibab evit an emgann, evel m'en devoa kemennet dezhañ e aotrou, betek c'hwec'h ugent mil, ha gwaregerien war varc'h, daouzek mil. ¹⁶Hag o renkañ a reas en doare na vez graet ur strollad brezel. ¹⁷Hag e kemeras kañvaled, ezen ha muled evit o strobelloù, un niver bras-kenañ, ha

2, 2 renerien : pe ofiserien, pe servijerien, d.l.e. kement den a oa ouzh e servij ; e guzul kuzh : g.e.g. : kevrin e guzul.

2, 3 kement den : g.e.g. : kement kig, d.l.e. kement boud bev.

2, 7 lakaat prest douar ha dour : d.l.e. en em brientiñ evit ar sujidigezh.

deñved, oc'hen ha givri evel pourvezañs, na ouied niver ebet dezho ; ¹⁸ha bitailh evit pep den a-builh, hag aour hag arc'hant eus ti ar roue, e-leizh. ¹⁹Hag ez eas war-raok gant e holl armead, en ergerzhadeg, evit diaraogiñ ar roue Naboukodonosor ha goleiñ holl c'horre ar vro trema ar C'huzh-heol, gant o c'hirri, marc'hegerien ha troadeien eus an dibab. ²⁰Hag ar yoc'had, niverus evel karvedeg, a yeas ganto, hag evel uloc'h an douar, na oad ket evit o niveriñ, kement a oa anezho. ²¹Loc'hañ a rejont eus Nivev hag ober un hentad a dri devezh etrezek kompezenn Vektilet, ha mont da gampañ eus Bektilet tost d'ar menez a zo a-gleiz da c'horre Kilikia. ²²Hag e kemeras e holl armead, e droadeien, e varc'hegerien hag e girri, hag e loc'has alese war-zu ar menez. ²³Hag e pilas Poud ha Loud, hag e tapas holl vibien Rasis ha mibien Ismael a oa a-dal d'ar gouelec'h, e kreisteiz Keleon. ²⁴Tremen a reas an Eufrates, treuziñ Mezopotamia ha gwastañ an holl gêrioù uhel a-us d'ar froud Abona betek e-kichen ar mor. ²⁵Hag e tapas tiriad Kilikia hag e tispennas an holl re a enebe outañ, hag e tizhas betek harzoù Jafet ouzh ar c'hreisteiz a-dal d'an Arabia. ²⁶Enkele'hiañ a reas holl vibien Vadian, tangwallañ o zinelloù ha preizhañ o c'hlozioù. ²⁷Diskenn a reas e kompezenn Zamask da vare eost an ed, tangwallañ o holl barkeier, dereiñ chatal bras ha munut d'an distrujadenn, gwastañ o c'hêrioù, kroueriañ o maezioù ha skeiñ war o holl yaouankizoù dre lemm ar c'hleze. ²⁸Hag e kouezhas spont ha krenijenn razañ, war holl annezidi an arvor a oa e Sidon hag e Tir, hag annezidi Sour hag Okina, hag holl annezidi Jammia ; hag annezidi Azot hag Askalon o devoe aon spontus razañ.

Kannadouriezh da-gichen Holofern.

³¹Kas a rejont dezhañ kannaded gant komzoù a beoc'h da lavarout : ²"Setu ni, servijerien Naboukodonosor, ar roue ras ; emamp dirazout : gra en hor c'heñver evel ma plijo dit. ³Setu : hon atantoù, hon holl

2, 21 a-gleiz : d.l.e. en hanternoz.

2, 23 Foud ha Loud : Pout (Gn 10,6) ha Loud (Gn 10,22).

2, 24 kêrioù uhel : d.l.e. kêrioù gant mogerioù uhel, pe savet war an uhel.

2, 27 kroueriañ : d.l.e. furchata.

2, 28 Tir, Sour : moarvat an hevelep kêr, Sor, en heb.

zouaroù hag hon holl barkoù ed, hor chatal munut ha bras, hag holl glozioù hon teltadegoù a zo aze dirazout : gra ganto evel ma plijo dit. ⁴Setu : hor c'hêriou hag o annezidi a zo da sklaved pa zeui war-arnenn dezho hervez ma vo mat ouzh da zaoulagad". ⁵Hag e teuas ar wazed-se davet Holofern, hag e lavarjont dezhañ ar c'homzoù-se.

⁶Met diskenn a reas d'an arvor, eñ hag e armead, lakaat gedvaou er c'hêriou uhel, ha kemer diwarno gwazed eus an dibab evit o skoazellañ. ⁷Hag o degemer a rejont, int hag o zowardrioù, gant kurunenoù ha korolloù ha taboulinoù. ⁸Hogen gwastañ a reas dre-holl o maezioù, ha troc'hañ o c'hoadoù sakr, rak kefridiet e oa bet ennañ distrujañ holl zoueoù an douar, evit ma vefe Naboukodonosor, hag eñ nemetañ, azeulet gant an holl bobloù, ha ma vefe an holl yezhoù ha meuriadoù ouzh hen aspediñ evel doue. ⁹Hag ez erruas adal da Esdrelon e-kichen Dotain, a zo dirak steudennad vras menezioù Judea ; ¹⁰hag e kampas etre Gabaa ha kêr Skited, hag e chomas eno ur mizvezh evit adstrolañ holl strobadoù e armead.

Darbaradeg ha pedennoù e Judea.

⁴ ¹Hag e klevas mibien Israel o chom e Judea kement en devoa graet d'ar broadoù Holofern, penngadour Naboukodonosor, roue an Asiriz, hag e pe zoare en devoa preizhet o holl santualioù hag o deroet d'an distrujadenn. ²Hag e voent spouronet-bras dirazañ, ha strafuilhet evit Jeruzalem ha Templ an Aotrou, o Doue. ³Rak nevez-deuet e oant eus an harlu, hag agentaou e oa bet dastumet holl bobl Judea ha santelaet al listri sakr, an aoter hag an Templ goude bezañ bet disakret. ⁴Hag e kasjont kannaded en holl diriad Samaria ha Kona, Betoron, Abelmaim, Jeriko, ha da Goba hag Aisora ha saonenn Salem. ⁵Hag e talc'hjont holl gernioù an uhelvencioù, ha da vogeriañ ar c'hêriadennoù a oa eno ha da zaspugn pourvezañs ha pourchasoù brezel, rak nevez-costet e oa bet o farkeier.

⁶Hag e skrivas Joakim, ar beleg bras a oa

3, 3 a zo aze dirazout : d.l.e. a zo laket etre da zaouam.

3, 10 Kêr Skited evit kêr Skuthon : Skuthopolis gr., Bet-Shean heb.

4, 2 dirazañ, pe : en abeg dezhañ.

4, 3 nevez-deut, pe : nevez-pignet. an Templ, pe : an

d'ar mare-se e Jeruzalem, da annezidi Vetulia ha Betomestaim, a zo rag-enep da Esdrelon, a-dal d'ar gompezenn nes da Zotain, ⁷o lavarout dezho derc'hel krapennoù ar menez, rak dre eno e oa an hent da Judea, hag aezet e oa herzel ouzh ar re a zeufe war-raok, ken enk ma oa ar riboul, daou-ha-daou zoken. ⁸Hag e reas mibien Israel evel ma oa bet kemennet dezho gant ar beleg bras Joakim ha kuzul Kozhidi pobl Israel a-bezh o sezañ e Jeruzalem.

⁹Hag e c'harmas holl wazed Israel etrezeke Doue gant gred bras hag ec'h izelajont o eneoù gant gred bras. ¹⁰Int hag o gwragez hag o bugale, o chatal hag o holl ostizidi gopridi ha sklaved, a lakaas seier en-dro d'o lounezhi. ¹¹Hag holl wazed Israel, ha maouezed, ha bugale, o chom e Jeruzalem, a stouas dirak ar santual hag a fennas ludu war o fennoù, hag a zistennas o seier dirak an Aotrou. ¹²Hag e c'hourizjont an aoter gant ur sac'h, hag e c'harmjont etrezeke Doue Israel a-unvouezh, diarsav, evit na zerofe ket d'ar breizhadeg o bugale, o gwragez d'ar skrapadeg, kêrioù o hêrezh d'an distrujadenn, an Neved santel d'an disakradur ha da gunujenn c'hoapaus ar broadoù. ¹³Hag e klevas an Aotrou o mouezh hag e sellas ouzh o enkre ; hag ar bobl a yunas meur a zevvezh e Judea a-bezh hag e Jeruzalem dirak santual an Aotrou Hollc'halloudek. ¹⁴Ha Joakim, ar beleg bras, hag an holl veleien en em zalc'he dirak an Aotrou, ha liderien an Aotrou, saeoù-reun en-dro d'o c'hroazlez, a ginnige an holokost peurbad, ar profoù gouestlet ha roadoù youlek ar bobl. ¹⁵Bez' e oa ludu war o zulbanoù ha garmiñ a raent etrezeke an Aotrou a-bouez-nerzh evit ma weladennfe evit e vad holl diegezh Israel.

Kuzul-brezel e kamp Holofern.

⁵ ¹Kel a zeuas betek Holofern, penngadour armead Asiria, edo mibien Israel oc'h en em brientiñ evit ar brezel hag o devoa stouvet odeoù ar menez, mogeriet holl gribennoù an uhelvencioù ha lakaet diarbennoù er c'hompezennoù. ²Neuze e

Ti, d.l.e. Ti Doue.

4, 4 Baitoron : Bel Horon (heb.)

4, 6 Dotaim, pe Dotaia, pe Dotan (heb.)

4, 9 izelaat an eneoù : d.l.e. ober pinijenn, ha dreist-holl yuniñ.

voe droug bras ennañ hag e c'halvas holl bennoù Moab, penngadourien Amon hag holl satraped an arvor. ³Hag e lavaras dezho : "Degasit din keloù, mibien Ganaan : piv eo ar bobl-se a zo o chom war ar menez, ha pere eo ar c'hêrioù a annezont, ha pegen niverus eo o armead, hag e petra emañ o nerzh hag o galloud, ha piv a zo o ren warno evel roue hag o kas o strolladoù, ⁴ha perak o deus disprizet dont davedon, en enep da holl annezidi ar C'huzh-heol ?"

⁵Hag e lavaras dezhañ Ac'hior, pennrener holl vibien Amon : "Ra selaou va aotrou ur gomz eus genou da servijer, hag e tisklêriin dit ar wirionez diwar-benn ar bobl-se a zo o chom war ar menez-se, tostik-tost ouzhit, ha ne zeuio gaou ebet ermaez eus genou da servijer. ⁶Ar bobl-se a zo eus diskennidi ar Galdeiz. ⁷Chom a rejont da gentañ e Mezopotamia, rak ne c'houllet ket heuliañ doueoù o zadoù a oa e bro ar Galdeiz. ⁸Hag e tilezjont hent o gourdadoù hag ec'h azeuljont Doue an Neñvoù, an Doue o devoa anavezet. Argaset e voent a-zirak o doueoù hag e tec'hjont d'ar Vezopotamia hag e chomjont eno pell-amzer. ⁹Hag e lavaras o Doue dezho kuitaat o chomlec'h ha mont da vro-Ganaan ; hag e chomjont eno, hag o devoe ur bern aour hag arc'hant, ha tropelladoù niverus-meurbet. ¹⁰Hag e tiskennjont d'an Egipt, rak peurc'holoet he devoa an naonegezh gorre douar Kanaan, hag e chomjont eno tra ma voe boued evito, hag e teujont da vezañ eno un engroeziad niverus, ha ne oa ket ur gont da ober eus o gouenn. ¹¹Hag e savas a-enep dezho roue an Egipt hag o c'horvigellas en anerioù brikennoù : izelaet e voent hag e teujont da vezañ sklaved. ¹²Hag e c'harmjont etrezek o Doue, a skoas war holl zouar an Egipt gant gwalinier a oa diremed, hag o argas a reas an Egiptiz a-zirazo. ¹³Hag e tisec'has Doue ar Mor Ruz en o raok, ¹⁴hag o c'has a reas war hent ar Sinai ha Kades-Barne ; hag ec'h argasjont an holl re a oa o chom er gouelec'h. ¹⁵Hag e rejont o annez e bro an Amorig hag an holl Heseboniz a zistrujont gant o nerzh, hag o treuziñ ar Yordan o devoe an holl venezeier da hêrezh. ¹⁶Argas a rejont a-zirazo ar Ganaaniz, ar Bereziz,

5, 2 satraped, pe : gouamerien.

5, 3 Kanaan : Kenaan en heb.

5, 7 Mezopotamia, d.l.e. Haran (Gn 11, 31).

ar Jebousiz, ar Sikemiz hag an holl Gergesiz, hag e chomjont pell-amzer eno. ¹⁷Endra ne bec'hent ket a-enep o Doue, e veze ganto an eurvad, rak un Doue a gasa an direizhder a zo ganto. ¹⁸Pa guitajont an hent en devoa kemennet dezho avat, e voent distrujet e kalz emgannoù niverus-meurbet, ha kaset e voent d'an harlu war un douar estren, ha Templ o Doue a voe rasket, hag o c'hêrioù a voe tapet gant o enebourien. ¹⁹Ha bremañ pa-z int distroet davet o Doue, ez int deuet en-dro eus o skignadeg e-lec'h ma oant bet strewet, hag o deus dalc'het Jeruzalem, lec'h emañ o santual, ha graet o deus o annez er menezeier a oa digevannez. ²⁰Neuze 'ta, mestr hag aotrou, ma-z eus ur felladenn er bobl-se, ha mar o deus pec'het a-enep o Doue, hag ec'h eveshaomp ez eus enno an asoup-se, e savimp hag e raimp brezel outo ; ²¹hogen mar n'eus ket a zireizhder en o foblad, ra dremeno va aotrou e-biou gant aon na warezfe o Aotrou hag o Doue a-us dezho ha na vefemp ur godiserezh dirak an douar a-bezh".

²²Ha neuze p'en devoe Ac'hior echuet da lavarout ar c'homzoù-se, e c'hrozmolas an holl boblad bodet en-dro d'an deltenn, en o sav tro-war-dro ; hag e komzas uhelidi Holofern hag holl annezidi an arvor ha Moab eus e vroustañ. ²³"Rak n'hon eus ket da aoniñ rak mibien Israel, sed ur bobl ha n'eus enni na galloud na nerzh evit un emgann taer. ²⁴Deomp war-raok eta, hag e vezint lonkadur da holl armead, mestr Holofern".

Ac'hior deroet da vibien Israel.

6 ¹Pa voe paouezet an todilhon gant an dud a oa en-dro d'ar c'huzul, e lavaras Holofern, penngadour armead Asiria, da Ac'hior, dirak an holl boblad estrenien, ha da holl vibien Voab : ²"Ha piv out-te, Ac'hior, ha c'hwî, gopridi Efraim, evit diouganañ en hon touez evel hiziv, ha lavarout chom hep ober brezel da ouenn Israel, dre ma vefe o doue ouzh o gwareziñ ? Ha piv a zo doue nemet Naboukodonosor ? Hemañ a gaso e nerzh hag o distrujo diwar c'horre an douar, ha n'o saveteizo ket o doue. ³Met ni, e

5, 13 Sina : Sinai. (Erm. 19, 1). Kades-Barne : Kadesh-Barnea (Niv. 32,6)

6, 1 estrenien : ar re a oa deut eus ar meuriadoù all.

servijerien, a bilo anezho evel un den e-unan, ha ne zalc'hint ket dirak nerzh hor c'hezeg. ⁴Rak o leskiñ a raimp en o c'hêr, hag o menezioù a vezo mezviet gant o gwad hag o c'hompezennoù leuniet gant o re varv, ha ne zalc'ho ket roud o zreid dirazomp, hogen mervel a raint mik, - eme ar roue Naboukodonosor, aotrou an douar a-bezh - rak lavaret en deus, ha ne vezint ket diefed, ar c'homzoù lavaret gantañ. ⁵Te avat, Ac'hior, goprad Amon, te hag ec'h eus distaget ar c'homzoù-se e deiz da zireizhded, ne weli ken va dremm adalek an deiz-mañ, ken n'em bo kastizet ar ouenn-se deuet eus an Egipt. ⁶Neuze e treuzo da gostezioù houarn va strolladoù ha tolpad va skoazellerien, hag e kouezhi e-mesk o gloazidi pa zistroin. ⁷O vont d'az kas kuit emañ va servijerien betek ar menez, ha d'az lakaat en unan eus kêrioù ar c'hrapennoù ; ⁸ha ne varvi ket, betek an deiz ma vezi distrujet a-gevret ganto. ⁹Ha ma-z eus esper ez kalon ne vezint ket tapet, gant na vezo ket mantret da zremm : komzet em eus hag hini ebet eus va c'homzoù ne gouezho !"

¹⁰Hag e kemennas Holofern d'e servijerien, en em zalc'he en e delenn, tapout Ac'hior hag e gas betek Betulia, hag e lezel etre daouarn mibien Israel. ¹¹E dapout a reas e servijerien, hag e gas er-maez eus ar c'hamp, er blaenenn, hag alese, a-greiz ar blaenenn betek ar menez, e tegouezhjont betek an eien a oa e traoñ Betulia. ¹²Pan o gwelas gwazed ar gêr war gribenn ar menez, e kemerjont o armoù, ha da ermaeziañ eus kêr war gribenn ar menez, ha kement den a oa batalmer d'o dizarbenn da grapañ en ur skeiñ mein ganto. ¹³Oc'h en em silañ e traoñ ar menez ec'h erejont Ac'hior hag e zilezjont en e led ouzh troad ar menez, ha mont a rejont en-dro davet o aotrou. ¹⁴Met diskenn a reas mibien Israel eus o c'hêr d'e gichen, hag ur wech dizereet, e voe degaset da Vetulia ha diskouezet dirak renerien o c'hêr, ¹⁵a oa en deizioù-se, Ozias, mab Mic'ha, eus meuriad Simeon, ha Kabris, mab Gotoniel, ha Karmis, mab Melc'hiel. ¹⁶Dec'hervel a rejont holl Gozhidi kêr, hag e teredas ivez o holl yaouankizoù hag ar maouezed d'ar

6, 5 e deiz da zireizhded : en deiz ma-z eo bet anaatet da zireizhded.
6, 6 tolpad va skoazellerien, pe : goaf va servijerien.
6, 12 e kemerjont : re Baituloua. d'o dizarbenn : da zizarbenn reoù Holofern.

vodadeg hag e lakjont Ac'hior e-kreiz an holl boblad hag e c'houlennas Ozias digantañ petra a oa c'hoarvezet. ¹⁷Hag eñ o respont a zanevellas dezho komzoù kuzul Holofern hag an holl gomzoù en devoa lavaret e-kreiz renerien mibien Asiria ha lavarioù pompadus distaget gant Holofern a-enep tiegezh Israel. ¹⁸Hag e stouas ar bobl, oc'h azeuliñ Doue hag o c'harmañ en ur lavarout : ¹⁹"Aotrou, Doue an Neñvoù, sell ouzh o rogentez ha bez truez ouzh mezhkadur hor gouenn, ha taol pled ouzh dremm ar re en em ouestl en deiz-mañ". ²⁰Kennerzhañ a rejont Ac'hior hag e c'houre'hemennaouiñ kalonek. ²¹Hag e zegas a reas Ozias gantañ eus ar vodadeg en e di, hag e reas ur banvez evit ar Gozhidi : hag ec'h aspedjont Doue Israel d'o sikour a-hed an nozvezh-se.

Seziz Betulia.

⁷ ¹Antronoz e kemennas Holofern d'e holl armead ha d'e holl boblad, ar re a oa deuet d'e skoazellañ, digampañ etrezek Betulia, derc'hel krapennoù ar menez hag ober brezel ouzh mibien Israel. ²Hag ez eas war-raok, en deiz-se end-eeun, kement den gouest a oa anezho. Ha nerzh ar vrezelourien-se a oa kant dek mil ha tri-ugent troadeg ha daouzek mil marc'heg, hep kontañ ar strobadoù hag an dud war droad en o metou, un tolpad niverus-tre. ³En em lec'hiañ a rejont er gampoullenn, tost da Vetulia, e-kichen an andon, hag en em astennjont a-led eus Dotain betek Abelmain hag a-led eus Betulia betek Kuamon, a zo rag-enep da Esdreleon. ⁴Mibien Israel, ouzh o gwelout ken niverus, a voe strafuilhet kenañ, hag e lavarjont an eil d'egile : "Bremañ ez a ar re-mañ da beuriñ gorre an douar a-bezh ! Nag ar menezioù uhel nag ar stankennoù nag an torgennoù ne zalc'hint dindan o fouez". ⁵Kemer a reas pep hini e harnez-brezel, ha goude bezañ enaouet tanioù war an tourioù, e chomjont da c'hedal e-pad an noz-se. ⁶An eil deiz ec'h ermaezias Holofern e holl varc'hegerien dirak mibien Israel a oa e Betulia. ⁷Ënsellout a reas ar c'hrapennoù trema o c'hêr, gweladenniñ an

6, 13 ec'h erenjont Ac'hior : servijerien Holofern a erenas Ac'hior.
6, 15 Simeon : Shimeon (heb.) Gothoniel : Otniel (Bn 3, 9)
7, 4 da beuriñ : d.l.e. da raskañ, da rezañ.

andonioù dour hag o ferc'hennañ, ha lakaat outo gwardoù brezelourien, hag e tistroas davet e dud.

⁸Dont a reas d'e gaout holl bennoù mibien Esaou hag holl renerien poblad Voab hag holl benngadourien an arvor, o lavarout : ⁹"Ra selaouo hor mestr ur gomz, ma na vo ket a freuz ez armead ; ¹⁰rak ar boblad mibien Israel-mañ ne fiziont ket en o gofioù, met en uhelder ar menezioù emaint o chom warno, rak n'eo ket aezet tizhout kribennoù o menezioù. ¹¹Ha bremañ, mestr, na stourm ket outo evel ma vez graet en emgann a renkadoù, ha ne gouezho den ebet eus da dud. ¹²Gortoz e-barzh da gamp en ur virout an holl wazed eus da armead, ha ra vezo mestr da servijerien war an eien dour a darzh diouzh troad ar menez, ¹³rak alese e tenn dour holl annezidi Vetulia, hag e vezint distrujet gant ar sec'hed, hag e taskorint o c'hêr. Ni hag hor pobl a grapo war gribennoù tostañ ar menezioù hag a gampo eno evit herzel ouzh unan bennak da vont er-maez eus kêr. ¹⁴Dizeriañ a raint gant an naon, int hag o gwagez hag o bugale, ha kent d'ar c'hleze erruout warno, e vezint ledet war leurennoù o chmlec'hioù. ¹⁵Hag e c'hopri dezho ur gopr fall evit o emsavadeg ha dre ma n'int ket deuet war-arbenn dit e peoc'h".

¹⁶Plijout a reas o c'homzoù da Holofern ha d'e holl servijerien, hag e kemennas ober evel m'o devoa lavaret. ¹⁷Hag e savas kamp mibien Amon ha ganto pemp mil eus mibien Asiria, hag e kampjont er stankenn hag e tapjont doureier hag andonioù dour mibien Israel. ¹⁸Hag e krapas mibien Esaou ha mibien Amon, hag e kampjont er menez dirak Dotain, hag e kasjont eus o re etrezek ar c'hreisteiz hag ar reter, a-dal da Egrebél, a zo tost da C'houas hag a zo war froud Moc'hmour. Ha nemorant armead an Asiriz a gampas er gompezenn hag a c'holoas holl c'horre ar vro ; hag o zelttennoù hag o strobadoù a rae ur mellad kampad : un engroeziad divent a oa anezho.

¹⁹Ha mibien Israel a c'harmas etrezek an Aotrou, o Doue, rak gwanaet e oa o c'halon dre ma oant enkelc'hiet gant o holl enbourien, ha ne oa tu ebet da dec'hel diouzh o c'hreiz. ²⁰Chom a reas en-dro

dezho kampad Asiria, o zroadeien, o c'hirri hag o marc'hegerien, e-pad pevar deiz ha tregont ; hag e reas diouer da holl annezidi Vetulia o holl bourvezioù dour. ²¹Ar c'hibelloù a yae da hesk ha ne c'hellent ken evañ o gwalc'h a zour un devezh hepken, rak gant muzul e veze roet dezho da evañ.

²²Hag e voe dinerzhet o bugaligoù ; ar maouezed hag ar re yaouank, diviet gant ar sec'hed, a gouezhe war leurennoù kêr hag e toull an dorioù, ha ne oa ken a nerzh enno. ²³Hag en em dolpas ar bobl a-bezh en-dro da Ozias ha da renerien gêr, ar re yaouank, ar maouezed hag ar vugale ; hag e c'harmjont a vouezh kreñv hag e lavarjont dirak an holl Gozhidi : ²⁴"Ra varno Doue etrezomp-ni ha c'hwi, rak graet hoc'h eus ouzhimp ur gaou bras, pa n'hoc'h eus ket komzet a beoc'h gant mibien Asiria. ²⁵Ha bremañ n'eus ket a zifenner evidomp, met hor gwerzhet en deus Doue etre o daouarn, ma vezimp pladet dirazo gant ar sec'hed hag en argoll bras. ²⁶Ha bremañ galvit-int ha deroit ar gêr a-bezh evit ar gwastadur da dud Holofern ha d'e holl armead. Rak gwelloc'h eo ganimp dont da vezañ ur preizh evito : bez' e vezimp o sklavet, met bevañ a ray hon ene, ha ne welimp ket marv hor bugaligoù ouzh hon daoulagad, nag hor gwagez hag hor bugale o kuitaat ar vuhez.

²⁸Kemer a reomp da destoù a-enep deoc'h an neñv hag an douar, hag hon Doue hag Aotrou hon tadoù a gastiz ac'hanomp diouzh hor pec'hedoù ha diouzh fazioù hon tadoù, mar ne rit ket hervez al lavarioù-se en deiz hiziv". ²⁹Hag e voe ur glemmadeg vras e-kreiz ar vodadeg a-bezh a-unvan, hag e c'harmjont etrezek an Aotrou Doue a vouezh kreñv.

³⁰Hag e lavaras dezho Ozias : "Kalon, breudeur ! Dalc'homp c'hoazh pemp devezh : en o c'heit e tistroio an Aotrou, hon Doue, e drugarez warnomp, rak n'hon dilezo ket betek an diwezh. ³¹Hogen, mar tremenont hep na zeufe deomp skoazell, e rin neuze evel ma lavarit". ³²Hag e skignas e bobl pep hini d'e gamp : mont a rejont war ar ramparzhioù ha war dourioù o c'hêr hag e kasjont en-dro o gwagez hag o bugale d'ar gêr, ha mantret-bras e oant e kêr.

Hanterouriezh Judit.

8¹ Hag e klevas se, en deizioù-se, Judit, merc'h Merari, mab Oks, mab Jozef, mab Oziel, mab Elkia, mab Anania, mab Geleon, mab Rafain, mab Ac'hitob, mab Eliab, mab Natanael, mab Salamiel, mab Sourisadai, mab Simeon mab Israel. ²Hag he gwaz Manase, eus he meuriad hag eus he c'herentiez, a oa marvet da vare cost an heiz : ³evshaat a rae ouzh ar re a liamme an drammoù er blaenenn, hag ar wrez a gouezhas war e benn, hag aet war e wele e varvas e Betulia, e gêr, hag e voe beziet gant e dadoù er park a zo etre Dotain ha Balamon. ⁴Hag e veve Judit en he zi, intañvez abaoe tri bloaz ha pevar miz. ⁵Graet he devoa eviti un dinell war leur-doenn he zi, lakaet en-dro d'he dargeiz ur sac'h ha warni he dilhad intañvez. ⁶Yunañ a rae holl deizioù hec'h intañvelezh, nemet derc'hent ar Sabadoù, derc'hent al loarioù-nevez, al loarioù-nevez, ar gouelioù ha deizioù a levenez tiegezh Israel. ⁷Kaer e oa he neuz ha koant-meurbet da welout, ha lezet en devoa dezhi Manase he gwaz aour hag arc'hant, ha mitizhien ha chatal ha parkeier, hag e veve diwarno. ⁸Ha ne oa den evit brozennat diwar he fenn ur gomz fall, rak doujañ a rae Doue, kenañ. ⁹Klevout a reas komzoù drouk ar bobl a-enep ar rener, dre ma oant digalonekaet dre zioer a zour ; ha klevout a reas ivez Judit kement en devoa lavaret dezho Ozias, ha penaos en devoa touet dezho dereiñ ar gêr a-benn pemp deiz d'an Asiriz. ¹⁰Hag e kasas he matezh a oa karget eus hec'h holl vadoù da c'hervel Kabrin ha Karmin, Kozhidi he c'hêr.

¹¹Hag e teujont daveti, hag e lavaras dezho : "Selaouit-me, pennrenerien annezidi Vetulia. Rak n'eo ket eun ho prezeg, hoc'h eus lavaret dirak ar bobl en deiz-mañ, nag al ledoued hoc'h eus dalc'het ha lavaret etre Doue ha c'hwi, o tivizout dereiñ ar gêr d'hon enebourien, mar ne zeu ket e-keit-se an Aotrou d'hor skoazellañ. ¹²Ha bremañ, piv oc'h-c'hwi evit amprouiñ Doue en deiz hiziv hag en em lakaat a-us da Zoue e-touez mibien an dud ? ¹³Ha bremañ, an Aotrou Hollc'halloudec eo a furchit, ha netra n'anavezot biskoazh !

8, 1 Judit/Youdit/Youdith : ar Yuzevez.

8, 4 e veve, pe : e veze.

8, 7 diwarno, pe : en o metou

¹⁴Rak donder kalon an den ne gavot ket ha poelladoù e spered ne vezot ket ; ha penaos en deus graet Doue kement-se holl, a c'hellfec'h furchal, hag e spered penaos hen anavezfec'h, hag e vennad penaos hen komprenfec'h ? Naren, breudeur, na gounnarit ket an Aotrou, hon Doue ! ¹⁵Rak mar ne fell ket dezhañ, er pemp devezh-mañ dont d'hor skoazellañ, Eñ en deus galloud da wareziñ en deizioù a garo, evel d'hon distrujañ dirak hon enebourien. ¹⁶Met c'hwi, na lakait ket endalc'hioù da vennadoù an Aotrou, hon Doue, rak Doue ne vez ket enket evel un den, na rediet evel ur mab-den. ¹⁷Setu perak, en ur c'hortoz silvidigezh digantañ, aspedomp-Eñ d'hor sikour, hag e selaouo hor mouezh mar plij dezhañ ; ¹⁸rak n'eus ket bet en hor rummadoù, ha n'eus ket en deiz hiziv na meuriad, na kerentiez, na poblad, na kêr, en hon touez, oc'h azeuliñ doueoù graet gant an dorn, evel ma c'hoarvezas en deizioù a-ziagent. ¹⁹En abeg da se, e voe bet deroet hon tadoù d'ar c'hleze ha d'ar breizhadeg, hag e voent diskaret en un dismantr bras, dirak hon enebourien. ²⁰Ni avat, Doue all ebet n'hon eus anavezet estregetañ ; rak-se ec'h esperomp ne ray ket fae ouzhimp nag ouzh hor gouenn. ²¹Rak mar bezomp tapet, evel-se e vo tapet Judea a-bezh hag e vo preizhet hor santual hag e vo goulennet kont eus o disakradur digant hor gwad. ²²Lazhadeg hor breudeur, harlu ar vro ha gwastadur hon hêrezh, o distreiñ a ray war hor penn e-touez ar broadoù e-lec'h ma vezimp sklaved, hag e vezimp un droukskouer hag un dismegañs dirak hon aotrouien. ²³Rak n'hon heñcho ket hor sklavelezh da gavout gras, met un dizenor eo a ray anezhi an Aotrou, hon Doue. ²⁴Ha bremañ, breudeur, diskouezomp d'hor breudeur emañ a-ispilh ouzhimp o buhez, hag al lec'h santel, an Templ hag an aoter fiziet ennomp. ²⁵En arbenn da gement-se holl, trugarekaomp an Aotrou, hon Doue, a amprou ac'hanomp evel hon tadoù. ²⁶Ho pet soñj eus ar pezh a reas gant Abraham, penaos ec'h amprouas Izaag, hag ar pezh a c'hoarvezas gant Jakob, e Mezopotamia Siria pa vesae deñved Laban, breur e vamm. ²⁷Rak evel n'en devoa ket o

8, 9 ar rener : Ozias.

8, 12 amprouiñ Doue : o c'houlenn ur burzhud digantañ.

fulluc'het evit arnodiñ o c'halonou, ni kennebeut n'en deus ket hor c'hastizet, met evit kenteliañ eo e skourjez an Aotrou ar re a dosta outañ".

²⁸Hag e lavaras dezhi Ozias : "Kement tra ac'h eus lavaret eo a galon vat ac'h eus e zistaget, ha n'eus den da vont a-enep da lavarioù. ²⁹Rak n'eo ket a hiziv ez eo anat da furnez, met abaoe deroù da zeizioù ec'h anavez an holl bobl da skiant ha pegen mat eo stummet da galon. ³⁰Met ar bobl a oa taget gant ar sec'hed hag o deus hor rediet da ober evel m'hon eus lavaret dezho, ha taolet warnomp ul ledoued na dreuztremenimp ket. ³¹Ha bremañ, ped evidomp, rak ur vaouez deol a zo ac'hanout, ha kas a ray an Aotrou glav da leuniañ hol laouerioù ha ne faezhimp ket ken".

³²Hag e lavaras dezho Judit : "Selaouit ouzhin hag e rin ur meurober a dizho a rumm da rumm mibien hor gouenn. ³³C'hwil en em zalc'ho ouzh an nor fenoz, ha me a ermaezio gant va matezh, hag en deizioù hoc'h eus lavaret dereñ ar gêr d'hon enebourien, en devo gweladennet an Aotrou Israel dre va dorn. ³⁴Evidoc'h avat, n'enklasket ket pizh war va c'hefridi, n'he lavarin ket deoc'h ken n'em bo echuet ar pezh emañ oc'h ober".

³⁵Hag e lavaras dezhi Ozias hag ar renerien : "Kae e peoc'h ! Ra vo an Aotrou Doue dirazout evit kastiz hon enebourien".

³⁶Hag o vont e-maez an dinell ez ejont d'o c'harg.

Pedenn Judit.

9¹Judit a gouezhas war he dremm, a lakaas ludu war he fenn hag a zizoloas ar sach'h he devoa gwisket ; edod end-eeun o kinnig e Jeruzalem, e Ti Doue, ezañs an abardaez-se. Hag e c'harmas Judit a vouezh kreñv etrezek an Aotrou, o lavarout : ²"Aotrou, Doue va zad Simeon, az poa lakaet en e zorn ur c'hleze evit kastizañ an estrenien o devoa gwallet ur werc'hez evit he saotradur, noashaet he c'hroazell evit he mez, ha disakret he mamm evit he dizenor, - rak lavaret az

poa : ne vo ket graet evel-se ! - hag e rejont ! ³Setu perak ec'h eus deroet o renerien d'al lazhadeg, hag o gwele, en devoa anavezet o zouellerezh, a oa bet touellet er gwad ; skoet ec'h eus war sklaved gant mistri, ha war vistri gant galloudeien ; ⁴deroet ec'h eus o gwragez d'ar skraperezh hag o merc'hed d'ar prizonerezh, hag o holl zibourc'hioù d'ar rannidigezh etre ar vibien a gares, o devoa gred ouzh da gehelañ, hag a oa heuet gant saotradur o gwad hag o devoa da c'halvet a-benn skoazell. O Doue, va Doue, selaou ouzhin-me, an intañvez ! ⁵Rak Te ac'h eus graet an traoù a-ziagent, ar re a-vremañ hag ar re da zont ; ar re a-vremañ hag ar re da zont ac'h eus poellataet. ⁶Degouezhet eo an traoù ac'h eus mennet, hag o deus lavaret : "Setu ni amañ !", rak da holl hentoù a vez prientet ha da vennadoù diawelet. ⁷Setu an Asiriz o deus lieskementet o nerzh, fougeet gant o c'hezeg hag o marc'hegerien, pompadet diwar brec'h o zroadeien, fiziet er skoed, er goaf, er wareg hag er vatalm, ha n'o deus ket gouezet eo Te, Aotrou, a dorr ar brezelioù.

⁸Aotrou eo da Anv ! Te, diskolp o nerzh gant da c'halloud, dispenn o galloudegezh dre da galonegezh, rak graet o deus o menoz da zisakrañ da santual, da saotrañ teltenn-diskuizh da Anv gloriuz, ha da skeiñ d'an traoñ gant an houarn kornioù da aoter. ⁹Sell ouzh o rogentez, kas da gounnar war o fennoù, ro d'am dorn a intañvez an nerzh am eus em spered. ¹⁰Lop war ar sklav, dre douellerezh va muzelloù, gant ar mestr, ha war ar mestr gant ar servijer, freuz o braster gant dorn ur vaouez. ¹¹Rak n'emañ ket en niver da c'halloud, na da veli er re greñv, met Doue ar re izel ez out-Te, skoazell ar re vihan, gwarezour ar re wan, difenner ar re zilezet, salver ar re zic'hoanaget. ¹²Ya, ya, Doue va zad ha Doue hêrezh Israel, mestr an neñv hag an douar, krouer an doueier, roue da holl grouadelezh, Te, selaou ouzh va fedenn ! ¹³Ha ro din komz ha touellerezh evit o gloazañ hag o bronduañ, rak a-enep da Emglev, da Di santel, kern Sion hag an

8, 27 ar re a dosta outañ : ar re a fell dezho e servijout.

9, 1 a zizoloas, kentoc'h eget a ziwiskas, ar pezh a reas diwezhatoc'h (10, 3)

9, 2 evit ar fed kounaet amañ, sell. Gn 34

9, 3 gant galloudeien, pe : war o zronioù.

9, 5 an traoù a-ziagent : g.e.g. ar re a oa a-raok ar re-mañ.

9, 7 : nerzh heb. : brec'h.

9, 8 teltenn diskuizh da anv : an Templ.

Ti perc'hennet gant da vibien, o deus graet mennadoù garv. ¹⁴Gra m'o devo kement broad a zo dit ha pep meuriad, anaoudegezh da c'houzout ez out Doue, Doue pep galloudegezh ha nerzh, ha n'eus gwarezer ebet evit Israel, nemedout".

Judit davet Holofern.

10 ¹Ha setu, p'he devoe paouezet da c'harminñ etrezek Doue Israel hag echuet an holl gomzoù-se, ²e savas diouzh he stouadenn, hag e c'halvas he matezh, hag e tiskennas d'an ti ma tremene ennañ deizioù ar Sabadoù hag ar gouelioù ; ³lemel a reas ar sac'h he devoa lakaet, diwiskañ he dilhad intañvez, gwalc'hiñ he c'horf gant dour, en em couliañ gant frondoù puilh, diluziañ blevad he fenn, lakaat warnañ un daledenn ha pourc'hañ he dilhad a levenez, ar re a wiske d'ar mare ma veve he fried Manase. ⁴Hag e kemeras solennoù evit he zreid, hag e lakaas he ruihennoù, he gwalinier, he bizoù, he c'hleierigoù hag hec'h holl vragerizoù, hag en em lakaas en he c'haerañ evit hoalañ daoulagad ar wazed a welfe anezhi. ⁵Hag e roas d'he matezh ur c'hroc'henad gwin hag ur vuredad eoul, hag e kargas ur bisac'h a c'hreun rostet, a gachennoù fiez hag a varannoù glan, hag e pakas an holl endalc'herioù-se hag o fizias enni.

⁶Mont a rejont etrezek dor kêr Vetulia, hag e kavjont, e ged eno, Ozias ha Kozhidi ar gêr, Kabrin ha Karmin. ⁷Pa weljont anezhi kemmet he dremm hag adaozet he dilhad, e voent estlammet ouzh he c'hened dreistpar hag e lavarjont dezhi : ⁸"Doue hon tadoù da reiñ dit kaout gras ha kas da benn da vennadoù evit lorc'hentez mibien Israel hag uheladur Jeruzalem !" ⁹Hag ec'h azeulas Doue, hag e lavaras dezho : "Roit urzh da zigeriñ evidon dor ar gêr hag ec'h ermaezin evit kas da benn ar c'homzoù hoc'h eus lavaret din". Hag e c'hourc'hemennjont d'ar re yaouank digeriñ dezhi, evel m'he devoa lavaret. ¹⁰Hen ober a rejont hag ec'h ermaezias Judit, hi hag he matezh ganti ; hag e sellas outi gwazed kêr, tra ma tiskenne ar menez, ken n'he devoe tremenet ar ganienn, ha n'he weljont mui.

9, 13 kern Sion : anvet e-lec'h all menez Sion.

10, 3 frondoù puilh : g.e.g. eoul druz.

10, 5 ur c'hroc'henad, pe : un doukenn-lêr. ur

¹¹Evel ma kerzhent er ganienn war-eeun, e teuas war-arbenn dezhi rak-gwarded an Asiriz. ¹²Hag e tapjont anezhi hag e c'houlennjont : "A be tu ez out ? A be lec'h e teuez ha da belec'h emaut o vont ?" Hag e respontas : "Ur verc'h on d'an Hebreiz hag e tec'han a-ziganto, rak emaint war-nes bezañ deroet deoc'h da voued.

¹³Ha me a zeu dirak Holofern, penngadour hoc'h armead, evit kemenn dezhañ komzoù a wirionez, hag e tiskouezin dirazañ an hent ma c'hello mont evit mestroniañ ar menez a-bezh, ha ne vanko eus e dud na korf na c'hwezhadenn a vuhez". ¹⁴P'o devoe klevet ar baotred he c'homzoù hag arvestet ouzh he dremm, - rak ur bam e oa dirazo he c'hened, - e lavarjont dezhi : ¹⁵"Saveteet ec'h eus da vuhez o tifraeañ diskenn davet hon aotrou. Ha bremañ, kae d'e gaout en e dinell, ha lod ac'hanomp az ambrougo hag az lakaio etre e zaouarn. ¹⁶Pa vezi dirazañ, bez dizaon ez kalon, met displeg dezhañ an traoù hervez da lavarioù hag e ray brav dit".

¹⁷Hag e tibabjont en o zouez kant den, hag ec'h ambrougjont Judit hag he matezh hag o derenjont da deltenn Holofern. ¹⁸Hag e voe un dolpadeg er c'hamp a-bezh, rak brudet e oa bet en tinelloù he donedigezh ; dont a raent en-dro dezhi, tra m'en em zalc'he e diavaez teltenn Holofern, ken na voe roet kel dezhañ diwar he fenn. ¹⁹Estlammata a raent ouzh he c'hened hag estlamm o devoa ouzh mibien Israel en abeg dezhi, hag e lavarent an eil d'egile : "Piv a zispriufe ur bobl evel-se he deus enni maouezed seurt-se ? A-dra-sur, ne vije ket deraet lezel un den hepken anezho : ar re a dreuzvevfe a c'hellfe touellañ an douar a-bezh !" ²⁰Hag ez eas er-maez ar re a gouske e-tal Holofern hag e holl servijerien hag e terenjont anezhi en deltenn.

²¹Edo Holofern o tiskuienzañ war e wele, dindan ar stign-fubu mouk alaouret, gant gwervaen ha mein priziuz sterniet. ²²Hag e voe roet kel dezhañ diwar he fenn, hag e teuas dirak an deltenn, ha kantolorioù arc'hant a yae dirazañ. ²³P'en em gavas dirazañ Judit, ha dirak e servijerien, ec'h estlammjont holl gant kaerder he dremm. Hag o kouezhañ war he dremm, e stouas vuredad, pe : ur jarlad ; greun-rostet, pe : yod-heiz. endalc'herioù : kroc'henad, buredad...
10, 21 stign-fubu, pe : stign-gwele.

dirazañ, met hec'h adsevel a reas e servijerien-eñ.

Emweladenn Judit hag Holofern.

11¹ Hag e lavaras dezhi Holofern : "Bez fiziañs, maouez, nebaon ez kalon, rak n'em eus graet biskoazh droug d'un den en deus dibabet servijañ Naboukodonosor, roue an douar a-bezh. ²Ha bremañ, da bobl a zo o chom war ar menez, mar n'he dije ket va disprizet, n'em bije ket savet va goaf a-enep dezhi, hogen int-i eo o deus graet dezho o-unan kement-se. ³Ha bremañ, lavar din perak ez out tec'het a-ziganto ha deuet davedomp, rak deuet out evit da silvidigezh ; bez fiziañs, en noz-mañ e vevi, ha da c'houde. ⁴Rak n'eus den hag a rafe droug dit, hogen vad eo e vo graet dit, evel ma vez graet da servijerien va aotrou, ar roue Naboukodonosor".

⁵Hag e lavaras dezhañ Judit : "Degemer komzoù da servijerez, hag e komzo da sklavourez dirazout, ha ne gontin ket gaou d'am aotrou en noz-mañ. ⁶Ha mar heuliez lavarioù da vatezh, e kaso Doue ganit an afer da benn ha ne gavo ket kerse va aotrou en e gefridioù. ⁷Bebet Naboukodonosor, roue an douar a-bezh, ha bevet E c'halloud, eñ hag en deus da gaset evit reizhañ an holl re vev, ma vo n'eo ket hepken an dud drezout ouzh e servijañ, met ivez loened ar maezioù, ar chatal hag evned an neñvoù, dre da nerzh, a vevo evit Naboukodonosor hag e holl diegezh.

⁸Rak keloù hon eus bet eus da furnez hag eus gwidreoù da spered, ha gouzout a reer dre an douar a-bezh ez out kadarn er rouantelezh a-bezh, barrek dre ar skiant ha marzhus en troioù-brezel. ⁹Ha bremañ, ar c'homzoù en deus lavaret Ac'hior ez kuzul, klevet hon eus e brezegenn, rak hen espernet o deus paotred Betulia, ha displeget en deus dezho kement tra en devoa lavaret du-se. ¹⁰Neuze 'ta, mestr hag aotrou, na ra ket fae ouzh e gomzoù, mir anezho ez kalon rak gwirion ez int ; rak ne vez ket kastizet hor gouenn, ha ne c'hell netra ar c'hleze a-enep dezho, mar ne bec'hont ket a-enep o Doue. ¹¹Ha bremañ, evit na c'hoarvezo ket gant va aotrou bezañ distaolet ha dic'halloud, ha ma lammo ar

11, 7 e c'halloud : galloud Doue.

11, 10 dezho : da dud hor gouenn.

11, 11 sotoni : un dra amzere.

marv war o dremmoù, tapet en deus krog enno ar pec'hed a ra kounnariñ o Doue bep tro ma reont sotoni. ¹²Abaoe m'o deus diouer a voued ha ma-z eo deuet berr an dour, o deus en em droet d'en em deurel war o chatal, ha kement tra en deus kemennet Doue dezho dre e lezennoù chom hep debriñ, o deus divizet ober gantañ. ¹³Preveudioù an ed, deogoù ar gwin hag an eoul, o devoa miret evel traoù santel evit ar veleien en em zalc'h e Jeruzalem dirak dremm hon Doue, ez int mennet da beur-zebriñ, goude ma n'eo ket aotreet da zen ebet eus ar bobl stekiñ outo gant an daouarn. ¹⁴Kaset o deus tud da Jeruzalem, - rak eno o deus graet an annezidi kement-all - da gerc'hat evito un aotre a-berzh ar Gozhidi. ¹⁵Ha p'o devo bet ar respont ha graet kement-se, e vezint deroet dit evit an distruj en deiz-se endeeun.

¹⁶Setu perak, me, da vatezh, pa 'm eus gouezet kement-se, em eus tec'het a-ziganto, ha va c'haset en deus Doue evit ober ganit oberennoù, ma vo sebezet ganto an douar a-bezh, an neb a glevo kel anezho. ¹⁷Rak da vatezh a zo deol hag a servij noz-deiz Doue an Neñvoù. Ha bremañ e choman ez kichen, va aotrou, hag ec'h ermaezio da vatezh da noz er ganienn hag e pedin Doue, hag e lavaro din peur o devo graet o fec'hedoù. ¹⁸Hag e teuin da gemenn dit, hag ermaeziañ a ri gant da holl armead, ha ne vo den en o zouez evit enebiañ ouzhit. ¹⁹Da gas a rin dre greiz Judea betek mont dirak Jeruzalem ha lakaat da dron en he c'hreiz, hag o c'has a ri evel deñved n'o deus ket a vesaer, ha ne c'hourdrouzo ket ur c'hi gant e lañchenn dirazout : rak kement-se a zo bet lavaret din gant va raganoudegezh ha kemennet din, ha kaset an bet d'e zisklêriañ dit".

²⁰Plijout a reas he c'homzoù da Holofern ha d'e holl servijerien, hag e voent sebezet gant he furnez hag e lavarjont : ²¹"N'eus ket ur vaouez evel-se eus an eil penn d'an douar d'egile, evit kened an dremm ha furnez ar c'homzoù. ²²Hag e lavaras dezhi Holofern : "Mat en deus graet Doue ouzh da gas a-raok ar bobl, evit ma vo en hon daouarn an nerzh, hag er re o deus disprizet va aotrou, ar rivin. ²³Ha bremañ,

11, 12 diouer a voued : sell. Adl 14, 3-21 ha Lev 22.10.

plijus eo da neuz ha talvoudus da gomzoù. Ma rez evel m'ec'h eus lavaret, da Zoue a vezo va Doue, ha te a chomo e ti Naboukodonosor, hag e vezi brudet dre an douar a-bezh".

Judit e kamp Holofern.

12¹ Hag e roas urzh d'he c'has d'al lec'h ma oa lakaet e listri arc'hant, hag e kemennas servijout dezhi eus e veuzioù ha reiñ dezhi da evañ eus e win. ²Hag e lavaras Judit : "Ne zebrin ket diouto gant aon na zegouezhfe ganin kouezhañ, met gant ar pezh a zo deut ganin e vezin pourvezet". ³Hag e lavaras dezhi Holofern : "Pa ray diouer an traoù a zo ganit, a belec'h e kavimp da reiñ dit evelto, rak n'eus den ganimp eus da ouenn?" ⁴Hag e lavaras Judit dezhañ : "Ra vevo da enc, va aotrou ! N'he devo ket peurzebret da vatezh ar pezh a zo ganin, m'en devo graet an Aotrou dre va dorn ar pezh en deus divizet". ⁵Hag he c'has a reas servijerien Holofern d'an deltenn, hag e kouskas betek kreiz an noz, hag e savas war-dro gward ar beure. ⁶Hag e kasas da lavarout da Holofern : "Ra gemenno eta va aotrou ma vo lezet da vatezh da ermaeziañ evit ar bedenn !" ⁷Hag e c'hourc'hemennas Holofern d'e warded-korf chom hep enebiañ outi. Tremen a reas tri deiz er c'hamp ; ha mont a rae er-maez da noz betek kanienn Vetulia, hag emwalc'hiñ a rae er c'hamp, er vammenn-zour. ⁸Pa zeue er-maez, e pede an Aotrou, Doue Israel da vleinañ hec'h hent war-zu adsavidigezh mibien E bobl. ⁹Deuet en-dro, glanaet, e chome en dinell ken na veze degaset boued dezhi d'abardaez. ¹⁰Hag e c'hoarvezas, d'ar pevare deiz, ma reas Holofern ur banvez evit e servijerien hepken, ha ne c'halvas d'e gouviadenn den estreget na oa ezhomm. ¹¹Hag e lavaras da Vagoas, ar spazhad a oa karget eus e holl aferioù : "Kae da lakaat ar vaouez hebreadez a zo du-se da zont davedomp da zebriñ ha da evañ ganimp ; ¹²rak ur vezh a vije war hon dremm, mar lezjemp da vont ur vaouez evelti hep kaout darempred ganti, rak mar n'he gounezomp ket, e ray goap ouzhimp !" ¹³Hag ez eas Bagoas er-maez a-zirak Holofern, ha mont d'he

12, 8 hec'h hent : ar pezh a oa mennet da ober.

E bobl : pobl an Aotrou.

c'haout ha da lavarout : "Gant na vezo ket war vordo ar vatezh kaer-mañ evit dont davet va aotrou, da vezañ enoret dirazañ, da evañ ganimp gwin el levenez, ha dont da vezañ en deiz-mañ evel unan eus merc'hed mibien Asiria en em zalc'h e ti Naboukodonosor". ¹⁴Hag e lavaras dezhañ Judit : "Ha piv on-me evit dislavarout va aotrou ? Kement tra a vo plijus d'e zaoulagad, gant mall a rin, hag e vo se evidon ur barr-levenez betek deiz va marv".

¹⁵Sevel a reas eta, ha fichañ he dilhad hag hec'h holl ginkladurioù-plac'h ; mont a reas en he raok he matezh, hag e ledas eviti dirak Holofern, war an douar, ar maoutkenoù he devoa bet digant Bagoas evit he fred pemdeziek, evit debriñ, gourvezet warno. ¹⁶Hag aet-tre, e c'hourvezas Judit ; hag e voe trefuet kalon Holofern ganti ha trelatet e spered, hag en devoa c'hoant bras d'en em unaniñ ganti : gedal a rae an ampoent d'he hoalañ abaoe an deiz m'en devoa he gwelet. ¹⁷Hag e lavaras dezhi Holofern : "Ev eta ha bez laouen ganimp !" ¹⁸Hag e lavaras Judit : "Evañ a rin eta, aotrou, rak meurekaet eo va buhez ennon hiziv, dreist da holl zeizioù va bezoud". ¹⁹Kemer a reas, debriñ hag evañ dirazañ ar pezh he devoa aozet he matezh. ²⁰Laouen e oa Holofern ganti, hag ec'h evas kalz gwin, meurbet, evel ma n'en devoa evet biskoazh en un devezh abaoe ma oa ganet.

Drouklzhadenn Holofern.

13¹Pa voe diwezhat anezhi, e hastas e servijerien mont kuit. Ha Bagoas a glozas an deltenn a-ziavaez, goude bezañ kaset kuit ar re en em zalc'h e dirak dremm e aotrou, hag ez ejont d'o fledoù, rak faezhet e oant holl dre ma oa bet re-gorfad. ²Lezet e oa bet Judit hepken en deltenn, hag Holofern a oa kouezhet war e wele, rak liñvet e oa gant ar gwin. ³Lavaret he devoa Judit d'he matezh en em zerc'hel er-maez eus he c'hambr-gousket ha gedal hec'h ermaeziadenn evel bemdez, rak mont a rafe, emezi, er-maez evit he fedenn. Ha da Vagoas he devoa lavaret an hevelep komzoù.

⁴Hag aet e oant holl a-zirak, ha den ne oa ^{13, 2}liñvet e oa gant ar gwin : g.e.g. tonnoù gwin a oa en-dro dezhañ.

bet lezet er gambri, bihan pe vras ; Judit en he sav e-kichen e wele a lavaras en he c'halon : "Aotrou, Doue an hollc'halloud, tro da sell, en eur-mañ, ouzh oberoù va daouarn evit uhelvrud Jeruzalem. ⁵Rak setu bremañ ar pred da gemer ez torn da hêrezh ha da seveniñ va mennad evit freuzadur an enebourien a zo savet a-enep deomp". ⁶Ha deuet e-tal post ar gwele a oa ouzh penn Holofern, e tiskennas e sabrenn diwarnañ. ⁷Hag o tostaat ouzh ar gwele, e krogas e blevad e benn en ur lavarout : "Kreñva-me, Aotrou, Doue Israel, en deiz-mañ". ⁸Hag e skoas war e c'houzoug div wech a-nerzh, hag e lamas e benn dioutañ. ⁹Hag e ruilhas e gorf diwar ar gwele, hag e tennas ar stign-fubu diwar ar postoù. Hag ur predig goude e teuas er-maez hag e roas penn Holofern d'he matezh, ¹⁰a daolas anezhañ en he sac'h-bitailh. Hag ec'h ermaezjont o div a-gevret, hervez o boaz, evit ar bedenn. Ha treuzet ganto ar c'hamp ha graet tro d'ar ganienn, e krapjont ouzh menez Betulia hag en em gavjont ouzh he dorjoù.

¹¹Hag e lavaras Judit a-bell d'ar re a oa ouzh gward an dorjoù : "Digorit, digorit eta an nor ! Ganimp emañ Doue, hon Doue a ray c'hoazh gant e nerzh en Israel ha gant e c'halloud a-enep hon enebourien, evel m'en deus graet hiziv !" ¹²A-boan ma klevas gwazed kêr he mouezh, e tifraejont diskenn betek dor o c'hêr, hag e c'halvjont Kozhidi ar gêr. ¹³Hag e teredjont holl, eus ar bihanañ d'ar brasañ, rak sebezus e oa evito e oa deuet en-dro, hag e tigorjont an nor ha degemer a rejont anezho, hag o vezañ enaouet tan da welout sklaer, en em gelc'hjont en-dro dezho. ¹⁴Hi avat a lavaras dezho a vouezh kreñv : "Meulit Doue, meulit ! Meulit Doue, n'en deus ket dilamet e drugarez digant tiegezh Israel, hogen en deus freuzet hon enebourien dre va dorn en noz-mañ !" ¹⁵Hag o tennañ ar penn eus ar bisac'h, hen diskouezas en ur lavarout dezho : "Setu penn Holofern, penngadour armead Asiria, ha setu ar stign-fubu ma oa gourvezet dindan en e vezverezh : skoet en deus warnañ an Aotrou dre zorn ur vaouez !" ¹⁶Bebet an Aotrou, en deus va diwallet en hent ma oan aet gantañ, rak e lubanet he deus va dremm evit e walleur, ha n'en deus ket

graet e bec'hed ganin, d'am saotrañ ha mezhiñ".

¹⁷Boemet e voe ar bobl a-bezh, kenañ, hag o stouiñ ec'h azeuljont Doue hag e lavarjont a-unvan : "Benniget out, hon Doue, Te hag ec'h eus kaset da get hiziv enebourien da bobl !" ¹⁸Hag e lavaras dezhi Ozias : "Benniget out, merc'h, gant an Doue Uhel-meurbet, dreist an holl vaouezed a zo war an douar, ha benniget an Aotrou Doue, en deus krouet an neñv hag an douar hag en deus da vleinet evit tizhout penn levier hon enebourien. ¹⁹Rak ne guitaio ket ar spi a zo bet da hini, kalon an dud o devo soñj eus galloud Doue da virviken. ²⁰Ha ra blijo d'an Aotrou ober kement-mañ evidout, evit da uheladur peurbad : m'az kweladenno gant madoù, en abeg ma n'ec'h eus ket espermet da vuhez pa oa izelaet hor gouenn, met enebet ec'h eus ouzh hor rivin en ur gerzhout war-eeun dirak hon Doue". Hag e lavaras ar bobl a-bezh : "Bezet graet ! bezet graet !"

Ar gwallzarvoud dizoloet.

14 ¹Hag e lavaras Judit dezho : "Selaouit-me, breudeur, kemerit ar penn-se, lakait-eñ a-ispilh ouzh kranell hor ramparzh. ²Ha neuze, da c'houlou-deiz, pa savo an heol war an douar, e kemerot pep hini ac'hanoc'h hoc'h harnez-brezel, hag ez eot, kement den gouest a zo, er-maez eus kêr, hag e lakaot ur mestr warnoc'h, evel da ziskenn d'ar blaenenn etrezek rak-gwarded mibien Asiria, met ne ziskennot ket. ³Ar re-se, kemeret ganto o armoù, a yelo etrezek o c'hamp hag a zihuno penngadourien armead Asiria ; hag e teredint da deltenn Holofern ha n'hen kavint ket. Neuze e kouezho warno ar spont hag e tec'hint a-zirak ho tremm. ⁴Hag o vont war o lerc'h, c'hwï hag holl annezidi tiriad Israel, o diskar a reot war o hentoù.

⁵Met a-raok ober kement-se, galvit davedon Ac'hior an Amoniad, ma welo ha ma anavezo an hini en devoa disprizet tiegezh Israel, hag en devoa e gaset davedomp evel d'ar marv. ⁶Gervel a rejont Ac'hior e ti Ozias. Pa 'n em gavas ha pa welas penn Holofern e dorn un den e bodadeg ar bobl, e kouezhas war e zremm

hag e simplas e spered. ⁷Pa adsavas, e kouezhas e-harz treid Judit hag e stouas dirazi en ur lavarout : "Benniget out en holl dinelloù Youda hag en holl vroadoù : ar re a glevo da anv a vezo strafuilhet. ⁸Ha bremañ, disklêr din ar pezh ac'h eus graet en deizioù-mañ". Hag e tanevellas Judit dezhañ, e-kreiz ar bobl, kement tra he devoa graet en deiz ma oa aet kuit betek an hini ma komze outo. ⁹P'he devoe echuet da gomz, e youc'has ar bobl a vouezh kreñv hag en em roas d'an tregern a levezenn en o c'hêr. ¹⁰Pa welas Ac'hior an holl bezh en devoa graet Doue Israel, e kredas start e Doue, hag e reas amdroc'hañ kroc'henn e bod-mezenn hag e kengevredas ouzh tigezh Israel betek an deiz-mañ.

¹¹Pa savas ar gouloù-deiz, e voe lakaet penn Holoferm a-ispilh ouzh ar ramparzh, hag e kemeras pep den e armoù, hag ec'h ermaezjont a-strolladoù war grapennoù ar menez. ¹²mibien Asiria avat, p'o gweljont, a gasas kannaded d'o ofiserien ; ar re-mañ a yeas da gaout o fenngadourien, o fennmiliadoù hag o holl bennoù. ¹³Hag en em gavjont ouzh teltenn Holoferm, hag e lavarjont d'an hini a oa karget eus e holl aferioù : "Dihun eta hon aotrou, rak disaouzant a-wale'h eo bet ar sklaved evit diskenn davedomp da vrezeliñ, a-benn bezañ distrujet betek ar penn pellañ". ¹⁴Mont-tre a reas Bagoas ha stlakañ e zaouarn ouzh lien an deltenn, rak kavout a rae dezhañ edo o kousket gant Judit. ¹⁵Evel ma ne gleve den, e tigoras hag antreas er gambr, hag e kavas anezhañ ouzh toull an nor, distaolet marv, hag e benn a oa bet lamet digantañ. ¹⁶Hag e c'harmas a vouezh kreñv gant gouelvanoù, keinvanoù ha garmoù skiltr, hag e fregas e zilh. ¹⁷Mont a reas neuze en dinell e-lec'h ma veze Judit o lojañ ha n'he c'hasas ket ; en em strinkañ a reas etrezek ar bobl ha da huchal : ¹⁸"Treitouret o deus ar sklaved, graet he deus ur vaouez a-douez an Hebreiz dismegañs da di ar roue Naboukodonosor, rak setu Holoferm d'an douar hag e benn n'emañ ket warnañ !" ¹⁹Pa glevas ar c'homzoù-se pennoù armead Asiria, e fregjont o zonegoù, ha trefuet-meurbet e voe o spered, hag e voe ganto

klemmadeg ha garmadeg bras-meurbet e-kreiz ar c'hamp.

Drouziwezh kampad Asiria.

¹⁵¹Pa glevas kement-se ar re a oa en tinelloù, e voent spouronet gant ar gwallzarvoud ²hag e kouezhas warno krenijenn hag aon, ha ne voe ket un den evit chom dirak un all, met skarzhañ a raent a-gevret ha tec'hout dre holl hentoù ar blaenn hag ar menez. ³Ar re a gampe war ar menez en-dro da Vetulia en em lakaas ivez da dec'hout ; ha neuze mibien Israel, kement den a vrezel a oa anezho, en em daolas warno. ⁴Hag e kasas Ozias betek Betomestaim, ha Bemen, ha Kobam, ha Kolam, ha da holl diriad Israel tud da gemenn ar pezh a oa c'hoarvezet, evit m'en em strinkfent war an enebourien a-benn o distrujañ. ⁵Pa glevas se mibien Israel, e kouezhjont holl a-gevret warno, ouzh o lopañ betek Kobam ; hag evel-se e teuas re Jeruzalem ha re ar menez a-bezh, rak kemennet e oa bet dezho ar pezh a oa c'hoarvezet e kamp o enebourien ; hag ar re a oa e Galaad hag e Galilea a skoas warno a-gostez da daolioù bras betek errouet e Damask hag en he zolead. ⁶Hag an nemorant, ar re a oa o chom e Betulia, en em daolas war gampad Asiria hag o freizhas oc'h ober madoù bras. ⁷Mibien Israel, deuet en-dro eus al lazhadeg, a vestronias an nemorant ; re ar bourc'hioù hag an atantoù, er menez hag er blaenn, a skrapas ur bern dibourc'hioù, rak bez' e oa e-leizh, kalz, meurbet.

⁸Ha Joakim, ar beleg bras, ha kuzul Kozhidi mibien Israel, a oa o chom e Jeruzalem, a zeuas da arvestiñ ouzh ar vad en devoa graet an Aotrou da Israel, ha da welout Judit ha komz a beoc'h outi. ⁹Pa voent en em gavet ganti, he bennigañ a rejont holl a-unan hag e lavarjont dezhi : "Te a zo uhelvrud Jeruzalem, te, lorc'hentez vras Israel, te, balc'hded vras hor gouenn !" ¹⁰Graet ec'h eus kement-se holl gant da zorn, graet ec'h eus madoberoù en Israel ha plijet o deus da Zoue. Ra vezi benniget gant an Aotrou Hollc'halloudek da holl viken !" Hag e

14, 13 ar sklaved : an Hebreiz.

14, 14 edo o kousket : edo Oloferm o kousket.

14, 15 ouzh toull an nor, pe : war ar skaoñ, pe war ar bazenn.

15, 4 c'hoarvezet, pe : bet sevenet.

15, 8 komz a beoc'h outi : d.l.e. saludiñ anezhi.

15, 10 en Israel : gant Israel, en destenn.

lavaras ar bobl a-bezh : "Bezet graet !"

¹¹ Skrapadeg a reas ar bobl a-bezh er c'hamp e-pad tregont deiz, hag e rojont da Judit teltenn Holofern hag an holl listri arc'hant, hag ar gwelou hag ar pladoù hag e holl vinvioù : o c'hemer a reas, sammañ he mulez, sterniañ he c'hirri ha berniañ an traoù warno. ¹² Hag e teredas holl verc'hed Israel d'he gwelout hag he bennigjont hag e rejont eviti korolloù kenetrezo. Hag e kemeras tirsez en he daouarn hag o roas d'ar maouezed a oa ganti. ¹³ Hag en em c'harlantezjont gant olivez, hi hag ar re a oa ganti, hag ez eas dirak ar bobl a-bezh, o ren korad an holl vaouezed, ha war-lerc'h e teue holl wazed Israel, harnezet ha kurunet, ha meulganou en o genou. ¹⁴ Hag e stagas Judit gant an drugarekadenn-mañ e metou Israel a-bezh, hag e youc'has an holl bobl ar c'hanmeul-mañ.

Kanenn Judit.

16

¹ Hag e lavaras Judit :

"Kanmeulit va Doue gant taboulinoùigoù, kanit d'an Aotrou war simbalennoù, kenaozit dezhañ salm ha kanenn, uhelveulit hag aspedit e Anv.

² Rak un Doue a freuz ar brezelioù

eo an Aotrou, rak en e gampoù emañ e-kreiz ar bobl : va diframmet en deus diouzh dorn va heskinerien.

³ Dont a reas Asiria eus menezioù an hanternoz, dont a reas gant dek-miliadoù e armead ; ar yoc'had anezho a stankas ar froudoù, hag o marc'hegerien a c'holoas an torgennoù.

⁴ Komz a reas a dangwallañ va ziriad, a zistrujañ va yaouankizoù dre ar c'hleze, a stlepel va magadelled d'an douar, a zereñ va bugaligoù d'ar preizh, hag a skrapañ va gwerc'hezed.

⁵ An Aotrou hollc'halloudek en deus o dizarbennet gant dorn ur vaouez !

⁶ Rak n'eo ket kouezhet o galloudeg dindan yaouankizoù ; n'eo ket mibien Ditaned o deus skoet

15, 12 thirsez : korzennoù-pin gant delioù iliaev a veze douget evit ambrougagedoù en enor da Bakus. Bodoù delioù eta.

16, 2 en e gampoù emañ, pe lakaet en deus e

warnañ,

n'eo ket ramzed mentek o deus e daget, hogen Judit, merc'h Merari, dre gened he dremm he deus e zinerzhed.

⁷ Rak diwiskañ a reas he dilhad intañvez evit adsevel ar re boaniet en Israel, eouliañ a reas he dremm gant frondoù,

⁸ dere'hel he blev gant un talgen, ha kemer dilhad lin evit e hoalañ.

⁹ He solenn a zedennas e lagad, hag he c'hened a lorbas e ene ; ar sabrenn a droc'has e c'houzoug.

¹⁰ Skrijañ a reas ar Bersed gant he herder, hag ar Vediz gant he hardison a voe spouronet.

¹¹ Neuze e youc'has va dud izel,

hag ar re all o devoe aon ;

va re wan a genyouc'has,

hag int a voe spontet,

sevel a rejont o mouezh,

hag e voent trefuet.

¹² Mibien verc'hedigoù o zrebarzhas, hag evel bugale tec'hidi e c'hloazjont anezho,

mervel a rejont en emgann va Aotrou.

¹³ Kanomp d'hon Doue ur c'han nevez :

C'hwi, a zo bras ha klodus, souezhus ho kalloud, ha didrec'hus.

¹⁴ Ra servijo ac'hanoc'h

hoc'h holl grouadurien,

rak p'hoc'h eus komzet

ez int deuet da vezañ,

p'hoc'h eus kaset ho Spered

eo bet savet an traoù ;

n'eus den hag a zalc'hfe a-enep ho mouezh.

¹⁵ Rak ma vefe taolet-distaolet ar menezioù

diwar o solioù gant an doueier,

ha ma teuzfe dirazoc'h ar reier evel koar,

e-keñver ar re o deus doujañs ouzhoc'h

e vefec'h c'hoazh madelezhus.

¹⁶ Rak nebeut a dra eo un aberzh

a c'hwez va bennak,

ha nebeutoc'h an holl lardoù

losket evidoc'h,

met neb a zouj an Aotrou

a vez bras bepred.

¹⁷ Gwa ar broadoù

en em sav a-enep va fobl,

an Aotrou hollc'halloudek o c'hastizo

da zeiz ar varn,

tan ha preñved a lak en o c'hig,

gampoù.

16, 4 a skrapan, pe : a ziboure'han.

16, 6 Titaned : ramzed an doueedoniez, brudet dre o nerzh.

ha d'o falloni e ouelint da viken !"

¹⁸Pa 'n em gavjont e Jeruzalem, e stoujont dirak Doue, ha pa voe glanaet ar bobl, e kinnigjont o holokostoù, o frofoù ha donezonoù. ¹⁹Hag e tedias Judit holl draoù Holofern, he devoa roet ar bobl dezhi ; hag ar stign-fubu he devoa kemeret hec'h-unan eus e gambr-eñ, a zeroas en anaoue da Zoue. ²⁰Hag e voe ar bobl el levenez e Jeruzalem, dirak al lec'h santel, e-pad tri miz, ha Judit a chomas ganto.

²¹Goude an deizioù-se ez eas kuit pep hini etrezek e hêrezh, ha Judit a yeas en-dro da Vetulia hag a chomas eno war he madoù ; hag e teuas en hec'h amzer da vezañ brudet er vro a-bezh. ²²Kalz a c'hoantaas anezhi, met gwaz ebet n'hec'h anavezaz a-hed holl zeizioù he buhez, abaoe an deiz ma oa marvet Manase, he fried, ha ma oa bet dastumet gant e bobl. ²³Dre ma-z ae war an oad e kreske he c'hlod hag e koshaas e ti he gwaz betek kant pemp bloaz. Hag e taskoras ar frankiz d'he matezh, hag e varvas e Betulia, hag e voe beziet e groc'h he gwaz Manase.

²⁴Kañvaouiñ a reas dezhi tiegezh Israel e-pad seizh deiz ; ingalet he devoa he feadra a-raok mervel, etre tud-nes Manase, he fried, ha re he c'herentiezh. ²⁵Ha ne voe nikun hiviziken d'ober aon da vibien Israel, e deizioù Judit, na goude he marv, e-pad deizioù niverus.

Levr Judit betek amañ.

Levr Ester.

A. Huñvre Mardoc'he

^{1a} D'an eil bloaz eus ren Artakserkses, d'ar c'hentañ a viz Nizan, e welas un huñvre Mardoc'he, mab Jair, mab Semei, mab Kis, eus meuriad Benjamin. ^{1b} Hemañ a oa ur Yuzev o chom e kêr Sousa, un den uhel o servijañ e lez ar roue, unan eus ar forbanned en devoa harluet Naboukodonosor, roue Babilon, eus Jeruzalem, gant Jekonias, roue Youda.

^{1c} Ha setu e huñvr : Bez' e oa trouz ha todilhon, kurun ha kren-douar, tousmac'h war an douar ! ^{1d} Ha setu daou zragon bras o tont, prest o-daou evit an argad, hag e rejont ur youc'hadenn vras. ^{1e} Hag ouzh o youc'hadenn en em lakaas prest an holl bobloù evit ober ur brezel a-enep da bobl an dud reizh. ^{1f} Hag e voe un devezh a deñvalijenn hag a zisplanned, a drubuilh hag a enkreuz, a reuz hag a zispac'h bras war an douar.

^{1g} Hag e voe trefuet ar vroad reizh a-bezh gant aon rak ar gwalleuriou ; war-nes bezañ kollet, ^{1h} e c'harmjont etrezek Doue. Eus o garmadeg e teuas, evel eus un andon vihan, ur stêr vras, doureier fonnus. ¹ⁱ Sklerijenn hag heol a savas, hag an dud izel, uhelaet, a zebras ar re lorc'hus. ^{1k} Ur wech dihun, Mardoc'he, en devoa gwelet an huñvre-se hag ar pezh e oa mennet Doue da ober, a viras an huñvre en e galon hag a glaskas e pep doare he c'hompren, betek an noz.

Banvez ar roue ha banvez ar rouanez.

1 ¹ Se a oa e deizioù Asouerus, a rene adalek bro Indez betek Etiopia war kant seizh rannvro warn-ugent. ² En amzer-se,

Div zestenn eus Levr Ester 'zo : unan en heb. hag unan all e gr. ez eus muioch a vunudoù enni, arroudennoù ouzhpenn, evel huñvre Mardoc'he da skouer. Skrivet eo bet war-dro 140 KHS, ha degaset d'an Egipt er bloaz 114 KHS. Amañ emaoimp gant ul live speredel da vat : fellout a ra da Ester ha Mardoc'he chom feal da Zoue o zadou ha chom ivez leal ouzh pennadurezhioù bro o harlu. An diaestriou-se a geje ganto ar Yuzevien strewet e-touez ar Broadoù, a venne chom feal d'o Zoue, o deus talvezet dezho bezaen heskinet. Doue a lak neuze un den, Mardoc'he, hag ur vaouez, Ester, evit degas e silvidigezh d'e bobl. Levr Ester, amañ, a heulh testenn latinek an Nova Vulgata, oc'h en em harpañ war unan, kalz hiroc'h, diwar un destenn c'hresianek a zo bet savet en Egipt, moarvat a-raok

evel ma oa azezet war dron e rouantelezh e Sousa, ar gêr-benn, ³ er bloaz tri eus e ren, e reas ur banvez d'e holl brifised ha d'e holl servijerien ; armeadoù bro Bersia ha Media ; gouarmerien hag ofiserien ar rannvroioù a voe bodet dirazañ, ⁴ Diskouez a reas pinvidigezh hollgaer e rouantelezh ha splannder dispar e veurdez e-pad kalz a zevezhioù, e-pad nav ugent devezh.

⁵ Ha pa voe tremenet an devezhioù-se, e reas ar roue ur banvez all evit an holl dud en em gave e Sousa ar gêr-benn, adalek ar re vrasañ betek ar re zisterañ, e-pad seizh devezh, e porzh liorz h palez ar roue.

⁶ Pallennoù gwenn-kann, moñselin ha mouk a oa staget gant lietennoù lin ha skarleg ouzh gwalinier arc'hant ha peulioù marmor, gweleoù aour hag arc'hant war ul leurenn borfir ruz, marmor, gwer-kregin ha marbr-du. ⁷ Reiñ a raed da evañ e listri-aour a bep seurt stumm, hag eno e oa gwin roueel a-builh, a-drugarez da vrokusted ar roue. ⁸ Evel ma oa bet gourc'hemennet, pep hini a eve d'e blijadur hep bezañ rediet, rak ar roue en devoa gourc'hemennet start da holl ofisourien e di lezel pep hini d'ober diouzh e c'hoant.

⁹ Ar rouanez Vasti a reas ivez ur banvez evit ar gwragez, e palez ar roue Asouerus.

¹⁰ D'ar seizhvet devezh, ar roue, aet laouen e galon diwar ar gwin, a c'hourc'hemennas da Vac'houman, Bazata, Harbona, Bagata, Abgata, Zetar ha Karkas, ar seizh spazhad a servije dirak ar roue, degas dirazañ ar rouanez Vasti gant he c'hurunenn-rouanez, evit diskouez he c'hened d'ar bobl ha d'an aotrounez ; rak kaer e oa.

¹² Met ar rouanez ne fellas ket dezhi sentiñ ouzh gourc'hemenn ar roue he devoa bet dre ar spazhidi. Hag e teuas ar roue da

48 KHS. Setu perak e chom diforc'hioù munud, stummoù hiraet dreist-holl, e-keñver ar ger-ha-ger e latinek.

A. 1 Mardoc'he : an dilost gresianek -os n'hon eus ket dalc'het. Un destenn a gaver er Bibl e gresianeg a zo bet ouzhpennet ouzh an destenn hebraeg. Ouzhpennadurioù all ez eus pelloc'h : ar gwerzadoù gant niveroù m'eo bet staget lizherennoù outo.

1b Babilon : Babel en heb. Youdaia : Youda.

1, 1 Assouerus : lat. Asouerus ; gr. Xerxès ; hb. Ahashverosh ; Perseg Khshajarsha, d.l.e. "Ar Roue meur". Artakserkses a gaver e levr Ester kammgemeret gant e warlerc'hidi.

1, 2 Sousa : Shoushan.

1, 3 bloaz tri : 483-482 KHS.

1, 12 Gabata ha Tara : Bigtan ha Teresh.

vezañ fuloret ruz, ha droug a yeas ennañ.

¹³Neuze e c'houlennas ar roue o ali digant ar furien, o devoa anaoudegezh war an amzerioù, rak evel-se e veze studiet aferioù ar roue dirak kement hini a anaveze al lezenn hag ar reizh. ¹⁴Hag ar re dostañ dezhañ a oa neuze Karsena, Setar, Admata, Tarsis, Mares, Marsana, Memouc'han, ar seizh priñs eus Persia ha Media, a wele bemdez dremm ar roue hag a zalc'he ar plasoù kentañ er rouantelezh. ¹⁵"Petra a zleer da ober, emezañ, hervez al lezenn, d'ar rouanez Vasti, dre n'he deus ket sentet ouzh an urzh roet dezhi gant ar roue Asouerus, dre ar spazhidi ?"

¹⁶Neuze Memouc'han a respontas dirak ar roue hag an aotrounez : "N'eo ket ouzh ar roue hepken he deus graet gaou Vasti, ar rouanez, met ouzh an holl aotrounez hag an holl bobloù a zo e holl rannvroioù ar roue Asouerus.

¹⁷Rak anavezet e vo ar pezh he deus graet ar rouanez gant an holl wragez, ha douget e vint da zisprizout o friedoù gant o daoulagad, rak lavarout a raint : Gourc'hemennet e oa bet gant ar roue Asouerus degas dirazañ Vasti, ar rouanez, ha houmañ ne oa ket deut.

¹⁸Hiviziken, priñsezed Persia ha Media, goude bezañ klevet afer ar rouanez, a gomzo diouti da briñsed ar roue, hag evel-se e savo dispriz ha trouz.

¹⁹Mar deo kement-mañ diouzh grad ar roue, ra vezo embannet gantañ un urzh roueel, ha ra vo skrivet e lezennoù bro Bersia ha Media, en doare ma vo didorrus ha n'hello ken Vasti dont dirak ar roue, ha ma vo roet gant ar roue an anv a rouanez da unan all, gwelloc'h egeti.

²⁰Ha pa vo bet anavezet dre ar rouantelezh a-bezh hag a zo frank, urzh ar roue, neuze an holl wragez a roio enor d'o friedoù, d'ar re vihan koulz ha d'ar re vras".

²¹An dra-se a blijas d'ar roue ha d'ar briñsed, hag ar roue a reas hervez komzoù Memouc'han.

²²Kas a reas lizhiri da holl rannvroioù e rouantelezh, da bep rannvro hervez he

skritur, ha da bep pobl hervez he yezh ; hervez al lizhiri-se, pep gwaz a zlee bezañ mestr en e di ha komz yezh e bobl.

Ester, rouanez.

2 ¹Goude an traoù-se, pa voe torret dezhañ e gounnar, ar roue a zeuas da soñj dezhañ eus Vasti, eus ar pezh he devoa graet, hag eus ar pezh a oa bet divizet diwar he fenn.

²Neuze, ar re a oa e servij ar roue a lavaras : "Ra vezo klasket evit ar roue merc'hed yaouank gwerc'h ha kaer, ³ra gargo ar roue kefridourien dre holl rannvroioù e rouantelezh, karget da zastum an holl verc'hed yaouank gwerc'h ha kaer, e Sousa ar gêrbenn, e ti ar merc'hed, dindan evezhierezh Egei, spazhad ar roue, diwaller ar merc'hed ; hemañ a roio dezho ar pezh o devo ezhomm d'en em gempenn : ⁴hag ar plac'h yaouank a blijjo d'ar roue a vo lakaet da rouanez e-lec'h Vasti". An ali-se a blijas d'ar roue hag evel-se e voe graet an traoù.

⁵Bez' e oa e Sousa, kêrbenn ar roue, ur Yuzev, Mardoc'he e anv, mab Jair, mab Semei, mab Kis ar Benjamiad, ⁶hag a oa bet degaset eus Jeruzalem gant ar brizonidi all, bet divroet war un dro gant Jekonias, roue Youda, gant Naboukodonor, roue Babilon. ⁷Savet en devoa merc'h e contr, Hadasa, da lavaret eo Ester, dre ma n'he devoa ken na tad na mamm. Ur plac'h yaouank koant e oa, kaer da welout ; abaoe marv he zad hag he mamm e oa bet degemeret gant Mardoc'he evel ur verc'h dezhañ. ⁸Pa voe anavezet kemenn ar roue hag e urzh, ha pa voe dastumet merc'hed yaouank e-leizh e Sousa ar gêrbenn, dindan ward Egei, Ester ivez a voe kemeret ha degaset da di ar roue, dindan evezhierezh Egei, diwaller ar merc'hed.

⁹Hag e voe mat ar plac'h yaouank ouzh e zaoulagad, hag he devoe gras dirazañ. Hag e hastas reiñ dezhi he zraetoù evit an em gempenn hag he bitailh ; ha seizh plac'h yaouank a-zoare a roas dezhi eus ti ar roue, hag he lojañ a reas, gant he flac'hed

1, 13 Anaoudegezh war an amzerioù en hebraeg, anaoudegezh war al lezennoù e gresianeg.

1, 18 a gomzo, pe : a ilgerio (e-lec'h sentiñ).

1, 3 Persia ha Media : Paras ha Madai. Priñsed ha satraped : g.e.g. pennoù ar satraped.

1, 5 an dud, pe : ar Broadoù.

1, 8 da holl ofisourien : d'an holl re vras, pe d'an holl velestrourien, pe servijerien.

1, 9 Astin : Vasti.

2, 3 d'en em gempenn, d.l.e. o zraetoù : an traoù rekis evit ar ficherezh, louzoù, frondoù, h.a.

2, 5 Kis : tad Saoul (1 R. 9, 1)

2, 7 Hadasa : Meurta, en heb. ; e verc'h, en heb. e wreg e gr.

2, 9 he bitailh : heb. he lodennoù.

yaouank, er gwellañ lec'h eus ti ar merc'hed.

¹⁰N'he devoa Ester lavaret netra nag eus he fobl, nag eus he c'herentiez, rak Mardoc'he en devoa difennet outi hen ober.

¹¹Ha bemdez e teue Mardoc'he d'ober ur valeadenn dirak porzh ti ar merc'hed, evit klevout penaos edo ar bed gant Ester ha penaos e veze graet dezhi.

¹²Ha pa zegouezhe d'ar plac'h-mañ-plac'h mont davet ar roue Asouerus, goude bezañ bet ar pezh a oa ret d'ar gwraez e-pad daouzek miz, - rak keit-se e pade an amzer dezho d'en em aozañ : c'hwec'h mizvezh d'en em naetaat gant eoul mir, ha c'hwec'h mizvezh gant louzoù c'hwezh vat ha gant traoù all a servij d'ar merc'hed d'en em fichañ -, ¹³neuze, ar plac'h yaouank a yae davet ar roue hag aotreet e oa dezhi kas ganti eus ti ar merc'hed da di ar roue, kement a felle dezhi.

¹⁴Mont a rae d'abardaez hag an deiz war-lerc'h ez ae da di all ar merc'hed, un eil ti, dindan dorn Sasagaz, spazhad ar roue, diwallar ar serc'hed. Ned ae ket mui da gaout ar roue, nemet c'hoantaet e vefe gant ar roue, ha neuze e vefe galvet dre hec'h anv.

¹⁵Pa zeuas he zro gant Ester - ar verc'h da Abic'hail, eontr Mardoc'he, hag en devoa he c'hemeret da verc'h - da vont davet ar roue, ne c'houlennas netra nemet ar pezh a lavaras dezhi Egei, spazhad ar roue ha diwallar ar merc'hed. Hag Ester a c'houneze grasoù-mat kement hini he gwele. ¹⁶Degaset e voe eta Ester davet ar roue Asouerus e ti ar roue, d'an dekvet miz, da lavarout eo, e miz Tebet, er seizhvet bloaz eus ren ar roue. ¹⁷Hag ar roue a garas Ester muioc'h eget an holl verc'hed all, hag hi a voe gwelloc'h erru gantañ eget an holl wragez all, hag hi a voe gwelloc'h erru gantañ eget an holl werchezed ; lakaat a reas war he fenn ar gurunenn-rouanez hag he lakaas da rouanez e lec'h Vasti. ¹⁸Neuze e reas ar roue ur banvez bras, en enor da Ester, evit e holl briñsed hag e holl servijerien ; skañvaat a reas trajoù ar rannvroioù, ober a reas profoù gant brokusted ur roue.

¹⁹Pa voe dastumet Ester en eil ti gant ar

2, 16 12vet miz e gr.

2, 19 An tamm lavarenn bihan-mañ a zo bet kemennet ganeomp. En heb. ha zoken er Vulgata hon eus : "Pa voe dastumet ar merc'hed evit an eil gwech".

2, 21 kas o dorn war : d.l.e. lazhañ.

gwraez yaouank, edo Mardoc'he en e goazez war dreuzoù dor an ti. ²⁰Ester n'he devoa ket roet da anaout nag he ginivelezh, nag he fobl, evel ma oa bet gourc'hemennet dezhi gant Mardoc'he ; rak ober a rae hervez gourc'hemenoù Mardoc'he, evel pa veze dindan e ward.

²¹En deizioù-se, evel ma oa azezet Mardoc'he ouzh toull dor ar roue, Bagatan ha Tares, daou spazhad d'ar roue, gwardoù an treuzoù, o vezañ aet droug enno ouzh ar roue Asouerus, a zivizas lakaat o dorn war ar roue Asouerus. ²²Mardoc'he, o vezañ gouezet kement-se, hen roas da anaout da Ester, ar rouanez, hag Ester hen disklêrias d'ar roue, a-berzh Mardoc'he. ²³Graet e voe un enklask ha kavet e voe e oa gwir an dra ; neuze an daou spazhad a voe krouget ouzh ar groug, ha skrivet e voe an doare-se e levr an Danevelloù, dirak ar roue.

Aman, enebour ar Yuzevien.

3 ¹Goude-se, ar roue Asouerus a uhelaas Aman, mab Amadata, an Agagiad ; e uhelaat a reas ha lakaat e dron a-us da re an holl briñsed a oa gantañ. ²Hag holl servijerien ar roue, hag a veze ouzh toull-dor ar roue, a blege o fenn hag a stoue dirak Aman, rak evel-se e oa bet gourc'hemennet ober dezhañ gant ar roue. Mardoc'he avat, ne blege ket e benn ha ne stoue ket. ³Servijerien ar roue hag a oa o tiwall dor ar roue, a lavaras da Vardoc'he : "Perak e torrez gourc'hemenn ar roue ?"

⁴Evel ma talc'hent da lavarout an dra-se dezhañ bemdez, hag evel n'o selaoue ket, e rojant an dra da c'houzout da Aman, evit gwelout ha d'erc'hel a rafe start d'e venoz, rak lavaret en devoa dezho e oa Yuzev.

⁵Gwelout a reas Aman na blege ket ha na stoue ket Mardoc'he dirazañ, hag ez eas droug bras ennañ, ⁶met fae a voe gantañ lakaat e zorn war Mardoc'he hepken, rak lavaret e oa bet dezhañ eus petore pobl e oa Mardoc'he, hag Aman a fellas dezhañ distrujañ an holl Yuzevien a oa e rouantelezh Asouerus, dre ma oant eus pobl Vardoc'he. ⁷D'ar c'hentañ miz, da lavarout eo miz Nisan, d'an daouzekvet

3, 1 Agagiad : un diskennad da Agag, roue Amalek (1 Sam 15, 8).

3, 4 evit gwelout ha d'erc'hel a rafe start d'e venoz : hag-eñ e oa gwir ar pezh a lavare Mardoc'he, pe hag-eñ e talc'hfe da zisentiñ ouzh urzh ar roue.

3, 7 miz Nisan : Meurzh-Ebrel, e 474 KHS.

bloaz eus ren Asouerus, e voe taolet ar Pour, da lavarout eo, ar sord, war urzh Aman, evit pep devezh ha pep miz hag e voe merket an daouzekvet miz, da lavarout eo miz Adar.

⁸Neuze, e lavaras Aman d'ar roue Asouerus : "Bez' ez eus ur bobl, dastrewet, dispartiet e-mesk ar pobloù en holl rannvroioù da rouantelezh ; bez' o deus lezennoù disheñvel diouzh re an holl bobloù all, ha ne viront ket lezennoù ar roue ; ar roue ne zlefe ket o lezel. ⁹Mar bez kavet mat an dra gant ar roue, ra vo skrivet an urzh d'o lakaat d'ar marv, ha me a lakaio dek mil talant arc'hant etre daouarn ar re a ra kefridioù ar roue, d'o c'has da deñzor ar roue". ¹⁰Neuze e tennas ar roue e walenn diwar e viz, hag he roas da Aman, mab Amadata, an Agagiad, enebour ar Yuzevien. ¹¹Hag e lavaras ar roue da Ama : "Roet eo dit an arc'hant koulz hag ar bobl-se ; gra ganto evel ma kiri !"

¹²D'an trizekvet deiz eus ar miz kentañ, e voe galvet neuze sekretourien ar roue, ha skrivet e voe, hervez holl urzhioù Aman, da satraped ar roue, d'ar c'houarnerien pep rannvro, ha da briñsed pep pobl, da bep rannvro, hervez he skritur, ha da bep pobl en he yezh. Skrivet e voe pep tra en anv ar roue Asouerus, ha siellet gant gwalenn-viz ar roue. ¹³Kaset e voe al lizhiri dre rederien da holl rannvroioù ar rouantelezh, evit ma vefe distrujet, lazhet, kaset da get an holl Yuzevien, kozh ha yaouank, ar vugale vihan koulz hag ar merc'hed, d'an hevelep deiz, da lavarout eo d'an trizekvet devezh eus an daouzekvet miz, miz Adar, hag evit ma vo preizhataet o madoù.

^{13a}Setu un adskrid eus al lizher a voe skrivet :

"Ar roue meur Asouerus da briñsed ha renerien ar c'hant seizh rannvro warn-ugent, eus an Indez d'an Etiopia, a zo sujet dezhañ, a skriv kement-mañ : ^{13b}Lakaet e penn e-leizh a bobloù, mestr war an douar a-bezh, em eus soñjet, e-lec'h fougeal gant rogentez ar galloud, e oa gwel din gouarn gant douster hag hegarated evit bastañ d'am sujidi ur vuhez didrabas dalc'hmat, ha lakaat ar rouantelezh sioul ha gant hentoù mat betek hec'h harzoù, ha diazezañ ar peoc'h c'hoantaet gant an holl

3, 10 reiñ e walenn a zo reiñ galloud.

3, 12 Etiopia : Aithiopia, e gr.

dud. ^{13c}Goulennet em eus digant va c'huzulierien penaos kas kement-se da benn, hag unan eus an dibab en hon touez evit e furnez hag e skiant-vat digemm, brudet evit e fealded divrall, douget d'an eil renk er rouantelezh, Aman, ^{13d}en deus diskuliet dimp ez eus, e-mesk holl bobloù ar bed ha mesket ganto, ur bobl mennet-fall, gant lezennoù a-enep re an holl bobloù, hag a zistaol urzhioù ar roue, dizehan, evit ma n'hell ket derc'hel ar gouarnamant reizh ha didamall ma-z eo hon hini.

^{13e}O vezañ komprenet eta emañ ar bobl-se, hag hi nemeti, gant un doare-ober kontrol da hini an holl dud dalc'hmat, disheñvel dre stumm iskis he lezennoù, gant ur spered a enebiezh ouzh hon doareoù-ni, oc'h ober a-benn an diwezh hor gwashañ gwalleur dre herzel ouzh hor rouantelezh da vezañ stabilaet-mat, ^{13f}e c'hourc'hemenomp eta ma vezo merket ar re-se deoc'h e lizhiri Aman, karget eus an aferioù hag evel hon eil tad, ma vezint holl, gant o gwiragez hag o bugale, distrujet-mik dre gleze o enebourien, hep truez ebet ha dizamant, d'ar bevarzek eus an daouzekvet miz, hini Adar, eus ar bloaz-mañ. ^{13g}Hag evel-se, gant o droukyouloù a-wechall hag a-vremañ o tiskenn en hevelep deiz d'an Ades, dre nerzh pe dre heg, e lezint ganimp, evit an dazont, hon aferioù da ober berzh ha didrabas a-benn an diwezh. ^{13h}Met an neb a guzho o gouenn, ne chomo ket e-touez an dud, nag e touez an evned : losket a vezo en tan santel ; hag o noueañs a vo rasket eus ar rouantelezh. Salud".

¹⁴Un adskrid eus al lizher a voe roet evel ul lezenn e pep rannvro hag embannet d'an holl bobloù, ma vezint, prest a-benn an deiz-se. ¹⁵Ar rederien a yeas en hent, mall warno, hervez urzh ar roue ; e Sousa, kêrbenn ar rouantelezh, e voe embannet ivez al lezenn. Hag e-pad m'edo ar roue hag Aman azezet ouzh taol da evañ, e oa kêr Sousa mantret-holl.

^{15a}Hag e voe ur banvez gant an holl Baganed ; ar roue ivez, gant Aman antreet er palez, a oa laouen-tre gant e vignoned.

^{15b}E kement lec'h eta ma voe diskouezet eilskrid al lizher, e veze daeroù ha

3, 13 miz Adar : C'hwevrer-Meurzh.

3, 13g Ades : chomlec'h ar re varv : Sheol, en heb.

gouelvan bras e-touez an holl Yuzevien. ^{15c} Hag aspediñ a rae ar Yuzevien Doue o zadou hag e lavarent :

^{15d} "Aotrou Doue, te hepken a zo Doue en Neñv, en uhel,

hag a-ziavaez dit, n'eus Doue all ebet.

^{15e} Evit gwir, ma vije bet miret ganimp da Lezenn hag ar gourc'hemennou, hor bije bevet e surentez hag er peoc'h holl amzer hor buhez.

^{15f} Met hiviziken, dre ma n'hon eus ket sevenet da c'hourc'hemennou, ez eo kouezhet warnomp an trubuilhoù-mañ.

^{15g} Aotrou, Te a zo just ha trugarezus, hag uhel-dreist ha bras, ha da holl hentou a zo barniou.

^{15h} Ha bremañ, Aotrou, bez galloudus a-walc'h da virout da vibien diouzh ar sklaverzh hag hor gwraez, da vezañ gwallet pe kaset da goll, te hag a zo bet madelezhus en hor c'heñver adalek an Egipt betek bremañ.

¹⁵ⁱ Kemer truez ouzh da lodenn gentañ, ha na ro ket da hêrezh d'an dismegañs, o lakaat hon enebourien da drec'hiñ warnomp".

Hanterouriezh Mardoc'he.

4¹ Pa glevas Mardoc'he holl bezh a oa c'hoarvezet, e fregas e zilhad hag e wiskas ur sac'h ha ludu ; hag ez eas da greiz-kêr en ur c'harmat, a c'harmoù kreñv ha c'hwerv. ² Mont a reas betek dirak dor ar roue, rak ne oa aotreet da hini ebet, gwisket gant ur sac'h, tremen dre zor ar roue. ³ E pep rannvro, e-lec'h ma oa erruet urzh ar roue hag e lezenn, e voe kañv bras gant e Yuzevien : yun a raent, gouelañ, hirvoudiñ, ha kalz anezho a c'hourveze war seier ha ludu. ⁴ Mitizhion Ester hag he spazhidi a zeuas da zisklêriañ an doare-se dezhi ; hag enkrezet bras e voe ar rouanez ; kas a reas dilhad da Vardoc'he, evit m'eo gwisko, ha ma tenno e sac'h diwarnañ, met n'o c'hemeras ket. ⁵ Neuze e c'halvas Ester Atac'h, ur spazhad d'ar roue, a oa bet lakaet en he servij gant ar roue, ha gourc'hemenn a reas dezhañ mont da gaout Mardoc'he evit goulenn digantañ petra a oa en em gavet ha perak e oa evel-se. ⁶ Hag ez eas Atac'h da gaout Mardoc'he war al leurgêr a oa dirak dor ar roue. ⁷ Hag e

4, 6 ar gwerzad-mañ, n'eus ket anezhañ e gr.

kontas Mardoc'he dezhañ kement a oa c'hoarvezet, ha pegement a arc'hant en devoa Aman prometet da lakaat e teñzor ar roue, evit peurlazhañ ar Yuzevien. ⁸ Ha reiñ a reas dezhañ un adskrid eus ar skritell embannet dre urzh ar roue e Sousa, evit o distrujañ, dezhañ d'hen diskouez da Ester, reiñ pep tra da c'houzout dezhi, ha gourc'hemenn dezhi mont da gaout ar roue d'e aspediñ ha goulenn gras digantañ evit he fobl.

^{8a} "Bez soñj eus deizioù da izelded, pa oas maget dre va dorn ; rak Aman, an eil goude ar roue, en deus komzet a-enep dimp, evit goulenn hor marv. Ped an Aotrou ; komz ouzh ar roue evidomp ha salv-ni eus ar marv !"

⁹ Hag ez eas Atac'h da gaout Ester hag e lavaras dezhi komzoù Mardoc'he. ¹⁰ Hag e respontas o reiñ urzh dezhañ da vont da gaout Mardoc'he ha da lavarout dezhañ : ¹¹ "Holl servijerien ar roue ha pobl ar rannvroioù a oar ez eus ul lezenn, an hevelep hini evit an holl, hag a c'hourc'hemenn lakaat d'ar marv nep piv bennak, daoust pe baotr pe blac'h e vefe, a ya e ti ar roue, er porzh diabarzh, hep bezañ galvet gantañ ; nemet astenn a rafe dezhañ ar roue e vazh aour, ma c'hello bevañ. Ha me n'on ket bet galvet davet ar roue abaoe tregont devezh". ¹² Pa voe bet disklêriet da Vardoc'he komzoù Ester, ¹³ e lavaras Mardoc'he respont da Ester : "Na soñj ket ez spered, en em savetei da-unan eus a-douez an holl Yuzevien, dre ma-z out eus ti ar roue. ¹⁴ Ma tavez bremañ, eus ul lec'h all e c'hoarvezo disamm ha silvidigezh evit ar Yuzevien, ha te ha tiegezh da dad a yelo da get, ha piv a oar hag eñ n'out ket bet savet er renk a rouanez, evit un amzer evel houmañ ?"

¹⁵ War-se, e c'hourc'hemennas Ester ober ar respont-mañ da Vardoc'he : ¹⁶ "Kae, dastum an holl Yuzevien a zo e Sousa, ha yunit evidon ; chomit hep debrñ nag evañ e-pad tri deiz, noz-deiz" ; ha me ha va mitizhion a yuno ivez ; goude-se ez in da gaout ar roue, petra bennak ma-z eo a-enep d'al Lezenn, ha ma tlean mervel, e varvin !"

¹⁷ Mardoc'he a yeas kuit eta hag a reas kement a oa bet gourc'hemennet dezhañ gant Ester.

Pedenn Vardoc'he.

^{17a} Neuze e rogas Mardoc'he e zilhag hag e lakaas ludu war e benn, ha Kozhidi ar bobl eveltañ adalek ar beure betek an noz, ^{17b} hag e lavaras:

^{17c} "Doue Abraham, Doue Izaak, ha Doue Yakob, benniget out.

Aotrou ! Aotrou ! Roue an holl c'halloudoù,

P'emañ ez peli an hollved,
n'eus den evit herzel ouzhit,

m'ac'h eus c'hoant da saveteiñ Israel !

^{17d} Graet ec'h eus an neñv hag an douar,
ha kement tra burzhudus a zo dindan an neñv ;

^{17e} ha Te eo Aotrou an holl,
ha n'eus den evit enebiñ ouzhit, Aotrou !

^{17f} Te a anavez pep tra ; Te a oar, Aotrou,
n'eo ket dre fouge na c'hoant-enor em eus graet kement-mañ :

tremen hep stouiñ dirak ar fougeer Aman ;
^{17g} rak poket a-walc'h em befe da sol e dreid

evit silvidigezh Israel !

^{17h} Met graet em eus kement-se
evit chom hep lakat gloar un den uheloc'h eget gloar Doue ;

ha ne stouin dirak den nemet dirazout-Te,
va Aotrou,

ha ne ran ket se evit fougeal.

¹⁷ⁱ Ha bremañ, Aotrou Doue,
roue, Tad Abraham : espern da bobl,
rak iriennet eo hon distrujadenn,
mennet ez eur da goll da hêrezh a-wechall !

^{17k} Na vez ket diseblant ouzh da lodenn
ac'h eus dasprenet eus an Egipt !

^{17l} Selaou ouzh va fedenn, dre druez ouzh da hêrezh,

ha tro hor glac'har e levenez,
ma vezimp bev evit kanañ da Anv,
Aotrou ;

ha na lez ket da vont da get genou ar re az meul !"

^{17m} Hag an holl Israeliz a c'harme a-bouez o nerzh, rak ar marv a oa dirak o daoulagad.

Pedenn Ester.

¹⁷ⁿ Hag ar rouanez Ester, er riskl a varv a oa kouezhet warni, a glaske gwarez gant an Aotrou. ^{17o} Ha dilamet ganti he dilhad gloriuz, he devoa gwisket dilhad anken ha kañv ; e-lec'h frondoù pompadus he devoa goloet he fenn a ludu hag a lastez ; he c'horf he devoa disteraet meurbet, hag he c'hinklerezh drant goloet a-grenn gant he blev fuilhet. ^{17p} Hag e pedas an Aotrou, Doue Israel, o lavarout :

^{17q} "Doue Abraham ha Doue Izaak ha Doue Yakob, n'eus nemedout !

Deus d'am sikour, rak va unan-penn ez on.
N'em eus sikour all ebet nemedout !

^{17r} rak an dañjer a zo warnon.

^{17s} Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou,
hoc'h eus miret Noe diouzh dourioù an dic'hllann.

^{17t} Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou,

hoc'h eus roet da Abraham, evel rouaned,
tri c'hant nav ha pevar-ugent den.

^{17u} Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou,

hoc'h eus dieubet Jonas diouzh kof ar pesk.
^{17v} Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou,

hoc'h eus dieubet Ananias, Azarias ha Misael diouzh forn an tan.

^{17x} Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou,

hoc'h eus tennet Daniel eus fos al leoned.

^{17y} Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou,

hoc'h eus bet truez ouzh Ezekias, roue ar Yuzevien,
war-nes mervel hag o c'houlenn buhez,
hag hoc'h eus roet dezhañ pemzek bloaz ouzhpenn.

^{17z} Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou,

hoc'h eus roet ul lignez da Anna o pediñ gant ar c'hoant-bugel.

^{17aa} Klevet em eus diwar levrioù va zadoù,
Aotrou,

e tieubit an holl re a blij deoc'h, Aotrou, da viken.

a douez an holl bobloù, hag hon Tadoù-ni kentoc'h eget o holl hendadoù, d'ober ganto hoc'h hêrezh da virviken, hag hoc'h eus graet en o c'heñver, evel m'ho poa lavaret. (Klerg Koraiz sizhun 1 Yaou)

, 17n g.h.g. ar riskl a zo en he daouarn, d.l.e. emañ en arvar. cf. 17r ivez.

4, 17r Testennoù all a ro : Emaon o vont da c'hoari va buhez. Met klevet em eus adalek va bugeliezh, e ti va zad, ez eo C'hwi, Aotrou, hoc'h eus dibabet Israel eus

^{17bb} Ha bremañ, roit skoazell din-me, digenvez,
ha n'em eus den ebet nemedoc'h, va Aotrou.

^{17cc} Gouzout a rit he deus heug da servijerez ouzh gwele an diamdroc'hidi.

^{17dd} O Doue, gouzout a rit n'em eus ket debret ouzh taol an dud disakr,

ha n'em eus ket evet eus gwin o evadegoù.

^{17ee} Gouzout a rit, n'em eus ket bet levezeg abaoe va daskemmadur, Aotrou, nemet ennoc'h hepken.

^{17ff} Gouzout a rit, o Doue, e kasaan an dilhad a vez war va fenn evel ul lienenn lastezet ha n'em eus ket he douget en deiz mat.

^{17gg} Ha bremañ roit sikour din-me, emzivadez,

ha lakait war va muzelloù gerioù c'hwek, pa vin dirak al Leon, troit e galon da gasaat hon enebour,
evit ma-z aio da goll a-unan gant ar re a soñj eveltañ.

^{17hh} Hon dieubit-ni avat eus dorn hon enebourien ;

troit hon dristidigezh e levezeg hag hor poanioù e yec'hed.

¹⁷ⁱⁱ Grit ur skouer, o Doue, war ar re a zo savet a-enep ho lodenn.

^{17kk} En em ziskouezit, Aotrou ; en em roit da welout".

Ester dirak ar roue.

5¹ D'an trede deiz e wiskas Ester he dilhad rouanez, hag en em zalc'has e porzh diabarzh ar palez, a-dal da di ar roue. Azezet e oa ar roue war e dron a roue, e diabarzh ar palez, dirak dor an ti. ²pa welas ar rouanez Ester en he sav e-kreiz ar porzh, e c'hounezas-hi e c'hras vat, hag ar roue a astennas da Ester ar vazh-roue aour, a oa en e zorn.

Neuze e tostaas Ester hag e stokas ouzh penn e vazh. ^{2a} Ha deuet skedus evel-se, ec'h aspedas an Doue a salv hag a evesha ouzh an holl, hag e kemeras he div servijerez : ^{2b} war unan e harpe gant tenerded, eben a heulie o tougen he lostad.

^{2c} Ruziañ a rae, e barr he c'haerded, he 4, 17gg El liderezh e reer gant un destenn all : Aotrou ! Ho pet soñj ! En em ziskouezit en deiz hon trubuilhoù. Roit din kalon, o roue an doueoù ha Mestr-Bras war bep beli Lakait war hor muzelloù gerioù c'hwek, pa vin dirak al Leon ; troit e galon da gasaat hon enebour, evit ma-z aio da goll a-unan gant

dremm laouen, karantezus, met he c'halon enkrezet spontus. ^{2d} Tremenet ganti an holl zorojoù, en em gavas dirak ar roue ; eñ, azezet war e gador-roue, kinklet gant e holl wiskamantoù pompus, an holl gant aour ha mein prizius, a rae aon, ken a rae. ^{2e} Sevel a reas e zremm entanet a c'hloar, hag e barr ar gounnar, e taolas ur sell.

^{2f} Hag e kouezhas ar rouanez, o tislivañ en he falladenn hag o harpañ he fenn ouzh hini ar servijerez a yae ganti.

^{2g} Neuze e troas Doue spered ar roue ouzh hen habaskaat. Ankeniet e lammus eus e gador hag e kemeras anezhi en e zivvrec'h ken na zeuas enni hec'h-unan hag he frealzas gant komzoù a beoc'h : ^{2h} "Petra a zo, Ester ? Me eo da vreur ! Bez dizaon ! ²ⁱ Ne varvi ket ! Evit tud ar werin ez eo hon urzhiadur. ^{2k} Deus ! ^{2j} Hag o sevel e vazh-aour, e lakaas anezhi war he gouzoug, hag e pokas dezhi en ur lavarout : "Komz ouzhin ! ^{2m} Hag hi da lavarout dezhañ :

"Da welout a raen, aotrou, evel un ael-doue, hag ez eo bet strafuilhet va c'halon gant aon rak da c'hloar, ²ⁿ rak estlammus ez out, aotrou, ha da zremm leun a c'hrasoù ! ^{2o} Met tra ma oa o komz, e semplas a-nevez, ^{2p} hag ar roue a voe trefuet, hag e servijerien a frealzas anezhi.

³ Hag ar roue da c'houlenn outi : "Petra 'zo erru ganit, rouanez Ester ? Petra a fell dit ? Na pa c'houlennfez an hanter eus va rouantelezh, e vefe roet dit !" ⁴ Respont a reas Ester : "Mar plij an dra-se d'ar roue, ra zeuio hiziv ar roue gant Aman d'ar banvez am eus aozet evitañ". ⁵ Neuze e lavaras ar roue : "Galvit buan Aman, ma raio ar pezh a zo bet lavaret gant Ester". Evel-se, ar roue hag Aman a zeuas d'ar banvez prientet gant Ester.

⁶ Hag e-pad m'edod oc'h evañ ar gwin e lavaras ar roue da Ester :

"Pe hini eo da vennad ? Roet e vezo dit. Petra 'fell dit ? Na pa ve an hanter eus va rouantelezh, e vezo roet dit". ⁷ Respont a reas Ester :

"Setu amañ ar pezh a c'houlennan, hag ar pezh a fell din : ⁸ M'em eus kavet grad-vat ouzh daoulagad ar roue, ha ma fell d'ar roue reiñ war mennad, ober ar pezh a e genseurted. Hag evit ar pezh a sell ouzhim, hor c'hemerit en ho torn. Sikourit ac'hanon ! Rak va-unan-penn ez on, n'em eus sikour all ebet nemedoc'h ! (Klery, ibid.) ; al leon : d.l.e. ar roue. 5, 6 e-kerz an evañ gwin : e-kerz ar banvez.

c'houlennan, ra zeuio ar roue hag Aman d'ar banvez a rin evito, hag arc'hoazh e rin evel m'en deus lavaret ar roue". ⁹Hag Aman a yeas er-maez, en deiz-se, laouenbras ha joaus e galon : met pa welas ouzh toull-dor ar roue Mardoc'he ha na save ket ha na flache ket, e savas droug bras ennañ ouzh Mardoc'he. ¹⁰Koulskoude Aman a waskas war e varrad-imor ; mont a reas d'ar gêr, hag e kasas tud da c'hervel e vignoned, ha Zares, e wreg. ¹¹Neuze e komzas dezho Aman eus brasted e binvidigezh, eus niver bras e vugale, eus kement en devoa graet ar roue en e geñver, evit e uhelaat, ha penaos en devoa e savet dreist priñsed ha servijerien ar roue. ¹²Hag e kendalc'has evel-hen : "Ar rouanez zoken, n'he deus pedet nemedon da vont gant ar roue d'ar banvez aozet ganti, ha pedet on bet ganti ivez da vont adarre gant ar roue warc'hoazh. ¹³Met kement-se n'eo ket tra-walc'h din, keit ha ma welin Mardoc'he, ur Yuzev anezhañ, azezet war drezouñ dor ar roue". ¹⁴Neuze Zares e wreg hag e holl vignoned a lavaras : "Ra vezo savet ur groug, hanter-kant ilinad uhelded dezhi, hag arc'hoazh vintin, goullenn digant ar roue ma vo krouget Mardoc'he eno, ha goude-se, kae joaus d'ar banvez gant ar roue". Aman a blijas dezhañ ar c'homzoù-se, hag ober a reas sevel ar groug.

Mardoc'he enoret.

⁶ ¹En noz-se, ar roue n'helle ket kousket ; gourc'hemenn a reas degas dezhañ levr an Eñvorennoù : an Danevelloù ; ha lennet e voent dirak ar roue. ²Enno e voe kavet anv eus ar pezh a oa bet disklêriet gant Mardoc'he diwar-benn Bagatan ha Tares, an daou spazhad d'ar roue, anezho gwarded an nor, hag o devoa klasket lakaat o daouarn war Asouerus. ³Neuze e c'houlennas ar roue : "Petore merk ha petore karg enorus a zo bet roet da Vardoc'he evit an dra-se ? E servijerien a respontas : "N'eus bet graet seurt ebet evitañ". ⁴Hag ar roue da c'houlenn : "Piv a zo er porzh ?" Aman a oa deuet er porzh-diavaez eus ti ar roue evit lavarout d'ar roue lakaat krougañ Mardoc'he, ouzh ar

5, 14 50 ilinad : war-dro 22 m.

6, 1 eñvorennoù an deizioù : d.l.e. ar bloazdanevelloù.

groug savet gantañ. ⁵Respont a reas servijerien ar roue a dezhañ : "Aman eo a zo er porzh", hag ar roue a lavaras : "Grit dezhañ dont-tre !"

⁶ Aman a zeuas-tre eta, hag ar roue a lavaras dezhañ : "Petra a zleer da ober d'un den a fell d'ar roue enoriñ ?" Hag Aman a lavaras en e galon : "Piv a fell d'ar roue enoriñ anezhañ, nemedon-me e vije ?" Neuze, Aman a respontas d'ar roue : "Petra ober d'an den a fell d'ar roue enoriñ ? Ra vezo degaset dezhañ dilhad a zo bet war gein ar roue, hag ur marc'h en deus baleet gantañ ar roue, hag e vo lakaet ur gurunenn-roue war e benn ; ⁹ra vezo roet goude-se an dilhad-se hag ar marc'h da unan bennak eus uhelañ priñsed ar roue ; ra vezo gwisket gant an dilhad-se an den a fell d'ar roue enoriñ, ra vezo lakaet da vale war varc'h dre straedoù kêr, ha ra vezo youc'het dirazañ : "Evel-hen e vez graet d'an den a fell d'ar roue enoriñ !" ¹⁰Neuze e lavaras ar roue da Aman : "Hast afo, kemer an dilhad hag ar marc'h, evel ma-c'h eus lavaret, ha gra evel-se da Vardoc'he, ar Yuzev-se, hag a zo azezet ouzh toull-dor ar roue, hag arabat dit ankounac'haat ober netra eus a gement ac'h eus lavaret".

¹¹ Aman a gemeras an dilhad hag ar marc'h, a wiskas an dilhad da Vardoc'he, a reas dezhañ bale war varc'h dre straedoù kêr ; hag e youc'he dirazañ : "Evel-henn e vez graet d'an den a fell d'ar roue enoriñ !".

¹² Goude-se e tistroas Mardoc'he da zor ar roue, met Aman a hastas buan mont d'ar gêr, gwall-c'hlac'haret, ha mouchet e benn.

¹³ Hag Aman a zisklêrias da Zares, e wreg, ha d'e holl vignoned, kement a oa c'hoarvezet gantañ. Neuze e furien hag e wreg a respontas dezhañ : "Mard eo eus gouenn ar Yuzevien ar Mardoc'he-se, ez out krog da gouezhañ dirazañ, ne drec'hi ket warnañ, met kouezhañ a ri dirazañ !" ¹⁴ Tra m'edont c'hoazh o komz outañ, ez en em gavas spazhidi ar roue, hag ar remañ a zifraecas kas Aman d'ar banvez aozet gant ar rouanez.

Aman kondaonet d'ar groug.

⁷ ¹Mont a reas eta ar roue hag Aman da vanvez ar rouanez Ester. ²Hag evit an eil

6, 11 leurren-gêr, pe : baliou.

6, 12 mouchet e benn : gant ar vezh hag ar glac'har.

devezh-se, e lavaras c'hoazh ar roue da Ester, e-pad m'edod oc'h evañ gwin : "Petra a c'houlennez ? O rouanez Ester, roet e vezo da vennad dit. Petra c'hoantaez ? Na pa vefe an hanter eus ar rouantelezh, e vezo roet dit".³ Neuze e respontas ar rouanez Ester evel-hen : "M'am eus kavet gras ouzh da zaoulagad, o roue, ha ma plij an dra d'ar roue, ro din va buhez, ha c'hoant am eus e vefe roet din va fobl."⁴ Rak va fobl ha me a zo bet gwerzhet evit bezañ distrujet, lazhet ha kaset da get. Ma vijemp bet gwerzhet evit sklaved ha sklavezad, e vijen tavet war-se ; met hon enebour n'hellje ket digoll an droug graet d'ar roue gant hor marv.⁵ Hag ar roue da stagañ da gomz ha da c'houlenn digant ar rouanez Ester : "Piv eo, ha pelec'h emañ an hini en deus hardizhegezh a-walc'h d'ober kement-se ?" Hag Ester da eilgeriañ : "Hor gwaskour hag hon enebour eo an den fallakr-mañ, Aman". Neuze e voe spouronet Aman dirak ar roue hag ar rouanez.⁷ Hag ar roue, droug-spontus ennañ, a savas diouzh taol hag a yeas ermaez eus sal ar banvez, da liorz ar palez ; hag Aman a chomas evit goulenn gras ar vuhez digant ar rouanez, rak gwelout a rae ervat e oa mennet ar roue, en e galon, d'e goll.

⁸Pa zistroas ar roue eus liorz ar palez da sal ar banvez, e oa en em daolet Aman war ar gwele m'edo Ester warnañ ; hag ar roue da estlamiñ : "Petra ? Ha c'hoant en deus c'hoazh d'ober vil d'ar rouanez dirazon, em zi !" A-boan ma oa deuet ar gomz-se eus genoù ar roue, ma voe goloet e zremm da Aman.⁹ Ha Harbona, unan eus ar spazhidi, a lavaras d'ar roue : "Setu, ar groug a hanter-kant ilinad uhelled, aozet gant Aman evit Mardoc'he, evit an hini en deus komzet evit mad ar roue, a zo savet e ti Aman".¹⁰ Hag ar roue da lavarout : "Krougit eñ outi !" Evel-se e voe krouget Aman ouzh ar groug savet gantañ evit Mardoc'he. Ha kounnar ar roue a voe torret dezhañ.

Ul lezenn nevez evit mad ar Yuzevien.

8¹en deiz-se end-ecun, e roas ar roue Asouerus d'ar rouanez Ester ti Aman,

7, 4 an tamaller, pe : an diaoul.

7, 8 dirazon, em zi : ha me du-mañ, pe : ha me en ti.

8, 3 da herzel ouzh fallagriezha Aman... : d.l.e. da

gwasker ar Yuzevien, ha dont a reas Mardoc'he da gaout ar roue, rak Ester he devoa disklêriet petra a oa dezhi.² Hag ar roue a lamas diwar e viz ar walenn en devoa tennet digant Aman hag he reiñ a reas da Vardoc'he, hag Ester a lakaas Mardoc'he da c'houarn ti Aman.³ Goude-se, Ester a gomzas a-nevez dirak ar roue, en em deurel a reas e-harz e dreid, hag e bedas gant kalz a zaeroù, da herzel ouzh efed fallagriezha Aman an Agagiad, hag ouzh efed ar mennadoù savet gantañ a-enep d'ar Yuzevien.⁴ Neuze ec'h astennas ar roue e vazh-aour war-du Ester, hag Ester a savas hag a chomas en he sav dirak ar roue ; lavarout a reas : "Ma plij an dra-se d'ar roue, m'em eus kavet trugarez dirak e zaoulagad, ma seblant an dra-se reizh d'ar roue, ha mard on deuet mat dezhañ, ra vezo graet ur skrid da derriñ al lizhiri bet skrivet gant Aman, mab Amadata, an Agagiad, gant ar c'hoant fall da lakaat d'ar marv ar Yuzevien a zo e holl rannvroioù ar roue."⁶ Rak penaos e c'hellfen-me gwelout an droug en em gavje gant va fobl ? Penaos e c'hellfen-me gwelout ar beurzstrujidigezh en em gavje gant va fobl ?⁷ Lavarout a reas ar roue Asouerus d'ar rouanez Ester, ha d'ar Yuzev Mardoc'he : "Setu ! Roet em eus ti Aman da Ester, ha krouget eo bet Aman, dre m'en devoa klasket lakaat e zorn war ar Yuzevien."⁸ Skrivit enta en anv ar roue, a-du gant ar Yuzevien evel ma kavot mat, ha siellet ar skrid gant gwalenn ar roue, rak ar pezh a zo skrivet en anv ar roue, ha siellet gant gwalenn ar roue, n'hell ket bezañ torret".

⁹Hep koll amzer, d'an trede deiz war-n-ugent eus an trede miz, da lavarout eo e miz Savan, e voe galvet sekretourien ar roue, ha skrivet e voe, dres evel ma voe gourc'hemennet gant Mardoc'he, d'ar Yuzevien, d'ar satraped, d'ar c'houarnourien, da renerien ar seizh rannvro ha c'hwec'h-ugent, adalek Bro Indez betek Etiopia, da bep rannvro hervez he skritur, da bep pobl en he yezh, ha d'ar Yuzevien en o yezh hag hervez o skritur.

¹⁰Skrivet e voe eta en anv ar roue Asouerus ha siellet e voe al lizhiri gant gwalenn ar roue ; goude-se e voent kaset gant rederien

skarzhañ diwar ar Yuzevien ar gwalleur itriket gant Aman.

8, 9 Savan : miz Nisan pe Siwan, Mae-Mezheven.

pignet war gein kezeg a oa e servij ti ar roue. ¹¹Dre al lizhiri-se, ar roue a aotree d'ar Yuzevien, n'eus forzh e petore kêr e vijent, en em vodañ, ha difenn o buhez, distrujañ, lazhañ, ha kas da get kement bagad, pobl pe rannvro a waskfê warno, o bugale pe o maouezed, mar deued d'o zagañ ha lakaat o madoù en arigrap. ¹²Ha kement-se, en hevelep deiz, dre holl rannvroioù ar roue Asouerus, an trizekvet eus an daouzekvet miz, da lavarout eo miz Ada.

^{12a} Aotreet e voe dezho ober diouzh o lezennoù e pep kêr, evit en em zifenn, hag ober gant o enebourien, gant ar re en em lakfe a-enep dezho, evel ma c'houllent, ^{12b} un devezh hepken, e rouantelezh Asouerus, d'an drizek eus an daouzekvet miz, a zo Adar.

Lizher ar roue evit mad ar Yuzevien.

^{12c} Setu un adskrid eus al lizher a voe skrivet:

^{12d} "Ar roue-meur Asouerus da c'houarnerien ar rannvroioù ha d'ar guzulierien hon eus adalek an Indez betek an Etiopia er c'hant seizh rannvro warn-ugent, salud !

^{12e} Kalz a dud, graet vad dezho gant ar vrasañ madelezh, a vez graet enor bras dezho, ha muioc'h a-se a c'hoantaon : ^{12f} n'eo ket hepken da nozout ouzh hor sujidi, pa n'hellont ket gouzañv o gwalc'h, met da itrikañ zoken en em lakont a-enep o madoberourien. ^{12g} N'eo ket a-walc'h dezho dilemel an anaoudegezh-vat a-douez an dud, met ouzhpenn e reont : c'hwezhet gant stlakou-daouarn ar re n'anavezont ket ar mad, e soñj ganto e tec'hint dirak justis an Doue a wel pep tra dalc'hmat, an hini a gasa ar falloni.

^{12h} Hag alies, kalz a dud a uhel-renk, dre wall mignoned fiziet enno renadur an aferioù, a zo bet lakaet gant o alioù da vezañ kablus eus ur gwad didamall, ha paket dre-se e degouezhioù diremed : ¹²ⁱ Gant kuzulioù fall an dud drouk ha gaouiat-mañ e vez gwarriet youl-vat ar bennrenierien.

^{12k} Gwelout a c'heller, ha n'eo ket hervez danevelloù kozh tremenet betek ennomp,

8, 12 d'an drizek : d.l.e. un deiz a-raok an hini merket gant amañ.

8, 12e gouzañv o gwalc'h : d.l.e. gouzañv ar pezh a

met gant ar pezh a c'hoarvez e-harz ho treid, mar grit ur sell, petore torfedoù a gas da benn ar vosennourien-se ha n'int ket dellezek da gaout karg. ^{12j} Dav eo dimp plediñ, evit dazont ar rouantelezh, da bourvezañ didrubuilh ha peoc'h d'an holl dud, ^{12m} dre seveniñ kemmadurioù hag en ur varn kement a zeuio dirak hon daoulagad gant bepred muioc'h a vadelezh degemerus.

¹²ⁿ Evel-se Aman, mab Amadat, ur Makedoniad estren evit gwir da wad ar Bersed ha pell-mat diouzh hor madelezh, a voe hon ostiziad. ^{12o} Kejet en devoa gant ar garantez a zougomp d'an holl bobloù betek bezañ anvet hon tad ha dont da vezañ azeulet gant an holl evel an eil uheliad ouzh kador ar roue. ^{12p} Met n'eo ket bet evit herzel ouzh an ourgouilh, hag en deus itriket evit lemel diganimp ar veli hag ar vuhez ; ^{12q} hag hor saveteer hag holl-vadoberour Mardoc'he, ha keneilez dinamm hor ren Ester, hag o fobl a-bezh en deus goulennet koll anezho dre e gammdroioù link ha flodus. ^{12r} Dre ar gwalloberoù-se e soñje, ouzh hon derc'hel dizifenn, treuzkas impalaeriezh ar Bersed da hini Makedonia. ^{12s} Evidomp-ni avat, ar Yuzevien, droet d'an distrujadenn gant an tridoubl hailhon-se, ned int ket, a gav dimp, drougobourien, met renet int gant lezennoù reizh ; ^{12t} bugale int d'an Uhelañ, d'an Doue bras ha bev, a zalc'h ar rouantelezh, evidomp hag evit hon hendadoù, en he c'haerañ stad.

^{12u} Mat e reot eta tremen hep derc'hel kont eus al lizhiri kaset gant Aman, mab Amadat, o vezañ m'eo bet krouget an hini en deus graet anezho, e-harz dorjoù Sousa, gant e diegezh ; an Doue hollc'halloudek en deus rentet dezhañ buan ar varnedigezh dleet. ^{12x} Un adskrid eus al lizher-mañ a vezo lakaet e pep lec'h, ent-dizolo, ma raio ar Yuzevien gant o lezennoù o-unan, ^{12y} ma vezint skoazellet evit dizarbenn ar re en em lakfe a-enep dezho d'an deiz a heskinerezh e vije bet an deiz-se end-eeun, d'an drizek eus an daouzekvet miz, hini Adar. ^{12z} Gant an deiz-se e ra Doue, mestr war bep tra, e-lec'h hini distrujadenn ar bobl zibabet, hini al levez. ^{12aa} Setu perak, e-touez ho zlefe reiñ o gwalc'h dezho.

8, 12n Makedoniad en destenn hb. Agadiad en destenn c'hresianek.

kouelioù-berz e lidot an deiz dreist-mañ gant ebatoù a bep seurt, evit ma vezo, bremañ ha da-c'houde, ^{12bb} silvidigezh evidomp hag evit ar re a zo a-du gant Persia, hag evit ar re a itriko a-enep dimp, un eñvoradur a gollidigezh.

^{12cc} Kement kêr ha tiriad dre vras, ha na ray ket hervez an urzhioù-mañ, dre ar goaf hag an tan a vezo distrujet gant kounnar; ne vezo ket lakaet hepken dibleustr evit an dud, met ivez argarzhus, evit al loened gouez hag an evned, da viken".

¹³ El lizhiri-se e oa un adskrid eus al lezenn, a oa da vezañ embannet e pep rannvro, hag embannet e-touez an holl bobloù, evit ma vije prest ar Yuzevien, benn an deiz-se, d'en em veñjiñ diouzh o enebourien. ¹⁴ Ar dererien savet war gezeg-red prim a oa e servij ar roue, a yeas en hent, mall bras warno, hervez urzh ar roue, hag embannet e voe al lezenn e Sousa ar gêrbenn.

¹⁵ Mont a reas Mardoc'he er-maez eus palez ar roue, gant ur gwiskamant-roue glas ha gwenn, ur gurunenn vras aour war e benn, hag ur vantell lin ha skarleg warnañ; kêr Sousa a laske youc'hadennoù a levenez, trivliet-bras. ¹⁶ Bez' e oa evit ar Yuzevien, evurusted ha laouenidigezh, joausted hag enor. ¹⁷ E pep rannvro hag e pep tra, dre an holl lec'hioù ma tegouezhe urzh ar roue hag e lezenn, e voe evit ar Yuzevien joausted ha laouenedigezh, banvezioù ha gouelioù. Ha kalz a dud eus a-douez pobloù ar vro, en em reas Yuzevien, rak kroget e oa enno spont rak ar Yuzevien.

Trec'h ar Yuzevien. Ar Pourim

9 ¹ D'an daouzekvet miz, da lavarout eo miz Adar, d'an trizekvet devezh eus ar miz, pa zlee urzh ar roue hag e lezenn bezañ sevenet, en deiz ma sonje gant enebourien ar Yuzevien dont a-benn diouto, en em gavas an traoù war an tu kontrol, rak ar Yuzevien eo a vestronias o enebourien. ² Ar Yuzevien eta en em zastumas en o c'hêrioù, dre holl rannvroioù ar roue Asouerus, evit kas o dorn ouzh ar re a glasse ober droug dezho, ha den ebet ne c'hellas herzel outo, rak kroget e oa en holl bobloù ar spont rak ar Yuzevien. ³ Hag vistri ar rannvroioù, ar satraped, ar c'houarnourien, kargidi ar roue, a harpas ar

9, 5 ar gwerzad-mañ, n'eus ket anezhañ e gr.

Yuzevien rak aon o devoa rak Mardoc'he. ⁴ E gwirionez, galloudus e oa Mardoc'he e ti ar roue hag ar vrud anezhañ a rede dre an holl rannvroioù rak war uhelaat ez ae Mardoc'he bepred. ⁵ Skeiñ a reas ar Yuzevien war o holl enebourien a-daolioù kleze, hag e voe ul lazhadeg hag un distruj; ober a rejont ar pezh a blijas dezho gant o enebourien. ⁶ E kêr Sousa, ar Yuzevien a lazhas hag a lakaas da vervel pemp kant a dud; muntrañ a rejont ⁷ Farsandata, Delfon, Esfata, ⁸ Forata, Adalia, Aridata, ⁹ Fermesta, Arisai, Aridai ha Jezata, ¹⁰ an dek mab da Aman, mab da Amadata, enebour ar Yuzevien, met lakaat an traoù a-skrap ne rejont ket.

¹¹ En deiz-se e voe roet da c'houzout d'ar roue pet a dud a oa bet lazhet e Sousa, ar gêrbenn. ¹² Hag ar roue a lavaras d'ar rouanez Ester: "E kêr Sousa, ar gêrbenn, o deus ar Yuzevien lazhet ha distrujet pemp kant den ha dek mab Aman; na petra n'o devo ket graet er peurrest eus rannvroioù ar rouantelezh? Ac'hanta, petra 'fell dit c'hoazh? Hag e vo roet dit. Petra 'c'hoantaez c'hoazh? Ma vo aotreet dit."

¹³ Hag Ester da elgeriañ: "Mar bez da gant ar roue, ra vezo aotreet d'ar Yuzevien a zo e kêr Sousa, d'ober adarre warc'hoazh hervez an urzh a hiziv, ha ra vezo lakaet dek mab Aman e-pign ouzh ar groug."

¹⁴ Ar roue a roas urzh d'ober evel-se, hag an urzh-se a voe embannet e kêr Sousa. Krouget e voe dek mab Aman, ¹⁵ hag ar Yuzevien a oa o chom e Sousa en em vodas a-nevez, d'ar pevarzekvet devezh a viz Adar, hag a lazhas e Sousa tri c'hant den; met lakaat an traoù en arigrap, ne rejont ket. ¹⁶ Ar Yuzevien all hag a oa o chom e rannvroioù ar roue, en em vodas ivez evit difenn o buhez, ha lakaat o enebourien da reiñ peoc'h dezho; lazhañ a rejont pemzek mil ha tri-ugent eus ar re o c'hasae, met ne lakjont ket ar skarzh war an traoù. ¹⁷ An traoù-se en em gavas d'an drizekvet deiz a viz Adar; d'ar pevarzekvet devezh e tiskuijhjont hag e rejont gant an devezh-se un devezh a vanvezioù hag a laouenidigezh.

¹⁸ Hag ar Yuzevien a oa e Sousa, bodet d'an drizek ha d'ar bevarzek, o devoe diskuizh d'ar bemzek; hag e voe graet anezhañ un devezh banvez ha levenez.

¹⁹En askont da se, ar Yuzevien diwar ar maez, ar re a zo o chom e kêrioù divoger, a ra gant ar pevarzekvet devezh a viz Adar un devezh a laouenidigezh, a vanvezioù hag a ouel, ma kasont da-geñver an deiz-se profoù an eil d'egile.

^{19a}Ha satraped ar rannvroioù, ar briñsed hag ar skribed a veule Doue, rak doujañs Mardoc'he a oa deut warno. Degouezhet e oa da gemennadur ar roue bezañ embannet er rouantelezh a-bezh.

²⁰Mardoc'he a skrivas an traoù-se hag a gasas lizhiri d'an holl Yuzevien a oa e holl rannvroioù ar roue Asouerus, a-dost hag a-bell, ²¹evit gourc'hemenn dezho lidañ bep bloaz pevarzekvet ha pemzekvet deiz miz Adar, ²²an deizioù m'o devoa bet ar Yuzevien peoc'h digant o enebourien, hag ar miz ma oa bet troet o zristidigezh e laouenidigezh, hag o c'hañvoù en un devezh gouel, ha dre-se e c'hourc'hemenne dezho ober eus an deizioù-se deizioù a vanvezioù hag a laouenidigezh, ma vezer o kas profoù an eil d'egile, ha graet donezonoù d'ar beorion. ²³Strivañ a reas ar Yuzevien da beurechuiñ ar pezh o devoa kroget da ober, hag ar pezh a oa bet skrivet dezho gant Mardoc'he. ²⁴Rak Aman, mab Amadata, an Agadiad, enebour an holl Yuzevien, en devoa iriennet a-enep ar Yuzevien, evit o distrujañ, hag en devoa taolet ar Pour, da lavarout eo ar sord, evit o diouennañ hag o c'has da get. ²⁵Met goude ma oa aet Ester da gaout ar roue, hemañ a roas urzh dre skrid da lakaat da gouezhañ war benn Aman ar mennad fallakr savet gantañ a-enep ar Yuzevien, ha d'e grougañ eñ hag e vibien. ²⁶Dre se, e vez graet Pourim eus an deizioù-se, ger deuet eus Pour. Evel-se, hervez holl gomzoù al lizher-se hag hervez ar pezh o devoa gwelet o-unan pe a oa c'hoarvezet ganto, ²⁷ar Yuzevien a ziazezas hag a savas evito hag evit o bugale ha kement hini a zeuje d'en em unaniñ ganto, ar c'hiz didorus da lidañ bep bloaz an daou zevezh-se, hervez ar reolennoù merket ha d'an amzer divizet. ²⁸An deizioù-se a zleed kaout soñj diouto hag o lidañ a rumm da rumm, e pep tiegezh, e pep rannvro, hag e pep kêr; hag an deizioù Pourim-se, ne zlejet kammed paouez da vezañ deizioù-berz gant ar

Yuzevien hag ar soñj anezho ne zleje ket bezañ lamet diwar spered o bugale. ²⁹Ar rouanez Ester, merc'h Abic'hail, ha Mardoc'he ar Yuzev, a skrivas un eil gwech, aotrouniezh leun ganto, da harpañ al lizher-se diwar-benn ar Pourim. ³⁰Kaset e voe lizhiri d'an holl Yuzevien, dre ar seizh rannvro ha c'hwech-h-ugent eus rouantelezh Asouerus, gant komzoù a beoc'h hag a fealded, ³¹evit merkañ ervat amzer deizioù ar Pourim, evel ma oant bet merket gant ar Yuzev Mardoc'he hag ar rouanez Ester, hag evel ma oa bet lakaet evito hag evit o lignez war o lerc'h, war ar pezh a sell ouzh o yun hag o hirvoudoù. ³²Evel-se, urzh Ester a ziazezas reolenn ar Pourim ha skrivet e voe an dra-se el Lev. ³³

Uhelvrud Mardoc'he.

10¹Neuze e savas ar roue Asouerus tailhoù war ar vro ha war inizi ar mor. ²Ha kement a sell ouzh oberoù ha kurioù Mardoc'he, hag ar rentañ-kont dre ar munud war vraster Mardoc'he, a voe uhelaet gant ar roue, an holl draoù-se a zo skrivet e Lev. ³Ar Danevelloù rouaned Media ha Persia. ⁴Rak ar Yuzev Mardoc'he a oa an eil war-lerc'h Asouerus; bras e oa e-touez ar Yuzevien, ha karet gant engroez diniver e vreudeur; klask a rae mad e bobl hag e soursias ouzh curvad holl dud e ouenn.

^{3a}Lavarout a rae Mardoc'he: "A-berzh Doue ez eo c'hoarvezet kement-se". ^{3b}Soñj am eus eus an huñvre am boa gwelet a-zivout an darvoudoù-se, ha n'eus bet c'hwitet hini anezho:

^{3c}"An andon vihan a zeu da vezañ ur stêr, hag ar sklerijenn, hag an heol, hag an doureier fonnus. Ester eo ar stêr, dimezet ganti ar roue ha graet gantañ rouanez. ^{3d}An daou zragon eo me hag Aman. ^{3e}Ar broadoù eo ar re a zo en em gevredet evit koll anv ar Yuzevien. ^{3f}Va fobl eo Israel, an hini he deus klemmet etrezek Doue hag a zo bet saveteet; ya, salvet en deus an Aotrou e bobl, hon tennet en deus an Aotrou eus an holl reuzioù-se, graet en deus Doue sinoù ha burzhudoù bras, seurt n'eus ket bet e-touez ar vroadoù. ^{3g}Evit-se en deus graet daou donkad: unan evit pobl Doue, hag unan evit an holl vroadoù. ^{3h}

Hag ez eo deuet an daou donkad-se d'an eur, d'ar mare ha d'an deiz a varn, dirak Doue evit an holl vroadoù. ³ⁱ Ha soñj en deus bet Doue eus e bobl, ha justis en deus graet d'e hêrezh. ^{3k} Hag e vezo an deizioù-mañ, a viz Adar, ar bevarzek hag ar bemzek eus ar miz-se, deizioù a vodadegoù, a joa hag a levenez dirak Doue, a rumm da rumm, da viken, evit e bobl Israel".

Levr Ester betek amañ.